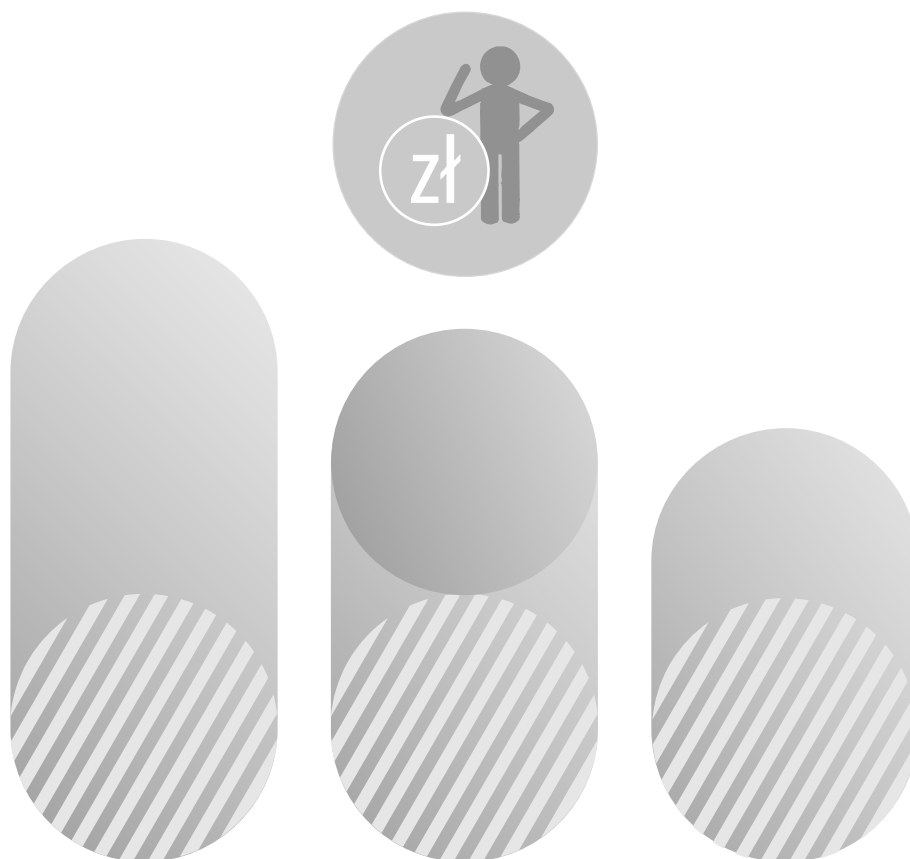

Dochody i warunki życia ludności Polski – raport z badania EU-SILC 2017

Incomes and living conditions of the population of Poland
– report from the EU-SILC survey of 2017

Dochody i warunki życia ludności Polski – raport z badania EU-SILC 2017

Incomes and living conditions of the population of Poland
– report from the EU-SILC survey of 2017

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych
Statistics Poland, Social Surveys Department

Kierujący

Supervisor

Piotr Łysoń

Zespół autorski

Editorial team

Departament Badań Społecznych GUS: Marta Buchalska, Magdalena Fijałkowska, Bogusława Gawza, Marek Kowalewski, Renata Łokietek, Martyna Topuszczak, Joanna Wawrzyniak

Urząd Statystyczny w Łodzi - Ośrodek Warunków Życia i Badań Ankiety: Justyna Bortnowska, Aleksandra Kusy, Kinga Molasy

Departament Programowania i Koordynacji Badań GUS: Robert Wieczorkowski

Urząd Statystyczny w Łodzi – Ośrodek Statystyki Matematycznej: Dorota Cybart-Napiórkowska, Tomasz Piasecki

Prace redakcyjne

Editorial work

Marta Buchalska, Magdalena Fijałkowska, Bogusława Gawza, Marek Kowalewski, Renata Łokietek, Martyna Topuszczak, Joanna Wawrzyniak, Justyna Bortnowska, Aleksandra Kusy, Kinga Molasy

Tłumaczenie

Translation

Helena Jakubowska, Agata Kaczmarek-Firth

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Renata Łokietek

Marta Buchalska, Magdalena Fijałkowska, Bogusława Gawza, Marek Kowalewski, Martyna Topuszczak, Joanna Wawrzyniak, Justyna Bortnowska, Aleksandra Kusy, Kinga Molasy

ISSN 1898-9322

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. XXX/201X/nakł. XXX

PRZEDMOWA

Publikacja zawiera wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia (EU-SILC). Badanie przeprowadził Główny Urząd Statystyczny i 16 urzędów statystycznych w okresie od kwietnia do czerwca 2017 r. Opracowanie składa się z części opisowej zawierającej uwagi metodyczne dotyczące badania EU-SILC 2017, części analitycznej oraz tabelarycznej.

Uwagi metodyczne obejmują informacje ogólne o badaniu, opis schematu losowania próby i uogólniania wyników, informacje o jakości i imputacji danych. Zawierają również podstawowe pojęcia i definicje zarówno z badania zasadniczego jak i badań modułowych realizowanych na wspólnej z badaniem EU-SILC próbie. W 2017 roku jako dodatkowe obszary tematyczne wprowadzono „Zdrowie dorosłych i dzieci” oraz „Aktywność na rynku pracy”.

Część analityczna dotyczy następujących zagadnień:

- nierówności dochodowych osób w gospodarstwach domowych;
- dochodów krajów członkowskich Unii Europejskiej;
- warunków mieszkaniowych i sytuacji materialnej gospodarstw domowych w kontekście niesamodzielności zamieszkiwania;
- sytuacji osób pracujących oraz bezrobotnych na rynku pracy;
- stanu zdrowia, zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej, determinantów zdrowia;
- zadowolenia mieszkańców Polski z wybranych aspektów życia.

W tablicach zamieszczono wyniki dla gospodarstw domowych według:

- grup społeczno-ekonomicznych ludności oraz gospodarstw ogółem,
- klasy miejscowości,
- regionów (NTS 1).

Dodatkowymi przekrojami dla osób są:

- wiek;
- płeć;
- poziom ukończonego wykształcenia.

Publikacja została przygotowana przez zespół pracowników wydziału prowadzącego badanie EU-SILC w Departamencie Badań Społecznych GUS oraz pracowników Ośrodka Warunków Życia i Badań Ankiety w Urzędzie Statystycznym w Łodzi.

W pracach brały również udział osoby z Departamentu Programowania i Koordynacji Badań, Centrum Informatyki Statystycznej GUS oraz Ośrodka Statystyki Matematycznej Urzędu Statystycznego w Łodzi.

Serdeczne podziękowanie składamy wszystkim osobom, bez których badanie nie mogłoby być zrealizowane. Dziękujemy respondentom, którzy zechcieli udzielić odpowiedzi i poświęcili swój cenny czas, ankieterom, koordynatorom i kierownikom we wszystkich województwach, którzy rzetelnie wykonali swoją pracę, a także dyrekcji i pracownikom Urzędu Statystycznego w Łodzi.

Będziemy zobowiązani za wszelkie uwagi i sugestie odbiorców opracowania, które pozwolą na dalszą poprawę jakości oraz rozbudowę publikacji w kolejnych edycjach. Mamy nadzieję, że wyniki badania zawarte w publikacji będą dla Państwa cennym źródłem wiedzy o warunkach życia w Polsce i umożliwią porównania z innymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

dr Piotr Łysoń
Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych

PREFACE

The publication contains the results of the European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) survey. The survey was carried out by the Central Statistical Office and 16 statistical offices between April and June 2017. The paper consists of a descriptive part containing the methodological remarks on the EU-SILC 2017 survey, an analytical part and a tabular part.

The methodological remarks include the general information about the survey, a description of the sampling frame and generalisation of the results, the information about the data quality and imputation. They also contain basic concepts and definitions from both the main survey and the modular surveys carried out on the sample common with the EU-SILC survey. In 2017, “Adults’ and children’s health” and “Labour market activity” were introduced as additional thematic areas.

The analytical part covers the following subjects:

- income inequalities of persons in households;
- income of the European Union Member States;
- housing conditions and material situation of households in the context of non-independent living;
- situation of employed and unemployed persons in the labour market;
- health status, meeting healthcare needs, health determinants;
- satisfaction of the Poles with certain aspects of life.

The tables contain the results for households by:

- socio-economic groups of the population and households in total,
- classes of localities,
- regions (Nuts 1).

Additional profiles for persons are:

- age;
- sex;
- level of education.

The publication has been prepared by a team of employees from the division conducting the EU-SILC survey at the Department of Social Research, CSO and by the employees of the Centre for Living Conditions and Surveys at the Statistical Office in Łódź.

The work was also participated in by the people from the Department of Programming and Coordination of Research, Centre for Statistical Informatics, CSO and the Mathematical Statistics Centre at the Statistical Office in Łódź.

We would like to cordially thank to all people without whom this survey could not be carried out. We thank the respondents who answered the questions and devoted their precious time, the interviewers, coordinators and managers in all voivodeships, who have reliably done their work, as well as the directors and employees of the Statistical Office in Łódź.

We will be grateful for any comments or suggestions on the part of the recipients of the survey, which will enable a further improvement in the quality and development of the publication in subsequent editions. We hope that the results of the survey contained in the publication will be a valuable source of knowledge about the living conditions in Poland and will enable comparisons with other European Union Member States.

Piotr Łysoń, Ph. D.
Director
of the Social Surveys

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Objaśnienia znaków umownych	18
<i>Symbols and main abbreviations</i>	18
Synteza	19
<i>Executive summary</i>	108
Tablice przeglądowe.....	197
<i>Review tables</i>	197
Uwagi metodologiczne	287
<i>Methodological notes</i>	312

Spis tablic (synteza)

List of tables (executive summary)

	<u>Tabl</u> <u>Table</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Wybrane miary zróżnicowania przeciętnego dochodu do dyspozycji w Polsce w latach 2008-2017	1	21
<i>Selected measures of average disposable income distribution in Poland in the years 2008-2017</i>		110
Udział osób należących do danej grupy kwintylowej dla całej Polski według klasy miejscowości w latach 2014 i 2017	2	25
<i>Share of persons belonging to the given quintile group for whole Poland by class of locality in the years 2014 and 2017</i>		114
Porównanie miar zróżnicowania przeciętnego dochodu do dyspozycji według klas miejscowości w latach 2014 i 2017	3	26
<i>Comparison of measure of average disposable income distribution by classes of locality in the years 2014 and 2017</i>		115
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu transferów społecznych) według regionów (NTS 1) w 2014 i 2017 r.	4	28
<i>At-risk-of-poverty rate after social transfers by regions (NUTS 1) in 2014 and 2017</i>		117
Udział osób należących do danej grupy kwintylowej dla całej Polski według regionów w latach 2014 i 2017	5	31
<i>Share of persons belonging to the given quintile group for whole Poland by regions in the years 2014 and 2017</i>		120

	Tabl Table	Str. Page
Porównanie miar zróżnicowania dochodu do dyspozycji według regionów w latach 2014 i 2017	6	31
<i>Comparison of measures of average disposable income distribution by regions in the years 2014 and 2017</i>		120
Udział osób należących do danej grupy kwintylowej dla całej Polski według typu gospodarstwa domowego w latach 2014 i 2017	7	37
<i>Share of persons belonging to the given quintile group for whole Poland by household type in the years 2014 and 2017</i>		126
Porównanie miar zróżnicowania dochodu do dyspozycji według typu gospodarstwa domowego w latach 2014 i 2017	8	38
<i>Comparison of measures of disposable income differentiation by household type in the years 2014 and 2017</i>		127
Struktura gospodarstw domowych według miejsca zamieszkania w 2017 r.		46
<i>Structure of households by place of residence in 2017</i>	9	135
Struktura niesamodzielných gospodarstw domowych według typów biologicznych gospodarstw domowych w 2017 r.	10	48
<i>Structure of non-independent households by biological types of households in 2017</i>		137
Rodzaje budynków według miejsca zamieszkania i typów gospodarstw domowych w 2017 r.		48
<i>Types of buildings by place of residence and type of households in 2017</i>	11	137
Ocena powierzchni użytkowanego mieszkania w stosunku do potrzeb według typów gospodarstw domowych w 2017 r.	12	50
<i>Assessment of the area of a dwelling in relation to the needs by types of households in 2017</i>		139
Osoby w wieku 16 lat i więcej według statusu na rynku pracy	13	53
<i>Persons aged 16 years and more by status in the labour market</i>		142
Pracujący najemnie według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy	14	61
<i>Employees by number of hours worked weekly in the main workplace</i>		150
Pracujący najemnie, którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy	15	62
<i>Employees who have changed their work, resigned or been dismissed from work in the last 12 months</i>		151
Pracujący najemnie według przyczyny zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy	16	63
<i>Employees by reason for changing, resignation or dismissal from work</i>		152
Pracujący na własny rachunek według statusu zatrudnienia	17	64
<i>Self-employed persons by status of employment</i>		153
Pracujący na własny rachunek według wymiaru czasu pracy	18	65
<i>Self-employed persons by work time</i>		154
Bezrobotni, którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy	19	68
<i>Unemployed persons who have changed their work, resigned or been dismissed from work in the last 12 months</i>		157

	Tabl Table	Str. Page
Bezrobotni według długości trwania ostatniego okresu bezrobocia <i>Unemployed persons by duration of the last period of unemployment</i>	20	72 161
Częstość spożycia owoców i warzyw w typowym tygodniu wśród osób w wieku 16 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i wieku <i>Frequency of fruit and vegetable consumption in a typical week by persons aged 16 years and more by place of residence, sex and age</i>	21	85 174
Częstość spożycia owoców i warzyw w typowym tygodniu przez osoby w wieku 16 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup kwintylowych <i>Frequency of fruit and vegetable consumption in a typical week by persons aged 16 years and more by level of education and quintile groups</i>	22	86 175
Wybrane negatywne elementy stylu życia, a samoocena zdrowia <i>Selected negative lifestyle elements and self-perceived health</i>	23	89 178
Częstość spożywania owoców i warzyw w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 1-15 lat <i>Frequency of fruit and vegetable consumption in a typical week by persons aged 1-15 years</i> ...	24	93 182
Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z opieki zdrowotnej kosztami z tym związanymi <i>Households burden of healthcare costs</i>	25	94 183
Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z usług dentystycznych lub ortodontycz- nych kosztami z tym związanymi <i>Households burden of dental or orthodontic costs</i>	26	95 184
Obciążenie gospodarstw domowych kupujących leki kosztem ich nabycia <i>Households financial burden of medicines</i>	27	96 185
Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z opieki zdrowotnej kosztami z tym związanymi (bez zakupu leków) według wybranych grup gospodarstw domowych <i>Households burden of healthcare costs (without purchase of medicines) by selected house- holds groups</i>	28	96 185
Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z usług dentystycznych lub ortodontycz- nych kosztami z tym związanymi (bez zakupu leków) według wybranych grup gospodarstw domowych <i>Households burden of dental or orthodontic costs (without purchase of medicines) by selec- ted households groups</i>	29	97 186
Obciążenie gospodarstw domowych kupujących leki kosztem ich nabycia według wybranych grup gospodarstw domowych <i>Households financial burden of medicines by selected households groups</i>	30	97 186

Spis wykresów (synteza)

List of graphs (executive summary)

	Wyk. Graphs	Str. Page
Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu w latach 2008, 2014, 2017 <i>Average disposable income, median and ratio of median to income in the years 2008, 2014, 2017</i>	1	20 109

	Wyk. Graphs	Str. Page
Przeciętny dochód do dyspozycji według grup kwintylowych w 2008, 2014 i 2017 r. <i>Disposable income ratio (per equivalent unit) by socio-economic group</i>	2	21 110
Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu według klas miejscowości w 2017 r. <i>Average disposable income, median and ratio of median to income by classes of locality in 2017</i>	3	22 111
Wzrost przeciętnego dochodu do dyspozycji według klasy miejscowości między 2014 a 2017 rokiem . <i>Increase in the average disposable income by class of locality between 2014 and 2017</i>	4	22 111
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według klasy miejscowości w 2014 i 2017 r. <i>At-risk-of-poverty rate after social transfers by class of locality in 2014 and 2017</i>	5	23 112
Wskaźnik dochodu do dyspozycji według klasy miejscowości w latach 2014 i 2017	6	24 113
Przeciętny dochód do dyspozycji według grup kwintylowych w podziale na miasta i wieś w 2014 i 2017 r. <i>Average disposable income by quintile groups in a breakdown into urban and rural areas in 2014 and 2017</i>	7	24 113
Udział danej grupy kwintylowej w przekroju miasta i obszary wiejskie w 2017 r..... <i>Share of the given quintile group in urban and rural areas in 2017</i>	8	26 115
Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu według regionów w 2017 r. <i>Average disposable income, median and ratio of median to income by regions in 2017</i>	9	27 116
Wzrost przeciętnego dochodu do dyspozycji według regionów między 2014 a 2017 rokiem <i>Increase in the average disposable income by regions between 2014 and 2017</i>	10	27 116
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu transferów społecznych) według regionów (NTS 1) w 2017 r. <i>At-risk-of-poverty rate after social transfers by regions (NUTS 1) in 2017</i>	11	28 117
Wskaźnik przeciętnego dochodu do dyspozycji według regionów (NTS 1) dla 2017 r. <i>Average disposable income rate by regions (NUTS 1) for 2017</i>	12	29 118
Przeciętny dochód do dyspozycji według grup kwintylowych dla regionów w 2014 i 2017 r. <i>Average disposable income by quintile groups for regions in 2014 and 2017</i>	13	30 119
Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu według typu gospodarstwa domowego w 2017 r. <i>Average disposable income, median and ratio of median to income by household type in 2017</i>	14	32 121
Wzrost przeciętnego dochodu do dyspozycji według typu gospodarstwa domowego między 2014 a 2017 rokiem <i>Increase in the average disposable income by household type between 2014 and 2017</i>	15	32 121
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według typu gospodarstwa domowego w 2014 i 2017 r. <i>At-risk-of-poverty rate after including social transfers by household type in 2014 and 2017</i>	16	33 122

	Wyk. Graphs	Str. Page
Wskaźnik dochodu do dyspozycji według typu gospodarstwa domowego w latach 2014 i 2017 . <i>Disposable income rate by household type in the years 2014 and 2017</i>	17	34 123
Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych dla osób z trzech podstawowych typów gospodarstw domowych w 2014 i 2017 r. <i>Disposable income by quintile groups for persons from three basic household types in 2014 and 2017</i>	18	35 124
Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych dla osób z typów gospodarstw domowych z dziećmi w 2014 i 2017 r. <i>Disposable income by quintile groups for persons from households with children in 2014 and 2017</i>	19	36 125
Wysokość dochodu do dyspozycji w PPS dla 28 krajów członkowskich UE w 2017 r..... <i>Amount of the disposable income in PPS for 28 EU Member States in 2017</i>	20	40 129
Różnica w PPS dochodów do dyspozycji dla 28 krajów członkowskich UE między 2008 i 2017 r. <i>Difference in PPS of the disposable income for 28 EU Member States between 2008 and 2017</i>	21	41 130
Wskaźnik zróżnicowania kwintylowego S80/S20 dla 28 krajów członkowskich UE w 2017 r. <i>S80/S20 income quintile share ratio for 28 EU Member States in 2017</i>	22	42 131
Współczynnik Giniego dla 28 krajów UE w 2017 r. <i>Gini coefficient for 28 EU countries in 2017</i>	23	43 132
Zmiany w wartościach współczynnika Giniego dla 28 krajów UE między 2008 i 2017 rokiem <i>Changes in the values of the Gini coefficient for 28 EU countries between 2008 and 2017</i>	24	44 133
Niesamodzielność zamieszkiwania gospodarstw domowych w latach 2007-2017 <i>Non-independent households in the years 2007-2017</i>	25	45 134
Niesamodzielność zamieszkiwania według regionów (NTS 1) w 2017 r. <i>Non-independent households by regions (NUTS 1) in 2017</i>	26	46 135
Główne przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania gospodarstw domowych w 2017 r. <i>Major reasons for living together in 2017</i>	27	47 136
Wybrane główne przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania według miejsca zamieszkania w 2017 r. <i>Selected main reasons for living together by place of residence in 2017</i>	28	47 136
Średnia powierzchnia mieszkań użytkowanych wyłącznie przez gospodarstwa domowe według rodzajów budynków i typów gospodarstw domowych w 2017 r. <i>Average area of dwellings used by households by types of buildings and types of households in 2017</i>	29	49 138
Średnia liczba osób i pokoi według rodzajów budynków i typów gospodarstw domowych w 2017 r. <i>Average number of persons and rooms by types of buildings and types of households in 2017</i> .	30	50 139
Typy gospodarstw domowych według grup kwintylowych w 2017 r. <i>Types of households by quintile groups in 2017</i>	31	51 140
Możliwość pokrycia z własnych środków nieoczekiwanego wydatku według typów gospodarstw domowych w 2017 r. <i>Possibility of covering an unexpected expense from own resources by types of households in 2017</i>	32	51 140

	Wyk. Graphs	Str. Page
Pracujący według statusu zatrudnienia		54
<i>Employed persons by status of employment</i>	33	143
Pracujący według sektora własności głównego miejsca pracy	34	55
<i>Employed persons by sector of ownership of the main workplace</i>		144
Pracujący według wymiaru czasu pracy	35	56
<i>Employed persons by work time</i>		145
Pracujący według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy		57
<i>Employed persons by number of hours worked weekly in the main workplace</i>	36	146
Pracujący najemnie według sektora własności głównego miejsca pracy	37	58
<i>Employees by sector of ownership of the main workplace</i>		147
Pracujący najemnie według rodzaju umowy	38	59
<i>Employees by type of contract</i>		148
Pracujący najemnie według wymiaru czasu pracy	39	60
<i>Employees by work time</i>		149
Pracujący na własny rachunek według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy	40	66
<i>Self-employed persons by number of hours worked weekly in the main workplace</i>		155
Osoby bezrobotne	41	67
<i>Unemployed persons</i>		156
Bezrobotni, którzy za przyczynę zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy wskazali wygaśnięcie umowy, likwidację zakładu lub redukcję zatrudnienia	42	69
<i>Unemployed persons who indicated the termination of the employment contract, liquidation of the employment institution or reduction of staff as the main reason for changing, resignation or dismissal from work</i>		158
Osoby w wieku 16 lat i więcej, u których wystąpił w ciągu ostatnich 5 lat okres bezrobocia	43	70
<i>Persons aged 16 years and more who experienced unemployment in the last 5 years</i>		159
Osoby w wieku 16 lat i więcej według długości trwania ostatniego okresu bezrobocia	44	71
<i>Persons aged 16 years and more by duration of the last period of unemployment</i>		160
Występowanie wybranych problemów ze zdrowiem w zależności od samooceny zdrowia wśród osób w wieku 16 lat i więcej	45	73
<i>Occurrence of selected health problems depending on self-perceived health among persons aged 16 years and more</i>		162
Samoocena zdrowia według grup wieku	46	73
<i>Self-perceived health by age groups</i>		162
Ograniczona zdolność do wykonywania czynności według grup wieku	47	74
<i>Limitation in activities by age groups</i>		163
Samoocena stanu zdrowia osób wieku 16 lat i więcej według wykształcenia	48	75
<i>Self-perceived health of persons aged 16 years and more by level of education</i>		164

	Wyk. Graphs	Str. Page
Ograniczona zdolność do wykonywania czynności osób wieku 16 lat i więcej według wykształcenia	49	75 164
<i>Limitation in activities of persons aged 16 years and more by level of education</i>		
Samocena zdrowia osób w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych	50	76 165
<i>Self-perceived health of persons aged 16 years and more by quintile groups</i>		
Ograniczona zdolność do wykonywania czynności według grup kwintylowych	51	76 165
<i>Limitation in activities by quintile groups</i>		
Potrzeba skorzystania z usług opieki zdrowotnej w ciągu 12 ostatnich miesięcy według grup wieku		77
<i>Need to use healthcare services within last 12 months by age groups</i>	52	166
Potrzeba skorzystania z usług opieki zdrowotnej w ciągu 12 ostatnich miesięcy u osób w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych	53	78
<i>Need to use healthcare services within last 12 months in persons aged 16 years and more by quintile groups</i>		167
Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług zdrowotnych w ciągu 12 ostatnich miesięcy według grup wieku	54	78 167
<i>Unmet needs with regard to healthcare services within last 12 months by age groups</i>		
Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług zdrowotnych w ciągu 12 ostatnich miesięcy według grup kwintylowych	55	79 168
<i>Unmet needs with regard to healthcare services within last 12 months by quintile groups</i>		
Charakter głównego zajęcia w typowym tygodniu według płci oraz miejsca zamieszkania	56	80 169
<i>Nature of the main occupation in a typical week by sex and place of residence</i>		
Charakter głównego zajęcia w typowym tygodniu według grup wieku	57	81 170
<i>Nature of the main occupation in a typical week by age groups</i>		
Udział osób podejmujących aktywność fizyczną poza głównym zajęciem według charakteru głównego zajęcia	58	82 171
<i>Share of persons taking physical activity not related to the main occupation by nature of the main occupation in a typical week</i>		
Odsetek osób podejmujących aktywność fizyczną w typowym tygodniu poza głównym zajęciem według grup wieku	59	82 171
<i>Share of persons taking physical activity not related to the main occupation in a typical week, by age groups</i>		
Odsetek osób podejmujących aktywność fizyczną w typowym tygodniu poza głównym zajęciem według wykształcenia	60	83 172
<i>Share of persons taking physical activity not related to the main occupation in a typical week, by level of education</i>		
Odsetek osób podejmujących aktywność fizyczną w typowym tygodniu poza głównym zajęciem według grup kwintylowych	61	83 172
<i>Share of persons taking physical activity not related to the main occupation in a typical week, by quintile groups</i>		
Częstość spożycia owoców lub warzyw w typowym tygodniu wśród osób w wieku 16 lat i więcej	62	84 173
<i>Frequency of fruit or vegetable consumption in a typical week by persons aged 16 years and more</i>		

	Wyk. Graphs	Str. Page
Masa ciała osób w wieku 16 lat i więcej według płci		87
<i>Weight of persons aged 16 years and more by sex</i>	63	176
Masa ciała osób według grup wieku	64	87
<i>Body weight of persons by age groups</i>		176
Masa ciała osób w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych	65	88
<i>Body weight of persons aged 16 years and more by quintile groups</i>		177
Masa ciała osób w wieku 16 lat i więcej według wykształcenia	66	88
<i>Body weight of persons aged 16 years and more by level of education</i>		177
Współwystępowanie wybranych negatywnych elementów stylu życia u osób w wieku 16 lat i więcej	67	89
<i>Co-occurrence of selected negative lifestyle elements in persons aged 16 years and more</i>		178
Ocena zdrowia dzieci poniżej 16 roku życia	68	90
<i>Health assessment of children under 16 years</i>		179
Ocena zdrowia dzieci poniżej 16 roku życia według zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	69	90
<i>Health assessment of children under 16 years by risk of poverty or social exclusion</i>		179
Ograniczenia w wykonywaniu czynności u dzieci poniżej 16 roku życia	70	91
<i>Limitations in activities in children under 16 years</i>		180
Czas poświęcony na aktywność fizyczną w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 7-15 lat	71	91
<i>Time devoted by children aged 7-15 years to physical activity in a typical week</i>		180
Czas poświęcony na aktywność fizyczną w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 7-15 lat według płci i miejsca zamieszkania	72	92
<i>Time devoted by children aged 7-15 years to physical activity in a typical week by sex and place of residence</i>		181
Częstość spożywania owoców lub warzyw w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 1-15 lat ...	73	92
<i>Frequency of fruit or vegetable consumption by children aged 1-15 years in a typical week</i>		181
Zadowolenie ze swojego życia ogólnie rzecz biorąc (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	74	98
<i>Satisfaction with life in general (in % of persons aged 16 years and more)</i>		187
Zadowolenie z wybranych aspektów życia (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	75	100
<i>Satisfaction with the selected aspects of life (in % of persons aged 16 years and more)</i>		189
Zadowolenie ze swojej obecnej sytuacji zawodowej (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	76	101
<i>Satisfaction with the current professional situation (in % of persons aged 16 years and more)..</i>		190
Zadowolenie ze swojej obecnej sytuacji zawodowej według rodzaju umowy o pracę (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	77	101
<i>Satisfaction with the current professional situation by type of employment contract (in % of persons aged 16 years and more)</i>		190
Zadowolenie z miejsca zamieszkania wg wieku (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	78	102
<i>Satisfaction with the place of residence by age (in % of persons aged 16 years and more)</i>		191

	Wyk. Graphs	Str. Page
Zadowolenie z terenów rekreacyjnych i terenów zielonych w miejscu zamieszkania wg wieku (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	79	103
<i>Satisfaction with recreational areas and green areas in the place of residence by age (in % of persons aged 16 years and more)</i>		192
Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	80	104
<i>Sense of safety in the place of residence (in % of persons aged 16 years and more)</i>		193
Zadowolenie ze zdrowia (w % osób w wieku 16 lat i więcej)	81	105
<i>Satisfaction with health (in % of persons aged 16 years and more)</i>		194
Zadowolenie z wybranych aspektów życia wśród osób niepełnosprawnych i bez niepełnosprawności	82	106
<i>Satisfaction with the selected aspects of life among persons with and without disabilities</i>		195
Zadowolenie z życia ogólnie rzecz biorąc a optymistyczne patrzenie w przyszłość	83	107
<i>Satisfaction with life in general and optimistic looking into the future</i>		196

SPIS TABLIC PRZEGLĄDOWYCH

LIST OF REVIEW TABLES

	Tabl Table	Str. Page
Dane ogólne o zbadanych gospodarstwach domowych	1	197
<i>General information on households surveyed</i>		
Struktura ludności w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych oraz płci i wieku	2	198
<i>Structure of population in households by socio-economic group, sex and age</i>		
Struktura ludności w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości oraz płci i wieku	3	199
<i>Structure of population in households by class of locality, sex and age</i>		
Struktura ludności w gospodarstwach domowych według regionów (NTS 1) oraz płci i wieku	4	200
<i>Structure of population in households by regions (NUTS 1), sex and age</i>		
Struktura ludności w wieku 16 lat i więcej w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych oraz płci i poziomu wykształcenia	5	201
<i>Structure of population at the age of 16 years and more in households by socio-economic group, sex and level of education</i>		
Struktura ludności w wieku 16 lat i więcej w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości oraz płci i poziomu wykształcenia	6	202
<i>Structure of population at the age of 16 years and more in households by class of locality, sex and level of education</i>		
Struktura ludności w wieku 16 lat i więcej w gospodarstwach domowych według regionów (NTS 1) oraz płci i poziomu wykształcenia	7	203
<i>Structure of population at the age of 16 years and more in households by regions (NUTS 1), sex and level of education</i>		

	Tabl Table	Str. Page
Przeciętne roczne dochody netto na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych <i>Average yearly per capita net income in households by socio-economic group</i>	8	204
Przeciętne roczne dochody ekwiwalentne netto w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych <i>Average yearly equivalised net income in households by socio-economic group</i>	9	206
Przeciętne roczne dochody netto na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości <i>Average yearly per capita net income in households by class of locality</i>	10	208
Przeciętne roczne dochody ekwiwalentne do dyspozycji netto w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości <i>Average yearly equivalised net income in households by class of locality</i>	11	210
Przeciętne roczne dochody netto na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów (NTS 1) <i>Average yearly per capita net income in households by regions (NUTS 1)</i>	12	212
Przeciętne roczne dochody ekwiwalentne netto w gospodarstwach domowych według regionów (NTS 1) <i>Average yearly equivalised net income in households by regions (NUTS 1)</i>	13	214
Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o badanie EU-SILC 2017 <i>Selected social cohesion indicators based on EU-SILC 2017</i>	14	216
Wybrane wskaźniki spójności społecznej według regionów (NTS 1) w oparciu o badanie EU-SILC 2017 <i>Selected social cohesion indicators by regions (NUTS 1) based on EU-SILC 2017</i>	15	220
Granica ubóstwa <i>At-risk-of-poverty threshold</i>	16	221
Współczynnik Giniego, wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu transferów społecznych, nierówność rozkładu dochodów S80/S20 <i>Gini coefficient, at-risk-of-poverty rate after social transfers, inequality of income distribution S80/S20</i>	17	222
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (powiązanie trzech podwskaźników) <i>People at-risk-of-poverty or social exclusion (union of three sub-indicators)</i>	18	223
Subiektywne oceny sytuacji finansowej gospodarstw domowych <i>Self-evaluation of the households' financial condition</i>	19	224
Trudności gospodarstw domowych w zaspokajaniu potrzeb <i>Households' difficulties with satisfying their needs</i>	20	225
Wybrane dane o sytuacji mieszkaniowej gospodarstw domowych według grup społeczno-ekonomicznych <i>Selected data on the dwelling conditions of households by socio-economic group</i>	21	226
Wybrane dane o sytuacji mieszkaniowej gospodarstw domowych według klasy miejscowości .. <i>Selected data on the dwelling conditions of households by class of locality</i>	22	227

	Tabl Table	Str. Page
Wybrane dane o sytuacji mieszkaniowej gospodarstw domowych według regionów (NTS 1) <i>Selected data on the dwelling conditions of households by regions (NUTS 1)</i>	23	228
Gospodarstwa domowe według grup społeczno-ekonomicznych i wyposażenia w niektóre przedmioty trwałego użytkowania <i>Households and equipment with selected durables by socio-economic group</i>	24	229
Gospodarstwa domowe według klasy miejscowości i wyposażenia w niektóre przedmioty trwałego użytkowania <i>Households and equipment with selected durables by class of locality</i>	25	230
Gospodarstwa domowe według regionów (NTS 1) i wyposażenia w niektóre przedmioty trwałego użytkowania <i>Households and equipment with selected durables by regions (NUTS 1)</i>	26	231
Wybrane dane dotyczące samodzielnych i niesamodzielnych gospodarstw domowych <i>Selected data about independent and non-independent households</i>	27	232
Wybrane dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej samodzielnych i niesamodzielnych gospodarstw domowych <i>Selected data about dwelling conditions of independent and non-independent households</i>	28	233
Przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania gospodarstw domowych <i>Reasons for non-independent living of households</i>	29	234
Osoby w wieku 16 lat i więcej według statusu na rynku pracy <i>Persons aged 16 years and more by status in the labour market</i>	30	235
Pracujący według statusu zatrudnienia <i>Employed persons by status of employment</i>	31	236
Pracujący według sektora własności głównego miejsca pracy <i>Employed persons by sector of ownership of the main workplace</i>	32	237
Pracujący według wymiaru czasu pracy <i>Employed persons by work time</i>	33	238
Pracujący według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy <i>Employed persons by number of hours worked weekly in main workplace</i>	34	239
Pracujący, którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy <i>Employed persons who changed, resigned or were dismissed from work</i>	35	240
Pracujący według przyczyn zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy <i>Employed persons by reasons for changing, resignation or dismissal from work</i>	36	241
Pracujący najemnie według sektora własności głównego miejsca pracy <i>Employees by sector of ownership of the main workplace</i>	37	242
Pracujący najemnie według rodzaju umowy <i>Employees by type of contract</i>	38	243
Pracujący najemnie według wymiaru czasu pracy <i>Employees by work time</i>	39	244
Pracujący najemnie według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy <i>Employees by number of hours worked weekly in the main workplace</i>	40	245

	Tabl Table	Str. Page
Pracujący najemnie, którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy <i>Employees who changed, resigned or were dismissed from work</i>	41	246
Pracujący najemnie według przyczyn zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy <i>Employees by reasons for changing, resignation or dismissal from work</i>	42	247
Pracujący na własny rachunek według statusu zatrudnienia <i>Self-employed persons by status of employment</i>	43	248
Pracujący na własny rachunek według wymiaru czasu pracy <i>Self-employed persons by work time</i>	44	249
Pracujący na własny rachunek według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy <i>Self-employed persons by number of hours worked weekly in the main workplace</i>	45	250
Bezrobotni którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy <i>Unemployed persons who changed, resigned or were dismissed from work</i>	46	251
Osoby w wieku 16 lat i więcej, u których wystąpił w ciągu ostatnich 5 lat okres bezrobocia <i>Persons aged 16 years and more in whom the period of unemployment occurred in the last 5 years</i>	47	252
Osoby w wieku 16 lat i więcej według długości trwania ostatniego okresu bezrobocia <i>Persons aged 16 years and more by duration of the last period of unemployment</i>	48	253
Bezrobotni według długości trwania ostatniego okresu bezrobocia <i>Unemployed persons by duration of the last period of unemployment</i>	49	254
Osoby w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych <i>Aged 16 years and more by quintile group</i>	50	255
Osoby w wieku 16 lat i więcej według grup wieku <i>Aged 16 years and more by age groups</i>	51	255
Osoby w wieku 16 lat i więcej według samooceny stanu zdrowia <i>Persons aged 16 years and more by self-perceived health</i>	52	256
Osoby w wieku 16 lat i więcej według występowania długotrwałych problemów zdrowotnych oraz ograniczeń w wykonywaniu czynności <i>Persons aged 16 years and more by occurrence of longstanding health problems and limitation in activities</i>	53	257
Osoby w wieku 16 lat i więcej według potrzeby skorzystania z usług zdrowotnych i stomatologicznych <i>Persons aged 16 years and more by need to use healthcare and dental services</i>	54	258
Osoby w wieku 16 lat i więcej według zaspokojenia potrzeb w zakresie usług zdrowotnych i stomatologicznych <i>Persons aged 16 years and more by meeting needs with regard to healthcare and dental services</i>	55	259
Główna przyczyna niezaspokojonych potrzeb osób w wieku 16 lat i więcej w zakresie usług zdrowotnych i stomatologicznych według płci <i>Main reason for unmet needs of persons aged 16 years and more with regard to healthcare and dental services, by sex</i>	56	260
Główna przyczyna niezaspokojonych potrzeb osób w wieku 16 lat i więcej w zakresie usług zdrowotnych i stomatologicznych według miejsca zamieszkania <i>Main reason for unmet needs of persons aged 16 years and more with regard to healthcare and dental services, by place of residence</i>	57	261

	Tabl Table	Str. Page
Główna przyczyna niezaspokojonych potrzeb osób w wieku 16 lat i więcej w zakresie usług zdrowotnych według niepełnosprawności prawnej <i>Main reason for unmet needs of persons aged 16 years and more with regard to healthcare, by legal disability status</i>	58	262
Osoby w wieku 16 lat i więcej według charakteru głównego zajęcia <i>Persons aged 16 years and more by type of main occupation</i>	59	263
Osoby w wieku 16 lat i więcej według podejmowania aktywności fizycznej niezwiązanej z głównym zajęciem <i>Persons aged 16 years and more by taking physical activities not related to the main occupation</i>	60	264
Osoby w wieku 16 lat i więcej według częstości spożywania owoców <i>Persons aged 16 years and more by frequency of fruit consumption</i>	61	265
Osoby w wieku 16 lat i więcej według częstości spożywania warzyw <i>Persons aged 16 years and more by frequency of vegetables consumption</i>	62	266
Osoby w wieku 16 lat i więcej według indeksu masy ciała (BMI) <i>Persons aged 16 years and more by body mass index (BMI)</i>	63	267
Dzieci poniżej 16 roku życia według oceny stanu zdrowia <i>Children under 16 years by health status</i>	64	268
Dzieci poniżej 16 roku życia według ograniczeń w wykonywaniu czynności <i>Children under 16 years by limitation in activities</i>	65	269
Dzieci w wieku 7-15 lat według czasu poświęcanego na aktywność fizyczną <i>Children in age 7-15 years by time spending on physical activity</i>	66	270
Dzieci w wieku 1-15 lat według częstości spożywania owoców <i>Children in age 1-15 years by frequency of fruits consumption</i>	67	271
Dzieci w wieku 1-15 lat według częstości spożywania warzyw <i>Children in age 1-15 years by frequency of vegetables consumption</i>	68	272
Gospodarstwa domowe z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia według potrzeby skorzystania z usług zdrowotnych i stomatologicznych <i>Households with at least one child under 16 years of age by need to use healthcare and dental services</i>	69	273
Gospodarstwa domowe z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia według zaspokojenia potrzeb w zakresie usług zdrowotnych i stomatologicznych <i>Households with at least one child under 16 years by meeting needs with regard to healthcare and dental services</i>	70	274
Gospodarstwa domowe według obciążenia kosztami opieki zdrowotnej <i>Households by financial burden of healthcare</i>	71	275
Gospodarstwa domowe według obciążenia kosztami opieki dentystrycznej i ortodontycznej <i>Households by financial burden of dental or orthodontal care</i>	72	276
Gospodarstwa domowe według obciążenia kosztami leków <i>Households by financial burden of medicines</i>	73	277
Zadowolenie z wybranych aspektów życia według miejsca zamieszkania, płci, wieku i poziomu wykształcenia <i>Satisfaction with the selected aspects of life by place of residence, sex, age and level of education</i>	74	278

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH I WAŻNIEJSZE SKRÓTY

SYMBOLS AND MAIN ABBREVIATIONS

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbols	Opis Description
Kreska (-) Dash (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>the phenomenon did not occur</i>
Kropka (.) Dot (.)	brak informacji wiarygodnych (mniej niż 20 przypadków z próby lub względny błąd standardowy większy niż 50%) <i>data not reliable (less than 20 sample observations or relative standard error more than 50%)</i>
Gwiazdka (*) Star (*)	zjawisko zaistniało w wielkości większej lub równej 20 ale mniejszej niż 50 przypadków z próby <i>the phenomenon occurred in a size greater than or equal to 20 but less than 50 cases in the sample</i>

Dane w tablicach i wykresach mogą się nie sumować na 100% ze względu na przyjęte zaokrąglenia.

Figures in the tables and graphs can fail to sum up to 100% because of rounding-up

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
p. proc. pp.	punkt procentowy <i>percentage point</i>
tys. thous.	tysiąc <i>thousand</i>
zł zl	złoty <i>zloty</i>
tabl. tabl.	tablica <i>table</i>

SYNTEZA

PRZECIĘTNY ROCZNY EKWIWALENTNY DOCHÓD DO DYSPOZYCJI NA OSOBĘ

Poniższa analiza dotyczy w całości **przeciętnego rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji na osobę**. Liczony jest on na podstawie sumy rocznych dochodów pieniężnych netto¹ wszystkich członków gospodarstwa domowego pomniejszonej o podatki od nieruchomości, transfery pieniężne przekazywane innym gospodarstwom domowym oraz saldo rozliczeń z urzędem skarbowym. Tak wyliczony dochód gospodarstw domowych dzielony jest przez sumę jednostek ekwiwalentnych przypisywanych poszczególnym osobom, która uwzględnia wielkość i strukturę danego gospodarstwa.. Zastosowana została zmodyfikowana skala OECD: 1-szej osobie dorosłej w gospodarstwie odpowiada liczba 1; każdemu kolejnemu członkowi gospodarstwa domowego w wieku 14 lat lub więcej – 0,5; każdemu dziecku poniżej 14 roku życia – 0,3. Następnie tak obliczony dochód w tej samej wysokości przypisywany jest każdej osobie w tym gospodarstwie

Dochód ten wyliczony został na podstawie danych z badania realizowanego w 2017 r. ale **odnosi się do rocznego dochodu z roku poprzedzającego badanie, tj. od stycznia do grudnia 2016 r.** W publikacji przyjęto za Eurostatem przy podawaniu dochodów posługiwanie się **rokiem realizacji badania**.

Do porównania dochodów² w części dotyczącej poziomu krajowego wykorzystano dochody z edycji badania z 2008 r. (jako rok odniesienia dla Strategii Europa 2020) oraz z 2014 r. (w publikacji „Dochody i warunki życia ludności Polski – raport z badania EU-SILC 2014”³ dokonano ostatniej pogłębionej analizy dochodu do dyspozycji). Przy opisie aspektów sytuacji dochodowej osób w 2017 r. punktem odniesienia jest rok 2014.

W oparciu o dochód do dyspozycji liczony jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym⁴, który został w tym opracowaniu wykorzystany jako miara określająca odsetek osób znajdujących się w relatywnie najtrudniejszej sytuacji dochodowej (tj. w dolnej części rozkładu dochodów).

Sytuacja dochodowa osób w gospodarstwach domowych została opisana w kontekście kilku podstawowych aspektów: miejsca zamieszkania (w oparciu o klasy miejscowości), zróżnicowania terytorialnego (na podstawie 6 regionów statystycznych⁵) oraz typu gospodarstwa domowego. Do analizy tych aspektów posłużono się min.: podstawowymi miernikami zróżnicowania dochodów: współczynnikiem Giniego, wskaźnikiem zróżnicowania kwintylowego (S80/S20), wskaźnikiem dochodu do dyspozycji⁶. Wykorzystano również grupy kwintylowe w dwóch ujęciach. Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych wyznaczano dzieląc na pięć równych części następującą zbiorowość:

- na potrzeby analizy rozkładu dochodów była to zbiorowość danego przekroju;
- dla zbadania udziału poszczególnych grup gospodarstw domowych w grupach kwintylowych wyodrębniono je dla całej badanej ogólnopolskiej zbiorowości.

¹ Po odliczeniu zaliczek na podatek dochodowy, podatków od dochodów z własności, składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, itp.

² W dalszej części opracowania przeciętny roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji dla osoby nazywany jest dla uproszczenia dochodem do dyspozycji lub przeciętnym dochodem do dyspozycji.

³ <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/dochody-i-warunki-zycia-ludnosci-polski-raport-z-badania-eu-silc-2014,6,8.html>

⁴ Szczegółowy opis wskaźników znajduje się w części metodologicznej publikacji.

⁵ Prezentowane w publikacji wyniki dotyczą badania z roku 2017, dlatego do ich prezentacji zastosowano obowiązujący w tym roku podział Polski na regiony (NTS 1) – Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 14 listopada 2007 r. w sprawie Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) z późniejszymi zmianami. Regiony stanowią poziom 1 w NTS – więcej informacji w części metodologicznej publikacji.

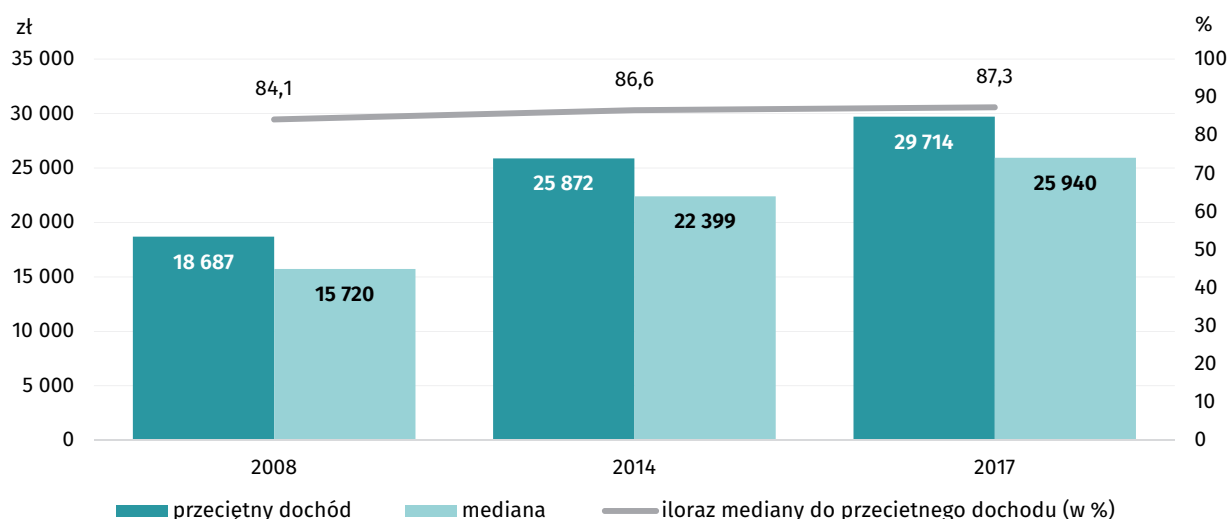
⁶ Iloraz średniego rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji dla danego przekroju do dochodu dla Polski ogółem. Wartość wskaźnika 100% jest przypisana dochodowi do dyspozycji dla Polski ogółem.

NIERÓWNOŚCI DOCHODOWE GOSPODARSTW DOMOWYCH W POLSCE W LATACH 2008 – 2017

Na podstawie wyników badania z roku 2017⁷ wśród osób mieszkających w gospodarstwach domowych w Polsce odnotowano wzrost dochodu do dyspozycji z poziomu 25 872 zł w 2014 r.⁸ do 29 714 zł (wzrost nominalny wyniósł 14,9%). Dochód poniżej wartości średniej wykazało 61,9% osób (a w 2014 r. 61,2%).

W 2017 r. w porównaniu do 2014 nastąpił również wzrost mediany dochodu do dyspozycji a w konsekwencji także wzrost progu zagrożenia ubóstwem o 15,8% z 13 439 zł do 15 564 zł na osobę dorosłą⁹. Dochodem poniżej tego progu dysponowało 15,0% mieszkańców Polski (o 2 p. proc. mniej niż w 2014 r.). Wzrost mediany dochodu oraz progu zagrożenia ubóstwem przy jednoczesnym spadku wskaźnika zagrożenia ubóstwem oznacza, że dochody osób najbiedniejszych rosną szybciej niż dochody powyżej granicy ubóstwa.

Wykres 1. Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu w latach 2008, 2014, 2017

Wartość środkowa (mediana) dochodu do dyspozycji stanowiła w 2017 r. 87,3% wartości średniej (w latach 2008 i 2014 wynosiła odpowiednio: 84,1% i 86,6%).

Wskaźnikami, które informują o poziomie nierówności dochodów są m.in. wskaźnik zróżnicowania kwintylowego (S80/S20) oraz współczynnik Giniego.¹⁰ Im te wskaźniki osiągają niższe wartości, tym mniejsze jest zróżnicowanie dochodów.

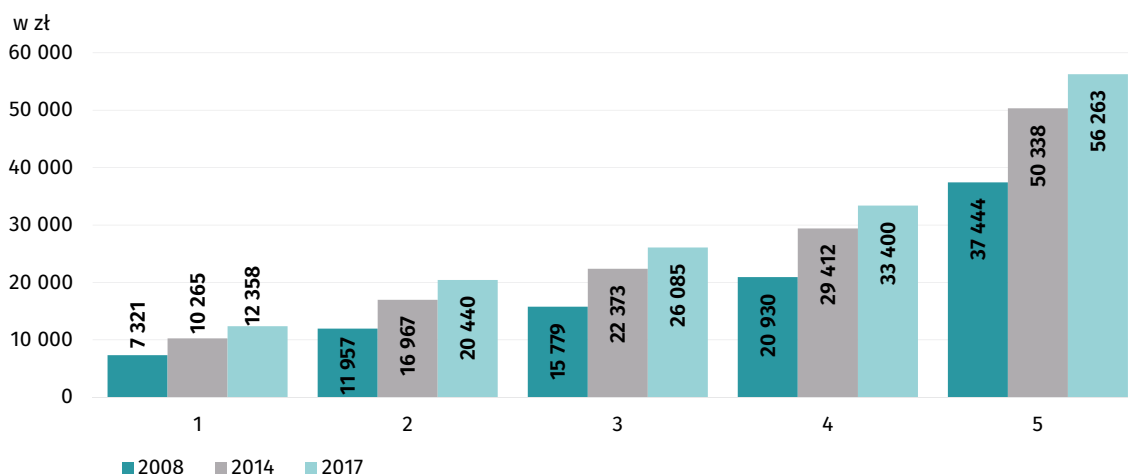
⁷ Rokiem odniesienia dla dochodów z EU-SILC 2017 jest rok 2016 i analogicznie w poprzednich latach.

⁸ Rokiem odniesienia dla dochodów z EU-SILC 2014 jest rok 2013.

⁹ Szczegółowy opis wskaźników znajduje się w części metodologicznej publikacji.

¹⁰ Szczegółowy opis wskaźników znajduje się w części metodologicznej publikacji.

Wykres 2. Przeciętny dochód do dyspozycji według grup kwintylowych^a w 2008, 2014 i 2017 r.

a Grupa kwintylowa stanowi 1/5 populacji uszeregowanej według rosnącego dochodu.

Analizując dla 2017 r. dochód do dyspozycji ze względu na jego wysokość w 5 przedziałach o równej liczbie osób (po 20%), w I grupie kwintylowej odnotowano jego średnią w wysokości 12 358 zł a w ostatniej 56 263 zł. Udział dochodu do dyspozycji 20% osób o najwyższych dochodach do 20% o najniższych wynosił 4,5 (wskaźnik zróżnicowania kwintylowego). Wskaźnik ten stopniowo zmniejszał się od 2008 r. z wartości 5,1.

Wartość współczynnika Giniego, liczona dla dochodu do dyspozycji obniżyła się z poziomu 32,0 dla 2008 r. i 30,8 w 2014 r. do 29,2 w 2017 r.

Tablica 1. Wybrane miary zróżnicowania przeciętnego dochodu do dyspozycji w Polsce w latach 2008-2017

Wskaźnik	2008 ^a	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Współczynnik Giniego	32,0	31,4	31,1	31,1	30,9	30,7	30,8	30,6	29,8	29,2
S80/S20	5,1	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,8	4,5

a Rok odniesienia w Strategii Europa 2020 dla pomiaru celu z obszaru ubóstwa.

Zmiany w wartościach przedstawionych powyżej wskaźników świadczą o stopniowym spadku nierówności dochodowych w Polsce w analizowanym okresie 2008 – 2017¹¹.

SYTUACJA DOCHODOWA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POLSCE ZGODNIE Z WYNIKAMI BADAŃ Z 2017 R.¹² WEDŁUG WYBRANYCH CECH

1. Miejsce zamieszkania

1.1. Dochód do dyspozycji¹³

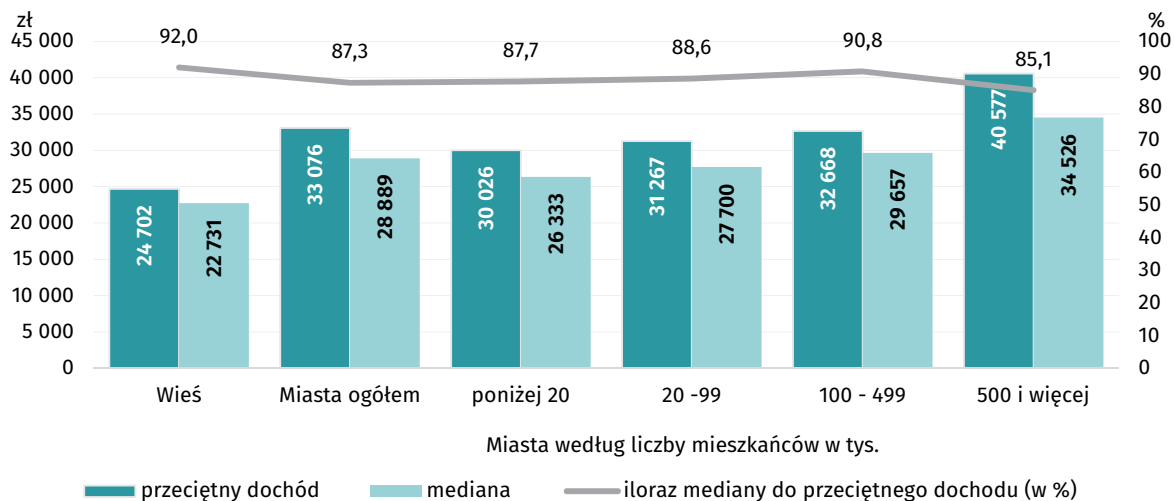
Podobnie jak w poprzednich latach roczny przeciętny ekwiwalentny dochód do dyspozycji był zdecydowanie niższy na wsi niż w mieście (odpowiednio: 24 702 zł i 33 076 zł). Pomiedzy klasami miast według ich wielkości również występowały różnice w jego wysokości. Najniższy dochód do dyspozycji wystąpił w najmniejszych miastach, tj. poniżej 20 tys. mieszkańców (30 026 zł) a najwyższy w największych (40 577 zł).

¹¹ Dochody z lat 2007 – 2016.

¹² Rokiem odniesienia dla dochodów z EU-SILC 2017 jest rok 2016 i analogicznie w poprzednich latach.

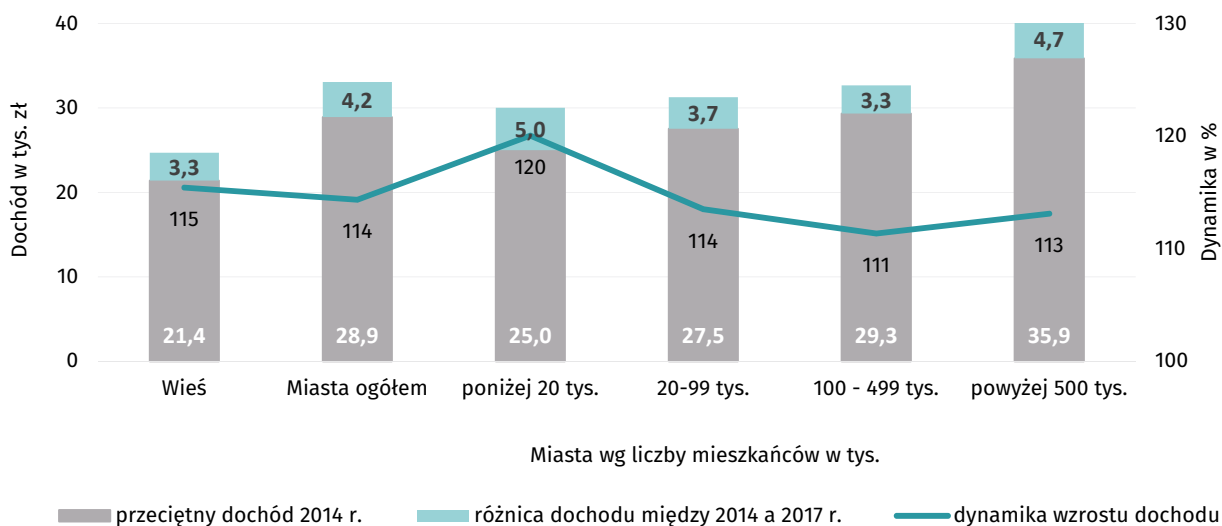
¹³ Przeciętny roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji dla osoby nazywany jest dla uproszczenia dochodem do dyspozycji lub przeciętnym dochodem do dyspozycji.

Wykres 3. Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu według klas miejscowości w 2017 r.

Najwyższy kwotowo przyrost przeciętnego rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji między 2014 a 2017 rokiem odnotowano w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców (ok. 5 tys. zł). Tutaj również wystąpiła najwyższa dynamika wzrostu (120,0%). W miastach o liczbie mieszkańców między 100 a 499 tys. oraz na wsi dochód do dyspozycji wzrósł najmniej tj. ok. 3,3 tys. zł. Jednak dynamika wzrostu dla wsi była nieco wyższa (115,0%) niż we wspomnianej klasie miast (111,0%).

Wykres 4. Wzrost przeciętnego dochodu do dyspozycji według klasy miejscowości między 2014 a 2017 rokiem

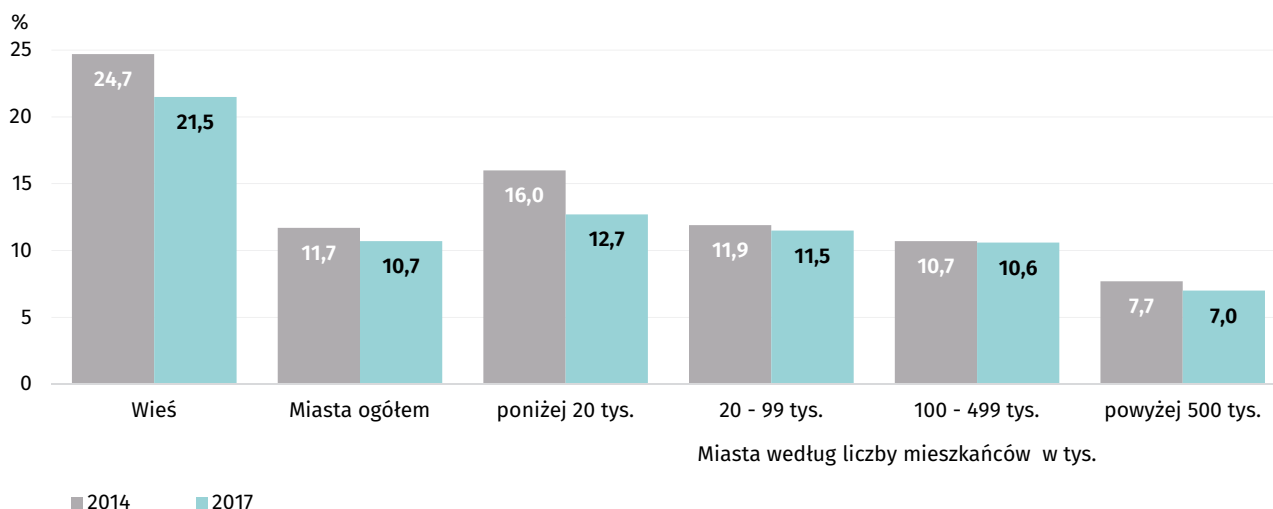

Większy odsetek osób mieszkających na wsi dysponował dochodem poniżej granicy ubóstwa w porównaniu do osób mieszkających w miastach (odpowiednio: 21,5% i 10,7%). W stosunku do roku 2014 na wsi wskaźnik ten spadł o 3,2 p. proc. W przypadku miast ogółem różnica między analizowanymi latami nie była istotna statystycznie.

W poszczególnych klasach miast, wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym malał wraz ze wzrostem liczby mieszkańców. Najwyższe wartości osiągnął on w najmniejszych miastach, liczących poniżej 20 tys. mieszkańców (12,7%), najniższe natomiast w największych, tj. liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców (7,0%). Należy jednak zauważyć, że odsetek osób z dochodem poniżej progu ubóstwa w najmniejszych miastach w stosunku do 2014 r. spadł o 3,3 p. proc. podobnie jak w przypadku mieszkańców wsi.

W 2014 r. tendencja w przypadku miast była podobna (im większe miasto tym niższy wskaźnik zagrożenia ubóstwem), jednak rozpiętość pomiędzy klasami miast odsetka osób z dochodem poniżej progu ubóstwa relatywnego w 2014 r. była większa (8,3 p. proc. w 2014 r. wobec 5,7 p. proc. w 2017 r.).

Wykres 5. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według klasy miejscowości w 2014 i 2017 r.

1.2. Wskaźnik dochodu do dyspozycji dla klas miejscowości¹⁴

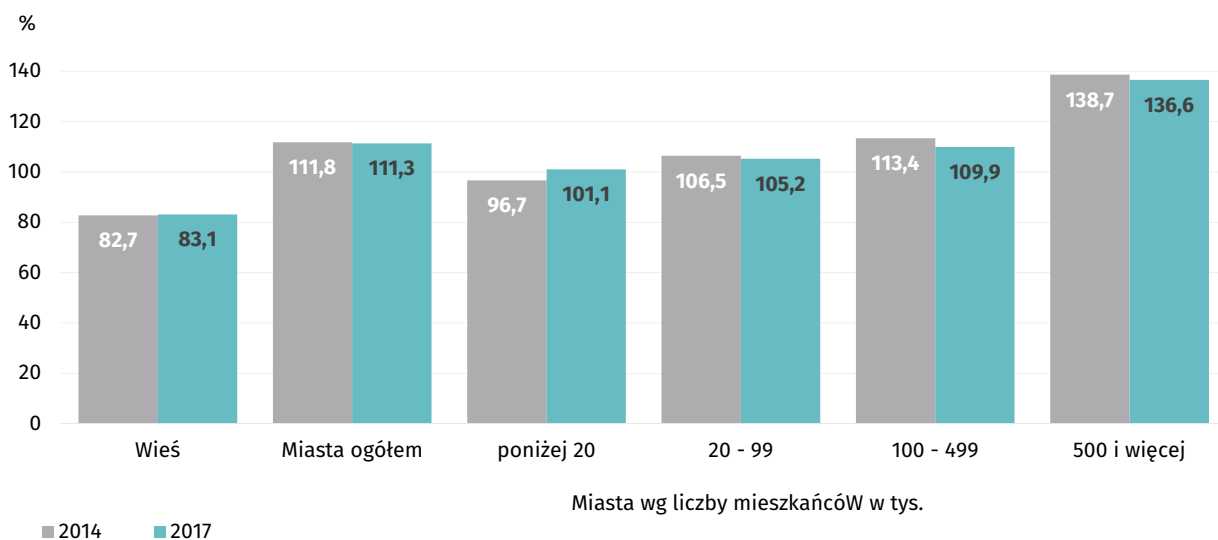
W badaniu z 2017 r. dochód do dyspozycji dla wsi stanowił 83,1% średniej dla całej Polski, natomiast dla miast 111,3%.

Wśród mieszkańców miast obserwowana była zależność między wysokością przeciętnego dochodu a wielkością miasta, tj. im większa liczba mieszkańców, tym wyższy przeciętny dochód do dyspozycji. W najmniejszych miastach liczących poniżej 20 tys. mieszkańców dochód ten stanowił 101,1% średniej dla całej Polski, a w największych (500 tys. i więcej mieszkańców) – 136,6%.

W 2017 r. wskaźnik dochodu do dyspozycji dla poszczególnych klas miejscowości w stosunku do roku 2014 r. w większości klas nie zmienił się. Istotny statystycznie był wzrost dla klasy miast o liczbie mieszkańców poniżej 20 tys. o 4,4 p. proc. oraz spadek dla miast między 100 a 499 tys. mieszkańców o 3,5 p. proc.

¹⁴ Iloraz średniego rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji dla danej klasy miejscowości do dochodu dla Polski ogółem. Wartość wskaźnika 100% jest przypisana dochodowi do dyspozycji dla Polski ogółem.

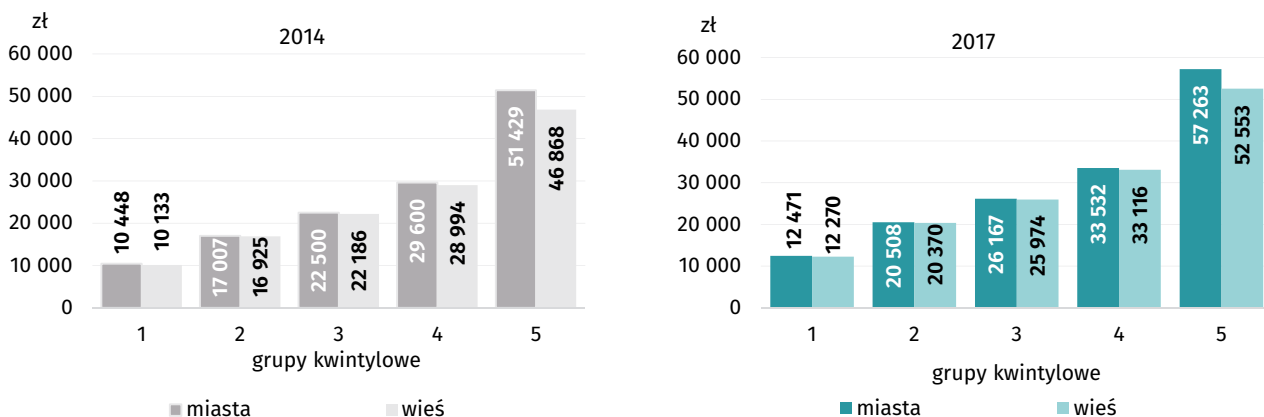
Wykres 6. Wskaźnik dochodu do dyspozycji według klasy miejscowości w latach 2014 i 2017

1.3. Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych

W rozkładzie dochodu do dyspozycji dla wsi i miast na pięć równych grup (kwintylowych) zauważono dysproporcję w wysokości dochodów między wsią i miastami. O ile pierwsze cztery grupy charakteryzowały się zbliżonym poziomem dochodów do dyspozycji, to dochód w ostatniej (V grupie kwintylowej) był wyraźnie wyższy w miastach niż na wsi (w 2017 r. odpowiednio: 57 tys. zł i 53 tys. zł). Dysproporcja ta osiągnęła dla 2017 r. podobną wartość jak w 2014 r. (odpowiednio 4,7 tys. zł i 4,6 tys. zł).

Wykres 7. Przeciętny dochód do dyspozycji według grup kwintylowych w podziale na miasta i wieś w 2014 i 2017 r.

Z drugiej strony istotnie odmienny był udział procentowy osób o dochodach z danej grupy kwintylowej dla całej Polski wśród zamieszkujących miasta albo obszary wiejskie.

Tablica 2. Udział osób należących do danej grupy kwintylowej dla całej Polski według klasy miejscowości w latach 2014 i 2017

Wyszczególnienie	Grupy kwintylowe									
	1		2		3		4		5	
	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
	%									
Wieś	28,6	28,0	24,4	24,5	20,0	21,1	15,3	15,8	11,8	10,6
Miasta ogółem	14,1	14,6	17,0	17,0	20,0	19,3	23,2	22,8	25,6	26,3
poniżej 20 tys.	18,4	17,0	21,2	21,9	21,0	20,7	22,9	20,7	16,5	19,7
20-100 tys.	15,7	15,8	17,9	16,8	20,2	22,3	23,4	22,4	22,8	22,7
100 – 500 tys.	11,9	14,3	15,5	15,8	20,3	18,2	25,0	25,5	27,2	26,3
powyżej 500 tys.	9,1	10,0	12,2	13,1	18,1	13,9	20,7	22,0	40,0	40,9

Spośród mieszkańców obszarów wiejskich w 2017 r. 28,0% osób należało do grupy kwintylowej z najniższymi dochodami do dyspozycji dla całej badanej populacji a w przypadku osób o najwyższych dochodach odsetek ten był ponad dwukrotnie niższy (10,6%).

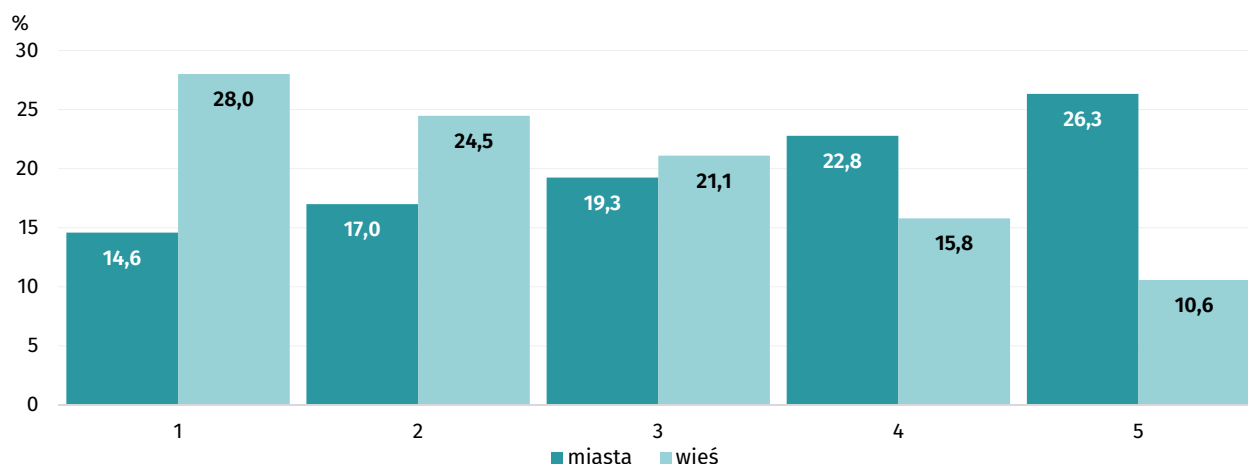
W przypadku miast ogółem odsetek osób z I grupy kwintylowej wynosił 14,6%. Udział osób z dochodami do dyspozycji z I grupy kwintylowej w miastach spadał wraz ze wzrostem wielkości miast. Najwyższym charakteryzowały się miasta poniżej 20 tys. mieszkańców (17,0%), a najniższym osoby mieszkające w największych miastach, tj. liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców (10,0%). Należy zwrócić uwagę na wzrost w stosunku do 2014 r., odsetka osób o najniższych dochodach w klasie miast między 100 a 499 tys. mieszkańców (o 2,4 p. proc.).

Odwrotna sytuacja charakteryzowała dochody osób z V grupy kwintylowej. Najniższy odsetek osób z tej grupy występował w miastach o najmniejszej liczbie mieszkańców (poniżej 20 tys.) 19,7%. Mimo, że odsetek ten wzrósł istotnie w stosunku do 2014 r. (o 3,2 p. proc.), to i tak wśród miast pozostał najniższy. W największych miastach odsetek ten był dwukrotnie wyższy – dla miast o liczbie mieszkańców co najmniej 500 tys. wynosił prawie 40,9%.

Pomiędzy rokiem 2014 i 2017 na terenach wiejskich nie zaobserwowano istotnych zmian w udziale osób z dochodami do dyspozycji z poszczególnych grup kwintylowych. A tym samym utrzymała się również zależność polegająca na większym udziale na terenach wiejskich osób z niższymi dochodami (pierwsze dwie grupy stanowią w obu analizowanych latach ponad 50,0%) w stosunku do osób o dochodach mieszczących się w IV i V grupie (w obu latach odsetek ten wynosił ok. 26,0% – 27,0%).

W przypadku miast ogółem wartości udziałów nie zmieniły się istotnie. W 2017 r. niemal połowa osób mieszkających w miastach (49,1%) dysponowała dochodem z dwóch najwyższych grup kwintylowych, a 31,6% z I i II grupy (odwrotny rozkład dochodów niż na wsi).

Wykres 8. Udział danej grupy kwintylowej^a w przekroju miasta i obszary wiejskie w 2017 r.

a Udział osób z dochodem według grup kwintylowych w podziale na klasy miejscowości w ogóle osób zamieszkujących daną klasę.

1.4. Miary zróżnicowania i koncentracji

Największe zróżnicowanie dochodów w 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, wystąpiło w największych miastach (500 tys. i więcej). W tej klasie miejscowości odnotowano zarówno niską wartość mediany w stosunku do średniej (85,1%) jak i najwyższą wartość wskaźnika S80/S20 (5,0), a także współczynnika Giniego (31,4).

Największa różnica w nierówności rozkładu dochodu w 2017 r. wystąpiła między największymi miastami a pozostałymi klasami miejscowości.

Wartość współczynnika Giniego między 2014 a 2017 r. dla wsi obniżyła się o 2,3 (z 29,2 do 26,9). Był to największy spadek wśród klas miejscowości. Dla ogółu miast spadek ten wyniósł 1,2 (z 30,1 w 2014 do 28,9 w 2017 r.).

Tablica 3. Porównanie miar zróżnicowania przeciętnego dochodu do dyspozycji według klas miejscowości w latach 2014 i 2017

Wskaźnik	Rok badania	Klasa miejscowości					
		wieś	ogółem	miasto (w tys.)			
				poniżej 20	20-99	100-499	500 i więcej
Współczynnik Giniego	2014	29,2	30,1	27,7	29,1	28,7	32,7
	2017	26,9	28,9	28,0	27,4	27,2	31,4
S80/S20	2014	4,6	4,7	4,2	4,5	4,4	4,2
	2017	4,1	4,6	4,1	4,2	4,1	5,0

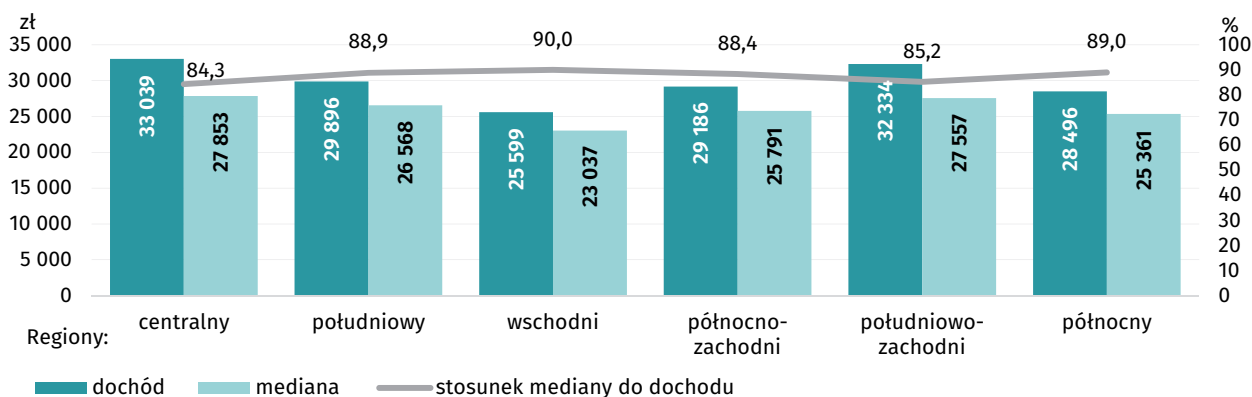
2. Regiony¹⁵

2.1. Dochód do dyspozycji dla regionów¹⁶

Regionem o najwyższym rocznym przeciętnym ekwiwalentnym dochodzie do dyspozycji był tak jak w 2014 r. region centralny. W 2017 r. dochód ten wyniósł 33 039 zł. Drugim co do zamożności regionem był region południowo-zachodni z dochodem w wysokości 32 334 zł.

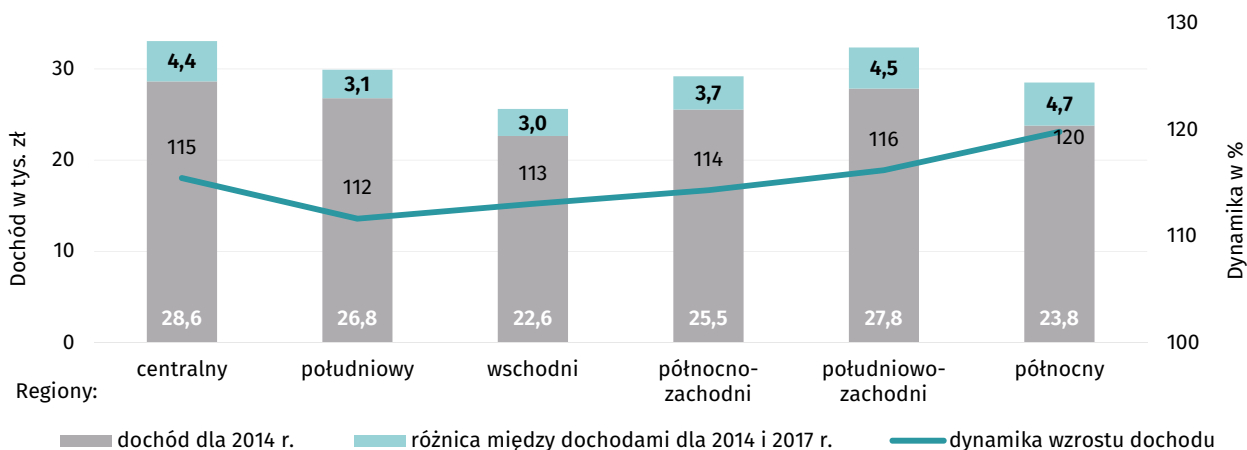
Najniższym dochodem do dyspozycji charakteryzował się w 2017 r. region wschodni (25 599 zł) i w okresie ostatnich czterech lat nie przekroczył 90,0% średniego dochodu Polski.

Wykres 9. Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediany do dochodu według regionów w 2017 r.

Dochód do dyspozycji między 2014 a 2017 wzrósł o ponad 4 tys. zł w trzech regionach: północnym (o 4,7 tys. zł), południowo-zachodnim (4,5 tys. zł) oraz centralnym (4,4 tys. zł). W pozostałych regionach wzrost był o ok. 1 000 zł niższy: północno-zachodni (o 3,7 tys. zł), południowy (o 3,1 tys. zł) oraz wschodni (o 3,0 tys. zł). Wskaźnik dynamiki wskazuje na największy wzrost dochodu do dyspozycji osób zamieszkujących region północny (20,0%), najmniejszy zaś w regionie wschodnim (13,0%).

Wykres 10. Wzrost przeciętnego dochodu do dyspozycji według regionów między 2014 a 2017 rokiem

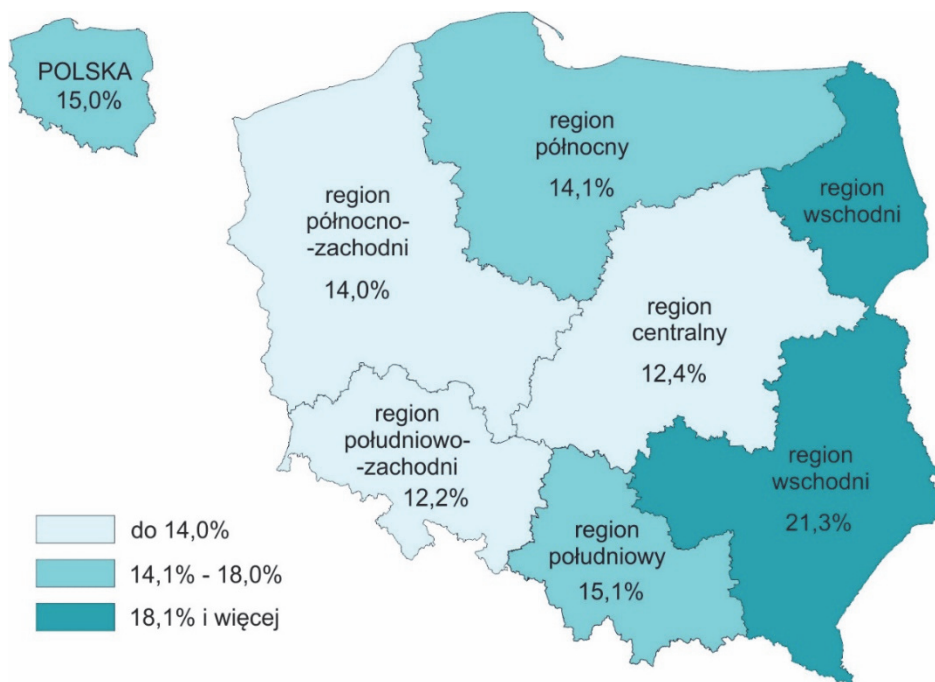

¹⁵ Regiony stanowią poziom 1 w Nomenklaturze Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) – więcej informacji w części metodologicznej publikacji.

¹⁶ Przeciętny roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji dla osoby nazywany jest dla uproszczenia dochodem do dyspozycji lub przeciętnym dochodem do dyspozycji.

W 2017 r. najniższym odsetkiem osób z dochodami poniżej progu zagrożenia ubóstwem charakteryzowały się regiony: centralny (12,4%) oraz południowo-zachodni (12,2%). Regionem z najwyższym odsetkiem osób zagrożonych ubóstwem był region wschodni (21,3%).

Wykres 11. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu transferów społecznych) według regionów (NTS 1) w 2017 r.

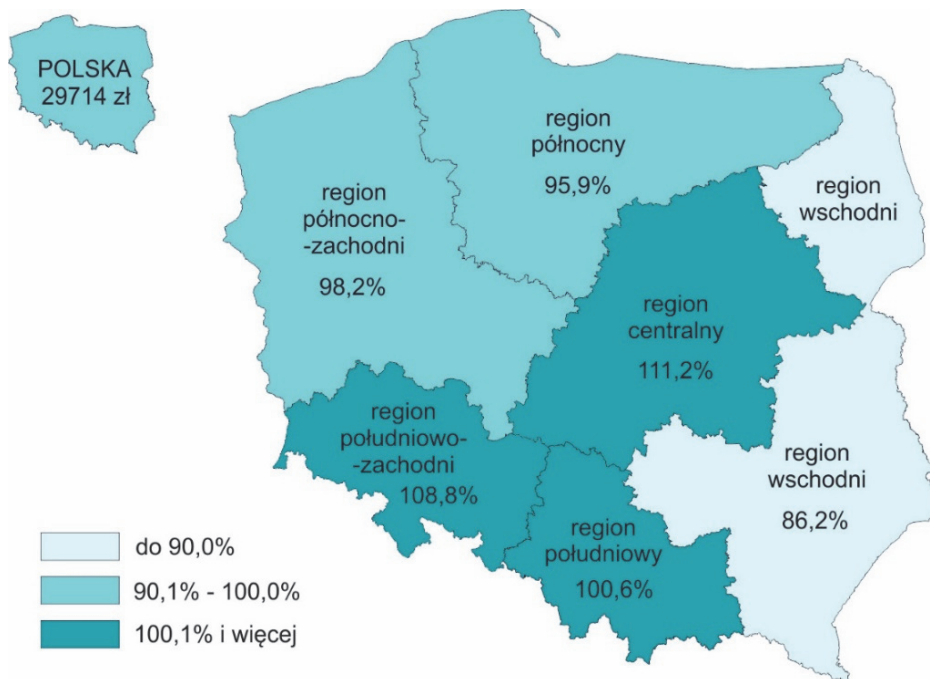
Tablica 4. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu transferów społecznych) według regionów (NTS 1) w 2014 i 2017 r.

Regiony (NTS 1)	2014 r.	2017 r.
	w %	
centralny	14,1	12,4
południowy	13,5	15,1
wschodni	22,5	21,3
północno-zachodni	16,2	14,0
południowo-zachodni	15,2	12,2
północny	21,2	14,1
Polska	17,0	15,0

2.2. Wskaźnik dochodu do dyspozycji dla regionów¹⁷

Wartość wskaźnika dochodu do dyspozycji w regionie w przypadku trzech z sześciu regionów w latach 2014 – 2017 zawsze przekraczała 100,0% (centralny: ok. 111%, południowo-zachodni od 106% do 109%, południowy od 101% – 104%). W pozostałych regionach wskaźnik dochodu do dyspozycji osiągał wartości poniżej 100,0%, a najniższe uzyskiwali mieszkańcy regionu wschodniego (od 85% – 88%).

Wykres 12. Wskaźnik przeciętnego dochodu do dyspozycji według regionów (NTS 1) dla 2017 r.

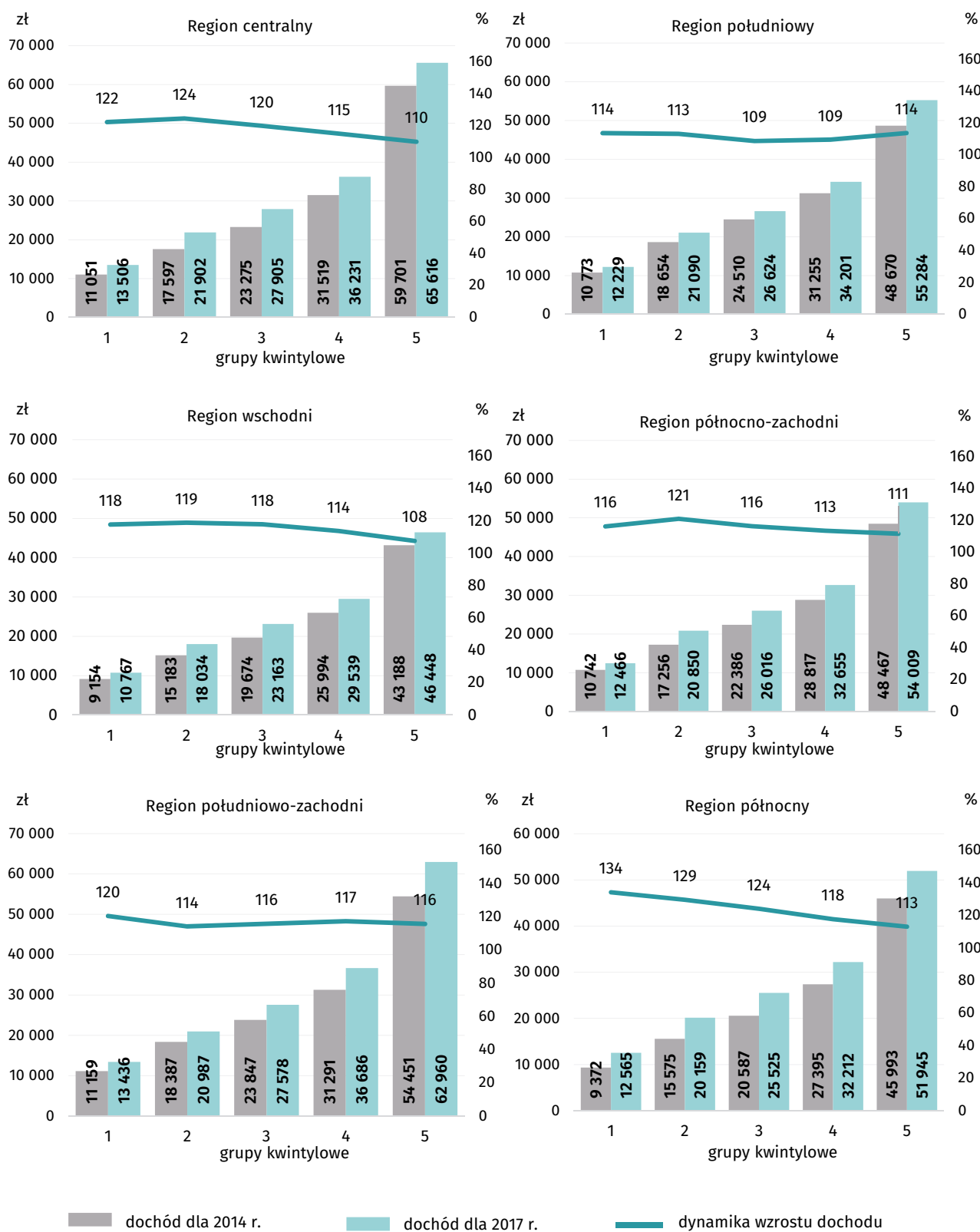
2.3. Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych

W każdej z grup kwintylowych wyliczonej odrębnie dla poszczególnych regionów najniższym dochodem do dyspozycji charakteryzowali się mieszkańcy regionu wschodniego, natomiast najwyższym (poza grupą IV), osoby mieszkające w regionie centralnym. W grupie IV najwyższy dochód odnotowano w regionie południowo-zachodnim (różnica dochodów między tym regionem a centralnym była niewielka – 1,3%).

Wzrost dochodu do dyspozycji między 2014 i 2017 rokiem wystąpił we wszystkich regionach i w każdej z grup kwintylowych. Wyższą dynamiką wzrostu charakteryzowały się najniższe grupy dochodowe. Region północny odnotował najwyższy wzrost w I (o 34,0%) i w II (29,0%) grupie. Regionem o najniższej dynamice wzrostu we wszystkich grupach kwintylowych (poza V grupą) był region południowy, a najwyższej wspomniany powyżej region północny (z wyjątkiem V grupy kwintylowej).

¹⁷ Iloraz średniego rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji dla danego regionu do dochodu dla Polski ogółem. Wartość wskaźnika 100% jest przypisana dochodowi do dyspozycji dla Polski ogółem.

Wykres 13. Przeciętny dochód do dyspozycji według grup kwintylowych dla regionów w 2014 i 2017 r.

Biorąc pod uwagę odsetki populacji danej grupy kwintylowej dla całej Polski w 2017 r. najbardziej równomiernie rozłożoną populacją charakteryzował się region północno-zachodni (w dwóch pierwszych i w dwóch ostatnich grupach znalazło się prawie po 40,0% osób mieszkających w tym regionie).

W regionie wschodnim największy odsetek osób (ponad 50,0%) dysponowało najniższymi dochodami (z I i II grupy kwintylowej), a najwyższymi tylko 30,6% (z IV i V grupy).

Ponad 40,0% osób z regionów: południowo-zachodniego (45,4%), centralnego (44,7%) oraz południowego (42,4%) charakteryzowało się dochodami z najwyższych grup kwintylowych (suma IV i V grupy).

Tablica 5. Udział osób należących do danej grupy kwintylowej dla całej Polski według regionów w latach 2014 i 2017

Wyszczególnienie	Grupy kwintylowe									
	1		2		3		4		5	
	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
	%									
centralny	17,6	17,2	19,7	17,0	20,0	21,1	18,1	19,7	24,6	25,0
południowy	16,7	19,5	15,7	17,9	20,8	20,3	24,2	21,3	22,6	21,1
wschodni	26,3	26,4	24,0	24,4	17,8	18,5	17,7	18,3	14,2	12,3
północno-zachodni	19,1	18,0	21,0	21,8	20,3	20,4	21,8	21,0	17,9	18,8
południowo-zachodni	16,8	18,0	16,9	18,7	21,5	17,8	20,7	19,8	24,2	25,6
północny	23,5	20,5	22,5	20,9	20,3	20,8	17,2	19,6	16,5	18,2

2.4. Miary zróżnicowania i koncentracji

W 2017 r. największe zróżnicowanie dochodów w regionach odnotowano w najbogatszym regionie (centralnym), a najmniejsze w regionie północnym. Współczynnik Giniego w obu regionach wyniósł odpowiednio: 31,0 oraz 27,3. Istotny spadek tego wskaźnika w stosunku do 2014 r. odnotowano w regionach: centralnym (z 33,4 do 31,0), wschodnim (z 29,9 do 27,7) oraz północnym (z 30,7 do 27,3). Potwierdza to również wskaźnik zróżnicowania kwintylowego w tych trzech regionach.

Tablica 6. Porównanie miar zróżnicowania dochodu do dyspozycji według regionów w latach 2014 i 2017

Wskaźnik	Rok badania	Region					
		centralny	południowy	wschodni	północno-zachodni	południowo-zachodni	północny
Współczynnik Giniego	2014	33,4	28,2	29,9	29,3	30,7	30,7
	2017	31,0	28,5	27,7	28,9	30,5	27,3
S80/S20	2014	5,4	4,5	4,7	4,5	4,9	4,9
	2017	4,9	4,5	4,3	4,3	4,7	4,1

3. Typ gospodarstwa domowego¹⁸

3.1. Dochód do dyspozycji¹⁹

W 2017 r. najwyższy roczny przeciętny ekwiwalentny dochód do dyspozycji osiągnęły osoby w gospodarstwach domowych z jednym dzieckiem na utrzymaniu (34 542 zł). Najniższym dochodem charakteryzowały się osoby z gospodarstw domowych rodziców samotnie wychowujących dzieci (21 856 zł). Wraz ze wzrostem liczby dzieci na

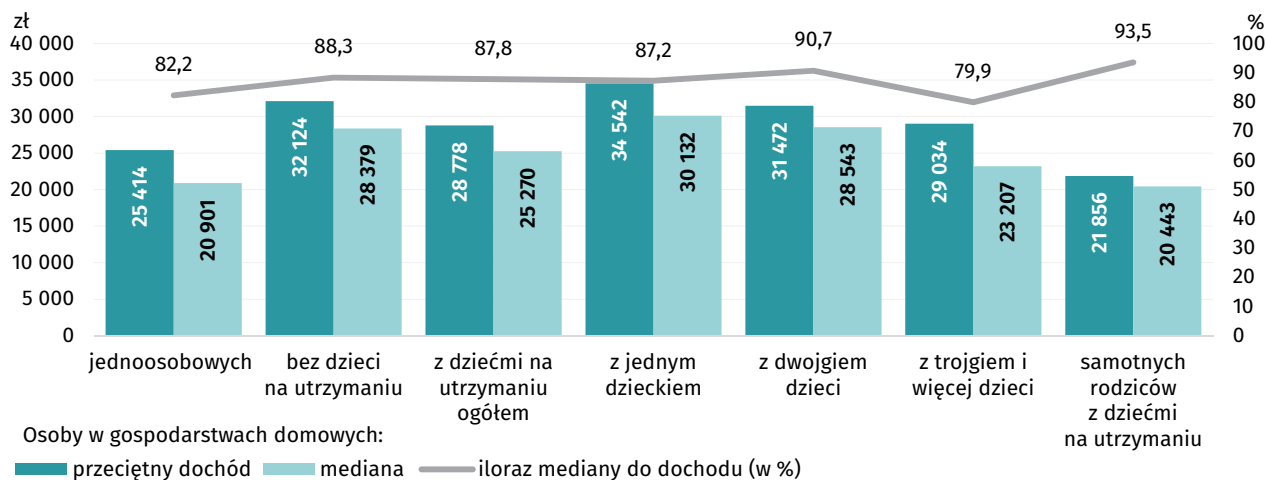
¹⁸ Na potrzeby analizy wyodrębniono trzy rozłączne typy gospodarstw: jednoosobowe, (wielooosobowe) bez dzieci oraz z dziećmi na utrzymaniu. Ze względu na odrębną sytuację gospodarstw z różną liczbą dzieci oraz gospodarstw samotnych rodziców, wyodrębniono cztery kategorie gospodarstw z dziećmi: z jednym dzieckiem, z dwojgiem dzieci, z trojgiem lub większą liczbą dzieci oraz samotnych rodziców z dziećmi.

¹⁹ Przeciętny roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji dla osoby nazywany jest dla uproszczenia dochodem do dyspozycji lub przeciętnym dochodem do dyspozycji.

utrzymaniu przeciętny dochód osób w tych gospodarstwach małat (od 34 542 zł z jednym dzieckiem do 29 034 zł w przypadku co najmniej 3 dzieci).

Warto jednak zwrócić uwagę na osoby samotnie tworzące gospodarstwo domowe. Ich sytuacja finansowa była gorsza niż osób z gospodarstw z trójką lub większą liczbą dzieci, ponieważ dysponowali w 2017 r. przeciętnym dochodem o wysokości 25 414 zł, czyli o ok. 3 600 zł od nich niższym.

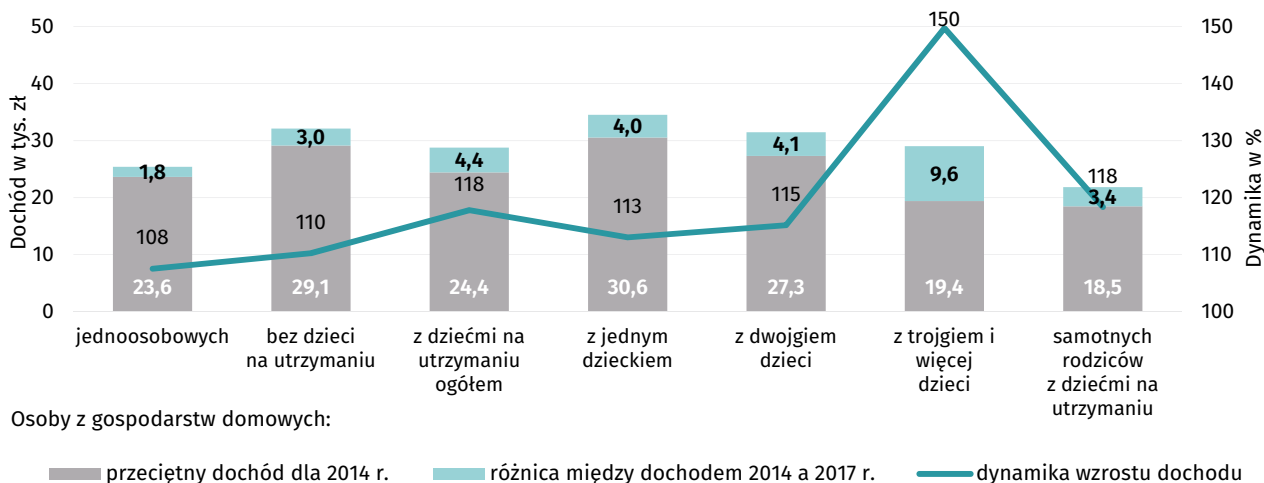
Wykres 14. Przeciętny dochód do dyspozycji, mediana oraz wskaźnik mediana do dochodu według typu gospodarstwa domowego w 2017 r.

Najwyższy wzrost dochodu do dyspozycji między 2014 a 2017 rokiem odnotowano u osób z gospodarstw domowych z trojgiem lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu. Różnica ta wyniosła niemal 10 tys. zł, a dynamika tego wzrostu osiągnęła 150,0%. Najniższy wzrost dochodu uzyskali gospodarstwa jednoosobowe (1,8 tys. zł) i w przypadku tej grupy również najniższa była jego dynamika (108,0%). W przypadku pozostałych grup osób z gospodarstw domowych z dziećmi na utrzymaniu dynamika dochodu mieściła się w przedziale od 113,0% (dla dochodów osób z gospodarstw z jednym dzieckiem) do 118,0% (dla dochodów osób z gospodarstw samotnych rodziców).

W 2014 r. przeciętny dochód osób w gospodarstwach jednoosobowych był wyższy o ponad 4 tys. zł od przeciętnego dochodu osób w gospodarstwach z co najmniej trojgiem dzieci. Sytuacja tych ostatnich była porównywalna z sytuacją rodziców samotnie wychowujących dzieci (dochody te wynosiły odpowiednio: 19 388 zł oraz 18 465 zł).

Wykres 15. Wzrost przeciętnego dochodu do dyspozycji według typu gospodarstwa domowego między 2014 a 2017 rokiem

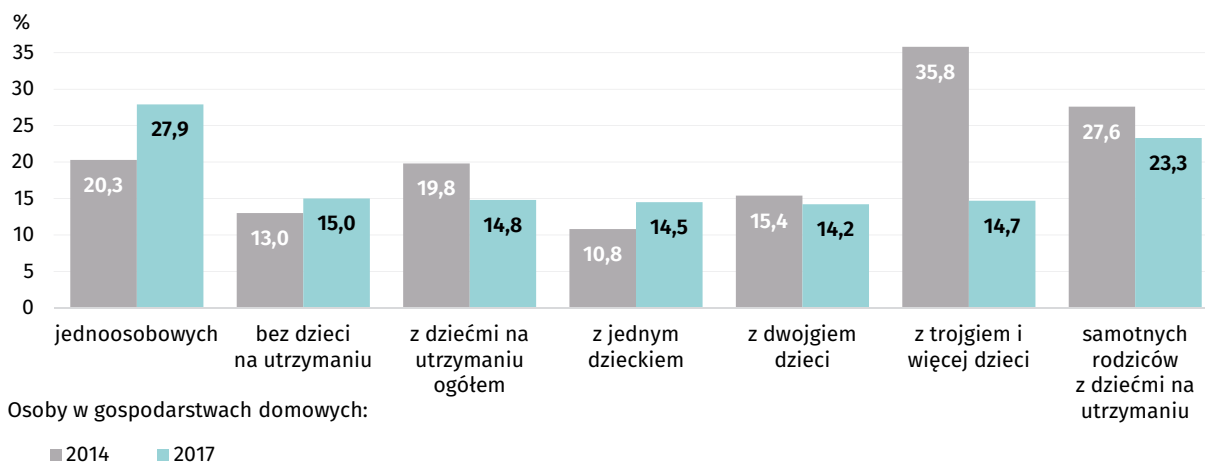

W okresie 2014 – 2017 spadł o 5 p. proc. wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym²⁰ w gospodarstwach z dziećmi na utrzymaniu (ogółem). Jednak sytuacja wśród poszczególnych kategorii była zróżnicowana. Największy spadek dotyczył osób z gospodarstw z co najmniej trojgiem dzieci (ponad 20,0 p. proc.: z 35,8% w 2014 r. do 14,7% w 2017 r.). Spadek także w przypadku osób z gospodarstw samotnych rodziców o 4,3 p. proc.

Najwyższy wzrost odsetka (o 7,6 p. proc.) osób z dochodem poniżej progu zagrożenia ubóstwem²¹ między 2014 a 2017 rokiem nastąpił w populacji osób z gospodarstw jednoosobowych (wzrost z 20,3% w 2014 r. do 27,9% w 2017 r.). Znacznie niższy był wśród osób z gospodarstw bez dzieci na utrzymaniu (2,0 p. proc.).

Z grupy gospodarstw z dziećmi na utrzymaniu, wzrost odsetka osób zagrożonych ubóstwem relatywnym dotknął osoby z gospodarstw z jednym dzieckiem na utrzymaniu (o 3,7 p. proc.).

Wykres 16. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według typu gospodarstwa domowego w 2014 i 2017 r.

Analizując zmiany w rozkładzie dochodów do dyspozycji dla osób w poszczególnych typach gospodarstw domowych można przypuszczać, że istotny wpływ na nie miało wprowadzenie od 1 kwietnia 2016 r.²² świadczenia wychowawczego 500+.

Najwyższy wzrost dochodu do dyspozycji²³ odnotowano w gospodarstwach domowych z przynajmniej trojgiem dzieci na utrzymaniu (średnio o 9,6 tys. zł). Wzrost o ok. 4 tys. zł objął osoby w gospodarstwach z jednym lub dwojgiem dzieci. Mniejszy wzrost dotyczył osób w gospodarstwach samotnych rodziców (3,4 tys. zł).

Najwyższy wpływ na wzrost zarówno kwotowo jak i procentowo, świadczenie wychowawcze 500+²⁴ miało dla dochodu do dyspozycji osób z gospodarstw samotnych rodziców (średnia roczna wartość świadczenia wyniosła 4 411 zł a jego udział w dochodzie do dyspozycji wyniósł 21,0%). Mniejszy udział świadczenie to miało w dochodzie osób z gospodarstw z co najmniej trojgiem dzieci na utrzymaniu (średnia wartość świadczenia wyniosła 4 013 zł a jego udział w dochodzie do dyspozycji wyniósł 14,0%).

²⁰ Szczegółowy opis wskaźników znajduje się w części metodologicznej publikacji.

²¹ Próg zagrożenia ubóstwem dla gospodarstw jednoosobowych w 2014 roku wynosił: 13 439 zł, a w 2017 roku: 15 564 zł.

²² Ze względu na przyjętą w badaniu EU-SILC metodologię zbierania danych dochodowych, analiza dotyczy dochodów z 2016 roku, tj. w pierwszym roku wprowadzenia świadczenia 500+.

²³ Przeciętny roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji dla osoby nazywany jest dla uproszczenia dochodem do dyspozycji lub przeciętnym dochodem do dyspozycji.

²⁴ Świadczenie wychowawcze 500+ wypłacane było przez 3 kwartały 2016 roku.

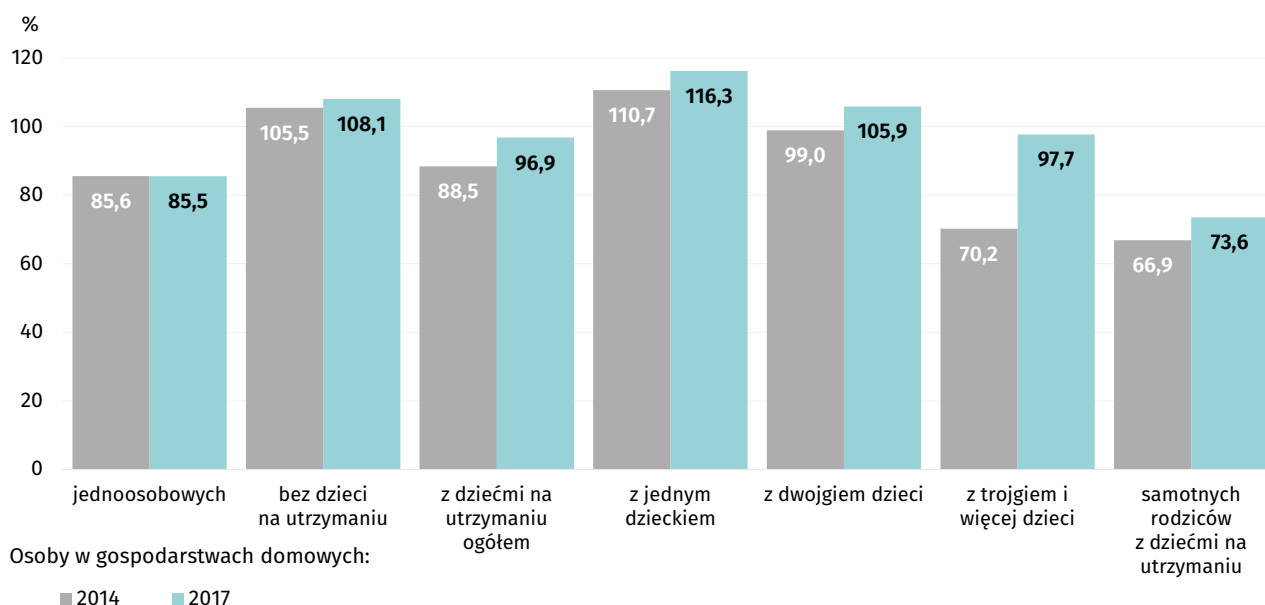
3.2. Wskaźnik dochodu do dyspozycji dla typu gospodarstw domowych²⁵

W 2017 r. najwyższą wartość wskaźnika dochodu do dyspozycji odnotowano dla osób z gospodarstw z jednym dzieckiem na utrzymaniu (116,3%), najniższą natomiast dla osób z gospodarstw samotnych rodziców (73,6%). W obu przypadkach są to wartości istotnie wyższe niż w 2014 roku (odpowiednio: 5,6 p. proc. i 6,7 p. proc.).

W stosunku do 2014 r. największą zmianę odnotowano we wskaźniku dochodu do dyspozycji osób tworzących gospodarstwa z trojgiem i większą liczbą dzieci na utrzymaniu (wzrost o 27,5 p. proc. do wartości 97,7%). Zdecydowane wzrosty (choć już nie tak wysokie) wystąpiły we wszystkich wskaźnikach dla osób z gospodarstw domowych z dziećmi na utrzymaniu (od 5,6 p. proc. do 6,9 p. proc.).

W przypadku osób z gospodarstw jednoosobowych wskaźnik dochodu do dyspozycji nie zmienił się.

Wykres 17. Wskaźnik dochodu do dyspozycji według typu gospodarstwa domowego w latach 2014 i 2017

3.3. Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych

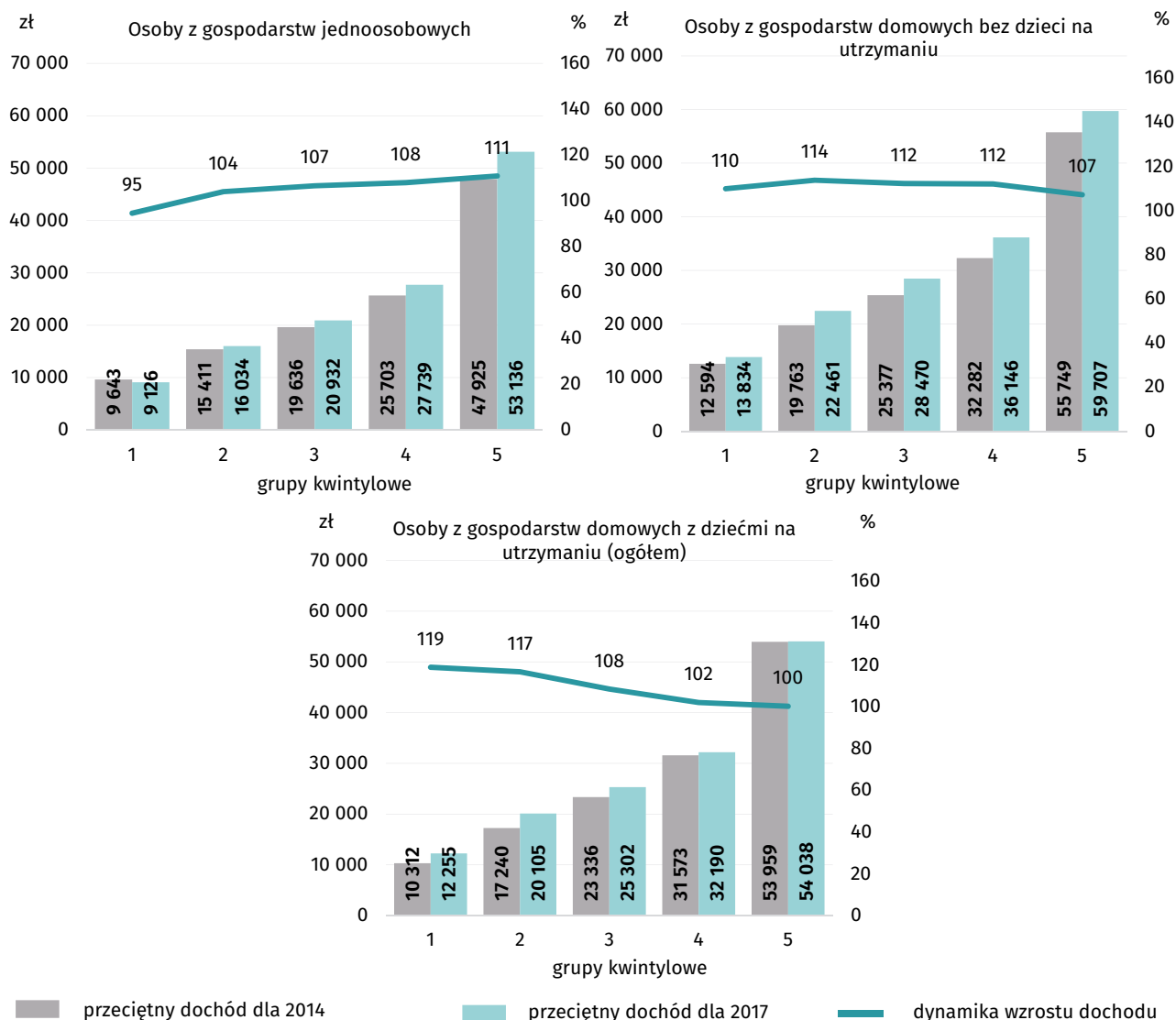
Analizując dochody do dyspozycji osób w grupach kwintylowych dla określonego typu gospodarstwa domowego, możemy zauważyć duże dysproporcje w wysokości i zmianach tego dochodu.

Biorąc pod uwagę osoby z trzech podstawowych typów gospodarstw, tj. jednoosobowych, wieloosobowych bez dzieci na utrzymaniu i z dziećmi na utrzymaniu, to najwyższym dochodem dysponowały osoby z gospodarstw bez dzieci na utrzymaniu. Dochody osób tworzących gospodarstwo przynajmniej dwuosobowe ale bez dzieci na utrzymaniu zarówno w 2014 jak i 2017 r. charakteryzowały się wyższymi dochodami od pozostałych i zrównoważonym wzrostem w każdej z grup kwintylowych. Osoby z gospodarstw jednoosobowych osiągnęły najniższe dochody wśród analizowanych typów gospodarstw domowych. Jednocześnie dla nich odnotowano jedyny spadek dochodów wśród analizowanych typów gospodarstw. Dla osób tworzących gospodarstwa jednoosobowe o ok. 5,0% spadł przeciętny dochód do dyspozycji zaliczony do I grupy kwintylowej.

Wśród osób z gospodarstw domowych z dziećmi na utrzymaniu wzrosły dochody we wszystkich poza V grupą kwintylową, najwięcej w I i II (odpowiednio o 19,0% i 17,0%).

²⁵ Iloraz rocznego dochodu do dyspozycji osób z danego typu gospodarstwa domowego do dochodu do dyspozycji dla Polski ogółem. Wartość wskaźnika 100 % jest przypisana dochodowi do dyspozycji dla Polski ogółem.

Wykres 18. Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych dla osób z trzech podstawowych typów gospodarstw domowych w 2014 i 2017 r.

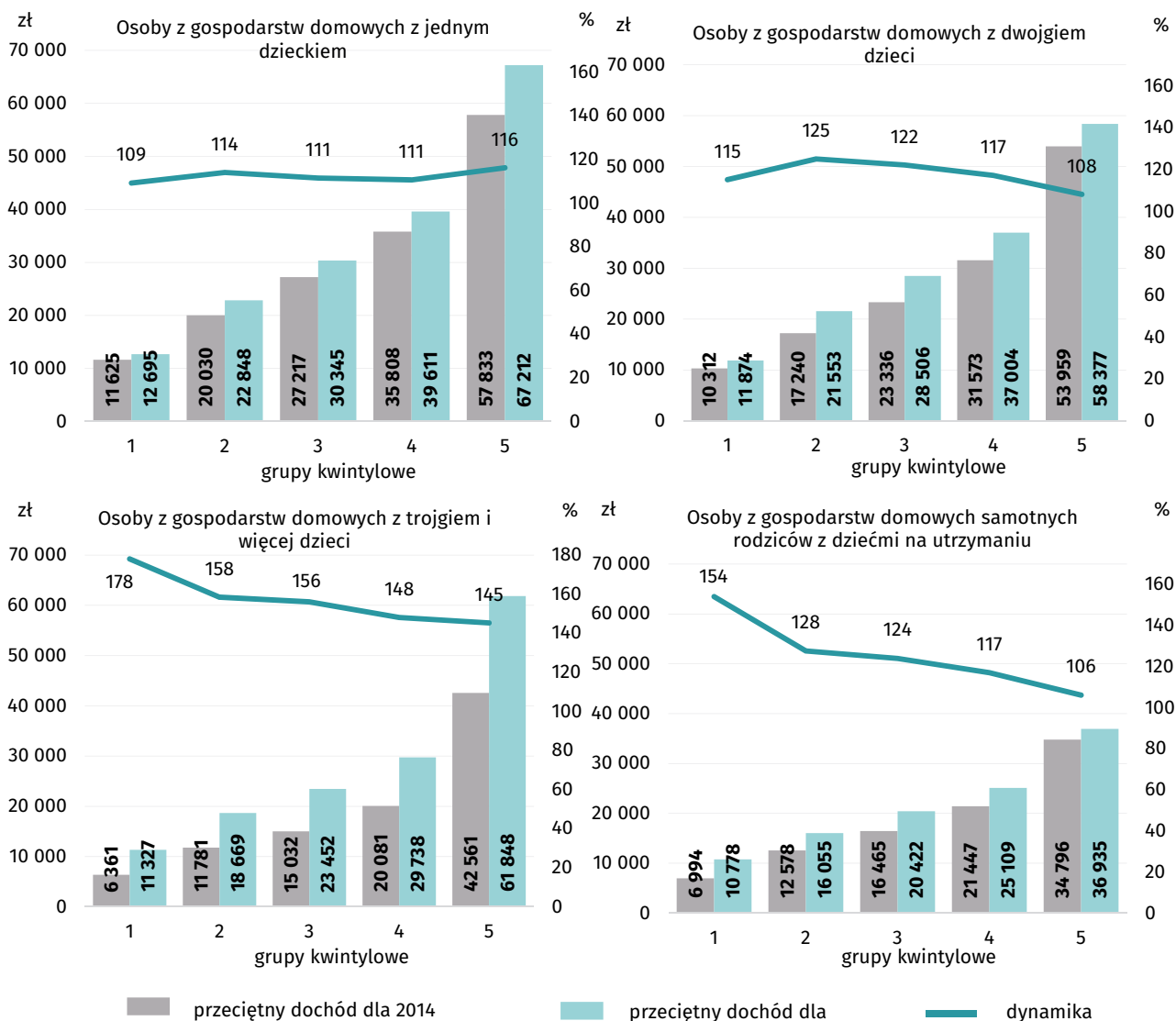

Sytuacja dochodowa osób z dziećmi na utrzymaniu w 2017 r. nie była jednak jednorodna. Wśród nich najlepszą sytuacją dochodową we wszystkich grupach kwintylowych charakteryzowały się osoby z gospodarstw z jednym dzieckiem. Najniższymi dochodami dysponowali natomiast samotni rodzice z dziećmi. Osoby z gospodarstw domowych z jednym dzieckiem z pierwszej grupy kwintylowej dysponowały w 2017 r. średnim dochodem w kwocie 12 695 zł (o 9,0% wyższym od dochodu z 2014 r.), natomiast osoby z gospodarstw samotnych rodziców w wysokości 10 778 zł (wzrost o 54,0%). Dysproporcje te wzrastały wraz z kolejną grupą kwintylową. W V grupie kwintylowej przeciętny dochód osób z gospodarstw z jednym dzieckiem był wyższy od dochodu osób z gospodarstw samotnych rodziców o ok. 82,0%.

Mimo opisanych dysproporcji, należy wskazać na fakt, iż w najuboższej zbiorowości (samotnych rodziców) wystąpiła między 2014 a 2017 rokiem wysoka dynamika wzrostu dochodu do dyspozycji. W I grupie kwintylowej był to wzrost o 54,0%. Wraz z kolejną grupą kwintylową dynamika zmniejszała się, aż do wartości 106,0% w V grupie.

Wśród osób z gospodarstw domowych z dziećmi na utrzymaniu była jeszcze jedna zbiorowość, która cechowała się wysoką dynamiką wzrostu dochodu do dyspozycji i były, to osoby z gospodarstw z trojgiem lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu. Najwyższa dynamika wystąpiła w I grupie kwintylowej (wzrost o 78,0%), najniższa w V (wzrost o 45,0%).

Wykres 19. Dochód do dyspozycji według grup kwintylowych dla osób z typów gospodarstw domowych z dziećmi w 2014 i 2017 r.

Analizując dochody zbiorowości osób należących do trzech podstawowych typów gospodarstw domowych²⁶ według grup kwintylowych dla całej badanej populacji, można zauważyć, że do I grupy (tj. o najniższych dochodach) należy najwięcej bo ok. 35,0 % osób tworzących gospodarstwa jednoosobowe. Dochody z dwóch pierwszych grup kwintylowych w 2017 r. uzyskiwało niemal 60,0% tych osób. Tylko 14,0% tej zbiorowości uzyskiwało dochody z V grupy kwintylowej. W 2014 r. dochody z dwóch pierwszych grup kwintylowych uzyskiwało łącznie ok. 50,0% zbiorowości osób z gospodarstw jednoosobowych. Dla osób tworzących takie gospodarstwa domowe największą zmianę odnotowano w przyroście odsetka osób należących do I grupy kwintylowej (z 23,9% w 2014 r. do 34,9% w 2017 r.).

²⁶ Rozłącznie gospodarstwa jednoosobowe, (wielooosobowe) gospodarstwa bez dzieci na utrzymaniu, gospodarstwa z dziećmi na utrzymaniu (ogółem).

Niemal połowa osób z wieloosobowych gospodarstw domowych bez dzieci uzyskiwało w 2017 r. dochody do dyspozycji z IV i V grupy kwintylowej (odpowiednio: 23,1%; 24,5%), natomiast najniższe dochody – 32,3% osób (z I grupy 15,4% i z II grupy 16,9%). Także w tej zbiorowości między 2014 i 2017 rokiem nastąpił wzrost odsetka osób o najniższych dochodach (z I grupy kwintylowej: 12,1% w 2014 r. do 15,4% w 2017 r.).

Natomiast spadek osób dysponujących najniższym dochodem (z I grupy kwintylowej) w stosunku do 2014 r. wystąpił u osób, w których gospodarstwie domowym były dzieci na utrzymaniu (z 24,0% w 2014 r. do 20,9% w 2017 r.). Na skutek tego spadku w 2017 r. zbiorowość osób z gospodarstw z dziećmi charakteryzowała się bardziej równomiernym rozkładem w grupach dochodowych.

Jednak sytuacja finansowa wśród osób z gospodarstw z dziećmi na utrzymaniu była mocno zróżnicowana.

Najniższy poziom dochodów (z I i II grupy kwintylowej) osiągnęło w 2017 r. niemal 62,0% osób z gospodarstw samotnych rodziców oraz 50,0% z gospodarstw z trojgiem lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu. W pozostałych zbiorowościach gospodarstw domowych odsetek ten nie przekraczał 40,0% (dla osób z gospodarstw domowych z jednym dzieckiem – 30,7% oraz dla osób z gospodarstw z dwojgiem dzieci – 34,8%).

Pomimo znaczącej poprawy sytuacji dochodowej wraz z liczbą dzieci w gospodarstwie domowym mała odsetek osób, które uzyskały w 2017 r. dochód z IV i V grupy kwintylowej. 53,0% osób z gospodarstw z jednym dzieckiem dysponowało takimi dochodami, ok. 49,0% osób z gospodarstw z dwojgiem dzieci i ok. 32,0% w przypadku osób z gospodarstw o większej liczbie dzieci. Wśród samotnych rodziców i ich dzieci najmniej bo ok. 19,0% uzyskało dochody z IV i V grupy kwintylowej.

Największe zmiany w stosunku do 2014 r. w odsetkach osób należących do ogólnopolskich grup kwintylowych odnotowano dla zbiorowości osób z gospodarstw domowych z trojgiem lub większą liczbą dzieci na utrzymaniu. Nastąpiło przesunięcie części populacji z I grupy kwintylowej (spadek o 20,8 p. proc. w stosunku do 2014 r.) do pozostałych grup (wzrost w II grupie kwintylowej o 3,3 p. proc., w III o 2,7 p. proc., w IV o 9,4 p. proc. i w V grupie o 5,4 p. proc.).

W przypadku osób z gospodarstw samotnych rodziców zmiany były znacznie mniejsze i innego rodzaju. Nastąpiły niewielkie spadki w I grupie (o 1,9 p. proc.), II grupie (o 0,3 p. proc.) i V (o 3,6 p. proc.) na korzyść III (wzrost o 3,7 p. proc.) i IV (wzrost o 2,3 p. proc.) grupy kwintylowej. Oznacza to, że część osób z dochodami ze skrajnych grup kwintylowych przesunęła się do grup środkowych.

Jedyną (z analizowanych) zbiorowości, która w stosunku do 2014 r. odnotowała wzrost odsetka osób z najniższymi dochodami do dyspozycji były osoby z gospodarstw z jednym dzieckiem na utrzymaniu (wzrost z 13,8% w 2014 r. do 17,3% w 2017 r.). Odsetek osób z gospodarstw z dwojgiem dzieci na utrzymaniu zwiększył się istotnie w IV grupie kwintylowej (z 18,5% w 2014 r. do 22,6% w 2017 r.) kosztem trzech pierwszych grup.

Tablica 7. Udział osób należących do danej grupy kwintylowej dla całej Polski według typu gospodarstwa domowego w latach 2014 i 2017

Wyszczególnienie		Grupy kwintylowe									
		1		2		3		4		5	
		2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
		%									
Osoby w gospodarstwach domowych	jednoosobowych	23,9	34,9	25,8	23,7	20,6	14,5	14,4	12,8	15,3	14,0
	bez dzieci na utrzymaniu	12,1	15,4	17,1	16,9	21,5	20,1	24,4	23,1	24,9	24,5
	z dziećmi na utrzymaniu ogółem	24,0	20,7	20,9	21,5	19,1	20,8	18,3	19,0	17,7	18,0
	z jednym dzieckiem	13,8	17,3	14,9	13,4	16,5	16,1	22,6	22,6	32,2	30,6
	z dwojgiem dzieci	19,3	18,5	18,2	16,3	18,7	16,6	18,5	22,6	25,3	26,0
	z trojgiem i więcej dzieci	45,8	25,0	22,0	25,3	15,3	18,0	6,8	16,2	10,0	15,4
	samotnych rodziców z dziećmi na utrzymaniu	37,5	35,6	26,2	25,9	16,4	20,1	12,6	14,9	7,2	3,6

3.4. Miary zróżnicowania i koncentracji

Analizując trzy główne zbiorowości osób wg typu gospodarstwa domowego²⁷, najwyższym współczynnikiem Giniego, a tym samym najwyższym zróżnicowaniem dochodów w 2017 r. charakteryzowała się grupa osób tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe (34,0). Dwie pozostałe zbiorowości uzyskały podobną wartość tego współczynnika (osoby z gospodarstw bez dzieci na utrzymaniu: 28,2 oraz osoby z gospodarstw z dziećmi na utrzymaniu ogółem: 28,6).

W dwóch z trzech zbiorowości wystąpił w stosunku do 2014 r. spadek zróżnicowania dochodów do dyspozycji, przy czym najwyższy dla osób z gospodarstw z dziećmi (z 32,0 w 2014 r. do 28,6 w 2017 r.). Wzrost wartości współczynnika Giniego wystąpił dla osób z jednoosobowych gospodarstw domowych (z 31,7 w 2014 r. do 34,0 w 2017 r.).

Omówione powyżej zmiany w zróżnicowaniu dochodów do dyspozycji osób według trzech głównych typów gospodarstw domowych obserwuje również wskaźnik zróżnicowania kwintylowego (S80/S20).

W 2017 r. największym zróżnicowaniem charakteryzowały się dochody osób z gospodarstw z co najmniej trojgiem dzieci na utrzymaniu (współczynnik Giniego: 34,1; S80/S20: 5,5). Najmniejsze wystąpiło wśród osób z gospodarstw samotnych rodziców (współczynnik Giniego: 23,9; S80/S20: 3,4).

Wzrost zróżnicowania dochodowego w stosunku do 2014 r., mierzonego zarówno współczynnikiem Giniego jak i wskaźnikiem zróżnicowania kwintylowego odnotowano tylko dla osób z gospodarstw z jednym dzieckiem (wzrost wartości współczynnika Giniego z 30,3 w 2014 r. do 31,3 w 2017 r.; S80/S20 odpowiednio z 5,0 do 5,3). Największy spadek zróżnicowania dochodowego wystąpił wśród dochodów osób z gospodarstw domowych samotnych rodziców (spadek współczynnika Giniego z 29,8 w 2014 r. do 23,9 w 2017 r.; S80/S20 odpowiednio z 5,0 do 3,4). W zbiorowości o najwyższym zróżnicowaniu dochodowym, tj. osób z gospodarstw domowych gdzie na utrzymaniu pozostawało co najmniej troje dzieci, spadek był niższy (współczynnik Giniego spadł z 37,0 w 2014 r. do 34,1 w 2017 r.; S80/S20 odpowiednio z 6,7 do 5,5).

Tablica 8. Porównanie miar zróżnicowania dochodu do dyspozycji według typu gospodarstwa domowego w latach 2014 i 2017

Wskaźnik	Rok badania	Osoby w gospodarstwach domowych						
		jednoosobowych	bez dzieci na utrzymaniu	ogółem	z dziećmi na utrzymaniu			
					z jednym	z dwojgiem	z trojgiem i więcej	samotnych rodziców z dziećmi na utrzymaniu
Współczynnik Giniego	2014	31,7	29,3	32,0	30,3	32,0	37,0	29,8
	2017	34,0	28,2	28,6	31,3	29,4	34,1	23,9
S80/S20	2014	4,9	4,4	5,3	5,0	5,3	6,7	5,0
	2017	5,8	4,3	4,4	5,3	4,9	5,5	3,4

²⁷ Rozłącznie gospodarstwa jednoosobowe, (wielooosobowe) gospodarstwa bez dzieci na utrzymaniu, gospodarstwa z dziećmi na utrzymaniu (ogółem).

DOCHODY KRAJÓW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2008 – 2017

Europejskie badanie dochodów i warunków życia (EU-SILC) dzięki wspólnej metodologii stosowanej w 28 krajach Unii Europejskiej umożliwia porównanie sytuacji ekonomicznej osób żyjących w gospodarstwach domowych w Polsce i w pozostałych krajach członkowskich.

Podrozdział ten kontynuuje analizę zmian zachodzących w przeciętnym rocznym dochodzie ekwiwalentnym do dyspozycji na osobę²⁸ w Polsce. Jednak tłem dla dochodu w Polsce są dochody, które w okresie 2008 – 2017 uzyskali mieszkańcy pozostałych krajów Wspólnoty.

Dochód ten wyliczony został na podstawie danych z badania realizowanego w 2017 roku, ale odnosi się do roku poprzedzającego badanie, tj. od stycznia do grudnia 2016 r. Wyjątek stanowi dochód do dyspozycji Irlandii, dla której najświeższe dane pochodzą z badania z 2016 roku.

Do analizy zmian w dochodzie do dyspozycji jako rok odniesienia przyjęto 2008²⁹. Natomiast wyjątkowo dla Chorwacji był to rok 2010 ze względu na późniejsze przystąpienie do Unii Europejskiej i dostępność szeregu czasowego od 2010 roku.

W celu umożliwienia porównań wysokości dochodów w poszczególnych krajach Unii Europejskiej posłużono się dochodem do dyspozycji w tzw. jednostce PPS³⁰.

Wykorzystane do opracowania dane pochodzą z bazy danych Eurostatu: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database>, która zawiera dane przekazane przez poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej.

1. Dochód do dyspozycji

Dochód do dyspozycji w PPS dla Polski w 2017 roku wyniósł 12 695 i było to 20 miejsce wśród 28 krajów UE. Polska jako jeden z 15 krajów charakteryzowała się dochodem poniżej przeciętnej w UE, a różnica do niej wyniosła ponad 6 tys. PPS. Niższym dochodem do dyspozycji charakteryzowało się 7 krajów byłego bloku wschodniego (Litwa, Słowacja, Łotwa, Chorwacja, Bułgaria, Węgry, Rumunia) oraz Grecja. Między dochodem do dyspozycji z najzamożniejszego kraju tj. Luksemburga a dochodem osób mieszkających w Polsce różnica wyniosła ponad 20 tys. PPS.

Wśród sąsiadów Polski będących w UE³¹, najwyższym dochodem do dyspozycji charakteryzowały się Niemcy (o 11,3 tys. PPS wyższy niż w Polsce). Wyższym dochodem od osób mieszkających w Polsce dysponowali również Czesi (o 1,4 tys. PPS). Na podobnym poziomie był dochód Litwinów i nieco niższy na Słowacji (o 1,7 tys. PPS).

Żaden z krajów byłego bloku wschodniego³², które wstąpiły do UE w 2004 r. lub później, nie charakteryzował się dochodem powyżej średniej w UE. Polska wśród tych krajów miała w 2017 r. czwarty co do wysokości dochód do dyspozycji (po Słowenii: 16,2 tys. PPS; Estonii: 14,2 tys. PPS, Czechach: 14,1 tys. PPS). Dochodem poniżej 10 tys. PPS dysponowali mieszkańcy: Bułgarii (9,6 tys. PPS), Węgier (9,4 tys. PPS) oraz Rumunii (5,8 tys. PPS).

Czołówkę krajów z najwyższym dochodem do dyspozycji w roku 2017 stanowiło 11 krajów „starej” Unii³³ (Luksemburg, Austria, Niemcy, Niderlandy, Francja, Dania, Belgia, Szwecja, Finlandia, Irlandia, Wielka Brytania). Dochody do dyspozycji w pozostałych krajach tej grupy plasowały się poniżej średniej dla UE (Włochy, Hiszpania, Portugalia, Grecja). Analiza tej grupy krajów wskazuje na duże rozpiętości w dochodach. Między krajem o najniższym (Grecja) i najwyższym (Luksemburg) dochodzie różnica wynosi 22,7 tys. PPS (oznacza to, że mieszkaniec Luksem-

²⁸ Analiza dotyczy w całości przeciętnego rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji na osobę. W celu uproszczenia opisu w dalszej części analizy wprowadzony został skrót: dochód do dyspozycji.

²⁹ Rok odniesienia dla Strategii Europa 2020

³⁰ PPS (Purchasing Power Standard) – Standard Siły Nabywczej oznacza wspólną umowną jednostkę walutową stosowaną w Unii Europejskiej do przeliczeń zagregowanych danych ekonomicznych dla potrzeb porównań przestrzennych, w taki sposób, aby wyeliminować różnice w poziomach cen między państwami członkowskimi.

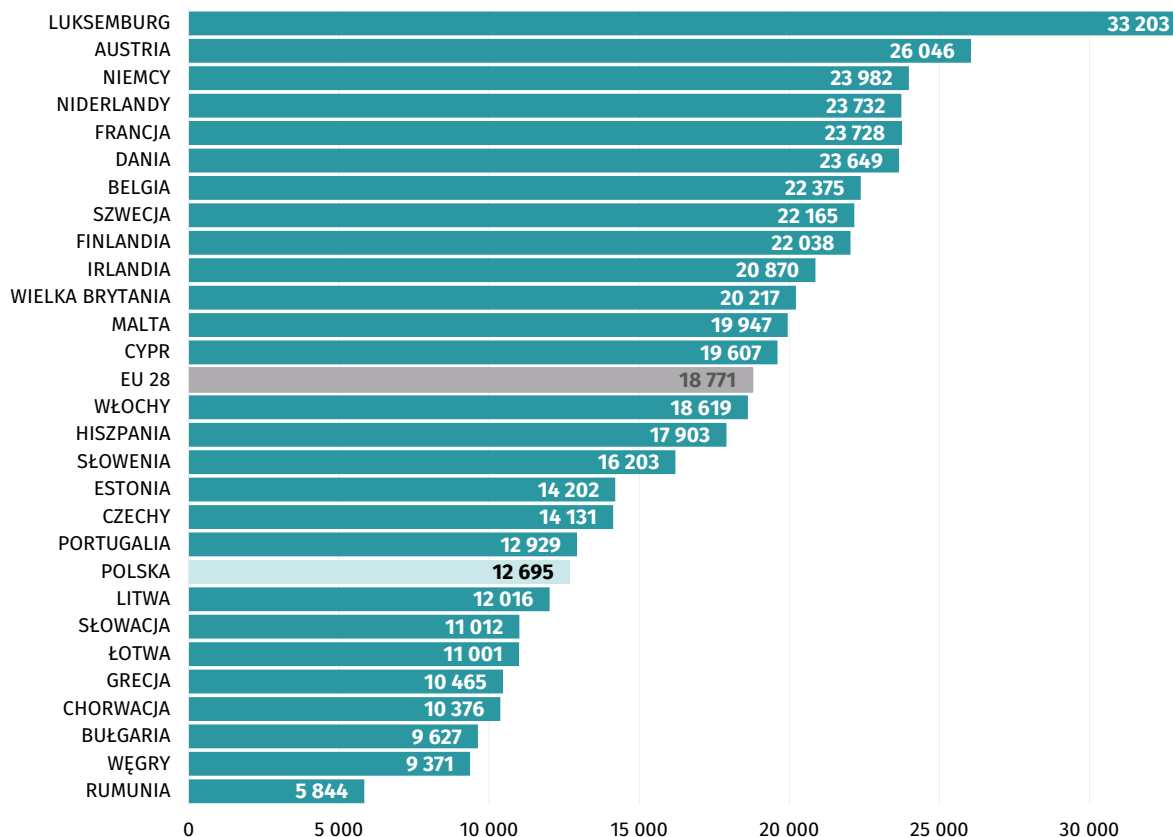
³¹ Grupę tę stanowią: Niemcy, Czechy, Słowacja i Litwa.

³² Kraje byłego bloku wschodniego obecnie będące w UE: Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry.

³³ Kraje „starej” Unii: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Niderlandy, Portugalia, Szwecja, Włochy, Wielka Brytania.

burga dysponuje średnio trzykrotnym dochodem mieszkańca Grecji). Zauważalna jest również znaczna dysproporcja w przeciętnym dochodzie do dyspozycji w dwóch krajach „starej” Unii o najwyższym dochodzie, tj. różnica między dochodem mieszkańców Luksemburga oraz Austrii wynosi 7,2 tys. PPS.

Wykres 20. Wysokość dochodu do dyspozycji w PPS dla 28 krajów członkowskich UE w 2017 r.

Uwaga: Dane pochodzą z badania EU-SILC 2017. Dla Irlandii z roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Eurostat (wartości obowiązujące na 20.11.2018 r.)

Między rokiem 2008 a 2017 odnotowano spadek dochodu do dyspozycji dla 4 krajów (Grecja, Wielka Brytania, Cypr, Irlandia) w tym najwyższy dla Grecji (o 3,8 tys. PPS). Polska nie tylko znalazła się w czołówce tych krajów (czwarte miejsce po Estonii – wzrost o 5,6 tys. PPS, Malcie – 5,1 tys. PPS, Austrii – 4,9 tys. PPS) z przyrostem w wysokości 4,7 tys. PPS w stosunku do 2008 r.

Kraje postkomunistyczne w różnym tempie próbują osiągnąć poziom przeciętnego dochodu do dyspozycji dla Unii, ale każdy z nich w stosunku do 2008 r. odnotował wyraźny wzrost. Liderką wśród nich była w 2017 roku Estonia, w której dochód mieszkańców od 2008 do 2017 roku wzrósł o 5,7 tys. PPS. Następny z kolei wzrost w tej grupie krajów osiągnęła Polska (4,7 tys. PPS). Najniższy wzrost odnotowano w Słowenii³⁴ (1,4 tys. PPS) i Chorwacji (1,7 tys. PPS).

Polska na tle sąsiadujących z nią państw uzyskała najwyższy wzrost dochodu pomiędzy latami badania 2008 i 2017 (o 4,7 tys. PPS). W pozostałych krajach odnotowano wzrost dochodu do dyspozycji w przedziale 3 – 4 tys. PPS (Litwa i Słowacja – 3,8 tys. PPS; Niemcy i Czesi – 3,2 tys. PPS). Zbliżony wzrost dochodu między Niemcami i Czechami nie wskazuje na zbliżony poziom dochodu w tych krajach, ponieważ w 2008 mieszkańcy Czech uzyskiwali dochód

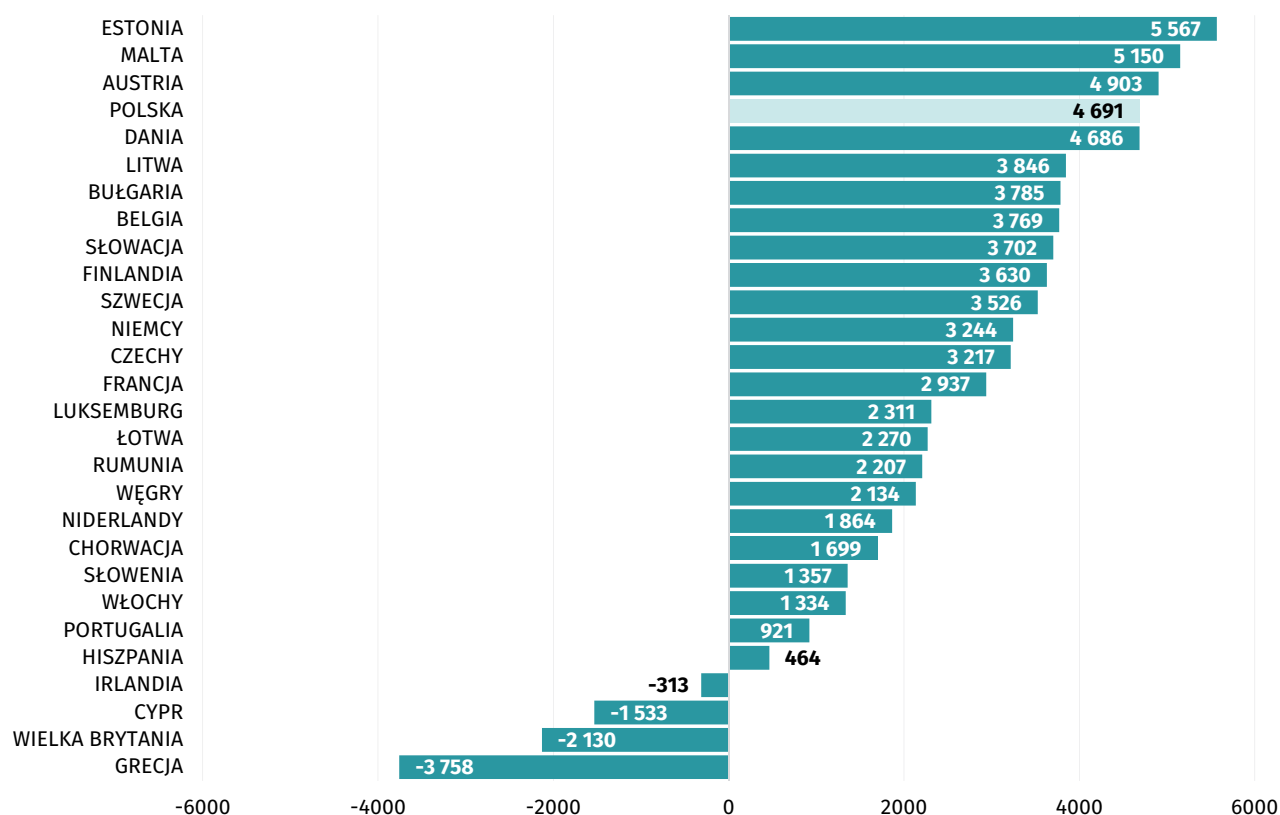
³⁴ Słowenia w 2008 roku osiągnęła najwyższy dochód do dyspozycji spośród państw byłego bloku wschodniego (14 846 PPS). Dochód Czech (następnego co do wysokości dochodu kraju) stanowił w 2008 roku 74% dochodu Słowenii.

o prawie połowę niższy niż sąsiedzi w Niemczech (odpowiednio: 10,9 tys. PPS i 20,7 tys. PPS) a w 2017 roku dochód mieszkańców Czech stanowił ok. 59% dochodu w Niemczech.

Analizując różnice w przeciętnym dochodzie do dyspozycji między 2008 i 2017 r. w grupie państw „starej” Unii należy stwierdzić, iż wystąpiło duże zróżnicowanie w zmianach poziomu tych dochodów. W trzech z piętnastu krajów nastąpił spadek dochodu (Irlandia: – 0,3 tys. PPS; Wielka Brytania: – 2,1 tys. PPS; Grecja: – 3,8 tys. PPS).

Najwyższy wzrost dochodu w analizowanych latach osiągnęła Austria (4,9 tys. PPS) oraz Dania (4,7 tys. PPS), a najniższy Hiszpania i Portugalia (odpowiednio: 0,5 i 0,9 tys. PPS). W tej grupie odnotowano też największe spadki dochodu (Wielka Brytania: – 2,1 tys. PPS oraz Grecja: – 3,8 tys. PPS).

Wykres 21. Różnica w PPS dochodów do dyspozycji dla 28 krajów członkowskich UE między 2008 i 2017 r.

Uwaga: Dane pochodzą z badania EU-SILC 2017. Dla Irlandii z roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Eurostat (wartości obowiązujące na 20.11.2018 r.)

2. Zróżnicowanie dochodu do dyspozycji

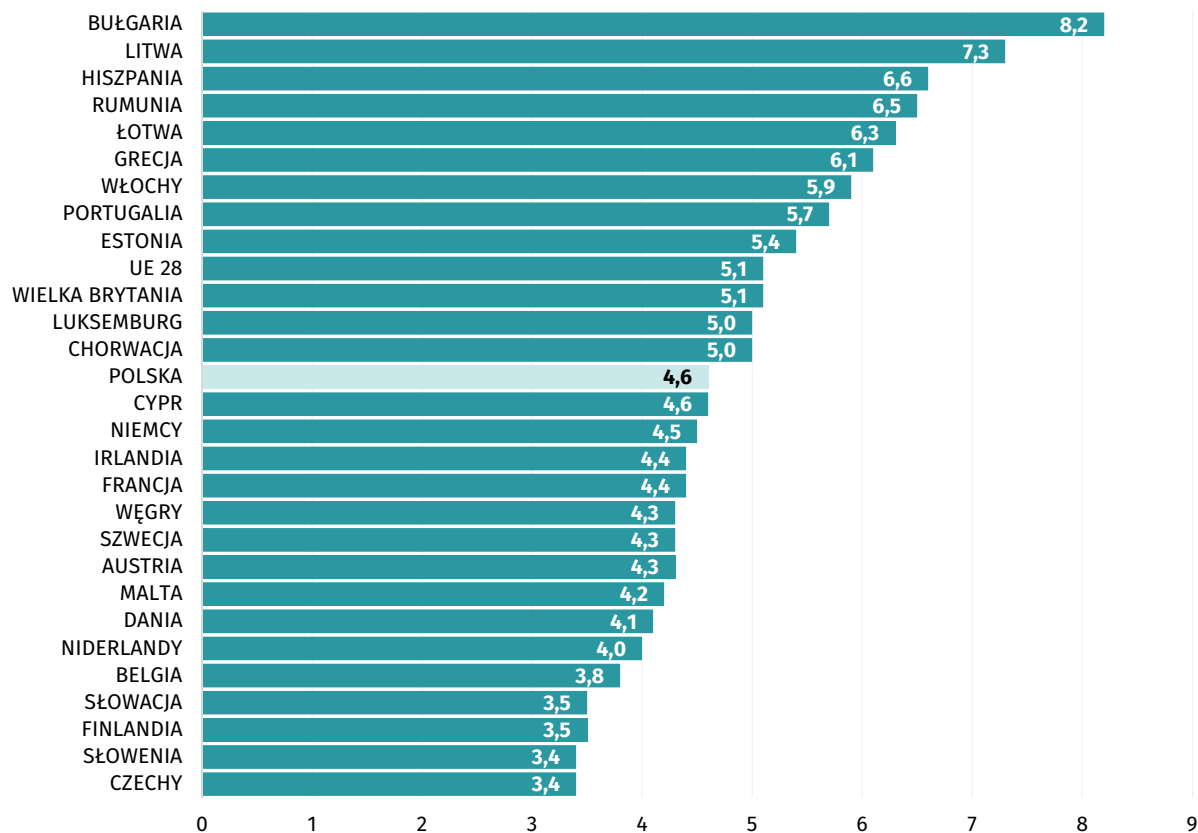
Przeciętna wartość wskaźnika zróżnicowania kwintylowego dochodu do dyspozycji dla 28 krajów w 2017 r. wyniosła 5,1. Dla 19 krajów, w tym Polski wskaźnik ten był niższy od tej wartości (od najniższego w Czechach i Słowenii – 3,4 do 5,0 w Luksemburgu). Wielka Brytania miała wskaźnik tej samej wartości co przeciętna. Najwyższym zróżnicowaniem dochodów charakteryzowały się Bułgaria (8,2) i Litwa (7,3) przy jednoczesnych niskich dochodach przeciętnych wyrażonych w PPS (odpowiednio: 9,6 tys. PPS i 12,0 tys. PPS).

Wśród sąsiadów Polski najwyższym zróżnicowaniem dochodów charakteryzowała się Litwa (ze wzrostem z 6,1 w 2008 r. do 7,3 w 2017 r.). Czechy i Słowacja uzyskały podobną wartość wskaźnika (odpowiednio: 3,4 i 3,5) i były to wskaźniki należące do najniższych w UE. Dochody w Polsce w 2017 r. charakteryzowały się podobnym zróżnicowaniem co dochody naszych zachodnich sąsiadów (Polska – 4,6 a Niemcy – 4,5).

Największa rozpiętość tego wskaźnika charakteryzowała w 2017 roku kraje byłego bloku wschodniego (od 3,4 w Czechach do 8,2 w Bułgarii). Nieco mniejszym kraje „starej” Unii (od 3,5 w Finlandii do 6,6 w Hiszpanii).

Polska w badaniu z 2017 roku osiągnęła wartość wskaźnika zróżnicowania kwintylowego, na poziomie znacznie poniżej średniej UE. Warto zwrócić uwagę na spadek tej wartości z poziomu 5,1 w 2008 r. do 4,6 w 2017 r.

Wykres 22. Wskaźnik zróżnicowania kwintylowego S80/S20 dla 28 krajów członkowskich UE w 2017 r.

Uwaga: Dane pochodzą z badania EU-SILC 2017. Dla Irlandii z roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Eurostat (wartości obowiązujące na 20.11.2018 r.)

Średnia wartość współczynnika Giniego dla 28 krajów wyniosła w 2017 r. 30,3 (dla 2008 r. – 30,5). Polska w 2017 r. była w grupie 16 krajów, w których opisywany współczynnik był niższy od średniej wartości dla Unii i wśród 14 krajów, w których ten współczynnik spadł w stosunku do wartości z roku 2008. Był, to również jeden z najwyższych spadków wartości współczynnika Giniego, a więc i nierówności dochodowych, wśród państw członkowskich UE.

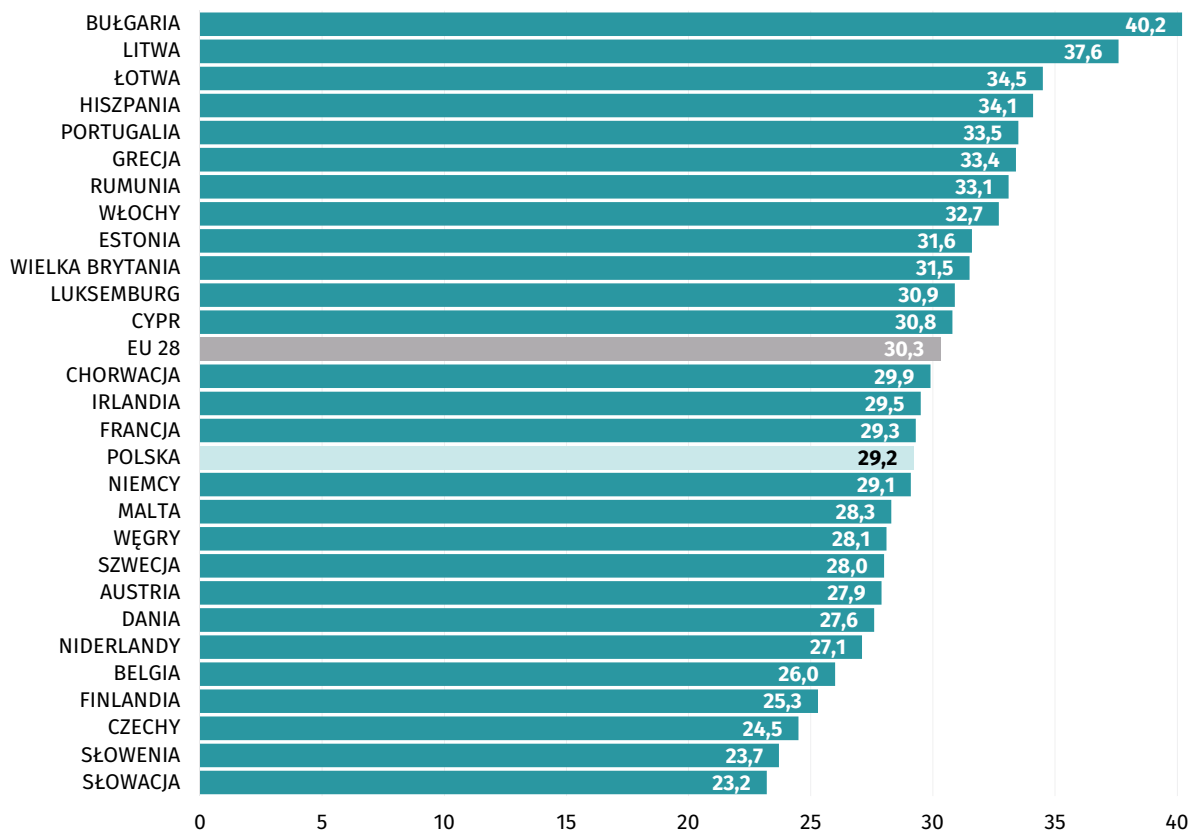
Wśród krajów byłego bloku wschodniego najniższym współczynnikiem Giniego charakteryzowały się dochody na Słowacji (23,2) a najwyższym w Bułgarii (40,2). Polska w 2017 r. znalazła się wśród tych krajów na piątym miejscu pod względem niskiego zróżnicowania dochodowego, co oznacza poprawę w stosunku do 2008 roku (siódme miejsce).

Największe zróżnicowanie dochodów do dyspozycji wśród krajów graniczących z Polską będących w UE wystąpiło na Litwie (37,6), a najniższe na Słowacji (23,2). Współczynnik Giniego dla Polski miał niemal taką samą wartość jak w Niemczech (Polska – 29,2; Niemcy – 29,1).

Na 15 krajów „starej” Unii, 9 z nich w 2017 roku uzyskało współczynnik Giniego niższy od średniej unijnej. Wśród krajów z wyższym niż przeciętne w UE zróżnicowaniem dochodów znalazł się ten z najwyższym dochodem:

Luksemburg (33 tys. PPS; współczynnik Giniego: 30,9). Kraje południowej Europy borykające się obecnie z problemami społeczno-ekonomicznymi, charakteryzowały się największą wartością współczynnika Giniego: Hiszpania – 34,1; Portugalia – 33,5; Grecja – 33,4; Włochy – 32,7.

Wykres 23. Współczynnik Giniego dla 28 krajów UE w 2017 r.

Uwaga: Dane pochodzą z badania EU-SILC 2017. Dla Irlandii z roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Eurostat (wartości obowiązujące na 20.11.2018 r.)

Połowa z 28 krajów UE odnotowała spadek zróżnicowania dochodów mierzonego współczynnikiem Giniego. Wśród nich znalazła się również Polska z drugim co do wielkości spadkiem o 2,8 (z 32,0 w 2008 r. do 29,2 w 2017 r.). Większy spadek w całej UE ale z bardzo wysokiego poziomu (37,5 do 34,5) wystąpił tylko na Łotwie (o 3,0). Największa zmiana w okresie 2008 – 2017 w kierunku zwiększenia zróżnicowania dochodów miała miejsce w Bułgarii (4,3 przy średniej dla UE -0,2), co spowodowało, że kraj ten osiągnął najwyższą wartość współczynnika Giniego (40,2) wśród państw członkowskich UE.

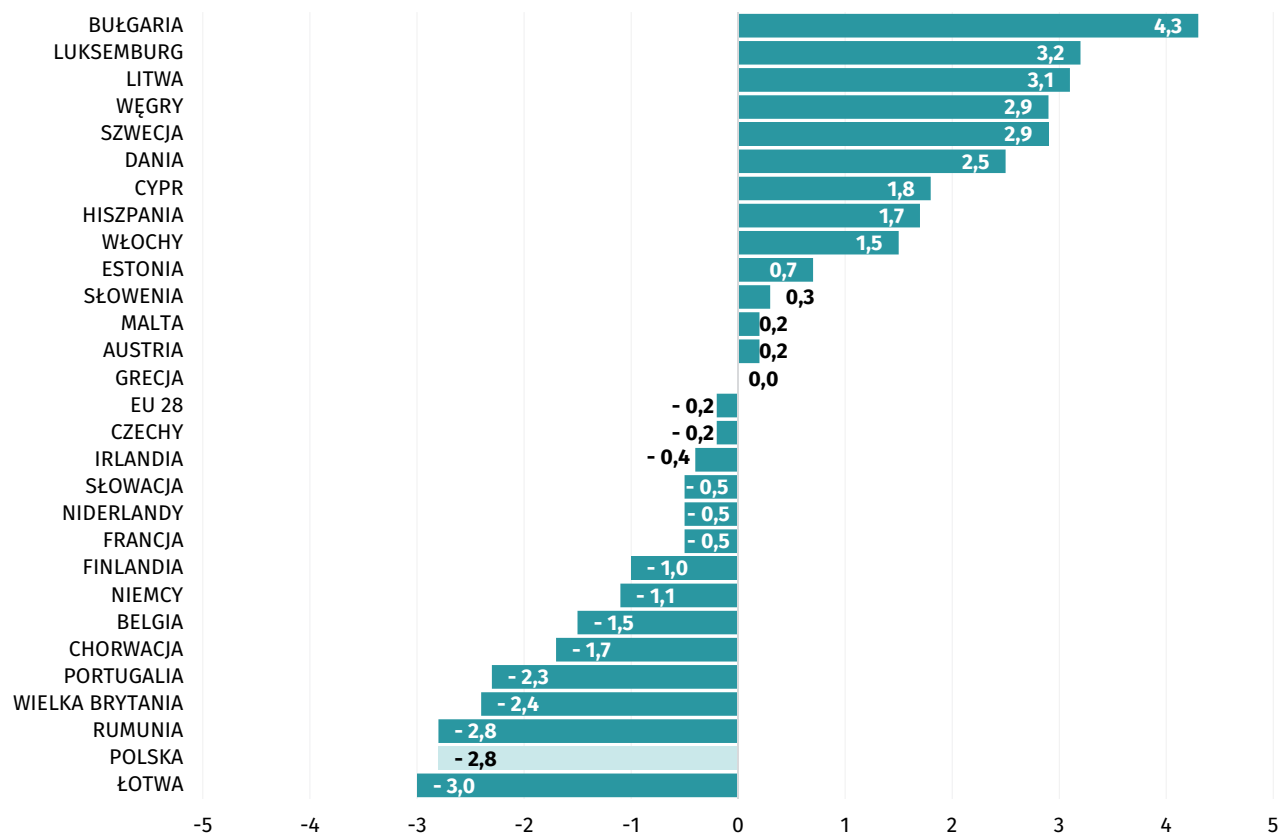
Średnia różnica dla UE (-0,2) podzieliła państwa byłego bloku wschodniego na połowę. W 2017 roku odnotowano 5 krajów powyżej średniej i ze wzrostem zróżnicowania dochodowego (Słowenia: 0,3; Estonia: 0,7; Węgry: 2,9; Litwa: 3,1; Bułgaria: 4,3) oraz 5 poniżej średniej jednocześnie ze spadkiem wartości współczynnika Giniego (Łotwa: -3,0; Polska: -2,8; Rumunia: -2,8; Chorwacja: -1,7; Słowacja: -0,5). Czechy uzyskały wartość różnicy między wartościami współczynnika Giniego dla 2008 i 2017 r. w wysokości równej średniej dla UE (-0,2).

Sąsiedzi Polski z Unii w 2017 roku cechowali się dużą rozpiętością odnośnie do różnic w wartościach współczynnika Giniego. Od największego wzrostu na Litwie (3,1) do największego spadku w Niemczech (-1,1). Polska uzyskała największy spadek zróżnicowania dochodów.

W przypadku krajów „starej” Unii, średnia unijna podzieliła je na 8 ze spadkiem zróżnicowania (Wielka Brytania: -2,4; Portugalia: -2,3; Belgia: -1,5; Niemcy: -1,1; Finlandia: -1,0; Francja: -0,5; Niderlandy: -0,5; Irlandia: -0,4) oraz 6 ze wzrostem (Austria: 0,2; Włochy: 1,5; Hiszpania: 1,7; Dania: 2,5; Szwecja: 2,9; Luksemburg: 3,2) i Grecję gdzie nie

wystąpiła zmiana w wartości współczynnika. Największy wzrost zróżnicowania dochodów wśród tych krajów w stosunku do 2008 roku miał miejsce w państwie o najwyższym przeciętnym dochodzie do dyspozycji tj. Luksemburgu (33,2 tys. PPS). Największy spadek zróżnicowania odnotowano w Wielkiej Brytanii (-2,4) przy nadal wysokiej wartości współczynnika (31,5).

Wykres 24. Zmiany w wartościach współczynnika Giniego dla 28 krajów UE między 2008 i 2017 rokiem.

Uwaga: Dane pochodzą z badania EU-SILC 2017. Dla Irlandii z roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Eurostat (wartości obowiązujące na 20.11.2018 r.)

3. Podsumowanie

Mieszkańcy Polski w 2017 roku dysponowali dwudziestym co do wielkości dochodem do dyspozycji w UE (12 695 PPS). W stosunku do 2008 roku nastąpił istotny wzrost tego dochodu. W 2017 r. był to czwarty co do wartości wzrost w UE (o 4,7 tys. PPS przy najwyższym w Estonii – o 5,6 tys. PPS)³⁵. Stopniowo malały również nierówności w analizowanym dochodzie. Współczynnik zróżnicowania kwintylowego S80/S20 dla Polski spadł z 5,1 w 2008 r. do 4,6 w 2017 r. i był to trzeci co do wielkości spadek wśród 28 krajów UE. Tę samą wartość różnicy (- 0,5) uzyskały: Chorwacja, Rumunia, Wielka Brytania, a wyższą tylko Łotwa (-1,0). Spadek mierzony współczynnikiem Giniego z 32,0 w 2008 r. do 29,2 w 2017 r. plasuje Polskę na drugim miejscu wśród krajów Unii pod względem zmniejszenia rozwarstwienia dochodowego (tuż za Łotwą – spadek o 3,0 z 37,5 w 2008 r. do 34,5 w 2017 r.).

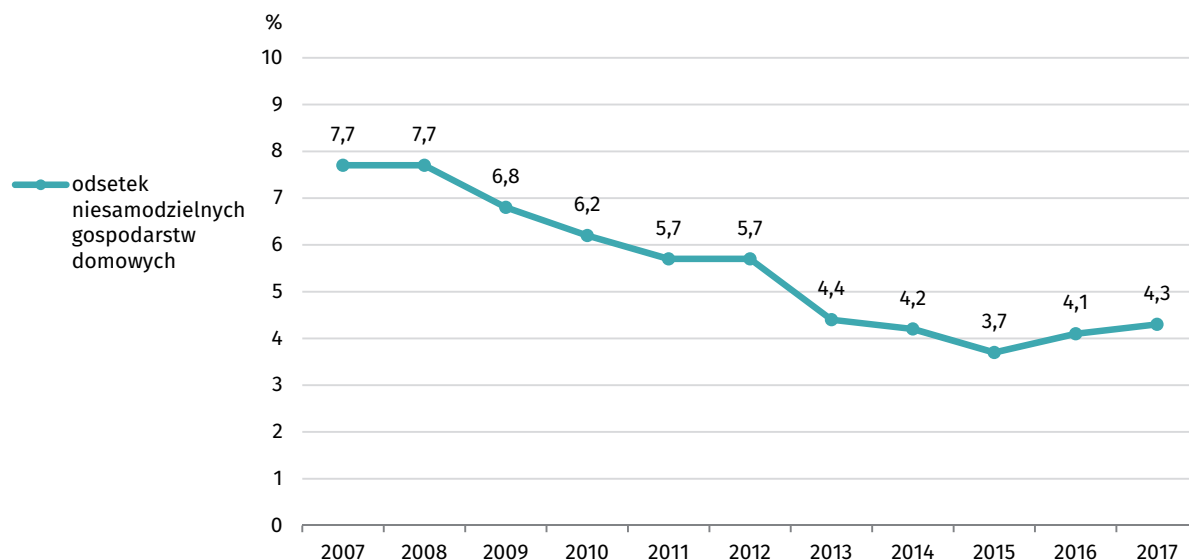
³⁵ Rokiem odniesienia dla wzrostu był 2008 rok.

WARUNKI MIESZKANIOWE I SYTUACJA MATERIALNA GOSPODARSTW DOMOWYCH MIESZKAJĄCYCH SAMODZIELNIE LUB WSPÓLNIE Z INNYMI GOSPODARSTWAMI

Na potrzeby poniższego rozdziału wyodrębniono dwa typy gospodarstw domowych: niesamodzielne jako mieszkające wspólnie w jednym mieszkaniu³⁶ oraz samodzielne, czyli mieszkające w mieszkaniu jako jedyne.

Wyniki badania EU-SILC pokazują, że w 2017 roku **niesamodzielne gospodarstwa domowe stanowiły 4,3% wszystkich gospodarstw domowych**. Od 2013 roku procentowy udział niesamodzielnych gospodarstw domowych utrzymuje się na poziomie około 4%. W porównaniu z 2007 rokiem obniżył się prawie o połowę.

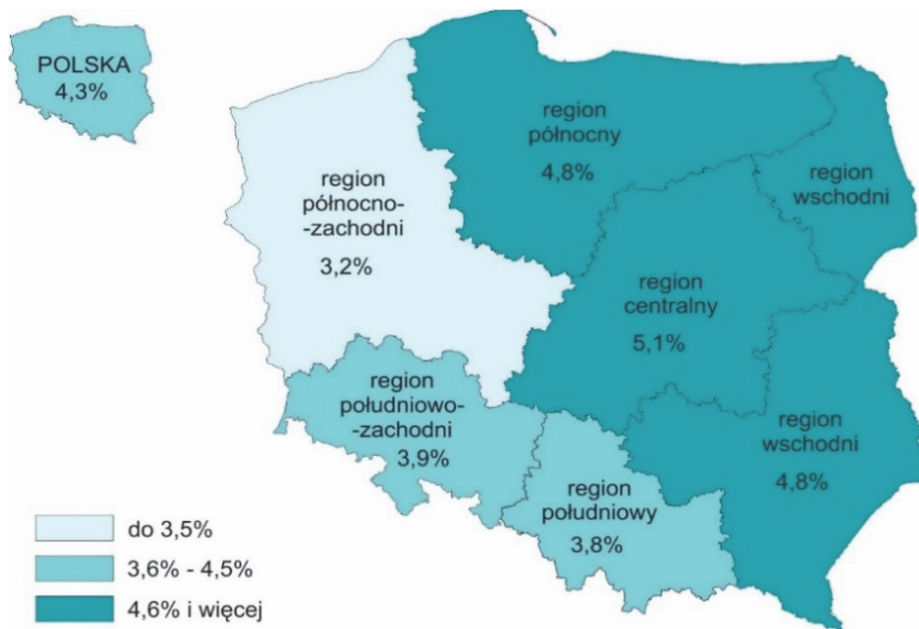
Wykres 25. Niesamodzielnosc zamieszkiwania gospodarstw domowych w latach 2007-2017

W 2017 roku regionami Polski, w których zanotowano ponadprzeciętnie wysokie odsetki gospodarstw domowych mieszkających wspólnie były regiony: centralny, północny oraz wschodni. Najwyższą wartością tego odsetka charakteryzował się region centralny – 5,1%. W regionach: północnym i wschodnim wyniósł on 4,8%. W regionach południowo-zachodnim i południowym odsetek ten sięgał niemal 4%. Najmniej niesamodzielnych gospodarstw zamieszkiwało region północno-zachodni. Wspólnie mieszkało tam 3,2% gospodarstw domowych.

³⁶ W przypadku, gdy w mieszkaniu mieszkało więcej niż jedno gospodarstwo domowe, to każde z nich traktowane było jako mieszkające niesamodzielne. Za mieszkanie uważa się lokal w budynku wielorodzinnym oraz dom jednorodzinny (wolnostojący albo w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej).

Wykres 26. Niesamodzielność zamieszkiwania według regionów (NTS 1) w 2017 r.

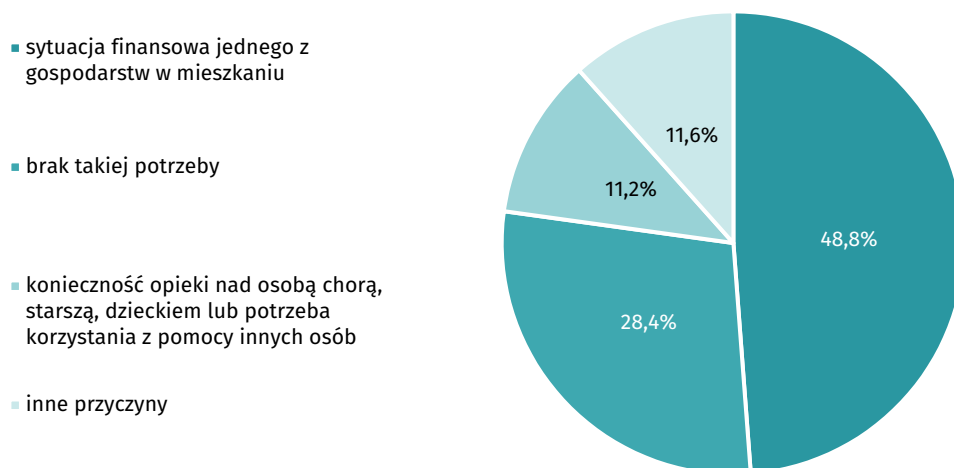
Analizując strukturę gospodarstw w zależności od miejsca zamieszkania można zauważyć, że zarówno w miastach, jak i na wsi niesamodzielne gospodarstwa domowe stanowiły niewielki odsetek. W miastach było to 3,7% wszystkich gospodarstw domowych, a na wsi nieco więcej – 5,5%.

Tablica 9. Struktura gospodarstw domowych według miejsca zamieszkania w 2017 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta	Wieś
	w %		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
Gospodarstwa domowe:			
samodzielne	95,7	96,3	94,5
niesamodzielne	4,3	3,7	5,5

Spośród gospodarstw mieszkających niesamodzielnie najczęściej wskazywaną przyczyną niesamodzielnego zamieszkiwania była sytuacja finansowa. Prawie połowa tych gospodarstw domowych mieszkała wspólnie z tego powodu (48,8%). Drugą przyczyną pod względem liczebności był brak potrzeby zamieszkania osobno – **niespełna 30% gospodarstw nie odczuwało potrzeby usamodzielnienia.**

Wykres 27. Główne przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania gospodarstw domowych w 2017 r.³⁷

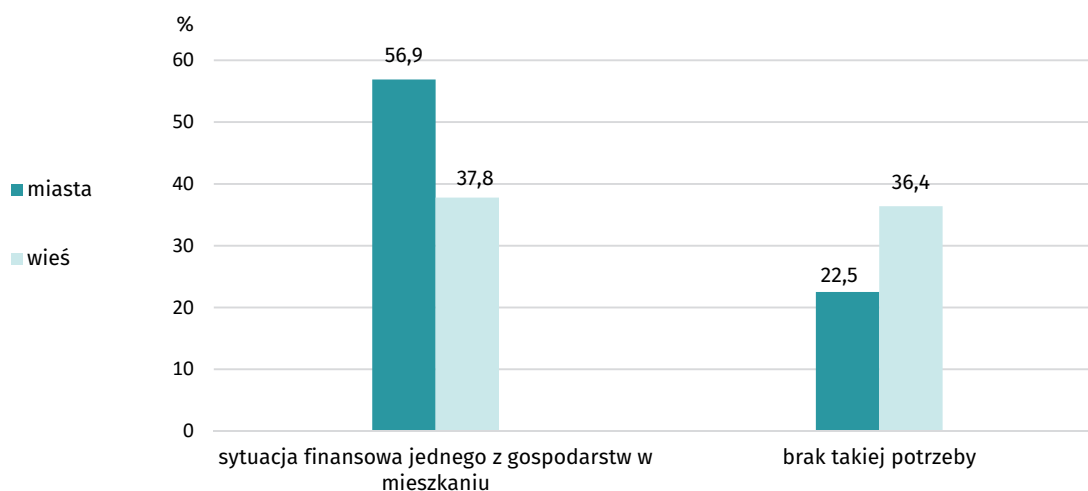

Bez względu na miejsce zamieszkania (miasto czy wieś), sytuacja finansowa stanowiła najczęstszą barierę uniemożliwiającą samodzielne zamieszkanie. Z tego powodu na wsi mieszkało wspólnie 37,8% niesamodzielných gospodarstw domowych, a w miastach 56,9%.

Niesamodzielne gospodarstwa mieszkające na wsi częściej niż mieszkające w mieście nie odczuwały potrzeby samodzielnego zamieszkania (36,4% w stosunku do 22,5%).

W miastach sytuacja finansowa była ponad dwukrotnie częściej wskazywana jako przyczyna wspólnego zamieszkania niż brak takiej potrzeby. Gospodarstwa domowe mieszkające wspólnie na wsi obie przyczyny podawały niemal równie często (sytuacja finansowa: 37,8%, brak potrzeby: 36,4%).

Wykres 28. Wybrane główne przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania według miejsca zamieszkania w 2017 r.

³⁷ Do kategorii „inne przyczyny” zalicza się np.: zbyt duże obciążenie obowiązkami zawodowymi lub związanymi z nauką, sytuację rodzinną, prawną.

Analiza struktury niesamodzielnych gospodarstw wykazała, że względy finansowe były powodem wspólnego zamieszkiwania dla prawie 3/5 gospodarstw jednoosobowych (58,0%) i dla niemal co drugiego gospodarstwa z dziećmi na utrzymaniu (46,8%).

W porównaniu z drugą najczęściej wskazywaną przyczyną – brakiem potrzeby, można zauważyć, że względy finansowe miały większe znaczenie dla gospodarstwach jednoosobowych niż dla pozostałych. Różnica między wskazaniem tych dwóch przyczyn wynosiła prawie 40 p. proc. W pozostałych typach gospodarstw domowych różnica ta była znacznie niższa, najmniejsza w gospodarstwach wieloosobowych bez dzieci na utrzymaniu (8,1 p. proc.).

Tablica 10. Struktura niesamodzielnych gospodarstw domowych według typów biologicznych gospodarstw domowych w 2017 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Typy biologiczne gospodarstw domowych ^a		
		gospodarstwa jednoosobowe	gospodarstwa wieloosobowe bez dzieci na utrzymaniu	gospodarstwa wieloosobowe z dziećmi na utrzymaniu
		w %		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
Przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania:				
sytuacja finansowa jednego z gospodarstw w mieszkaniu	48,8	58,0	41,3	46,8
brak takiej potrzeby	28,4	20,4*	33,2	32,2
konieczność opieki nad osobą chorą, starszą, dzieckiem lub potrzeba korzystania z pomocy innych osób	11,2	11,0*	11,5*	.
inne powody	11,6	.	13,9*	10,1*

^a Szczegółowy opis typu biologicznego gospodarstwa domowego został zawarty w części metodologicznej publikacji.

Gospodarstwa domowe mieszkające na wsi najczęściej zamieszkiwały domy jednorodzinne³⁸ (88,0%). W przypadku gospodarstw mieszkających wspólnie odsetek ten był wyższy i wynosił 94,3%.

W miastach największy udział stanowiły gospodarstwa mieszkające w budynkach wielorodzinnych (72,6%). W zbiorowości gospodarstw domowych mieszkających niesamodzielnie budynki wielorodzinne (48,9%) były zamieszkiwane prawie tak samo często jak domy jednorodzinne (50,9%).

Tablica 11. Rodzaje budynków według miejsca zamieszkania i typów gospodarstw domowych w 2017 r.

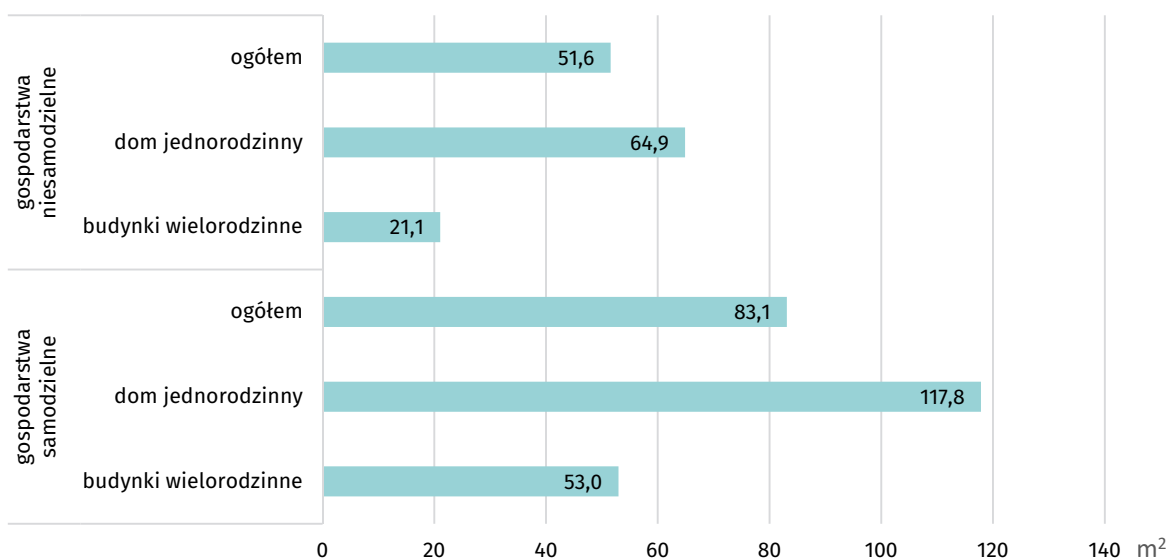
Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe			Gospodarstwa samodzielne			Gospodarstwa niesamodzielne		
	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś
	w %								
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie:									
dom jednorodzinny	47,3	27,2	88,0	46,3	26,3	87,6	69,4	50,9	94,3
budynek wielorodzinny	52,2	72,6	11,8	53,5	73,6	12,2	30,4	48,9	.
pozostałe budynki	0,2*	.	.	0,2*	-

³⁸ Dom jednorodzinny oznacza dom wolnostojący albo w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej.

Średnia powierzchnia mieszkań⁴⁰ zajmowanych przez niesamodzielne gospodarstwa domowe była mniejsza w porównaniu do powierzchni mieszkań, jakimi dysponowały samodzielne gospodarstwa domowe. Taka prawidłowość dotyczy mieszkań niezależnie od rodzaju budynku, w jakim się znajdowały.

Najmniejszą powierzchnią przypadającą na jedno gospodarstwo domowe dysponowały niesamodzielne gospodarstwa mieszkające wspólnie w budynkach wielorodzinnych. W porównaniu do samodzielnych gospodarstw była to powierzchnia ponad dwa razy mniejsza (21,1 m² w stosunku do 53,0 m²). W przypadku domów jednorodzinnych różnica między średnią powierzchnią mieszkania zajmowanego przez samodzielne i niesamodzielne gospodarstwa wynosiła ponad 50 m² (117,8 m² wobec 64,9 m²).

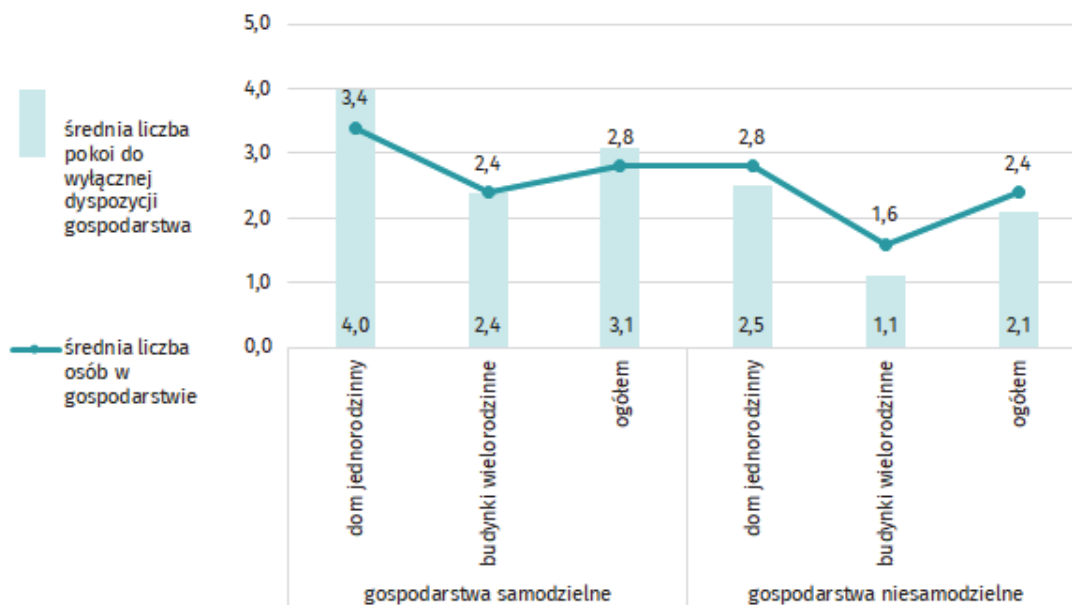
Wykres 29. Średnia powierzchnia mieszkań użytkowanych wyłącznie przez gospodarstwa domowe według rodzajów budynków i typów gospodarstw domowych w 2017 r.

Różnice warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych obrazuje także zestawienie średniej liczby osób w gospodarstwie do liczby pokoi, jaką miały do dyspozycji. Niesamodzielne gospodarstwa dysponowały średnio mniejszą ilością pokoi niezależnie od typu budynku, jaki zamieszkiwały. Jednocześnie średnia liczba osób w gospodarstwie była w każdym przypadku wyższa niż liczba pokoi. Samodzielne gospodarstwa niezależnie od typu budynku miały do dyspozycji średnio tyle samo pokoi lub więcej niż było osób w gospodarstwie domowym.

⁴⁰ Średnia powierzchnia mieszkania została wyliczona na podstawie powierzchni użytkowanej wyłącznie przez gospodarstwo domowe (bez części wspólnej).

Wykres 30. Średnia liczba osób i pokoi według rodzajów budynków i typów gospodarstw domowych w 2017 r.

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych przekłada się również na ocenę wielkości użytkowanej powierzchni. Niesamodzielne gospodarstwa domowe nieco częściej niż samodzielne oceniały swoje mieszkanie jako zbyt małe w stosunku do potrzeb (odpowiednio 22,7% wobec 17,0%). Zdarzało się też, że gospodarstwa mieszkające wspólnie określały swoje mieszkanie jako zbyt duże. Jednak wskazywały tak rzadziej niż gospodarstwa samodzielne.

Tablica 12. Ocena powierzchni użytkowanego mieszkania w stosunku do potrzeb według typów gospodarstw domowych w 2017 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa domowe	
		samodzielne	niesamodzielne
	w %		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
Mieszkanie jest zbyt duże:			
tak	7,2	7,5	.
nie	92,8	92,5	97,6
Mieszkanie jest zbyt małe:			
tak	17,2	17,0	22,7
nie	82,8	83,0	77,3

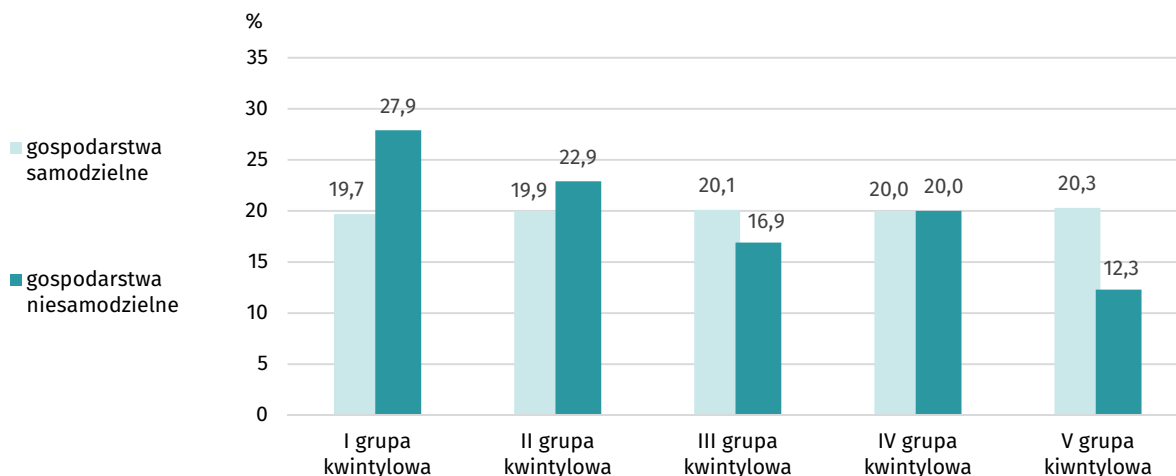
Sytuację materialną dwóch omawianych typów gospodarstw domowych przedstawiono z wykorzystaniem grup kwintylowych oraz rozkładu odpowiedzi na pytanie o możliwość pokrycia z własnych środków nieoczekiwanego wydatku w wysokości 1200 zł⁴¹.

⁴¹ Definicja zamieszczona w części metodologicznej publikacji

Biorąc pod uwagę zbiorowość gospodarstw domowych mieszkających samodzielnie można zauważyć, że ich procentowy udział w każdej grupie kwintylowej przyjmował podobne wartości (po około 20%). Nieznacznie więcej gospodarstw samodzielnych znalazło się w grupie o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa – 20,3%).

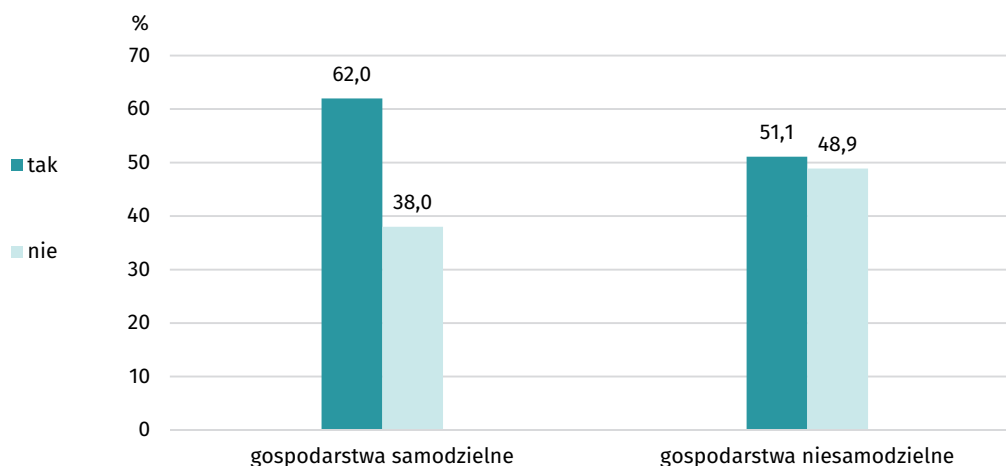
Większe zróżnicowanie widoczne jest w przypadku gospodarstw mieszkających wspólnie. Rozkład tej zbiorowości pokazuje, że najwyższy odsetek osiągnęły one w najuboższej grupie (I grupa kwintylowa) – 27,9%, a najniższy w grupie o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) – 12,3%.

Wykres 31. Typy gospodarstw domowych według grup kwintylowych w 2017 r.

Kolejnym aspektem sytuacji materialnej omawianych typów gospodarstw jest rozkład odpowiedzi na pytanie o możliwość pokrycia z własnych środków nieoczekiwanego wydatku w wysokości 1200 zł. Niesamodzielnych gospodarstw domowych, które mogłyby przeznaczyć taką kwotę na nieoczekiwany wydatek było prawie tyle samo co tych, które nie byłyby w stanie tego zrobić (51,1% w stosunku do 48,9%). W przypadku zbiorowości gospodarstw samodzielnych znacznie więcej (62,0%) było tych, które w przypadku nieoczekiwanego wydatku mogłyby pokryć go z własnych środków.

Wykres 32. Możliwość pokrycia z własnych środków nieoczekiwanego wydatku według typów gospodarstw domowych w 2017 r.

OSOBY PRACUJĄCE ORAZ BEZROBOTNE NA RYNKU PRACY

Wśród wielu obszarów, które obejmuje swym zasięgiem badanie EU-SILC, znajduje się również temat aktywności ekonomicznej ludności. Jest on realizowany corocznie w szerokim zakresie podtematów (m.in. statusu na rynku pracy, poszukiwania pracy, informacji o pracy bieżącej oraz przeszłej, czasu pracy i in.) Ponadto, w 2017 r. do badania wprowadzono dodatkowy zestaw zmiennych modułowych, odnoszących się do tego zagadnienia.

W poniższym rozdziale uwzględniono dane z roku 2017, pochodzące zarówno z corocznych, stałych zmiennych, jak również ze zmiennych modułowych, z których do analizy wybrano dane dotyczące sektora zatrudnienia oraz występowania okresów bezrobocia.

Interpretując przedstawione wyniki, należy zwrócić uwagę na istotną kwestię metodologiczną, obowiązującą w badaniu EU-SILC, tj. samoocenę statusu respondenta na rynku pracy. Ponieważ w EU-SILC, nie stosuje się ścisłych kryteriów do wyodrębnienia danego statusu, to np. osoba będąca na emeryturze i jednocześnie pracująca może określić swój status zarówno jako *emeryt* jak i *pracujący*, w zależności od tego, który z nich jest w jej odczuciu ważniejszy (główny). Nie stosuje się również ograniczeń wiekowych dla określenia danego statusu.

Należy także podkreślić, że zgodnie z obowiązującą metodologią badania (wspólną dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej realizujących badanie EU-SILC) w grupie pracujących na własny rachunek (w tym pomagających członków rodziny) uwzględnia się również osoby zajmujące się prowadzeniem gospodarstwa rolnego – nie wyodrębnia się tej grupy w oddzielną kategorię pracujących.

1. Osoby w wieku 16 lat lub więcej na rynku pracy

W strukturze osób w wieku 16 lat lub więcej, dokonujących samooceny aktualnego statusu na rynku pracy, nieco ponad połowę stanowiły osoby pracujące (53,5%). Najmniej liczną grupą byli bezrobotni (5,3%). Pozostałe osoby określiły się jako bierne zawodowo (41,2%)⁴².

W przypadku mężczyzn, dominującą grupą byli pracujący (62,1%). Natomiast kobiety najczęściej określały się jako bierne zawodowo (49,1%).

Grupą wiekową charakteryzującą się największym odsetkiem pracujących (83,4%) oraz najmniejszym biernych zawodowo (9,6%) były osoby w wieku 35–44 lata.

Uwzględniając poziom wykształcenia, najwięcej pracujących było wśród osób z wykształceniem wyższym (77,7%), jednocześnie grupa ta charakteryzowała się najmniejszym bezrobociem (2,8%). Największe bezrobocie występowało natomiast w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (7,9%).

Miejsce zamieszkania w niewielkim stopniu różnicowało strukturę ludności pod względem statusu na rynku pracy. Zarówno wśród mieszkańców miast jak i wsi najliczniejszą grupą byli pracujący (odpowiednio 54,3% oraz 52,2%). Osoby bezrobotne stanowiły nieco ponad 5% populacji niezależnie od miejsca zamieszkania.

⁴² Kategoria osób biernych zawodowo obejmuje: uczniów, studentów, emerytów, rencistów, osoby niezdolne do pracy ze względu na stan zdrowia, osoby prowadzące gospodarstwo domowe, sprawujące opiekę nad innymi osobami oraz bierne zawodowo z innych powodów.

Tablica 13. Osoby w wieku 16 lat i więcej według statusu na rynku pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	Pracujący	Bezrobotni	Bierni zawodowo ^a
	w %			
OGÓŁEM	100,0	53,5	5,3	41,2
Płeć:				
mężczyźni	100,0	62,1	5,2	32,7
kobiety	100,0	45,4	5,5	49,1
Wiek:				
16-24	100,0	33,1	6,1	60,8
25-34	100,0	79,9	7,5	12,6
35-44	100,0	83,4	7,0	9,6
45-54	100,0	78,8	6,5	14,7
55-64	100,0	44,7	5,9	49,4
65 lat i więcej	100,0	3,6	0,3*	96,1
Wykształcenie:				
wyższe	100,0	77,7	2,8	19,5
średnie	100,0	55,4	5,4	39,2
zasadnicze zawodowe	100,0	53,6	7,9	38,5
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	17,6	4,8	77,6
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	54,3	5,3	40,4
wieś	100,0	52,2	5,4	42,4

a Wyjaśnienie – przypis nr 41, str. 52.

2. Osoby pracujące ⁴²

Wśród wszystkich pracujących, zdecydowaną większość (80,1%) stanowiły osoby pracujące najemnie, natomiast pozostali (19,9%) to osoby pracujące na własny rachunek wraz z bezpłatnie pomagającymi członkami rodziny⁴³.

Kobiety częściej niż mężczyźni pracowały w charakterze pracowników najemnych jednak zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn przeważały osoby pracujące najemnie (odpowiednio 82,9% oraz 77,8%).

Największym odsetkiem pracowników najemnych charakteryzowała się najmłodsza kategoria wiekowa 16-24 lata (89,4%), a najmniejszym – grupa osób w wieku 65 lat i więcej (62,1%).

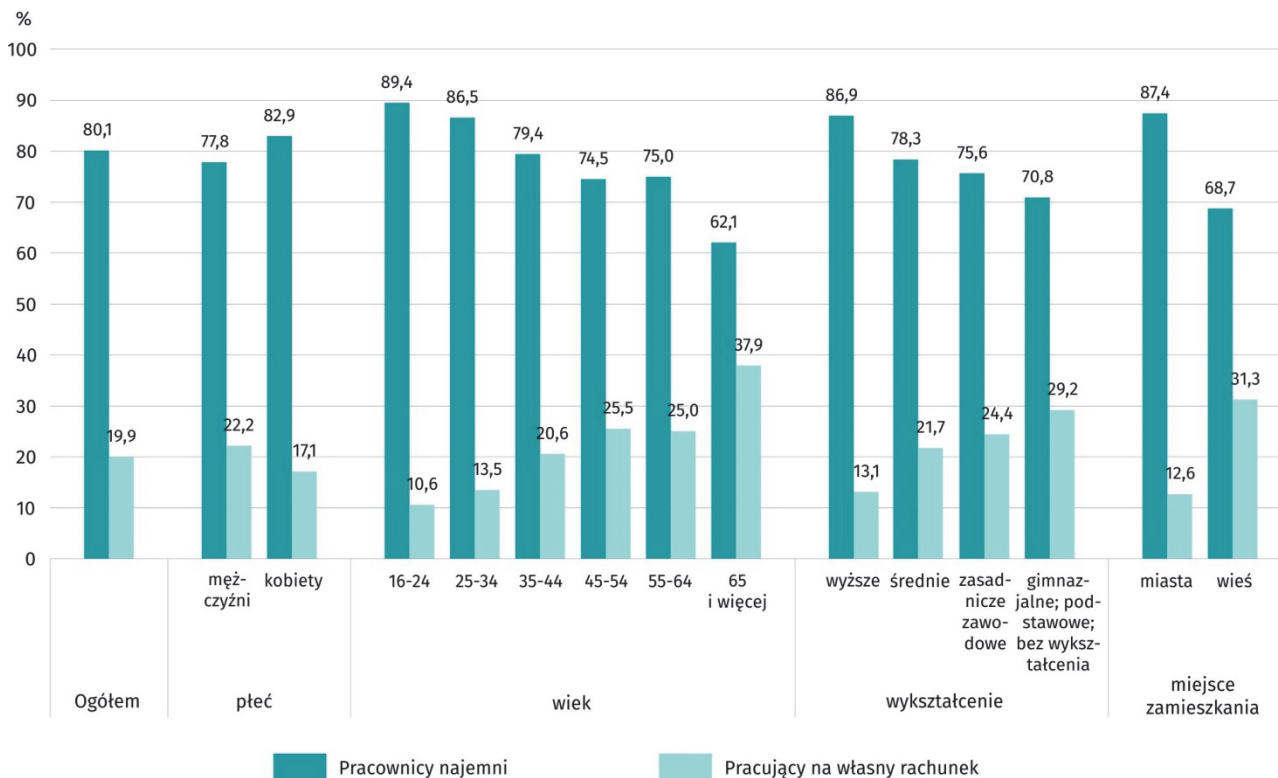
Zaobserwowano również zależność między poziomem wykształcenia, a statusem zatrudnienia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym większy był wśród osób pracujących udział pracowników najemnych. Wśród osób z wykształceniem wyższym odsetek ten wynosił 86,9%, a u osób z wykształceniem najniższym (gimnazjalnym, podstawowym oraz bez wykształcenia) – 70,8%.

⁴² Kategoria ta obejmuje osoby pracujące najemnie oraz na własny rachunek, w tym również bezpłatnie pomagających członków rodziny.

⁴³ W grupie pracujących na rachunek własny (w tym pomagających członków rodziny) są również uwzględnieni rolnicy.

Zarówno wśród mieszkańców miast jak i wsi przeważały osoby pracujące najemnie (odpowiednio 87,4% oraz 68,7%). Prawie 1/3 osób zamieszkałych na wsi pracowała na własny rachunek (31,3%). W mieście odsetek ten był znacznie mniejszy i wynosił 12,6%. Na zróżnicowanie to miało wpływ ujęcie wśród pracujących na własny rachunek, także osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne oraz osób pomagających w tych gospodarstwach.

Wykres 33. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.1. Sektor zatrudnienia⁴⁵

Bez względu na przekroje przyjęte do analizy danych, najwięcej osób było zatrudnionych w sektorze prywatnym gospodarki narodowej. W odniesieniu do całej populacji osób pracujących, odsetek zatrudnionych w sektorze prywatnym wynosił 76,6%, natomiast w odniesieniu do płci było to – w przypadku mężczyzn 83,1%, a kobiet – 68,4%.

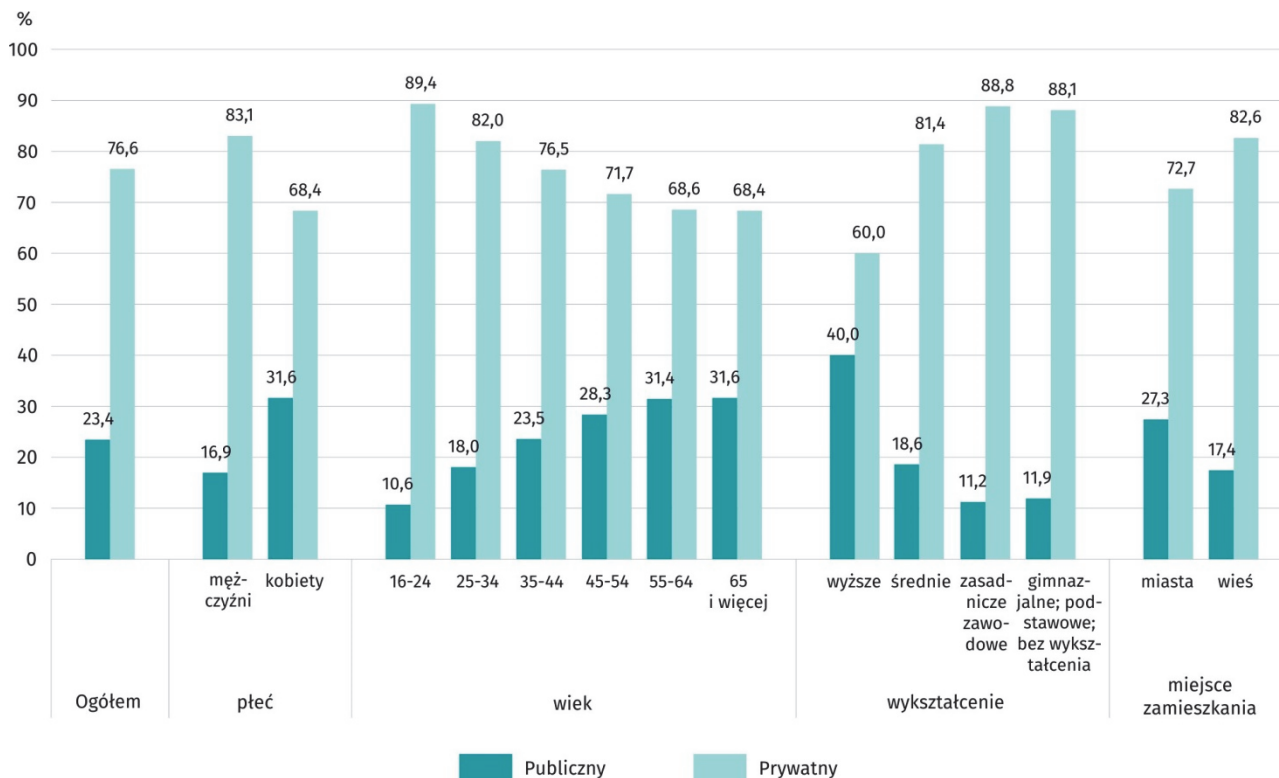
Największy udział procentowy osób zatrudnionych w sektorze prywatnym wystąpił w najmłodszej kategorii wiekowej (16-24 lata) i wynosił 89,4%, ale im grupa wiekowa wyższa, tym mniejszy był udział tych osób. W najstarszej grupie osób odsetek zatrudnionych w sektorze prywatnym wynosił 68,4%.

W przekroju według wykształcenia, najwięcej pracujących w sektorze prywatnym odnotowano wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (88,8%) oraz na zbliżonym poziomie (88,1%) – u osób z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalnym, podstawowym oraz bez wykształcenia). Natomiast najwięcej pracujących w sektorze państwowym wystąpiło wśród osób z wykształceniem wyższym (40,0 %).

Wśród mieszkańców wsi, wyższy był odsetek osób pracujących w sektorze prywatnym (82,6%), niż wśród osób mieszkających w mieście (72,7%).

⁴⁵ Sektor publiczny obejmuje sektor instytucji rządowych i samorządowych oraz wszystkie przedsiębiorstwa publiczne, w tym bank centralny. Natomiast sektor prywatny obejmuje jednostki prywatne, gospodarstwa domowe i instytucje non-profit obsługujące gospodarstwa domowe.

Wykres 34. Pracujący według sektora własności głównego miejsca pracy

2.2. Wymiar czasu pracy

Zdecydowana większość osób z badanej populacji pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy (93,6%)⁴⁶.

W podziale na płeć to mężczyźni częściej niż kobiety pracowali w pełnym wymiarze czasu pracy (odpowiednio 96,3% oraz 90,3%).

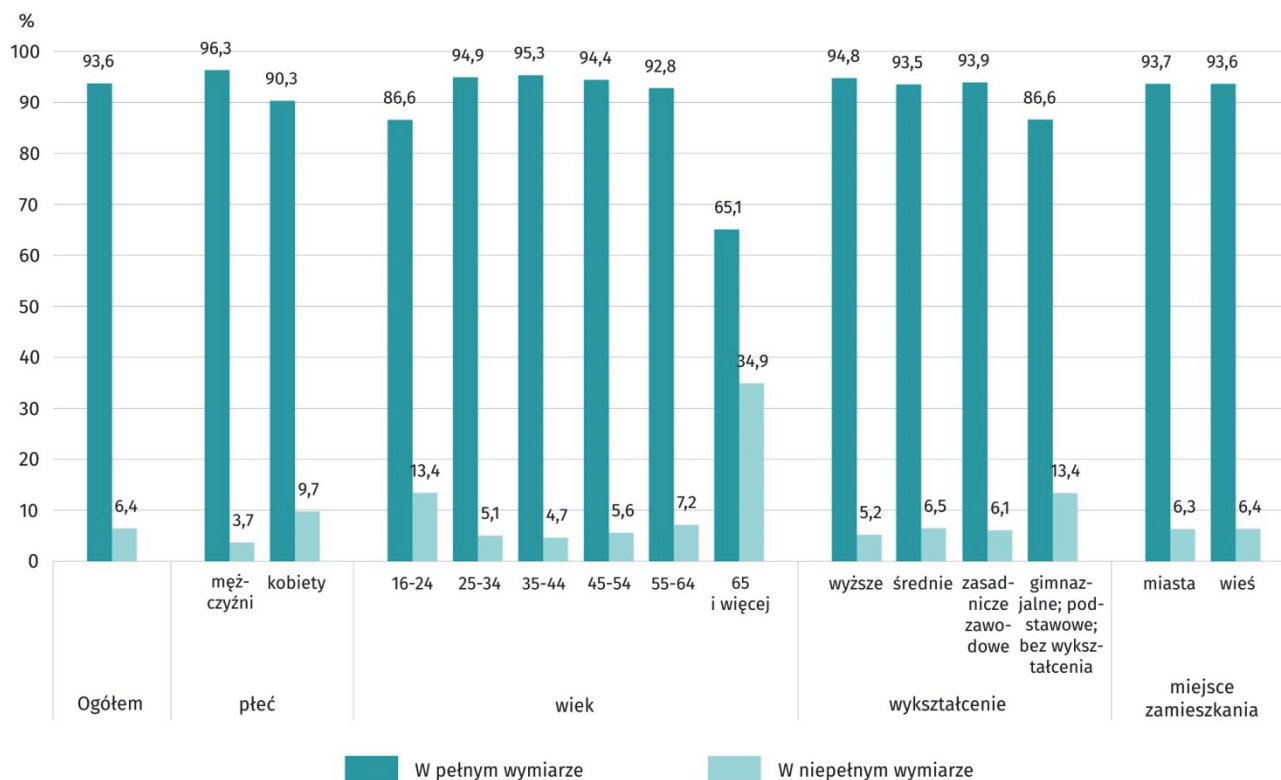
Pomiędzy czterema grupami wiekowymi obejmującymi osoby w wieku 25 – 64 lata nie odnotowano znaczących różnic w tym zakresie. Wskazania co do pełnego wymiaru czasu pracy utrzymywały się na poziomie około 92-95%, a najwięcej zatrudnionych w tym wymiarze czasu wystąpiło w grupie 35-44 lata (95,3%). W najmłodszej kategorii wieku (16-24 lata) odsetek ten wynosił 86,6%, z kolei najmniej osób pracujących w pełnym wymiarze czasu wystąpiło wśród najstarszych respondentów (65 lat i więcej) – 65,1%.

Poziom wykształcenia nie miał większego wpływu na wymiar czasu pracy. Wśród osób z wykształceniem wyższym, średnim oraz zasadniczym zawodowym odsetek osób pracujących w pełnym wymiarze czasu utrzymywał się na poziomie około 93-94%. Jedynie w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym oraz bez wykształcenia odnotowano relatywnie mniej osób pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy (86,6%).

Nie odnotowano wpływu miejsca zamieszkania na wymiar czasu pracy osób pracujących. Zarówno w przypadku miast jak i wsi wśród osób pracujących dominował pełny wymiar czasu pracy, a wskazania w tym zakresie kształtowały się na poziomie około 93%.

⁴⁶ Oceniając swój status zatrudnienia osoby pracujące brały pod uwagę wszystkie miejsca pracy, a nie tylko pracę główną. Jeżeli dana osoba łączyła różne prace niepełnoetatowe, równoważące w sumie liczbę godzin pracy pełnoetatowej to przy dokonywaniu samooceny aktualnej sytuacji na rynku pracy powinna określić się jako pracownik pełnozatrudniony.

Wykres 35. Pracujący według wymiaru czasu pracy

2.3. Liczba godzin pracy

Najwięcej osób spośród wszystkich pracujących (najmniej, na rachunek własny oraz nieodpłatnie pomagających członków rodziny) pracowało 40 godzin tygodniowo w głównym miejscu pracy (66,4%). Powyżej 40 godzin w tygodniu pracowało 22,7% osób, a poniżej 40 godzin – 10,9%.

Płeć w istotny sposób różnicowała odpowiedzi dotyczące liczby godzin pracy. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety zdecydowali się na pracę w większym wymiarze godzin (powyżej 40 godzin tygodniowo) – 31,2% wobec 12,1% wśród kobiet. Z kolei kobiety częściej niż mężczyźni pracowały przez 40 godzin w tygodniu (70,8% wobec 62,9%). Częściej niż mężczyźni zdecydowały się również na pracę poniżej 40 godzin (odpowiednio 17,1% oraz 5,9%).

Między osobami w wieku 25-64 lata nie odnotowano znaczących różnic we wskazaniach co do tygodniowej liczby godzin pracy. W odniesieniu do pracy wykonywanej przez osoby w wieku 25-64 lata w wymiarze powyżej 40 godzin w tygodniu wystąpiły odpowiedzi na poziomie około 20-24%, a w odniesieniu do pracy przez 40 godzin – około 64-69%. Pracę wykonywaną w krótszym wymiarze godzin (poniżej 40) deklarowano na poziomie około 9-11%. W najstarszej grupie wieku (65 lat i więcej) wystąpiło najmniej osób, które pracowały powyżej 40 godzin (15,7%) oraz najwięcej takich, które pracowały w najkrótszym wymiarze (poniżej 40 godzin) – 42,8%.

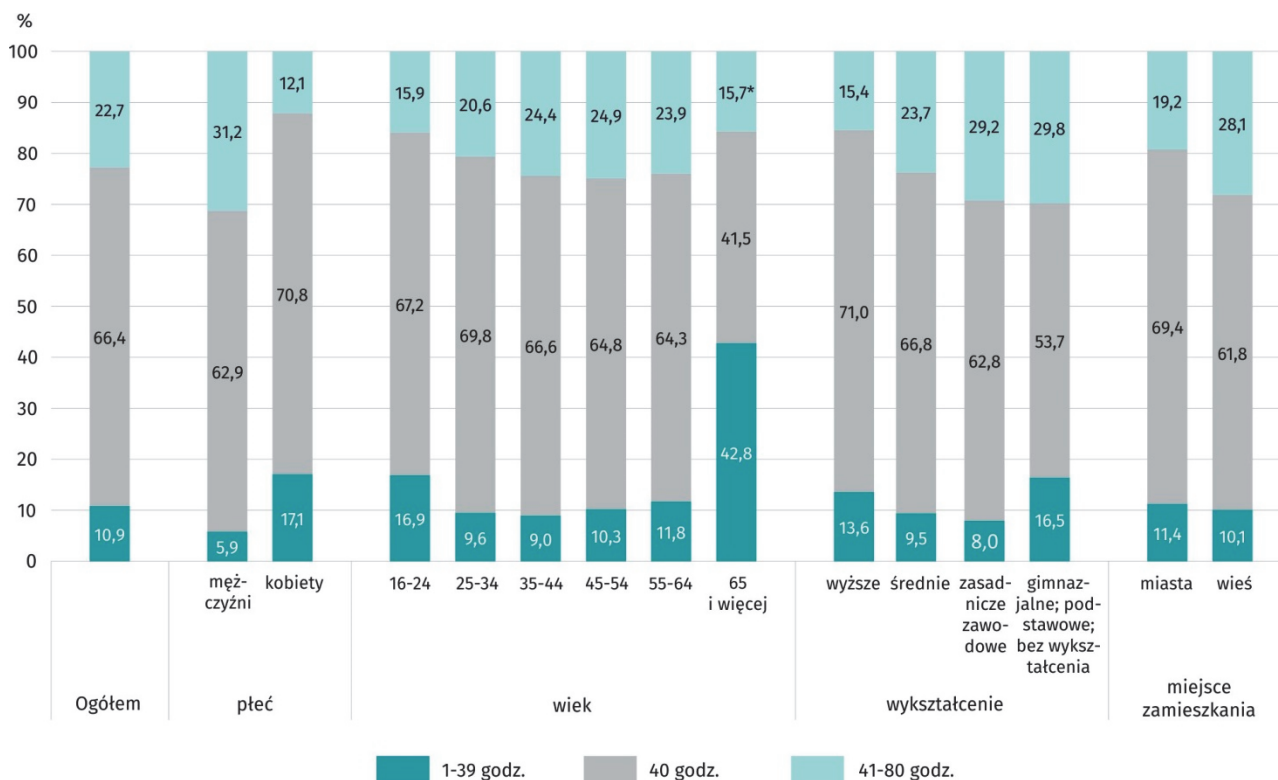
Zaobserwowano zależność między poziomem wykształcenia a liczbą godzin pracy. W odniesieniu do pracy wykonywanej powyżej 40 godzin – najwięcej odpowiedzi dotyczyło osób z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalnym lub niższym) – 29,8%, a im wykształcenie wyższe tym odsetek ten był niższy i w grupie osób z wykształceniem wyższym wyniósł 15,4%.

Z kolei w przypadku 40 godzin tygodnia pracy wystąpił odwrotny rozkład odpowiedzi. Osoby z wykształceniem wyższym deklarowały odpowiedzi na poziomie 71,0%, a wraz ze spadkiem poziomu wykształcenia malał odsetek takich odpowiedzi. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym wynosił on 53,7%. Jedno-

cześniej to w tej grupie wykształcenia wystąpiło najwięcej osób pracujących w mniejszym wymiarze godzin (poniżej 40) – 16,5%. Najmniej wskazań dotyczących pracy poniżej 40 godzin tygodniowo dotyczyło osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (8,0%).

Mieszkańcy wsi, częściej niż osoby mieszkające w mieście pracowali powyżej 40 godzin tygodniowo (28,1% wobec 19,2% w mieście). W odniesieniu do pracy wykonywanej przez 40 godzin wystąpił odwrotny rozkład odpowiedzi – w przypadku osób mieszkających w mieście było to 69,4%, a na wsi – 61,8%. Odpowiedzi dotyczące pracy poniżej 40 godzin kształtowały się na zbliżonym poziomie około 10-11%.

Wykres 36. Pracujący według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy

3. Osoby pracujące najmniej

3.1. Sektor zatrudnienia⁴⁷

Spośród wszystkich osób pracujących najmniej 70,7 % było zatrudnionych w sektorze prywatnym.

W podziale na płeć to mężczyźni częściej (o 16,4 p. proc.) niż kobiety pracowali w sektorze prywatnym (odpowiednio 78,3% i 61,9%).

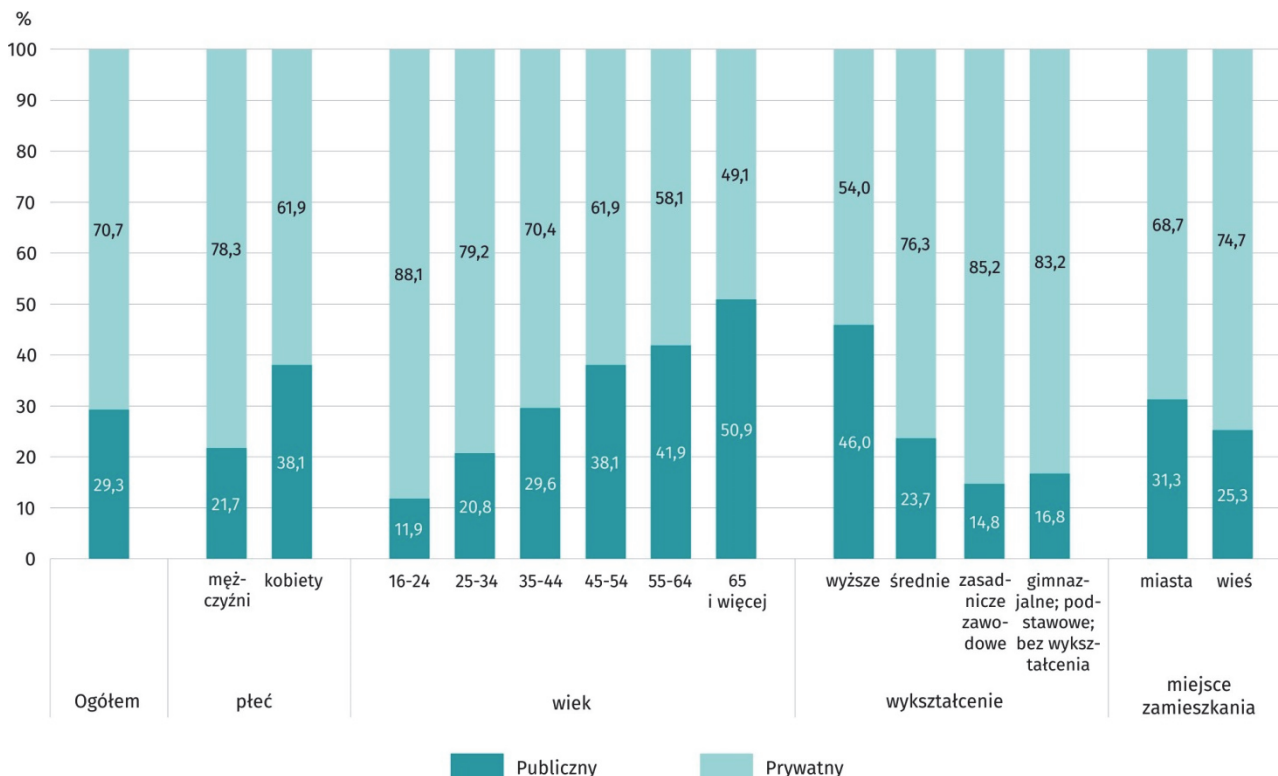
Największy udział procentowy pracowników najemnych zatrudnionych w sektorze prywatnym wystąpił w grupie wiekowej 16-24 lata i wynosił 88,1%. Im grupa wiekowa wyższa tym mniejszy był udział osób pracujących w tym sektorze. W najstarszej grupie osób (65 lat i więcej) odsetek ten wynosił 49,1%.

⁴⁷ Sektor publiczny obejmuje sektor instytucji rządowych i samorządowych oraz wszystkie przedsiębiorstwa publiczne, w tym bank centralny. Natomiast sektor prywatny obejmuje jednostki prywatne, gospodarstwa domowe i instytucje non-profit obsługujące gospodarstwa domowe.

Najwięcej pracujących najemnie zatrudnionych w sektorze prywatnym było wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (85,2%), natomiast najmniej (31,2 p. proc różnicy) w grupie osób z wykształceniem wyższym (54,0%).

W sektorze prywatnym częściej zatrudnieni byli pracownicy najemni mieszkający na wsi (74,7% wskazań) niż w mieście (68,7%).

Wykres 37. Pracujący najemnie według sektora własności głównego miejsca pracy

3.2. Rodzaj umowy

Wśród osób pracujących najemnie, zdecydowaną większość stanowili zatrudnieni na czas nieokreślony (71,5%).

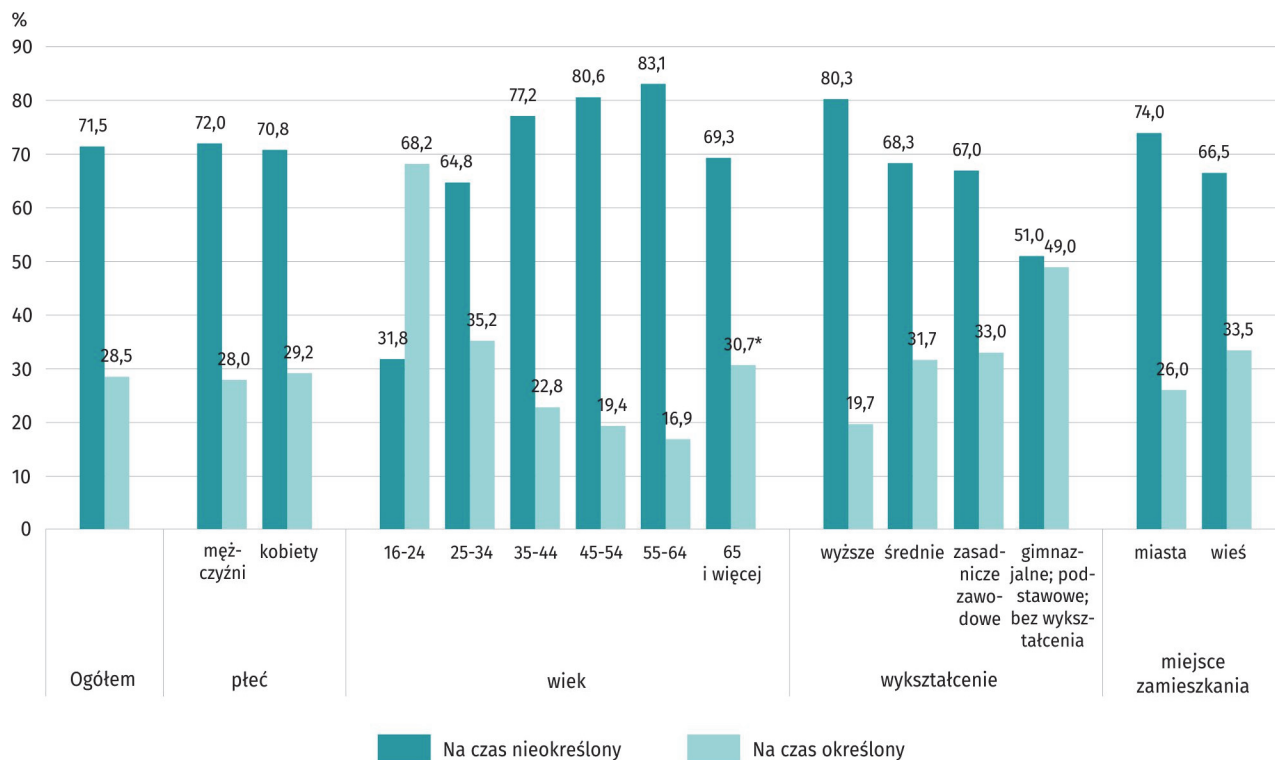
Nie odnotowano istotnych różnic w podziale według płci. Zarówno mężczyźni jak i kobiety najczęściej byli zatrudnieni na czas nieokreślony. W przypadku mężczyzn było to 72,0%, a kobiet – 70,8%.

Tylko w jednej, najmłodszej kategorii wiekowej (16-24 lata) przeważało zatrudnienie na podstawie umowy na czas określony (68,2%). W pozostałych grupach wiekowych dominowało zatrudnienie na czas nieokreślony, a największy udział tej formy umowy o pracę wystąpił w grupie wiekowej 55-64 lata (83,1%).

Im wyższe wykształcenie tym więcej osób posiadało umowy o pracę na czas nieokreślony. W grupie osób z wykształceniem wyższym odsetek tej formy zatrudnienia wynosił 80,3%, podczas gdy w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym oraz bez wykształcenia było to niewiele ponad połowę (51,0%).

Pewne różnice można również zaobserwować pomiędzy mieszkańcami miast i wsi. W mieście osób zatrudnionych na czas nieokreślony było 74,0%, podczas gdy na wsi o 7,5 p. proc. mniej (66,5%).

Wykres 38. Pracujący najemnie według rodzaju umowy

3.3. Wymiar czasu pracy

Wśród ogółu pracowników najemnych w zdecydowanym stopniu przeważały osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy (94,6%)⁴⁷. Analogiczna sytuacja dotyczyła wszystkich badanych przekrojów.

Wśród mężczyzn wystąpiło 97,0% zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu i było to o 5,3 p. proc. więcej niż w przypadku kobiet (91,7%).

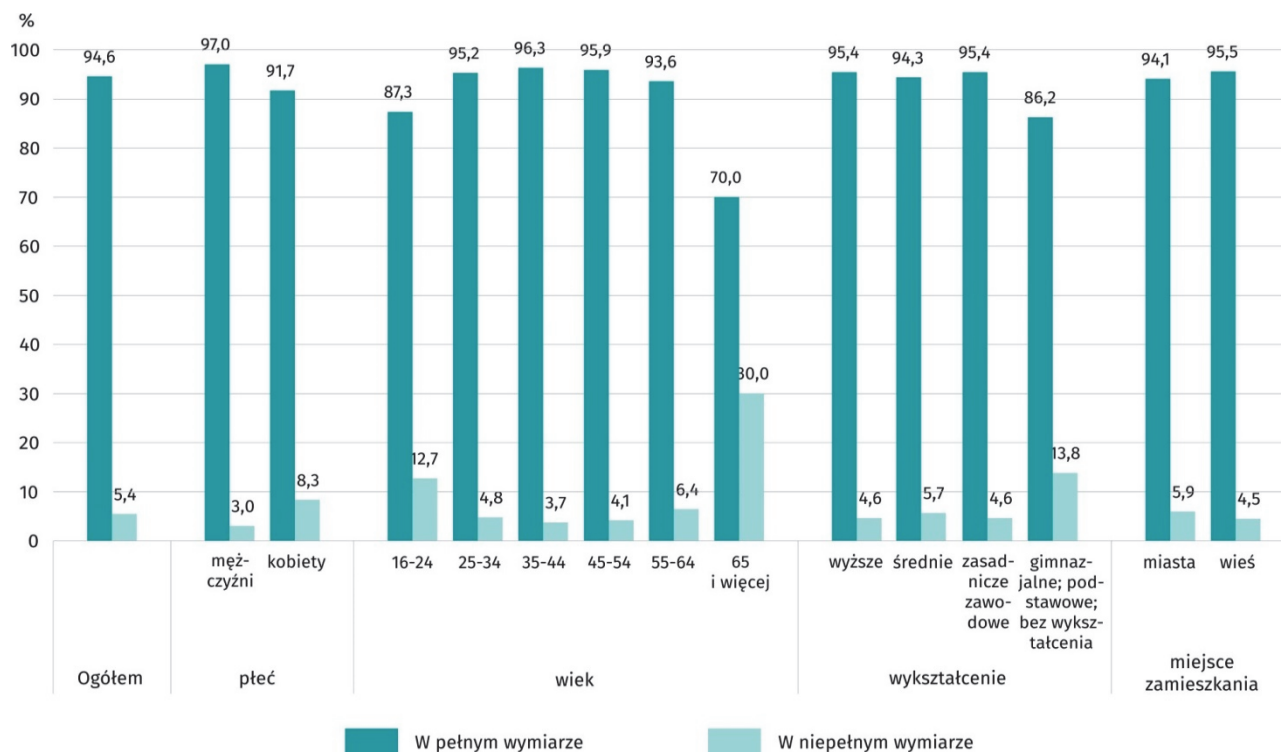
Między osobami w wieku 25 a 64 lat nie odnotowano istotnych różnic we wskazaniach co do wymiaru czasu pracy, przy czym najwięcej zatrudnionych w pełnym wymiarze było w grupie wiekowej 35-44 lata (96,3%). Natomiast grupą wiekową charakteryzującą się największym odsetkiem pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy były osoby w wieku 65 lat i więcej (30,0%).

W odniesieniu do poziomu wykształcenia, największy odsetek pracowników najemnych pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy wystąpił w trzech z czterech grup wykształcenia (wyższego, średniego oraz zasadniczego zawodowego) i kształtował się na poziomie około 94-95%. Z kolei w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym oraz bez wykształcenia był on znacząco niższy – 86,2%.

Nie odnotowano istotnych różnic we wskazaniach ze względu na miejsce zamieszkania. W przypadku mieszkańców miast i wsi odsetek osób pracujących najemnie w pełnym wymiarze czasu pracy kształtował się na poziomie około 94-95%.

⁴⁷ Wyjaśnienie – przypis nr 45, str. 55.

Wykres 39. Pracujący najemnie według wymiaru czasu pracy

3.4. Liczba godzin pracy

Spośród wszystkich pracowników najemnych 90,4% osób pracowało co najmniej przez 40 godzin w tygodniu w głównym miejscu pracy, z czego przez 40 godzin – 74,7%, a powyżej tego wymiaru 15,7%.

Mężczyźni zdecydowanie częściej niż kobiety wskazywali na wymiar pracy powyżej 40 godzin w tygodniu (22,5% w stosunku do 7,6%), nieco rzadziej niż kobiety pracowali przez 40 godzin tygodniowo (odpowiednio – 72,6% i 77,3%). Natomiast kobiety charakteryzowały się większym odsetkiem osób pracujących poniżej 40 godzin (kobiety 15,1%, a mężczyźni 4,9%).

Między osobami pracującymi najemnie w wieku 25-64 lata nie odnotowano znaczących różnic we wskazaniach dotyczących tygodniowej liczby godzin pracy. W przypadku pracy wykonywanej powyżej 40 godzin w tygodniu odpowiedzi w tej grupie osób kształtowały się na poziomie około 13-16%, w odniesieniu do 40 godzin – około 75%, a poniżej tego wymiaru – na poziomie około 7-10%. Najmniej wskazań dotyczących pracy wykonywanej powyżej 40 godzin w tygodniu odnotowano wśród najmłodszych osób (16-24 lata) – 13,6%. Z kolei grupa osób w wieku 65 lat i więcej charakteryzowała się najmniejszym odsetkiem osób pracujących przez 40 godzin w tygodniu (46,6%) oraz największym udziałem tych, którzy pracowali poniżej tego wymiaru (41,5%).

W przekroju według wykształcenia, najwięcej osób pracujących powyżej 40 godzin w tygodniu, wystąpiło w grupie z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (21,6%), a im wykształcenie wyższe tym odsetek ten był niższy. W grupie osób z wykształceniem wyższym wynosił on 11,4%. W odniesieniu do pracy wykonywanej przez 40 godzin w tygodniu nie odnotowano znaczących różnic w przypadku trzech grup wykształcenia (wyższego, średniego oraz zasadniczego zawodowego) – wskazania na poziomie około 73-76%. Jedynie wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym wystąpiło znacząco mniej wskazań dotyczących 40 godzin pracy (63,4%). Jednocześnie to w tej grupie wykształcenia wystąpił największy odsetek osób pracujących poniżej 40 godzin w tygodniu (15,0%).

Miejsce zamieszkania nie różnicowało znacząco odpowiedzi dotyczących pracy wykonywanej przez co najmniej 40 godzin w tygodniu. Natomiast mieszkańcy miast charakteryzowali się nieco większym odsetkiem osób pracujących poniżej 40 godzin tygodniowo (10,8% w stosunku do 7,2% na wsi).

Tablica 14. Pracujący najemnie według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	Liczba godzin		
		1-39 godz.	40 godz.	41-80 godz.
	w %			
OGÓŁEM	100,0	9,6	74,7	15,7
Płeć:				
mężczyźni	100,0	4,9	72,6	22,6
kobiety	100,0	15,1	77,3	7,6
Wiek:				
16-24	100,0	15,5	70,9	13,6
25-34	100,0	8,7	75,3	16,0
35-44	100,0	7,8	75,3	16,9
45-54	100,0	8,7	75,6	15,7
55-64	100,0	10,4	75,8	13,8
65 lat i więcej	100,0	41,5	46,6	.
Wykształcenie:				
wyższe	100,0	12,9	75,7	11,4
średnie	100,0	7,9	76,4	15,7
zasadnicze zawodowe	100,0	5,7	73,6	20,7
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	15,0	63,4	21,6
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	10,8	74,1	15,1
wieś	100,0	7,2	76,1	16,7

3.5. Zmiany pracy

Wśród osób pracujących najemnie w wieku 16 lat lub więcej, które podczas wywiadu określiły się jako aktualnie pracujące zanotowano 10,3% takich, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy (licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu) zmieniły swoją pracę, zrezygnowały z niej lub też zostały zwolnione z różnych przyczyn.

Nie odnotowano istotnych różnic w tej kwestii w podziale według płci. Natomiast czynnikiem najbardziej różnicującym wyniki był wiek. Najczęściej zmiany te występowały w grupie osób w wieku 16-24 lata – 21,1 % osób w tym wieku w ciągu ostatnich 12 miesięcy zmieniło pracę, zrezygnowało z niej lub zostało zwolnionych z pracy. Z kolei najbardziej stabilna sytuacja dotyczyła grupy osób w wieku 55-64 lata (4,5%).

W przekroju według wykształcenia to osoby z najwyższym poziomem wykształcenia najrzadziej zmieniły pracę, zrezygnowały z niej lub były zwolnione w ciągu ostatnich 12 miesięcy (9,0%). Natomiast najczęściej sytuacja ta dotyczyła osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (12,7%).

Miejsce zamieszkania nie wpływało znacząco na wyniki. Zarówno w przypadku osób mieszkających w mieście jak i na wsi odsetek osób, które w ciągu badanego okresu doświadczyły takiej zmiany kształtował się na poziomie około 10%.

Tablica 15. Pracujący najemnie, którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Wyszczególnienie	Ogółem	Zmiana pracy, rezygnacja lub zwolnienie z pracy	
		tak	nie
	w %		
OGÓŁEM	100,0	10,3	89,7
Płeć:			
mężczyźni	100,0	10,7	89,3
kobiety	100,0	9,7	90,3
Wiek:			
16-24	100,0	21,1	78,9
25-34	100,0	14,1	85,9
35-44	100,0	8,4	91,6
45-54	100,0	7,3	92,7
55-64	100,0	4,5	95,5
65 lat i więcej	100,0	.	95,2
Wykształcenie:			
wyższe	100,0	9,0	91,0
średnie	100,0	11,2	88,8
zasadnicze zawodowe	100,0	10,4	89,6
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	12,7	87,3
Miejsce zamieszkania:			
miasta	100,0	10,1	89,9
wieś	100,0	10,7	89,3

3.6. Przyczyny zmiany pracy

Dla osób, które na dzień badania określiły się jako osoby pracujące najemnie główną przyczyną zmiany pracy, rezygnacji z niej lub zwolnienia z pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy było znalezienie lepszej pracy, np. zgodnej z kwalifikacjami, zainteresowaniami, lepszymi warunkami finansowymi lub dojazdowymi (62,0%). Drugą co do częstości wskazywaną przyczyną było wygaśnięcie umowy o pracę, likwidacja zakładu pracy, redukcja zatrudnienia⁴⁹ (29,2%), a kolejną stanowiły inne przyczyny (8,8%) na które składały się m.in. przejście na emeryturę, problemy zdrowotne, konieczność opieki nad dzieckiem, zmiana miejsca zamieszkania i in.

Taka sama kolejność wskazań przyczyn zmiany pracy (ze zmiennymi proporcjami odpowiedzi w zależności od badanej kategorii) wystąpiła w każdym z analizowanych przekrojów.

W przekroju według płci – mężczyźni częściej niż kobiety deklarowali znalezienie lepszej pracy (odpowiednio 63,9% oraz 59,6%).

Również niezależnie od wieku najczęściej wskazywaną przyczyną zmiany było znalezienie lepszej pracy, a największy udział procentowy tej przyczyny wystąpił w najmłodszej grupie wiekowej (16-24 lata) i wynosił 68,6%. Im grupa wiekowa wyższa tym udział ten był mniejszy. W grupie osób 55-64 lata odsetek ten wynosił 43,2%.

Najwięcej osób deklarowało znalezienie lepszej pracy w grupie osób z wykształceniem wyższym (65,7%) oraz na zbliżonym poziomie – z wykształceniem średnim (65,1%). Im wykształcenie niższe tym udział procentowy osób, które za główną przyczynę wskazały znalezienie lepszej pracy był mniejszy. W grupie osób z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalnym, podstawowym oraz bez wykształcenia) było to 49,2%.

Miejsce zamieszkania nie różnicowało odpowiedzi w tym zakresie. Zarówno wśród pracujących najemnie mieszkańców miast jak i wsi główną przyczyną zmian było znalezienie lepszej pracy (odpowiedzi na poziomie około 61-62%).

⁴⁹ Jest to szeroka kategoria, która obejmuje następujące przyczyny: wygaśnięcie umowy o pracę, likwidację zakładu pracy, redukcję zatrudnienia, wcześniejszą emeryturę z przyczyn ekonomicznych, zwolnienie z pracy, likwidację własnej/rodzinnej firmy.

Tablica 16. Pracujący najemnie według przyczyny zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	Przyczyna zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy		
		znalezienie lepszej pracy	wygaśnięcie umowy, likwidacja zakładu, redukcja zatrudnienia	inne przyczyny
		w %		
OGÓŁEM	100,0	62,0	29,2	8,8
Płeć:				
mężczyźni	100,0	63,9	29,7	6,4*
kobiety	100,0	59,6	28,5	11,9
Wiek:				
16-24	100,0	68,6	27,0*	.
25-34	100,0	65,5	26,8	7,7*
35-44	100,0	62,1	26,8	11,1*
45-54	100,0	55,0	37,5	.
55-64	100,0	43,2*	37,8*	.
65 lat i więcej	100,0	-	.	.
Wykształcenie:				
wyższe	100,0	65,7	24,9	9,4*
średnie	100,0	65,1	27,5	7,4*
zasadnicze zawodowe	100,0	55,8	34,9	9,3*
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	49,2*	38,5*	.
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	62,5	27,4	10,1
wieś	100,0	61,1	32,5	6,4*

4. Osoby pracujące na własny rachunek

Ze względu na ograniczenia związane z liczebnością kategorii pracujących na rachunek własny, analizę dotyczącą tej grupy osób pracujących zawężono do przekrojów spełniających warunki reprezentatywności danych, są to – struktura osób pracujących na własny rachunek, wymiar czasu pracy oraz trzy przedziały liczby godzin pracy (według charakterystyk zastosowanych w całym rozdziale dotyczącym aktywności ekonomicznej).

Wśród pracujących na własny rachunek przeważały osoby, które nie zatrudniały pracowników (72,9%). Charakterystyka ta wystąpiła w każdym analizowanym przekroju – według płci, wieku, poziomu wykształcenia oraz miejsca zamieszkania. Zdecydowanie mniej osób zadeklarowało się jako pracodawcy (17,3%)⁵⁰, natomiast najmniejszym udziałem w populacji pracujących na rachunek własny charakteryzowały się osoby określające się jako pomagający członkowie rodziny (9,8%).

Mężczyźni częściej niż kobiety prowadzili własną działalność gospodarczą bez zatrudnienia pracowników (mężczyźni – 75,1%, kobiety – 69,3%), ale jednocześnie to również mężczyźni częściej niż kobiety byli pracodawcami (zatrudniali pracowników) – odpowiednio 19,4% oraz 14,0%. Kobiety natomiast znacznie częściej niż mężczyźni określali się jako pomagający członkowie rodziny (odpowiednio 16,7% i 5,5%).

W podziale według wieku najwięcej osób niezatrudniających pracowników wystąpiło w grupie wiekowej 55-64 lata (76,7%) oraz 45-54 lata (76,4%), najmniej zaś w najmłodszej grupie wieku (16-24 lata) – 48,3%.

⁵⁰ W EU-SILC obowiązuje zasada: jedna firma = jeden pracodawca. Oznacza to, że jeśli działalność na własny rachunek jest prowadzona wspólnie przez 2 lub więcej osób, to status osoby zatrudniającej pracowników można przypisać tylko jednej z nich, pozostałym należy przypisać status osoby niezatrudniającej pracowników.

W przypadku wykształcenia zaobserwowano zależność, że im niższy poziom wykształcenia, tym większy był udział osób niezatrudniających pracowników. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym odsetek ten wynosił 82,9%, natomiast w grupach osób z wykształceniem wyższym oraz średnim wynosił odpowiednio 67,2% oraz 69,8%. Odwrotny rozkład odpowiedzi wystąpił w przypadku osób zatrudniających pracowników – najwyższy udział pracodawców był w grupie osób z wykształceniem wyższym (28,2%).

Miejsce zamieszkania również w pewnym stopniu różnicowało strukturę osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Na obszarach wiejskich częściej niż w mieście występowały osoby niezatrudniające pracowników (odpowiednio 76,2% i 67,7%). Z kolei w mieście wystąpiło relatywnie dużo więcej osób zatrudniających pracowników – 28,5% w stosunku do 10,3% na wsi. Na wsi natomiast, więcej osób niż w mieście określiło się jako pomagający członkowie rodziny (odpowiednio 13,5% w stosunku do 3,8%). Taki rozkład odpowiedzi jest związany z charakterem działalności prowadzonej na własny rachunek na obszarach wiejskich, w których istotny jest udział osób prowadzących działalność rolniczą oraz pomagających im członków rodzin.

Tablica 17. Pracujący na własny rachunek według statusu zatrudnienia

Wyszczególnienie	Ogółem	Pracujący na własny rachunek		
		zatrudniający pracowników	niezatrudniający pracowników	pomagający członkowie rodziny
		w %		
OGÓŁEM	100,0	17,3	72,9	9,8
Płeć:				
mężczyźni	100,0	19,4	75,1	5,5
kobiety	100,0	14,0	69,3	16,7
Wiek:				
16-24	100,0	.	48,3*	41,8*
25-34	100,0	19,5	72,7	7,8*
35-44	100,0	19,1	71,1	9,8
45-54	100,0	14,0	76,4	9,6
55-64	100,0	17,4	76,7	5,9*
65 lat i więcej	100,0	28,5*	64,2	.
Wykształcenie:				
wyższe	100,0	28,2	67,2	4,6*
średnie	100,0	18,3	69,8	11,9
zasadnicze zawodowe	100,0	12,2	78,1	9,7
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	.	82,9	13,5*
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	28,5	67,7	3,8*
wieś	100,0	10,3	76,2	13,5

4.1. Wymiar czasu pracy

Zdecydowana większość (9 na 10 osób) pracujących na własny rachunek pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy⁵⁰. W podziale na płeć to mężczyźni częściej niż kobiety pracowali w tym wymiarze czasu (odsetek odpowiedzi odpowiednio 94,0% oraz 83,4%).

⁵⁰ Wyjaśnienie – przypis nr 45, str. 55.

Pomiędzy osobami w wieku 25 – 64 lata nie odnotowano znaczących różnic we wskazaniach, a najwięcej zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy wystąpiło w grupie wiekowej 25-34 lata (93,0%). Natomiast najmniej osób zatrudnionych w pełnym wymiarze było w grupie wiekowej 65 lat i więcej (57,1%).

Poziom wykształcenia nie miał większego wpływu na wymiar czasu pracy, zauważono jednak zależność, że im wyższy był poziom wykształcenia tym większy udział procentowy osób pracujących w pełnym wymiarze, chociaż różnica między skrajnymi grupami była niewielka i wynosiła jedynie 3,2 p. proc. (wykształcenie wyższe – 90,8%, gimnazjalne lub niższe – 87,6%).

Nie zaobserwowano istotnego wpływu miejsca zamieszkania na wyniki w tym zakresie. Zarówno mieszkańcy miast jak i wsi, którzy prowadzili własną działalność gospodarczą, najczęściej wykonywali swoją pracę w pełnym wymiarze czasu, a odsetek odpowiedzi w tym zakresie kształtował się na poziomie około 90%.

Tablica 18. Pracujący na własny rachunek według wymiaru czasu pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	Wymiar czasu pracy	
		pełny	niepełny
	w %		
OGÓŁEM	100,0	90,0	10,0
Płeć:			
mężczyźni	100,0	94,0	6,0
kobiety	100,0	83,4	16,6
Wiek:			
16-24	100,0	80,1	.
25-34	100,0	93,0	7,0*
35-44	100,0	91,6	8,4
45-54	100,0	90,2	9,8
55-64	100,0	90,6	9,4
65 lat i więcej	100,0	57,1	42,9*
Wykształcenie:			
wyższe	100,0	90,8	9,2
średnie	100,0	90,6	9,4
zasadnicze zawodowe	100,0	89,3	10,7
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	87,6	12,4*
Miejsce zamieszkania:			
miasta	100,0	90,8	9,2
wieś	100,0	89,4	10,6

4.2. Liczba godzin pracy

Nieco ponad połowa osób (51,0%) spośród tych, którzy prowadzili własną działalność gospodarczą pracowała powyżej 40 godzin tygodniowo w głównym miejscu pracy, a 32,8% deklarowało pracę wykonywaną przez 40 godzin w tygodniu.

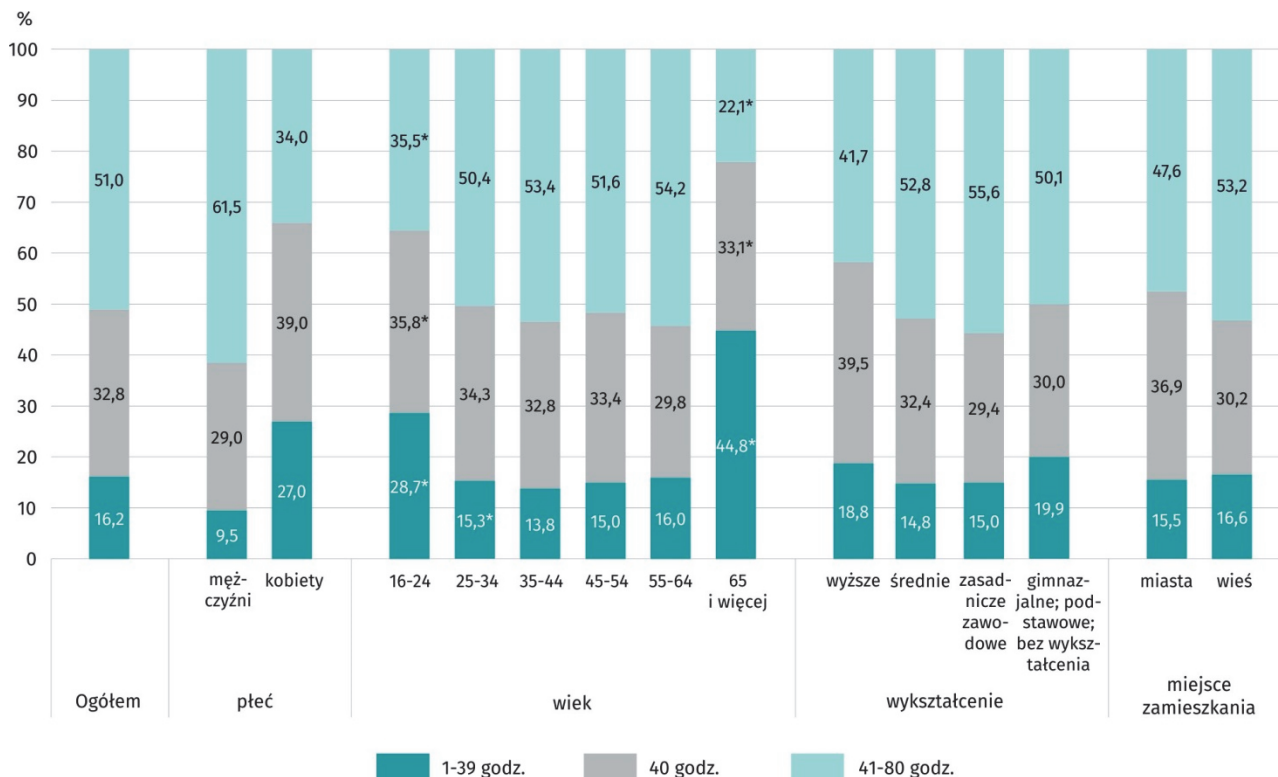
Mężczyźni pracujący na własny rachunek najczęściej decydowali się na pracę powyżej 40 godzin tygodniowo (61,5%). Było to znacznie częściej niż w przypadku kobiet (34,0%). Z kolei kobiety częściej od mężczyzn pracowały w wymiarze 40 godzin (39,0% w stosunku do 29,0%). Znacznie częściej niż mężczyźni podejmowały również pracę poniżej tego wymiaru (odpowiednio 27,0% oraz 9,5%).

Ponad połowa z osób w wieku 25-64 lata pracowała powyżej 40 godzin tygodniowo, przy czym największy udział takich odpowiedzi wystąpił w grupie wiekowej 55-64 lata (54,2%). Z kolei około 1/3 osób w wieku 25-64 lata deklaroowało wykonywanie swojej pracy przez 40 godzin w tygodniu. Największym odsetkiem pracujących w mniejszym wymiarze godzin (poniżej 40) charakteryzowała się grupa osób w wieku 65 lat i więcej (44,8%). Jednocześnie w grupie tej wystąpił najniższy odsetek tych, którzy pracowali w wymiarze powyżej 40 godzin w tygodniu (22,1%). Najwięcej wskazań dotyczących pracy wykonywanej przez 40 godzin w tygodniu odnotowano wśród osób najmłodszych (16-24 lata) – 35,8%.

W przekroju według poziomu wykształcenia najczęściej wskazań (niezależnie od poziomu wykształcenia) dotyczyło pracy powyżej 40 godzin w tygodniu, przy czym największy odsetek wystąpił w grupie wykształcenia zasadniczego zawodowego (55,6%) a najmniejszy wśród osób z wykształceniem wyższym (41,7%). W odniesieniu do pracy wykonywanej przez 40 godzin tygodniowo największy odsetek wystąpił u osób z wykształceniem wyższym (39,5%), a najmniejszy dotyczył wykształcenia zasadniczego zawodowego (29,4%). Pracę wykonywaną w krótszym wymiarze godzin (mniej niż 40) najczęściej deklarowały osoby z najniższym poziomem wykształcenia tj. gimnazjalnym lub niższym (19,9%), a najrzadziej na ten wymiar liczby godzin wskazywały osoby z wykształceniem średnim (14,8%).

Osoby mieszkające na wsi częściej niż mieszkańcy miast wskazywali na pracę wykonywaną w dłuższym wymiarze, tj. ponad 40 godzin w tygodniu (odpowiednio 53,2% oraz 47,6%). Odwrotny rozkład odpowiedzi dotyczył pracy przez 40 godzin tygodniowo – 36,9% odpowiedzi w przypadku osób mieszkających w mieście w stosunku do 30,2% mieszkających na wsi. Miejsce zamieszkania nie różnicowało natomiast istotnie odpowiedzi dotyczących pracy poniżej 40 godzin (wskazania na poziomie około 15-16%).

Wykres 40. Pracujący na własny rachunek według liczby godzin przepracowanych w ciągu tygodnia w głównym miejscu pracy

5. Osoby bezrobotne⁵²

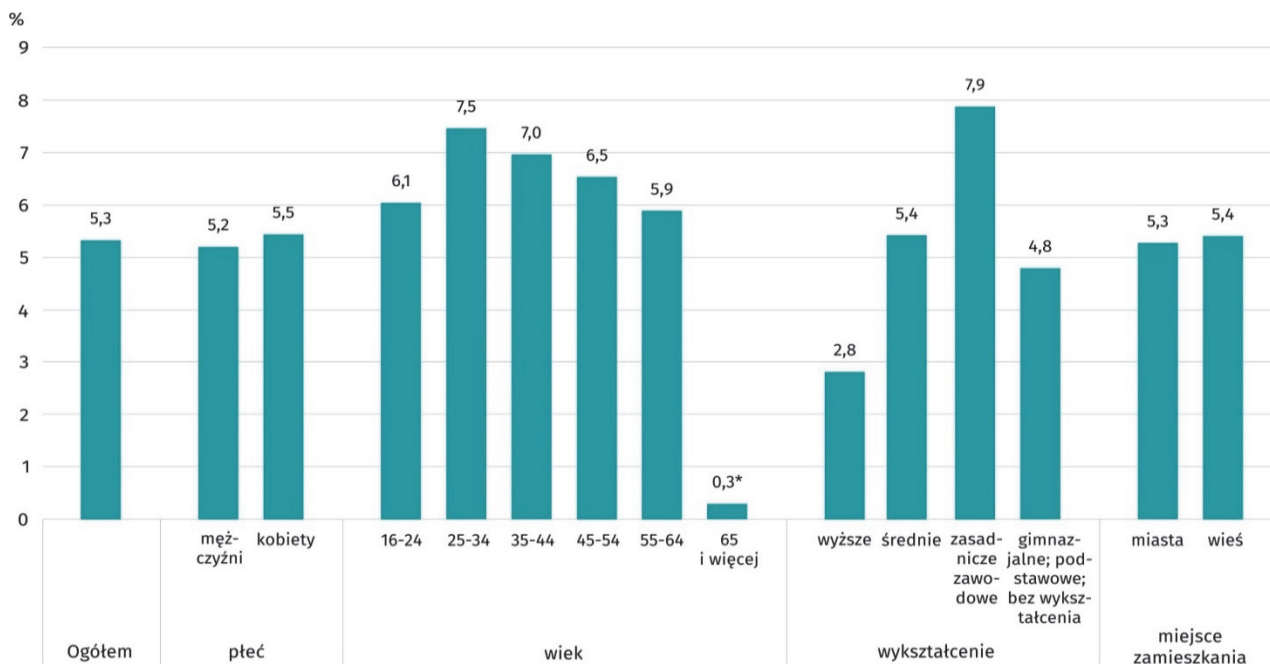
W ogólnej populacji osób w wieku 16 lat lub więcej wystąpiło 5,3% osób, które określiły się jako aktualnie bezrobotne (według stanu na dzień badania).

Nie odnotowano istotnych różnic w zależności od płci oraz miejsca zamieszkania respondentów.

Odnosząc się do grup wieku – najwięcej osób bezrobotnych wystąpiło w grupie 25-34 lata (7,5%), a najmniej wśród osób w wieku 55-64 lata oraz 65 lat i więcej – odpowiednio 5,9% oraz 0,3%. W przypadku pozostałych grup wieku różnicowanie było niewielkie (wskazania od 6,1% do 7,0%).

Poziom wykształcenia w większym stopniu różnicował odpowiedzi w tym zakresie. Najmniej bezrobotnych wystąpiło wśród osób z wykształceniem wyższym (2,8%). Najczęściej doświadczały bezrobocia osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (7,9%).

Wykres 41. Osoby bezrobotne

Wśród osób w wieku 16 lat lub więcej, które podczas wywiadu określiły się jako aktualnie bezrobotne, odnotowano 85,4% osób, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu, zmieniło swoją pracę, zrezygnowało z niej lub też zostało zwolnionych z różnych przyczyn.

W podziale według płci – to wśród mężczyzn częściej niż u kobiet wystąpiły takie zmiany. Były to wskazania na poziomie – odpowiednio 87,6% oraz 83,2%.

Najczęściej zmiany te występowały w grupie osób w wieku 25-34 lata – 94,6 % osób bezrobotnych w tym wieku w ciągu ostatnich 12 miesięcy zmieniło pracę, zrezygnowało lub zostało zwolnionych z pracy. Koresponduje to bezpośrednio z największym odsetkiem osób bezrobotnych występujących w tej kategorii wieku.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy najczęściej zmieniały swoją pracę, zrezygnowały z niej lub też były zwolnione osoby bezrobotne z wykształceniem wyższym (92,4%), a najrzadziej z wykształceniem średnim (77,5%).

Bezrobotni mieszkańcy miast częściej deklarowali wystąpienie takich zmian w swojej sytuacji na rynku pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, niż mieszkańcy wsi. Było to odpowiednio 87,6% oraz 82,0%.

⁵² W przypadku interpretacji wyników dla grupy osób bezrobotnych, należy mieć na uwadze specyficzną sytuację na rynku pracy osób w wieku 65 lat i więcej. Z reguły osoby te pobierają świadczenia emerytalne i rzadko postrzegają swój status jako bezrobotne.

Tablica 19. Bezrobotni, którzy zmienili pracę, zrezygnowali z niej lub zostali zwolnieni z pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Wyszczególnienie	Ogółem	Zmiana pracy, rezygnacja lub zwolnienie z pracy	
		tak	nie
		w %	
OGÓŁEM	100,0	85,4	14,6
Płeć:			
mężczyźni	100,0	87,6	12,4*
kobiety	100,0	83,2	16,8*
Wiek:			
16-24	100,0	79,4*	.
25-34	100,0	94,6	.
35-44	100,0	80,3	.
45-54	100,0	89,3	.
55-64	100,0	78,1	.
65 lat i więcej	100,0	-	.
Wykształcenie:			
wyższe	100,0	92,4*	.
średnie	100,0	77,5	22,5*
zasadnicze zawodowe	100,0	87,4	12,6*
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	91,9*	.
Miejsce zamieszkania:			
miasta	100,0	87,6	12,4*
wieś	100,0	82,0	18,0*

Bez względu na przekrój przyjęty do analizy danych, zdecydowana większość osób bezrobotnych, jako główną przyczynę zmiany pracy, rezygnacji lub zwolnienia z pracy (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) wskazywała wygaśnięcie umowy o pracę lub likwidację zakładu pracy⁵³ (72,9%).

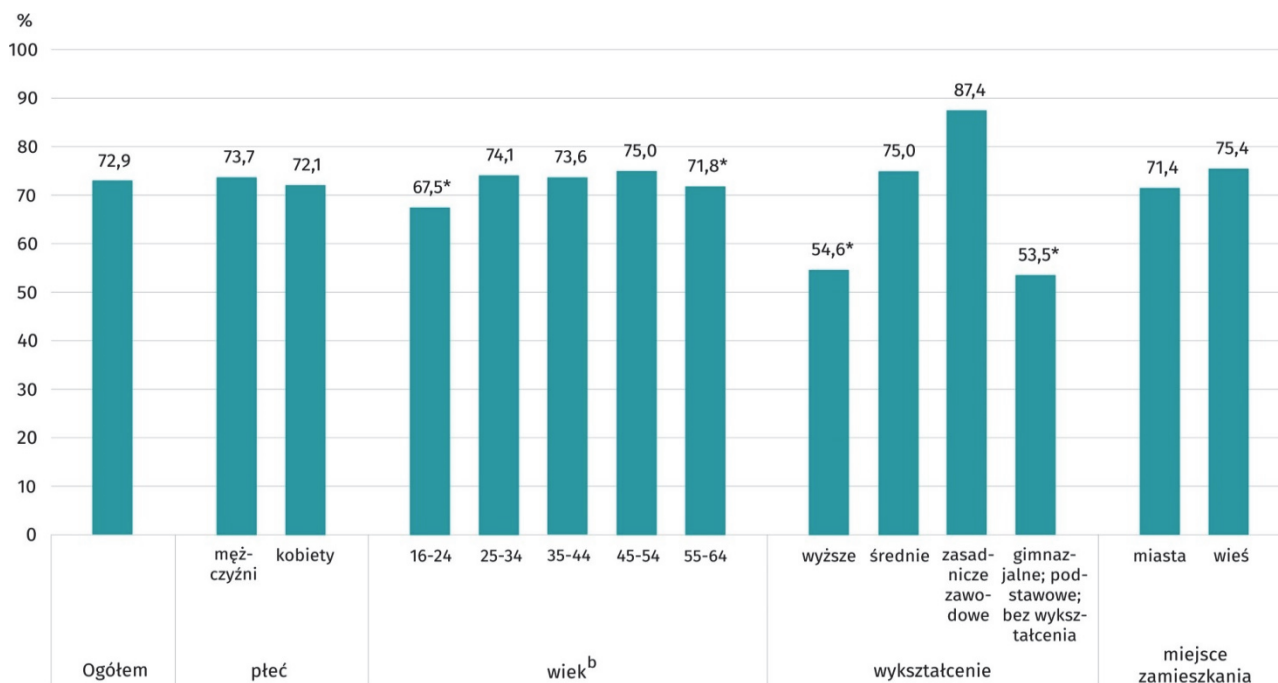
Płeć nie miała istotnego wpływu w tej kwestii. Również w przekroju według wieku nie odnotowano znacznych różnic, a grupą wiekową najczęściej wskazującą tę przyczynę były osoby w wieku 45-55 lat (75,0%).

W przypadku wykształcenia największy odsetek osób bezrobotnych, które wskazały na wygaśnięcie umowy o pracę lub likwidację zakładu, jako główną przyczynę zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy, wystąpił w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (87,4%). Najmniej takich wskazań wystąpiło wśród osób z wykształceniem wyższym (54,6%) oraz gimnazjalnym lub niższym (53,5%).

Przyczyna ta występowała nieco częściej na wsi (75,4%) niż w mieście (71,4%).

⁵³ Ta kategoria jest szersza i obejmuje następujące przyczyny: wygaśnięcie umowy o pracę, likwidację zakładu pracy, redukcję zatrudnienia, wcześniejszą emeryturę z przyczyn ekonomicznych, zwolnienie z pracy, likwidację własnej/rodzinnej firmy.

Wykres 42. Bezrobotni, którzy za przyczynę zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy wskazali wygaśnięcie umowy, likwidację zakładu lub redukcję zatrudnienia^a

a W ciągu ostatnich 12 miesięcy licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu. b Na wykresie nie ma kategorii 65 lat i więcej, ponieważ w tej grupie wieku zjawisko nie wystąpiło.

6. Występowanie okresów bezrobocia w ciągu ostatnich 5 lat

Dane dotyczące tego tematu pochodzą z nadmienionego wcześniej (str. 52) badania modułowego z zakresu aktywności ekonomicznej na rynku pracy, realizowanego w edycji EU-SILC 2017 r. Pytania były zadawane wszystkim osobom w wieku 16 lat lub więcej (według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego badanie). W module brano pod uwagę zjawisko bezrobocia, które wystąpiło w okresie ostatnich 5 lat (licząc od dnia wywiadu), niezależnie od czasu jego trwania. Jeśli w tym okresie u danej osoby wystąpiło kilka okresów bezrobocia, to pod uwagę brano ostatni z nich. W przypadku, gdy osoba była bezrobotna w czasie wywiadu, to aktualne trwające bezrobocie było uwzględniane jako ostatnie.

Jako bezrobotne były traktowane osoby, które nie miały pracy, aktywnie jej poszukiwały i były gotowe do jej podjęcia w ciągu 2 tygodni.

Poniższą analizę występowania zjawiska bezrobocia w ciągu ostatnich 5 lat opracowano dla dwóch wybranych populacji – osób w wieku 16 lat lub więcej oraz osób bezrobotnych (określających tak swój status w dniu realizacji wywiadu).

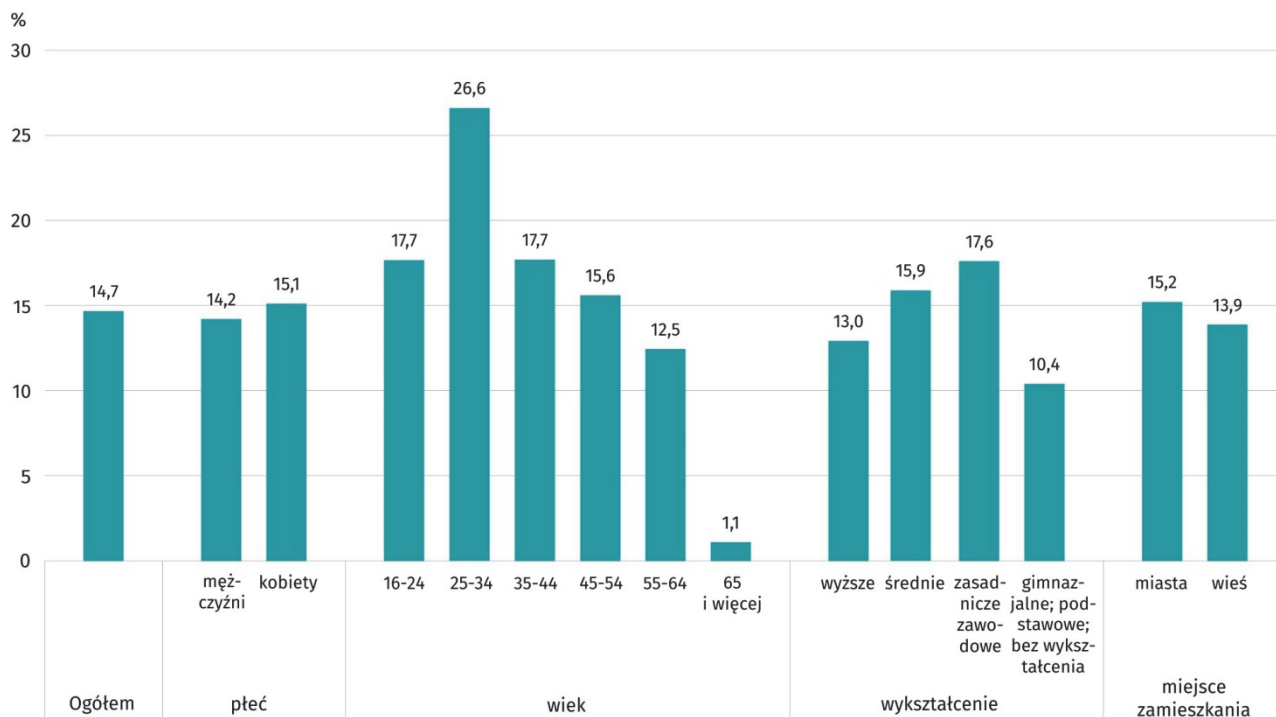
6.1. Osoby w wieku 16 lat lub więcej

Wśród ogółu Polaków w wieku 16 lat lub więcej u 14,7% osób wystąpił w ciągu ostatnich 5 lat okres bezrobocia. Nie odnotowano znaczących różnic według płci oraz miejsca zamieszkania.

Biorąc pod uwagę kategorie wieku, największy odsetek osób doświadczonych zjawiskiem bezrobocia w badanym okresie, dotyczył grupy wieku 25-34 lata (26,6%) i spadał wraz z wiekiem. Wśród najstarszych osób, tj. w wieku 55-64 lata oraz 65 lat i więcej wynosił odpowiednio – 12,5% oraz 1,1%.

Wykształcenie w mniejszym stopniu różnicowało odpowiedzi w tym zakresie. Grupą o największym odsetku osób z występowaniem bezrobocia w ostatnich 5 latach były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (17,6%), natomiast najmniejszy odsetek takich osób wystąpił w grupie z najniższym poziomem wykształcenia – gimnazjalnym lub niższym (10,4%). Jest to związane ze specyficzną sytuacją osób w tej grupie wykształcenia, której relatywnie dużą część stanowią osoby młode, nadal uczące się (niepodejmujące aktywności zawodowej).

Wykres 43. Osoby w wieku 16 lat i więcej, u których wystąpił w ciągu ostatnich 5 lat okres bezrobocia

Spośród osób w wieku 16 lat lub więcej, które w ciągu ostatnich 5 lat doświadczyły bezrobocia, u 63,2 % osób czas jego trwania wynosił 1-12 miesięcy. Kolejnym, co do częstości występowania okresem było 13-36 miesięcy (23,3%). Natomiast na najdłuższy czas pozostawania na bezrobociu (37-60 miesięcy) wskazywało 13,5% badanych.

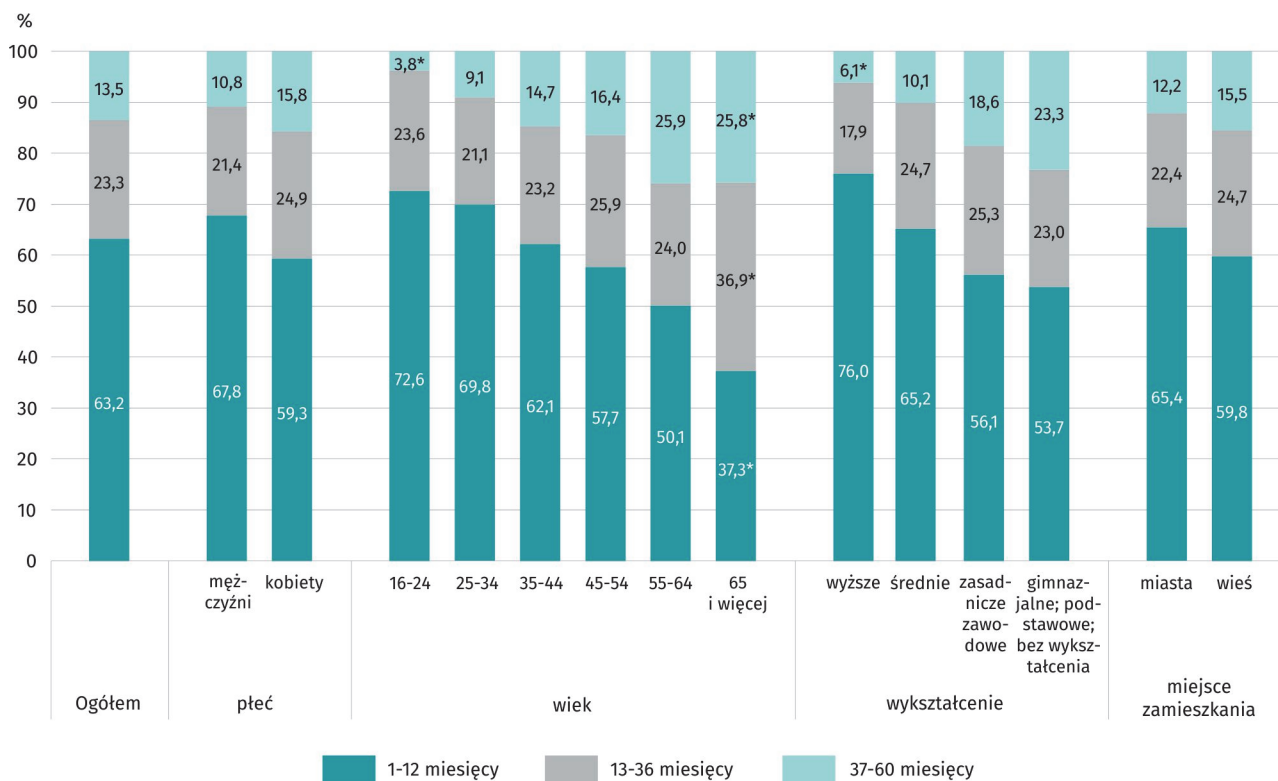
W przekroju według płci mężczyźni nieco częściej (o 8,5 p. proc) niż kobiety wskazywali na okres bezrobocia trwający 1-12 miesięcy (odpowiednio 67,8% oraz 59,3%).

Największym odsetkiem osób, u których czas trwania ostatniego bezrobocia wynosił do 12 miesięcy charakteryzowała się najmłodsza grupa wiekowa (72,6%), a im osoby starsze tym mniejszy był odsetek osób, u których ostatni okres bezrobocia mieścił się w tym przedziale. W najstarszej grupie wieku (65 lat i więcej) wynosił on 37,3%.

Zaobserwowano również zależność między poziomem wykształcenia, a czasem trwania bezrobocia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym większy był udział osób, u których czas trwania ostatniego okresu bezrobocia był najkrótszy (do 12 miesięcy). Wśród osób z wykształceniem wyższym odsetek ten wynosił 76,0% i spadał wraz z coraz niższym poziomem wykształcenia – do 53,7% w grupie osób w wykształceniu gimnazjalnym, podstawowym lub bez wykształcenia.

W podziale według miejsca zamieszkania największe różnice w odpowiedziach dotyczyły najkrótszego okresu bezrobocia. Mieszkańcy miast nieco częściej wskazywali na okres 1-12 miesięcy pozostawania bez pracy (65,4%) niż osoby mieszkające na wsi (59,8%). Był to jednocześnie okres wskazywany najczęściej, niezależnie od miejsca zamieszkania.

Wykres 44. Osoby w wieku 16 lat i więcej według długości trwania ostatniego okresu bezrobocia

6.2. Osoby bezrobotne

Spośród osób określających się jako bezrobotne w dniu badania, u których w ciągu ostatnich 5 lat (licząc od dnia wywiadu) wystąpił okres bezrobocia, najwięcej osób (48,0%) znalazło się w najkrótszym przedziale czasu jego trwania tj. 1-12 miesięcy. Charakterystyka ta dotyczyła wszystkich badanych przekrojów.

W podziale według płci nie odnotowano istotnych różnic. Nieznacznie więcej kobiet było dotkniętych najdłuższym okresem pozostawania bez pracy (37-60 miesięcy) – 24,7% wobec 22,3% wśród mężczyzn.

Największym odsetkiem osób bezrobotnych w dniu badania, wśród których wystąpił w ciągu ostatnich 5 lat najkrótszy okres bezrobocia (do 12 miesięcy) charakteryzowała się najmłodsza grupa wiekowa (70,3%). Natomiast najmniejszy udział osób bezrobotnych pozostających krótkotrwale bez pracy wystąpił wśród osób w wieku 55-64 lata (36,5%). Jednocześnie osoby z tej grupy wieku najczęściej doświadczały najdłuższego okresu pozostawania bez pracy (37-60 miesięcy) – 35,1%.

W odniesieniu do poziomu wykształcenia najlepsza sytuacja wśród doświadczających bezrobocia w ciągu ostatnich 5 lat dotyczyła osób z wykształceniem wyższym. Wśród osób tych przeważał najkrótszy czas pozostawania bez pracy (63,6%). Z kolei największy odsetek najdłużej pozostających bez pracy (37-60 miesięcy) wystąpił wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,0%).

Według miejsca zamieszkania nie odnotowano istotnych różnic. Zarówno wśród mieszkańców miast jak i wsi najczęściej występował najkrótszy czas (do 12 miesięcy) pozostawania na bezrobociu (48,0%).

Tablica 20. Bezrobotni według długości trwania ostatniego okresu bezrobocia

Wyszczególnienie	Ogółem	Długość trwania ostatniego bezrobocia		
		1-12 miesięcy	13-36 miesięcy	37-60 miesięcy
		w %		
OGÓŁEM	100,0	48,0	28,5	23,6
Płeć:				
mężczyźni	100,0	48,0	29,7	22,3
kobiety	100,0	47,9	27,4	24,7
Wiek:				
16-24	100,0	70,3	25,4*	.
25-34	100,0	55,9	22,4	21,7
35-44	100,0	42,0	33,8	24,2
45-54	100,0	42,4	31,1	26,5
55-64	100,0	36,5	28,4	35,1
65 lat i więcej	100,0	.	.	.
Wykształcenie:				
wyższe	100,0	63,6	24,8*	.
średnie	100,0	51,5	31,4	17,1
zasadnicze zawodowe	100,0	41,4	27,6	31,0
gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	43,4	26,9	29,7
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	48,0	28,6	23,4
wieś	100,0	48,0	28,2	23,8

ZDROWIE

Większość danych w niniejszym rozdziale, dotyczących tematu zdrowia pochodzi z modułu „Zdrowie dorosłych i dzieci”, który jako dodatkowa lista zmiennych został wprowadzony do badania EU-SILC w roku 2017. Dane modułowe zostały zestawione z informacjami pochodzącymi ze stałej części badania, takimi jak stan zdrowia osób w wieku 16 lat lub więcej, w celu uzyskania odpowiedniego tła kontekstowego, a tym samym – pełniejszego obrazu zagadnienia.

1. Stan zdrowia osób w wieku 16 lat i więcej

W 2017 roku 17,3% osób w wieku 16 lat lub więcej oceniło swoje zdrowie⁵⁴ jako bardzo dobre, a 43,3% jako dobre. Pozostałe osoby postrzegały je inaczej niż pozytywnie. 26,4% osób nie określiło swojego zdrowia w sposób jednoznaczny, wskazując że było „takie sobie, ani dobre, ani złe”, a 12,9% osób uznało, że jest ono złe lub bardzo złe (odpowiednio 10,4% oraz 2,5%).

Długotrwałe problemy zdrowotne lub choroby przewlekłe dotyczyły 37,5% osób. Brano pod uwagę problemy lub choroby trwające (lub przewidywane że będą trwały) 6 miesięcy lub dłużej.

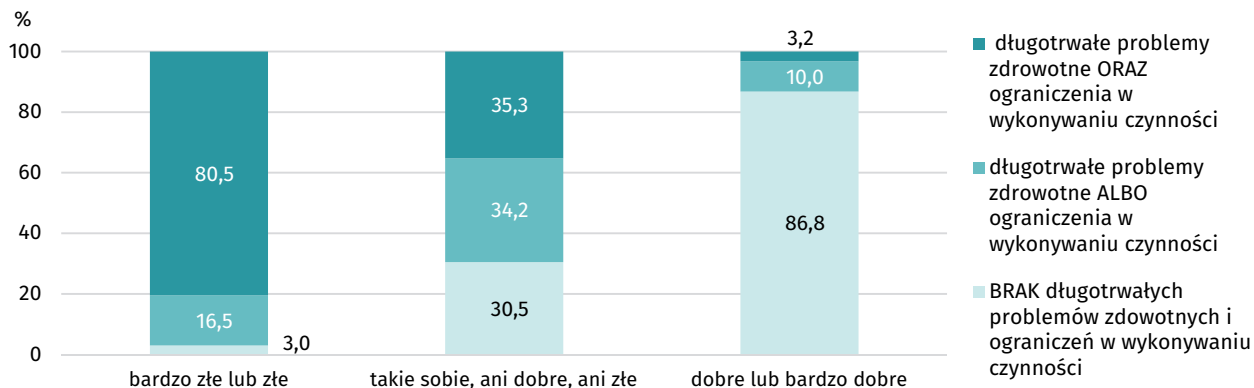
Na ograniczoną zdolność do wykonywania czynności, jakie ludzie zwykle wykonują (trwającą co najmniej 6 ostatnich miesięcy)⁵⁵ wskazało 23,1% osób. Przy czym 7,2% osób uznało że ograniczenia te są poważne, a 15,9% osób miało tę zdolność ograniczoną, ale niezbyt poważnie.

⁵⁴ Była to ogólna ocena stanu zdrowia (nie brano pod uwagę chwilowych problemów zdrowotnych np. przeziębienia).

⁵⁵ Ograniczenie zdolności do wykonywania czynności (niezależnie od tego czy ograniczenie jest poważne czy niezbyt poważne) oznacza niepełnosprawność biologiczną – stosowaną w statystyce Unii Europejskiej, umożliwiającą porównania na poziomie europejskim.

Z negatywnymi ocenami stanu zdrowia prawie zawsze współwystępowały deklaracje posiadania kłopotów ze zdrowiem. 97% osób oceniających swoje zdrowie jako złe lub bardzo złe wskazało, że ma długotrwałe problemy zdrowotne albo ograniczoną zdolność do wykonywania czynności⁵⁶, albo obydwie te problemy jednocześnie. Także w grupie osób oceniających swoje zdrowie niejednoznacznie jako „takie sobie, ani dobre, ani złe” odsetek takich wskazań był znaczący (wyniósł 69,5%).

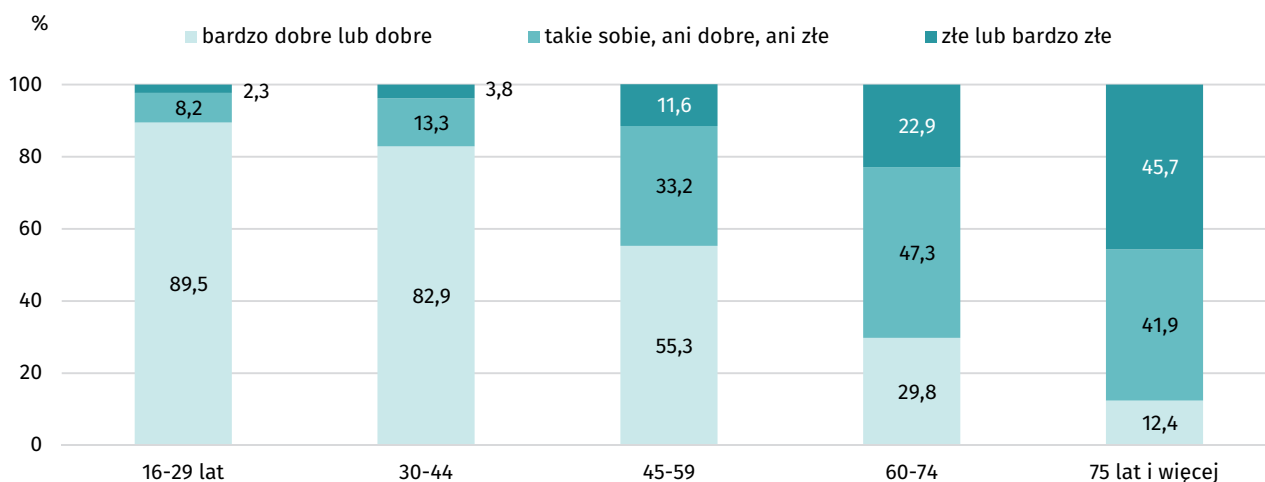
Wykres 45. Występowanie wybranych problemów ze zdrowiem w zależności od samooceny zdrowia wśród osób w wieku 16 lat i więcej

Kobiety rzadziej niż mężczyźni oceniały swoje zdrowie jako dobre lub bardzo dobre (odpowiednio 57,3% względem 64,3%). Za to częściej niż mężczyźni (odpowiednio 40,9% wobec 33,8%) wskazywały na występowanie długotrwałych problemów zdrowotnych (tablice 52 i 53, część tabelaryczna publikacji).

Wraz z wiekiem osób znacząco malał odsetek ocen dobrych lub bardzo dobrych w odniesieniu do stanu zdrowia. W przypadku osób najmłodszych (16-29 lat) odsetek ten wynosił prawie 90%, a w grupie osób najstarszych (75 lat lub więcej) już tylko ponad 12%. Największy spadek odsetka ocen pozytywnych dotyczył grupy wieku 45-59 lat względem grupy 30-44 lata (różnica o 27,6 p. proc.), a następnie grupy 60-74 lata względem grupy 45-59 lat (różnica o 25,5 p. proc.).

Wykres 46. Samoocena zdrowia według grup wieku

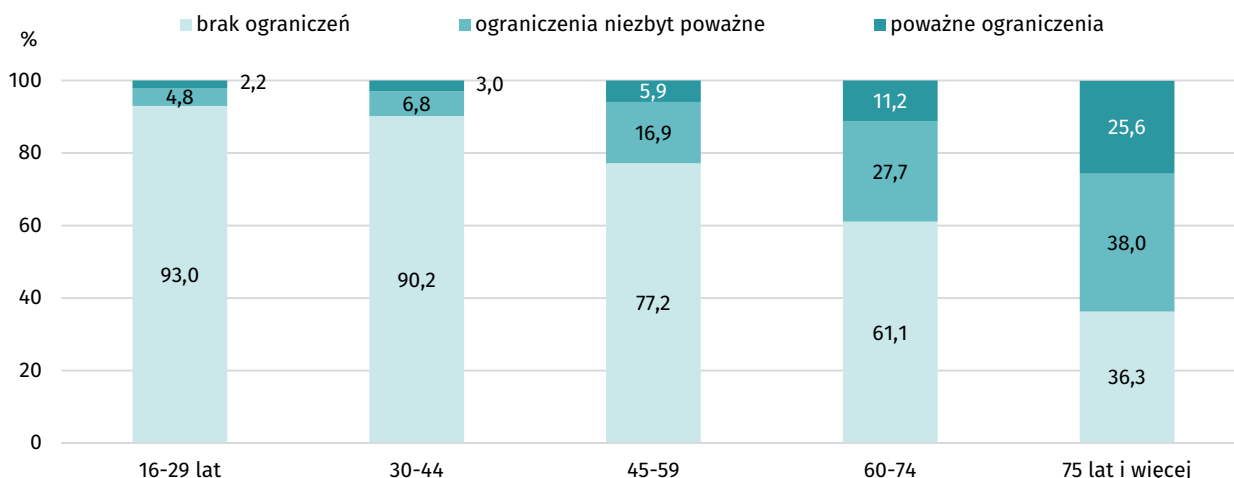

⁵⁶ Uwzględniono poważnie i niezbyt poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności.

Im grupa była bardziej zaawansowana wiekiem, tym większy udział osób wskazujących na występowanie długotrwałych problemów zdrowotnych. Wśród osób w wieku 16-29 lat odsetek ten wynosił niespełna 15%, w grupie 30-44 lata prawie 20%. Następnie rósł on znacząco (o około 20 p. proc.) w każdym kolejnym przedziale wiekowym, by uplasować się na poziomie niespełna 82% w grupie osób w wieku 75 lat lub więcej (tablica 53, część tabelaryczna publikacji).

Podobna prawidłowość dotyczyła poważnie i niezbyt poważnie ograniczonej zdolności do wykonywania czynności jakie ludzie zwykle wykonują – im starsze osoby, tym wyższy odsetek osób w danej grupie miał takie ograniczenia. Wśród osób najmłodszych (16-29 lat) ograniczoną zdolność do wykonywania czynności, ale niezbyt poważnie miało 4,8% osób, a ograniczenia poważne dotyczyły 2,2% osób. W przypadku osób najstarszych (75 lat lub więcej) odsetki te wynosiły już odpowiednio 38,0% oraz 25,6% osób.

Wykres 47. Ograniczona zdolność do wykonywania czynności według grup wieku

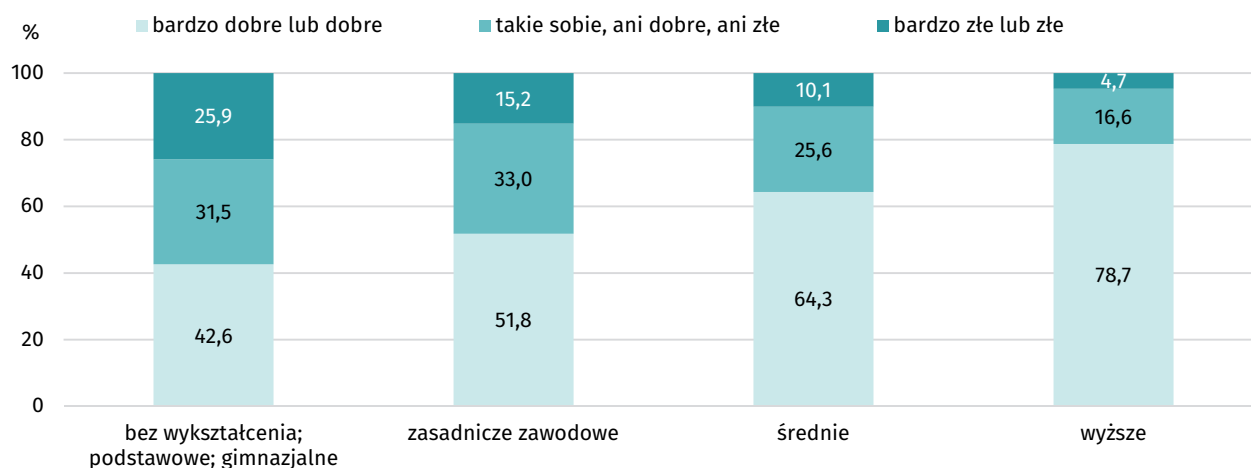

Miejsce zamieszkania (miasto lub wieś) w niewielkim zakresie różnicowało samooceny stanu zdrowia czy występowanie ograniczeń w codziennej aktywności. Największa różnica dotyczyła długotrwałych problemów zdrowotnych – wskazało na nie 39,1% osób w miastach oraz 35,1% osób na wsi (tablica 53, część tabelaryczna publikacji).

W grupach osób o różnych poziomach wykształcenia struktura ocen dotyczących stanu zdrowia prezentowała się za to odmiennie (na korzyść osób lepiej wykształconych). **Przy analizie danych dotyczących zdrowia względem wykształcenia należy jednak pamiętać, że im wyższe wykształcenie, tym mniejszy udział w danej grupie osób w wieku 60 lat lub starszych.**

Wyższy poziom wykształcenia oznaczał większy udział pozytywnych ocen zdrowia (dobrych lub bardzo dobrych). Pozytywnie oceniło swoje zdrowie 78,7% osób z wykształceniem wyższym, 64,3% osób z wykształceniem średnim, 51,8% z zasadniczym zawodowym oraz 42,6% osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym.

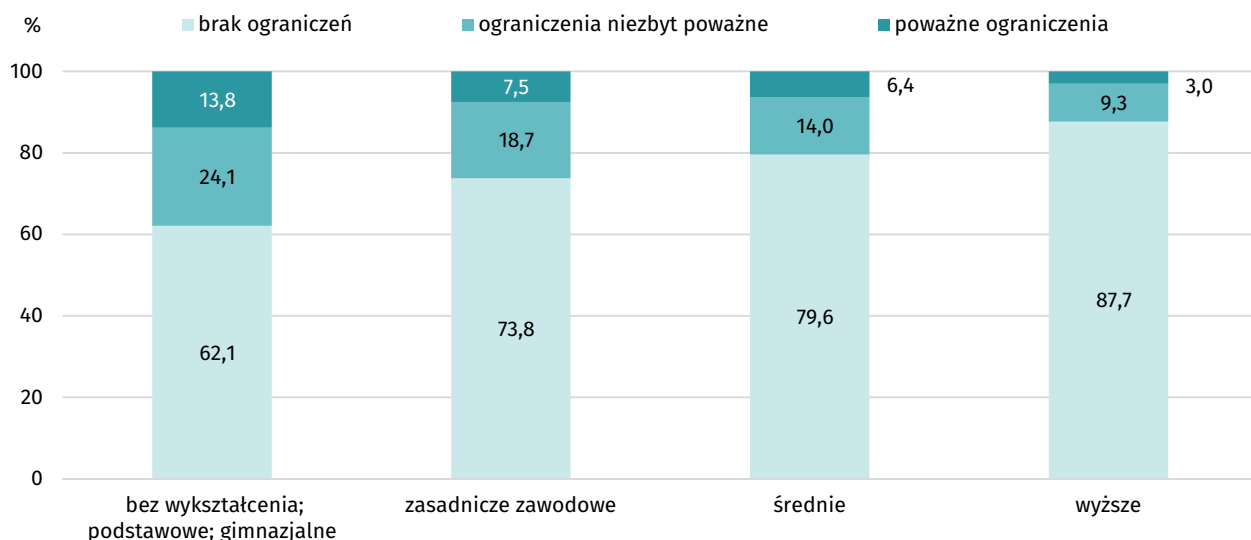
Wykres 48 Samoocena stanu zdrowia osób wieku 16 lat i więcej według wykształcenia

Im wyższy był poziom wykształcenia osób w wieku 16 lat lub więcej, tym rzadziej sygnalizowano występowanie długotrwałych problemów zdrowotnych. Dotyczyły one 50,4% osób z grupy o wykształceniu najniższym (co najwyżej gimnazjalnym), 40,6% osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 35,2% osób z wykształceniem średnim oraz 27,9% osób z wykształceniem wyższym (tablica 53, część tabelaryczna publikacji).

Powyższa prawidłowość (im wyższe wykształcenie, tym rzadziej występujące kłopoty ze zdrowiem) dotyczyła także ograniczeń w zdolności do wykonywania czynności. Wśród osób z najniższym poziomem wykształcenia ograniczenia niezbyt poważne dotyczyły 24,1% osób, a na poważne ograniczenia wskazało 13,8% osób. W przypadku osób z wykształceniem wyższym odsetki te wynosiły odpowiednio 9,3% osób oraz 3,0% osób.

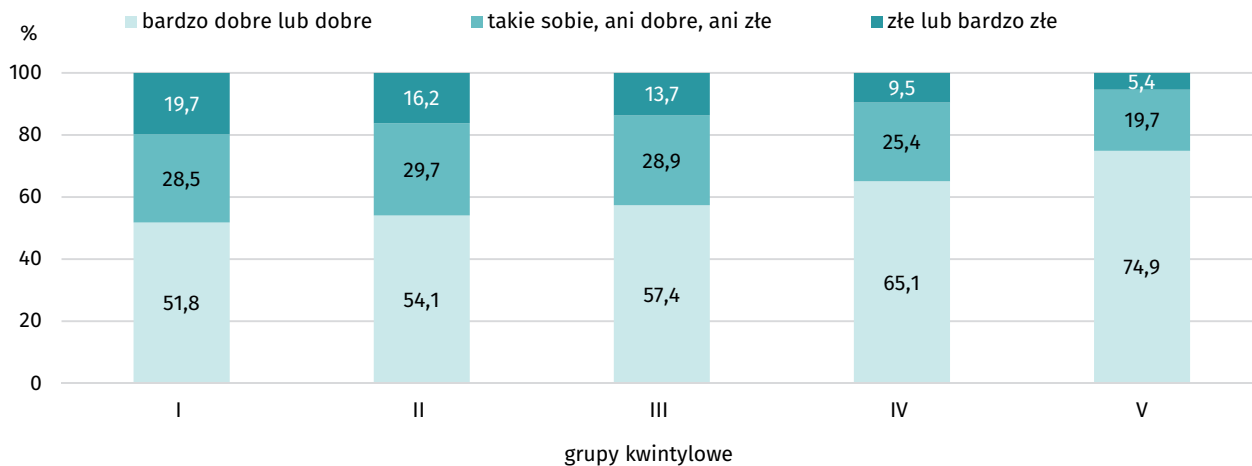
Wykres 49 Ograniczona zdolność do wykonywania czynności osób wieku 16 lat i więcej według wykształcenia

Dochód miał także znaczenie w przypadku ocen stanu zdrowia. Podczas, gdy w I grupie kwintylowej (o najniższym dochodzie) 19,7% osób postrzegało swoje zdrowie w kategoriach negatywnych (jako złe lub bardzo złe), to

w grupie V (o dochodzie najwyższym) – już tylko 5,4% osób. I odwrotnie – wraz ze wzrostem dochodu rósł udział ocen pozytywnych zdrowia (bardzo dobrych i dobrych).

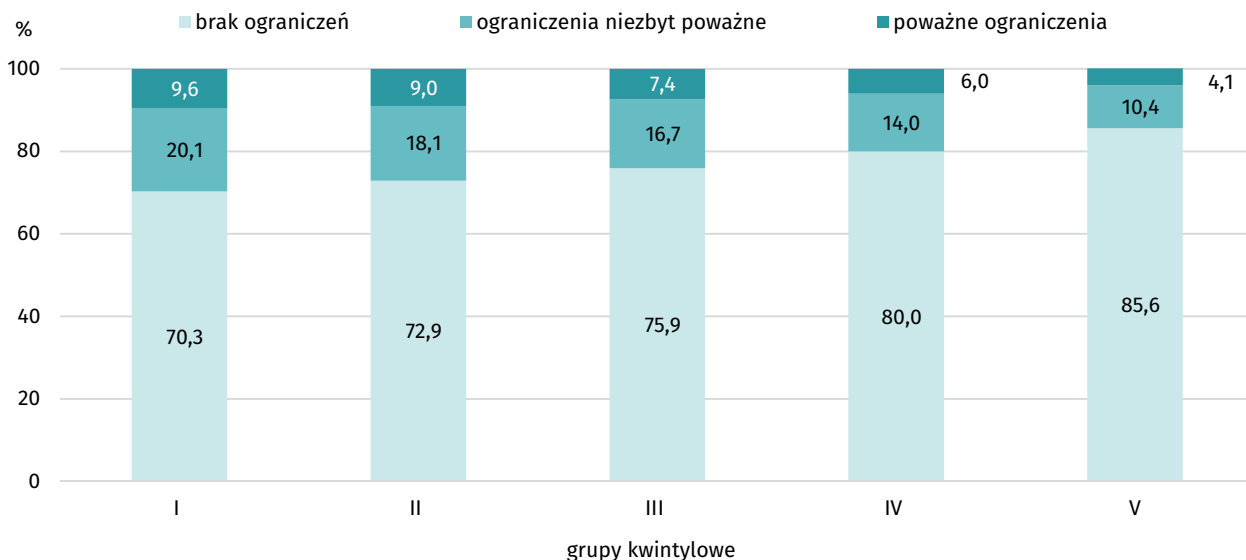
Wykres 50. Samoocena zdrowia osób w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych

Im wyższy był dochód, tym mniejszy był natomiast udział osób deklarujących występowanie długotrwałych problemów zdrowotnych. Dotyczyły one ponad 41% osób zarówno z I, jak i II grupy kwintylowej, 38,3% osób z III grupy kwintylowej, 36,0% osób z IV grupy kwintylowej oraz 30,9% osób z V grupy kwintylowej (tablica 53, część tabelarna publikacji).

W przypadku ograniczeń zdolności do wykonywania czynności, jakie ludzie zwykle wykonują sytuacja przedstawiała się podobnie – im wyższy dochód, tym rzadziej występujące ograniczenia. W I grupie kwintylowej na ograniczenia niezbyt poważne wskazało 20,1% osób, a poważne ograniczenia dotyczyły 9,6% osób. W przypadku V grupy kwintylowej na ograniczenia te wskazało odpowiednio 10,4% oraz 4,1% osób.

Wykres 51. Ograniczona zdolność do wykonywania czynności według grup kwintylowych

2. Korzystanie z usług zdrowotnych osób w wieku 16 lat i więcej

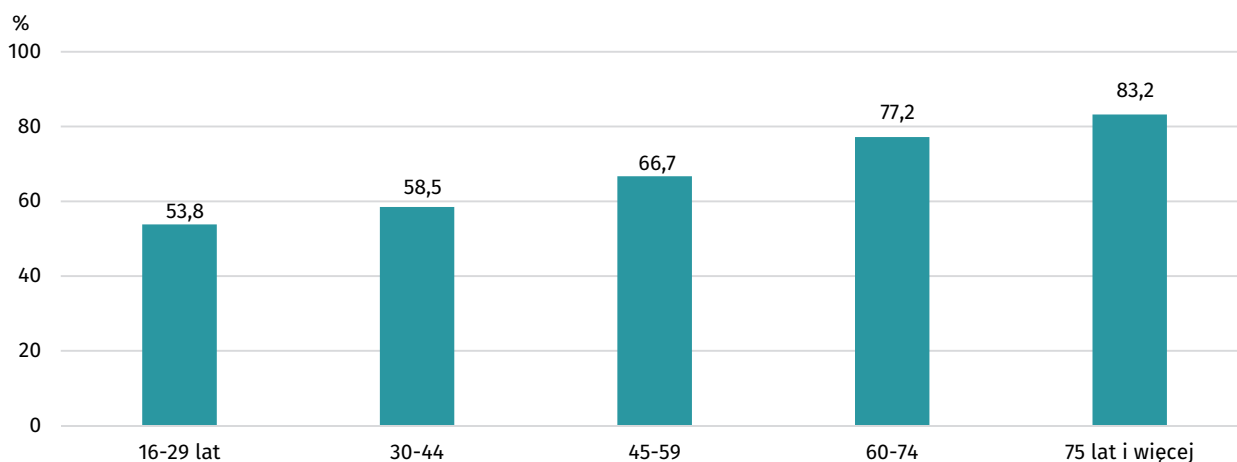
2.1. Potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej lub stomatologicznej

Biorąc pod uwagę 12 miesięcy poprzedzających badanie⁵⁷, u 65,5% osób w wieku 16 lat lub więcej przynajmniej raz wystąpiła rzeczywista potrzeba skorzystania z usług opieki zdrowotnej. Uwzględniano tu wizyty lekarskie, badania w laboratorium, leczenie szpitalne i rehabilitację. Wyłączano zaś usługi dentystyczne i ortodontyczne.

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności⁵⁸ zdecydowanie częściej deklarowały potrzebę skorzystania z usług opieki zdrowotnej (84,7%), niż osoby bez takiego orzeczenia (63,0%). Płeć także różnicowała wskazania. Wystąpienie choć raz rzeczywistej potrzeby skorzystania z usług opieki zdrowotnej częściej zgłaszały kobiety (71,4%) niż mężczyźni (59,0%), a według miejsca zamieszkania – częściej mieszkańcy miast (67,9%) niż wsi (61,9%) – tabela 54, część tabelaryczna publikacji.

Zapotrzebowanie na usługi zdrowotne rośnie wraz z wiekiem osób. O ile w najmłodszej grupie (16-29 lat) potrzebę skorzystania z nich zadeklarowało 53,8% osób, to w przypadku najstarszej grupy (75 lat lub więcej) odnosiło się to do 83,2% osób. Największy przyrost potrzeb w zakresie usług opieki zdrowotnej w stosunku do młodszej grupy wiekowej dotyczył grupy 60-74 lata (o 10,5 p. proc.), a następnie grupy 45-59 lat (przyrost o 8,2 p. proc.).

Wykres 52. Potrzeba skorzystania z usług opieki zdrowotnej w ciągu 12 ostatnich miesięcy według grup wieku

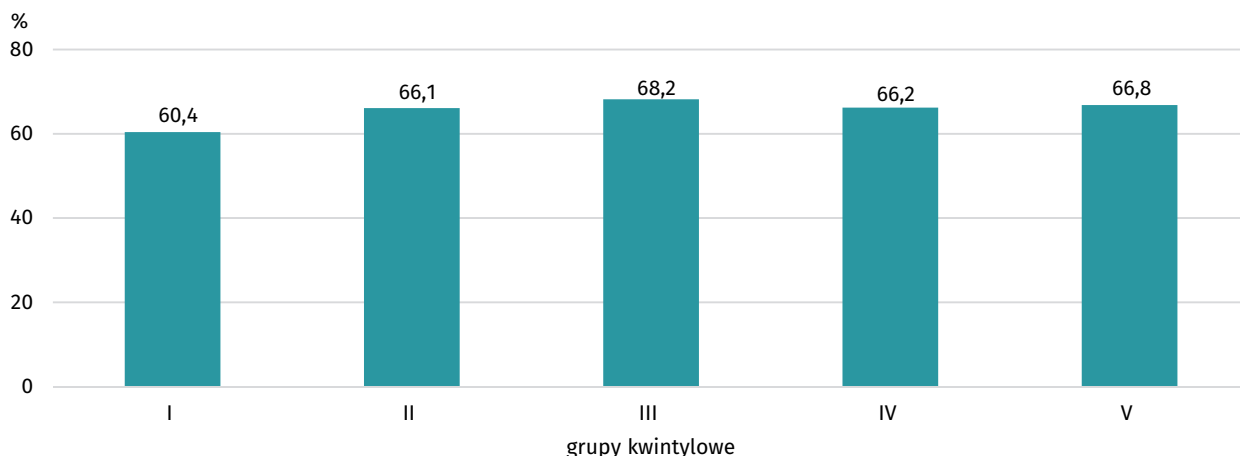

Biorąc pod uwagę dochód, potrzeby w zakresie usług zdrowotnych najrzadziej (60,4%) zgłaszały osoby z I grupy kwintylowej (o najmniejszych dochodach), a najczęściej (68,2%) – osoby z III grupy kwintylowej. W przypadku pozostałych grup udział wskazań na potrzeby w zakresie usług zdrowotnych plasował się na podobnym poziomie – nieco ponad 66%.

⁵⁷ W 2017 roku badanie EU-SILC było przeprowadzane w dniach 3 kwietnia – 31 maja.

⁵⁸ Posiadanie ważnego orzeczenia poświadczającego niepełnosprawność odpowiada kryterium niepełnosprawności prawnej.

Wykres 53. Potrzeba skorzystania z usług opieki zdrowotnej w ciągu 12 ostatnich miesięcy u osób w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych

Potrzebę skorzystania z usług dentysty lub ortodenty, w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, zasygnalizowało 36,8% osób w wieku 16 lat lub więcej. Zgłaszały je częściej kobiety (39,8%) niż mężczyźni (33,6%) oraz częściej mieszkańcy miast niż wsi – odpowiednio 41,4% oraz 30,0% (tablica 54, część tabelaryczna publikacji).

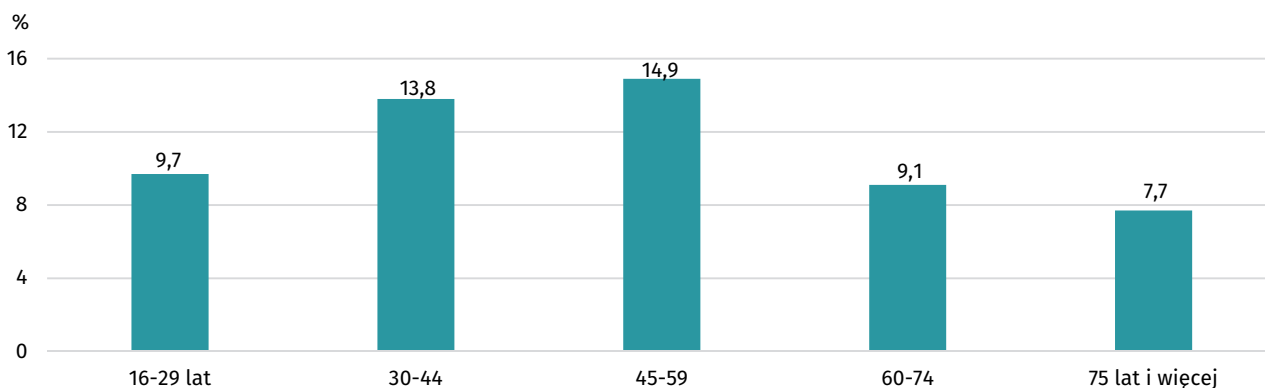
2.2. Zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej lub stomatologicznej

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie z usług zdrowotnych za każdym razem, gdy tego rzeczywiście potrzebowało skorzystało 88,4% osób w wieku 16 lat lub więcej. Pozostałe 11,6% osób tych potrzeb nie zaspokoiło (u 7,4% osób zdarzyło się tak jeden raz, zaś u 4,2% – więcej niż raz). Przy czym na niezaspokojenie potrzeb dotyczących usług zdrowotnych wskazał podobny odsetek osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności oraz osób bez takiego orzeczenia (odpowiednio 10,8% i 11,7%) – tablica 55, część tabelaryczna publikacji.

Sytuacje braku realizacji swoich potrzeb dotyczących usług zdrowotnych zgłaszali nieco częściej mężczyźni (13,0%) niż kobiety (10,5%), a także częściej mieszkańcy miast (12,4%) niż wsi (10,3%) – tablica 55, część tabelaryczna publikacji.

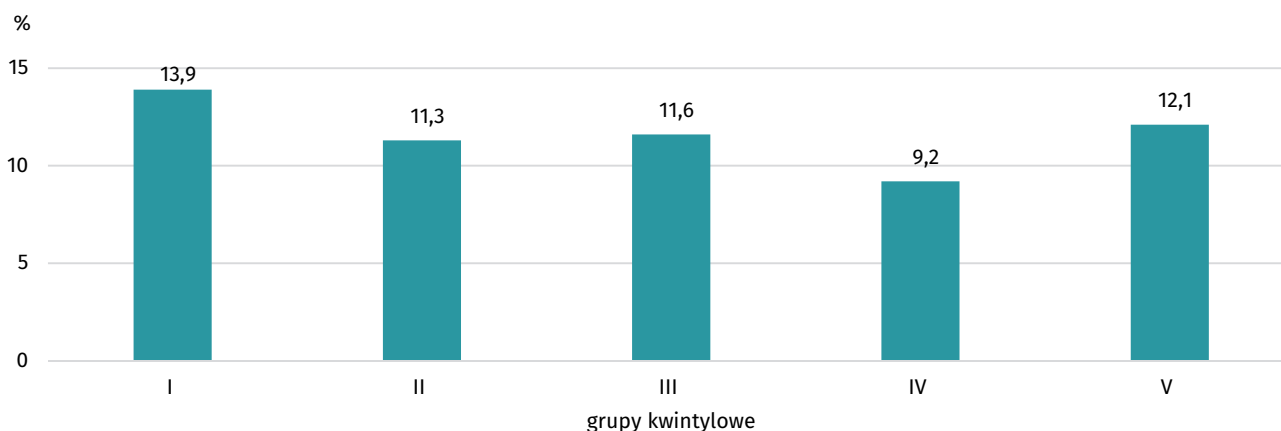
Biorąc pod uwagę wiek osób, na nieskorzystanie z usług zdrowotnych mimo wystąpienia takiej potrzeby najczęściej wskazywały osoby z przedziału 45-59 lat (14,9%), a następnie osoby w wieku 30-44 lata (13,8%). Najrzadziej niezaspokojone potrzeby w tym zakresie (7,7%) zgłaszały osoby najstarsze, w wieku 75 lat lub więcej.

Wykres 54. Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług zdrowotnych w ciągu 12 ostatnich miesięcy według grup wieku

Zróżnicowanie dochodu według grup kwintylowych nie generowało prostych prawidłowości odnośnie do niezaspokojonych potrzeb w zakresie usług opieki zdrowotnej i nie różnicowało wskazań w takim stopniu jak wiek. Wprawdzie najwyższy odsetek wskazań (13,9%) na niezaspokojone potrzeby dotyczył I grupy kwintylowej (20% osób o najniższych dochodach), jednak niewiele niższy (12,1%) odnotowano w V grupie kwintylowej (20% osób o dochodach najwyższych). Najmniej niezaspokojonych potrzeb odnośnie do usług opieki zdrowotnej zasygnalizowały osoby z IV grupy kwintylowej (9,2%).

Wykres 55. Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług zdrowotnych w ciągu 12 ostatnich miesięcy według grup kwintylowych

Trzema głównymi powodami nieskorzystania z usług zdrowotnych mimo wystąpienia takiej potrzeby, były: zbyt długa lista oczekujących (29,4%), chęć sprawdzenia czy problem zdrowotny sam minie (29,3%) oraz brak czasu (18,4%). Przyczyny finansowe były głównym powodem niezaspokojenia potrzeb zdrowotnych dla 8,9% osób (tablica 56, część tabelaryczna publikacji).

Najczęstszą przyczyną niezaspokojenia potrzeb dotyczących opieki zdrowotnej w przypadku osób mieszkających w miastach była zbyt długa lista oczekujących. Uznało tak 33,1% tych osób (na wsi 22,1% osób). Z kolei mieszkańcy wsi najczęściej (34,6%) nie realizowali swoich potrzeb w tym zakresie, bo liczyli, że problem zdrowotny sam minie (podobnie czyniło 26,6% mieszkańców miast). Odsetek wskazań na niezaspokojone potrzeby ze względów finansowych był wyższy na wsi niż w mieście – odpowiednio 10,9% względem 7,9% (tablica 57, część tabelaryczna publikacji).

Jak wspomniano wcześniej, na niezaspokojenie potrzeb w zakresie usług zdrowotnych wskazał zbliżony odsetek osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, jak i osób bez takiego orzeczenia. Jednak niepełnosprawność prawna była istotnym czynnikiem różnicującym częstość występowania niezaspokojonych potrzeb zdrowotnych ze względów finansowych. Na tę przyczynę wskazało 17,2% osób posiadających orzeczenie oraz 7,6% osób bez takiego orzeczenia (tablica 58, część tabelaryczna publikacji).

Z usług dentysty lub ortodonta nie skorzystało raz (gdy tego potrzebowało) 7,1% osób, a 3,9% miało tę potrzebę niezaspokojoną więcej niż raz. Oznacza to, że około 89% osób mogło skorzystać z usług dentystycznych lub ortodontycznych, zawsze w razie potrzeby. W przybliżeniu co trzecia osoba spośród tych, którzy nie skorzystali (34,3%) nie zaspokoiła swoich potrzeb w tym zakresie, ponieważ nie było jej stać. Na tę finansową przyczynę wskazało więcej mieszkańców wsi (38,4%) niż miast (32,5%) – tablice 55, 56, 57, część tabelaryczna publikacji.

3. Styl życia, determinanty zdrowia osób w wieku 16 lat i więcej

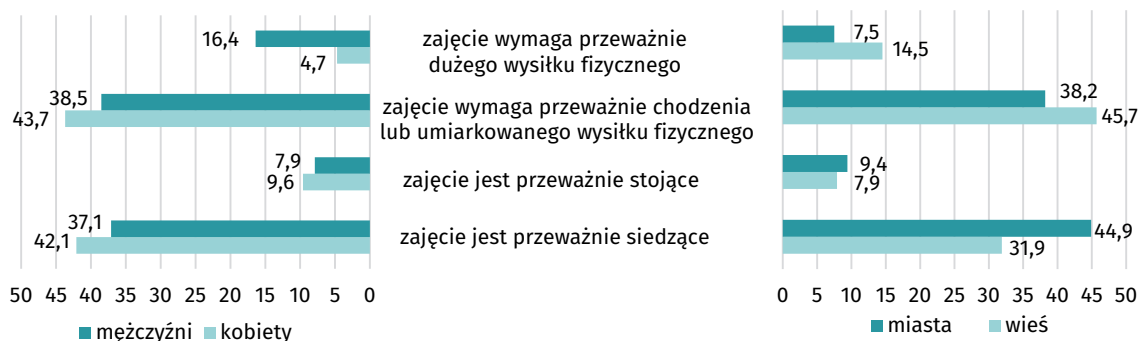
3.1. Aktywność fizyczna podejmowana w trakcie głównego zajęcia i poza nim

Osoby w wieku 16 lat lub więcej najczęściej wskazywały, że ich główne zajęcie⁵⁹ w typowym tygodniu⁶⁰ wymaga przeważnie chodzenia lub umiarkowanego wysiłku fizycznego (41,2%) albo że ma charakter przeważnie siedzący (39,7%). Zdecydowanie rzadziej wskazywały, że ich główne zajęcie wymaga znacznego wysiłku fizycznego (10,3%) lub, że jest przeważnie stojące (8,8%) – tablica 59, część tabelaryczna publikacji.

Chodzenie, umiarkowany wysiłek fizyczny lub pozycja siedząca były wiodącymi charakterystykami głównego zajęcia, które znacząco dominowały także w rozkładach według płci, jak i miejsca zamieszkania, choć ich udziały w strukturze były zróżnicowane. Na przeważnie siedzący charakter głównego zajęcia częściej wskazywały kobiety (42,1%) niż mężczyźni (37,1%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – częściej mieszkańcy miast (44,9%) niż wsi (31,9%). Zajęcia wymagające głównie chodzenia lub umiarkowanego wysiłku fizycznego także dotyczyły częściej kobiet (43,7%) niż mężczyzn (38,5%), a biorąc pod uwagę miejsca zamieszkania były częściej udziałem mieszkańców wsi (45,7%) niż miast (38,2%).

Duży wysiłek fizyczny podczas głównego zajęcia dotyczył częściej mężczyzn (16,4%) niż kobiet (4,7%). Występował on powszechniej wśród mieszkańców wsi (14,5%) niż miast (7,5%).

Wykres 56. Charakter głównego zajęcia w typowym tygodniu według płci oraz miejsca zamieszkania

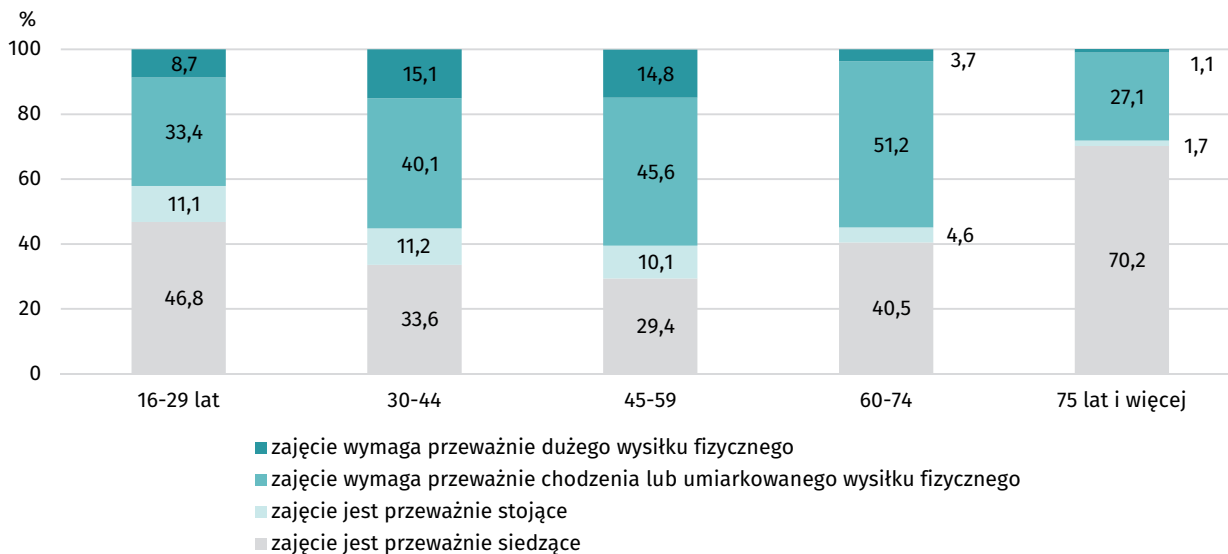
Rozpatrując charakter głównego zajęcia w poszczególnych przedziałach wieku, zaobserwowano, że „zajęcie przeważnie siedzące” dominowało w najstarszej grupie wiekowej (75 lat lub więcej), co wynika to z faktu, iż wraz z wiekiem maleje aktywności fizyczna i skłonność do jej podejmowania.

W przypadku pozostałych przedziałów wiekowych przeważało zajęcie „wymagające przeważnie chodzenia lub umiarkowanego wysiłku fizycznego”.

⁵⁹ Głównym zajęciem dla osób zatrudnionych była praca zawodowa, a w innych przypadkach: nauka, studia, poszukiwanie pracy, zajmowanie się domem i ogrodem lub opieka nad dziećmi czy innymi osobami.

⁶⁰ Okresem odniesienia był typowy tydzień w porze roku, w której przeprowadzany był wywiad (kwiecień-maj)

Wykres 57. Charakter głównego zajęcia w typowym tygodniu według grup wieku

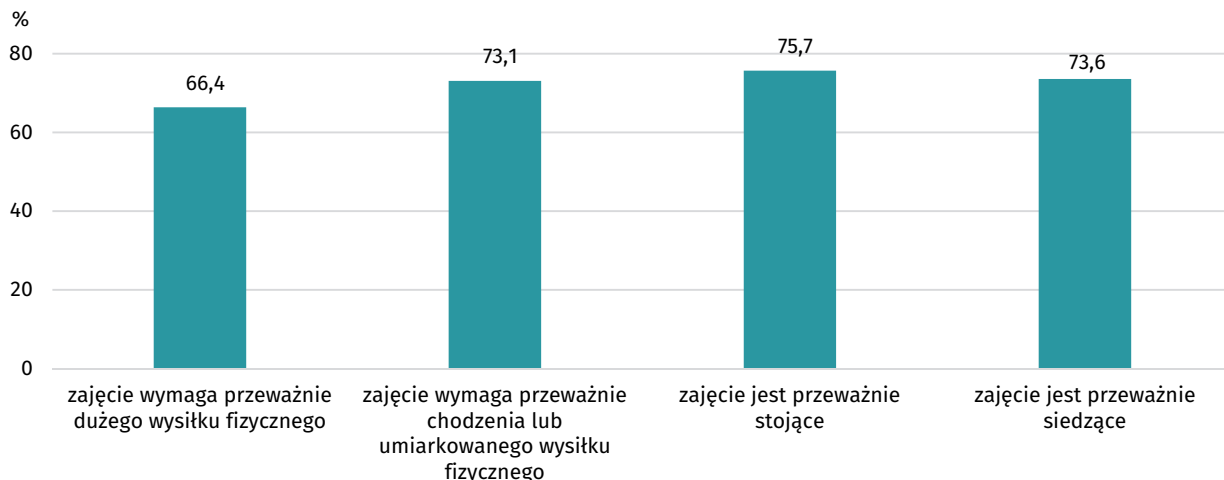
Osoby w wieku 16 lat lub więcej pytane były także o aktywność fizyczną podejmowaną poza głównym zajęciem (w czasie wolnym) w typowym tygodniu. Uwzględniano w tym przypadku każdą aktywność sportową lub rekreacyjną, a także tę podejmowaną w celach transportowych (np. jazda na rowerze lub spacer z domu do pracy/szkoły i z powrotem). Istotne, aby czynność trwała co najmniej 10 minut i powodowała przynajmniej niewielkie przyspieszenie oddechu lub tętna⁶¹.

Zaobserwowano, iż taka aktywność była najmniej powszechna wśród osób, których udziałem był duży wysiłek fizyczny na co dzień podczas głównego zajęcia, czyli np. w pracy. W czasie wolnym od obowiązków jedna trzecia tych osób nie podejmowała aktywności sportowej lub rekreacyjnej.

W przypadku osób, których główne zajęcie związane było z mniejszym wysiłkiem ruchowym („zajęcie przeważnie siedzące”, „zajęcie przeważnie stojące” lub „wymagające chodzenia lub umiarkowanego wysiłku fizycznego”) aktywności fizycznej w typowym tygodniu w czasie wolnym nie podejmowała około jedna czwarta.

⁶¹ Według subiektywnej oceny respondenta.

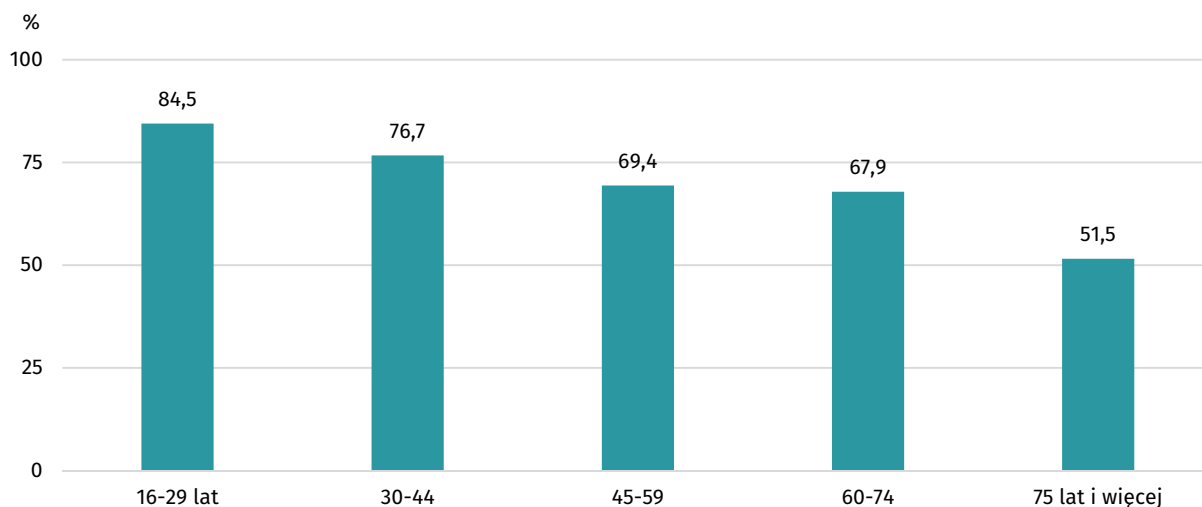
Wykres 58. Udział osób podejmujących aktywność fizyczną poza głównym zajęciem według charakteru głównego zajęcia

Biorąc pod uwagę wszystkie osoby w wieku 16 lat lub więcej (bez względu na charakter głównego zajęcia) aktywność fizyczną w typowym tygodniu podejmowało 72,5% osób. Sytuacja przedstawiała się podobnie w grupie kobiet i mężczyzn. Jednak miejsce zamieszkania różnicowało wskazania. Udział osób aktywnych fizycznie poza swoim głównym zajęciem był większy w miastach (76,1%) niż na wsi (67,0%) – tablica 60, część tabelaryczna publikacji. Miało to związek z odmienną strukturą wykonywanej pracy w zależności od miejsca zamieszkania (jak wskazano wcześniej to mieszkańcy wsi częściej niż miast deklarowali, że ich główne zajęcie wymaga dużego wysiłku fizycznego, a takie osoby rzadziej angażowały się w aktywność fizyczną w czasie wolnym).

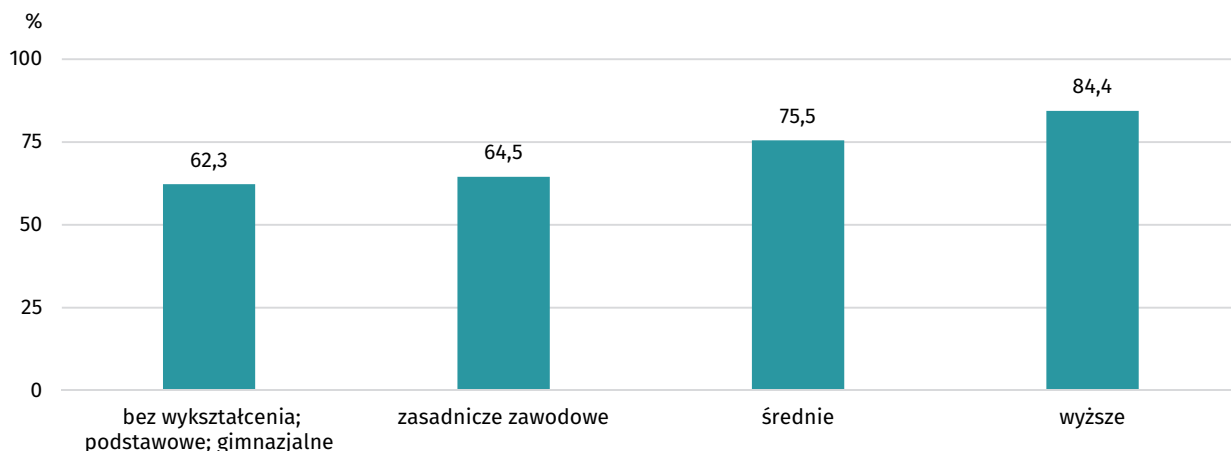
Wraz z wiekiem zasadniczo spadał udział osób podejmujących aktywność ruchową. Jednak nawet w najstarszej grupie wiekowej odsetek osób aktywnych był wyższy niż 50%.

Wykres 59. Odsetek osób podejmujących aktywność fizyczną w typowym tygodniu poza głównym zajęciem według grup wieku

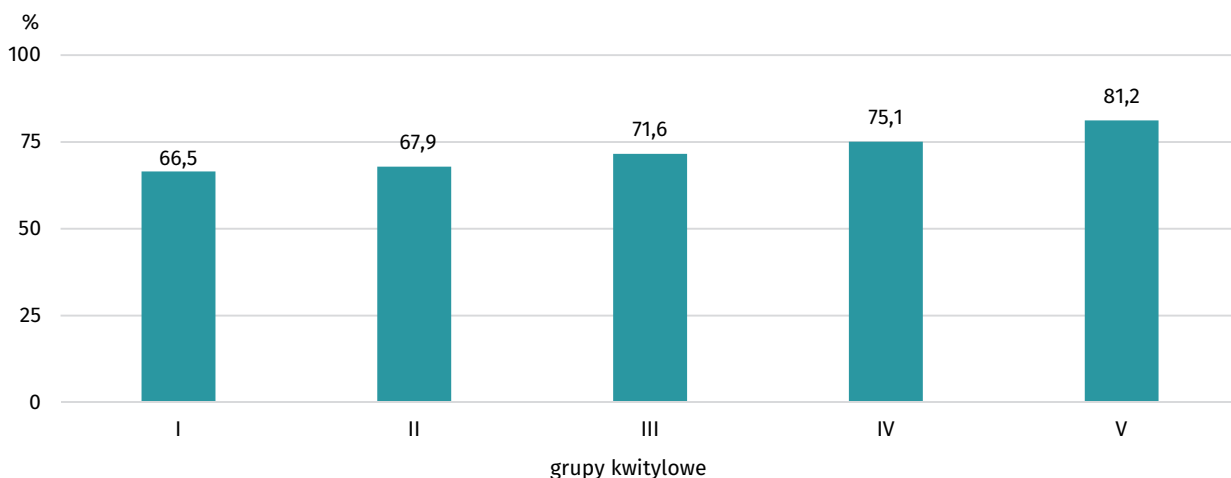
Odnotowano także zależność między stopniem wykształcenia, a podejmowaniem aktywności fizycznej w czasie wolnym⁶². Im poziom wykształcenia był wyższy, tym większy był odsetek osób podejmujących taką aktywność. Różnica pod tym względem między osobami z wykształceniem wyższym, a osobami z grupy o wykształceniu najniższym (co najwyżej gimnazjalnym) wyniosła 22,1 p. proc.

Wykres 60. Odsetek osób podejmujących aktywność fizyczną w typowym tygodniu poza głównym zajęciem według wykształcenia

Czynnikiem, który może wpływać na podejmowanie decyzji o dodatkowej aktywności fizycznej jest poziom dochodów gospodarstwa domowego. Zaobserwowano, że odsetek osób aktywnych fizycznie poza głównym zajęciem wzrastał wraz z przynależnością do zamożniejszej grupy kwintylowej. Różnica między skrajnymi grupami dochodowymi wynosiła 14,7 p. proc. na korzyść V grupy (o najwyższych dochodach).

Wykres 61. Odsetek osób podejmujących aktywność fizyczną w typowym tygodniu poza głównym zajęciem według grup kwintylowych

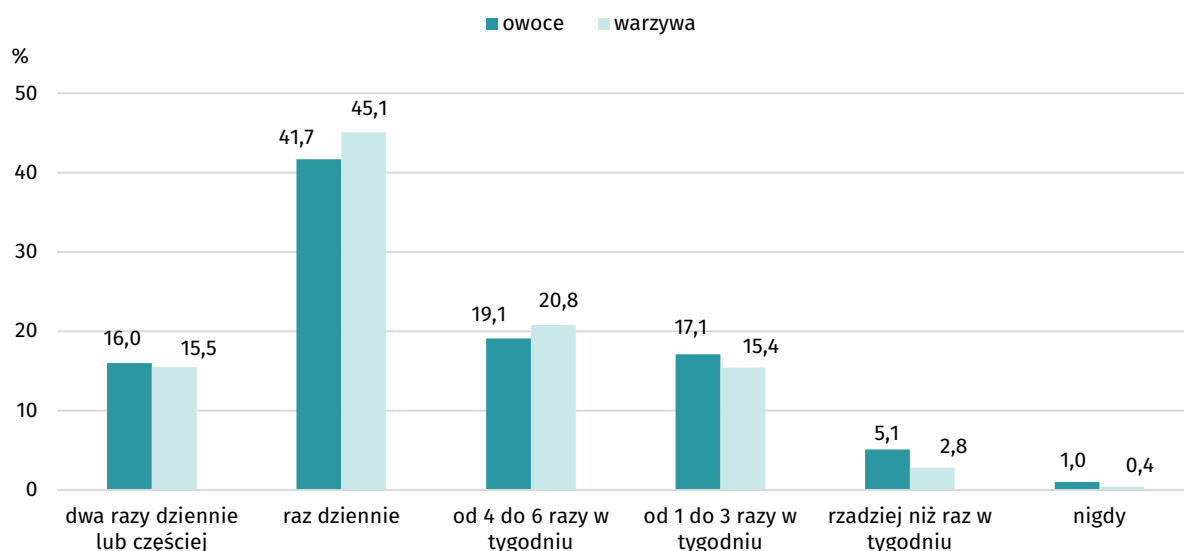
⁶² Przy analizie danych dotyczących zdrowia względem wykształcenia należy pamiętać, że im wyższe wykształcenie, tym mniejszy udział w danej grupie osób w wieku 60 lat lub starszych.

3.2. Konsumpcja owoców i warzyw

Spożywanie owoców i warzyw w tym sałatek w typowym tygodniu⁶³ to kolejne elementy stylu życia, o które były pytane osoby w wieku 16 lat lub więcej. Przy czym w przypadku warzyw nie brano pod uwagę ziemniaków, uwzględniano natomiast picie świeżo wyciśniętych soków warzywnych (świeżo wyciśnięte soki owocowe uwzględniano jako owoce).

Regularnie – przynajmniej raz dziennie spożywało owoce 57,7% osób, a warzywa 60,6% osób (przy czym stosunkowo niewiele osób spożywało je dwa razy dziennie lub częściej).

Wykres 62. Częstość spożycia owoców lub warzyw w typowym tygodniu wśród osób w wieku 16 lat i więcej

Rozkład poszczególnych odpowiedzi dotyczących częstości spożywania owoców i warzyw kształtował się podobnie. Z tego względu dalsza analiza tego zjawiska, uwzględniająca przekroje została dokonana łącznie (ujęto razem spożycie owoców i warzyw). Połączono także w większe grupy wybrane kategorie częstości spożycia i skoncentrowano się na kwestii codzienności konsumpcji, by uczynić obraz prostszym i czytelniejszym.

⁶³ Okresem odniesienia był typowy tydzień w porze roku, w której przeprowadzany był wywiad w 2017 r. (kwiecień – maj).

Tablica 21. Częstość spożycia owoców i warzyw w typowym tygodniu wśród osób w wieku 16 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i wieku

Wyszczególnienie	Ogółem	Częstość spożycia owoców i warzyw		
		przynajmniej raz dziennie zarówno owoce jak i warzywa	przynajmniej raz dziennie owoce albo warzywa ^a	rzadziej niż codziennie zarówno owoce jak i warzywa
		w %		
OGÓŁEM	100,0	51,2	15,9	32,9
Płeć:				
mężczyźni	100,0	45,5	17,1	37,4
kobiety	100,0	56,4	14,9	28,7
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	53,9	16,9	29,2
wieś	100,0	47,1	14,5	38,4
Wiek:				
16-29 lat	100,0	55,0	14,2	30,8
30-44	100,0	54,6	15,7	29,7
45-59	100,0	48,7	17,3	34,0
60-74	100,0	48,8	16,1	35,2
75 lat i więcej	100,0	44,4	16,4	39,3

a Tylko jedna z dwóch możliwości (owoce albo warzywa).

Ponad połowa osób w wieku 16 lat lub więcej (51,2%) spożywała co najmniej raz dziennie zarówno owoce, jak i warzywa. Kobiety częściej włączały je do swojej codziennej diety (56,4%) niż mężczyźni (45,5%), a mieszkańcy miast czynili to częściej (53,9%) niż mieszkańcy wsi (47,1%).

Owoce i warzywa były najczęściej spożywane w sposób regularny (co najmniej raz dziennie) w grupach najmłodszych (16-29 lat oraz 30-44 lata), a najrzadziej – w grupie najstarszej (75 lat lub więcej).

Wykształcenie i grupy kwintylowe także różnicowały odpowiedzi w tym zakresie. Zaobserwowano następującą prawidłowość – im wyższy uzyskany poziom wykształcenia lub grupa o wyższym dochodzie, tym wyższy był odsetek osób jedzących zarówno owoce, jak i warzywa przynajmniej raz dziennie. Różnice pod tym względem między dwoma skrajnymi grupami wykształcenia i dochodu były zbliżone i wyniosły ponad 20 p. proc.

Tablica 22. Częstość spożycia owoców i warzyw w typowym tygodniu przez osoby w wieku 16 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup kwintylowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Częstość spożycia owoców i warzyw		
		przynajmniej raz dziennie zarówno owoce jak i warzywa	przynajmniej raz dziennie owoce albo warzywa ^a	rzadziej niż codziennie zarówno owoce jak i warzywa
		w %		
OGÓŁEM	100,0	51,2	15,9	32,9
Poziom wykształcenia:				
bez wykształcenia; podstawowe; gimnazjalne.....	100,0	41,2	15,8	43,0
zasadnicze zawodowe	100,0	43,2	17,3	39,5
średnie	100,0	53,9	15,5	30,5
wyższe	100,0	63,4	15,1	21,5
Grupy kwintylowe:				
I	100,0	40,1	15,6	44,3
II	100,0	45,6	16,7	37,7
III	100,0	51,8	15,7	32,5
IV	100,0	55,3	16,6	28,0
V	100,0	63,2	15,1	21,7

a Tylko jedna z dwóch możliwości (owoce albo warzywa).

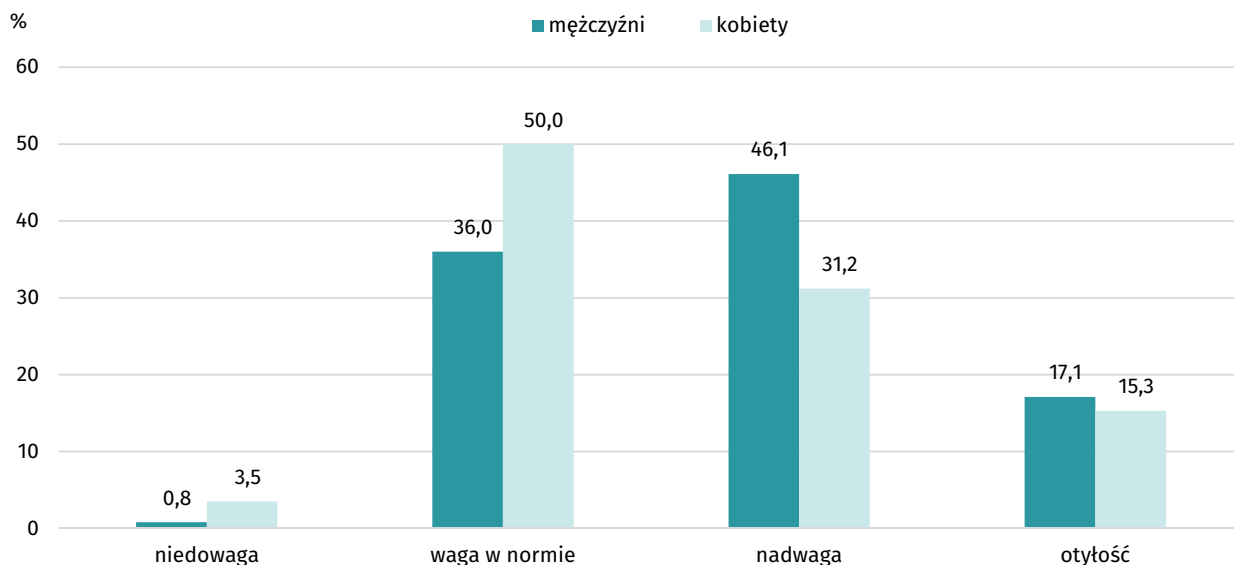
3.3. Wskaźnik masy ciała (BMI)

Podczas gdy 43,3% osób w wieku 16 lat lub więcej miało wagę w normie⁶⁴, ponad połowa (54,5%) osób charakteryzowała się zbyt wysokim wskaźnikiem masy ciała, wskazującym na nadwagę (38,4%) lub otyłość (16,1%). Niedowaga dotyczyła 2,2% osób.

Płeć w znaczącym stopniu różnicowała to zjawisko. Waga w normie dotyczyła większego odsetka kobiet, a waga zbyt wysoka – mężczyzn (jednak zdecydowanie większą różnicę między płciami zaobserwowano w odniesieniu do nadwagi niż otyłości). Miejsce zamieszkania (miasto, wieś) nie ujawniało natomiast znaczących różnic w tym zakresie (tablica 63, część tabelaryczna publikacji).

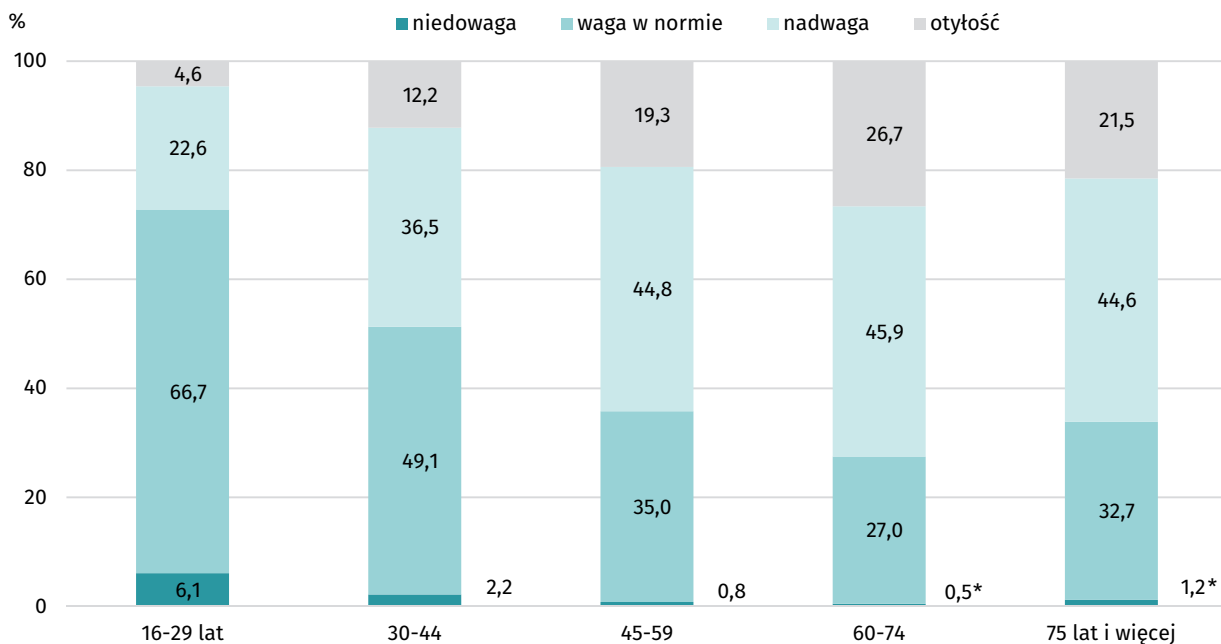
⁶⁴ Posłużono się wskaźnikiem BMI, obliczanym na podstawie danych (wagi i wzrostu) podawanych przez respondentów. BMI= masa (kg) / wzrost*wzrost (m²). Dla osób w wieku 16 lat lub więcej niedowaga oznacza wartości BMI mniejsze od 18,49, waga w normie mieści się w granicach 18,50-24,99, a nadwaga: 25,00-29,99. Wartości BMI wynoszące co najmniej 30,00 oznaczają otyłość.

Wykres 63. Masa ciała osób w wieku 16 lat i więcej według płci

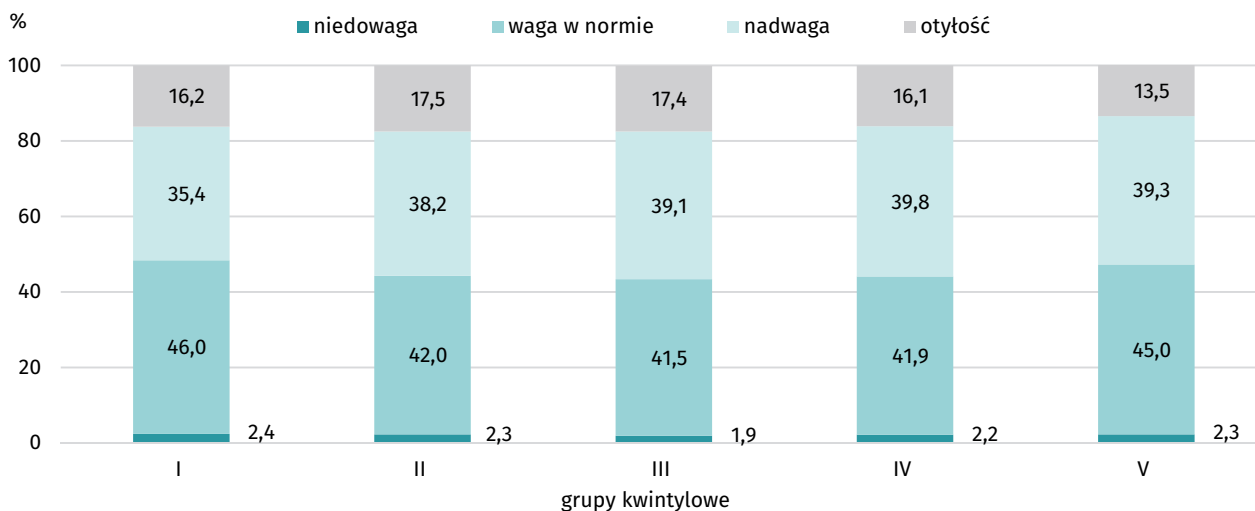
Udział osób z wagą w normie był najwyższy w przedziale wiekowym 16-29 lat (66,7%) i spadał w kolejnych grupach wieku (za wyjątkiem osób w wieku 75 lat lub więcej). Przy czym największy spadek odsetka osób o wadze w normie dotyczył grupy wiekowej 30-44 lata (o 17,6 p. proc. w stosunku do grupy młodszej). Otyłość lub nadwaga najczęściej występowała u osób w wieku 60-74 lata.

Wykres 64. Masa ciała osób według grup wieku

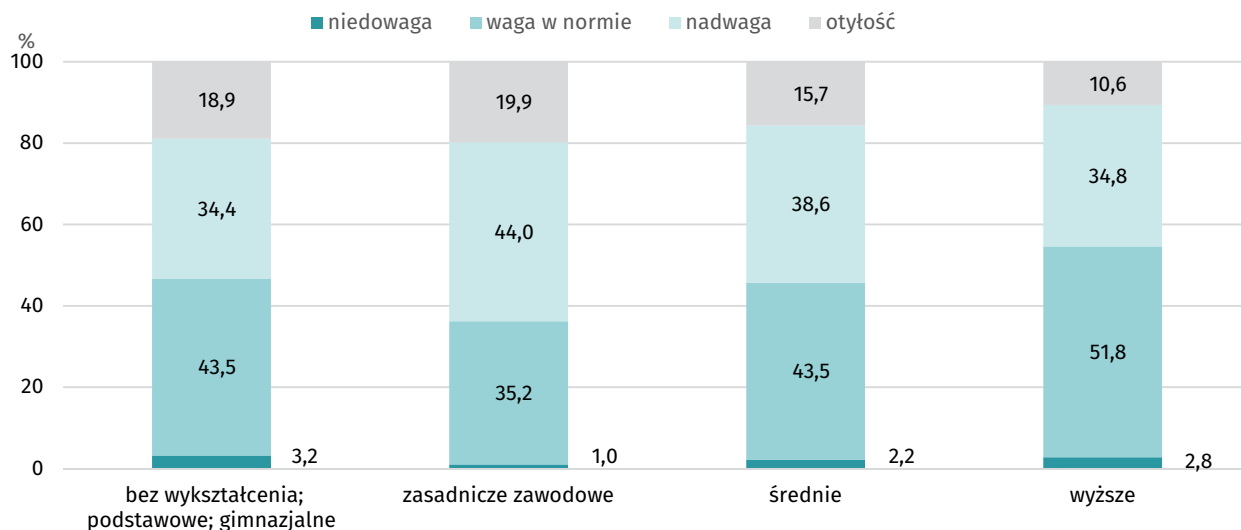
Najwyższymi odsetkami osób o wadze mieszczącej się w przyjętej normie charakteryzowały się skrajne grupy dochodowe (o najniższym i o najwyższym dochodzie). Jednak udział osób z nadwagą lub otyłością wynosił w każdej grupie kwintylowej ponad 50%.

Wykres 65. Masa ciała osób w wieku 16 lat i więcej według grup kwintylowych

Problem zbyt wysokiej wagi najczęściej występował wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (63,9%), a najrzadziej dotyczył osób z wykształceniem wyższym (45,4%)⁶⁵.

Wykres 66. Masa ciała osób w wieku 16 lat i więcej według wykształcenia

3.4. Współwystępowanie wybranych negatywnych elementów stylu życia

Charakterystyki stylu życia dają pełniejszy obraz, gdy rozpatruje się je łącznie. Mogą one bowiem współwystępować ze sobą, a efekty które niosą mogą nakładać się, wzmacniając oddziaływanie.

W 2017 r. przynajmniej jeden badany, niepozytywny dla zdrowia aspekt stylu życia⁶⁶ dotyczył 80,2% osób w wieku 16 lat lub więcej. Przy czym wskazania na daną charakterystykę stylu życia (np. zbyt wysoką wagę) rzadziej występowały samodzielnie, a częściej współtłniały z jednym lub dwoma innymi niekorzystnymi aspektami jednocześnie.

⁶⁵ Przy analizie danych dotyczących zdrowia względem wykształcenia należy pamiętać, że im wyższe wykształcenie, tym mniejszy udział w danej grupie osób w wieku 60 lat lub starszych.

⁶⁶ Brak aktywności fizycznej poza głównym zajęciem albo rzadsze niż codzienne spożycie owoców lub warzyw czy zbyt wysoka waga.

Wykres 67. Współwystępowanie wybranych negatywnych elementów stylu życia u osób w wieku 16 lat i więcej⁶⁷

W przybliżeniu co jedenasta osoba w wieku 16 lat lub więcej była zarówno nieaktywna fizycznie w typowym tygodniu poza swoim głównym zajęciem, jak i nie włączała codziennie do swojej diety owoców lub warzyw, a przy tym zbyt dużo ważyła. Tych osób dotyczyły trzy rozpatrywane elementy stylu życia jednocześnie. Uwzględnienie występowania co najmniej dwóch z tych trzech badanych elementów powiększa tę grupę do 41% osób w wieku 16 lat lub więcej. Częstości wskazań danych ocen zdrowia przy występowaniu określonych aspektów stylu życia zawiera poniższa tablica.

Tablica 23. Wybrane negatywne elementy stylu życia, a samoocena zdrowia

Wyszczególnienie	Ogółem	Samoocena ocena		
		bardzo dobre lub dobre	takie sobie, ani dobre ani złe	złe lub bardzo złe
		w %		
OGÓŁEM	100,0	60,7	26,4	12,9
Według negatywnych elementów stylu życia:^a				
osoby, których nie dotyczył żaden z wybranych elementów stylu życia	100,0	78,9	15,4	5,7
osoby, których dotyczył 1 element stylu życia	100,0	64,1	25,9	10,0
osoby, których dotyczyły 2 elementy stylu życia	100,0	51,1	31,7	17,2
osoby, których dotyczyły 3 elementy stylu życia	100,0	40,4	34,0	25,6

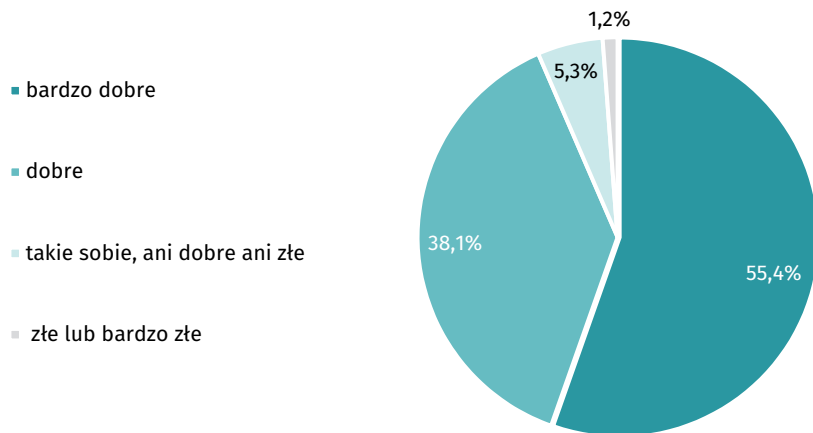
a Zbyt wysoka waga, spożywanie owoców i warzyw rzadziej niż codziennie, brak aktywności fizycznej poza głównym zajęciem.

⁶⁷ Uwaga. Ze względu na wykluczenia braków danych przy krzyżowaniu pytań, sumy poszczególnych elementów stylu życia mogą nieznacznie się różnić od odpowiadających im odsetków zawartych w poprzednich częściach syntezy.

4. Stan zdrowia dzieci w wieku poniżej 16 roku życia

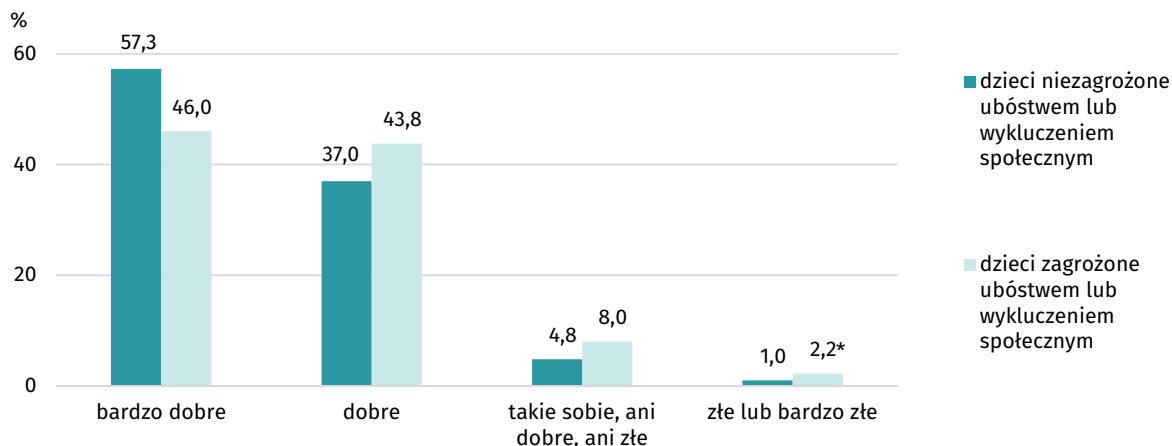
W 2017 r. zdrowie ponad połowy dzieci (55,4%) zostało ocenione jako bardzo dobre, a 38,1% dzieci – jako dobre. Oceny inne niż pozytywne stanowiły 6,5%.

Wykres 68. Ocena zdrowia dzieci poniżej 16 roku życia

Płeć, miejsce zamieszkania dzieci (miasto, wieś) nie różnicowały znacząco ocen dotyczących stanu zdrowia dzieci. Jednak odsetek ocen bardzo dobrych zdrowia był niższy w przypadku dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁶⁷ w porównaniu do dzieci, których nie dotyczył ten wskaźnik (różnica wynosiła 11,3 p. proc), choć różnica ta nie przetożyła się na istotną dysproporcję w zakresie łącznego odsetka ocen negatywnych (zdrowie złe lub bardzo złe).

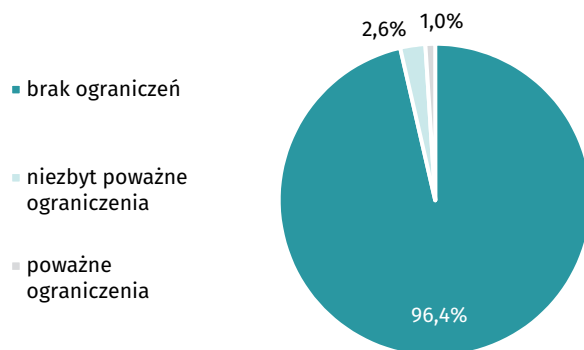
Wykres 69. Ocena zdrowia dzieci poniżej 16 roku życia według zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Ograniczona zdolność do wykonywania czynności (w stopniu poważnym lub niezbyt poważnym), trwająca 6 miesięcy lub dłużej dotyczyła 3,6% dzieci poniżej 16 roku życia. Płeć, miejsce zamieszkania dzieci (miasto, wieś) czy zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym nie różnicowały znacząco wskazań względem występowania ograniczeń (tablica 65, część tabelaryczna publikacji).

⁶⁷ Szczegółowy opis wskaźnika znajduje się w części metodologicznej publikacji.

Wykres 70. Ograniczenia w wykonywaniu czynności u dzieci poniżej 16 roku życia

5. Elementy stylu życia dzieci poniżej 16 roku życia

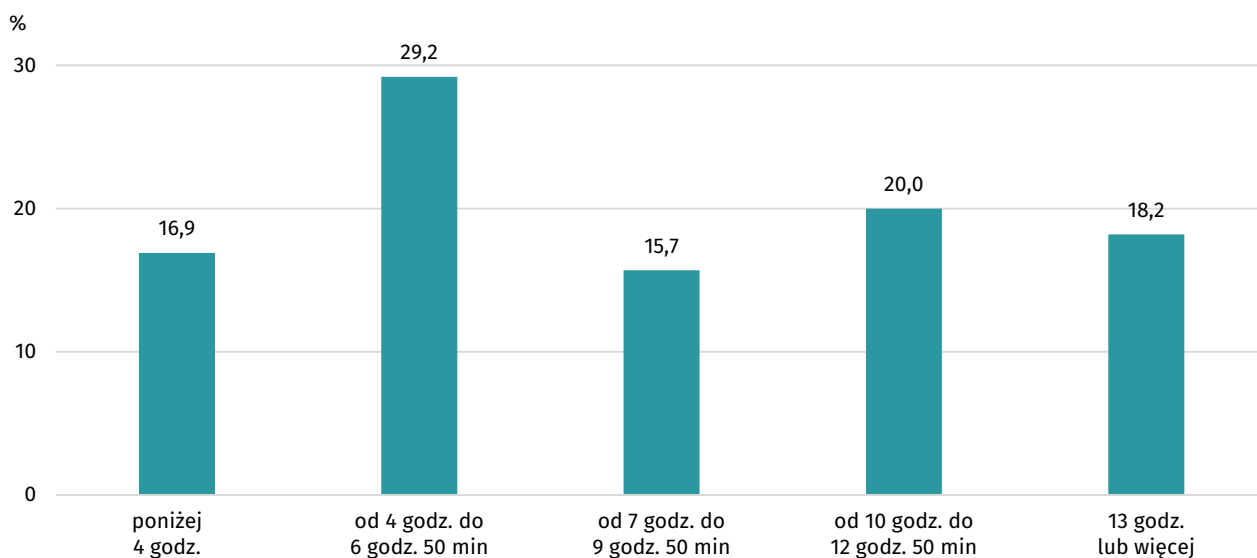
5.1. Aktywność fizyczna dzieci w wieku 7-15 lat⁶⁹

Aktywność fizyczna uwzględniała szeroki zakres form sportowo-rekreacyjnych, takich jak: obowiązkowe lekcje WF w szkole, dodatkowe zajęcia sportowe i aktywności w formie niezorganizowanej, m.in. jazda na rowerze czy gry i zabawy ruchowe.

Poniżej 1% dzieci w ogóle nie poświęcało czasu na aktywność fizyczną w typowym tygodniu⁷⁰. Z uwagi na niską liczebność tej grupy wyłączono ją z dalszych analiz w niniejszym podrozdziale.

Blisko połowa dzieci była aktywna fizycznie mniej 7 godzin w tygodniu, a tym samym nie mogła spełnić zaleceń WHO dla dzieci w tym wieku, mówiących o przynajmniej 1 godzinie dziennie wysiłku o umiarkowanej intensywności⁷¹.

Wykres 71. Czas poświęcony na aktywność fizyczną w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 7-15 lat

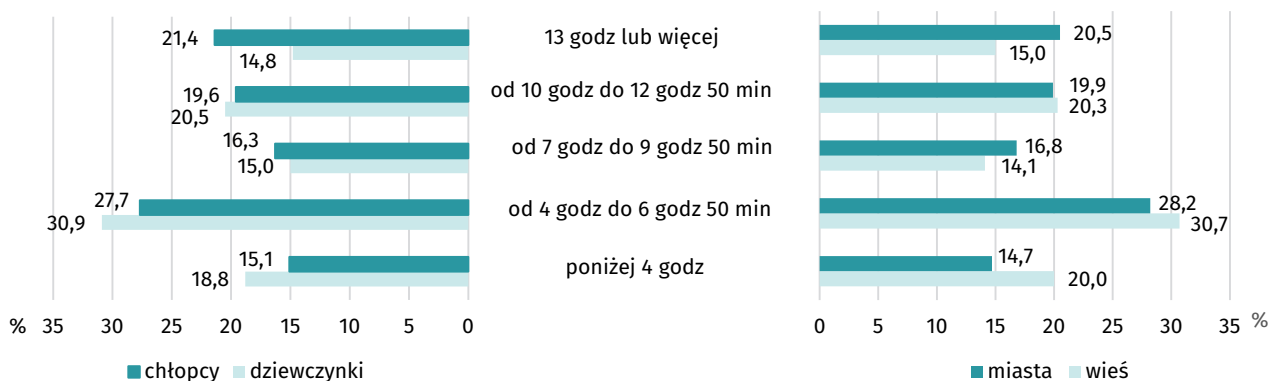
⁶⁹ Zmienna krajowa, dołączona w celu uzyskania szerszego obrazu zagadnienia zdrowia dzieci. Wiek ograniczono do populacji dzieci w wieku szkolnym ze względu na lekcje WF.

⁷⁰ Okresem odniesienia był typowy tydzień w porze roku, w której przeprowadzany był wywiad (kwiecień – maj).

⁷¹ Global Recommendations on Physical Activity for Health. WHO Press, Geneva 2010.

Poniżej 7 godzin w tygodniu na aktywność fizyczną poświęcały częściej dziewczynki niż chłopcy, a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – częściej dzieci mieszkające we wsiach niż w miastach⁷².

Wykres 72. Czas poświęcony na aktywność fizyczną w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 7-15 lat według płci i miejsca zamieszkania

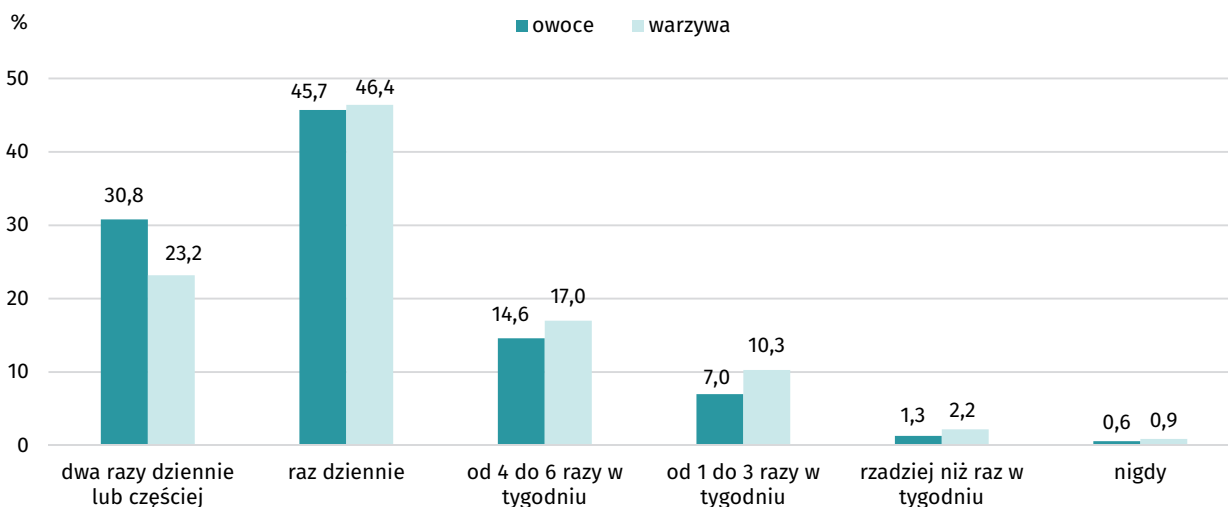

5.2. Konsumpcja owoców i warzyw przez dzieci w wieku 1-15 lat⁷³

Dzieci w wieku 1-15 lat w typowym tygodniu⁷⁴ najczęściej spożywały warzywa lub owoce raz dziennie. Z taką częstotliwością jadało owoce 45,7% dzieci, a warzywa – 46,4% dzieci. Wskazania na kilkukrotne spożywanie owoców czy warzyw w ciągu dnia były zdecydowanie rzadsze (30,8% w przypadku owoców oraz 23,2% w przypadku warzyw).

Pozostałe dzieci jadały warzywa lub owoce rzadziej niż codziennie. Owoce nie stanowiły codziennego składnika diety dla 23,5%, a warzywa dla 30,4% dzieci.

Wykres 73. Częstość spożywania owoców lub warzyw w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 1-15 lat

⁷² Nie były brane pod uwagę prace w gospodarstwie rolnym wymagające wysiłku fizycznego, wykonywane przez dzieci.

⁷³ Zmienna krajowa, dołączona w celu uzyskania szerszego obrazu zagadnienia zdrowia dzieci. Wiek ograniczono ze względu na specyficzne wymagania żywieniowe najmłodszych dzieci.

⁷⁴ Okresem odniesienia był typowy tydzień w porze roku, w której przeprowadzany był wywiad (kwiecień – maj).

W dalszej części tego podrozdziału ujęto warzywa i owoce łącznie, a także skoncentrowano się na codzienności (regularności) ich konsumpcji.

Tablica 24. Częstość spożywania owoców i warzyw w typowym tygodniu przez dzieci w wieku 1-15 lat

Wyszczególnienie	Ogółem	Częstość spożycia owoców i warzyw		
		przynajmniej raz dziennie zarówno owoce jak i warzywa	przynajmniej raz dziennie owoce albo warzywa ^a	rzadziej niż codziennie zarówno owoce jak i warzywa
w %				
OGÓŁEM	100,0	66,0	14,1	19,9
Płeć:				
chłopcy	100,0	64,4	14,2	21,4
dziewczynki	100,0	67,8	14,0	18,2
Miejsce zamieszkania:				
miasta	100,0	68,4	14,2	17,3
wieś	100,0	62,6	13,9	23,5
Wiek:				
1-3 lata	100,0	75,6	10,4	14,0
4-6	100,0	64,7	15,0	20,3
7-9	100,0	65,8	13,7	20,5
10-12	100,0	62,6	15,6	21,8
13-15	100,0	61,2	15,9	23,0
Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:				
nie	100,0	67,3	13,7	19,1
tak	100,0	59,8	16,2	23,9

a Tylko jedna z dwóch możliwości (owoce albo warzywa).

Wyniki wskazały, że owoce i warzywa łącznie pojawiały się przynajmniej raz dziennie w diecie 66% dzieci w wieku od 1 do 15 roku życia. Nieznacznie częściej dotyczyło to dziewczynek (67,8%) niż chłopców (64,4%) oraz dzieci mieszkających w miastach (68,4%) niż we wsiach (62,6%).

Owoce i warzywa były najczęściej spożywane w sposób regularny (co najmniej raz dziennie) w najmłodszej grupie dzieci (1-3 lata). Taka sytuacja dotyczyła 75,6% dzieci w tym wieku. W przypadku dzieci nieco starszych zdarzało się to już rzadziej.

Co najmniej raz dziennie jadano zarówno owoce jak i warzywa 67,3% dzieci niezagrażonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w porównaniu do 59,8% dzieci objętych tym ryzykiem.

6. Korzystanie z usług zdrowotnych w gospodarstwach domowych z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie w zdecydowanej większości gospodarstw (84,1%) z dziećmi poniżej 16 roku życia wystąpiła choć raz potrzeba skorzystania z usług opieki zdrowotnej⁷⁵ ze względu na te dzieci. Potrzeby te były prawie zawsze zaspokajane. Sytuacja, w której dziecko nie skorzystało z usług opieki zdrowotnej, mimo że tego potrzebowało dotyczyła 2% gospodarstw.

Potrzeba skorzystania przez dziecko (dzieci) poniżej 16 roku życia z usług dentystycznych lub ortodontycznych dotyczyła ponad połowy (53,6%) gospodarstw z dziećmi w tym wieku. Także w tym przypadku sytuacje niezaspokojenia potrzeby były nieliczne. Wskazało na ich wystąpienie 2,4% gospodarstw z dziećmi poniżej 16 roku życia.

7. Obciążenie gospodarstw domowych kosztami związanymi ze zdrowiem

W analizie obciążenia gospodarstw kosztami związanymi ze zdrowiem w niniejszym podrozdziale ujęto gospodarstwa, które w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie⁷⁶ korzystały z danego rodzaju opieki (zdrowotnej lub stomatologicznej) lub kupowały leki. Wyłączano natomiast te gospodarstwa, których dane zagadnienie nie dotyczyło.

7.1. Koszty opieki zdrowotnej⁷⁷

Dla 23,8% gospodarstw korzystających z opieki zdrowotnej koszty tej opieki stanowiły duże obciążenie. Dla 46,6% gospodarstw obciążenie to było niewielkie. Pozostałe gospodarstwa (prawie 30%) uznały je za żadne (uwzględniano też bezpłatne usługi).

Gospodarstwom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁷⁸ było trudniej ponosić koszty opieki zdrowotnej. Koszty te były dużym obciążeniem dla 32,7% gospodarstw, które obejmował wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz dla 21,2% gospodarstw nieobjętych tym wskaźnikiem spośród korzystających z opieki zdrowotnej.

Gospodarstwa korzystające z opieki zdrowotnej, w składzie których występowała przynajmniej jedna osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności zdecydowanie częściej niż gospodarstwa bez takich osób wskazywały, iż koszty opieki zdrowotnej były dla nich dużym obciążeniem finansowym (różnica wynosiła 20,6 p. proc.).

Tablica 25. Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z opieki zdrowotnej^a kosztami z tym związanymi

Wyszczególnienie	Ogółem	Stopień obciążenia kosztami		
		duże obciążenie	niewielkie obciążenie	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo usługi były bezpłatne
w %				
OGÓŁEM	100,0	23,8	46,6	29,6
Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:				
nie	100,0	21,2	50,4	28,4
tak	100,0	32,7	33,5	33,8
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną prawnie^b:				
nie	100,0	18,9	50,4	30,7
tak	100,0	39,5	34,5	26,0

a Dotyczy wizyt lekarskich, badań w laboratorium, leczenia szpitalnego lub rehabilitacji, z wyłączeniem usług dentystycznych i ortodontycznych. b Osoba posiadająca ważne orzeczenie poświadczające niepełnosprawność.

⁷⁵ Dotyczy wizyt lekarskich, badań w laboratorium, leczenia szpitalnego lub rehabilitacji, z wyłączeniem usług dentystycznych i ortodontycznych.

⁷⁶ Realizacja badania: kwiecień – maj 2017 r.

⁷⁷ W ramach kosztów opieki zdrowotnej nie brano pod uwagę kosztów usług dentystycznych i ortodontycznych oraz zakupu leków.

⁷⁸ Szczegółowy opis wskaźnika znajduje się w części metodologicznej publikacji.

7.2. Koszty opieki stomatologicznej⁷⁹

Gospodarstwa korzystające z opieki dentystycznej lub ortodontycznej najczęściej uznawały, że obciążenia z tym związane są niewielkie (48,8%), to prawie 23% gospodarstw oceniało je jako duże.

Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie wskazały znacząco częściej, iż koszty te były dla nich dużym obciążeniem. Jednak jedną z przyczyn mógł być fakt, iż częściej (38,5%) niż gospodarstwa niezagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (26,0%) wskazały, że korzystały z usług w pełni bezpłatnych lub koszty były tak niskie, że odczuły je jako żadne.

Tablica 26. Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z usług dentystycznych lub ortodontycznych kosztami z tym związanymi

Wyszczególnienie	Ogółem	Stopień obciążenia kosztami		
		duże obciążenie	niewielkie obciążenie	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo usługi były bezpłatne
w %				
OGÓŁEM	100,0	22,8	48,8	28,5
Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:				
nie	100,0	22,3	51,8	26,0
tak	100,0	24,6	36,9	38,5
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną prawnie^a:				
nie	100,0	21,9	50,8	27,3
tak	100,0	25,6	41,9	32,5

a Osoba posiadająca ważne orzeczenie poświadczające niepełnosprawność.

7.3. Koszty zakupu leków⁸⁰

Zdecydowanie inna sytuacja przedstawiała się w przypadku leków. Koszty z nimi związane były dużym obciążeniem dla ponad 40% gospodarstw, a niewielkim obciążeniem dla 55,9%. Pozostałe 3,9% gospodarstw domowych kupujących leki uznało to obciążenie za żadne.

Zakup leków był dużym obciążeniem dla ponad połowy (56,9%) gospodarstw zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz dla ponad jednej trzeciej (35,3%) gospodarstw nieobjętych tym wskaźnikiem. Odsetek wskazań na żadne obciążenie finansowe w związku z zakupem leków nie przekraczał 4%, bez względu na to, czy gospodarstwa były zagrożone czy niezagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Fakt wystąpienia co najmniej jednej osoby z orzeczeniem poświadczającym niepełnosprawność w składzie gospodarstw znacząco różnicował wskazania. Koszty zakupu leków były dużym obciążeniem dla 65,3% gospodarstw z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną oraz dla 32,4% gospodarstw bez takiej osoby.

⁷⁹ Nie uwzględniono kosztów leków.

⁸⁰ Uwzględniono leki przepisane przez lekarza oraz leki i preparaty lecznicze (np. witaminy)brane z własnej inicjatywy.

Tablica 27. Obciążenie gospodarstw domowych kupujących leki kosztem ich nabycia

Wyszczególnienie	Ogółem	Stopień obciążenia kosztami		
		duże obciążenie	niewielkie obciążenie	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo leki były bezpłatne
		w %		
OGÓŁEM	100,0	40,2	55,9	3,9
Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:				
nie	100,0	35,3	60,7	4,0
tak	100,0	56,9	39,4	3,7
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną prawnie^a:				
nie	100,0	32,4	62,9	4,6
tak	100,0	65,3	33,2	1,6*

a Osoba posiadająca ważne orzeczenie poświadczające niepełnosprawność.

7.4. Wybrane grupy gospodarstw domowych a obciążenie kosztami związanymi ze zdrowiem

Czynnikiem różnicującym odczuwalne obciążenie kosztami opieki zdrowotnej, a zwłaszcza zakupu leków był zaawansowany wiek osób, wchodzących w skład gospodarstw domowych. Było to szczególnie widoczne w grupie gospodarstw bez dzieci (poniżej 16 roku życia). Wystąpienie w ich składzie choć jednej osoby starszej (powyżej 59 roku życia) przekładało się na wzrost odsetka wskazań na duże obciążenie finansowe związane z kosztami opieki zdrowotnej (z 16,9% do 32,7%). W przypadku leków odsetki te wynosiły odpowiednio 26,1% (w gospodarstwach bez dzieci i bez osoby starszej) oraz 56,6% (w gospodarstwach bez dzieci i z osobą starszą).

Podobnej zależności nie zaobserwowano w odniesieniu do najmłodszych członków gospodarstw domowych. Występowanie w składzie co najmniej jednego dziecka w wieku poniżej 16 roku życia nie przekładało się na większy odsetek wskazań na obciążenia kosztami związanymi ze zdrowiem. Tylko w przypadku opieki dentystycznej i ortodontycznej nieznacznie więcej gospodarstw z dziećmi niż bez dzieci odczuwało te koszty jako duże obciążenie.

Tablica 28. Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z opieki zdrowotnej^a kosztami z tym związanymi (bez zakupu leków) według wybranych grup gospodarstw domowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Stopień obciążenia kosztami		
		duże obciążenie	niewielkie obciążenie	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo usługi były bezpłatne
		w %		
OGÓŁEM	100,0	23,8	46,6	29,6
Gospodarstwa domowe:				
bez dzieci ^b oraz bez osób powyżej 59 roku życia	100,0	16,9	50,8	32,3
bez dzieci ^b z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia	100,0	32,7	41,1	26,2
z dziećmi ^b oraz bez osób powyżej 59 roku życia	100,0	16,8	52,4	30,8
z dziećmi ^b z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia	100,0	20,0	45,5	34,5

a Dotyczy wizyt lekarskich, badań w laboratorium, leczenia szpitalnego lub rehabilitacji, z wyłączeniem usług dentystycznych i ortodontycznych. b Oznacza dzieci poniżej 16 roku życia.

Tablica 29. Obciążenie gospodarstw domowych korzystających z usług dentystycznych lub ortodontycznych kosztami z tym związanymi (bez zakupu leków) według wybranych grup gospodarstw domowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Stopień obciążenia kosztami		
		duże obciążenie	niewielkie obciążenie	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo usługi były bezpłatne
		w %		
OGÓŁEM	100,0	22,8	48,8	28,5
Gospodarstwa domowe:				
bez dzieci ^a oraz bez osób powyżej 59 roku życia	100,0	22,6	53,3	24,1
bez dzieci ^a z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia	100,0	21,0	43,2	35,8
z dziećmi ^a oraz bez osób powyżej 59 roku życia	100,0	24,8	51,9	23,3
z dziećmi ^a z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia	100,0	25,3	47,6	27,1

a Oznacza dzieci poniżej 16 roku życia.

Tablica 30. Obciążenie gospodarstw domowych kupujących leki kosztem ich nabycia według wybranych grup gospodarstw domowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Stopień obciążenia kosztami		
		duże obciążenie	niewielkie obciążenie	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo leki były bezpłatne
		w %		
OGÓŁEM	100,0	40,2	55,9	3,9
Gospodarstwa domowe:				
bez dzieci ^a oraz bez osób powyżej 59 roku życia	100,0	26,1	66,7	7,2
bez dzieci ^a z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia	100,0	56,6	41,6	1,9
z dziećmi ^a oraz bez osób powyżej 59 roku życia	100,0	26,7	69,1	4,1
z dziećmi ^a z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia	100,0	40,1	57,7	2,2*

a Oznacza dzieci poniżej 16 roku życia.

ZADOWOLENIE MIESZKAŃCÓW POLSKI Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA⁸¹

Mieszkańcy Polski w wieku 16 lat i więcej dokonali oceny zadowolenia z życia jako całości, wybranych jego aspektów oraz miejsca zamieszkania. Odpowiedzi udzielali zgodnie ze swoją oceną w dniu realizacji badania.

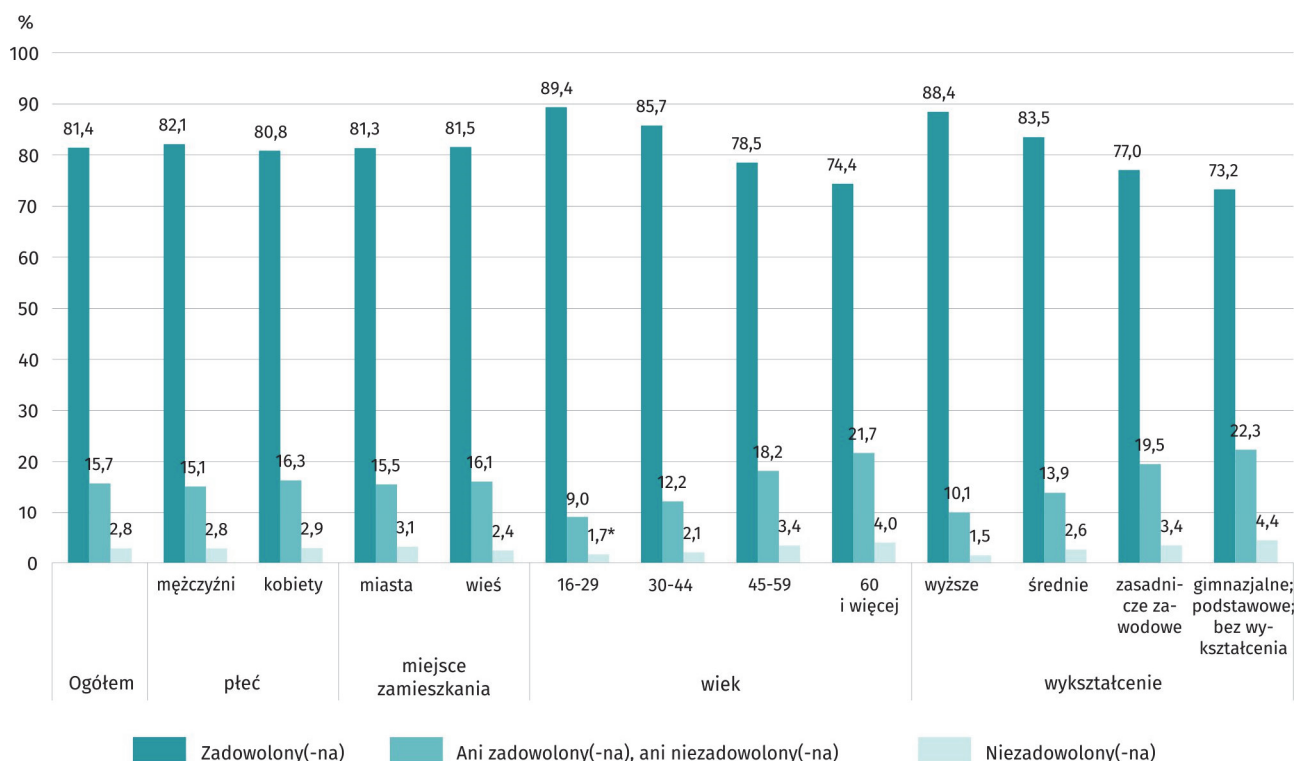
1. Zadowolenie z życia

Wyniki uzyskane w 2017 roku wskazują, że większość mieszkańców Polski (ponad 81%) była zadowolona ze swojego życia ogólnie rzecz biorąc. Z tego prawie 10% osób oceniło, że było bardzo zadowolonych. Osoby niezadowolone ze swojego życia stanowiły prawie 3%, z czego tylko 0,5% była bardzo niezadowolona.

Nie odnotowano znaczących różnic w podziale według płci oraz ze względu na miejsce zamieszkania. Natomiast widoczne zróżnicowanie można zaobserwować w podziale na grupy wiekowe. Osoby młodsze lepiej oceniły zadowolenie z życia. Prawie 90% osób z przedziału wiekowego 16-29 lat było zadowolonych ze swojego życia, z tego prawie 16% było bardzo zadowolonych. Im osoba starsza, tym zadowolenie było mniejsze. W grupie wiekowej 60 lat i więcej zadowolonych z życia było nieco ponad 74%, z tego bardzo zadowolonych około 6% osób.

Poziom ogólnego zadowolenia był wyraźnie zróżnicowany również pod względem wykształcenia. Im niższe wykształcenie, tym mniejsze zadowolenie ze swojego życia. Nieco ponad 88% osób z wyższym wykształceniem deklaruowało zadowolenie ze swojego życia, przy czym nieco ponad 14% było bardzo zadowolonych. Natomiast w grupie z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, swoje zadowolenie z życia zadeklarowało około 73% osób, z tego jedynie około 8% było bardzo zadowolonych.

Wykres 74. Zadowolenie ze swojego życia ogólnie rzecz biorąc (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

⁸¹ We wszystkich wykresach na kategorię zadowolony składają się odpowiedzi zadowolony(-na) i bardzo zadowolony(-na), natomiast na kategorię niezadowolony(-na) składają się odpowiedzi niezadowolony(-na) i bardzo niezadowolony(-na).

2. Zadowolenie z wybranych aspektów życia

Biorąc pod uwagę wybrane aspekty życia mieszkańcy Polski najlepiej oceniali swoje relacje z innymi ludźmi oraz sytuację rodzinną.

W przypadku relacji z innymi ludźmi, zadowolenie deklarowało blisko 90% osób, z czego prawie 13% oceniło, że jest z nich bardzo zadowolona. Najczęściej zadowolenie wyrażały osoby z wykształceniem wyższym (prawie 94%). Im wykształcenie niższe, tym wskaźnik zadowolenia był mniejszy. Dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym wyniósł około 85%.

W przypadku oceny sytuacji rodzinnej blisko 82% osób wyraziło swoje zadowolenie, z tego prawie co piąta osoba uznała, że jest bardzo zadowolona. Najczęściej swoje zadowolenie wyrażali ludzie z przedziału wiekowego 16-29 lat (około 87%), wraz z wiekiem odsetek zadowolonych malał i dla osób z przedziału 60 lat i więcej wyniósł około 77%. Kolejnym czynnikiem różnicującym było wykształcenie. Osoby z wykształceniem wyższym częściej wyrażały zadowolenie ze swojej sytuacji rodzinnej (około 86%), im niższe wykształcenie, tym odsetek zadowolonych był niższy. Dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym wyniósł około 75%.

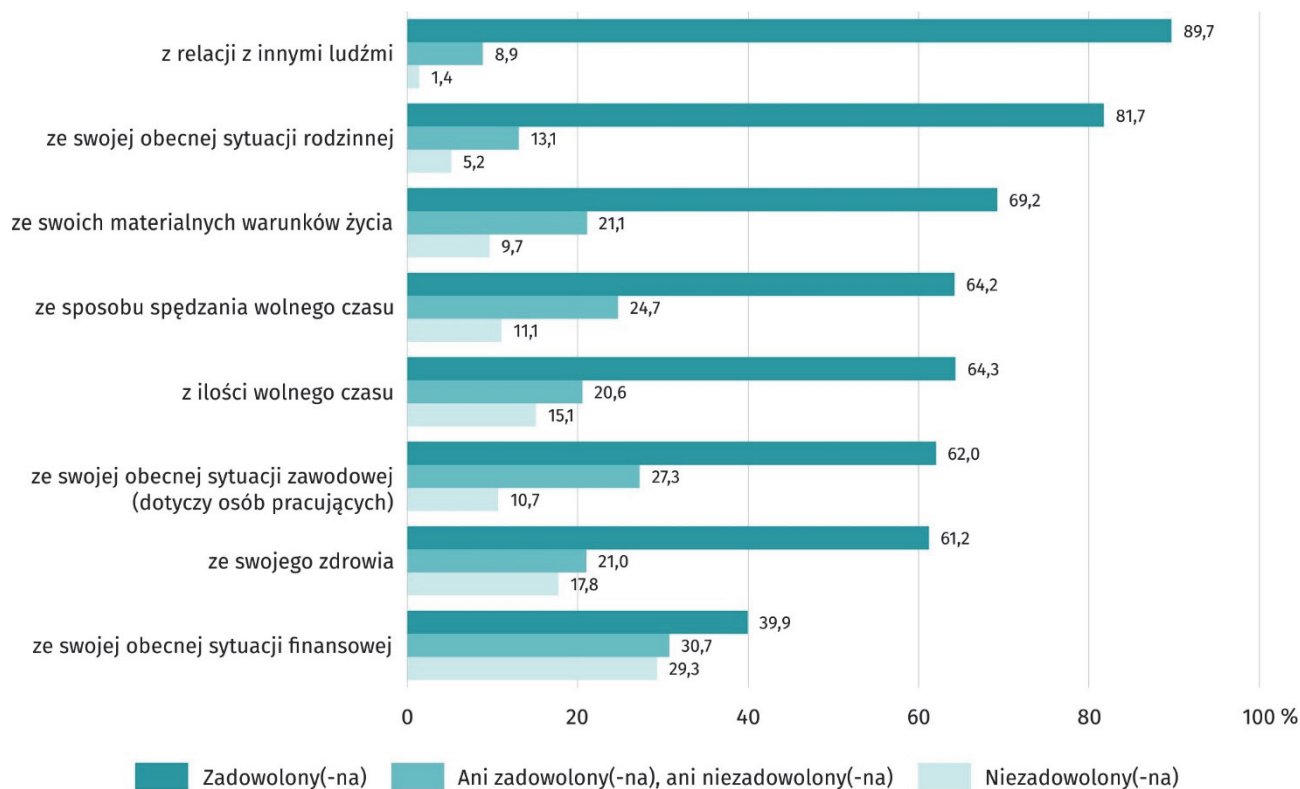
Warto zwrócić uwagę na fakt, że wystąpiło stosunkowo wysokie zadowolenie z materialnych warunków życia (około 69%). Istotnym czynnikiem różnicującym okazało się wykształcenie. Ponad 88% osób z wykształceniem wyższym wyraziło swoje zadowolenie. Im niższe wykształcenie, tym mniejszy był odsetek zadowolonych, dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym wyniósł około 73%.

Ponad 64% osób wyraziło swoje zadowolenie z ilości wolnego czasu. Grupą wiekową najczęściej wyrażającą swoje zadowolenie były osoby w wieku 60 lat i więcej (ponad 82%), z kolei najrzadziej osoby w wieku 30-44 lata (około 50%).

Mieszkańcy Polski ocenili również zadowolenie ze sposobu spędzania wolnego czasu. Około 64% z nich wyraziło swoje zadowolenie. Niewielkie zróżnicowanie zaobserwowano ze względu na miejsce zamieszkania. Częściej wyrażali zadowolenie mieszkańcy miast (67%) niż wsi (około 60%). Kolejnym czynnikiem różnicującym był wiek. Osoby z przedziału 45-59 lat najrzadziej wyrażały swoje zadowolenie (około 57%), z kolei osoby z wieku 16-29 lat – najczęściej (około 75%).

Relatywnie najgorzej ludzie oceniali swoją obecną sytuację finansową. Osób zadowolonych było niespełna 40%, w tym bardzo zadowolonych jedynie około 4%. Biorąc pod uwagę wiek, najbardziej zadowolone były osoby z przedziału 30-44 lata (około 48%). Istotne również okazało się wykształcenie. Około 58% osób z wyższym wykształceniem wyraziło swoje zadowolenie, przy czym im niższy był poziom wykształcenia, tym mniejszy był poziom zadowolenia. Niezadowolenie ze swojej obecnej sytuacji finansowej wyraziło prawie 40% osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, podczas gdy ogółem osoby niezadowolone stanowiły około 31%.

Wykres 75. Zadowolenie z wybranych aspektów życia (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

3. Zadowolenie ze swojej obecnej sytuacji zawodowej⁸²

Większość (około 62%) mieszkańców Polski w 2017 roku była zadowolona ze swojej sytuacji zawodowej, niezadowolone deklarowała co 9 osoba.

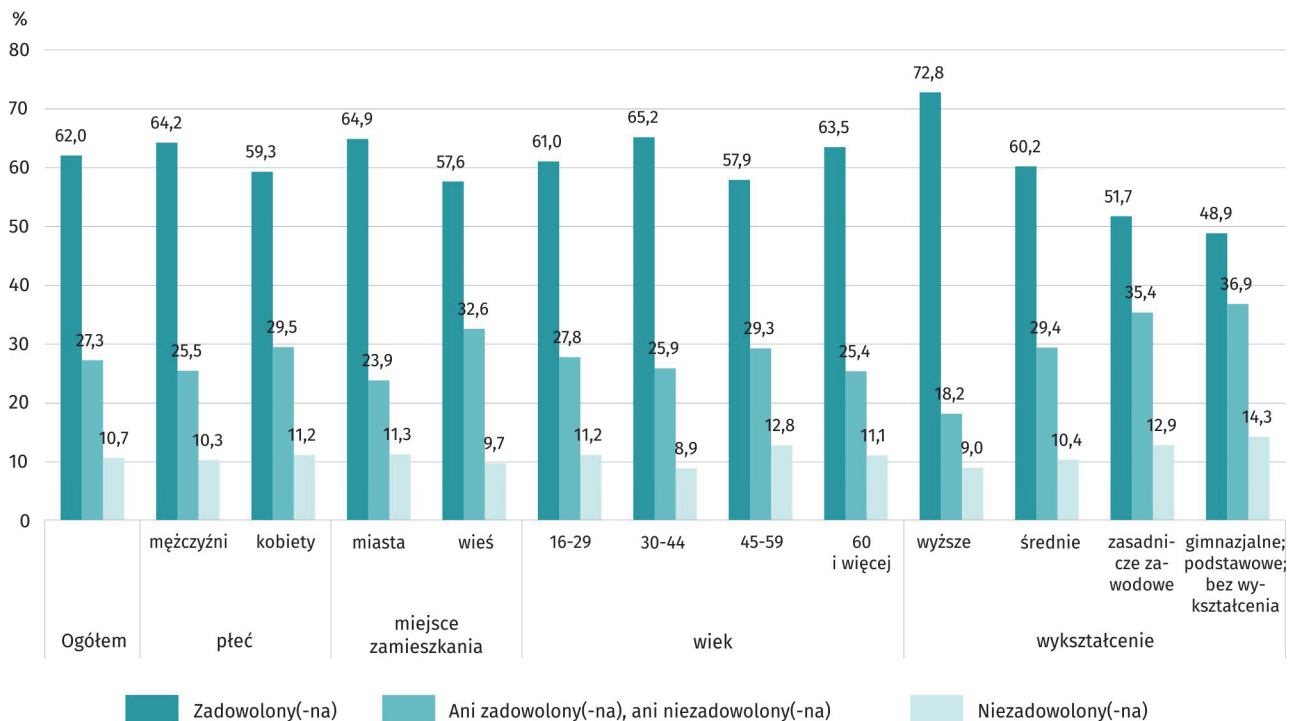
Wyniki badania wskazują wyższy odsetek zadowolonych mężczyzn (około 64%) niż kobiet (około 59%). Widać również zróżnicowanie ze względu na miejsce zamieszkania. Więcej osób zadowolonych było wśród mieszkańców miast niż wsi (odpowiednio około 65% i 58%).

Wiek również był czynnikiem różnicującym. Najwięcej osób zadowolonych z obecnej sytuacji zawodowej było wśród osób z przedziału wiekowego 30-44 lata (około 65%) oraz 60 lat i więcej (około 64%). Osoby w wieku 45-59 lat rzadziej wyrażały swoje zadowolenie (około 58%) i jednocześnie najwięcej osób z tej grupy wiekowej zadeklarowało swoje niezadowolenie (około 13%).

Największe zróżnicowanie związane było jednak z wykształceniem. Im wykształcenie wyższe, tym większe zadowolenie z sytuacji zawodowej. Około 73% osób z wyższym wykształceniem wyrażało zadowolenie, podczas gdy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym było to niecałe 49%.

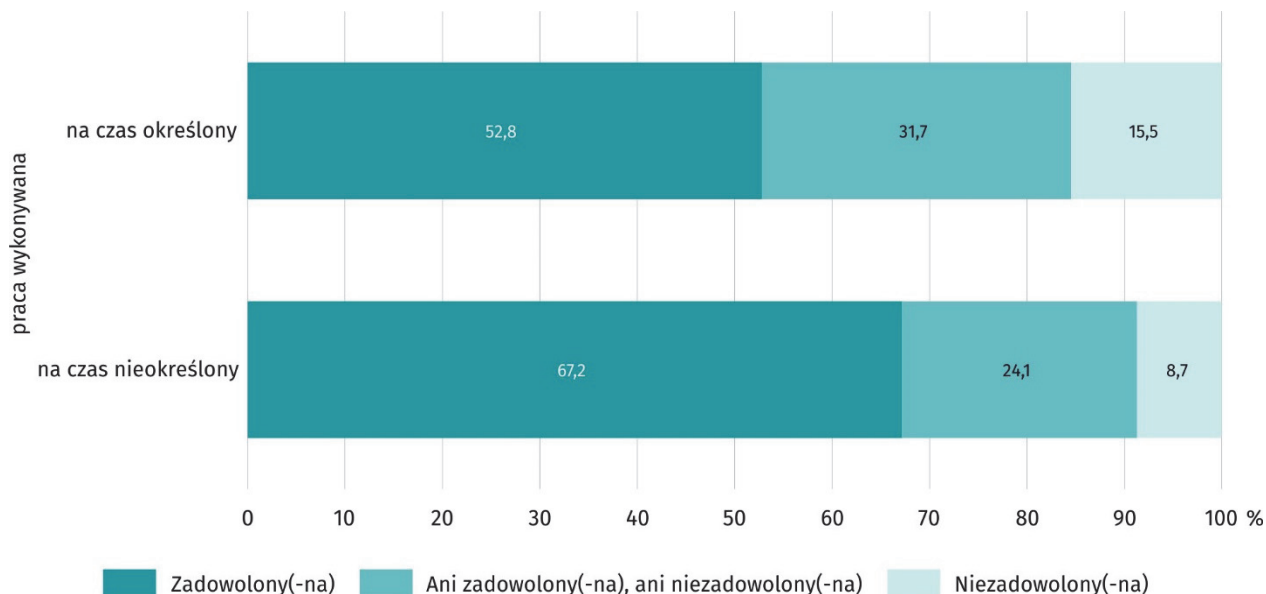
⁸² Dotyczy osób pracujących

Wykres 76. Zadowolenie ze swojej obecnej sytuacji zawodowej (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Kolejnym czynnikiem różnicującym był rodzaj umowy o pracę. Osoby wykonujące pracę na czas nieokreślony częściej wyrażały swoje zadowolenie (około 67%) niż osoby zatrudnione na czas określony (około 53%).

Wykres 77. Zadowolenie ze swojej obecnej sytuacji zawodowej według rodzaju umowy o pracę (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

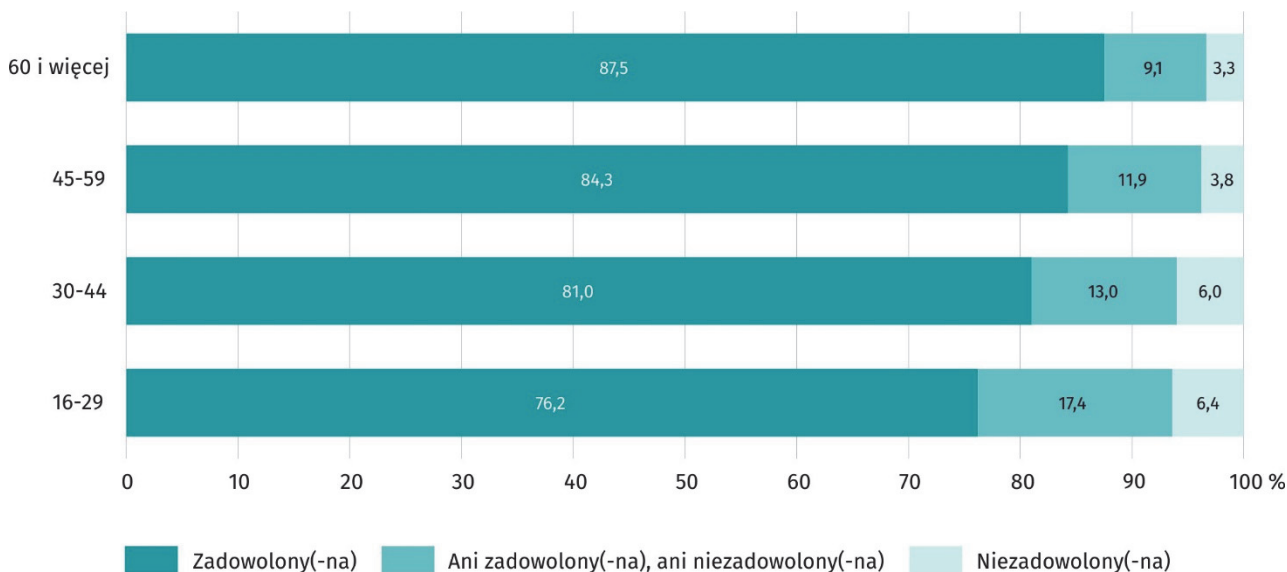

4. Zadowolenie z miejsca zamieszkania i poczucie bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania

Większość (83%) mieszkańców Polski w 2017 r. na pytanie o zadowolenie z miejscowości w której żyje, odpowiedziała pozytywnie. Nie wystąpiły znaczące rozbieżności w podziale na płeć i miejsce zamieszkania.

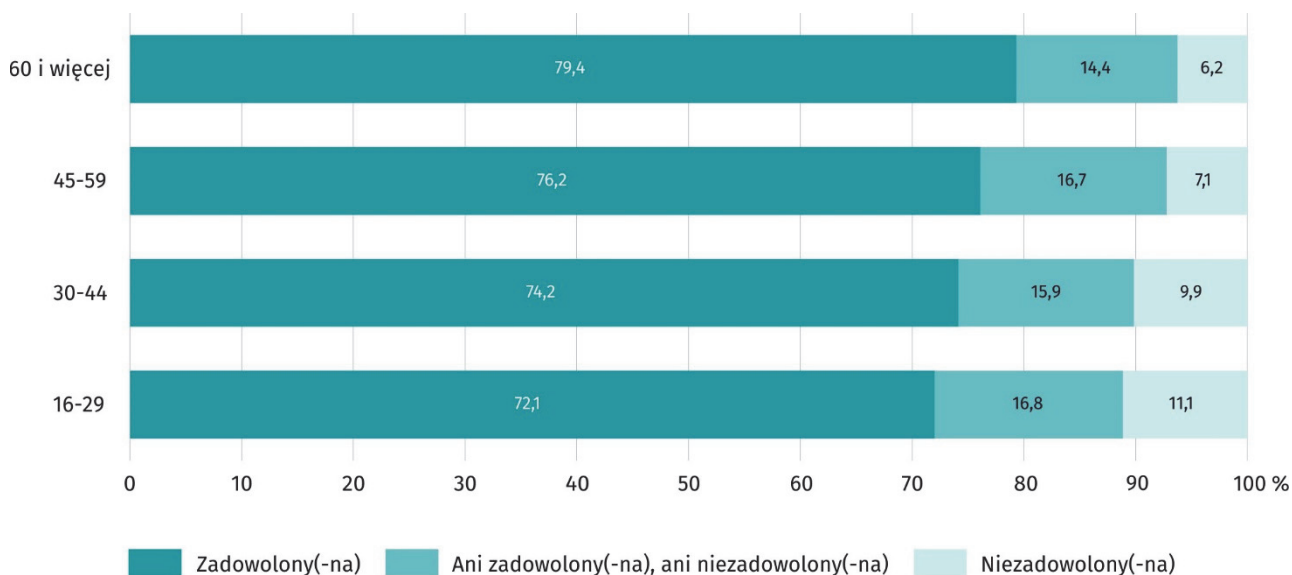
Czynnikiem różnicującym okazał się wiek. Im osoba starsza, tym zadowolenie z miejsca zamieszkania było większe. Około 76% osób w przedziale 16-29 lat było zadowolonych ze swojego miejsca zamieszkania, podczas gdy w wieku 60 lat i więcej zadowolonych było blisko 88%.

Wykres 78. Zadowolenie z miejsca zamieszkania wg wieku (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Mieszkańcy Polski zapytani o zadowolenie z terenów rekreacyjnych i terenów zielonych w miejscu zamieszkania najczęściej wyrażali opinie pozytywne (około 76% osób zadowolonych). Podobnie jak w przypadku zadowolenia z miejsca zamieszkania, największe różnice związane były z wiekiem. Im osoba starsza, tym zadowolenie większe: od około 72% w grupie wiekowej 16-29 lat do nieco ponad 79% w grupie osób w wieku 60 lat i więcej.

Wykres 79. Zadowolenie z terenów rekreacyjnych i terenów zielonych w miejscu zamieszkania wg wieku (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

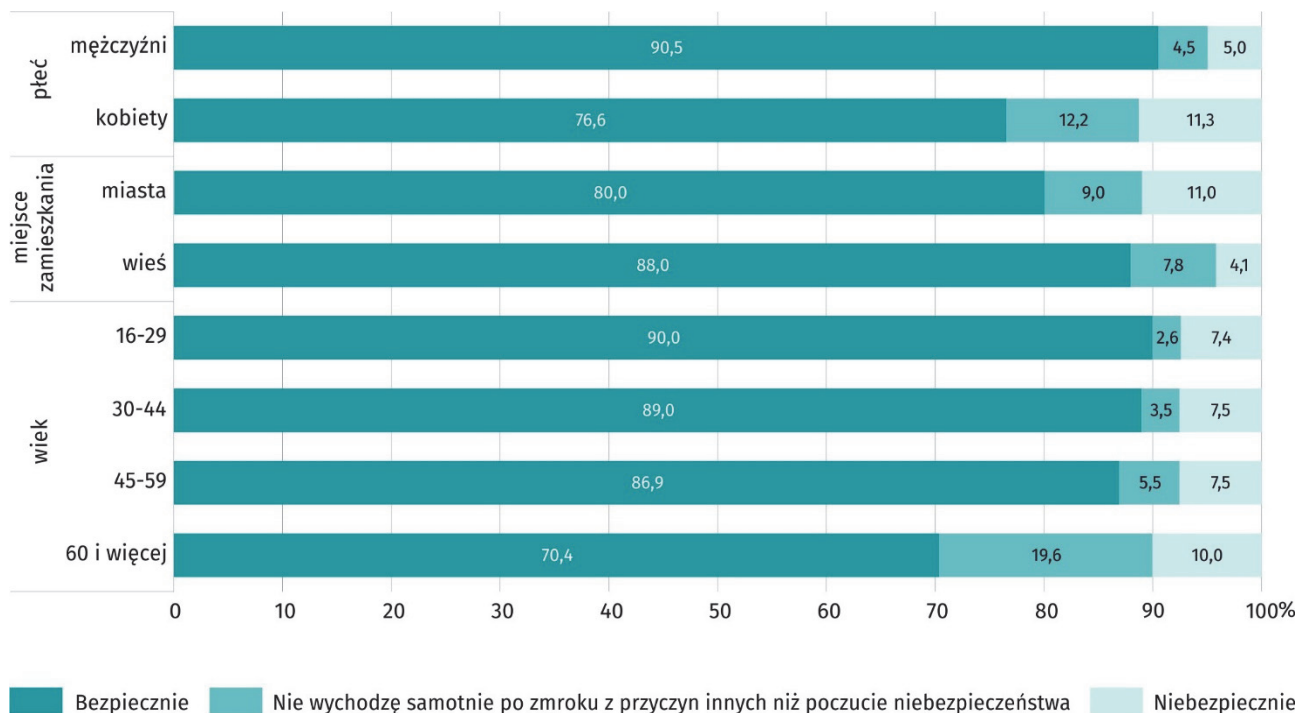
Większość osób (około 83%) zapytanych o poczucie bezpieczeństwa w swojej okolicy zamieszkania⁸³, odpowiedziała twierdząco. Zaobserwowano jednak duże różnice w podziale według płci, miejsca zamieszkania (miasto, wieś) i wieku. Mężczyźni czuli się znacznie bezpieczniej niż kobiety (odpowiednio około 91% i 77%). Co 10 kobieta nie czuła się bezpiecznie w okolicy swojego zamieszkania.

Osoby mieszkające na wsi czuły się bezpieczniej niż osoby mieszkające w mieście (odpowiednio: 88% i 80%).

Biorąc pod uwagę wiek, najbezpieczniej czuły się osoby młode. 90% osób w wieku 16-29 lat czuło się bezpiecznie, natomiast im starsza grupa wiekowa tym poczucie bezpieczeństwa malało. W grupie wiekowej 60 lat i więcej bezpiecznie w miejscu zamieszkania czuło się nieco ponad 70% osób, przy czym co 10 osoba nie czuła się bezpiecznie.

⁸³ Respondenci odpowiadali na pytanie: „Jak bezpiecznie czuje się Pan/Pani chodząc samotnie w swojej okolicy po zmroku?”

Wykres 80. Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

5. Zadowolenie ze zdrowia

Ponad 3/5 (około 61%) mieszkańców Polski w 2017 r. było zadowolonych ze swojego zdrowia, jednak prawie co piąta osoba (około 18%) była niezadowolona.

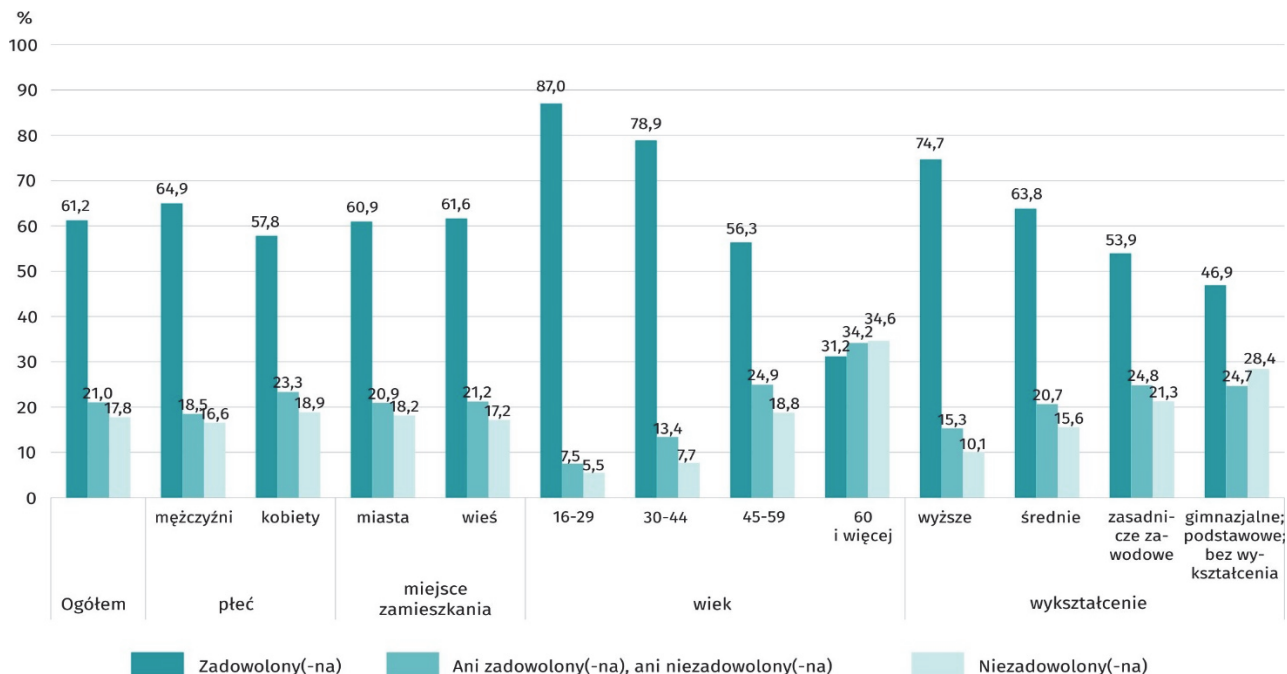
Mężczyźni częściej niż kobiety (odpowiednio około 65% i 58%) wyrażali swoje zadowolenie ze zdrowia. Nie zauważono istotnych różnic w podziale na miasto i wieś.

Natomiast wyraźną różnicę widać w przedziałach wiekowych. Im osoba starsza, tym zadowolenie ze zdrowia było mniejsze. 87% osób z przedziału wiekowego 16-29 lat wyraziło swoje zadowolenie ze zdrowia, podczas gdy w grupie wiekowej 60 lat i więcej osób zadowolonych było jedynie około 31%. W najmłodszej grupie wiekowej jedynie około 6% osób była niezadowolonych ze swojego zdrowia, natomiast w grupie najstarszej – około 35%.

Kolejnym czynnikiem różnicującym zadowolenie ze zdrowia było wykształcenie⁸⁴. Najbardziej zadowolone ze swojego zdrowia były osoby z wyższym wykształceniem. Około 75% z nich zadeklarowało zadowolenie. Im niższe wykształcenie, tym zadowolenie było niższe. Odsetek osób zadowolonych ze swojego zdrowia posiadających wykształcenie gimnazjalne i niższe wynosił około 47%.

⁸⁴ Istnieje zależność między poziomem wykształcenia a wiekiem: im wyższe wykształcenie, tym mniejszy odsetek osób z grupy wiekowej 60 lat i więcej.

Wykres 81. Zadowolenie ze zdrowia (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

6. Osoby niepełnosprawne⁸⁵

Wyniki badania w 2017 r. wskazują, że niepełnosprawność ma znaczący wpływ na wiele aspektów naszego życia.

Zadowolenie z życia ogólnie rzecz biorąc zadeklarowało około 64% osób niepełnosprawnych, podczas gdy wśród osób bez niepełnosprawności takich osób było około 84%.

Spośród analizowanych aspektów największą różnicę można zauważyć w ocenie zdrowia. Jedynie około 16% osób z niepełnosprawnością było zadowolonych ze swojego zdrowia, podczas gdy wśród osób bez niepełnosprawności swoje zadowolenie zadeklarowało 67% osób. Odwrotnie przedstawiała się sytuacja z niezadowolaniem ze swojego zdrowia. Swoje niezadowolenie wyraziło odpowiednio 57% osób z niepełnosprawnością i około 13% osób bez niepełnosprawności.

W kontekście badanych aspektów obie grupy najbardziej zadowolone były z sytuacji rodzinnej i relacji z innymi ludźmi. 73% osób niepełnosprawnych i około 83% bez niepełnosprawności było zadowolonych ze swojej sytuacji rodzinnej, podczas gdy swoje zadowolenie z relacji z innymi ludźmi wyraziło około 82% osób niepełnosprawnych i około 91% osób bez niepełnosprawności.

Dość duże zróżnicowanie wystąpiło w ocenie materialnych warunków życia. Około 56% osób niepełnosprawnych było zadowolonych, podczas gdy wśród osób bez niepełnosprawności było ich około 71%. Osób niezadowolonych ze swoich materialnych warunków życia było prawie dwa razy więcej wśród osób niepełnosprawnych niż wśród osób bez niepełnosprawności (odpowiednio około 17% i 9%).

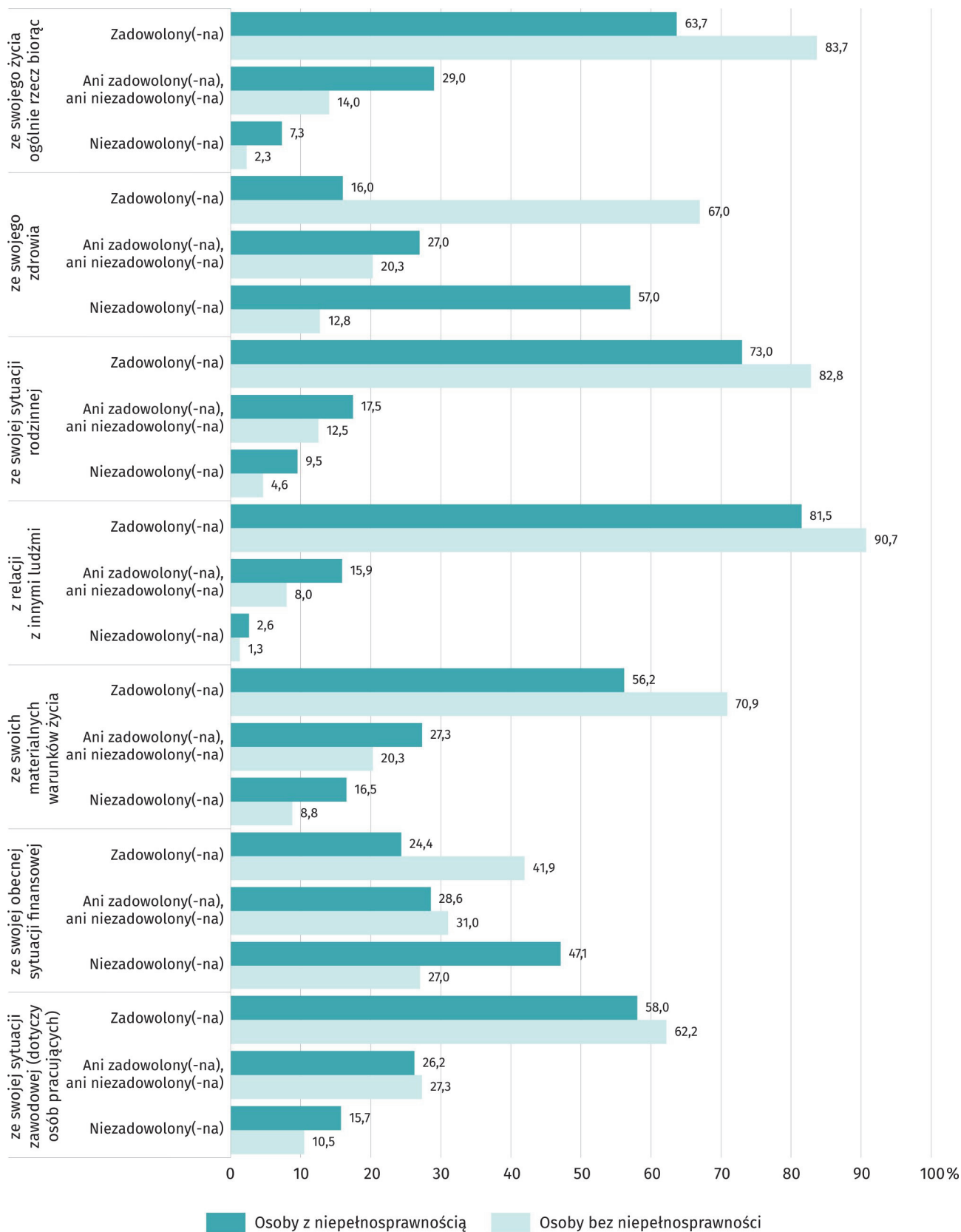
Podobne zależności dotyczyły oceny sytuacji finansowej. Około 24% osób niepełnosprawnych było z niej zadowolonych, jednak wśród osób bez niepełnosprawności ten odsetek był znacznie wyższy – około 42%. Osoby niezadowolone z obecnej sytuacji finansowej w populacji osób niepełnosprawnych stanowiły nieco ponad 47%, natomiast wśród osób bez orzeczenia o niepełnosprawności było ich 27%.

Najmniejsze zróżnicowanie pomiędzy grupami wystąpiło w ocenie sytuacji zawodowej⁸⁶. 58% osób niepełnosprawnych i około 62% osób bez niepełnosprawności zadeklarowało swoje zadowolenie z obecnej sytuacji zawodowej.

⁸⁵ Za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony.

⁸⁶ Dotyczy osób pracujących

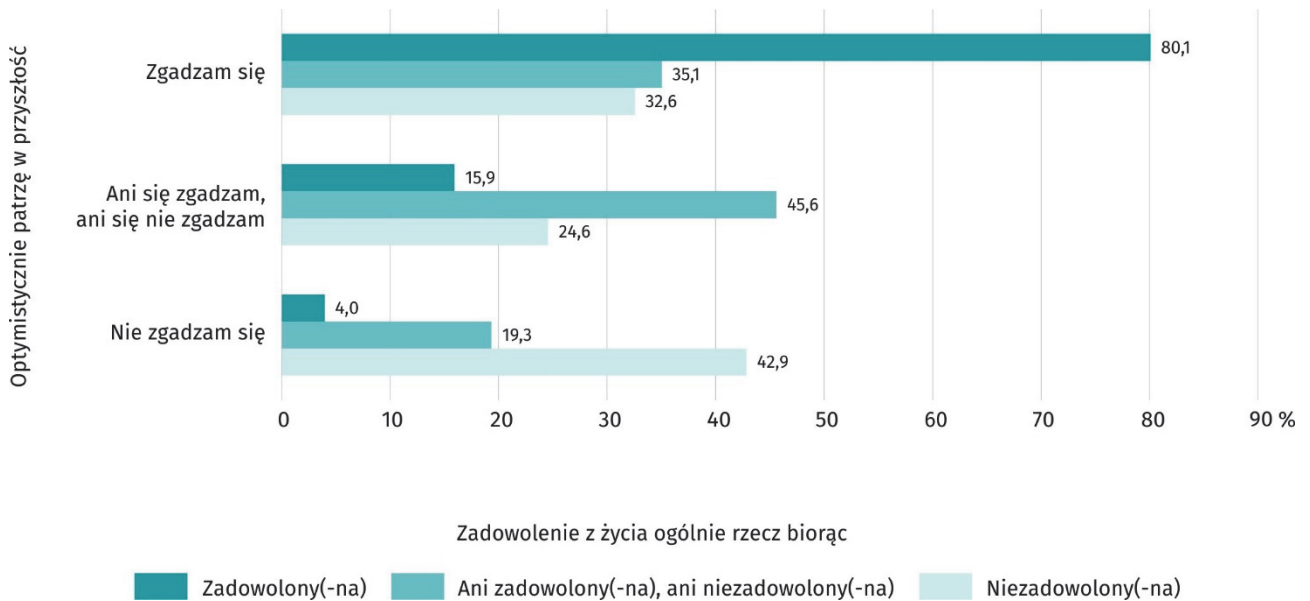
Wykres 82. Zadowolenie z wybranych aspektów życia wśród osób niepełnosprawnych i bez niepełnosprawności

7. Zadowolenie z życia ogólnie rzecz biorąc a optymistyczne patrzanie w przyszłość

Większość osób zadowolonych ze swojego życia ogólnie rzecz biorąc, optymistycznie patrzy w przyszłość (około 80%). Natomiast wśród osób niezadowolonych zdania są podzielone. W tej grupie osób (około 43%) nie odnosi się do swojej przyszłości optymistycznie, natomiast 33% mimo niezadowolenia ze swego życia, widzi ją optymistycznie.

Wykres 83. Zadowolenie z życia ogólnie rzecz biorąc a optymistyczne patrzanie w przyszłość

SYNTHESIS

AVERAGE YEARLY EQUIVALISED DISPOSABLE INCOME PER PERSON

The following analysis covers in total **the average yearly equivalised disposable income per person**. It is calculated based on the total of the yearly net monetary incomes⁸⁶ of all household members minus property taxes, inter-household cash transfers paid and the balance of offsetting settlements with the Tax Office. The calculated income of households is divided by the total of equivalised units assigned to individual persons, which takes into account the size and structure of the household. The modified OECD scale has been applied: the first adult in the household is assigned the number 1; any subsequent household member aged 14 or more – 0.5; each child under 14 years of age – 0.3. Then, the calculated income in the same amount shall be assigned to each person in this household.

This income has been calculated based on the data from the survey carried out in 2017 but **relates to the yearly income from the year preceding the survey, i.e. from January to December 2016**. The publication adopted, after Eurostat, the use of the **year of carrying out the survey** when providing the income.

To compare the income⁸⁷ in the part referred to the national level, the income from the 2008 edition of the survey has been used (as a reference year for the Europe 2020 Strategy) and from the 2014 edition (in the publication “Income and living conditions of the Polish population – report on the EU-SILC 2014 survey”⁸⁸ the last in-depth analysis of disposable income was carried out). When describing the aspects of the income situation of persons in 2017, the reference point is 2014.

Based on the disposable income, the at-risk-of-poverty rate⁸⁹ is calculated, which has been used in this paper as a measure determining the percentage of persons in the relatively most difficult income situation (i.e. in the lower part of the income distribution).

The income situation of persons in households has been described in the context of several fundamental aspects: place of residence (based on classes of locality), territorial differentiation (based on 6 statistical regions⁹⁰) and the household type. For the analysis of these aspects, we used, inter alia: basic measures of income differentiation: the Gini coefficient, the income quintile share ratio (S80/S20), the disposable income rate⁹¹. Quintile groups were also used in two approaches. The disposable income by quintile groups has been determined by dividing the following populations into five equal parts:

- for the purposes of the analysis of income distribution, this was the population of the given breakdown;
- for the purposes of analysing the share of individual groups of households in quintile groups, they were extracted for the entire surveyed Polish nationwide collective.

⁸⁶ After deducting income tax advances, property income taxes, social and health insurance contributions, etc.

⁸⁷ In the further part of the paper, the average yearly equivalised disposable income per person is called the disposable income or average disposable income, for simplification.

⁸⁸ <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/dochody-i-warunki-zycia-ludnosci-polski-raport-z-badania-eu-silc-2014.6.8.html>

⁸⁹ The detailed description of the rates is provided in the methodological part of the publication.

⁹⁰ The results presented in the publication apply to the survey of 2017, therefore, for their presentation we used the division of Poland into regions which is applicable this year (NTS 1) – Regulation of the Council of Ministers of 14 November 2007 on the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) as amended. The regions are the level 1 in NTS – more information in the methodological part of the publication.

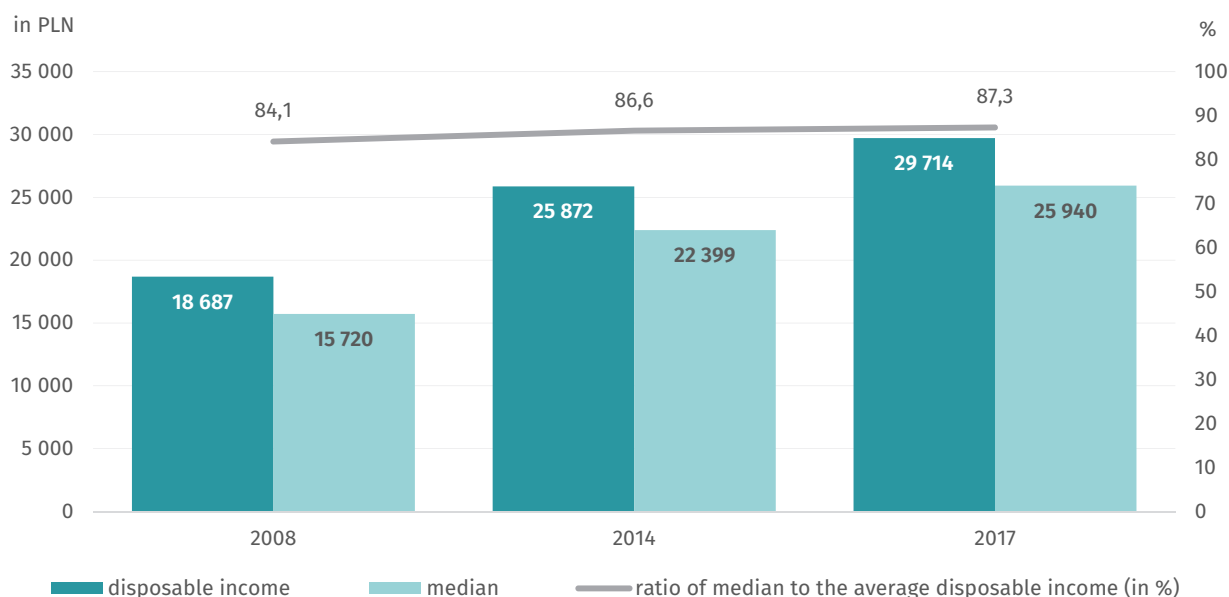
⁹¹ The ratio of the average yearly equivalised disposable income for the given breakdown to the total Polish income. The value of the rate amounting to 100% is assigned to the total Polish disposable income.

INCOME INEQUALITIES OF HOUSEHOLDS IN POLAND IN THE YEARS 2008 – 2017

Based on the results of the 2017⁹² survey among persons living in households in Poland, there was an increase in the disposable income from the level of PLN 25.872 in 2014⁹³ to PLN 29.714 (nominal growth was 14.9%). The income below the mean value was declared by 61.9% of persons (in 2014 – 61.2%).

In 2017, when compared to 2014, there was also an increase in the median of disposable income and, consequently, an increase in the at-risk-of-poverty threshold by 15.8% from PLN 13.439 to PLN 15.564 per adult⁹⁴. The income below this threshold was disposable to 15.0% of the Polish population (by 2 percentage points less than in 2014). The increase in the median of income and the poverty threshold with the decrease in the at-risk-of-poverty rate means that the income of the poorest increased faster than the income above the poverty line.

Chart 1. Average disposable income, median and ratio of median to income in the years 2008, 2014, 2017

The median value of disposable income in 2017 accounted for 87.3% of the average value (in the years 2008 and 2014 it was respectively 84.1% and 86.6%).

The rates that inform of the level of income inequalities are, inter alia, the income quintile share ratio (S80/S20) and Gini coefficient⁹⁵. The lower are these rates, the lower is the income differentiation.

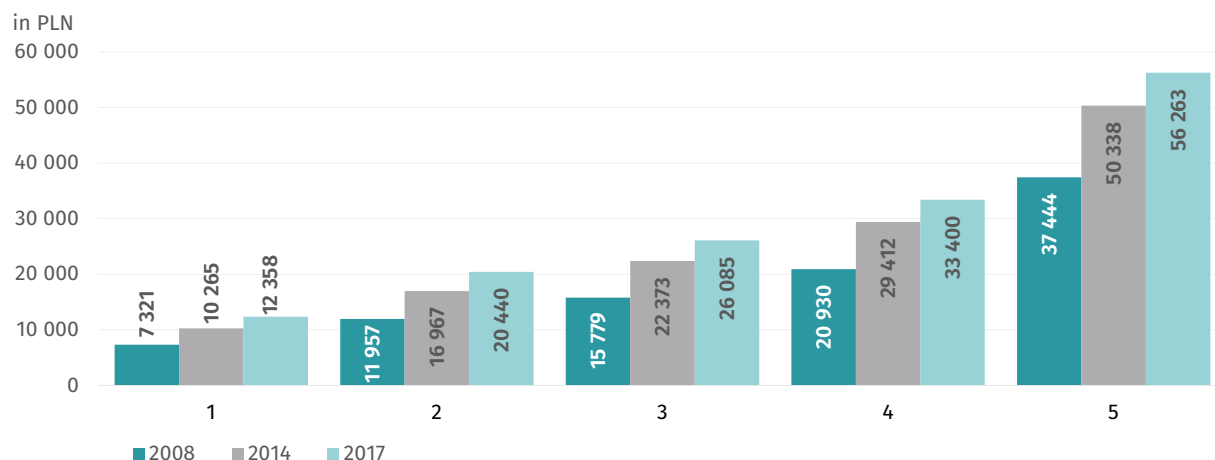
⁹² The reference year for the income from EU-SILC 2017 is 2016 and similarly in the previous years.

⁹³ The reference year for the income from EU-SILC 2014 is 2013.

⁹⁴ The detailed description of the rates is provided in the methodological part of the publication.

⁹⁵ The detailed description of the rates is provided in the methodological part of the publication.

Chart 2. Average disposable income by quintile groups^a in 2008, 2014 and 2017

a The quintile group is 1/5 of the population organised by growing income.

Analysing for 2017 the disposable income in terms of its amount in 5 ranges with the equal number of persons (20%), the first quintile group recorded its average of PLN 12.358 while the last one – PLN 56.263. The share of disposable income of 20% of persons with the highest income to 20% with the lowest income was 4.5 (income quintile share ratio). This rate has been gradually decreasing since 2008 from the value of 5.1.

The Gini coefficient value calculated for the disposable income from the level of 32.0 for 2008 and 30.8 in 2014 decreased to 29.2 in 2017.

Table 1. Selected measures of average disposable income distribution in Poland in the years 2008-2017

Indicator	2008 ^a	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gini coefficient	32.0	31.4	31.1	31.1	30.9	30.7	30.8	30.6	29.8	29.2
S80/S20	5.1	5.0	5.0	5.0	4.9	4.9	4.9	4.9	4.8	4.5

a The reference year in the Europe 2020 Strategy for measuring the objective from the area of poverty.

Changes in the values of the above rates attest to a gradual decrease in income inequalities in Poland in the analysed period of 2008 – 2017⁹⁶.

INCOME SITUATION OF PERSONS IN HOUSEHOLDS IN POLAND ACCORDING TO THE RESULTS OF THE 2017 SURVEY⁹⁷ BY SELECTED FEATURES

1. Place of residence

1.1. Disposable income⁹⁸

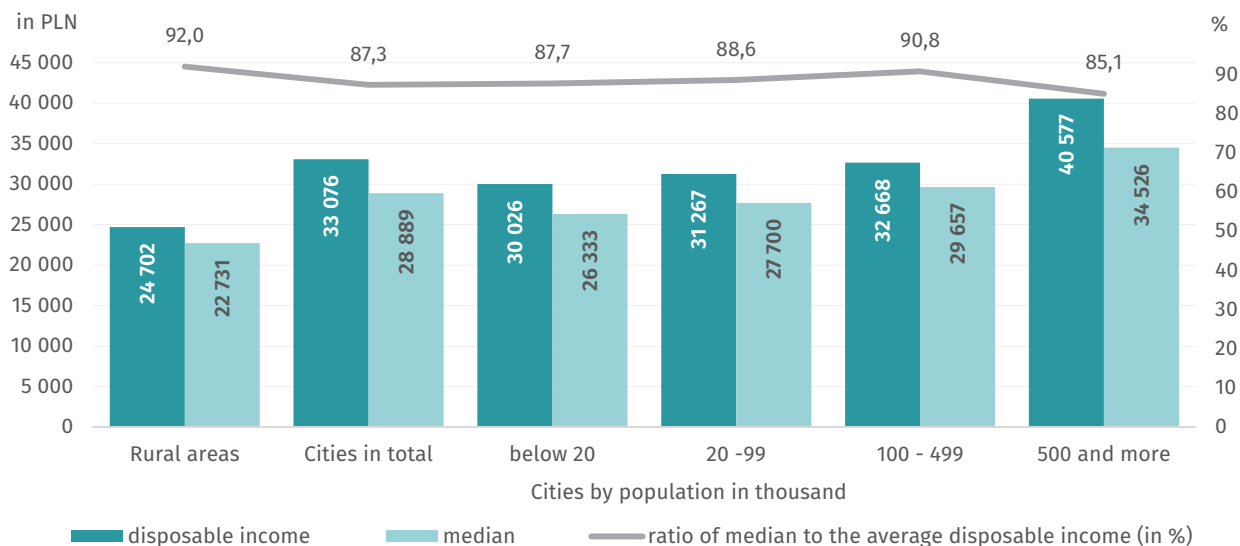
As in previous years, the yearly average equivalised disposable income was definitely lower in rural areas than in urban areas (respectively: PLN 24.702 and 33.076). There was also a difference in its amount among the classes of cities by their size. The lowest disposable income was in the smallest cities, i.e. below 20 thousand residents (PLN 30.026) and highest – in the largest cities (PLN 40.577).

⁹⁶ The income from the years 2007 – 2016.

⁹⁷ The reference year for the income from EU-SILC 2017 is 2016 and similarly in the previous years.

⁹⁸ The average yearly equivalised disposable income per person is called the disposable income or average disposable income, for simplification.

Chart 3. Average disposable income, median and ratio of median to income by classes of locality in 2017

The maximum increase in the average yearly equivalised disposable income between 2014 and 2017 has been recorded in cities below 20 thousand residents (approx. PLN 5 thousand). Here, there was also the highest growth rate (120.0%). In cities with the population between 100 and 499 thousand and in rural areas, the disposable income increased least, i.e. by about PLN 3.3 thousand. However, the growth rate of income for rural areas was slightly higher (115.0%) than in the aforementioned class of cities (111.0%).

Chart 4. Increase in the average disposable income by class of locality between 2014 and 2017

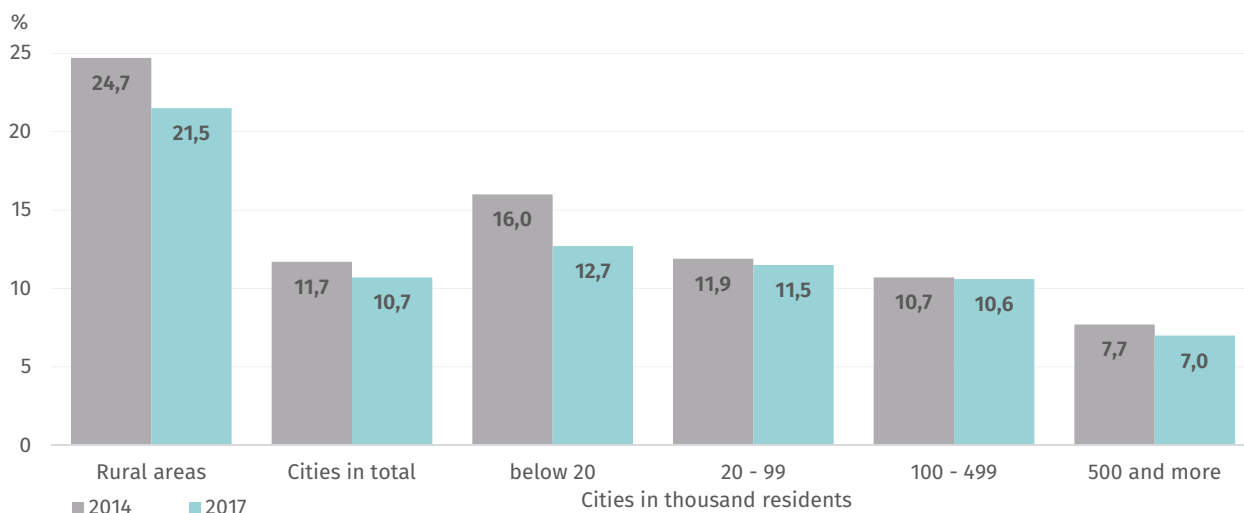

The higher percentage of persons living in rural areas had the income below the at-risk-of-poverty threshold when compared to persons living in urban areas (21.5% and 10.7%, respectively). On 2014 in rural areas, this rate decreased by 3.2 percentage points. In the case of urban areas, the difference between the analysed years was not statistically significant.

In the individual classes of cities, the relative poverty rate decreased as the population increased. It achieved the highest values in the smallest cities of less than 20 thousand residents (12.7%), and lowest in the largest cities, i.e. with at least 500 thousand residents (7.0%). It should be noted, however, that the percentage of persons with the income below the at-risk-of-poverty threshold in the smallest cities decreased by 3.3 percentage points when compared to 2014, just as in the case of rural residents.

In 2014, the trend in the case of urban areas was similar (the larger was the city, the lower was the poverty risk rate), but the spread of the percentage of persons with the income below the at-risk-of-poverty threshold between the classes of cities in 2014 was higher (8.3 percentage points in 2014 when compared to 5.7 percentage points in 2017).

Chart 5. At-risk-of-poverty rate after social transfers by class of locality in 2014 and 2017

1.2. Disposable income rate for classes of locality⁹⁹

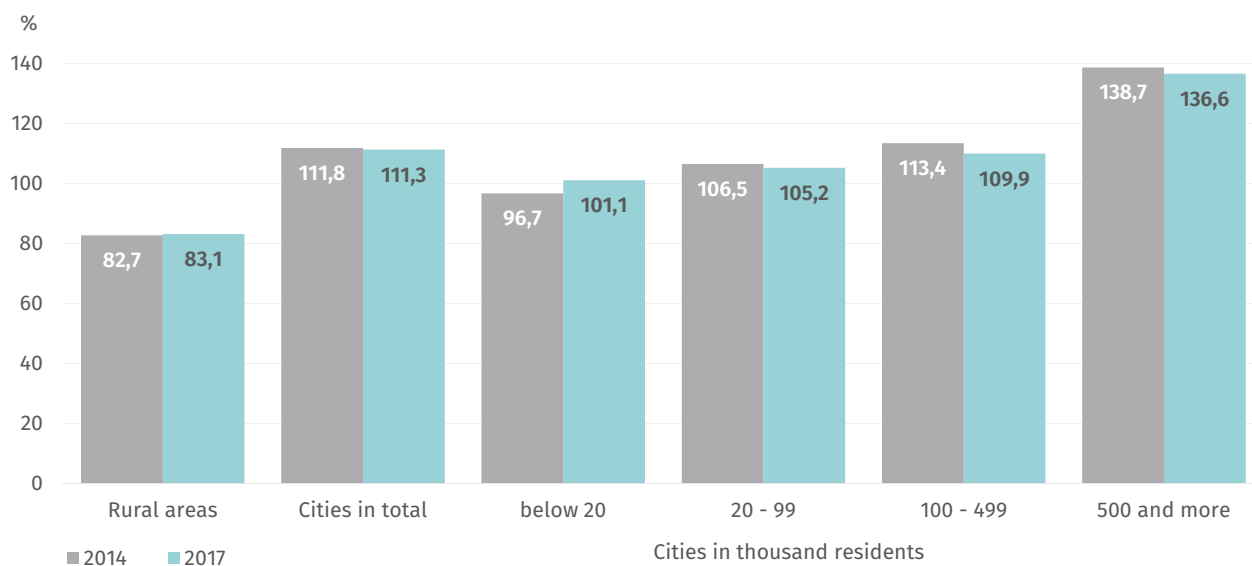
In the 2017 survey, the disposable income for rural areas accounted for 83.1% of the average for whole Poland, while for urban areas it was 111.3%.

Among urban residents, there was a relationship between the average income and the city size i.e. the larger was the population, the higher was the average disposable income. In the smallest cities of less than 20 thousand residents, this income accounted for 101.1% of the average for whole Poland, and in the largest cities (500 thousand and more residents) – 136.6%.

In 2017, the disposable income rate for the individual classes of locality on 2014 remained unchanged in most classes. Statistically significant was the increase for the class of cities with the population of less than 20 thousand by 4.4 percentage points and the decrease for cities with 100-499 thousand residents by 3.5 percentage points.

⁹⁹ The ratio of the average yearly equivalised disposable income for the given class of locality to the total Polish income. The value of the rate amounting to 100% is assigned to the total Polish disposable income.

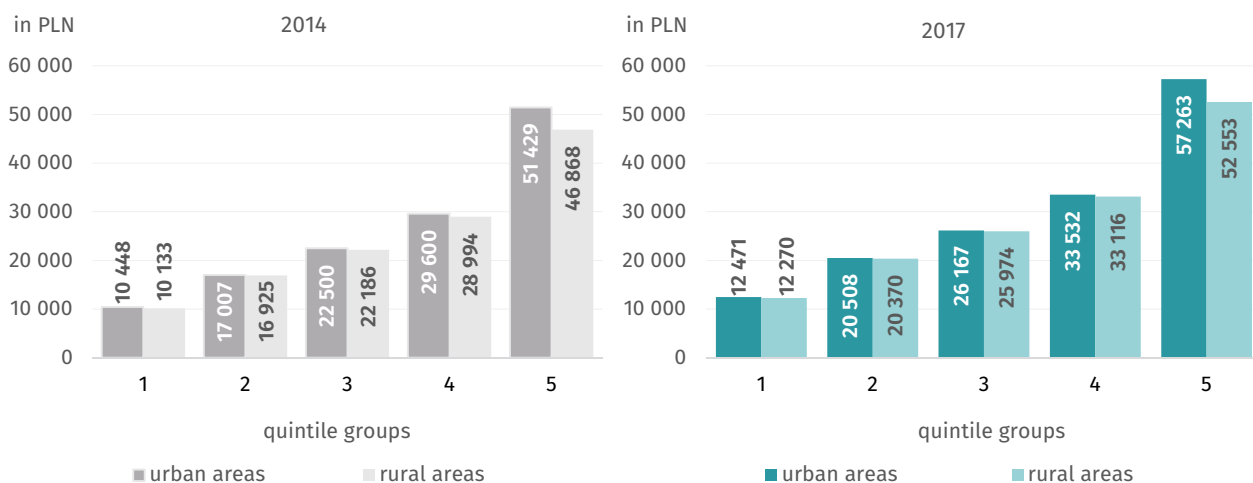
Chart 6. Disposable income rate by class of locality in the years 2014 and 2017

1.3. Disposable income by quintile groups

In the distribution of disposable income for rural and urban areas into five equal (quintile) groups, there was a disparity in the amount of income between rural and urban areas. While the first four groups were characterised by the similar level of disposable income, the income in the last (fifth) quintile group was clearly higher in urban areas than in rural areas (in 2017 respectively: PLN 57 thousand and PLN 53 thousand). This disparity achieved a similar value for 2017 than for 2014 (respectively, PLN 5.5 thousand and PLN 4.6 thousand).

Chart 7. Average disposable income by quintile groups in a breakdown into urban and rural areas in 2014 and 2017

On the other hand, the percentage of persons with the income from the given quintile group for whole Poland was significantly different among persons living in urban or rural areas.

Table 2. Share of persons belonging to the given quintile group for whole Poland by class of locality in the years 2014 and 2017

Specification	Quintile groups									
	1		2		3		4		5	
	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
	%									
Rural areas	28.6	28.0	24.4	24.5	20.0	21.1	15.3	15.8	11.8	10.6
Cities in total	14.1	14.6	17.0	17.0	20.0	19.3	23.2	22.8	25.6	26.3
below 20 thousand	18.4	17.0	21.2	21.9	21.0	20.7	22.9	20.7	16.5	19.7
20-100 thousand	15.7	15.8	17.9	16.8	20.2	22.3	23.4	22.4	22.8	22.7
100 – 500 thousand	11.9	14.3	15.5	15.8	20.3	18.2	25.0	25.5	27.2	26.3
above 500 thousand	9.1	10.0	12.2	13.1	18.1	13.9	20.7	22.0	40.0	40.9

From among the rural population in 2017, 28.0% of persons belonged to the quintile group with the lowest disposable income for the whole population and, in the case of persons with the highest income this percentage was more than twice lower (10.6%).

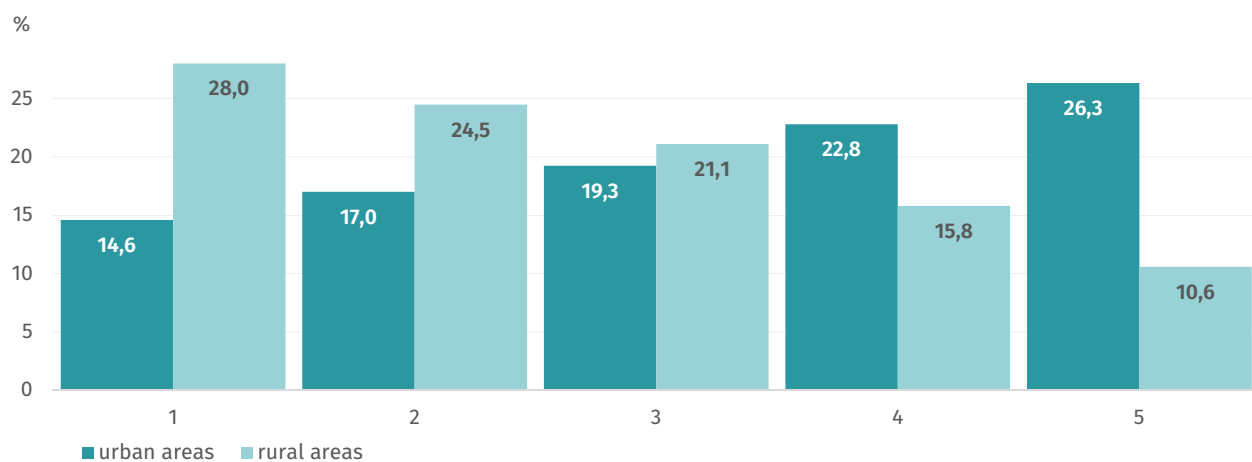
For cities in total, the percentage of persons from the first quintile group was 14.6%. The share of persons with the disposable income from the first quintile group in urban areas decreased as the size of cities increased. The highest share was characteristic of cities with less than 20 thousand residents (17.0%) and the lowest – of persons living in the largest cities, i.e. with at least 500 thousand residents (10.0%). Attention should be paid to the increase, in relation to 2014, in the percentage of persons with the lowest income in the class of cities between 100 and 499 thousand residents (by 2.4 percentage points).

The reverse situation was characteristic of the income of persons from the fifth quintile group. The lowest percentage of persons from this group was in cities with the lowest number of residents (less than 20 thousand) – 19.7%. Although this percentage increased significantly in comparison to 2014 (by 3.2 percentage points), it remained lowest among cities. In the largest cities, this percentage was twice as high – for cities with the population of at least 500 thousand it was 40.9%.

Between 2014 and 2017, no significant changes were observed in rural areas as regards the share of persons with the disposable income from individual quintile groups. Consequently, the relationship consisting in the higher share, in rural areas, of persons with the lower income (the first two groups are more than 50.0% in both analysed years) in relation to persons with the income in the fourth and fifth group (in both years, this percentage was about 26.0% – 27.0%) has been maintained.

In the case of cities in total, the value of shares did not change significantly. In 2017, almost half of persons living in urban areas (49.1%) had the income from two highest quintile groups, and 31.6% – from the first and second group (reverse the distribution of income for quintile groups than in rural areas).

Chart 8. Share of the given quintile group^a in urban and rural areas in 2017

a The share of persons with the income by quintile groups in a breakdown into classes of locality in the total number of persons living in the given class.

1.4. Measures of differentiation and concentration

The largest income differentiation in 2017, just as in previous years, took place in the largest cities (500 thousand and more). In this class of locality there was both a low median in relation to the average (85.1%) and the highest value of the S80/S20 rate (5.0) and of the Gini coefficient (31.4).

The biggest difference in the unequal income distribution in 2017 took place between the largest cities and other classes of locality.

The value of the Gini coefficient between 2014 and 2017 for rural areas decreased by 2.3 (from 29.2 to 26.9). This was the largest decrease among the classes of locality. For cities in total, this decrease was 1.2 (from 30.1 in 2014 to 28.9 in 2017).

Table 3. Comparison of measure of average disposable income distribution by classes of locality in the years 2014 and 2017

Indicator	Year of survey	Class of locality					
		rural areas	total	city (in thousands)			
				below 20	20-99	100-499	500 and more
Gini coefficient	2014	29.2	30.1	27.7	29.1	28.7	32.7
	2017	26.9	28.9	28.0	27.4	27.2	31.4
S80/S20	2014	4.6	4.7	4.2	4.5	4.4	4.2
	2017	4.1	4.6	4.1	4.2	4.1	5.0

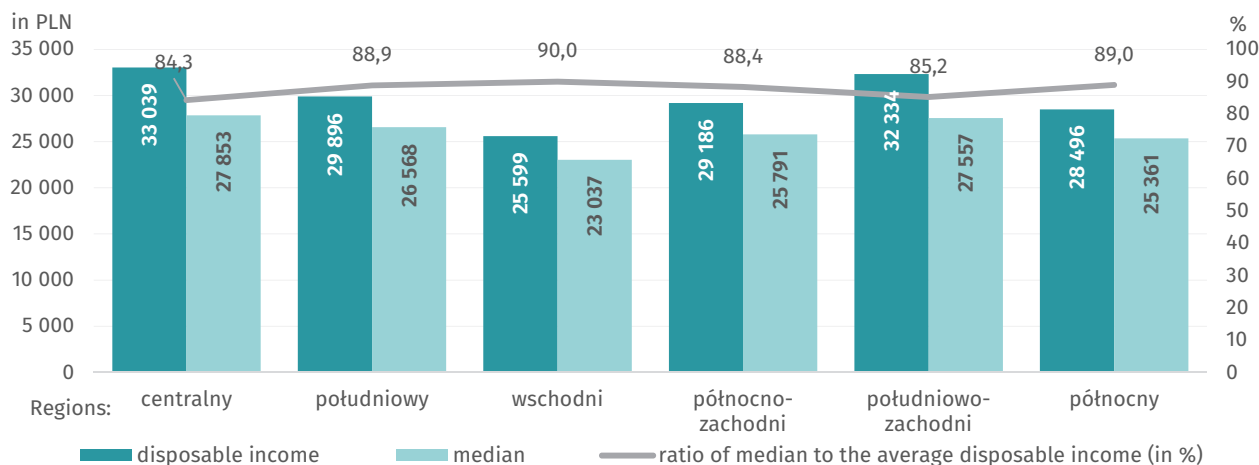
2. Regions¹⁰⁰

2.1. Disposable income for regions¹⁰¹

The region with the highest yearly average equivalised disposable income, just like in 2014, has been the centralny region. In 2017, this income amounted to PLN 33.039. The second most wealthy region was the południowo-zachodni region with the income of PLN 32.334.

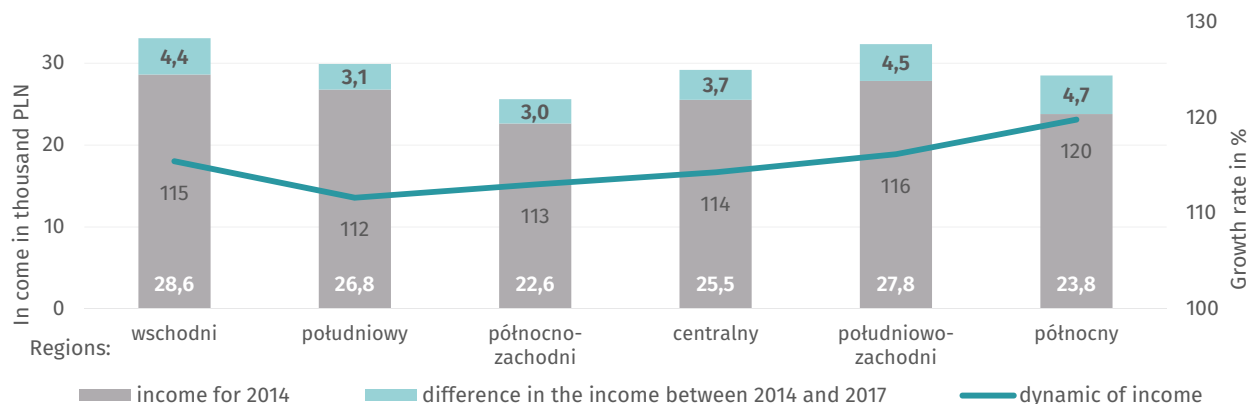
The lowest disposable income was characteristic in 2017 of the wschodni region (PLN 25.599) and during the last four years has not exceeded 90.0% of the average Polish income.

Chart 9. Average disposable income, median and ratio of median to income by regions in 2017

The disposable income between 2014 and 2017 increased by more than PLN 4.000 in three regions: północny (by PLN 4.7 thousand), południowo-zachodni (PLN 4.5 thousand) and centralny (PLN 4.4 thousand). In the remaining regions, the increase was by about PLN 1 thousand lower: północno-zachodni (by PLN 3.7 thousand), południowy (by PLN 3.1 thousand) and wschodni (by PLN 3.0 thousand). The growth rate indicates the largest increase of the disposable income of persons living in the północny region (by 20.0%) and the smallest in the wschodni region (by 13.0%).

Chart 10. Increase in the average disposable income by regions between 2014 and 2017

¹⁰⁰ The regions are the level 1 in the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes – more information in the methodological part of the publication.

¹⁰¹ The average yearly equivalised disposable income per person is called the disposable income or average disposable income, for simplification.

In 2017, the lowest percentage of persons with the income below the at-risk-of-poverty threshold was characteristics of the following regions: centralny (12.4%) and południowo-zachodni (12.2%). The region with the highest percentage of persons at risk of poverty was the wschodni region (21.3%).

Chart 11. At-risk-of-poverty rate after social transfers by regions (NUTS 1) in 2017

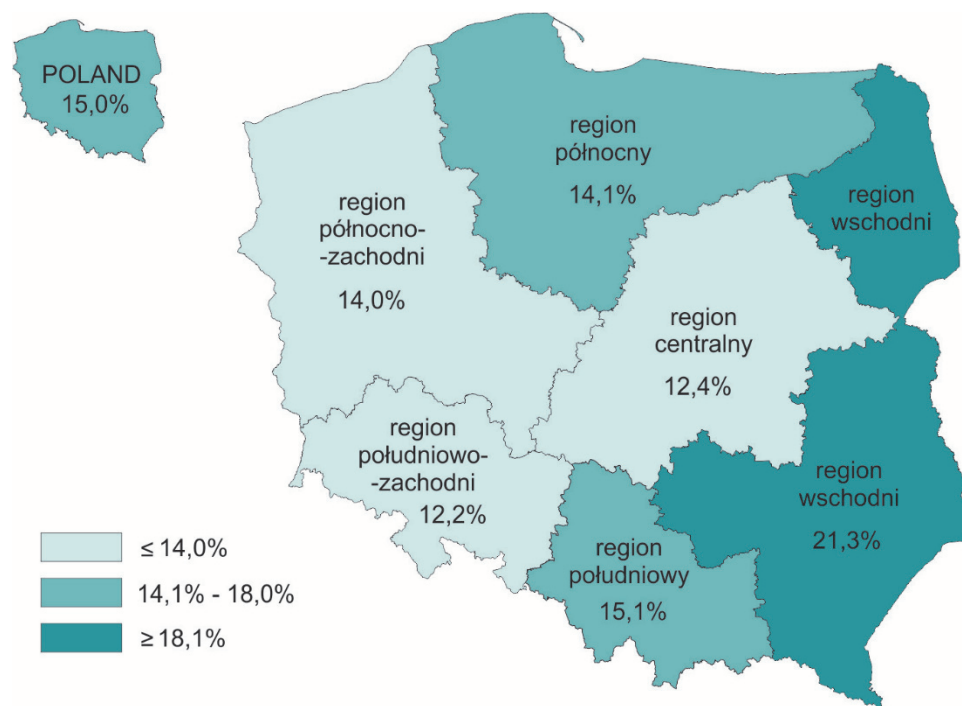

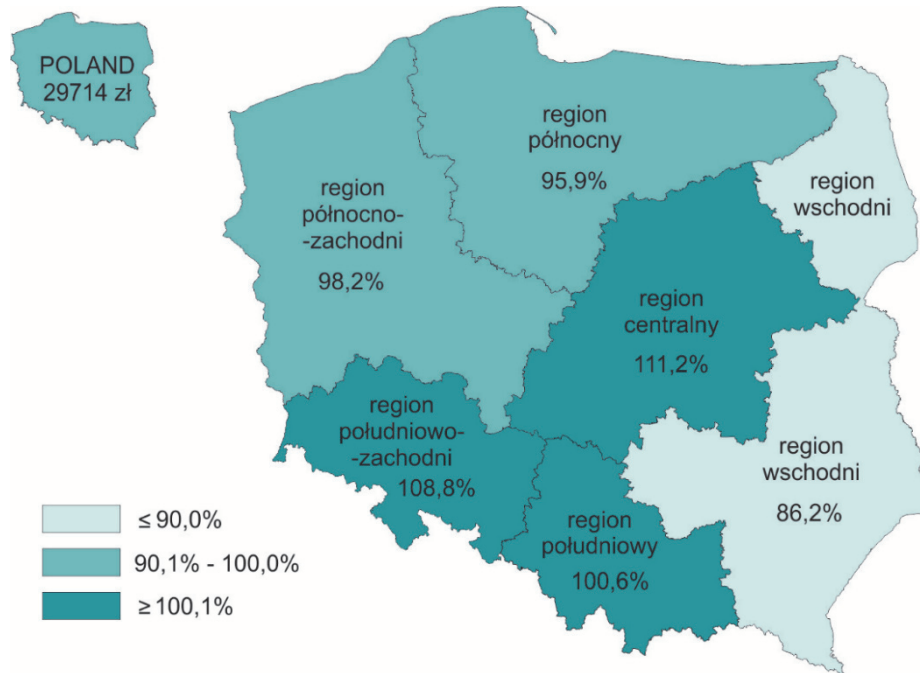
Table 4. At-risk-of-poverty rate after social transfers by regions (NUTS 1) in 2014 and 2017

Regions (NUTS 1)	2014	2017
	in %	
centralny	14.1	12.4
południowy	13.5	15.1
wschodni	22.5	21.3
północno-zachodni	16.2	14.0
południowo-zachodni	15.2	12.2
północny	21.2	14.1
Poland	17.0	15.0

2.2. Disposable income rate for regions¹⁰²

The value of the disposable income rate in the region for three of six regions in the years 2014 – 2017 always exceeded 100.0% (centralny: approx. 111%, południowo-zachodni from 106% to 109%, południowy from 101% to 104%). In other regions, the disposable income rate was below 100.0% and the lowest income rate were achieved by residents of the wschodni region (from 85% to 88%).

Chart 12. Average disposable income rate by regions (NUTS 1) for 2017

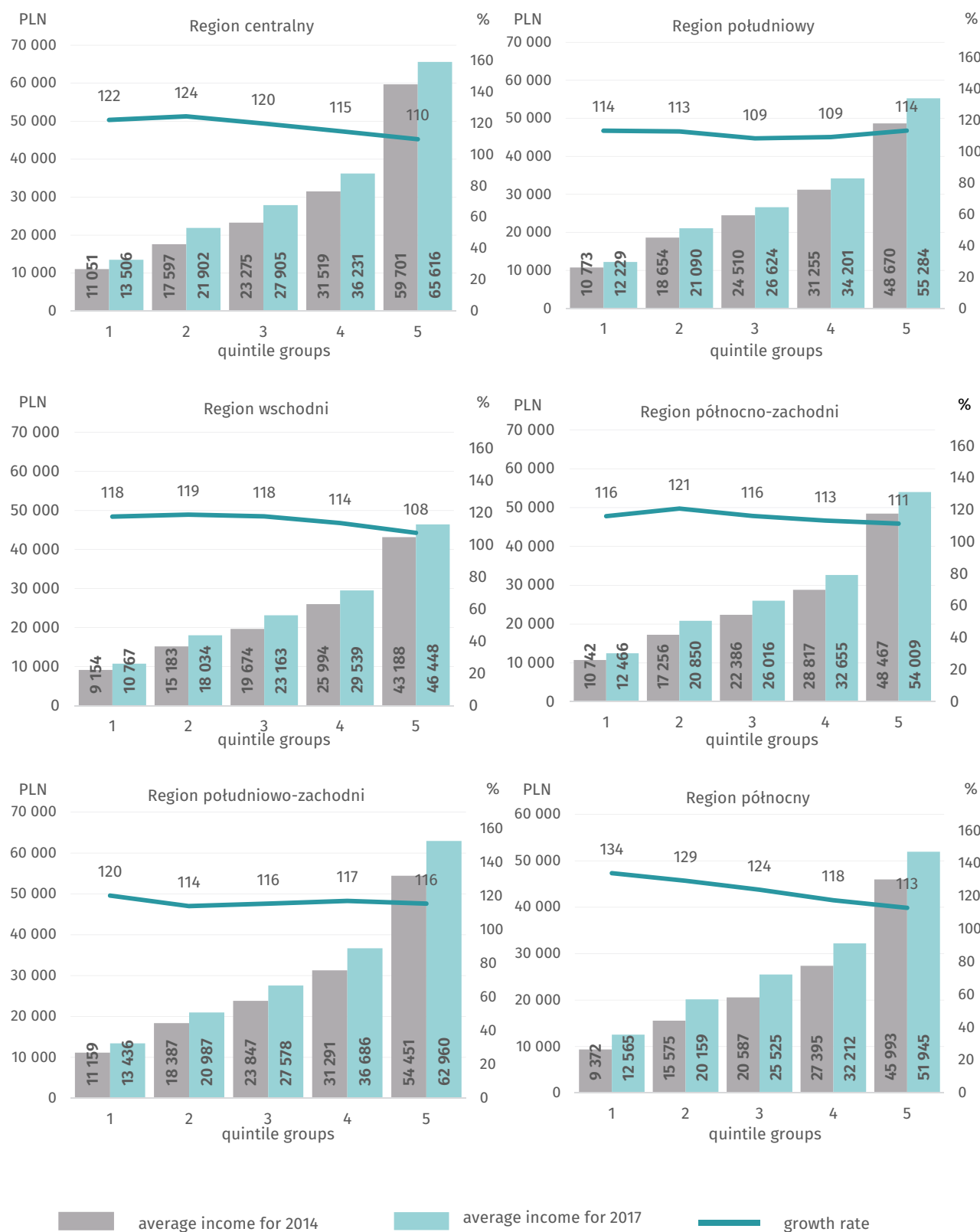
2.3. Disposable income by quintile groups

In 2017, the disposable income in Poland in territorial terms also was differentiated. In each quintile group calculated separately for the individual regions, the lowest disposable income was that of residents of the wschodni region while the highest income (except the fourth group) that of persons living in the centralny region. In the fourth group, the highest income was recorded in the południowo-zachodni region (the income difference between this region and the centralny region was small – 1.3%).

The increase in the disposable income between 2014 and 2017 years took place in all regions and in each quintile group. The higher growth rate was characteristic of the lowest income groups. The północny region recorded the highest growth in the first (by 34.0%) and in the second (29.0%) group. The region with the lowest growth rate in all quintile groups (beyond the fifth quintile group) was the południowy region and the region with the highest growth rate was the above-mentioned północny region (with the exception of the fifth quintile group).

¹⁰² The ratio of the average yearly equalised disposable income for the given region to the total Polish income. The value of the rate amounting to 100% is assigned to the total Polish disposable income.

Chart 13. Average disposable income by quintile groups for regions in 2014 and 2017

Taking into account the percentages of the population of the given quintile group for whole Poland in 2017, the most evenly distributed population was that in the północno-zachodni region (the first two and the last two groups included almost 40.0% of persons living in this region).

In the wschodni region, the largest percentage of persons (more than 50.0%) had the lowest income (from the first and second quintile group) and only 30.6% had the highest income (from the fourth and fifth group).

More than 40.0% of persons from the regions: południowo-zachodni (45.4%), centralny (44.7%) and południowy (42.4%) were characterised by the income from the highest quintile groups (total of the fourth and fifth group).

Table 5. Share of persons belonging to the given quintile group for whole Poland by regions in the years 2014 and 2017

Specification	Quintile groups									
	1		2		3		4		5	
	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
	in %									
centralny	17.6	17.2	19.7	17.0	20.0	21.1	18.1	19.7	24.6	25.0
południowy	16.7	19.5	15.7	17.9	20.8	20.3	24.2	21.3	22.6	21.1
wschodni	26.3	26.4	24.0	24.4	17.8	18.5	17.7	18.3	14.2	12.3
północno-zachodni	19.1	18.0	21.0	21.8	20.3	20.4	21.8	21.0	17.9	18.8
południowo-zachodni	16.8	18.0	16.9	18.7	21.5	17.8	20.7	19.8	24.2	25.6
północny	23.5	20.5	22.5	20.9	20.3	20.8	17.2	19.6	16.5	18.2

2.4. Measures of differentiation and concentration

In 2017, the largest income inequalities in the regions was recorded in the richest region (centralny), and the smallest in the północny region. The Gini coefficient in both regions was, respectively: 31.0 and 27.3. A significant decrease in this rate, when compared to 2014, was recorded in the following regions: centralny (from 33.4 to 31.0), wschodni (from 29.9 to 27.7) and północny (from 30.7 to 27.3). This is also confirmed by the income quintile share ratio in these three regions.

Table 6. Comparison of measures of average disposable income distribution by regions in the years 2014 and 2017

Indicator	Year of survey	Regions:					
		centralny	południowy	wschodni	północno-zachodni	południowo-zachodni	północny
Gini coefficient	2014	33.4	28.2	29.9	29.3	30.7	30.7
	2017	31.0	28.5	27.7	28.9	30.5	27.3
S80/S20	2014	5.4	4.5	4.7	4.5	4.9	4.9
	2017	4.9	4.5	4.3	4.3	4.7	4.1

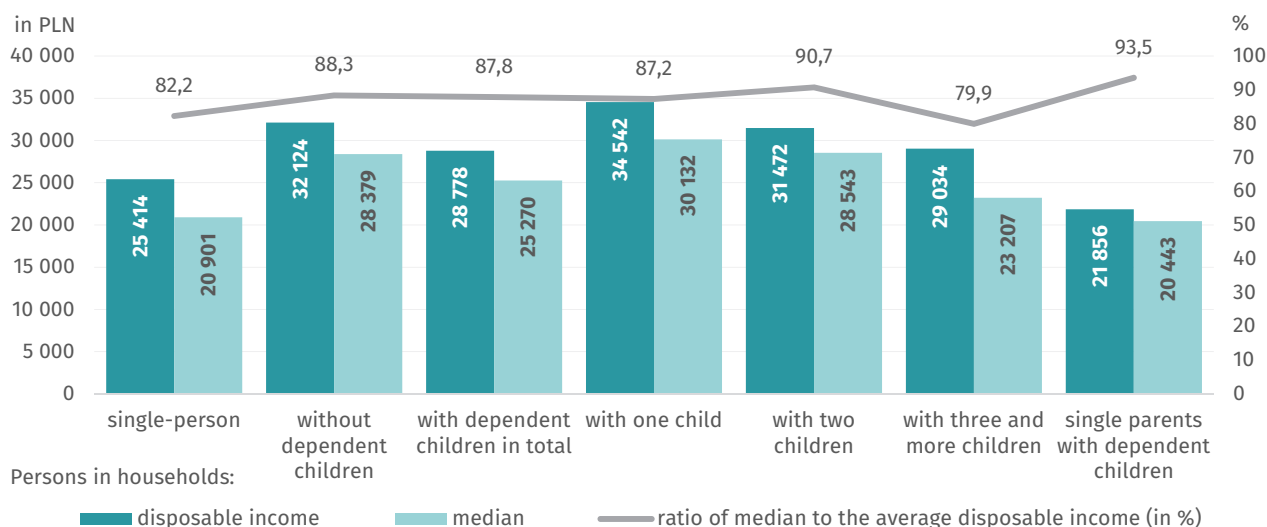
3. Household type¹⁰³

3.1. Disposable income¹⁰⁴

In 2017, the highest yearly average equivalised disposable income was achieved by persons in households with one dependent child (PLN 34.542). The lowest income was characteristic of persons from single-parent households (PLN 21.856). As the number of dependent children increased, the average income of persons in these households decreased (from PLN 34.542 with one child to PLN 29.034 for at least 3 children).

However, it is worth paying attention to single persons forming a household. Their financial situation was worse than that of persons from households with three or more children, as in 2017 they had the average income of PLN 25.414 i.e. lower by about PLN 3.600.

Chart 14. Average disposable income, median and ratio of median to income by household type in 2017

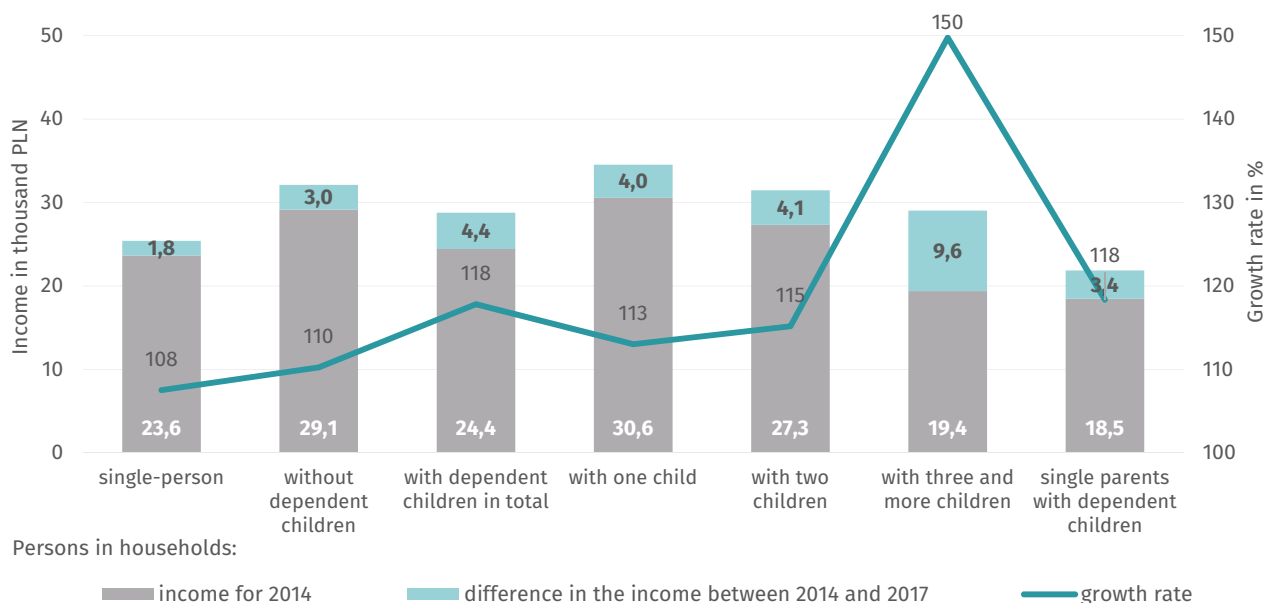
The highest increase of the disposable income between 2014 and 2017 was recorded for persons from households with three or more dependent children. The difference was almost PLN 10 thousand and the growth rate reached 150.0%. The lowest increase in the income was that of single-person households (PLN 1.8 thousand), and his growth rate was also lowest for this group (108.0%). For the rest of the households with dependent children, the income growth rate ranged between 113.0% (for the income of persons from households with one child) to 118.0% (for the income of persons from single-parent households).

In 2014, the average income of persons in single-person households was higher by more than PLN 4 thousand than the average income of persons in households with at least three children. The situation of the latter was comparable to that of single parents (the income was PLN 19.388 and PLN 18.465, respectively).

¹⁰³ For the purposes of the analysis, three separate household types have been identified: single-person, (multi-person) without dependent children and with dependent children. Due to the separate situation of households with different numbers of children and single-parent households, four categories of households with children have been identified: with one child, with two children, with three and more children and single parents with children.

¹⁰⁴ The average yearly equivalised disposable income per person is called the disposable income or average disposable income, for simplification.

Chart 15. Increase in the average disposable income by household type between 2014 and 2017

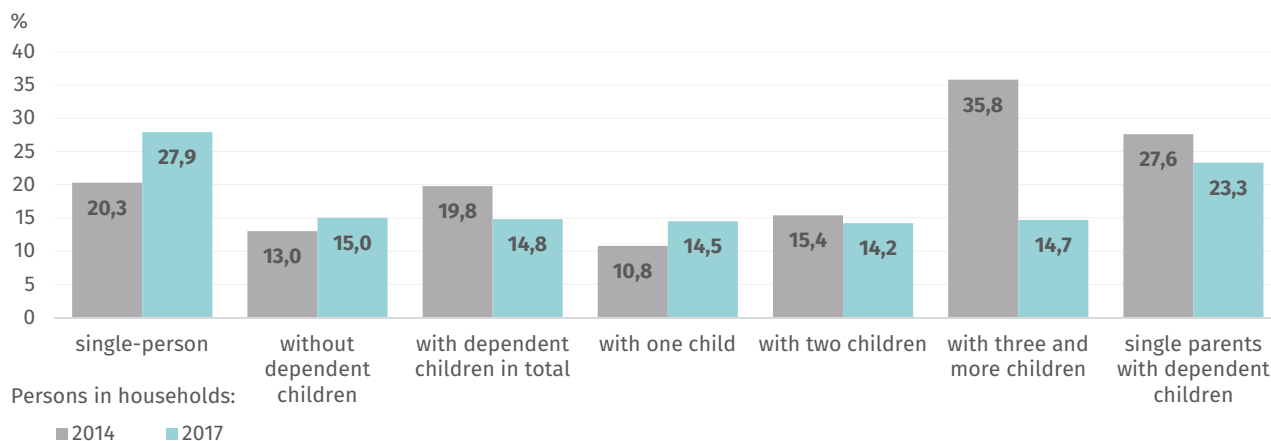

In the period 2014 – 2017, the at-risk-of poverty rate¹⁰⁵ in households with dependent children (in total) decreased by 5 percentage points. However, the situation among the individual categories was varied. The biggest decrease applied to persons from households with at least three children (more than 20.0 percentage points: from 35.8% in 2014 to 14.7% in 2017). It also decreased in the case of persons from single-parent households, by 4.3 percentage points.

The highest increase in the percentage (by 7.6 percentage points) of persons with the income below the at-risk-of-poverty threshold¹⁰⁶ between 2014 and 2017 was in the population of persons from single-person households (increase from 20.3% in 2014 to 27.9% in 2017). It was much lower among persons from households without dependent children (2.0 percentage points).

From the group of households with dependent children, the increase in the percentage of persons at risk of poverty affected persons from households with one dependent child (by 3.7 percentage points).

Chart 16. At-risk-of-poverty rate after including social transfers by household type in 2014 and 2017

¹⁰⁵ The detailed description of the rates is provided in the methodological part of the publication.

¹⁰⁶ The at-risk-of-poverty threshold for single-person households in 2014 was: PLN 13.439 and in 2017: PLN 15.564.

When analysing changes in the distribution of disposable income for persons in the individual household types, it can be assumed that it was significantly affected by the introduction of the 500+ benefit from 1 April 2016¹⁰⁷.

The highest increase in the disposable income¹⁰⁸ was recorded in households with at least three dependent children (on average, by PLN 9.6 thousand). The increase by about PLN 4 thousand applied to persons in households with one or two children. The smaller increase applied to persons in single-parent households (PLN 3.4 thousand).

The 500+ benefit¹⁰⁹ had the highest impact on the increase, both in amount and percentage terms, in the disposable income of persons from single-parent households (the yearly average value of the benefit amounted to PLN 4.411 and its share in the disposable amount was 21.0%). The smaller share of the benefit was in the income of persons from households with at least three dependent children (the average value of the benefit was PLN 4.013 and its share in the disposable income was 14.0%).

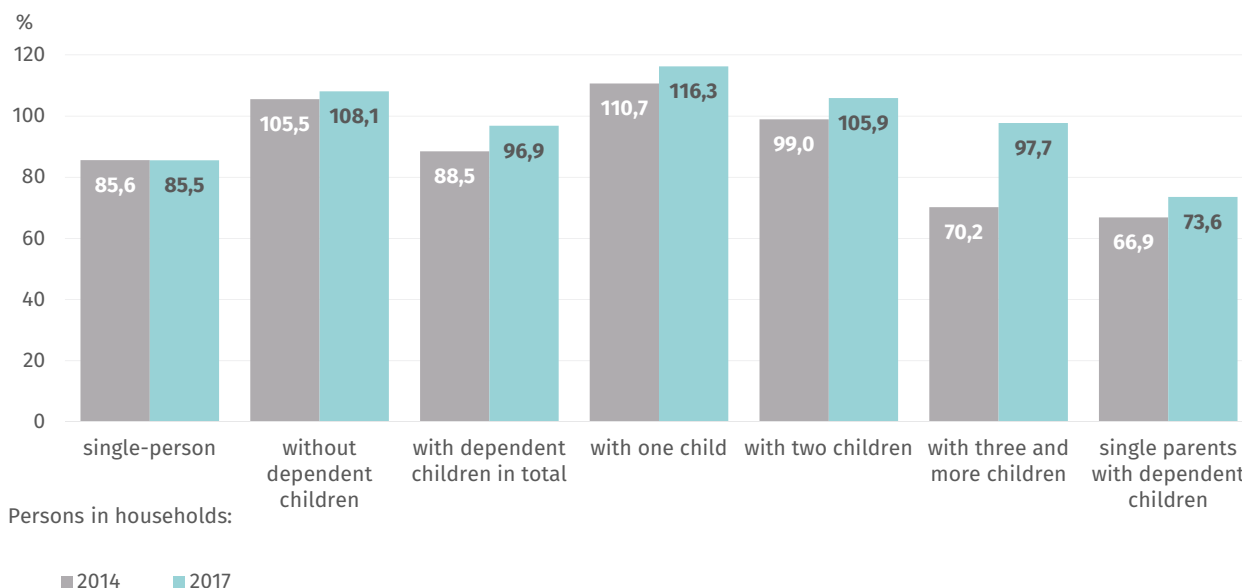
3.2. Disposable income rate for the household type¹¹⁰

In 2017, the highest value of the disposable income rate was recorded for persons from households with one dependent child (116.3%), the lowest for persons from single-parent households (73.6%). In both cases, these values are significantly higher than in 2014 (respectively: 5.6 percentage points and 6.7 percentage points).

In relation to 2014, the largest change was recorded in the disposable income rate of persons from households with three and more dependent children (the increase by 27.5 percentage points to the value of 97.7%). Definite increases (although not so high) took place in all rates for persons from households with dependent children (from 5.6 percentage points to 6.9 percentage points).

In the case of persons from single-person households, the disposable income rate remained unchanged.

Chart 17. Disposable income rate by household type in the years 2014 and 2017

¹⁰⁷ Due to the methodology of collecting income-related data, adopted in the EU-SILC survey, the analysis applies to the income from 2016 i.e. in the first year of introducing the 500+ benefit.

¹⁰⁸ The average yearly equivalised disposable income per person is called the disposable income or average disposable income, for simplification.

¹⁰⁹ The 500+ benefit was paid for three quarters of 2016.

¹¹⁰ The ratio of the average yearly equivalised disposable income for the given household type to the total Polish income. The value of the rate amounting to 100% is assigned to the total Polish disposable income.

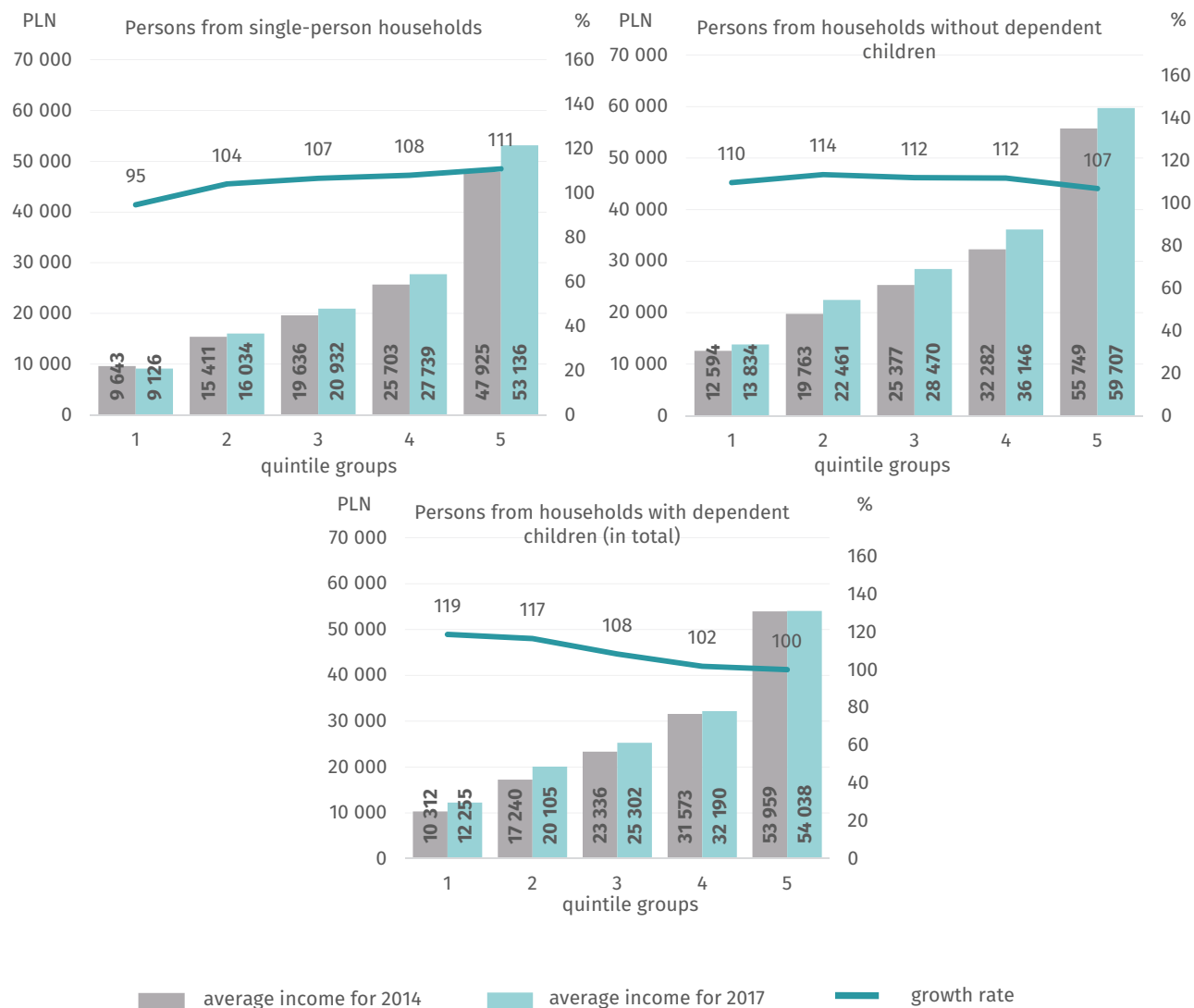
3.3. Disposable income by quintile groups

When analysing the disposable income of persons in quintile groups for the particular household type, we may notice large disparities in the amount and changes of this income.

Taking into account persons from three basic household types, i.e. single-person, multi-person without dependent children and with dependent children, the highest income was that of persons from households without dependent children. The income of persons forming at least a two-person household, but without dependent children, in both 2014 and 2017 was characterised by the higher income than other households and a sustainable increase in each quintile group. Persons from single-person households had the lowest income among the analysed household types. At the same time, the only decrease in income among the analysed household types was recorded for them. For persons forming a single-person household, the average disposable income included in the first quintile group decreased by 5.0%.

Among persons from households with dependent children, the income increase in all groups except for the fifth quintile group, mostly in the first and second group (by 19.0% and 17.0%, respectively).

Chart 18. Disposable income by quintile groups for persons from three basic household types in 2014 and 2017

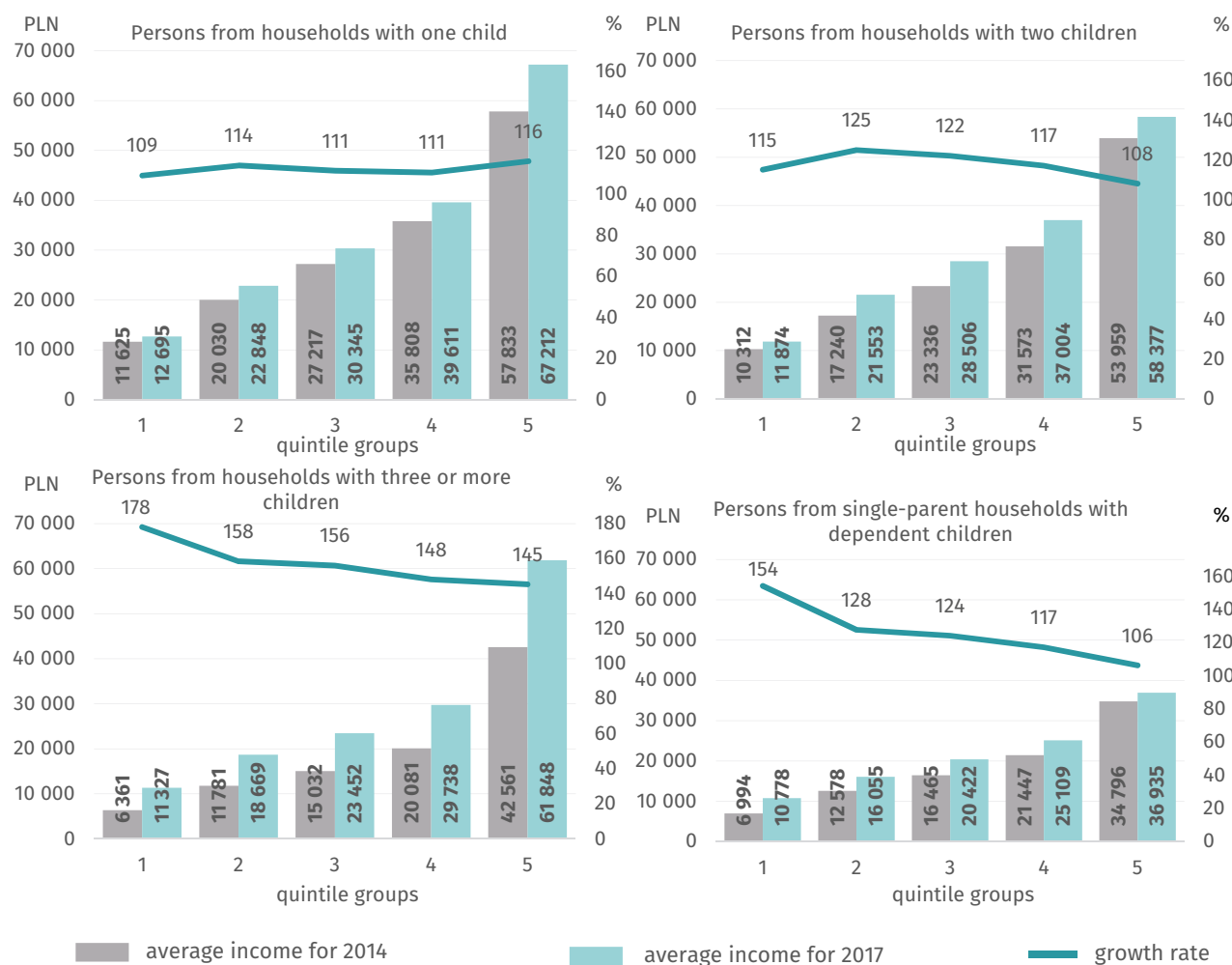

However, the income situation of persons with dependent children in 2017 was not uniform. Among them, the best income situation in all quintile groups was characteristic of persons from households with one child. The lowest income, however, was held by single parents with children. In 2017, persons from households with one child from the first quintile group the average income of PLN 12.695 (by 9.0% higher than the income from 2014), while persons from single-parent households – in the amount of PLN 10.778 (increase by 54.0%). These disparities increased in the subsequent quintile groups. In the fifth quintile group, the average income of persons from households with one child was higher by about 82% than the income of persons from single-parent households.

Despite the disparities described, it should be noted that in the poorest population (single parents), there was the high growth rate of disposable income between 2014 and 2017. In the first quintile group, this was the increase by 54.0%. In the subsequent quintile groups, the growth rate was decreasing, to the value of 106.0% in the fifth group.

Among persons from households with dependent children there was also one more population, which was characterised by the growth rate of disposable income, namely, persons from households with three or more dependent children. The highest growth rate occurred in the first quintile group (increase by 78.0%), the lowest in the fifth quintile group (increase by 45.0%).

Chart 19. Disposable income by quintile groups for persons from households with children in 2014 and 2017

When analysing the income of the population of persons belonging to three basic household types¹¹¹ by quintile groups for the whole population analysed, it can be noted that the first group (i.e. with the lowest income) includes most, as about 35.0% of persons forming single-person households. The income from the first two quintile groups in 2017 was achieved by almost 60.0% of these persons. Only 14.0% of this population had the income from the fifth quintile group. In 2014, the income from the first two quintile groups was achieved in total by about 50.0% of the population of persons from single-person households. For persons who form such households, the greatest change was recorded in the increase in the percentage of persons belonging to the first quintile group (from 23.9% in 2014 to 34.9% in 2017).

Almost half of persons from multi-person households without children in 2017 had the disposable income from the fourth and fifth quintile groups (respectively, 23.1%; 24.5%) while the lowest income was achieved by 32.3% of persons (15.4% from the first group and 16.9% from the second group). Also in this population between 2014 and 2017, there was an increase in the percentage of persons with the lowest income (from the first quintile group: 12.1% in 2014 to 15.4% in 2017).

In contrast, the decrease in the number of persons with the lowest income (from the first quintile group) in relation to 2014 took place in the case of persons having households with dependent children (from 24.0% in 2014 to 20.9% in 2017). As a result of this decrease, in 2017 the population of persons from households with children was characterised by the more even inequalities in the income groups.

However, the financial situation among persons from households with dependent children was greatly diversified.

The lowest level of income (from the first and second quintile group) was achieved in 2017 by almost 62.0% of persons from single-parent households and 50.0% from households with three or more dependent children. In other populations of households, this percentage did not exceed 40.0% (for persons from households with one child – 30.7% and for persons from households with two children – 34.8%).

Despite a significant improvement in the income situation, the percentage of persons who in 2017 achieved the income from the fourth and fifth quintile group was decreasing along with the number of children in the household. 53.0% of persons from households with one child had the such income, about 49.0% of persons from households with two children and about 32.0% for people on households with more children. Among single parents and their children, the smallest number of persons, as about 19.0%, achieved the income from the fourth and fifth quintile group.

The biggest changes when compared to 2014 in the percentages of persons belonging to national quintile groups were recorded for the population of persons from households with three or more dependent children. The part of the population was shifted from the first quintile group (decrease by 20.8 percentage points on 2014) to other groups (increase in the second quintile group by 3.3 percentage points, in third quintile group by 2.7 percentage points, in fourth quintile group by 9.4 percentage points and in fifth quintile group by 5.4 percentage points).

For persons from single-parent households, the changes were much lower and of a different kind. There were slight decreases in the first group (by 1.9 percentage points), second group (by 0.3 percentage point) and fifth group (by 3.6 percentage points) in favour of the third group (increase by 3.7 percentage points) and fourth group (increase by 2.3 percentage points). This means that some people with the income from extreme quintile groups shifted to the middle groups.

The only (from among the analysed) population which, relative to 2014, recorded the increase in the percentage of persons with the lowest disposable income were persons from households with one dependent child (increase from 13.8% in 2014 to 17.3% in 2017). The percentage of households with two dependent children increased significantly in the fourth quintile group (from 18.5% in 2014 to 22.6% in 2017) at the expense of the first three groups.

¹¹¹ Separately, single-person households, (multi-person) households without dependent children, households with dependent children (in total).

Table 7. Share of persons belonging to the given quintile group for whole Poland by household type in the years 2014 and 2017

Specification		Quintile group									
		1		2		3		4		5	
		2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
		in %									
Persons in households	single-person	23.9	34.9	25.8	23.7	20.6	14.5	14.4	12.8	15.3	14.0
	without dependent children	12.1	15.4	17.1	16.9	21.5	20.1	24.4	23.1	24.9	24.5
	with dependent children in total	24.0	20.7	20.9	21.5	19.1	20.8	18.3	19.0	17.7	18.0
	with one child	13.8	17.3	14.9	13.4	16.5	16.1	22.6	22.6	32.2	30.6
	with two children	19.3	18.5	18.2	16.3	18.7	16.6	18.5	22.6	25.3	26.0
	with three and more children	45.8	25.0	22.0	25.3	15.3	18.0	6.8	16.2	10.0	15.4
	single parents with dependent children	37.5	35.6	26.2	25.9	16.4	20.1	12.6	14.9	7.2	3.6

3.4. Measures of differentiation and concentration

When analysing the three main populations of persons by household type¹¹², the highest Gini coefficient and thus the highest income inequalities in 2017 was characteristic of the group of persons forming single-person households (34.0). The other two populations achieved a similar value of this coefficient (persons from households without dependent children: 28.2, and persons from households with dependent children: 28.6).

In two of three populations, in relation to 2014, there was the decrease in the disposable income differentiation and it was highest for persons from households with children (from 32.0 in 2014 to 28.6 in 2017). The increase in the Gini coefficient value took place for persons from single-person households (from 31.7 in 2014 to 34.0 in 2017).

The above-mentioned changes in the inequalities of disposable income for persons by three main household type are also regarded the income quintile share ratio (S80/S20).

In 2017, the biggest differentiation was characteristic of the income of persons from households with at least three dependent children (Gini coefficient: 34.1; S80/S20: 5.5). The smallest differentiation took place among persons from single-parent households (Gini coefficient: 23.9; S80/S20: 3.4).

The increase in the income differentiation when compared to 2014, measured by both the Gini coefficient and the income quintile share ratio, was recorded only for persons from households with one child (increase in the Gini coefficient value from 30.3 in 2014 to 31.3 in 2017; S80/S20, respectively, from 5.0 to 5.3). The biggest decrease in the income inequalities took place among the income of persons from single-parent households (decrease in the Gini coefficient from 29.8 in 2014 to 23.9 in 2017; S80/S20, respectively, from 5.0 to 3.4). In the population with the highest income differentiation, i.e. persons from households with at least three dependent children, the decrease was lower (the Gini coefficient decreased from 37.0 in 2014 to 34.1 in 2017; S80/S20, respectively, from 6.7 to 5.5).

Table 8. Comparison of measures of disposable income differentiation by household type in the years 2014 and 2017

Indicator	Year of survey	Persons in households						
		single-person	without dependent children	total	with dependent children			
					with one child	with two children	with three and more children	single parents with dependent children
Gini coefficient	2014	31.7	29.3	32.0	30.3	32.0	37.0	29.8
	2017	34.0	28.2	28.6	31.3	29.4	34.1	23.9
S80/S20	2014	4.9	4.4	5.3	5.0	5.3	6.7	5.0
	2017	5.8	4.3	4.4	5.3	4.9	5.5	3.4

¹¹² Separately, single-person households, (multi-person) households without dependent children, households with dependent children (in total).

INCOME OF THE EUROPEAN UNION MEMBER STATES IN THE YEARS 2008 – 2017

The European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC), thanks to a common methodology used in the 28 EU countries, allows to compare the economic situation of persons living in households in Poland and in other Member States.

This subchapter continues to analyse the changes occurring in **the average yearly equivalised disposable income per capita**¹¹³ in Poland. However, the background for income in Poland is income which in the period 2008 – 2017 was obtained by residents of other Community countries.

This income has been calculated based the data from the survey carried out in 2017, but relates to the year preceding the survey, i.e. from January to December 2016. An exception is the disposable income of Ireland, for which the latest data comes from the 2016 survey.

The reference years adopted for analysing changes in the disposable income is 2008¹¹⁴. On the other hand, for Croatia it was exceptionally 2010 due to its later accession to the European Union and the availability of a time series since 2010.

In order to make it possible to compare the amount of income in the individual European Union countries, the disposable income in the so-called PPS unit¹¹⁵ has been used.

The data used for the study comes from the Eurostat database: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database>, which contains the data provided by the individual European Union Member States.

1. Disposable income

The disposable income in PPS for Poland in 2017 was 12,695 and it was the 20th place among the 28 EU countries. Poland, as one of 15 countries, was characterised by the income below average income in the EU, with more than 6,000 PPS of the difference. The lower disposable income was characteristic of 7 former Eastern Bloc¹¹⁶ countries (Lithuania, Slovakia, Latvia, Croatia, Bulgaria, Hungary, Romania) and Greece. The difference between the disposable income from the wealthiest country, i.e. Luxembourg and the income of people living in Poland was more than 20,000 PPS.

Among the neighbours of Poland being the EU members¹¹⁷, the highest disposable income was in Germany (by 11.3 thousand PPS higher than in Poland). The higher income than for people living in Poland was also disposable for the Czechs (by 1.4 thousand PPS). The income of the Lithuanians was at a similar level and it was somewhat lower than in Slovakia (by 1.7 thousand PPS).

None of the former Eastern Bloc countries that joined the EU in 2004 or later had the income above the EU average. In 2017, Poland among these countries had the fourth disposable income in terms of the amount (after Slovenia: 16.2 thousand PPS; Estonia: 14.2 thousand PPS, Czech Republic: 14.1 thousand PPS). The income under 10,000 PPS was disposable for residents of: Bulgaria (9.6 thousand PPS), Hungary (9.4 thousand PPS) and Romania (5.8 thousand PPS).

The leading countries with the highest disposable income in 2017 were 11 “old” Union¹¹⁸ countries (Luxembourg, Austria, Germany, the Netherlands, France, Denmark, Belgium, Sweden, Finland, Ireland, the United Kingdom). The disposable income in other countries of this group were below the EU average (Italy, Spain, Portugal, Greece). The analysis of this group of countries indicates a large spread in the income. Between the country with the lowest income (Greece) and with the highest (Luxembourg) income, the difference is 22.7 thousand PPS (this means that a resident of Luxembourg has, on average, the threefold income of a Greek resident). Visible

¹¹³ The analysis applies in whole the average yearly equivalised income per capita. In order to simplify the description, the abbreviated form: disposable income has been introduced in the further analysis.

¹¹⁴ Reference years for the Europe 2020 Strategy.

¹¹⁵ PPS (Purchasing Power Standard) – means a joint conventional currency unit applied in the European Union for converting aggregated economic data for the purposes of spatial comparisons, in such a way so as to eliminate the differences in the price levels among the Member States.

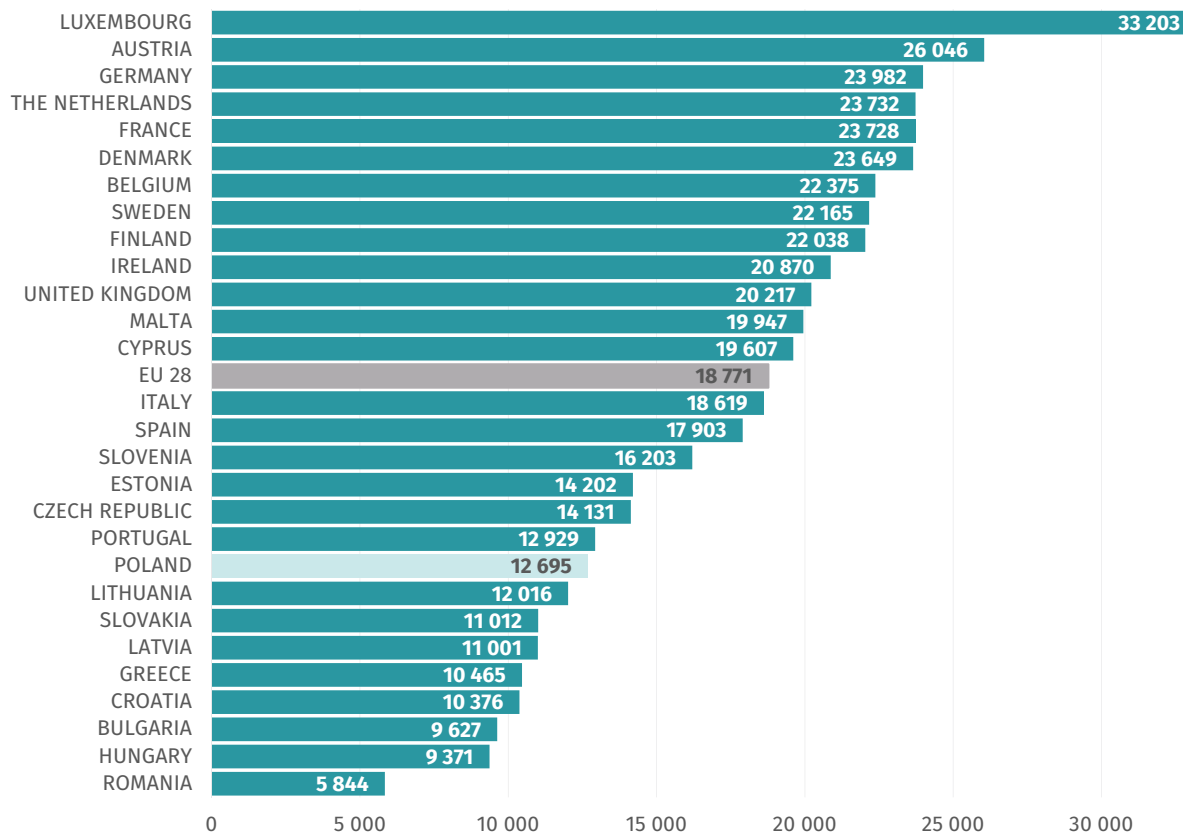
¹¹⁶ The former Eastern Bloc countries being currently in the EU: Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Estonia, Lithuania, Latvia, Poland, Romania, Slovakia, Slovenia, Hungary.

¹¹⁷ This group includes: Germany, Czech Republic, Slovakia and Lithuania.

¹¹⁸ The „old” Union countries: Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Greece, Spain, Ireland, Luxembourg, Germany, the Netherlands, Portugal, Sweden, Italy, the United Kingdom.

is also a significant disparity in the average disposable income in two “old” Union countries with the highest income, i.e. the difference between the income of residents of Luxembourg and of Austria is 7.2 thousand PPS.

Chart 20. Amount of the disposable income in PPS for 28 EU Member States in 2017

Note: Data comes from the EU-SILC 2017 survey. For Ireland, from 2016.

Source: Own study based on the data published by Eurostat (values applicable as of 20.11.2018)

Between 2008 and 2017, there was a decrease in the disposable income for 4 countries (Greece, United Kingdom, Cyprus, Ireland) including the highest decrease for Greece (by 3.8 thousand PPS). Not only was Poland included in the group with the increased income but it was also at the forefront of these countries (fourth place after Estonia – increase by 5.6 thousand PPS, Malta – 5.1 thousand PPS, Austria – 4.9 thousand PPS) with the increase by 4.7 thousand PPS relative to 2008.

The post-Communist countries are trying to achieve the level of average disposable income for the Union at different rates, but each of them recorded a marked increase in relation to 2008. The leader among them in 2017 was Estonia, where the income of the population increased by 5.7 thousand PPS between 2008 and 2017. The next increase in this group of countries was reached by Poland (4.7 thousand PPS). The lowest increase was recorded in Slovenia¹¹⁹ (1.4 thousand PPS) and Croatia (1.7 thousand PPS).

Poland, against a background of its neighbouring countries, achieved the highest income increase between the survey years 2008 and 2017 (by 4.7 thousand PPS). In other countries, there was an increase in the disposable income within the range of 3 – 4 thousand PPS (Lithuania and Slovakia – 3.8 thousand PPS, Germany and Czech Republic – 3.2 thousand PPS). The similar increase in the income between Germany and the Czech Republic does not indicate a similar level of income in these countries, since in 2008 residents of the Czech Republic had the income which was by almost half lower than that of their neighbours in Germany (respectively: 10.9 thousand

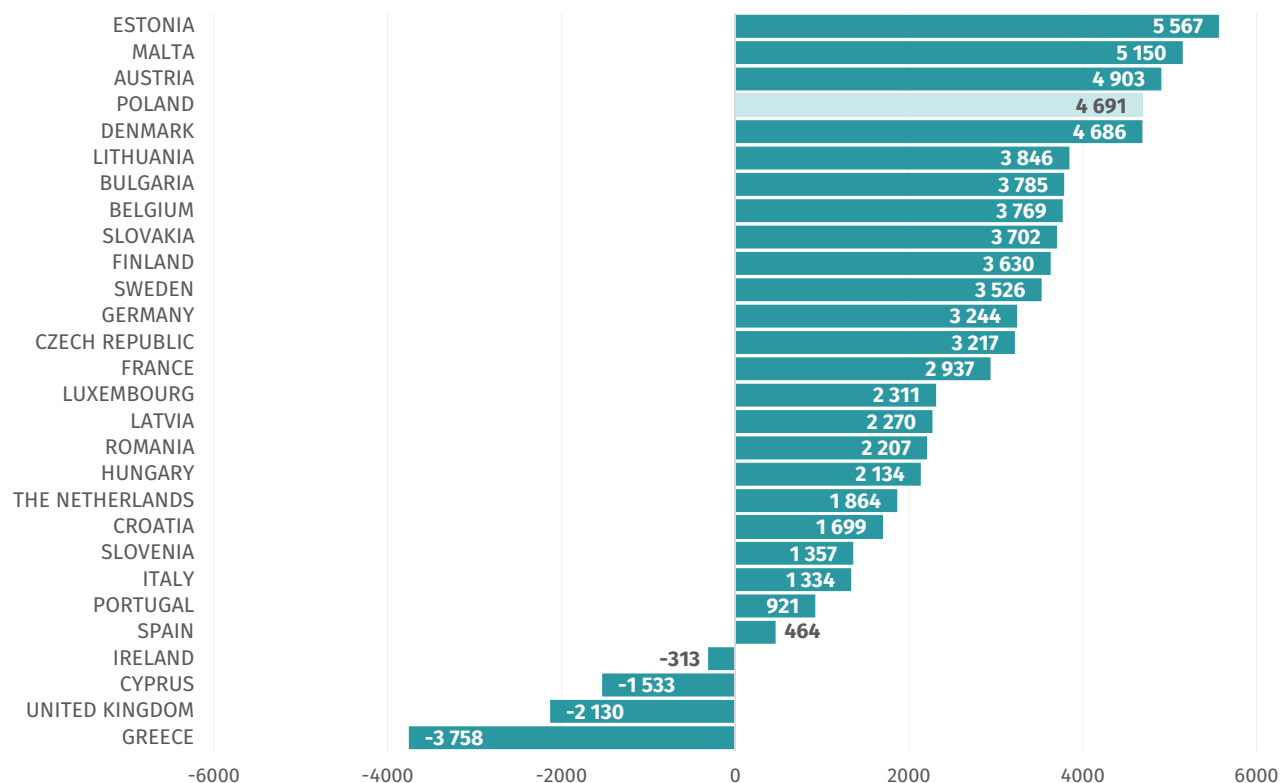
¹¹⁹ In 2008, Slovenia achieved the highest available income among the former Eastern Bloc countries (14,846 PPS). The income of the Czech Republic (the second country as to the amount of income) in 2008 accounted for 74,0% of the Slovenian income.

PPS and 20.7 thousand PPS) and in 2017 the income of the Czech population accounted for about 59% of the income in Germany.

When analysing the differences in the average disposable income between 2008 and 2017 in the “old” Union countries, we should note that there was a considerable differentiation in the level of this income. In three of fifteen countries, the income decreased (Ireland: -0.3 thousand PPS, the United Kingdom: -2.1 thousand PPS, Greece: -3.8 thousand PPS).

The highest increase in income in the analysed years was in Austria (4.9 thousand PPS) and Denmark (4.7 thousand PPS) and the lowest – in Spain and Portugal (respectively: 0.5 and 0.9 thousand PPS). This group also recorded the greatest decreases in income (United Kingdom: -2.1 thousand PPS and Greece: -3.8 thousand PPS).

Chart 21. Difference in PPS of the disposable income for 28 EU Member States between 2008 and 2017

Note: Data comes from the EU-SILC 2017 survey. For Ireland, from 2016.

Source: Own study based on the data published by Eurostat (values applicable as of 20.11.2018)

2. Inequalities of the disposable income

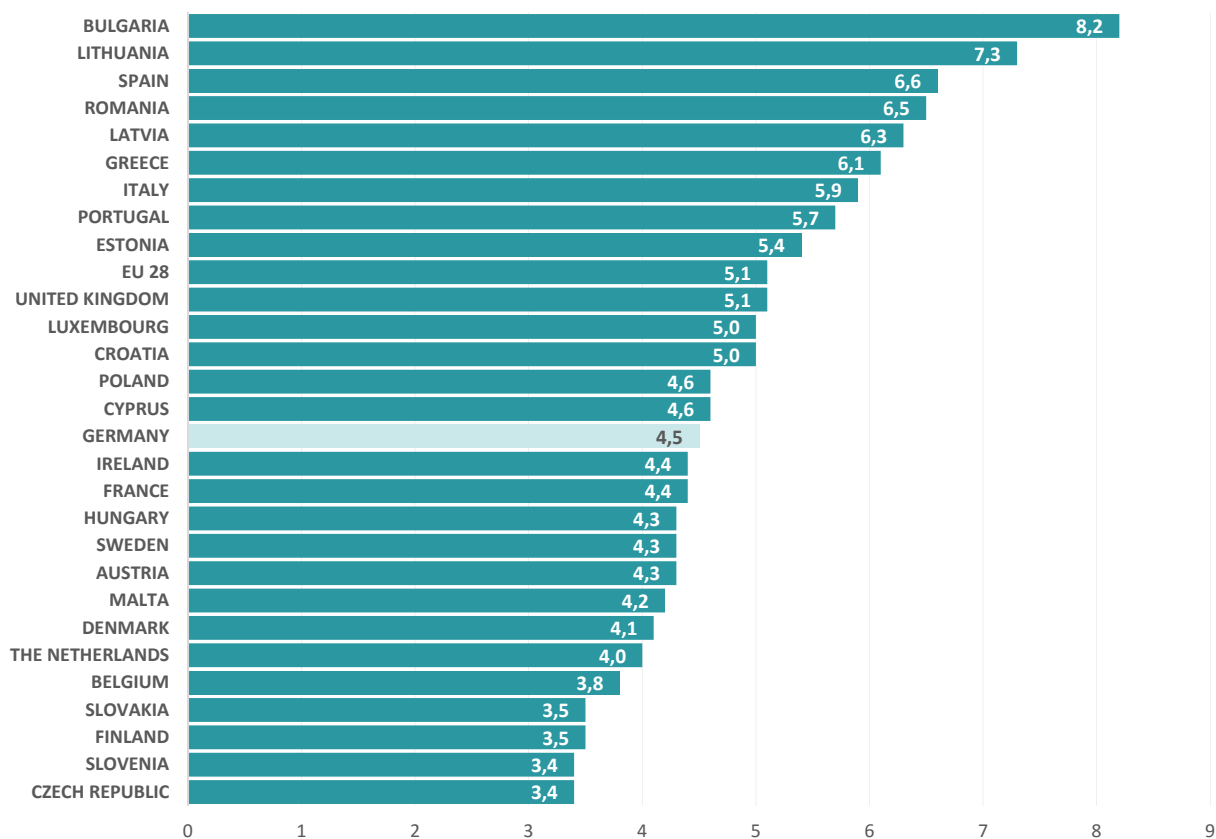
The average value of the income quintile share ratio of the disposable income for 28 countries in 2017 was 5.1. For 19 countries, including Poland, this rate was lower than this value (from lowest in the Czech Republic and Slovenia – 3.4 to 5.0 in Luxembourg). The United Kingdom had the rate of the same value as the average. Bulgaria (8.2) and Lithuania (7.3) were characterised by the highest inequalities of income, with the low average income expressed in PPS (respectively: 9.6 thousand PPS and 12.0 thousand PPS).

Among the neighbours of Poland, the highest differentiation of income was characteristic of Lithuania (with the increase from 6.1 in 2008 to 7.3 in 2017). The Czech Republic and Slovakia achieved a similar value of the rate (3.4 and 3.5, respectively) and these rates were among the lowest in the EU. The income in Poland in 2017 was characterised by a similar inequalities as the income of our western neighbours (Poland – 4.6 and Germany – 4.5).

The largest range of this indicator was characteristic in 2017 the former Eastern Bloc countries (from 3.4 in the Czech Republic to 8.2 in Bulgaria). It was slightly lower in the “old” Union countries (from 3.5 in Finland to 6.6 in Spain).

In the 2017 survey, Poland reached the value of the income quintile share ratio, at a level well below the EU average. It is worth noting the decrease of this value from level 5.1 in 2008 to 4.6 in 2017.

Chart 22. S80/S20 income quintile share ratio for 28 EU Member States in 2017

Note: Data comes from the EU-SILC 2017 survey. For Ireland, from 2016.

Source: Own study based on the data published by Eurostat (values applicable as of 20.11.2018)

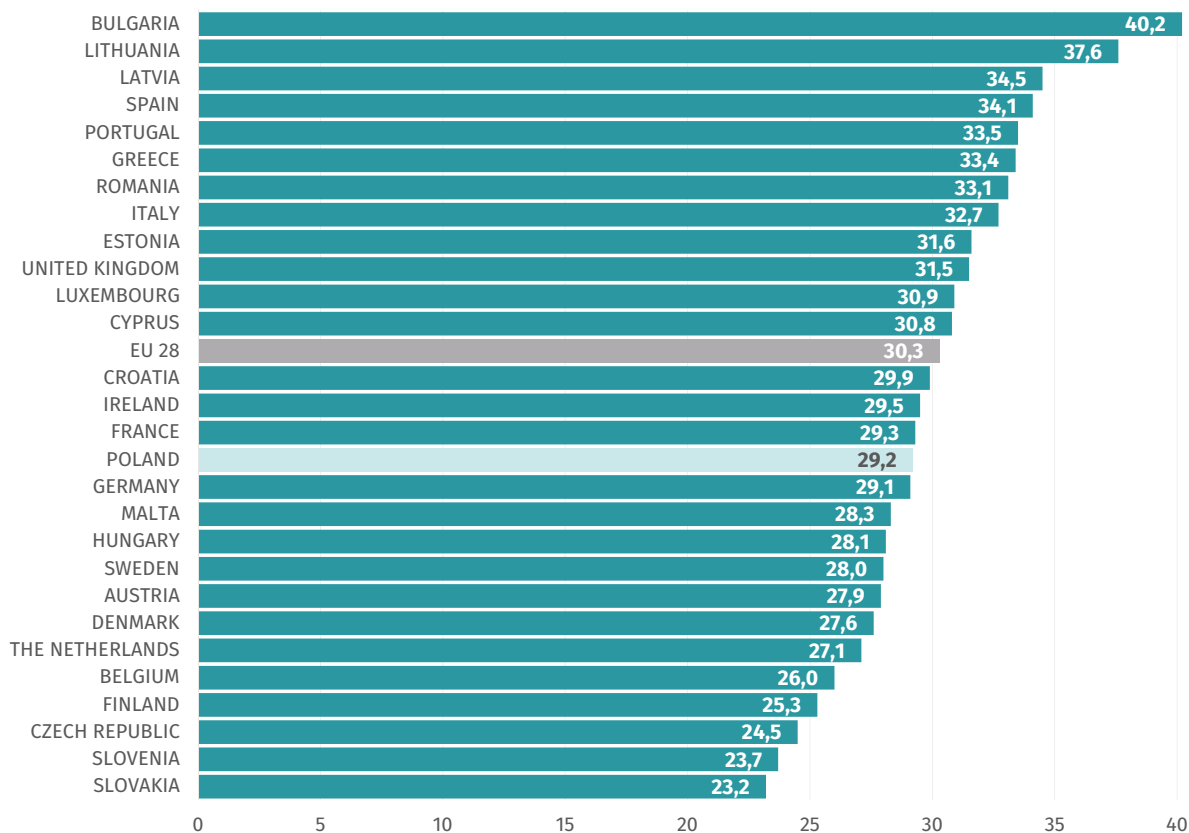
The average value of the Gini coefficient for 28 countries amounted to 30.3 in 2017 (for 2008 – 30.5). Poland in 2017 was in the group of 16 countries where the above-described coefficient was lower than the average value for the Union and among 14 countries in which this coefficient decreased in relation to the value from 2008. It was also one of the highest decreases in the value of the Gini coefficient, and therefore income inequalities, among the EU Member States.

Among the former Eastern Bloc countries, the lowest Gini coefficient was characteristic of the income in Slovakia (23.2) while highest – in Bulgaria (40.2). Poland in 2017 was placed among these countries in the fifth place in terms of the low income differentiation, which means an improvement on 2008 (seventh place).

The largest inequalities of the disposable income among the countries bordering Poland and being the EU members took place in Lithuania (37.6) while smallest was in Slovakia (23.2). The Gini coefficient for Poland had almost the same value as in Germany (Poland – 29.2; Germany – 29.1).

In 15 “old” Union countries, 9 of them in 2017 had the Gini coefficient lower than the EU average. Among the countries with the income inequalities lower than the EU average was the one with the highest income: Luxembourg (33 thousand PPS; Gini coefficient: 30.9). The southern European countries currently facing socio-economic problems, had the highest value of the Gini coefficient: Spain – 34.1; Portugal – 33.5; Greece – 33.4; Italy – 32.7.

Chart 23. Gini coefficient for 28 EU countries in 2017

Note: Data comes from the EU-SILC 2017 survey. For Ireland, from 2016.

Source: Own study based on the data published by Eurostat (values applicable as of 20.11.2018)

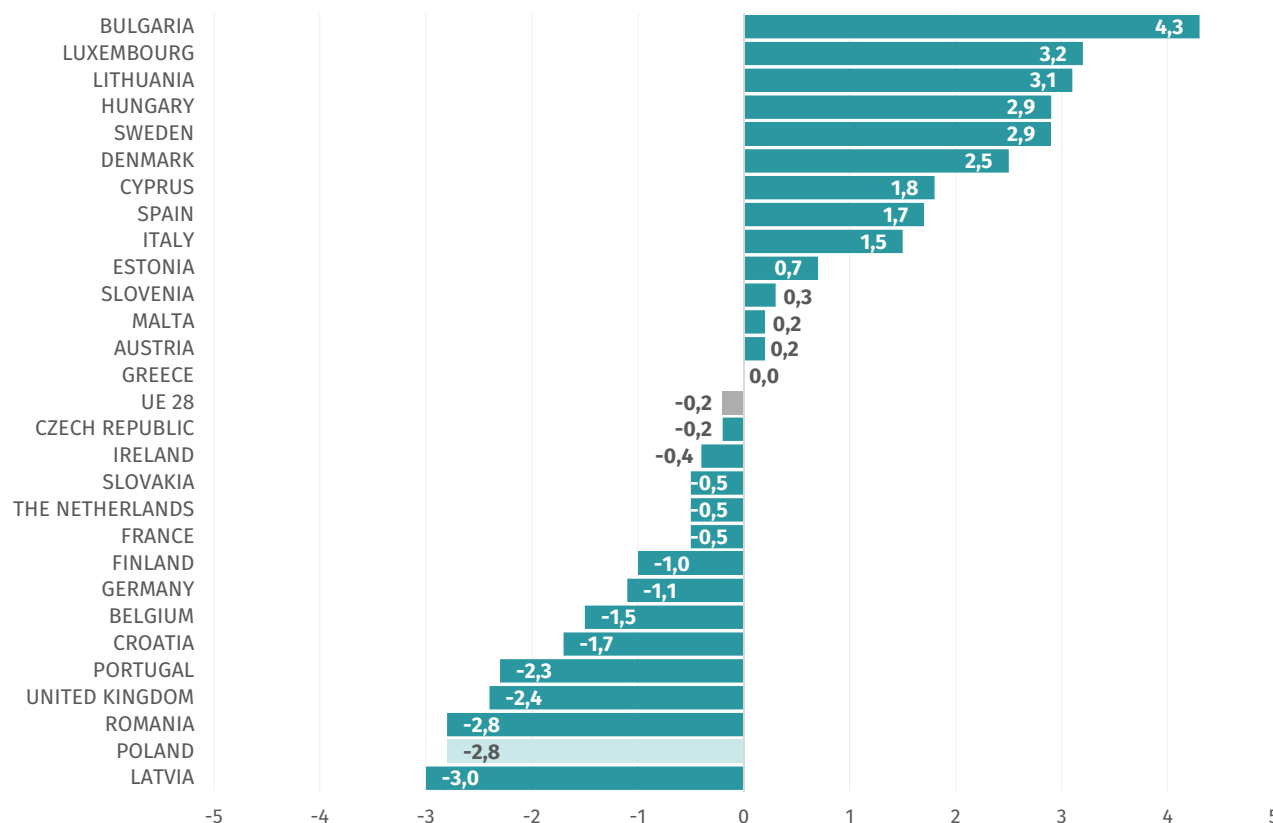
Half of 28 EU countries recorded a decrease in the income inequalities measured by the Gini coefficient. Among them, there was also Poland with the second largest decrease of 2.8 (from 32.0 in 2008 to 29.2 in 2017). The greater decrease across the EU but from a very high level (37.5 to 34.5) occurred only in Latvia (by 3.0). The biggest change in the period of 2008 – 2017 towards the increase in the income differentiation took place in Bulgaria (4.3 with the EU average of -0.2), due to which this country reached the highest value of the Gini coefficient (40.2) among the EU Member States.

The average difference for the EU (-0.2) divided the former Eastern Bloc countries into two. In 2017, five countries above the average and with the increased income inequalities were recorded (Slovenia: 0.3; Estonia: 0.7; Hungary: 2.9; Lithuania: 3.1; Bulgaria: 4.3) and 5 below the average with a concurrent decrease in the value of the Gini coefficient (Latvia: -3.0; Poland: -2.8; Romania: -2.8; Croatia: -1.7; Slovakia: -0.5). The Czech Republic obtained the difference between the values of the Gini coefficient for 2008 and 2017 equal to the EU average (-0.2).

The EU neighbours of Poland in 2017 were characterised by a wide range of differences in the values of the Gini coefficient, from the largest increase in Lithuania (3.1) to the largest decrease in Germany (-1.1). Poland achieved the largest decrease in the income inequalities.

For the “old” Union countries, the EU average divided them into 8 with the decrease inequalities (United Kingdom: -2.4; Portugal: -2.3; Belgium: -1.5; Germany: -1.1; Finland: -1.0; France: -0.5; the Netherlands: -0.5; Ireland: -0.4) and 6 with the increased differentiation (Austria: 0.2; Italy: 1.5; Spain: 1.7; Denmark: 2.5; Sweden: 2.9; Luxembourg: 3.2) and Greece where there was no change in the coefficient value. The largest increase of inequalities income among these countries in comparison with 2008 took place in the country with the highest average disposable income, i.e. Luxembourg (33.2 thousand PPS). The largest decrease in the income inequalities was recorded in the United Kingdom (-2.4) with the still high coefficient value (31.5).

Chart 24. Changes in the values of the Gini coefficient for 28 EU countries between 2008 and 2017

Note: Data comes from the EU-SILC 2017 survey. For Ireland, from 2016.

Source: Own study based on the data published by Eurostat (values applicable as of 20.11.2018)

3. Summary

In 2017, residents of Poland had the twentieth largest disposable income in the EU (12,695 PPS). In relation to 2008, there was a significant increase in this income. In 2017, it was the fourth increase as to its value in the EU (by 4.7 thousand PPS with the highest increase in Estonia – by 5.6 thousand PPS)¹²⁰. Inequalities in the analysed income were also gradually decreased. The income quintile share ratio S80/S20 decreased from 5.1 in 2008 to 4.6 in 2017, and this was the third largest decrease among the 28 EU countries. The same value of the difference (by 0,5) was achieved in Croatia, Romania, the United Kingdom, and the higher – only in Latvia (by 1.0). The decrease measured by the Gini coefficient from 32.0 in 2008 to 29.2 in 2017 gives Poland the second place among the Union countries in terms of reducing the income stratification (just behind Latvia – the decrease by 3.0 from 37.5 in 2008 to 34.5 in 2017).

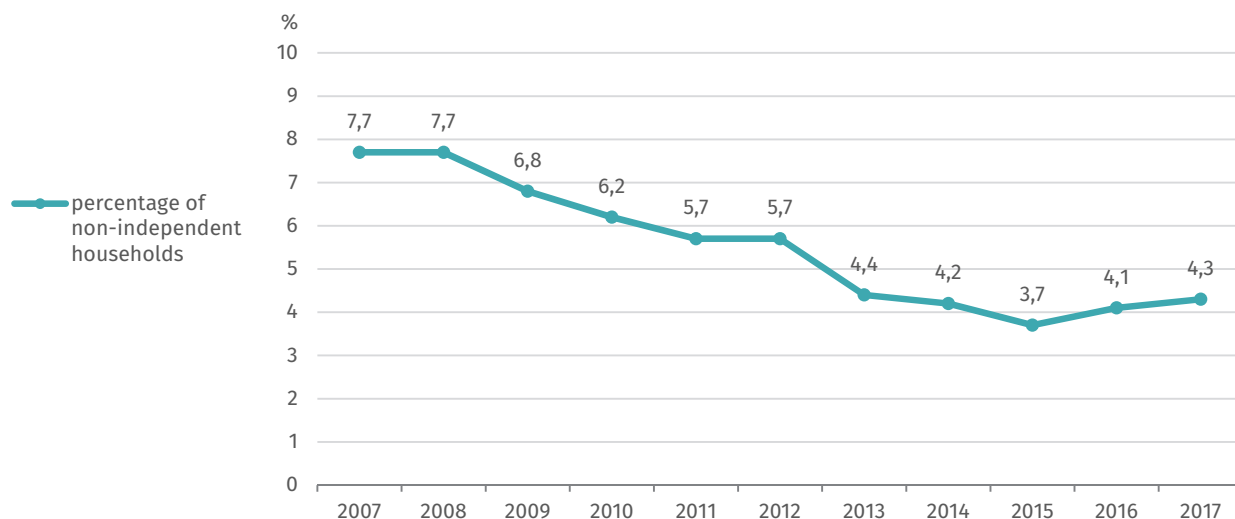
¹²⁰ the reference year for the increase was 2008.

HOUSING CONDITIONS AND MATERIAL SITUATION OF HOUSEHOLDS LIVING INDEPENDENTLY OR TOGETHER WITH OTHER HOUSEHOLDS

For the purposes of the following chapter, two types of households were identified: non-independent as those living together in one dwelling¹²¹ and independent, i.e. living in a dwelling alone.

The results of the EU-SILC survey show that, in 2017, **non-independent households accounted for 4.3% of all households**. Since 2013, the percentage of non-independent households has remained at the level of about 4%. In comparison with 2007, it decreased by nearly half.

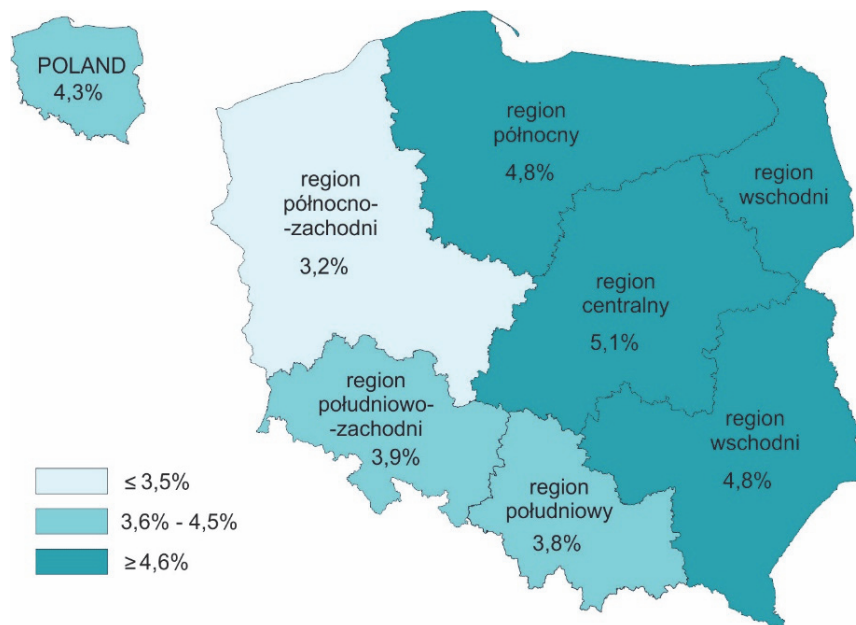
Chart 25. Non-independent households in the years 2007-2017

In 2017, the regions of Poland, which recorded the above average percentages of households living together were the following regions: Centralny, Północny and Wschodni. The highest value of this percentage was characteristic of the Centralny region – 5.1%. In the Północny and Wschodni regions it was 4.8%. This percentage was almost 4% in the Południowo-zachodni and Południowy regions. The lowest percentage of non-independent households was in the Północno-zachodni region. 3.2% of households lived together there.

¹²¹ In case of living more than one household in one dwelling, each of them are identified as non-independent. The dwelling means place in multi-family building and single-family building (detached, semi-detached or terraced house)

Chart 26. Non-independent households by regions (NUTS 1) in 2017

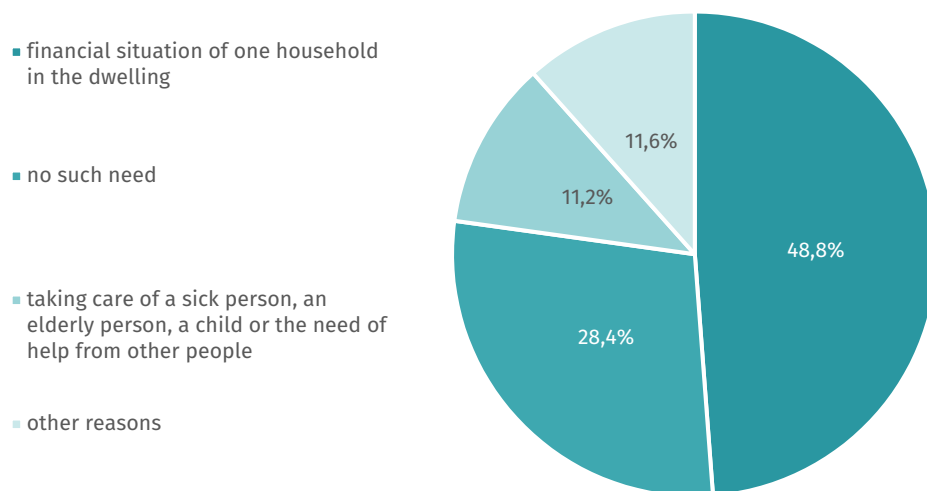
When analysing the structure of households according to the place of residence, it can be noted that both in urban areas and rural areas, non-independent households constituted a small percentage. In urban areas they accounted for 3.7% of all households, and slightly more in rural areas – 5.5%.

Table 9. Structure of households by place of residence in 2017

Specification	Total	Urban areas	Rural areas
	in %		
TOTAL	100.0	100.0	100.0
Households:			
independent	95.7	96.3	94.5
non-independent	4.3	3.7	5.5

Among the households living together, the most frequently indicated cause was the financial situation. Almost half of these households lived together for this reason (48.8%). The second reason in terms of number was the lack of a need for living separately – **less than 30% households felt no need for becoming independent.**

Chart 27. Major reasons for living together in 2017¹²²

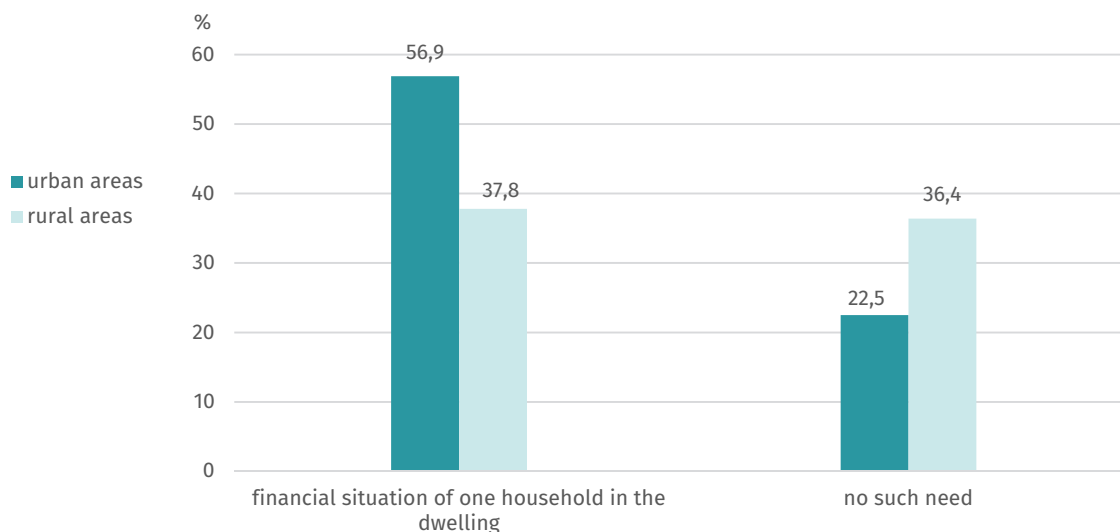

Regardless of the place of residence (urban areas or rural areas), the financial situation was the most common barrier to live independently. For this reason, 37.8% of non-independent households lived together in rural areas and 56.9% in urban areas.

Non-independent households living in rural areas did not feel a need for living independently more often than those living in urban areas (36.4% in relation to 22.5%).

In urban areas, the financial situation was more than twice more often indicated as a reason for living together than the lack of such a need. Households living together in rural areas indicated both reasons as almost equally common (financial situation: 37.8%, no need: 36.4%).

Chart 28. Selected main reasons for living together by place of residence in 2017

¹²² The category „other reasons” includes e.g. too much vocational or educational responsibilities, family or legal situation.

The analysis of the structure of non-independent households showed that financial considerations were the reason for living together for almost 3/5 of single-person households (58.0%) and for almost every second household with dependent children (46.8%).

Compared with the second most frequently identified reason – the lack of need, it can be noted that financial considerations were more important for single-person households than for others. The difference between the indication of two reasons was almost 40 percentage points. In other household types, this difference was much lower, it was the smallest in multiperson households with no dependent children (8.1 percentage points).

Table 10. Structure of non-independent households by biological types of households in 2017

Specification	Total	Biological types of households ^a		
		single-person households	multiperson households without dependent children	multiperson households with dependent children
	in %			
TOTAL	100.0	100.0	100.0	100.0
Reasons for living together:				
financial situation of one household in the dwelling	48.8	58.0	41.3	46.8
no such need	28.4	20.4*	33.2	32.2
taking care of a sick person, an elderly person, a child or the need of help from other people	11.2	11.0*	11.5*	.
other reasons	11.6	.	13.9*	10.1*

^a The biological type of household was described in the methodological part of the publication.

Households who lived in rural areas usually lived in single-family buildings¹²³ (88.0%). In the case of households living together, this percentage was higher and amounted to 94.3%.

In urban areas, the largest share was reached by households living in multi-family buildings (72.6%). In the group of households living together, multi-family buildings (48.9%) were inhabited almost as often as single-family buildings (50.9%).

Table 11. Types of buildings by place of residence and type of households in 2017

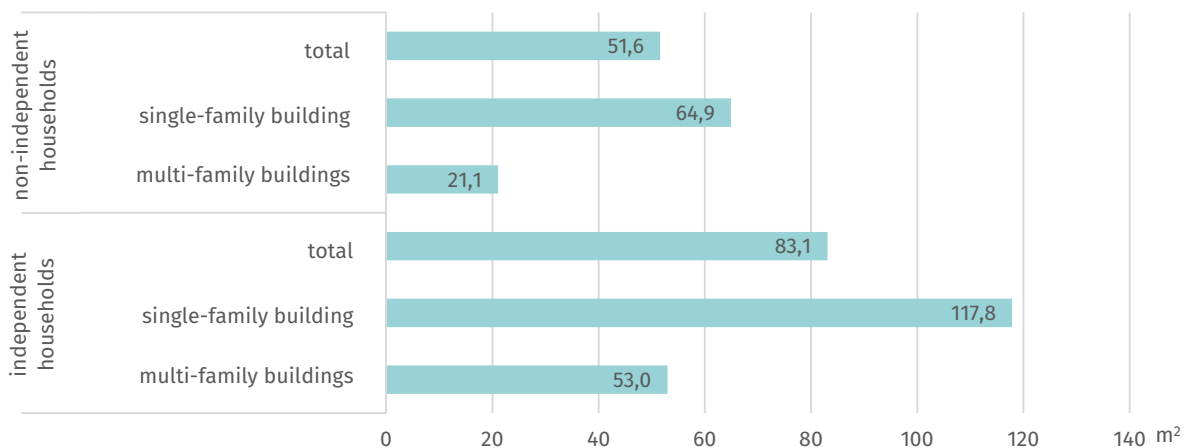
Wyszczególnienie	Households			Independent households			Non-independent households		
	total	urban areas	rural areas	total	urban areas	rural areas	total	urban areas	rural areas
	in %								
TOTAL	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Type of building in which the dwelling is locate:									
single-family building	47.3	27.2	88.0	46.3	26.3	87.6	69.4	50.9	94.3
multi-family building	52.2	72.6	11.8	53.5	73.6	12.2	30.4	48.9	.
other buildings	0.2*	.	.	0.2*	-

¹²³ Single-family buildings means detached house, semi-detached or terraced house.

The average size of dwellings¹²⁴ occupied by non-independent households was smaller compared to dwellings of independent households. This pattern applies to dwellings regardless of the type of building in which they are located.

The smallest area per one household was held by non-independent households living together in multi-family buildings. Compared to independent households, this area was more than two times smaller (21.1 m² in relation to 53.0 m²). In the case of single-family buildings, the difference between the average area of a dwelling occupied by independent and non-independent households was more than 50 m² (117.8 m² in relation to 64.9 m²).

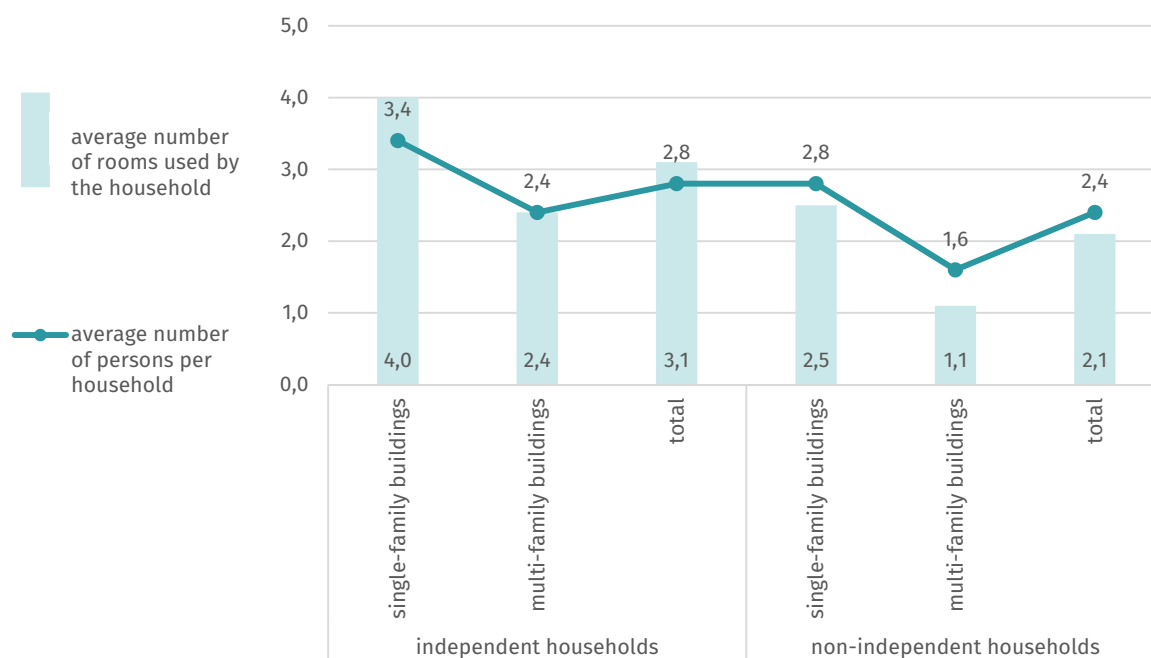
Chart 29. Average area of dwellings used by households by types of buildings and types of households in 2017

Differences in housing conditions of households are shown also in comparison the average number of persons per household to the number of rooms they had at their disposal. On average, non-independent households had fewer rooms, regardless of the type of building they lived in. At the same time, in each case the average number of persons per household was higher than number of rooms. Independent households, irrespective of the type of building, had at their disposal, on average, the same number or more rooms than the number of persons per household.

¹²⁴ The average area of a dwelling has been calculated based on the area used by the household only (without the shared part).

Chart 30. Average number of persons and rooms by types of buildings and types of households in 2017

The housing situation of households is also reflected in the assessment of the size of area used. Non-independent households more often than independent households assessed their dwelling as being too small in relation to their needs (respectively, 22.7% in relation to 17.0%). It also happened that households living together defined their dwelling as too large. However, they were indicated that less frequently than independent households.

Table 12. Assessment of the area of a dwelling in relation to the needs by types of households in 2017

Specification	Total	Households	
		independent	non-independent
	in %		
TOTAL	100.0	100.0	100.0
Dwelling is too large:			
yes	7.2	7.5	.
no	92.8	92.5	97.6
Dwelling is too small:			
yes	17.2	17.0	22.7
no	82.8	83.0	77.3

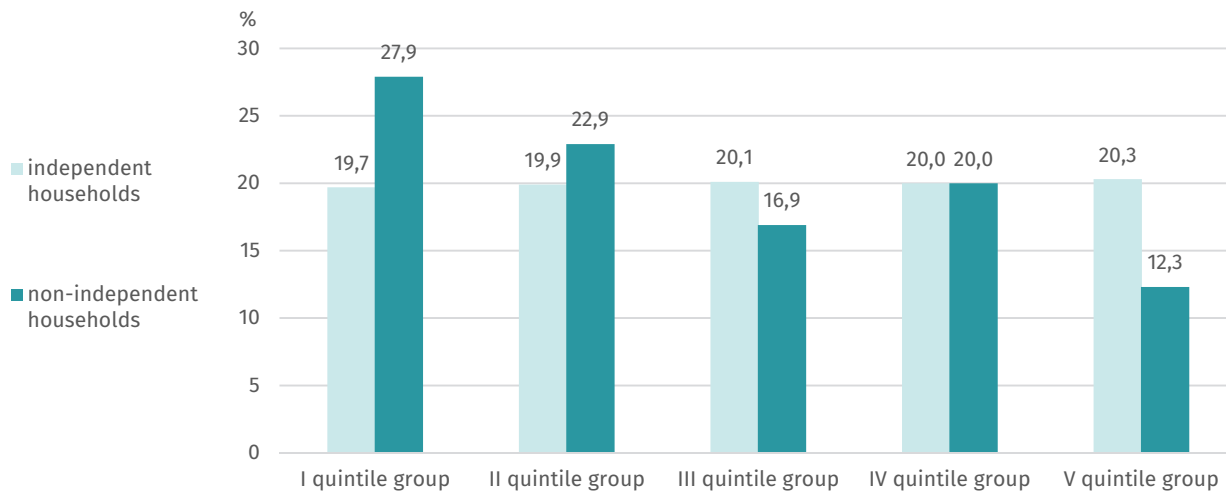
The material situation of two discussed types of households has been presented with the use of quintile groups and the distribution of answers to the question of a possibility of covering an unexpected expense of PLN 1.200 from own resources¹²⁵.

¹²⁵ Definition included in the methodological part of the publication

Taking into account households living independently, it can be seen that their percentage share in each quintile group adopted similar values (about 20% each). Slightly more independent households were in the highest income group (fifth quintile group – 20.3%).

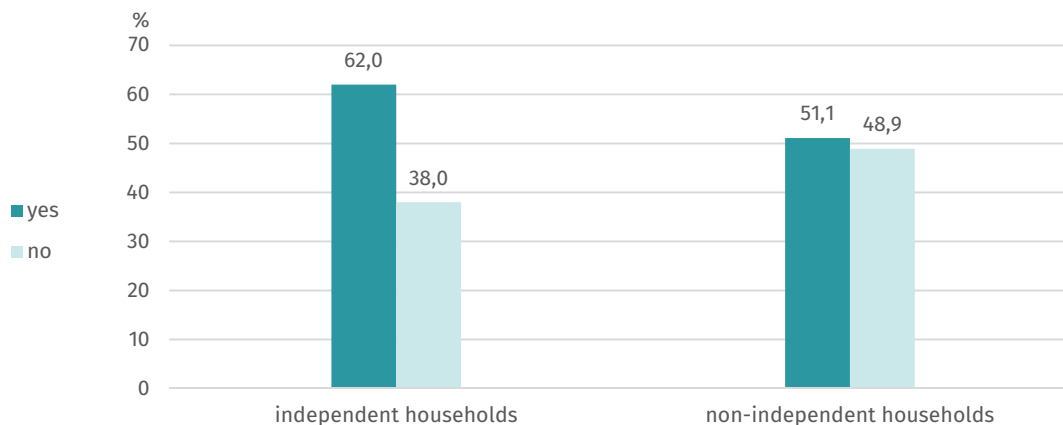
More differentiation is visible in the case of households living together. The distribution of this group shows that the highest percentage was reached in the least wealthy group (first quintile group) – 27.9% and lowest in the highest income group (fifth quintile group) – 12.3%.

Chart 31. Types of households by quintile groups in 2017

Another aspect of the material situation of discussed types of households is the distribution of answers to the question of a possibility of covering an unexpected expense of PLN 1.200 from their own resources. The percentage of non-independent households that could allocate such an amount for an unexpected expense was almost equal to that of those which would be unable to do so (51.1% relative to 48.9%). In the case of the group of independent households, there were much more (62.0%) of those which could cover an unexpected expense from their own resources.

Chart 32. Possibility of covering an unexpected expense from own resources by types of households in 2017

EMPLOYED AND UNEMPLOYED PERSONS IN THE LABOUR MARKET

Among many areas covered by the EU-SILC survey is also the issue of economic activity of the population. It is implemented annually in a wide range of subtopics (*inter alia*, labour market status, job seeking, current and past job information, work time and others). In addition, in 2017, an additional set of modular variables relating to this issue was introduced into the survey.

The following chapter includes data from 2017, originating from both the annual constant variables and from the modular variables from which the data on the employment sector and the occurrence of unemployment periods has been selected for analysis.

In interpreting the presented results, attention should be paid to an important methodological issue, applicable in the EU-SILC survey, i.e. self-assessment of the respondent's status in the labour market. As EU-SILC does not apply strict criteria for identifying the given status, a person who is both retired and employed may determine their status as a *retiree* and an *employee*, depending on which status is more important (major) for this person. There are also no age restrictions for determining the given status.

It should also be noted that, according to the applicable methodology of the survey (common to all European Union Member States carrying out the EU-SILC survey), the group of self-employed persons (including family workers) also includes persons managing a farm – this group is not identified as a separate category of working persons.

1. Persons aged 16 years or more in the labour market

In the structure of persons aged 16 or more, self-assessing their current status in the labour market, more than half were employed persons (53.5%). The least numerous group were unemployed persons (5.3%). Other persons defined themselves as inactive persons (41.2%)¹²⁶.

In the case of males, the dominant group were employed persons (62.1%). On the other hand, females most often defined themselves as inactive persons (49.1%).

The age group characterised by the largest percentage of employed persons (83.4%) and by the smallest percentage of inactive persons (9.6%) were persons aged 35-44 years.

Taking into account the level of education, the largest number of employed persons were among those with higher education (77.7%), and this group was characterised by the lowest unemployment rate (2.8%). On the other hand, the highest unemployment rate occurred in the group of persons with elementary vocational (7.9%).

The place of residence to a small extent differentiated the structure of population in terms of the labour market status. Both among urban and rural residents, the most numerous group were employed persons (54.3% and 52.2%, respectively). Unemployed persons accounted for just over 5% of the population regardless of the place of residence.

¹²⁶ Category of inactive persons includes: pupils, students, retirees, pensioners, persons unable to work due to their health status, persons taking care of other persons and persons professionally passive for other reasons.

Table 13. Persons aged 16 years and more by status in the labour market

Specification	Total	Employed	Unemployed	Inactive ^a
	in %			
TOTAL	100.0	53.5	5.3	41.2
Sex:				
males	100.0	62.1	5.2	32.7
females	100.0	45.4	5.5	49.1
Age:				
16-24	100.0	33.1	6.1	60.8
25-34	100.0	79.9	7.5	12.6
35-44	100.0	83.4	7.0	9.6
45-54	100.0	78.8	6.5	14.7
55-64	100.0	44.7	5.9	49.4
65 and more	100.0	3.6	0.3*	96.1
Education:				
higher	100.0	77.7	2.8	19.5
secondary	100.0	55.4	5.4	39.2
elementary vocational	100.0	53.6	7.9	38.5
lower secondary; primary; no formal education	100.0	17.6	4.8	77.6
Place of residence:				
urban areas	100.0	54.3	5.3	40.4
rural areas	100.0	52.2	5.4	42.4

a Explanation – footnote No 126 page 141.

2. *Employed persons* ¹²⁷

Among all employed persons, the vast majority (80.1%) were employees, while others (19.9%) were self-employed persons with family workers assisting them for free¹²⁸.

Females more often than males were employees, however, both among females and males employees were dominant (82.9% and 77.8%, respectively).

The largest percentage of employees was characteristic of the youngest age category 16-24 years (89.4%), and the smallest – of the group of persons aged 65 years and more (62.1%).

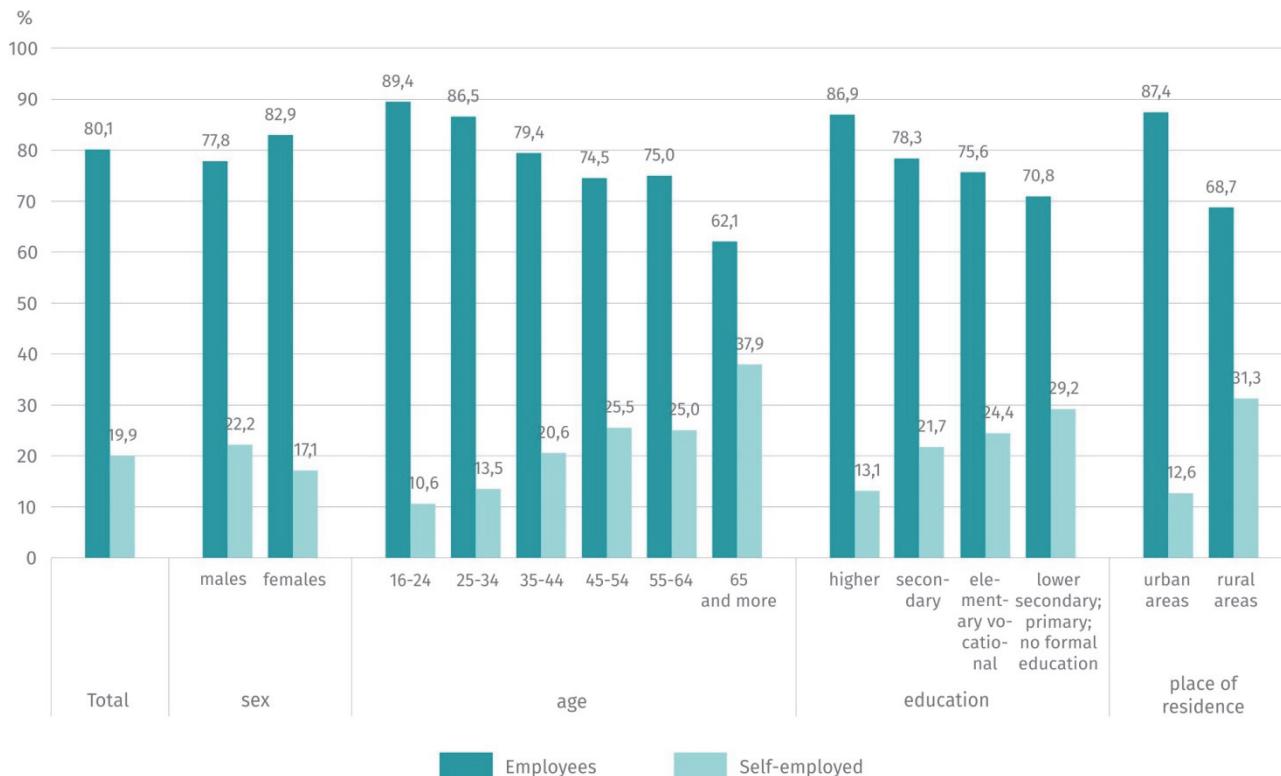
There was also a relationship between the level of education and the status of employment. The higher was the level of education, the higher was the share of employees among employed persons. Among persons with higher education, this percentage was 86.9%, and among persons with the lowest level of education (lower secondary, primary and no formal education) – 70.8%.

¹²⁷ This category includes employees and self-employed persons, including also family workers assisting for free.

¹²⁸ The group of self-employed persons (including assisting family workers) also includes farmers.

Employees were dominant among both urban and rural residents (87.4% and 68.7%, respectively). Almost 1/3 rural residents were self-employed (31.3%). In urban areas, this percentage was significantly smaller and amounted to 12.6%. On that differentiation had influence also inclusion into self-employed persons individual farms and family workers who help another member of the family run a farm.

Chart 33. Employed persons by status of employment

2.1. Employment sector ¹²⁹

Regardless of the profiles used for data analysis, the most persons were employed in the private sector of the national economy. With reference to the whole population of employed persons, the percentage of those employed in the private sector was 76.6%, while with reference to sex it was 83.1% for males and 68.4% for females.

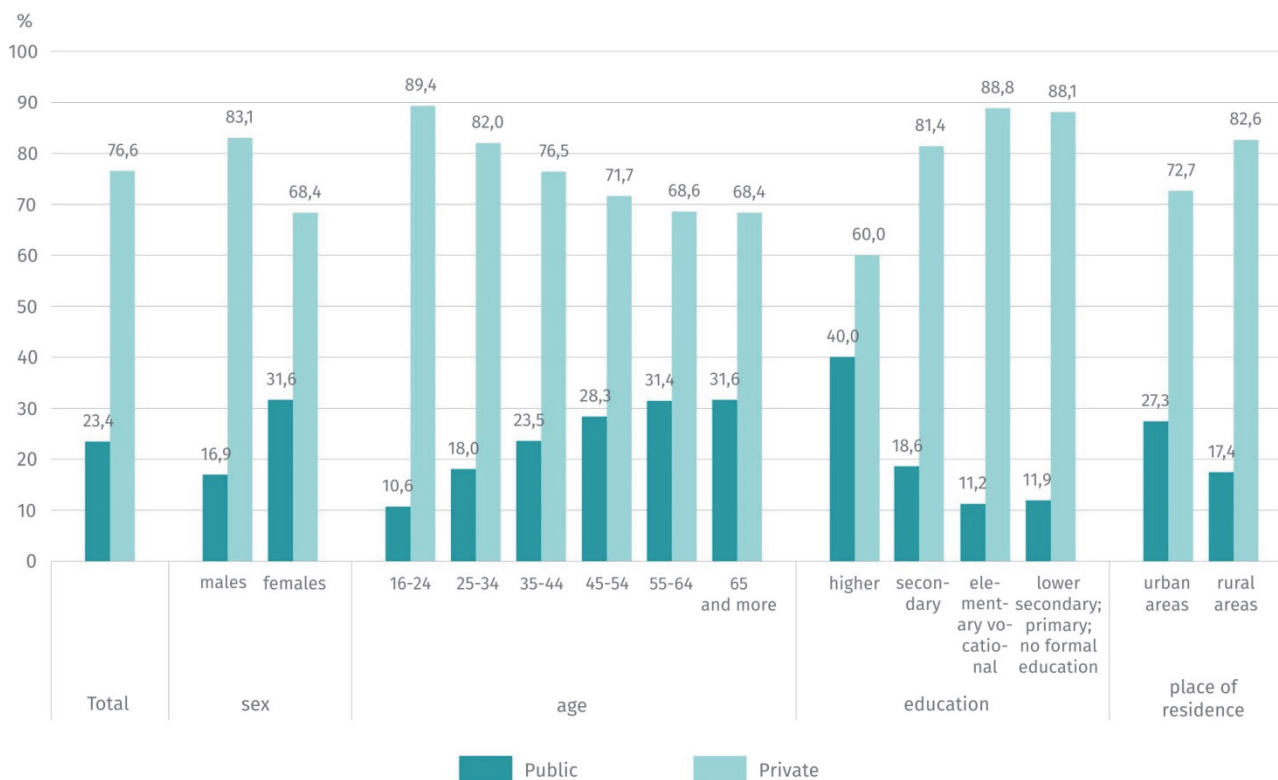
The largest percentage of persons employed in the private sector was in the youngest age category (16-24 years) and amounted to 89.4%, but the higher was the age group, the smaller was the share of those persons. In the oldest group of persons, the percentage of those employed in the private sector was 68.4%.

According to the level of education, most persons employed in the private sector were recorded among persons with elementary vocational (88.8%) and at a similar level (88.1%) – among persons with the lowest level of education (lower secondary, primary and no formal education). In the public sector, the majority of employed persons were those with higher education (40.0%).

Among the rural residents, the percentage of persons working in the private sector was higher (82,6%) than in the urban (72,7%).

¹²⁹ The Public employment sector comprises the general government sector plus all public corporations including the central bank, while the private sector comprises private corporations, households and non-profit institutions serving households.

Chart 34. Employed persons by sector of ownership of the main workplace

2.2. Work time

The vast majority of persons in the analysed population worked full-time (93.6%)¹³⁰.

By sex, males were more often employed full-time than females (96.3% and 90.3%, respectively).

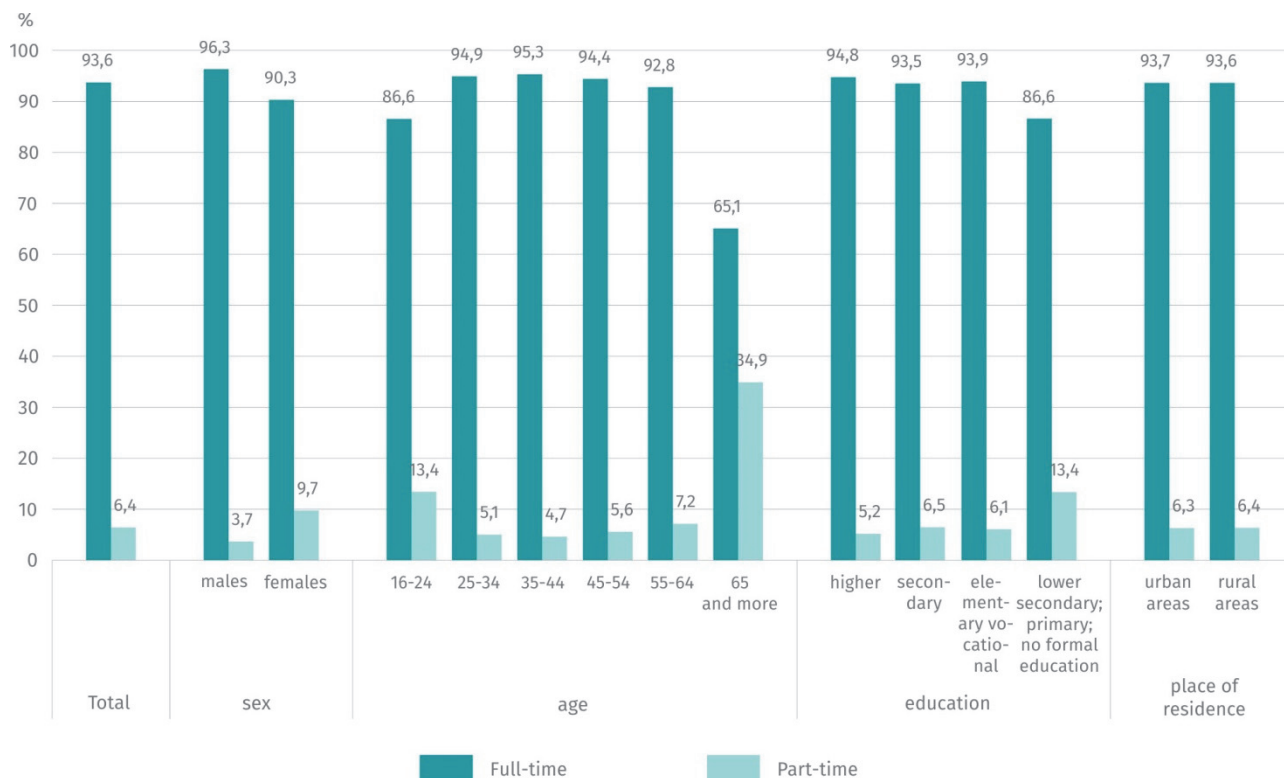
There were no significant differences between the four age groups covering persons aged 25-64 years. The indications regarding full-time employment were at the level of about 92-95% and most persons employed full-time were in the group of 35-44 years (95.3%). In the youngest age category (16-24 years) this percentage was 86.6%, while the smallest number of persons employed full-time was among the oldest respondents (65 years and more) – 65.1%.

The level of education did not have much impact on the work time. Among person with higher, secondary and elementary vocational, the percentage of full-time employees remained at the level of about 93-94%. Only in the group of persons with lower secondary, primary and no formal education there were relatively fewer persons employed full-time (86.6%).

The place of residence had no impact on work time of employed persons. In the case of both urban and rural areas, employed persons were most often full-time employees and the indications in this regard were at the level of about 93%.

¹³⁰ When assessing their employment status, employed persons took into account all workplaces, and not only the main workplace. If a given person combined various part-time jobs, which in total amounted to full-time work, when self-assessing the current situation in the labour market should define themselves as a full-time employee.

Chart 35. Employed persons by work time

2.3. Number of working hours

Most persons among all employed persons (employees, self-employed and family workers assisting for free) worked 40 hours a week in their main workplace (66.4%). 22.7% of persons worked more than 40 hours a week and 10.9% worked less than 40 hours a week.

The relationship between the number of working hours and sex has been observed. Males more often than females decided to work for more working hours (more than 40 hours a week) – 31.2% against 12.1% of females. In turn, females more often than males worked 40 hours a week (70.8% versus 62.9%). Also more often than males, they decided to work less than 40 hours (17.1% and 5.9%, respectively).

There were no significant differences in the indications of the weekly number of working hours among persons aged 25-64 years. As regards work performed by persons aged 25-64 years and for more than 40 hours a week, the response rate was at the level of about 20-24% and with respect to work for 40 hours – about 64-69%. Shorter work time (less than 40 hours) was declared at the level of about 9-11%. In the oldest age group (65 years and more), there were the fewest persons who worked more than 40 hours (15.7%) and most of those whose work time was shortest (less than 40 hours) – 42.8%.

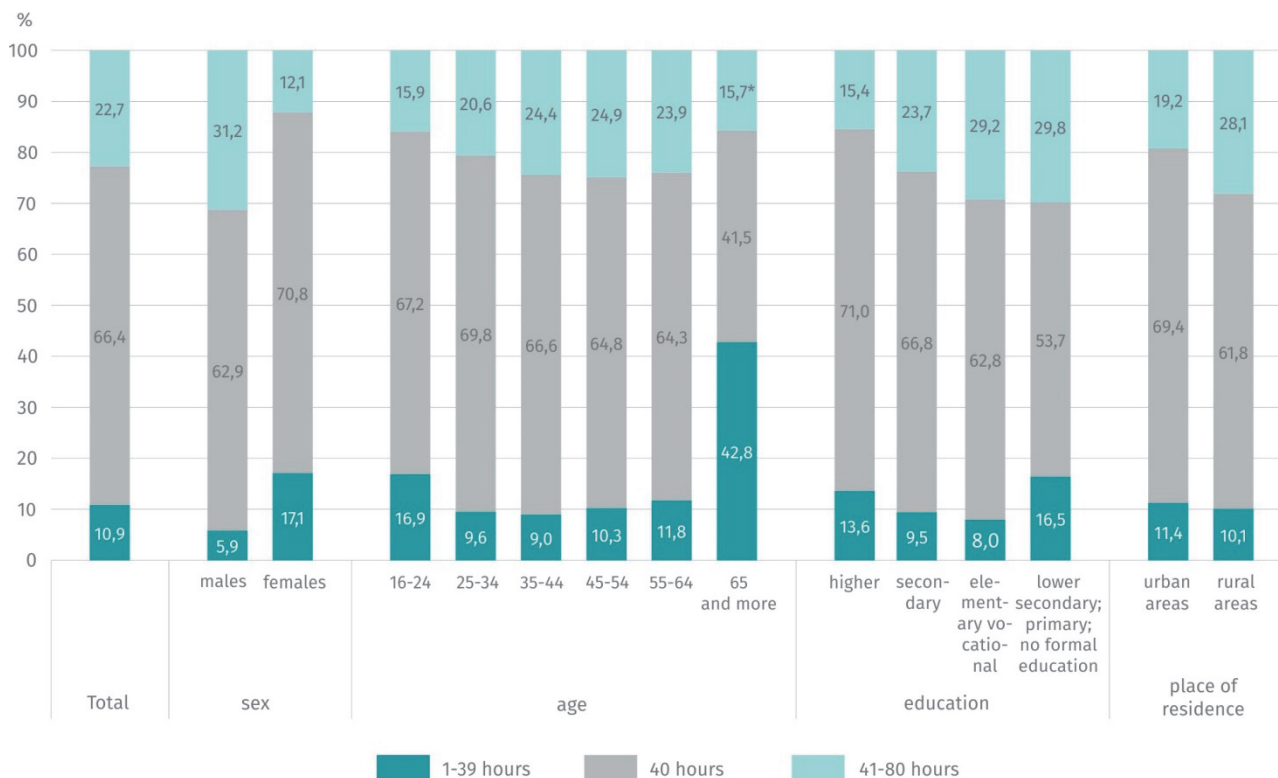
The relationship between the level of education and the number of working hours has been observed. With regard to work for more than 40 hours, most responses applied to persons with the lowest level of education (lower secondary or lower) – 29.8%, and the higher was the level of education, the lower was this percentage, and in the group of persons with higher education it was 15.4%.

In turn, in the case of the 40-hour work week, there was a reverse distribution of responses. Persons with higher education declared the responses at the level of 71.0% and, as the level of education decreased, the percentage of such responses also decreased. Among persons with lower secondary or lower education, it was 53.7%. At the same time, in this group there was the majority of persons employed for the lower number of working hours

(less than 40) – 16.5%. The smallest percentage of indications relating work for less than 40 hours a week applied to persons with elementary vocational (8.0%).

Rural residents more often than urban residents worked more than 40 hours a week (28.1% versus 19.2% in urban areas). In relation to work performed for 40 hours, there was a reverse distribution of responses – for urban residents, it was 69.4% and for rural residents – 61.8%. The responses regarding work for less than 40 hours were at the similar level of about 10-11%.

Chart 36. Employed persons by number of hours worked weekly in the main workplace

3. EMPLOYEES

3.1. Employment sector¹³¹

Among all employees, 70.7% were employed in the private sector.

By sex, males more often (by 16.4 percentage points) than females were employed in the private sector (78.3% and 61.9%, respectively).

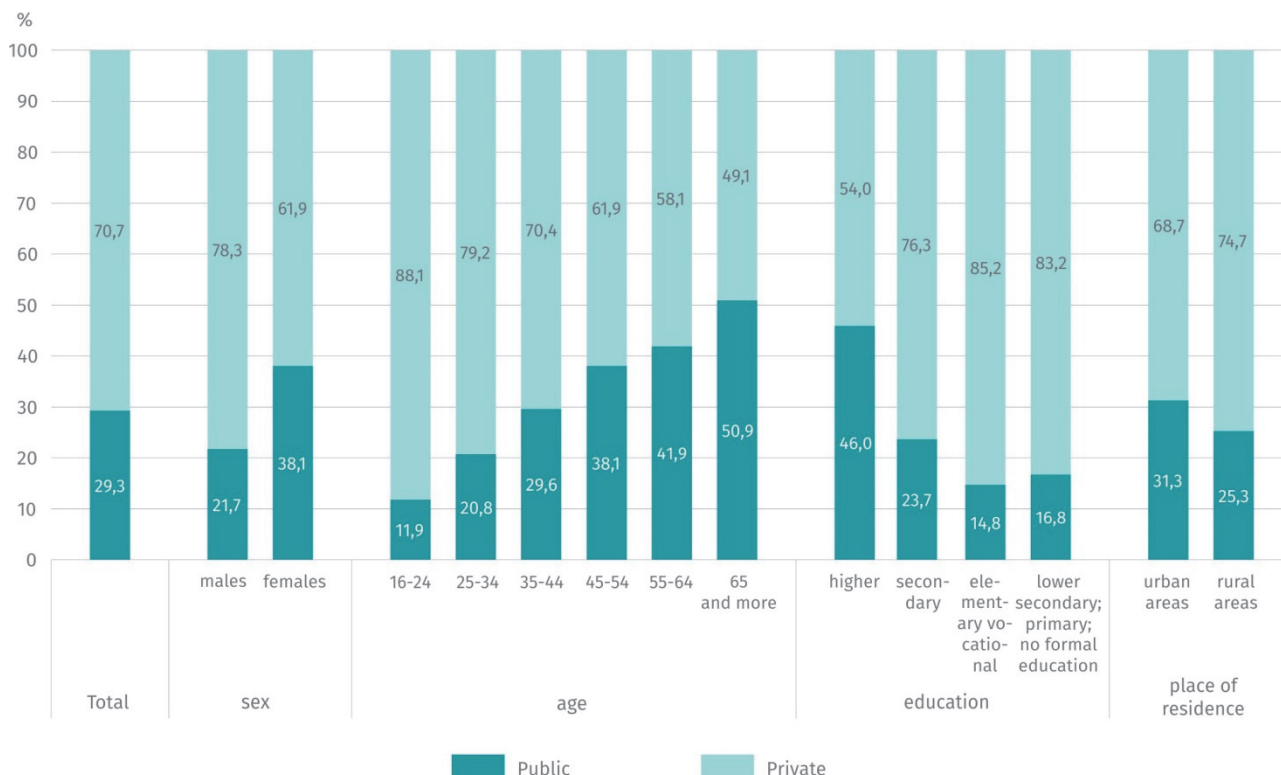
The largest percentage of employees employed in the private sector was in the age group of 16-24 years and stood at 88.1%. The higher was the age group, the lower was the share of persons employed in this sector. In the oldest group of persons (65 years and more) this percentage was 49.1%.

The majority of employees in the private sector were among persons with elementary vocational (85.2%), while the lowest percentage (31.2 percentage points of the difference) was in the group of persons with higher education (54.0%).

¹³¹ The Public employment sector comprises the general government sector plus all public corporations including the central bank, while the private sector comprises private corporations, households and non-profit institutions serving households.

In the private sector, employees were more often rural residents (74.7% of the indications) than urban residents (68.7%).

Chart 37. Employees by sector of ownership of the main workplace

3.2. Type of contract

Among employees, the vast majority were persons employed for permanent employee contract (71.5%).

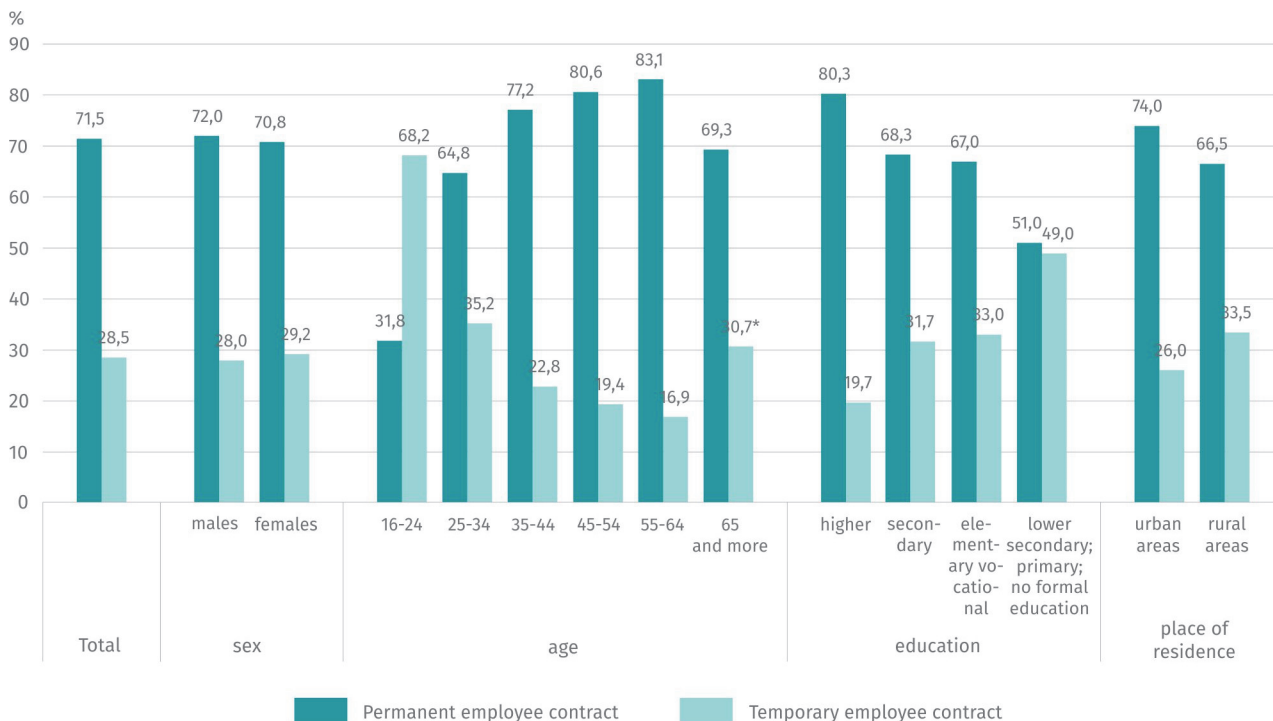
There were no significant differences by sex. Both males and females most often had permanent employee contract. For males, this was 72.0% and for females – 70.8%.

Only in one, youngest age category (16-24 years) persons were mostly employed for a definite period of time (68.2%). The remaining age groups were dominated by employment for an indefinite period of time (permanent employee contract) and the largest share of this form of employment contract was in the age group of 55-64 years (83.1%).

The higher was the level of education, the higher was the percentage of persons with employment contracts (for an indefinite period of time). In the group of persons with higher education, the percentage of this form of employment was 80.3%, while in the group of persons with lower secondary, primary and no formal education, this was just more than half (51.0%).

Some differences can also be observed between urban and rural residents. In urban areas, the percentage of persons employed for an indefinite period of time was 74.0% while in rural areas it was lower by about 7.5 percentage points (66.5%).

Chart 38. Employees by type of contract

3.3. Work time

Among all employees, persons employed full-time were dominant (94.6%)¹³². The similar situation applied to all analysed profiles.

Among males, there were 97.0% of full-time employees and it was by 5.3 percentage points more than among females (91.7%).

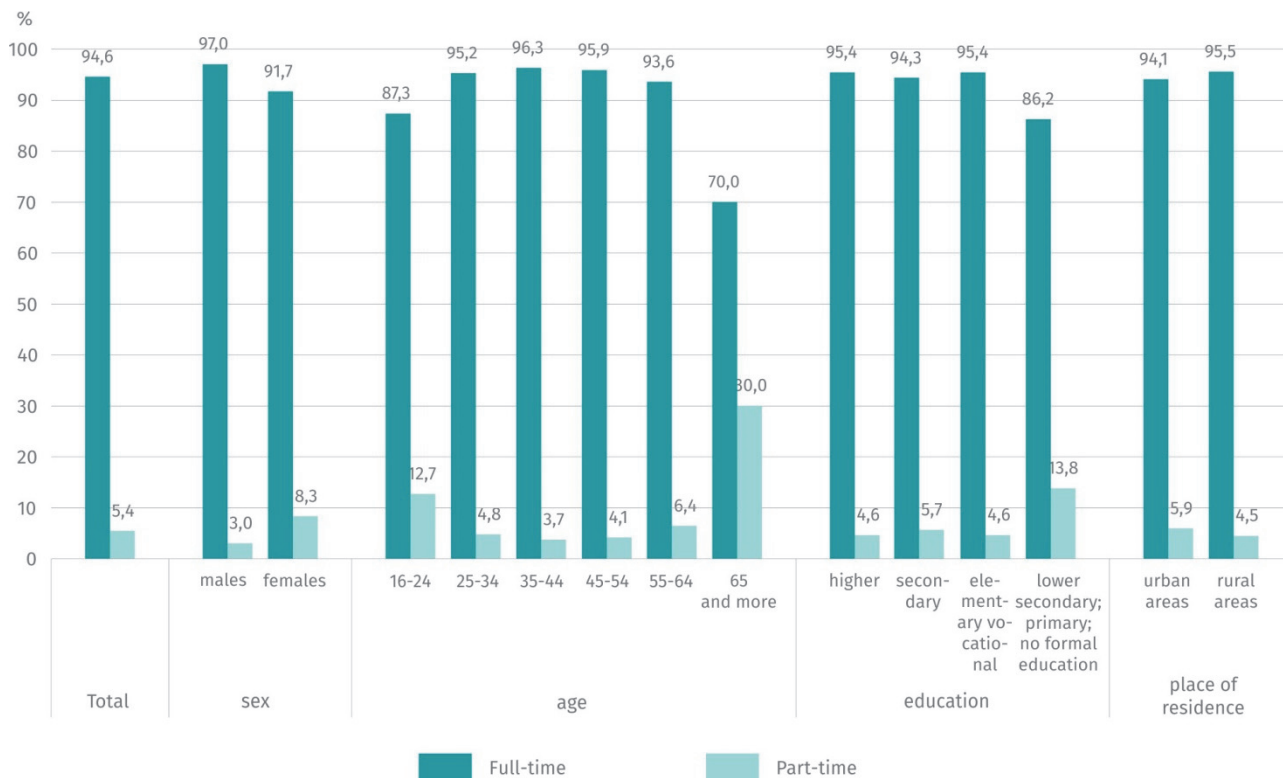
There were no significant differences in the indications of work time among persons aged 25-64 years, with the largest percentage of full-time employees in the age group of 35-44 years (96.3%). By contrast, the age group with the largest percentage of part-time employees was the group of persons aged 65 years and more (30.0%).

As regards the level of education, the largest percentage of full-time employees was in three of four education groups (higher, secondary and elementary vocational) and was at the level of about 94-95%. On the other hand, in the group of persons with lower secondary, primary and no formal education it was significantly lower – 86.2%.

There were no significant differences in the indications as for the place of residence. For urban and rural residents, the percentage of full-time employees was at the level of about 94-95%.

¹³² Explanation – footnote No 130 page 144.

Chart 39. Employees by work time

3.4. Number of working hours

From among all employees, 90.4% of persons worked at least 40 hours a week in their main workplace, of which the percentage of those working for 40 hours was 74.7% and of those working more – 15.7%.

Males, definitely more often than females, indicated work time of more than 40 hours a week (22.5% versus 7.6%), they worked 40 hours a week slightly less often than females (72.6% and 77.3%, respectively). In contrast, females were characterised by the higher percentage of persons working less than 40 hours (females 15.1% and males 4.9%).

There were no significant differences in the indications of the weekly number of working hours among persons aged 25-64 years. In the case of work performed for 40 hours a week, the responses in this group were at the level of about 13-16%, with regard to 40 hours – about 75% and for less than 40 hours – about 7-10%. Fewest indications of work performed for 40 hours a week were recorded among the youngest persons (16-24 years) – 13.6%. In turn, the group of persons aged 65 years and more was characterised by the smallest percentage of persons working 40 hours a week (46.6%) and the largest share of persons working less than 40 hours (41.5%).

According to the level of education, most persons working more than 40 hours a week were in the group with lower secondary or lower education (21.6%), and the higher was the level of education, the lower was this percentage. In the group of persons with higher education, it was 11.4%. With regard to work performed for 40 hours a week, no significant differences have been noted in the case of three education groups (higher, secondary and elementary vocational) – the indications at the level of about 73-76%. Only among persons with lower secondary or lower education there were significantly fewer indications related to 40 hours of work (63.4%). At the same time, the largest percentage of persons working less than 40 hours a week (15.0%) was in this group of the level of education.

The place of residence did not differentiate significantly the responses as to work performed for at least 40 hours a week. In contrast, urban residents were characterised by the slightly higher percentage of persons working less than 40 hours a week (10.8% versus 7.2% of rural residents).

Table 14. Employees by number of hours worked weekly in the main workplace

Specification	Total	Number of hours		
		1-39 hours	40 hours	41-80 hours
	in %			
TOTAL	100.0	9.6	74.7	15.7
Sex:				
males	100.0	4.9	72.6	22.6
females	100.0	15.1	77.3	7.6
Age:				
16-24	100.0	15.5	70.9	13.6
25-34	100.0	8.7	75.3	16.0
35-44	100.0	7.8	75.3	16.9
45-54	100.0	8.7	75.6	15.7
55-64	100.0	10.4	75.8	13.8
65 and more	100.0	41.5	46.6	.
Education:				
higher	100.0	12.9	75.7	11.4
secondary	100.0	7.9	76.4	15.7
elementary vocational	100.0	5.7	73.6	20.7
lower secondary; primary; no formal education	100.0	15.0	63.4	21.6
Place of residence:				
urban areas	100.0	10.8	74.1	15.1
rural areas	100.0	7.2	76.1	16.7

3.5. Changes of work

Among employees aged 16 years or more who during the interview defined themselves as currently working, there were 10.3% of those who, during the last 12 months (as from the date of the interview) have changed their work, resigned or been dismissed from work for various reasons.

There were no significant differences in this issue by sex. However, the factor most differentiating the results was age. Most often, these changes took place in the group of persons aged 16-24 years – 21.1% of persons of this age in the last 12 months have changed their work, resigned or been dismissed from work. In turn, the most stable situation applied to the group of persons aged 55-64 years (4.5%).

According to the level of education, persons with the highest level of education least often have changed their work, resigned or been dismissed from work in the last 12 months (9.0%). On the other hand, this situation was most common for persons with lower secondary or lower education (12.7%).

The place of residence had no significant impact on the results. In the case of urban and rural residents, the percentage of persons who experienced such a change over the period analysed was at the level of about 10%.

Table 15. Employees who have changed their work, resigned or been dismissed from work in the last 12 months

Specification	Total	Change, registration or dismissal from work	
		yes	no
	in %		
TOTAL	100.0	10.3	89.7
Sex:			
males	100.0	10.7	89.3
females	100.0	9.7	90.3
Age:			
16-24	100.0	21.1	78.9
25-34	100.0	14.1	85.9
35-44	100.0	8.4	91.6
45-54	100.0	7.3	92.7
55-64	100.0	4.5	95.5
65 and more	100.0	.	95.2
Education:			
higher	100.0	9.0	91.0
secondary	100.0	11.2	88.8
elementary vocational	100.0	10.4	89.6
lower secondary; primary; no formal education	100.0	12.7	87.3
Place of residence:			
urban areas	100.0	10.1	89.9
rural areas	100.0	10.7	89.3

3.6. Reasons for changing work

For persons who, as of the day of the survey, defined themselves as employees, the main reason for changing work, resignation or dismissal from work in the last 12 months included finding better work, e.g. in accordance with qualifications, interests, with better financial or commuting conditions (62.0%). The second most important reason was the termination of the employment contract, the liquidation of the employment institution, the reduction of staff¹³³ (29.2%), and another reason were other issues (8.8%) e.g. retirement, health problems, necessity to care for a child, change of the place of residence etc.

The same order of reasons for changing work (with varying percentages of responses depending on the analysed category) was in each analysed profile.

According to sex – males more often than females declared finding better work (63.9% and 59.6%, respectively).

Also, irrespective of the age the most frequently indicated reason for change was finding better work, and the largest percentage of this reason was in the youngest age group (16-24 years) and amounted to 68.6%. The higher was the age group, the lower was this share. In the group of persons 55-64 years, this percentage was 43.2%.

Most persons declared finding better work in the group of persons with higher education (65.7%) and at the similar level – in the group with secondary education (65.1%). The lower was the level of education, the smaller was the percentage of persons who provided finding better work as the main reason. In the group of persons with the lowest level of education (lower secondary, primary and no formal education) it was 49.2%.

¹³³ This is a broad category which includes the following reasons: termination of the employment contract, liquidation of the employing institution, reduction of staff, earlier retirement for economic reasons, dismissal from work, liquidation of own/family company.

The place of residence did not differentiate the responses in this regard. Both among urban and rural residents, being employees, the main reason for change was finding better work (response rate of about 61-62%).

Table 16. Employees by reason for changing, resignation or dismissal from work

Specification	Total	Reason for changing, registration or dismissal from work		
		finding better work	termination of the contract, liquidation of the employment institution, reduction of staff	other reasons
in %				
TOTAL	100.0	62.0	29.2	8.8
Sex:				
males	100.0	63.9	29.7	6.4*
females	100.0	59.6	28.5	11.9
Age:				
16-24	100.0	68.6	27.0*	.
25-34	100.0	65.5	26.8	7.7*
35-44	100.0	62.1	26.8	11.1*
45-54	100.0	55.0	37.5	.
55-64	100.0	43.2*	37.8*	.
65 and more	100.0	-	.	.
Education:				
higher	100.0	65.7	24.9	9.4*
secondary	100.0	65.1	27.5	7.4*
elementary vocational	100.0	55.8	34.9	9.3*
lower secondary; primary; no formal education	100.0	49.2*	38.5*	.
Place of residence:				
miasta	100.0	62.5	27.4	10.1
wieś	100.0	61.1	32.5	6.4*

4. Self-employed persons

Due to the limitations linked to the size of the categories of self-employed persons, the analysis of this group of persons working was limited to the profiles meeting the conditions of data representativeness, these are the structure of self-employed persons, work time and three ranges of working hours (according to the characteristics used in the whole chapter on the economic activity).

Among self-employed persons, persons who did not hire employees were dominant (72.9%). This characteristic occurred in each profile analysed – sex, age, level of education and place of residence. Definitely, fewer persons declared themselves as employers (17.3%)¹³⁴, while the smallest share in the self-employed population was that of persons determining themselves as assisting family workers (9.8%).

Males more often than females pursued their own activity without hiring employees (males – 75.1%, females – 69.3%), but also males more often than females were employers (hiring employees) – 19.4% and 14.0%, respectively. On the other hand, females much more often than males defined themselves as assisting family workers (respectively: 16.7% and 5.5%).

¹³⁴ EU-SILC applies the rule: one company = one employer. This means that if own activity is pursued by 2 or more persons, the status of a person hiring employees can be assigned only to one of them, others should be assigned the status of a person not hiring employees.

By age, most persons who did not hire employees were in the age group of 55-64 years (76.7%) and of 45-54 years (76.4%), and least in the youngest age group (16-24 years) – 48.3%.

In the case of the level of education, a relationship was observed that the lower was the level of education, the higher was the share of persons who did not hire employees. Among persons with lower secondary or lower education, this percentage was 82.9%, while the groups of persons with higher and secondary education, it was 67.2% and 69.8%, respectively. The reverse distribution of responses was in the case of persons hiring employees – the highest share of employers was in the group of persons with higher education (28.2%).

The place of residence also differentiated the structure of persons pursuing their own activity to some extent. In rural areas, there were more persons not hiring employees than in urban areas (76.2% and 67.7%, respectively). In turn, in urban areas there were relatively more persons hiring employees – 28.5% compared to 10.3% in rural areas. On the other hand, in rural areas, more persons than in urban areas defined themselves as assisting family workers (respectively: 13.5% in relation to 3.8%). Such a distribution of responses is related to the nature of self-employment in rural areas in which the share of persons pursuing the agricultural activity and assisting family workers was significant.

Table 17. Self-employed persons by status of employment

Specification	Total	Self-employed		
		with employees	without employees	family workers
	in %			
TOTAL	100.0	17.3	72.9	9.8
Sex:				
males	100.0	19.4	75.1	5.5
females	100.0	14.0	69.3	16.7
Age:				
16-24	100.0	.	48.3*	41.8*
25-34	100.0	19.5	72.7	7.8*
35-44	100.0	19.1	71.1	9.8
45-54	100.0	14.0	76.4	9.6
55-64	100.0	17.4	76.7	5.9*
65 and more	100.0	28.5*	64.2	.
Education:				
higher	100.0	28.2	67.2	4.6*
secondary	100.0	18.3	69.8	11.9
elementary vocational	100.0	12.2	78.1	9.7
lower secondary; primary; no formal education	100.0	.	82.9	13.5*
Place of residence:				
urban areas	100.0	28.5	67.7	3.8*
rural areas	100.0	10.3	76.2	13.5

4.1. Work time

The vast majority (9 of 10 persons) of self-employed persons worked full-time¹³⁵. By sex, males more often than females worked full-time (the response rate was 94.0% and 83.4%, respectively).

¹³⁵ Explanation – footnote No 130 page 144.

There were no significant differences in the indications among persons aged 25-64 years, and the majority of persons employed full-time were in the age group of 25-34 years (93.0%). In contrast, the lowest percentage of full-time employees was in the age group of 65 years and more (57.1%).

The level of education did not have much impact on work time, but it was noted that the higher was the level of education, the higher was the percentage of full-time employees, although the difference between the extreme groups was small and amounted only to 3.2 percentage points (higher education – 90.8%, lower secondary or lower – 87.6%).

There was no impact on the place of residence on the results. Both rural and urban residents, who pursued their own activity, most often worked full-time and the response rate in this regard was at the level of about 90%.

Table 18. Self-employed persons by work time

Specification	Total	Work time	
		full-time	part-time
	in %		
TOTAL	100.0	90.0	10.0
Sex:			
males	100.0	94.0	6.0
females	100.0	83.4	16.6
Age:			
16-24	100.0	80.1	.
25-34	100.0	93.0	7.0*
35-44	100.0	91.6	8.4
45-54	100.0	90.2	9.8
55-64	100.0	90.6	9.4
65 and more	100.0	57.1	42.9*
Education:			
higher	100.0	90.8	9.2
secondary	100.0	90.6	9.4
elementary vocational	100.0	89.3	10.7
lower secondary; primary; no formal education	100.0	87.6	12.4*
Place of residence:			
urban areas	100.0	90.8	9.2
rural areas	100.0	89.4	10.6

4.2. Number of working hours

Just over half of persons (51.0%) among those who pursued their own activity worked more than 40 hours a week in the main workplace, and 32.8% declared work performed for 40 hours a week.

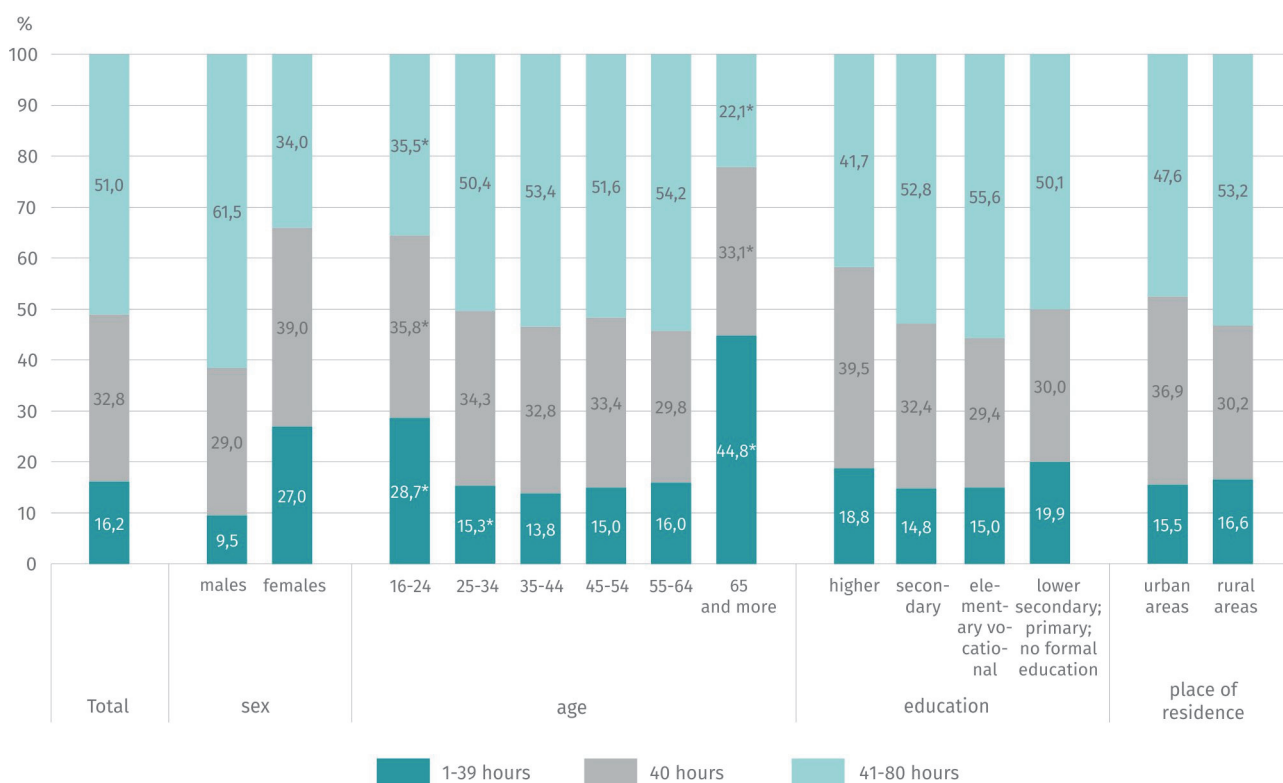
Self-employed males most often decided to work more than 40 hours a week (61.5%). This was much more often than in the case of females (34.0%). In turn, females more often than males worked 40 hours (39.0% versus 29.0%). More often than males, they also worked less than 40 hours (27.0% and 9.5%, respectively).

More than half of persons aged 25-64 years worked more than 40 hours a week, with the highest share of such responses in the age group of 55-64 years (54.2%). In turn, about 1/3 persons aged 25-64 years declared performing their work for 40 hours a week. The biggest percentage of persons working less than 40 hours was characteristic of persons aged 65 years and more (44.8%). At the same time, this group had the lowest percentage of persons who worked more than 40 hours a week (22.1%). Most indications of work performed for 40 hours a week were recorded among the youngest persons (16-24 years) – 35.8%.

According to the level of education, most indications (irrespective of the level of education) applied to work for more than 40 hours a week, with the highest percentage in the group with elementary vocational (55.6%) and the lowest among persons with higher education (41.7%). With regard to work performed for 40 hours a week, the highest percentage was for persons with higher education (39.5%) and the smallest was related to persons with elementary vocational (29.4%). Shorter-time work (less than 40 hours) was most often declared by persons with the lowest level of education i.e. lower secondary or lower (19.9%), and persons with secondary education indicated this work time least often (14.8%).

Rural residents more often than urban residents indicated work on a longer basis, i.e. more than 40 hours a week (53.2% and 47.6%, respectively). The reverse distribution of responses related to work for 40 hours a week – 36.9% of responses for urban residents when compared to 30.2% of rural residents. The place of residence did not differentiate responses regarding work for less than 40 hours (indications at the level of about 15-16%).

Chart 40. Self-employed persons by number of hours worked weekly in the main workplace

5. Unemployed persons¹³⁶

In the general population of persons aged 16 years or more, there were 5.3% of persons who defined themselves as currently unemployed (as of the date of the survey).

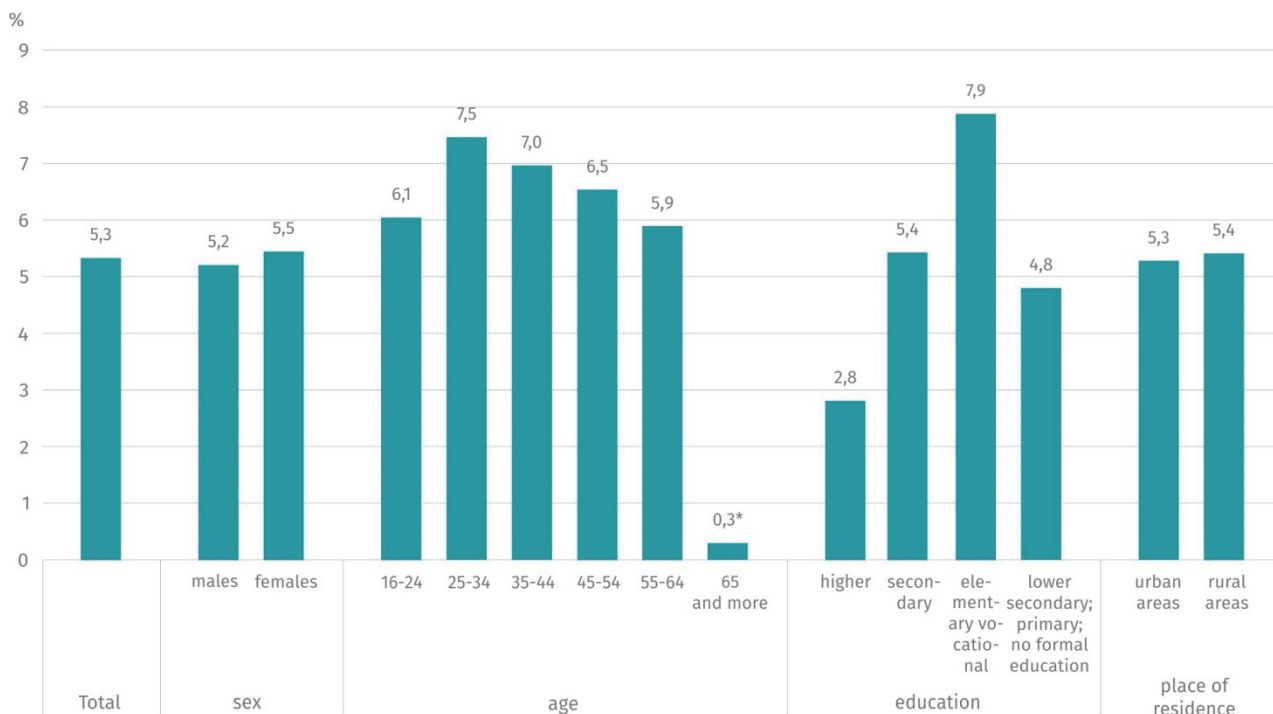
There were no significant differences depending on the sex and place of residence of respondents.

¹³⁶ When interpreting the results for the group of unemployed persons, we should bear in mind the specific situation of persons aged 65 years and more in the labour market. Usually, these persons receive retirement benefits and rarely perceive themselves as unemployed.

Referring to the age groups, the highest percentage of unemployed persons was in the group of 25-34 years (7.5%), and the lowest – in the group of 55-64 years and 65 years and more – respectively, 5.9% and 0.3%. In the case of other age groups, the differentiation was small (indications from 6.1% to 7.0%).

The level of education differentiated responses in this regard to a higher extent. The lowest percentage of unemployed persons was among persons with higher education (2.8%). Persons with elementary vocational experienced unemployment most often (7.9%).

Chart 41. Unemployed persons

Among persons aged 16 years or more, who during the interview defined themselves as currently unemployed, there were 85.4% of persons who in the last 12 months as from the date of the interview had changed their work, resigned or been dismissed from work for various reasons.

In a breakdown by sex – such changes took place more often among males than females. These were the indications at the level of 87.6% and 83.2%, respectively.

Most often, those changes took place in the age group of 25-34 years – 94.6% of unemployed persons of this age in the last 12 months had changed their work, resigned or been dismissed from work. This corresponds directly with the largest percentage of unemployed persons in this age category.

Persons with higher education in the last 12 months changed their work, resigned or were dismissed most often (92.4%), while persons with secondary education – least often (77.5%).

Unemployed urban residents more often declared the occurrence of such changes in their labour market situation than rural residents in the last 12 months. This was 87.6% and 82.0%, respectively.

Table 19. Unemployed persons who have changed their work, resigned or been dismissed from work in the last 12 months

Specification	Total	Change, registration or dismissal from work	
		yes	no
		in %	
TOTAL	100.0	85.4	14.6
Sex:			
males	100.0	87.6	12.4*
females	100.0	83.2	16.8*
Age:			
16-24	100.0	79.4*	.
25-34	100.0	94.6	.
35-44	100.0	80.3	.
45-54	100.0	89.3	.
55-64	100.0	78.1	.
65 and more	100.0	-	.
Education:			
higher	100.0	92.4*	.
secondary	100.0	77.5	22.5*
Elementary vocational	100.0	87.4	12.6*
lower secondary; primary; no formal education	100.0	91.9*	.
Place of residence:			
urban areas	100.0	87.6	12.4*
rural areas	100.0	82.0	18.0*

Irrespective of the profile of data adopted for analysis, the vast majority of unemployed persons, as the main reason for changing work, resignation or dismissal from work (in the last 12 months) indicated the termination of the employment contract or the liquidation of the employing institution¹³⁷ (72.9%).

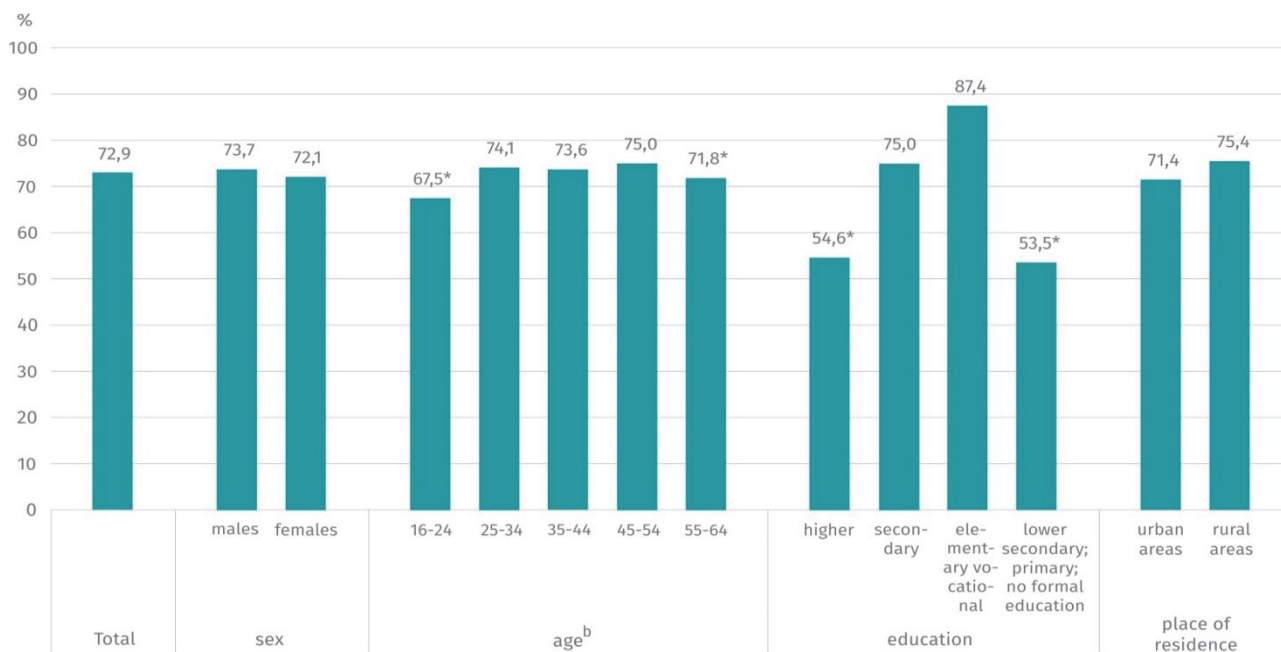
Sex had no significant impact on this issue. Also according to age, no significant differences were recorded and the age group most often indicating this reason were persons aged 45-55 years (75.0%).

In the case of education, the greatest percentage of unemployed persons who indicated the termination of the employment contract or the liquidation of the employing institution as the main reason for changing, resignation or dismissal from work, was in the group of persons with elementary vocational (87.4%). Among those with higher education (54.6%) and lower secondary (53.5%), this percentage was lowest.

This reason occurred slightly more often in rural areas (75.4%) than urban areas (71.4%).

¹³⁷ This category is broader and includes the following reasons: termination of the employment contract, liquidation of the employing institution, reduction of staff, earlier retirement for economic reasons, dismissal from work, liquidation of own/family company.

Chart 42. Unemployed persons who indicated the termination of the employment contract, liquidation of the employment institution or reduction of staff as the main reason for changing, resignation or dismissal from work ^a

^a In the last 12 months from the date of the interview. ^b The chart does not include the category of 65 years and more as the phenomenon did not occur in this age group.

6. Occurrence of unemployment periods in the last 5 years

The data on this subject comes from the aforementioned (p. 141) modular survey on economic activity in the labour market, carried out within EU-SILC 2017. The questions were asked to all persons aged 16 years or more (as of 31 December of the year preceding the survey). The module took into account the phenomenon of unemployment that occurred in the last 5 years (as from the date of the interview), irrespective of its duration. If the given person experienced several unemployment periods during this period, the last one was taken into account. If the person was unemployed at the time of the interview, current unemployment was considered as the last one.

Unemployed were persons who were not employed, were active job seekers and were ready to take up employment within 2 weeks.

The following analysis of the occurrence of unemployment in the last 5 years has been developed for two selected populations – persons aged 16 years or more and unemployed persons (determining their status as such as of the date of the interview).

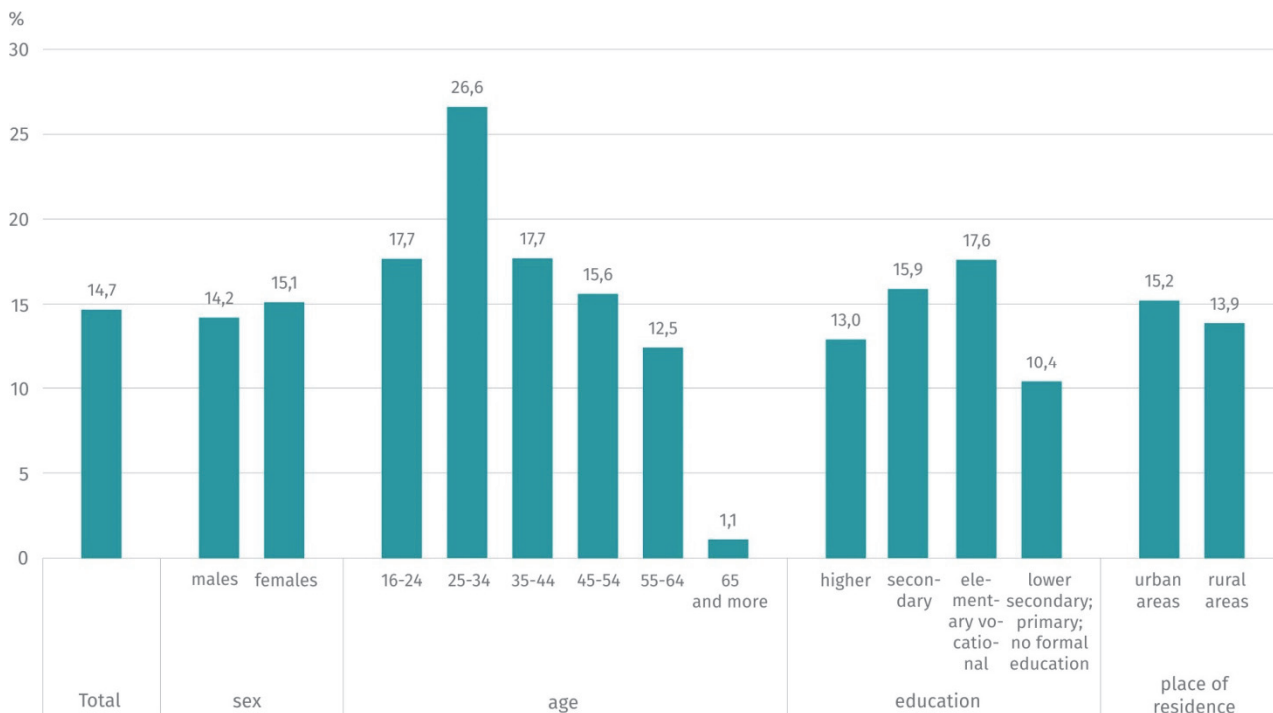
6.1. Persons aged 16 years or more

Among all Poles aged 16 years or more, 14.7% of persons experienced a period of unemployment in the last 5 years. There were no significant differences by sex and place of residence.

Taking into account the age categories, the largest percentage of persons who experienced unemployment in the analysed period applied to the age group of 25-34 years (26.6%) and decreased with age. Among the oldest persons, i.e. aged 55-64 years and 65 years and more it was 12.5% and 1.1%, respectively.

The level of education differentiated responses in this regard to a lower extent. The group with the largest percentage of persons with unemployment in the last 5 years were persons with elementary vocational (17.6%), while the smallest percentage of such persons was in the group with the lowest level of education – lower secondary or lower (10.4%). This is related to the specific situation of persons in this group of the level of education, whose relatively large part are young persons who still learn (do not take up professional activity).

Chart 43. Persons aged 16 years and more who experienced unemployment in the last 5 years

Among persons aged 16 years or more who experienced unemployment in the last 5 years, for 63.2% of persons it lasted for 1-12 months. Another period as to the incidence was 13-36 months (23.3%). On the other hand, the longest period of unemployment (37-60 months) was indicated by 13.5% of respondents.

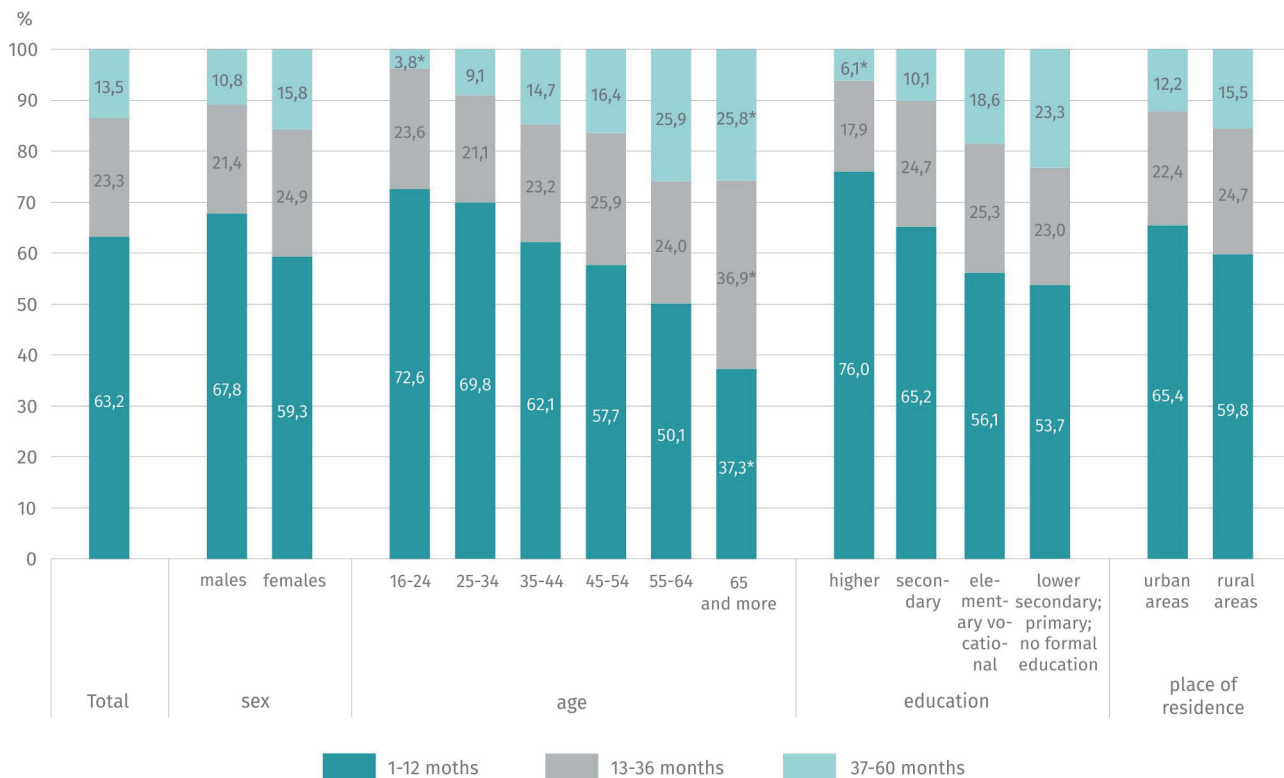
By sex, males slightly more often (by 8.5 percentage points) than females indicated a period of unemployment lasting 1-12 months (respectively, 67.8% and 59.3%).

The largest percentage of persons whose last period of unemployment was up to 12 months was characteristic of the youngest age group (72.6%), and the older were persons, the smaller was the percentage of persons whose last period of unemployment was within this range. In the oldest age group (65 years and more), it was 37.3%.

The relationship between the level of education and the duration of unemployment has also been observed. The higher is the level of education, the higher was the share of persons who had the shortest duration of the last period of unemployment (up to 12 months). Among persons with higher education, this percentage amounted to 76.0% and decreased with the increasingly lower level of education – up to 53.7% in the group of persons with lower secondary, primary or no formal education.

By place of residence, the largest differences in responses applied to the shortest period of unemployment. Urban areas slightly more often indicated a period of 1-12 months of being unemployed (65.4%) than rural residents (59.8%). It was also the most frequently indicated period, regardless of the place of residence.

Chart 44. Persons aged 16 years and more by duration of the last period of unemployment

6.2. Unemployed persons

Among persons defining themselves as unemployed as of the day of the survey, who experienced unemployment in the last 5 years (as from the date of the interview), most persons (48.0%) were in the shortest range of its duration, i.e. 1-12 months. This characteristic concerned all profiles tested.

There were no significant differences in a breakdown by sex. Slightly more females were affected by the longest period of unemployment (37-60 months) – 24.7% versus 22.3% among males.

The largest percentage of unemployed persons in the date of the interview who experienced the shortest period of unemployment (up to 12 months) in the last 5 years was characteristic of the youngest age group (70.3%). The smallest percentage of unemployed persons who were briefly without work was among persons aged 55-64 years (36.5%). At the same time, persons from this age group most often experienced the longest period of unemployment (37-60 months) – 35.1%.

As regards the level of education, the best situation among those affected by unemployment in the last 5 years applied to persons with higher education. Among these persons, the shortest time of unemployment was dominant (63.6%). In turn, the largest percentage of persons who remained unemployed for the longest time (37-60 months) was among persons with elementary vocational (31.0%).

No significant differences were recorded according to the place of residence. The shortest time of unemployment (up to 12 months) (48.0%) was both among urban and rural residents.

Table 20. Unemployed persons by duration of the last period of unemployment

Specification	Total	Duration of the last period of unemployment		
		1-12 months	13-36 months	37-60 months
in %				
TOTAL	100.0	48.0	28.5	23.6
Sex:				
males	100.0	48.0	29.7	22.3
females	100.0	47.9	27.4	24.7
Age:				
16-24	100.0	70.3	25.4*	.
25-34	100.0	55.9	22.4	21.7
35-44	100.0	42.0	33.8	24.2
45-54	100.0	42.4	31.1	26.5
55-64	100.0	36.5	28.4	35.1
65 and more	100.0	.	.	.
Education:				
higher	100.0	63.6	24.8*	.
secondary	100.0	51.5	31.4	17.1
elementary vocational	100.0	41.4	27.6	31.0
lower secondary; primary; no formal education	100.0	43.4	26.9	29.7
Place of residence:				
urban areas	100.0	48.0	28.6	23.4
rural areas	100.0	48.0	28.2	23.8

HEALTH

Most of the data in this chapter concerning the subject of health comes from the “Adults’ and children’s health” module, which as an additional list of variables was introduced into the EU-SILC survey in 2017. The modular data was compared with the information from the constant part of the survey, such as the health status of persons aged 16 years or more, in order to obtain an appropriate contextual background, and thus – a fuller picture of the issue.

1. Health status of persons aged 16 years and more

In 2017, 17.3% of persons aged 16 years or more assessed their health¹³⁸ as very good and 43.3% – as good. Other persons perceived it in a manner other than positive. 26.4% of persons did not assess their health unanimously, indicating that it was “fair, neither good nor bad” and 12.9% of persons declared it to be bad or very bad (respectively, 10.4% and 2.5%).

Longstanding health problems or chronic diseases (lasting or expected to last for 6 months or more) were indicated by 37.5% of persons.

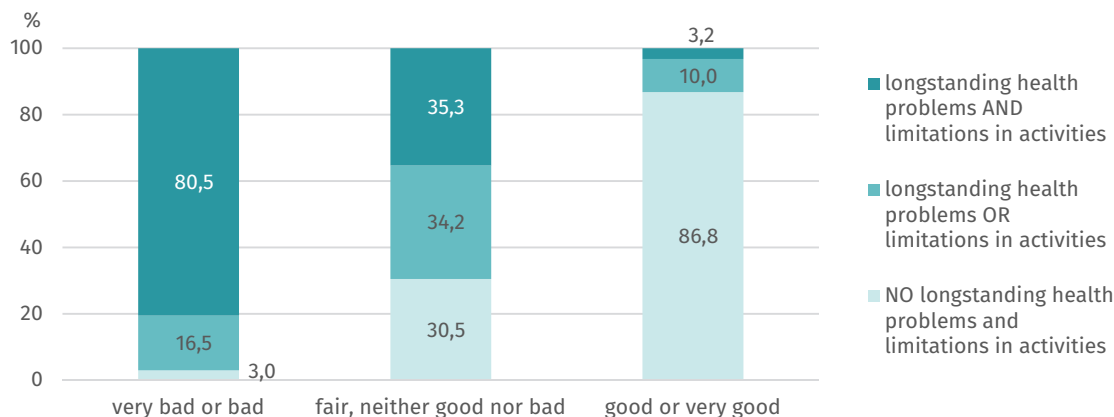
Limitation in activities people usually do (lasting at least 6 months)¹³⁹ was indicated by 23.1% of persons, whereby 7.2% of persons declared that these limitations are severe and 15.9% people declared that they have been limited but not severely.

¹³⁸ This was a general assessment of health (no temporary health problems, e.g., cold, were taken into account).

¹³⁹ Limitation in activities (regardless of whether severe or not much severe) means biological disability – used in the European Union statistics, allowing to make comparisons at the European level.

Negative health assessments were almost always accompanied by declarations of health problems. 97% of persons assessing their health as bad or very bad indicated that they have longstanding health problems or limitation in activities¹⁴⁰, or both of these problems at the same time. Also, in the group of persons assessing their health ambiguously as „fair, neither good nor bad”, the percentage of such indications was significant (amounted to 69.5%).

Chart 45. Occurrence of selected health problems depending on self-perceived health among persons aged 16 years and more

Females more rarely than males assessed their health as good or very good (respectively, 57.3% and 64.3%). But females more often than males (respectively, 40.9% and 33.8%) indicated longstanding health problems (tables 52 and 53, tabular part of the publication).

As the age of persons increased, the percentage of good or very good assessments in relation to the health status was significantly decreasing. For the youngest persons (16-29 years), this percentage was almost 90%, with only above 12% in the group of the oldest persons (75 years or more). The biggest decrease in positive assessments was in the age group of 45-59 years, relative to the group of 30-44 years (difference by 27.6 percentage points), and then in the group of 60-74 years relative to the group of 45-59 years (difference of 25.5 percentage points).

Chart 46. Self-perceived health by age groups

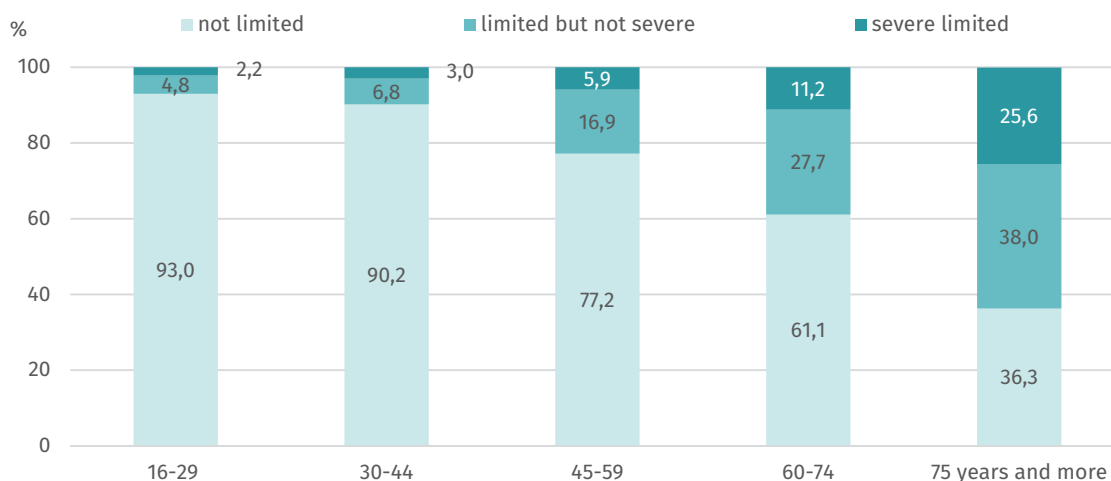

¹⁴⁰ Severe and not severe limitations were taken into account.

The older was the group, the larger was the percentage of persons indicating longstanding health problems. In the age group of 16-29 years, this percentage was less than 15%, in the group of 30-44 years it was almost 20%. Then, it was growing significantly (by about 20 percentage points) in each further age range to be at the level of less than 82% in the group of persons aged 75 years or more (table 53, tabular part of the publication).

A similar pattern applied to severe and not much severe limitation in activities people usually do. The older people were, the higher percentage of them had such limitations. In the group of the youngest (16-29 years) 4.8% persons have been limited but not severely and 2.2% persons have been severely limited. In case of the (75 years or more) it was 38.0% and 25.6%, respectively.

Chart 47. Limitation in activities by age groups

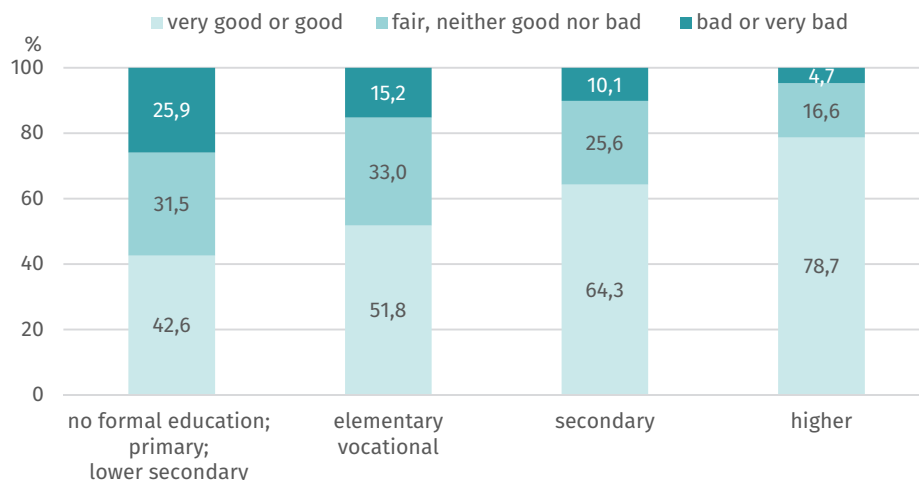

The place of residence (urban areas or rural areas) to a small extent differentiated self-perceived health or indications of limitations in daily activities. The biggest difference applied to longstanding health problems – it related to 39.1% of persons in urban areas and 35.1% of persons in rural areas (table 53, tabular part of the publication).

In the groups of persons with different levels of education, the structure of health assessments was different (for the benefit of better educated persons). **However, when analysing health data in relation to the level of education, it should be remembered that the higher was the level of education, the lower was the share of persons aged 60 years or more in the given group.**

The higher level of education meant the greater share of positive health assessments (good or very good). Health was positively assessed by 78.7% of persons with higher education, 64.3% of persons with secondary education, 51.8% with elementary vocational education and 42.6% of persons with lower secondary education at the most.

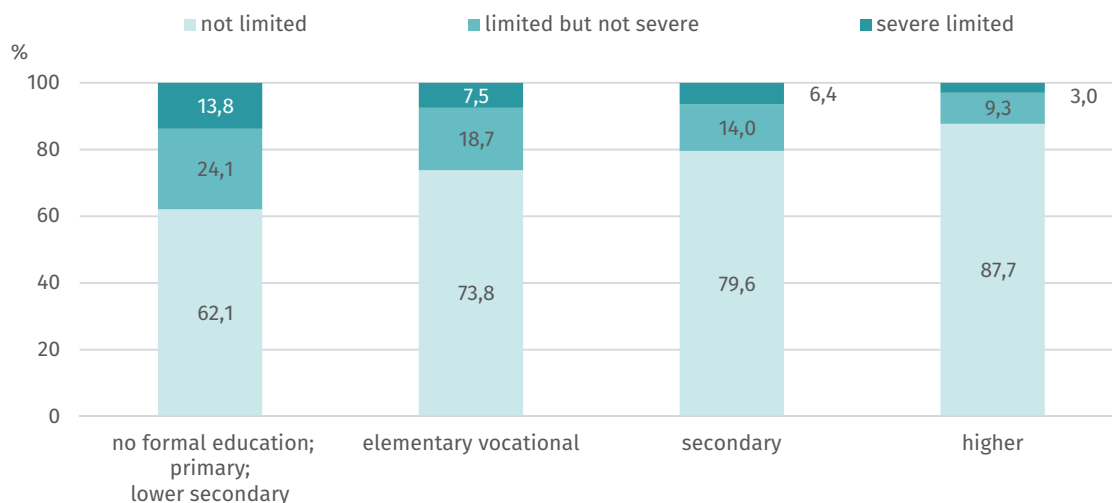
Chart 48. Self-perceived health of persons aged 16 years and more by level of education

The higher was the level of education of persons aged 16 years or more, the less frequently the occurrence of longstanding health problems was reported. They applied to 50.4% of persons with the lowest level of education (lower secondary at the most), 40.6% of persons with elementary vocational education, 35.2% of persons with secondary education and 27.9% of persons with higher education (table 53, tabular part of the publication).

The above pattern (the higher is the level of education, the less common are health problems) also applied to limitation in activities. In the group with the lowest level of education 24.1% persons have been limited but not severely and 13.8% have been severely limited. In the case of persons with higher education it was 9.3% and 3.0%, respectively.

Chart 49. Limitation in activities of persons aged 16 years and more by level of education

The income was also important for health assessments. While in the first quintile group (with the lowest income) 19.7% of persons perceived their health in negative terms (as bad or very bad), in the fifth group (with the highest

income) it was only 5.4% of persons. And the other way round, as the income increased, the share of positive health (very good and good) assessments increased.

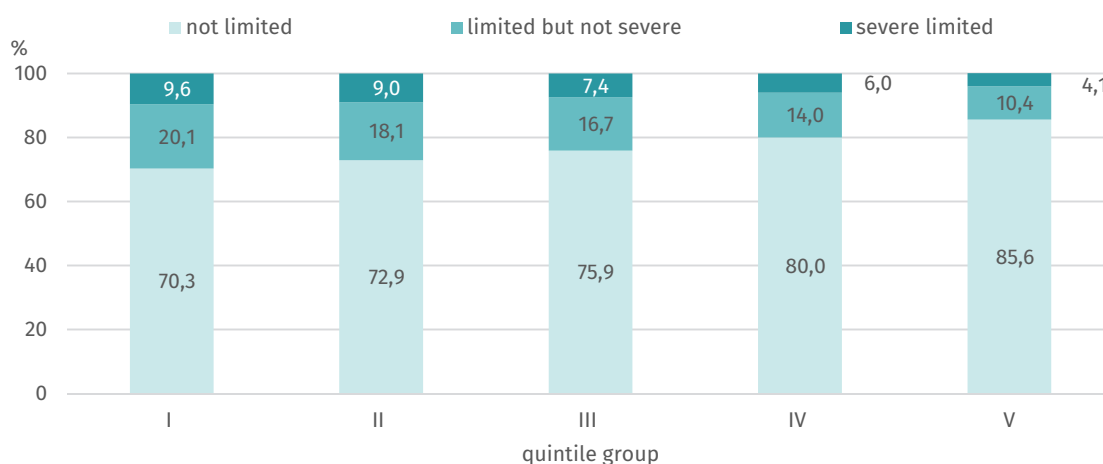
Chart 50. Self-perceived health of persons aged 16 years and more by quintile groups

The higher was the income, the smaller was the share of persons declaring the occurrence of longstanding health problems. They applied to more than 41% of persons from both the first and second quintile group, 38.3% of persons from the third quintile group, 36.0% of persons from the fourth quintile group, and 30.9% of persons from the fifth quintile group (table 53, page tabular part of the publication).

In the event of severe or not much severe limitation in activities, the situation was similar – the higher was the income, the lower was the number of limitations. 20.1% persons from the first quintile group have been limited but not severely and 9.6% have been severely limited. In the fifth quintile group it was 10.4% and 4.1%, respectively.

Chart 51. Limitation in activities by quintile groups

2. Use of healthcare services by persons aged 16 years and more

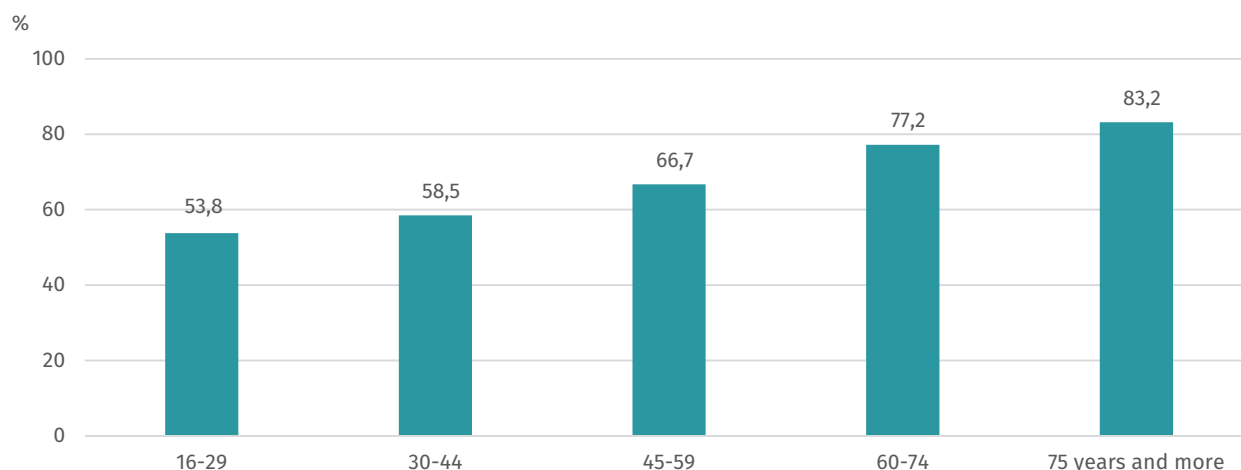
2.1. Needs with regard to healthcare or dental services

Taking into account 12 months preceding the survey¹⁴¹, 65.5% of persons aged 16 years or more at least once had a real need to use healthcare services. This included visits at a physician, examinations at a laboratory, hospitalisation and rehabilitation. Dental and orthodontic services are excluded.

Persons with a disability certificate¹⁴² declared a need for healthcare services more frequently (84.7%) than persons without such a certificate (63.0%). The indications were also differentiated by sex. The occurrence of a need for healthcare services at least once was declared more frequently by females (71.4%) than males (59.0%) and, according to the place of residence – by urban residents (67.9%) rather than by rural residents (61.9%) – data included in table 54, tabular part of the publication.

The need for healthcare services grew with the age of persons. While in the youngest group (16-29 years) the need to use them was declared by 53.8% of persons, in the case of the oldest group (75 years or more) it related to 83.2% of persons. The largest increase in percentage points as regards the need for healthcare services was in the group of 60-74 years (10.5 percentage points), and then in the group of 45-59 years (8.2 percentage points).

Chart 52. Need to use healthcare services within last 12 months by age groups

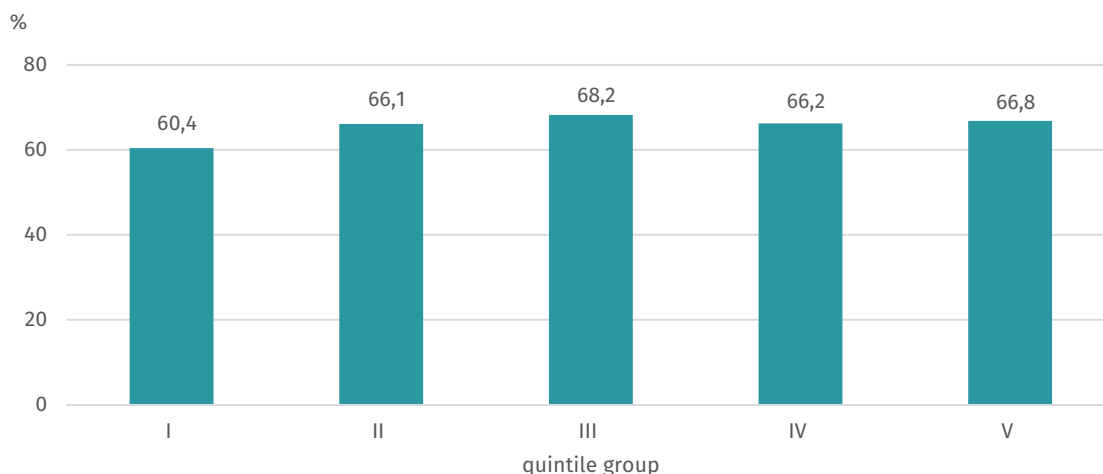

Taking into account the income, needs for healthcare services were least frequently (60.4%) reported by persons from the first quintile group (with the lowest income) and most frequently (68.2%) reported by persons from the third quintile group. For other groups, the share of the indications of the need for healthcare services was at a similar level – slightly more than 66%.

¹⁴¹ In 2017, the EU-SILC survey was conducted on 3 April-31 May.

¹⁴² Holding a valid disability certificate corresponds to the criterion of legal disability.

Chart 53. Need to use healthcare services within last 12 months in persons aged 16 years and more by quintile groups

The need to use dental or orthodontic services, within 12 months preceding the survey, was declared by 36.8% of persons aged 16 years or more. It was reported more frequently by females (39.8%) than males (33.6%) and by urban residents than rural residents – respectively, 41.4% and 30.0% (table 54, tabular part of the publication).

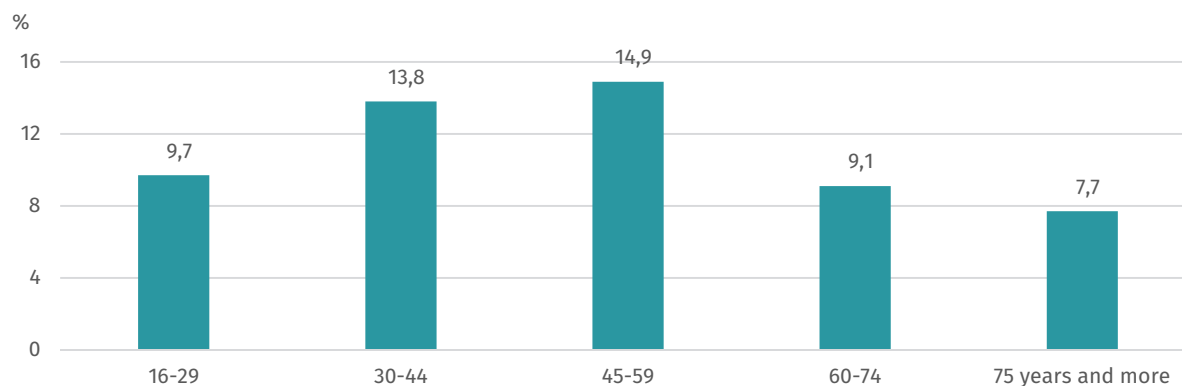
2.2. Meeting the needs with regard to healthcare or dental services

Within 12 months preceding the survey, healthcare services, every time when actually needed, were used by 88.4% of persons aged 16 years or more. The remaining 11.6% of persons did not meet these needs (in 7.4% of persons it happened once, and 4.2% – more than once). The absence of meeting the needs regarding healthcare service was indicated by a similar percentage of persons with a disability certificate and persons without such a certificate (10.8% and 11.7%) – table 55, tabular part of the publication.

The situations of not meeting their needs with regard to healthcare services were reported more frequently by males (13.0%) than females (10.5%), as well as were reported more frequently by urban residents (12.4%) than rural residents (10.3%) – table 55, tabular part of the publication.

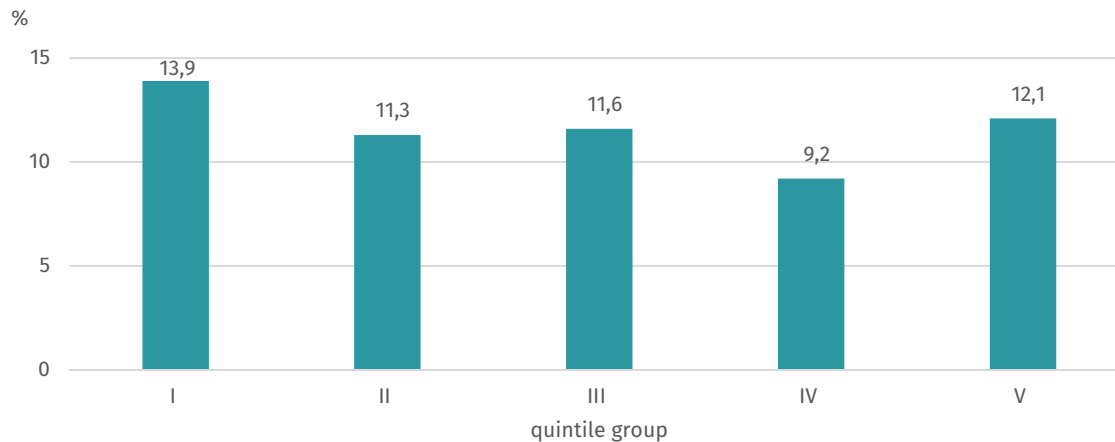
Taking into account the age of persons, the failure to use health services despite such a need was most often indicated by persons from the age group of 45-59 years (14.9%) and then by persons aged 30-44 years (13.8%). The lowest percentage of unmet needs in this area was reported by the oldest persons – aged 75 years or more (7.7%).

Chart 54. Unmet needs with regard to healthcare services within last 12 months by age groups

The differentiation of income by quintile groups did not generate simple patterns regarding to unmet needs in the area of healthcare services and did not differentiate indications to the same extent as the age. Admittedly, the highest percentage of indications (13.9%) regarding unmet needs concerned the first quintile group (20% of persons with the lowest income), however, only a slightly lower percentage (12.1%) was reported in the fifth quintile group (20% of the persons with the highest income). The lowest percentage of unmet needs in this area was reported by persons from the fourth quintile group (9.2%).

Chart 55. Unmet needs with regard to healthcare services within last 12 months by quintile groups

The three main reasons for the failure to use health services despite such a need were: too long waiting list (29.4%), willingness to check whether the health problem will go away on its own (29.3%) and lack of time (18.4%). The financial causes were the main reason for not meeting health needs for 8.9% of persons (table 56, tabular part of the publication).

The most common reasons for not meeting the needs with regard to healthcare in the case of urban residents was a too long waiting list. It was stated so by 33.1% of these persons (in rural areas – by 22.1% of persons). In turn, rural residents most often (34.6%) did not meet their needs in this regard, as they hoped that the health problem would go away on its own (26.6% of urban residents acted similarly). The percentage of indications of unmet needs for financial reasons was higher in rural areas than in urban areas – respectively, 10.9% relative to 7.9% (table 57, tabular part of the publication).

As mentioned earlier, the failure to meet the needs with regard to healthcare services was indicated by a similar percentage of persons with a disability certificate and of persons without such a certificate. However, legal disability was an important factor differentiating the occurrence of unmet health needs for financial reasons. This reason was indicated by 17.2% of persons holding a certificate and 7.6% of persons without such a certificate (table 58, tabular part of the publication).

Dental or orthodontic services were not used once (when needed) by 7.1% of persons and 3.9% had this need unmet more than once. This means that about 89% of persons could use dental or orthodontic services, always if needed. Approximately every third person (34.3%) did not meet their needs in this regard because they could not afford it. More rural residents (38.4%) than urban residents (32.5%) indicated the financial reason – tables 55, 56 and 57, tabular part of the publication.

3. Lifestyle, health determinants of persons aged 16 years or more

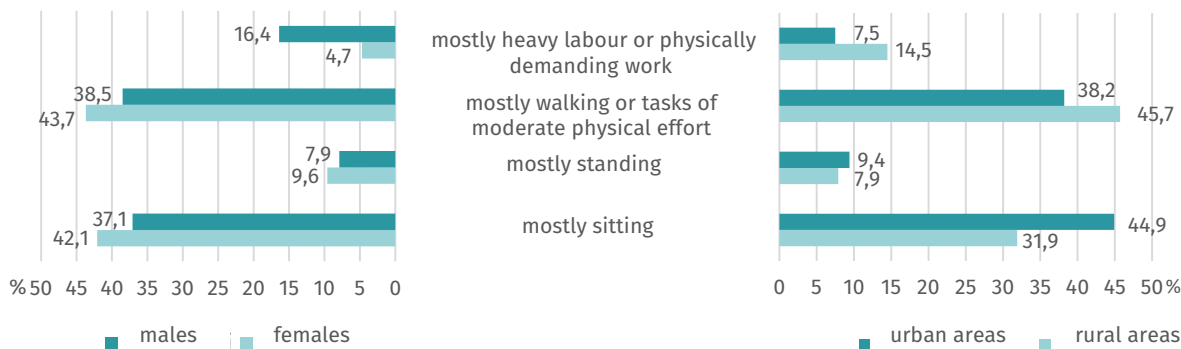
3.1. Physical activity taken during and outside the main occupation

Persons aged 16 years or more most often indicated that their main occupation¹⁴³ in a typical week¹⁴⁴ involves mostly walking or moderate physical effort (41.2%), or that it is mostly sitting (39.7%). Definitely, they less often indicated that their main occupation is mostly heavy labour or physically demanding work (10.3%) or that it is mostly standing (8.8%) – table 59, tabular part of the publication.

Walking, moderate physical effort or sitting position were the leading characteristics of the main occupation, which significantly dominated also according to the sex and place of residence, although their shares in the structure were diversified. The sitting nature of the main occupation was indicated more often by females (42.1%) than males (37.1%), and taking into account the place of residence – more often by urban residents (44.9%) than rural residents (31.9%). Occupations requiring mainly walking or moderate physical effort also applied more often to females (43.7%) than males (38.5%), but taking into account the place of residence they related more often to rural residents (45.7%) than urban residents (38.2%).

Heavy physical effort during the main occupation more often applied to males (16.4%) than females (4.7%). It occurred more commonly among rural residents (14.5%) than urban residents (7.5%).

Chart 56. Nature of the main occupation in a typical week by sex and place of residence

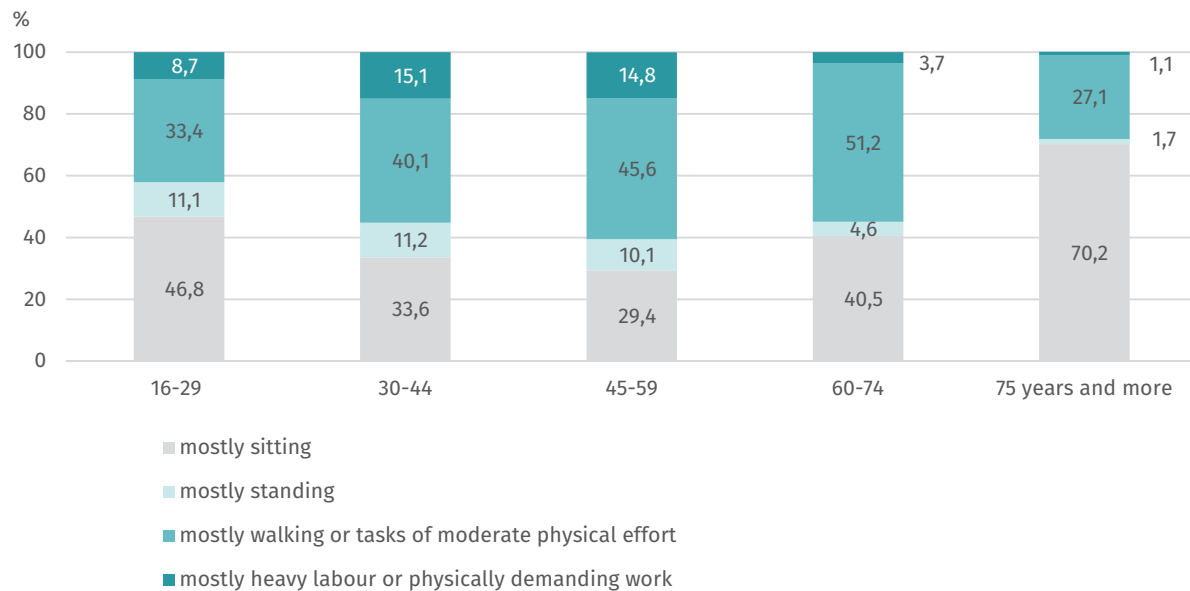
When examining the nature of the main occupation in the individual age ranges, it was observed that the „mostly sitting occupation” was dominant in the oldest (75 years or more), which is due to the fact that physical activity and the tendency to take it decreases with age.

In the case of other age ranges, the dominant was the “occupation requiring mostly walking or moderate physical effort”.

¹⁴³ The main occupation for the employed was professional work, in other cases: education, studies, job seeking, keeping home and garden or taking care of children or other persons.

¹⁴⁴ The reference period was a typical week in a season where the interview was conducted in 2017 (spring).

Chart 57. Nature of the main occupation in a typical week by age groups

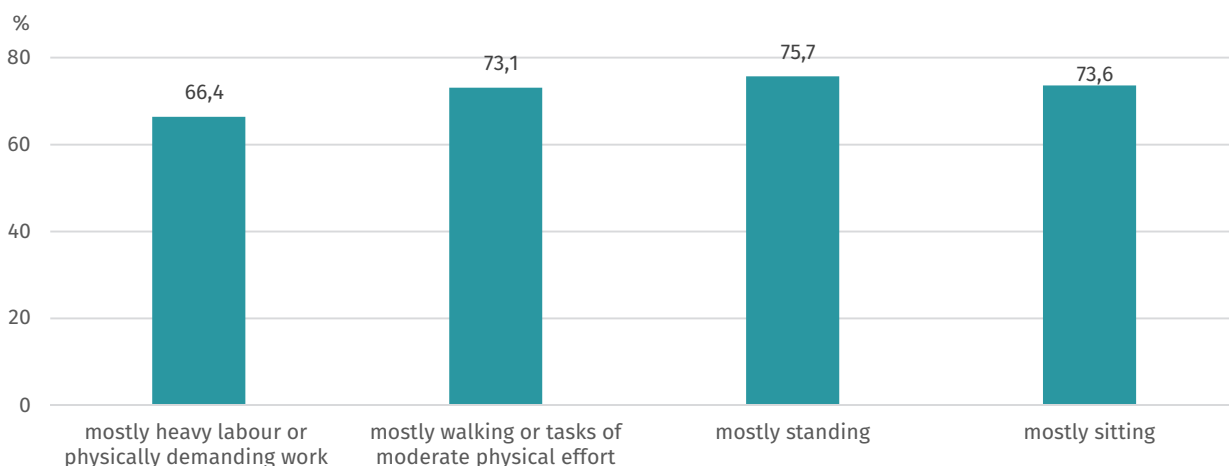
Persons aged 16 years or more were also asked about physical activity taken outside the main occupation (in free time) in a typical week. In this case, all types of sports or recreational activity were taken into account, so was the activity taken for transport purposes (e.g. biking or walking from home to work/school and back). What is important is that the activity lasts at least 10 minutes and results at least in a slight acceleration of the breath or heart rate¹⁴⁵.

It was observed that such activity was least common among persons who experienced heavy physical effort every day during the main occupation, i.e. e.g. at work. One third of these persons did not engage in sport or recreational activities in their free time.

In the case of persons whose main occupation was associated with lower physical effort (“mostly sitting occupation”, “mostly standing occupation” or “requiring walking or moderate physical effort”), physical activity in a typical week was not taken in free time by about one fourth.

¹⁴⁵ According to the respondent’s subjective assessment.

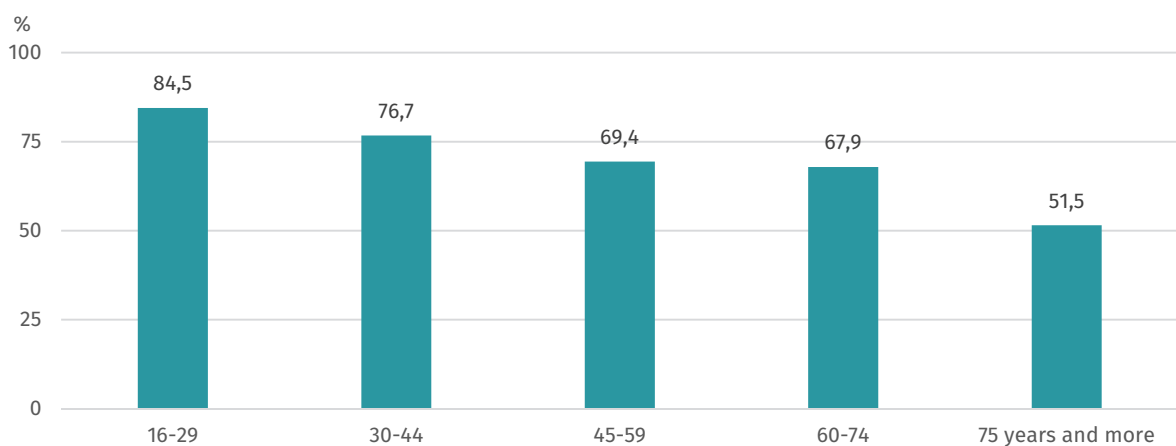
Chart 58. Share of persons taking physical activity not related to the main occupation by nature of the main occupation in a typical week

Taking into account all persons aged 16 years or more, irrespective of the nature of the main occupation, physical activity was taken in a typical week by 72.5% of persons. The situation was similar in the group of females and males. However, the place of residence differentiated the indications. The share of persons physically active outside their main occupation was bigger in urban areas (76.1%) than in rural areas (67.0%) – table 60, tabular part of the publication. This was related to the different structure of work performed depending on the place of residence (as indicated before, it was rural residents who declared more often than urban residents that their main occupation requires a lot of physical effort, and such persons engaged less in physical activity in free time).

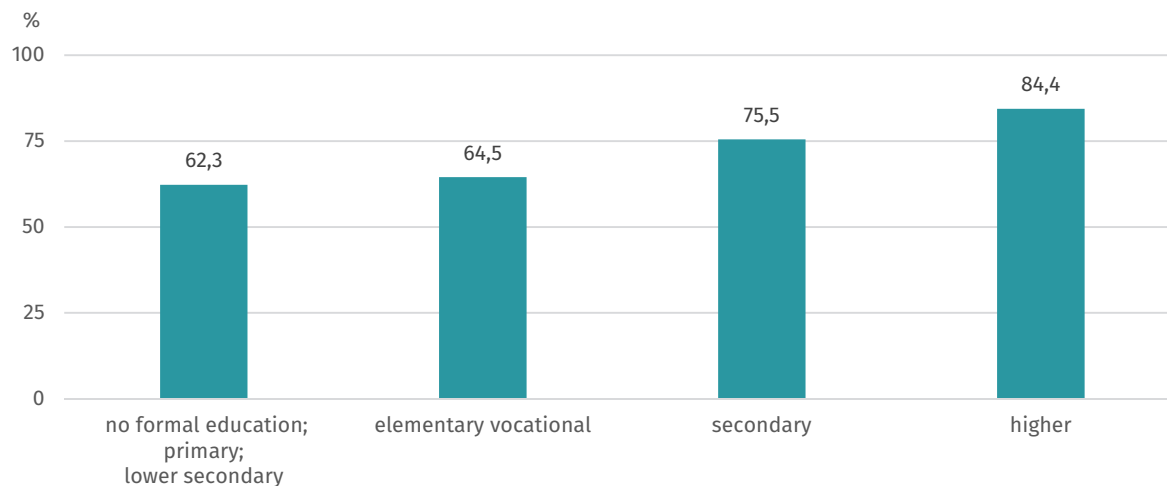
With age, the share of persons taking physical activity decreased substantially. However, even in the oldest age group, the percentage of active persons was higher than 50%.

Chart 59. Share of persons taking physical activity not related to the main occupation in a typical week, by age groups

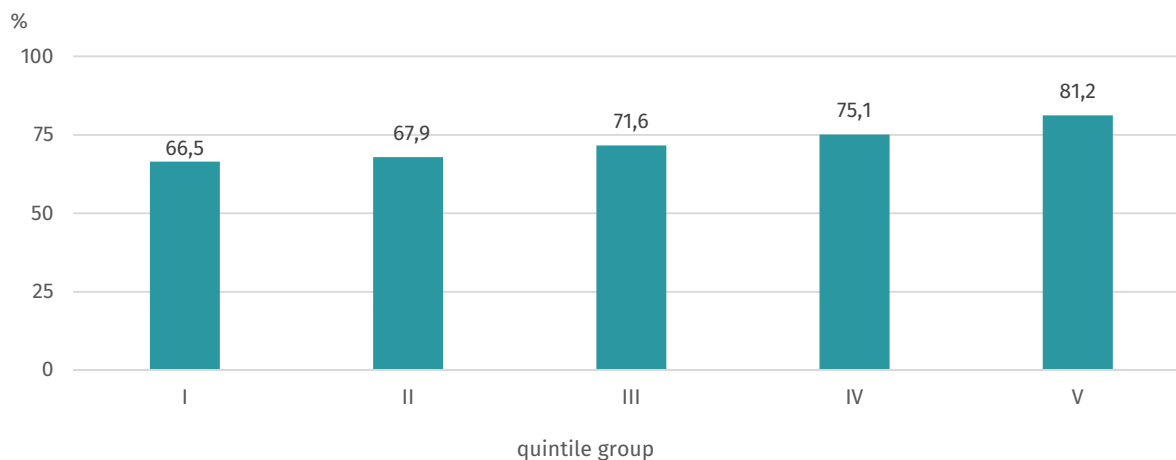
There has also been a relationship between the level of education and physical activity in free time¹⁴⁶. The higher was the level of education, the bigger was the percentage of persons taking such activity. The difference in this respect between persons with higher education and persons with the lowest level of education (lower secondary at the most) was 22.1 percentage points.

Chart 60. Share of persons taking physical activity not related to the main occupation in a typical week, by level of education

A factor that can influence decisions about additional physical activity is the level of household income. It was observed that the percentage of persons physically active outside their main occupation increased along with the membership in the wealthier quintile group. The difference between the extreme income groups was 14.7 percentage points in favour of the fifth group (with the highest income).

Chart 61. Share of persons taking physical activity not related to the main occupation in a typical week, by quintile groups

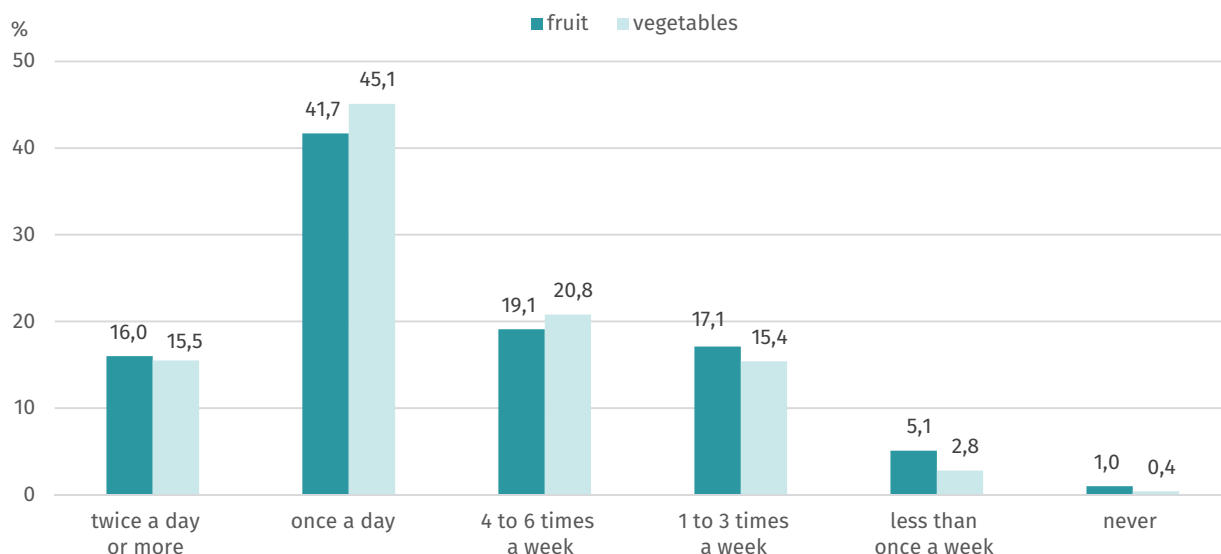
¹⁴⁶ When analysing data on health in relation to the level of education, we should remember that the higher is the level of education, the lower is the share of persons aged 60 years or more in a given group.

3.2. Fruit and vegetable consumption

The fruit and vegetable (including salads) consumption in a typical week¹⁴⁷ is another part of the lifestyle which persons aged 16 years or more were asked about. In the case of vegetables, potatoes were not taken into account, while drinking of freshly squeezed vegetable juices was considered (freshly squeezed fruit juices were taken into account as fruit).

Regularly – at least once a day – fruit were consumed by 57.7% of persons, and vegetables by 60.6% of persons (with relatively few persons consuming them twice a day or more often).

Chart 62. Frequency of fruit or vegetable consumption in a typical week by persons aged 16 years and more

The distribution of individual answers regarding the frequency of fruit and vegetable consumption was similar. For this reason, the further analysis of this phenomenon taking into account the cross-sections, has been done collectively (fruit and vegetable consumption is included jointly). Also, selected categories of frequency of consumptions have been combined into larger groups and the issue of daily consumption was focused on, to make the picture simpler and more comprehensible.

¹⁴⁷ The reference period was a typical week in a season where the interview was conducted in 2017 (April-May).

Table 21. Frequency of fruit and vegetable consumption in a typical week by persons aged 16 years and more by place of residence, sex and age

Specification	Total	Frequency of fruit and vegetable consumption		
		at least once a day, both fruit and vegetables	at least once a day, fruit or vegetables ^a	less than once a day, both fruit and vegetables
		in %		
TOTAL	100.0	51.2	15.9	32.9
Sex:				
males	100.0	45.5	17.1	37.4
females	100.0	56.4	14.9	28.7
Place of residence:				
urban areas	100.0	53.9	16.9	29.2
rural areas	100.0	47.1	14.5	38.4
Age:				
16-29 years	100.0	55.0	14.2	30.8
30-44	100.0	54.6	15.7	29.7
45-59	100.0	48.7	17.3	34.0
60-74	100.0	48.8	16.1	35.2
75 years and more	100.0	44.4	16.4	39.3

a Only one of two options (fruit or vegetables).

More than half of persons aged 16 years or more (51.2%) consumed both fruit and vegetables at least once per day. Females included them in their daily diet more often (56.4%) than males (45.5%), and urban residents did it more often (53.9%) than rural residents (47.1%).

Fruit and vegetables were most often consumed regularly (at least once a day) in the youngest groups (16-29 years and 30-44 years), and least often in the oldest group (75 years or more).

The level of education and quintile groups also differentiated the answers in this respect. The following pattern has been observed – the higher was the level of education or the income group, the higher was the percentage of persons consuming both fruit and vegetables at least once a day. Differences in this respect between the two extreme groups of cross-sections of education and quintile groups were similar and amounted to more than 20 percentage points.

Table 22. Frequency of fruit and vegetable consumption in a typical week by persons aged 16 years and more by level of education and quintile groups

Specification	Total	Frequency of fruit and vegetable consumption		
		at least once a day, both fruit and vegetables	at least once a day, fruit or vegetables ^a	less than once a day, both fruit and vegetables
		in %		
TOTAL	100.0	51.2	15.9	32.9
Level of education:				
no formal education; primary; lower secondary	100.0	41.2	15.8	43.0
elementary vocational	100.0	43.2	17.3	39.5
secondary	100.0	53.9	15.5	30.5
higher	100.0	63.4	15.1	21.5
Quintile group:				
I	100.0	40.1	15.6	44.3
II	100.0	45.6	16.7	37.7
III	100.0	51.8	15.7	32.5
IV	100.0	55.3	16.6	28.0
V	100.0	63.2	15.1	21.7

a Only one of two options (fruit or vegetables).

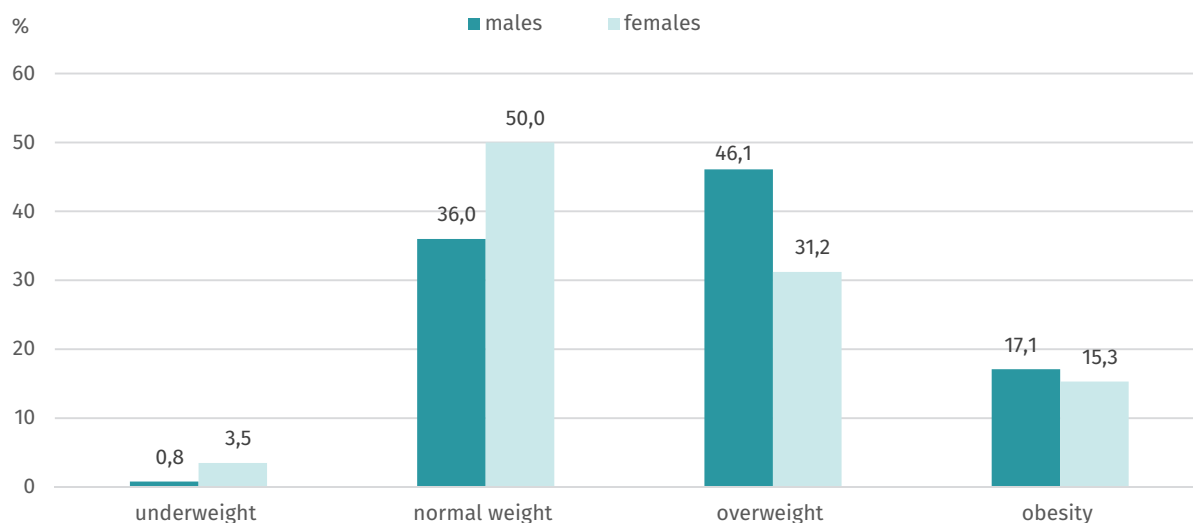
3.3. Body mass index (BMI)

While 43.3% of persons aged 16 years and more had normal weight¹⁴⁸, more than half (54.5%) of persons were characterised by an excessively high body weight index, indicating overweight (38.4%) or obesity (16.1%). Underweight applied to 2.2% of persons.

Sex differentiated this phenomenon to a significant extent. Normal weight applied to the greater percentage of females, and excessive weight – to males (but the greater difference between the sexes was observed with regard to overweight rather than obesity). However, the place of residence was not much important (table 63, tabular part of the publication).

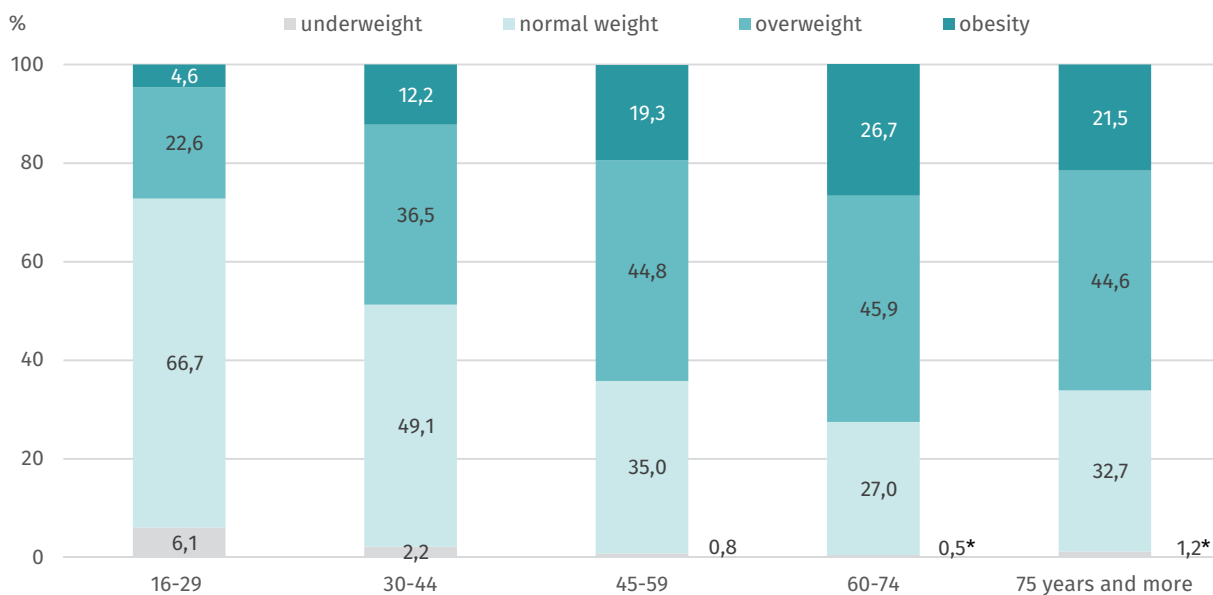
¹⁴⁸ What was used was BMI, calculated based on data (weight and height) provided by the respondents. BMI= weight (kg) / height*height (m²). For persons aged 16 years or more, underweight means BMI values lower than 18.49, normal weight is within the range of 18.50-24.99, and overweight: 25.00-29.99. BMI values of at least 30.00 mean obesity.

Chart 63. Weight of persons aged 16 years and more by sex

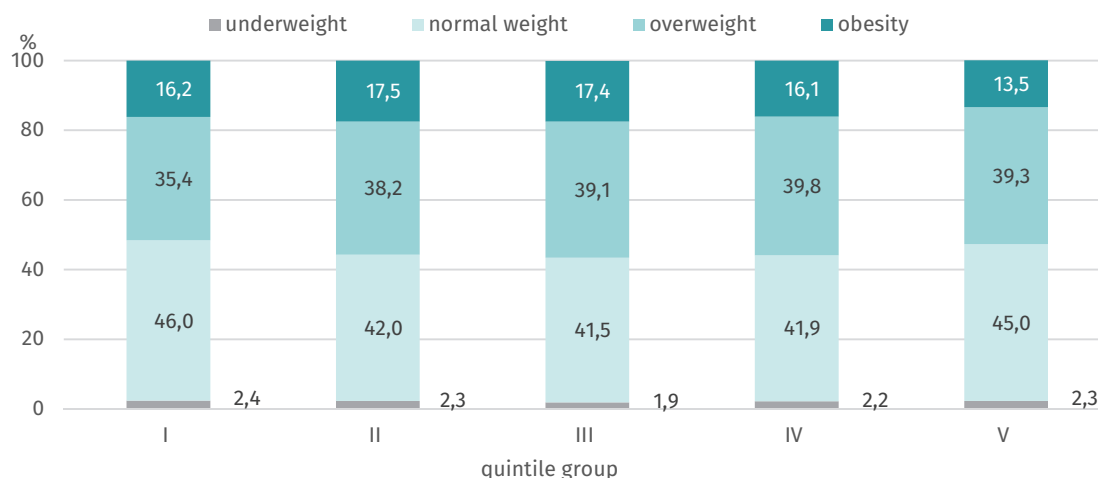
The percentage of persons with normal weight was highest in the age range of 16-29 years (66.7%) and decreased in the subsequent age groups (except persons aged 75 years or over). The greatest decrease in the percentage of persons with normal weight in comparison to younger age group applied to the age group of 30-44 years (by 17.6 percentage points compared to the younger group). Obesity or overweight most often applied to persons in the age group of 60-74 years.

Chart 64. Body weight of persons by age groups

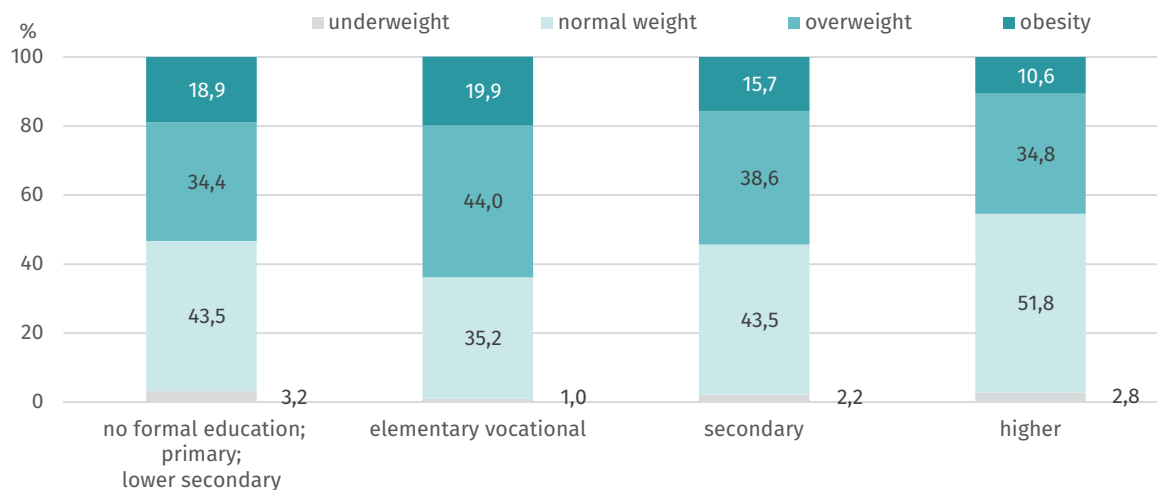
The highest percentages of persons with normal weight were characteristic of the extreme income groups (with the lowest and the highest income). However, the share of persons with overweight or obesity was more than 50% in each quintile group.

Chart 65. Body weight of persons aged 16 years and more by quintile groups

The problem of excessive weight was most frequent among persons with elementary vocational education (63.9%) and least frequent among persons with higher education (45.4%)¹⁴⁹.

Chart 66. Body weight of persons aged 16 years and more by level of education

3.4. Co-occurrence of the selected negative lifestyle elements

Lifestyle characteristics give a fuller picture when they are considered together. They may co-occur and the effects they entail may overlap, strengthening the impact.

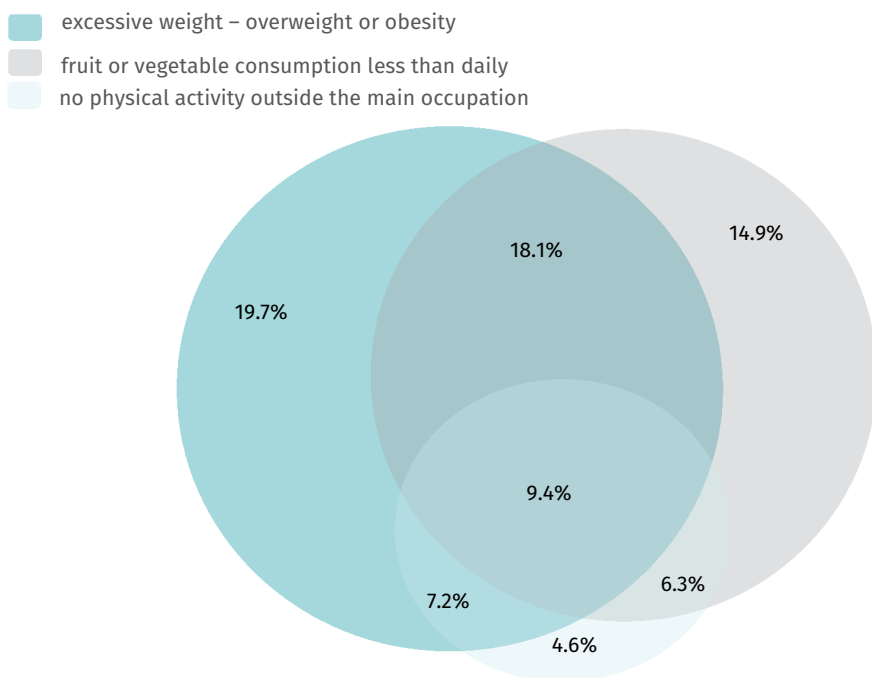
At least one of analysed unhealthy lifestyle aspect¹⁵⁰ concerned 80.2% of persons aged 16 years or more in 2017.

The indications of the specific lifestyle characteristics (e.g. too excessive weight) were less common independently and more often co-existed with one or two other negative aspects concurrently.

¹⁴⁹ When analysing health data in relation to the level of education, it should be remembered that the higher was the level of education, the lower was the share of persons aged 60 years or more in the given group.

¹⁵⁰ Unhealthy lifestyle aspect includes e.g. lack of physical activity outside the main occupation or consumption of fruit or vegetables less than daily or excessive weight.

Chart 67. Co-occurrence of selected negative lifestyle elements in persons aged 16 years and more¹⁵¹

Approximately, every eleventh person aged 16 years or more was both inactive physically in a typical week outside their main occupation, and did not consume fruit or vegetables daily, and also weighed too much. Three considered lifestyle elements applied to those persons concurrently. Taking into account the occurrence of at least two of these three analysed elements enlarges this group to 41% of persons aged 16 years or more. The frequency of indications of given health assessments with the occurrence of specific lifestyle aspects is included in the following table.

Table 23. Selected negative lifestyle elements and self-perceived health

Specification	Total	Self-perceived health		
		very good or good	fair, neither good nor bad	bad or very bad
		in %		
TOTAL	100.0	60.7	26.4	12.9
By negative lifestyle elements:^a				
persons to whom none of selected lifestyle elements applied	100.0	78.9	15.4	5.7
persons to whom 1 lifestyle element applied	100.0	64.1	25.9	10.0
persons to whom 2 lifestyle elements applied	100.0	51.1	31.7	17.2
persons to whom 3 lifestyle elements applied	100.0	40.4	34.0	25.6

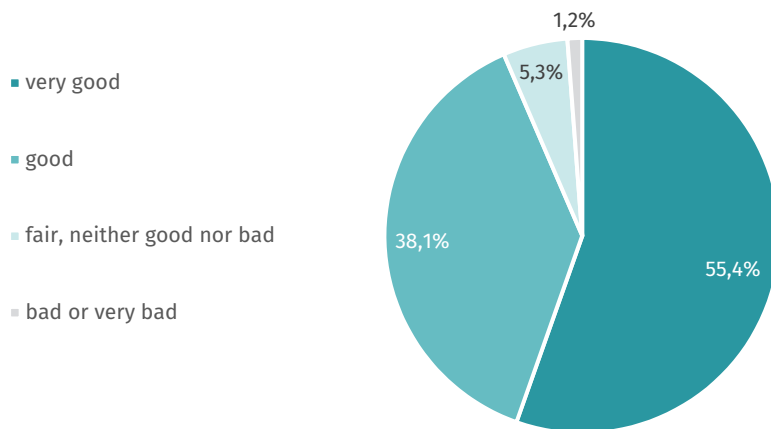
a Too excessive weight, fruit and vegetable consumption less than daily, no physical activity outside the main occupation.

¹⁵¹ Note: Due to exclusions of the lacks of data when crossing questions, sums of individual lifestyle elements may slightly differ from corresponding percentages contained in previous synthesis parts.

4. Health status of children aged under 16 years

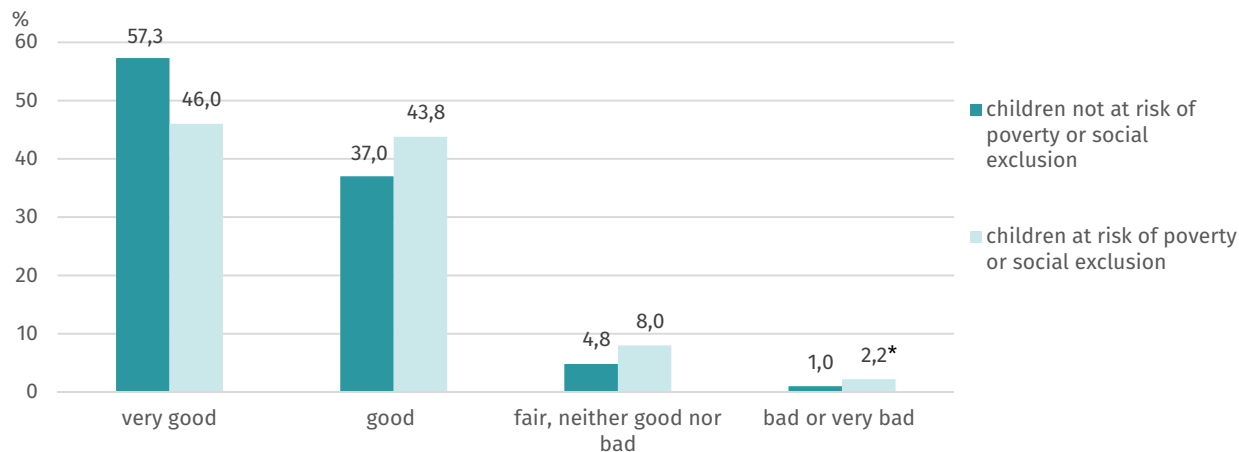
In 2017, health of more than half of children (55.4%) was assessed as very good and of 38.1% of children – as good. Assessments other than positive accounted for 6.5%.

Chart 68. Health assessment of children under 16 years

Sex and place of residence of children (urban areas, rural areas) differentiated significantly the assessments of the health status of children. However, the percentage of very good health assessments was lower in the case of children at risk of poverty or social exclusion¹⁵² when compared to children to whom this index did not apply (the difference was 11.3 percentage points), although this difference did not translate into a significant disproportion with regard to the total share of negative assessments (bad or very bad health).

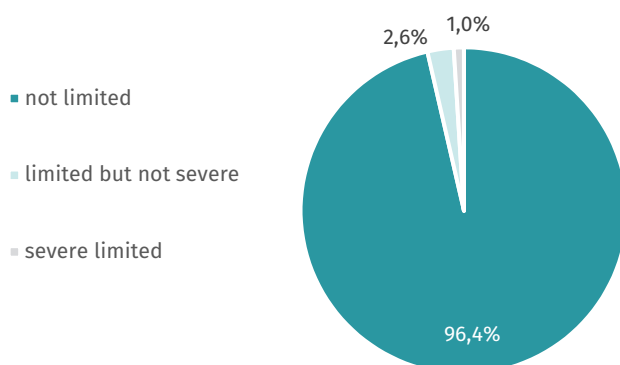
Chart 69. Health assessment of children under 16 years by risk of poverty or social exclusion

Limitation in activities (severe or not much severe), lasting 6 months or more, applied to 3.6% of children under 16 years. The sex, place of residence of children (urban areas, rural areas) or the risk of poverty and social exclusion did not significantly differentiate the indications with regard to limitations (table 65, tabular part of the publication).

¹⁵² The detailed description of the index is contained in the methodological part of the publication.

Chart 70. Limitations in activities in children under 16 years

5. Lifestyle elements of children under 16 years

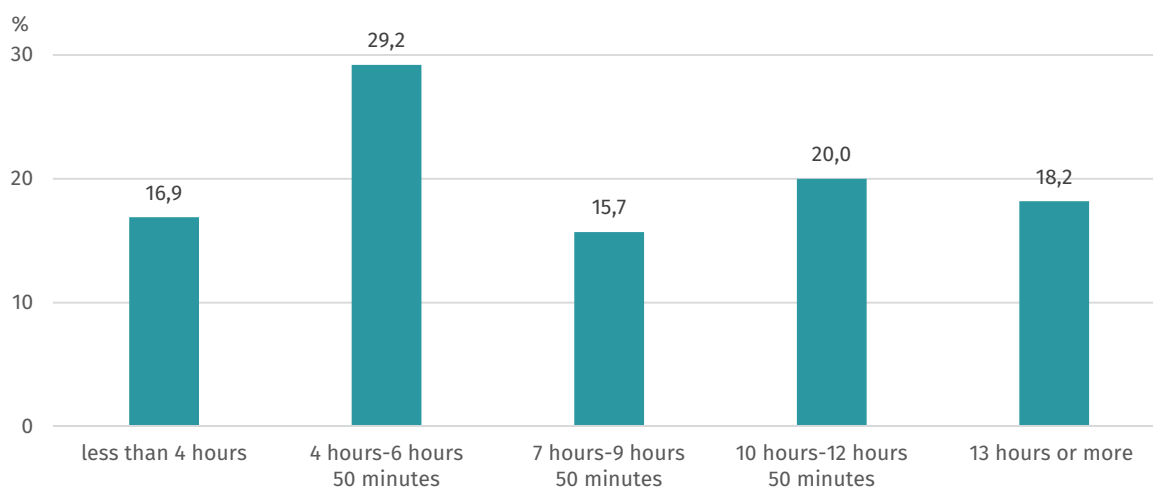
5.1. Physical activity of children aged 7-15 years¹⁵³

Physical activity included a wide range of sports and recreational forms like mandatory physical education lessons at school, additional sports activities and unorganised activities, such as biking or physical games and activities.

Less than 1% of children did not devote time to physical activity in a typical week¹⁵⁴. Due to the low size of this group, it has been excluded from further analyses in this subchapter.

Nearly half of children aged 7-15 years were physically active less than 7 hours a week, and thus could not meet WHO's recommendations for children of this age, talking about moderately intense effort for at least 1 hour a day¹⁵⁵.

Chart 71. Time devoted by children aged 7-15 years to physical activity in a typical week

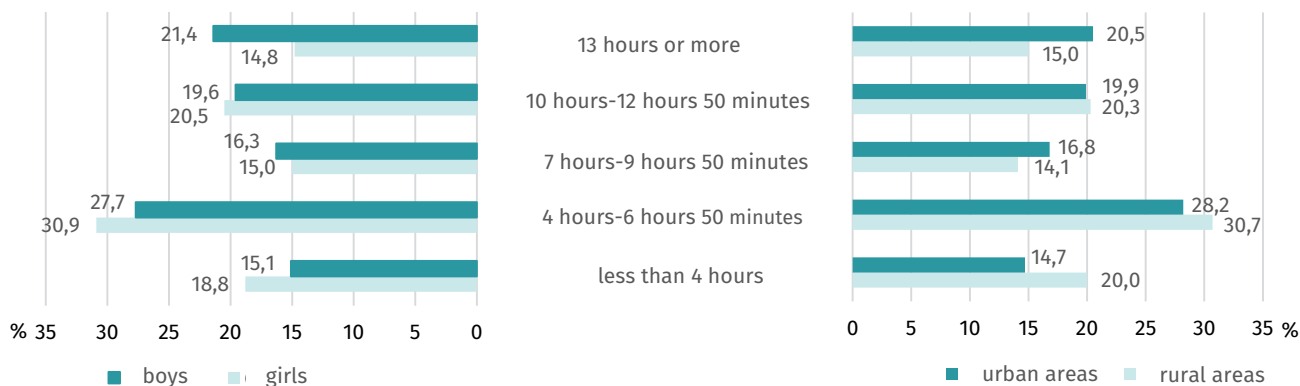
¹⁵³ The national variable, added for the purpose of obtaining the fuller picture of the children's health issue. The age was limited to the population of schoolchildren due to physical education lessons.

¹⁵⁴ The reference period was a typical week in a season where the interview was conducted (April-May).

¹⁵⁵ Global Recommendations on Physical Activity for Health. WHO Press, Geneva 2010.

Less than 7 hours a week were devoted to physical activity more often by girls than boys, and given the place of residence – more often by children living in rural areas than in urban areas¹⁵⁶.

Chart 72. Time devoted by children aged 7-15 years to physical activity in a typical week by sex and place of residence

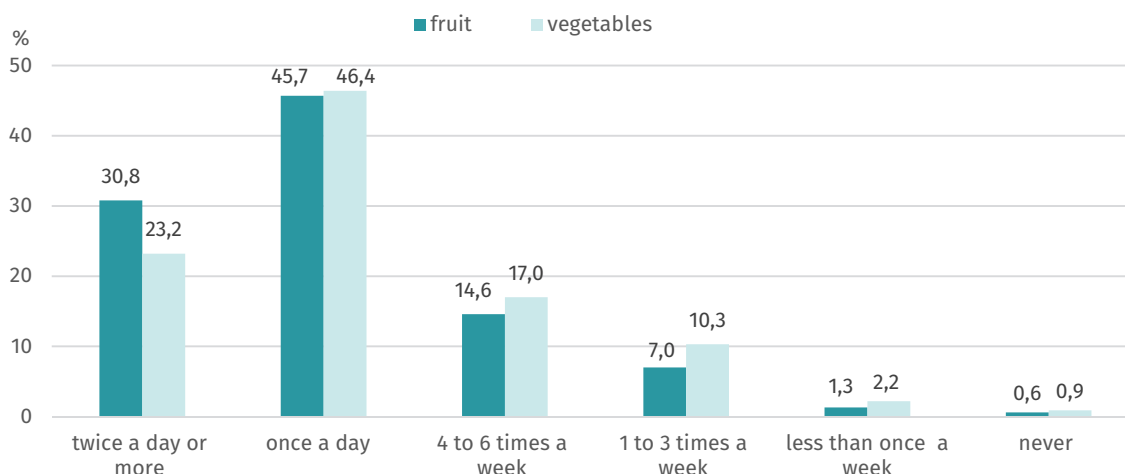

5.2. Fruit and vegetable consumption by children aged 1-15 years¹⁵⁷

Children aged 1-15 years in a typical week¹⁵⁸ usually consumed vegetables or fruit once a day. With this frequency, fruit were consumed by 45.7% of children and vegetables – by 46.4% of children. The indications of the repeated consumption of fruit and vegetables during the day were much less frequent (30.8% for fruit and 23.2% for vegetables).

Other children consumed vegetables or fruit less often than daily. Fruit did not constitute a daily dietary component for 23.5% of children and vegetables for 30.4% of children.

Chart 73. Frequency of fruit or vegetable consumption by children aged 1-15 years in a typical week

¹⁵⁶ On-farm work requiring physical effort and performed by children was not taken into account.

¹⁵⁷ The national variable, added for the purpose of obtaining the fuller picture of the children's health issue. The age was limited due to specific nutrition requirements of the youngest children.

¹⁵⁸ The reference period was a typical week in a season where the interview was conducted (April-May)

Later in this subchapter, vegetables and fruit were treated collectively, and the focus was on their daily (regular) consumption.

Table 24. Frequency of fruit and vegetable consumption in a typical week by persons aged 1-15 years

Specification	Total	Frequency of fruit and vegetable consumption		
		at least once a day, both fruit and vegetables	at least once a day, fruit or vegetables ^a	less than once a day, both fruit and vegetables
		in %		
TOTAL	100.0	66.0	14.1	19.9
Sex:				
boys	100.0	64.4	14.2	21.4
girls	100.0	67.8	14.0	18.2
Place of residence:				
urban areas	100.0	68.4	14.2	17.3
rural areas	100.0	62.6	13.9	23.5
Age:				
1-3 years	100.0	75.6	10.4	14.0
4-6	100.0	64.7	15.0	20.3
7-9	100.0	65.8	13.7	20.5
10-12	100.0	62.6	15.6	21.8
13-15	100.0	61.2	15.9	23.0
Children at risk of poverty or social exclusion:				
no	100.0	67.3	13.7	19.1
yes	100.0	59.8	16.2	23.9

a Only one of two options (fruit or vegetables).

The results indicated that fruit and vegetables appeared collectively at least once a day in the diet of 66% of children aged 1-5 years. This applied slightly more often to girls (67.8%) than boys (64.4%) and to children living in urban areas (68.4%) than in rural areas (62.6%).

Fruit and vegetables were most often consumed regularly (at least once a day) in the youngest group of children (1-3 years). This was the case for 75.6% of the children of this age. For slightly older children, it was less frequent.

Fruit and vegetables collectively were consumed by 67.3% of children not being at risk of poverty and social exclusion, when compared to 59.8% of children covered by this risk.

6. Use of healthcare services in households with at least one child under 16 years

Within 12 months preceding the survey, in the vast majority of households (84.1%) with children under 16 years, there was a need for these children to use healthcare services¹⁵⁹ at least once. These needs were almost always met. A situation where the child did not use healthcare services, even though he/she needed it, applied to 2% of households.

The need for a child (children) under 16 years to use dental or orthodontic services applied to more than half (53.6%) of households with children of this age. Also in this case, the situations of the failure to meet these needs were few. They were indicated by 2.4% of households with children under 16 years.

7. Households financial burden of healthcare

The analysis of the households financial burden of healthcare in this subchapter included households, which within 12 months preceding the survey¹⁶⁰ used a given type of services (healthcare or dental) or purchased medicines. These households, to which these issues did not apply, were excluded.

7.1. Healthcare costs¹⁶¹

For 23.8% of households using healthcare services, the cost of this healthcare was a heavy burden. For 46.6% of households this burden was small. Other households (almost 30%) considered it to be none (including free services).

For households at risk of poverty or social exclusion¹⁶² it was more difficult to incur healthcare costs. These costs were a heavy burden for 32.7% of households at risk of poverty or social exclusion and for 21.2% of households not being at this risk from among households using healthcare services.

Households using healthcare services which included at least one person with a disability certificate indicated much more often than households without such persons that the healthcare costs were a heavy financial burden for them (the difference was 20.6 percentage points).

Table 25. Households burden of healthcare^a costs

Specification	Total	Financial burden		
		heavy burden	somewhat burden	not a burden at all or services were free
	in %			
TOTAL	100.0	23.8	46.6	29.6
Households at risk of poverty or social exclusion:				
no	100.0	21.2	50.4	28.4
yes	100.0	32.7	33.5	33.8
Households with at least one legally disabled person^b:				
no	100.0	18.9	50.4	30.7
yes	100.0	39.5	34.5	26.0

a Visits at a physician, examinations at a laboratory, hospitalisation or rehabilitation, exclusive of dental or orthodontic services.

b Person with a valid disability certificate.

¹⁵⁹ Visits at a physician, examinations at a laboratory, hospitalisation or rehabilitation, exclusive of dental or orthodontic services.

¹⁶⁰ Conduction of the survey: April-May 2017

¹⁶¹ Costs of dental care and prescribed or non-prescribed drugs were excluded form healthcare costs.

¹⁶² The detailed description of the index is contained in the methodological part of the publication.

7.2. Dental or orthodontic services ¹⁶³

Households using dental or orthodontic services most often stated that a related burden is small (48.8%), almost 23% of households assessed it as heavy. Households that are at risk of poverty or social exclusion did not indicate significantly more frequently that these costs were a heavy burden for them. However, one of the reasons could be the fact that they more often (38.5%) than households not at risk of poverty or social exclusion (26.0%) indicated that used fully free services, or that the costs were so low that they were not a burden at all.

Table 26. Households burden of dental or orthodontic costs

Specification	Total	Financial burden		
		heavy burden	somewhat burden	not a burden at all or services were free
in %				
TOTAL	100.0	22.8	48.8	28.5
Households at risk of poverty or social exclusion:				
no	100.0	22.3	51.8	26.0
yes	100.0	24.6	36.9	38.5
Households with at least one legally disabled person: ^a				
no	100.0	21.9	50.8	27.3
yes	100.0	25.6	41.9	32.5

a Person with a valid disability certificate.

7.3. Medicines costs ¹⁶⁴

The situation was definitely different in the case of medicines. The costs associated with them were a heavy burden for more than 40% of households and a small burden for 55.9%. The remaining 3.9% of households purchasing medicines stated it was not a burden at all.

The purchase of medicines was a heavy burden for more than half (56.9%) of households at risk of poverty or social exclusion and for more than one third (35.3%) of households not covered by this risk. The percentage of indications of no financial burden related to the purchase of medicines did not exceed 4%, regardless of whether or not households were at risk of poverty or social exclusion.

The fact of the presence of at least one person with a disability certificate in households significantly differentiated the indications. The costs of purchasing medicines were a heavy burden for 65.3% of households with at least one disabled person and for 32.4% of households without such a person.

¹⁶³ Costs of prescribed or non-prescribed drugs were excluded.

¹⁶⁴ It was taking account medicines which were written on a prescription by a doctor and medicines or dietary supplements (such as vitamins) which were used at the respondent's own initiative.

Table 27. Households financial burden of medicines

Specification	Total	Financial burden		
		heavy burden	somewhat burden	not a burden at all or medicines were free
	in %			
TOTAL	100.0	40.2	55.9	3.9
Households at risk of poverty or social exclusion:				
no	100.0	35.3	60.7	4.0
yes	100.0	56.9	39.4	3.7
Households with at least one legally disabled person:^a				
no	100.0	32.4	62.9	4.6
yes	100.0	65.3	33.2	1.6*

a Person with a valid disability certificate.

7.4. Selected households groups and the burden of healthcare costs

The factor differentiating the burden of healthcare and, in particular, of medicines, was the advanced age of persons in households. This was particularly evident in the group of households without children (under 16 years). The presence of at least one elderly person (more than 59 years) was translated into the increased percentage of indications of a high financial burden from 16.9% to 32.7% related to healthcare costs. In the case of medicines, these percentages were, respectively, 26.1% (for households without children and an elderly person) and 56.6% (for households without children and with an elderly person).

A similar relationship has not been observed with regard to the youngest members of households. The presence of at least one child under 16 years was not translated into the higher percentage of indications as to the burden of healthcare costs. Only in the case of dental and orthodontic services, slightly more households with children than without children perceived these costs as a heavy burden.

Table 28. Households burden of healthcare^a costs (without medicines costs) by selected households groups

Specification	Total	Financial burden		
		heavy burden	somewhat burden	not a burden at all or services were free
	in %			
TOTAL	100.0	23.8	46.6	29.6
Households:				
without children ^b and persons aged 59 years and more	100.0	16.9	50.8	32.3
without children ^b with at least one person aged 59 years and more .	100.0	32.7	41.1	26.2
with children ^b and without persons aged 59 years and more	100.0	16.8	52.4	30.8
with children ^b and at least one person aged 59 years and more .	100.0	20.0	45.5	34.5

a Visits at a physician, examinations at a laboratory, hospitalisation or rehabilitation, exclusive of dental or orthodontic services. b Means children under 16 years.

Table 29. Households burden of dental or orthodontic costs (without medicines costs) by selected households groups

Specification	Total	Financial burden		
		heavy burden	somewhat burden	not a burden at all or services were free
	in %			
TOTAL	100.0	22.8	48.8	28.5
Households:				
without children ^a and persons aged 59 years and more	100.0	22.6	53.3	24.1
without children ^a with at least one person aged 59 years and more .	100.0	21.0	43.2	35.8
with children ^a and without persons aged 59 years and more	100.0	24.8	51.9	23.3
with children ^a and at least one person aged 59 years and more .	100.0	25.3	47.6	27.1

a Means children under 16 years.

Table 30. Households financial burden of medicines by selected households groups

Specification	Total	Financial burden		
		heavy burden	somewhat burden	not a burden at all or medicines were free
	in %			
TOTAL	100.0	40.2	55.9	3.9
Households:				
without children ^a and persons aged 59 years and more	100.0	26.1	66.7	7.2
without children ^a with at least one person aged 59 years and more .	100.0	56.6	41.6	1.9
with children ^a and without persons aged 59 years and more	100.0	26.7	69.1	4.1
with children ^a and at least one person aged 59 years and more .	100.0	40.1	57.7	2.2*

a Means children under 16 years.

SATISFACTION OF POLISH RESIDENTS WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE¹⁶⁵

The Polish residents aged 16 years and more assessed their satisfaction with life as a whole, its selected aspects and the place of residence. They provided their answers according to their assessment as of the day of the survey.

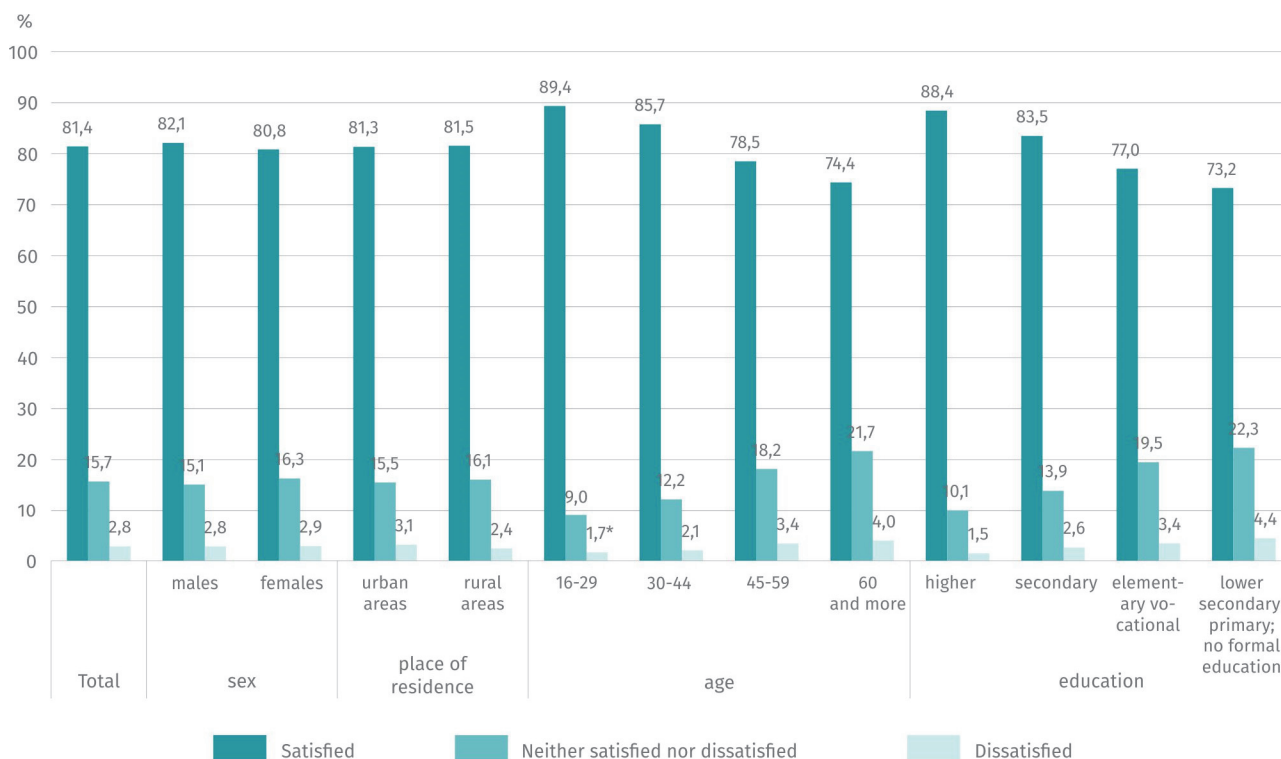
1. Satisfaction with life

The results obtained in 2017 show that most Polish residents (more than 80%) were satisfied with their lives in general. Of this, nearly 10% of persons declared that they were very satisfied. Persons dissatisfied with their lives accounted for almost 3%, of which only 0.5% were very dissatisfied.

There were no significant differences in a breakdown by sex and place of residence. However, the clear differentiation can be observed by age group. Younger persons better assessed their satisfaction with life. Almost 90% of persons from the age range of 16-29 years were satisfied with their lives, of which almost 16% were very satisfied. The older was the person, the lower was satisfaction. In the age group of 60 years and more, there were more than 74% of persons satisfied with their lives, of which 6% were very satisfied.

The level of general satisfaction was also clearly differentiated in terms of education. The lower was the level of education, the lower was satisfaction with life. Slightly more than 88% of persons with higher education declared that were satisfied with their lives, of which slightly more than 14% were very satisfied. However, in the group with lower secondary and lower education, about 73% of persons declared their satisfaction with life, of which only 8% were very satisfied.

Chart 74. Satisfaction with life in general (in % of persons aged 16 years and more)

¹⁶⁵ In all charts, the category „satisfied” contains the answers „satisfied” and „very satisfied” while the category „dissatisfied” contains the answers „dissatisfied and „very dissatisfied”.

2. Satisfaction with the selected aspects of life

Taking into account the selected aspects of life, the Polish residents best assessed their relationships with other persons and the family situation.

In the case of relationships with other persons, satisfaction was declared by nearly 90% of persons, of which almost 13% stated that they were very satisfied. Most often, satisfaction was expressed persons with higher education (almost 94%). The lower was the level of education, the lower was the satisfaction rate. For persons with lower secondary and lower education, it was approximately 85%.

In case of the assessment of the family situation, nearly 82% of persons expressed their satisfaction, with almost every fifth person stating that he/she was very satisfied. Most often, satisfaction was expressed by the persons from the age range of 16-29 years (about 87%), the percentage of the satisfied persons decreased with age and for the persons from the age range of 60 years and more, it amounted to about 77%. Another differentiating factor was the level of education. The persons with higher education more often expressed satisfaction with their family situation (about 86%), the lower was the level of education, the lower was the percentage of satisfied persons. For persons with lower secondary and lower education, it was approximately 75%.

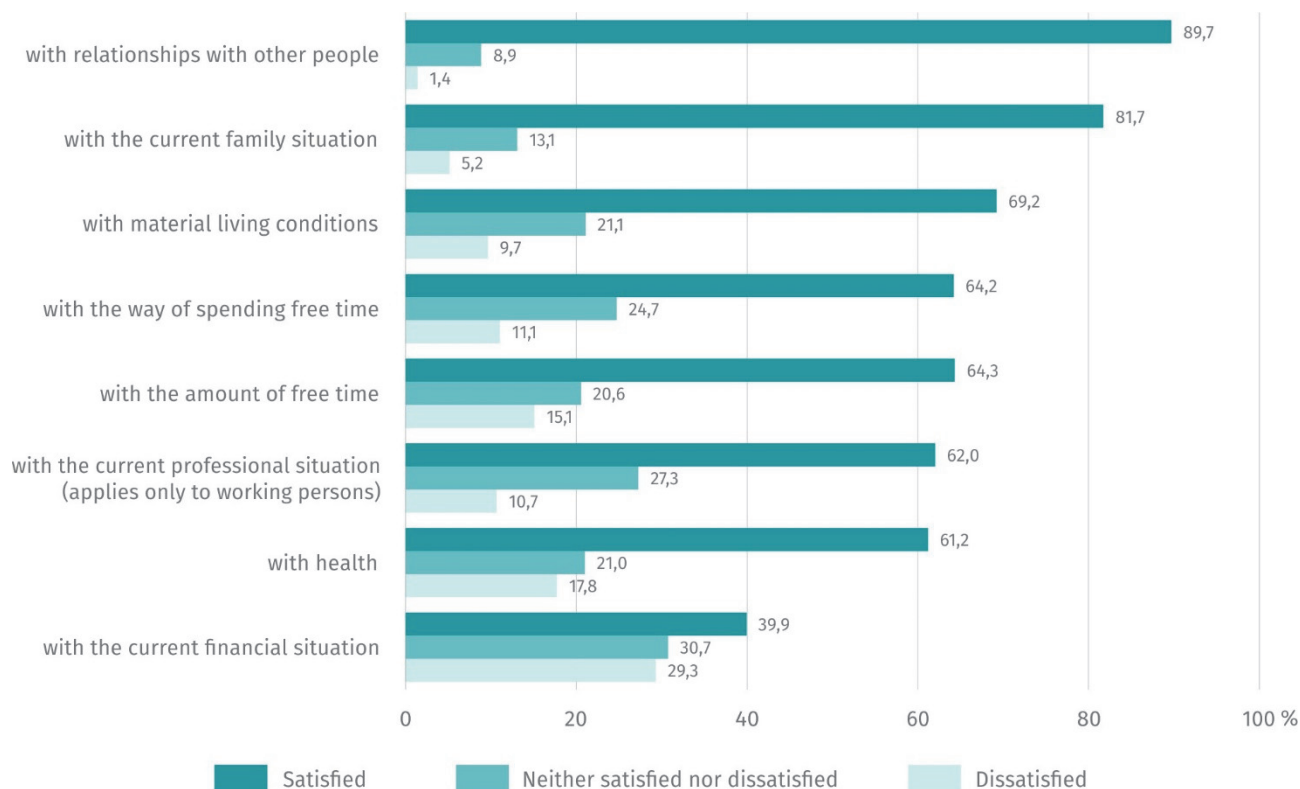
It is worth noting that there was relatively high satisfaction with material living conditions (about 69%). An important differentiating factor was the level of education. More than 88% of persons with higher education expressed their satisfaction. The percentage of the satisfied persons decreased with the level of education, for persons with lower secondary and lower education it amounted to about 73%.

More than 64% of persons expressed their satisfaction with the amount of free time. The age group most often expressing their satisfaction were persons aged 60 years and more (more than 82%), in turn persons aged 30-44 years least often expressed their satisfaction (about 50%).

The Polish residents also assessed satisfaction with the way of spending their free time. About 64% of them expressed their satisfaction. A small differentiation was observed according to the place of residence. More often, satisfaction was expressed by the residents of urban areas (67%) than of rural areas (about 60%). Another differentiating factor was the age. Persons aged 45-59 years expressed their satisfaction least frequently (about 57%), in turn, persons aged 16-29 years – most frequently (about 75%).

Persons assessed their current financial situation relatively worst. The percentage of satisfied persons was lower than 40%, and only 4% were very satisfied. Taking into account the age, the most satisfied were persons from the age range of 30-44 years (about 48%). Important was also the level of education. About 58% of persons with higher education expressed their satisfaction, while the lower was the level of education, the lower was the level of satisfaction. Dissatisfaction with their current financial situation was expressed by almost 40% of persons with lower secondary and lower education, while the dissatisfied persons in total accounted for around 31%.

Chart 75. Satisfaction with the selected aspects of life (in % of persons aged 16 years and more)

3. Satisfaction with the current professional situation¹⁶⁶

Most (about 62%) Polish residents in 2017 were satisfied with their professional situation, dissatisfaction was declared by every ninth person.

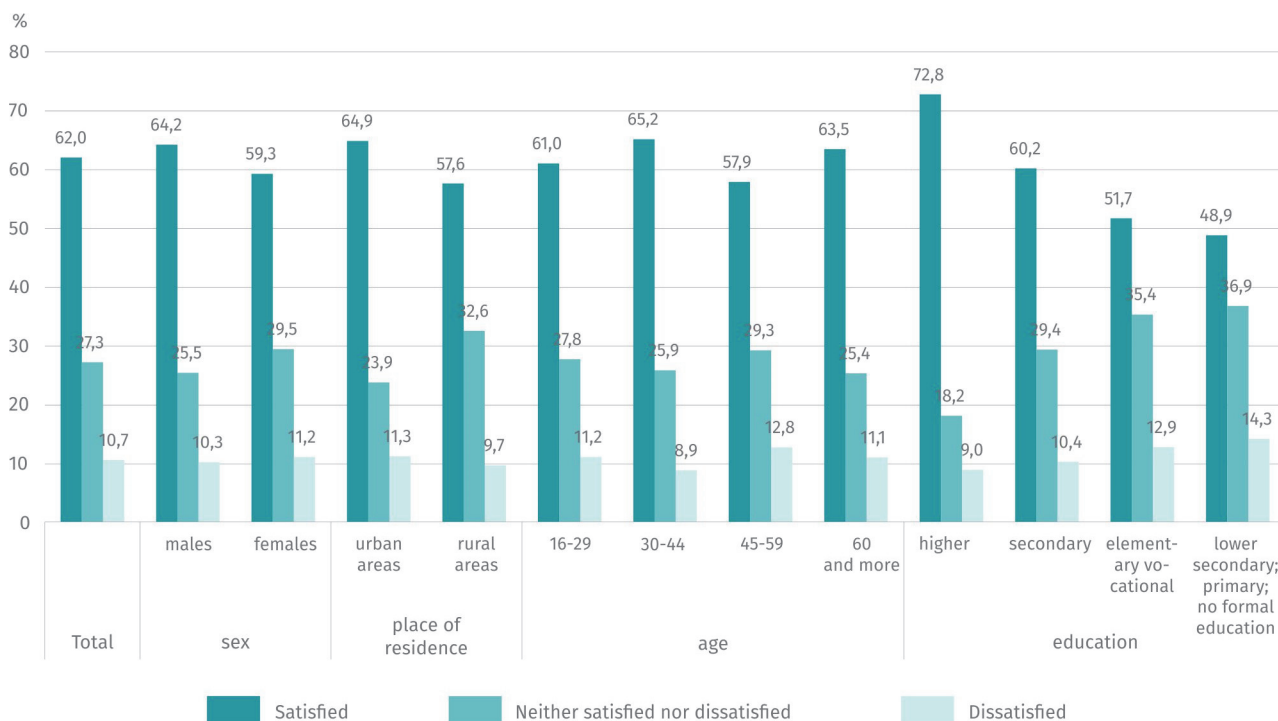
The survey results indicate the higher percentage of satisfied men (approximately 64%) than women (approximately 59%). We can also see the differentiation in terms of the place of residence. Among the persons satisfied, there were more the residents of urban areas rather than of rural areas (about 65% and 58%, respectively).

The age was also a differentiating factor. Most persons satisfied with the current professional situation were in the group of persons from the age range of 30-44 years (about 65%) and 60 years and more (about 64%). Persons aged 45-59 years less rarely expressed their satisfaction (about 58%) and, at the same time, the majority of persons from this age group declared their dissatisfaction (about 13%).

However, the greatest differentiation was related to the level of education. The higher was the level of education, the higher was satisfaction with the professional situation. About 73% of persons with higher education expressed their satisfaction, while among persons with lower secondary and lower education this percentage was lower than 49%.

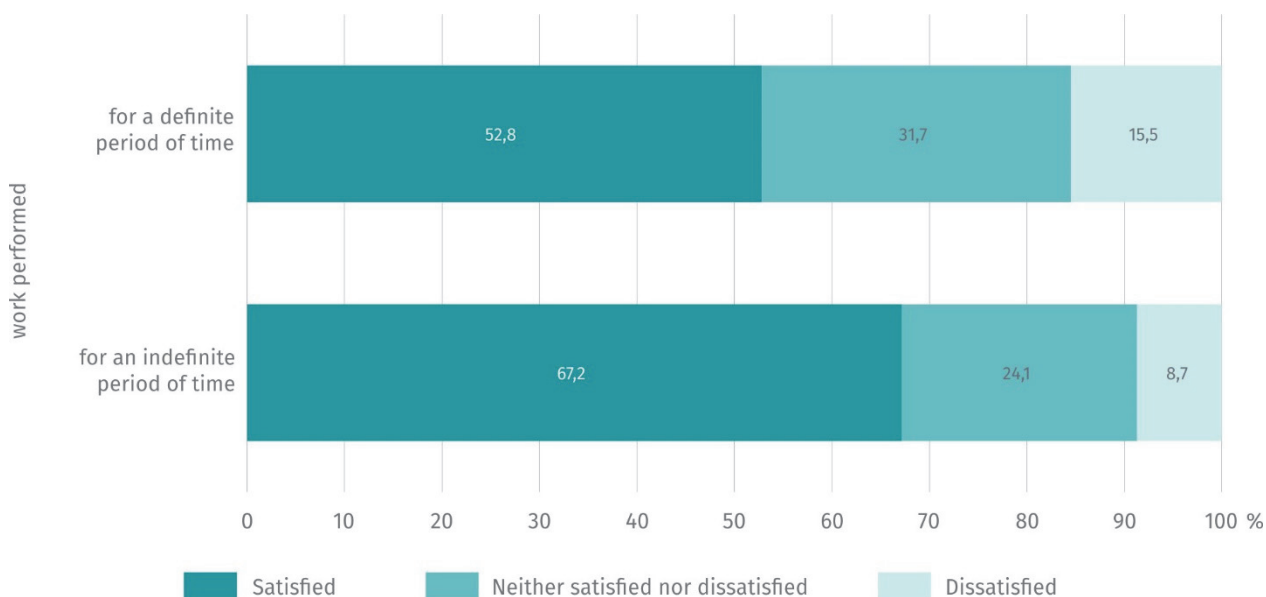
¹⁶⁶ Applies to working persons.

Chart 76. Satisfaction with the current professional situation (in % of persons aged 16 years and more)

Another differentiating factor was the type of employment contract. Persons employed for an indefinite period of time more often expressed their satisfaction (about 67%) than persons employed for a definite period of time (about 53%).

Chart 77. Satisfaction with the current professional situation by type of employment contract (in % of persons aged 16 years and more)

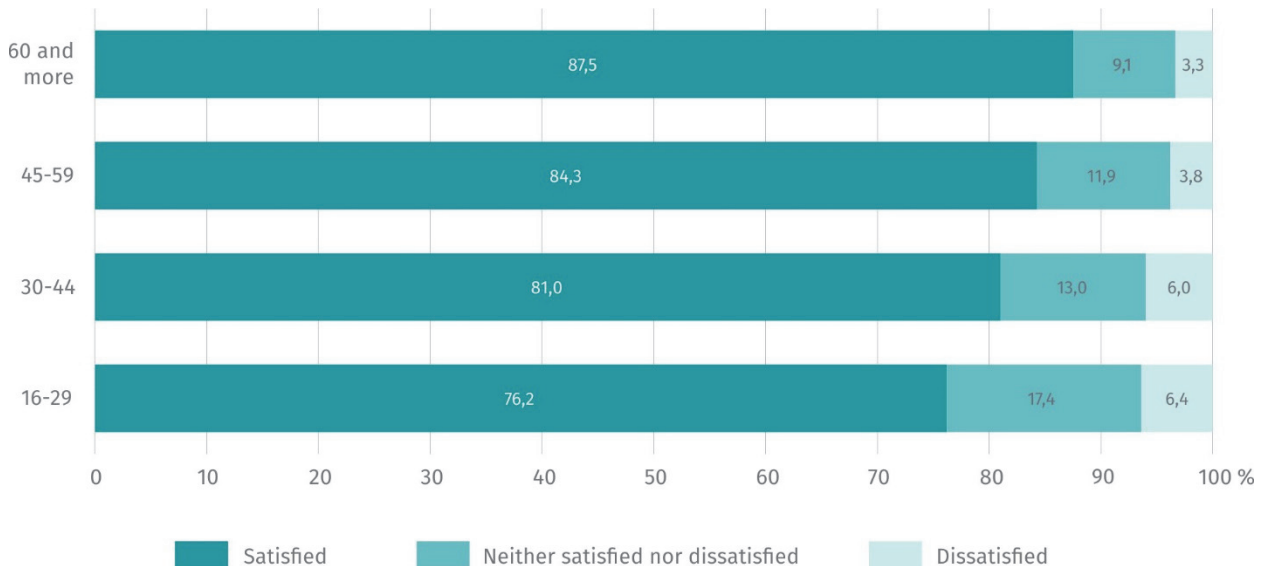

4. Satisfaction with the place of residence and sense of safety in the area of residence

The majority (83%) of Polish residents in 2017, when asked about satisfaction with the place they live in, answered positively. There were no significant discrepancies in a breakdown by sex and place of residence.

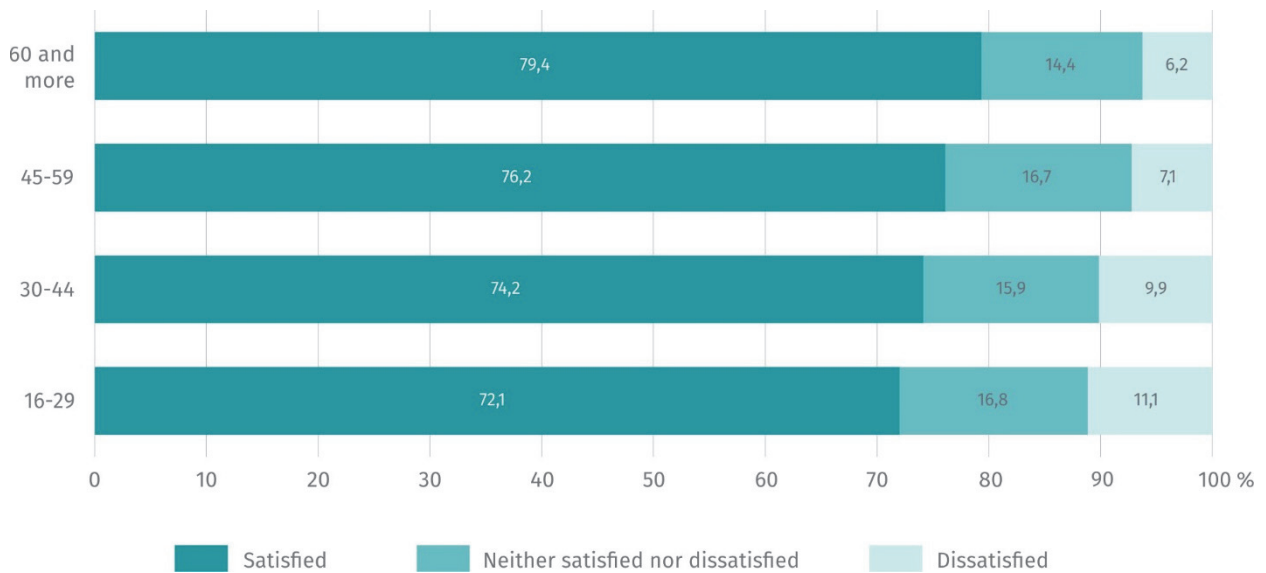
The differentiating factor proved to be the age. The older is the person, the higher was satisfaction with the place of residence. About 76% of persons aged 16-29 years were satisfied with their place of residence, while the percentage of those aged 60 years and more was nearly 88%.

Chart 78. Satisfaction with the place of residence by age (in % of persons aged 16 years and more)

The Polish residents asked about satisfaction with recreational areas and green areas in their place of residence most often expressed positive opinions (about 76% of persons satisfied). Similarly as with satisfaction with the place of residence, the biggest differences were related to age. The older was the person, the higher was satisfaction: from about 72% in the age group of 16-29 years to slightly more than 79% in the group of persons aged 60 years and more.

Chart 79. Satisfaction with recreational areas and green areas in the place of residence by age (in % of persons aged 16 years and more)

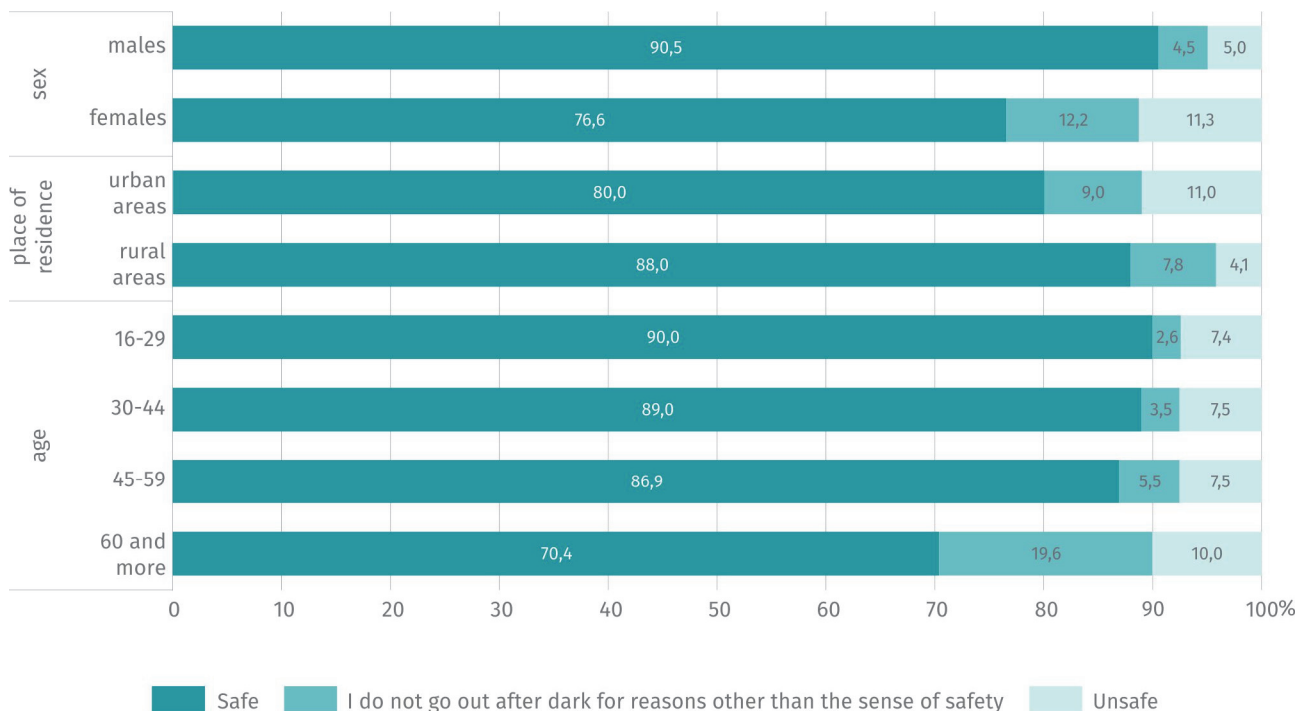
Most persons (about 83%) asked about the sense of safety in their area of residence¹⁶⁷, answered positively. However, there were large differences in terms of sex, place of residence (urban areas, rural areas) and age. Men felt much safer than women (about 91% and 77%, respectively). Every tenth woman did not feel safe in the area of her place of residence.

Persons living in rural areas felt safer than those living in urban areas (88% and 80%, respectively).

Taking into account the age, young persons felt most safe. 90% of persons aged 16-29 years felt safe, while the older was the age group, the lower was the sense of safety. In the age group of 60 years and more, slightly more than 70% of persons felt safe in the place of residence, while every tenth person did not feel safe.

¹⁶⁷ The respondents answered the question: „How safe do you feel when walking alone in your area after dark?“

Chart 80. Sense of safety in the place of residence (in % of persons aged 16 years and more)

5. Satisfaction with health

More than 3/5 (about 61%) of Polish residents in 2017 were satisfied with their health, but almost every fifth person (around 18%) was dissatisfied.

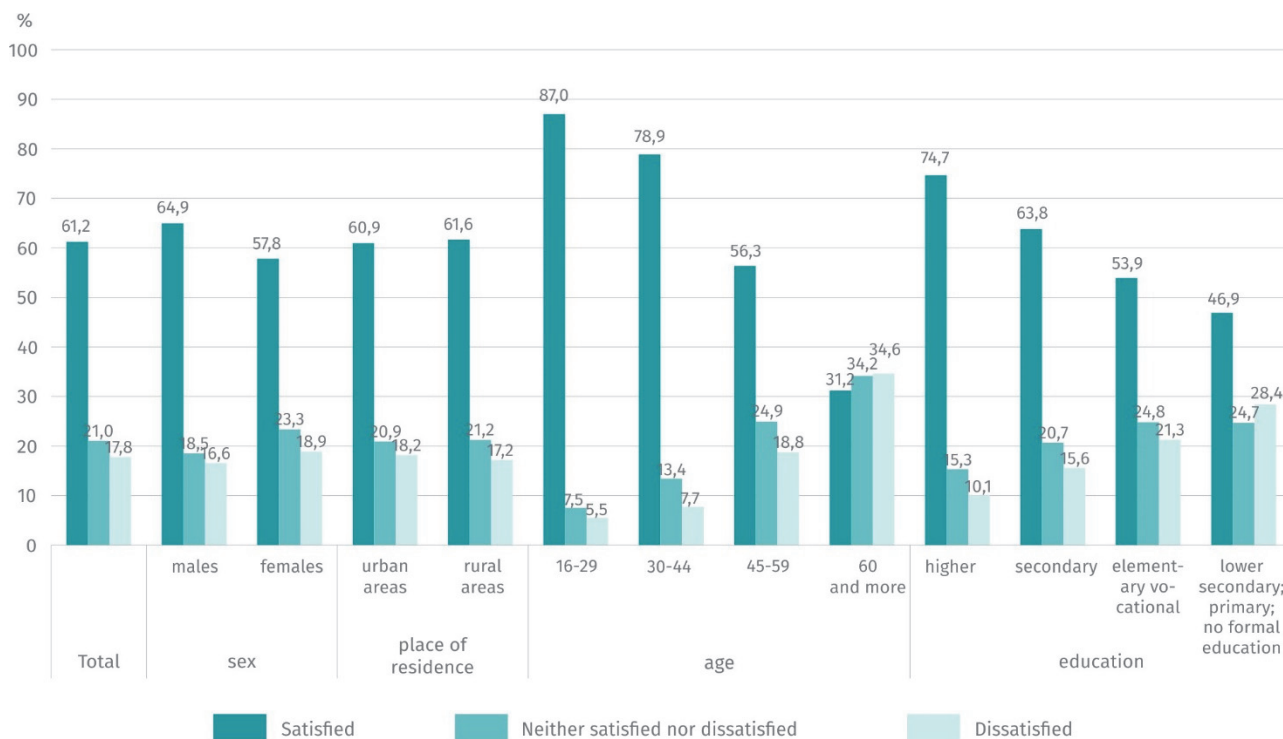
Men expressed their satisfaction with health more often than women (about 65% and 58%, respectively). No significant differences were noted in a breakdown by urban areas and rural areas.

However, the clear difference is evident in the age groups. The older is the person, the lower is satisfaction with health. 87% of persons in the age range of 16-29 years expressed their satisfaction with health, while in the age group of 60 years and more only about 31% of persons were satisfied. In the youngest age group, only about 6% of persons were dissatisfied with their health while the oldest group this percentage was about 35%.

Another factor differentiating satisfaction with health was the level of education¹⁶⁸. Persons most satisfied with their health were those with higher education. About 75% of them declared satisfaction. The lower was the level of education, the lower was the level of satisfaction. The percentage of persons with lower secondary and lower education satisfied with their health was about 47%.

¹⁶⁸ There is a relationship between the level of education and age: the higher is the level of education, the lower is the percentage of persons from the age group of 60 and more.

Chart 81. Satisfaction with health (in % of persons aged 16 years and more)

6. Disabled persons¹⁶⁹

The results of the survey in 2017 show that disability has a significant impact on many aspects of our life.

Satisfaction with life was generally declared by about 64% of persons with disabilities, while among persons without disabilities this percentage was around 84%.

Among the analysed aspects, the greatest difference can be seen in the health assessment. Only about 16% of persons with disabilities were satisfied with their health, whereas among persons without disabilities satisfaction was declared by 67% of persons. The situation was reverse in the case of dissatisfaction with health. Dissatisfaction was expressed by 57% of persons with disabilities and by about 13% of persons without disabilities.

In the context of the surveyed aspects, both groups were most satisfied with their family situation and their relationships with other persons. 73% of persons with disabilities and about 83% of those without disabilities were satisfied with their family situation while their satisfaction with relationships with other persons was expressed by about 82% of persons with disabilities and by about 91% of persons without disabilities.

A considerable differentiation occurred in the assessment of material living conditions. About 56% of persons with disabilities were satisfied, while this percentage among persons without disabilities was about 71%. There were almost twice more persons dissatisfied with their material living conditions among those with disabilities rather than among persons without disabilities (approximately 17% and 9%, respectively).

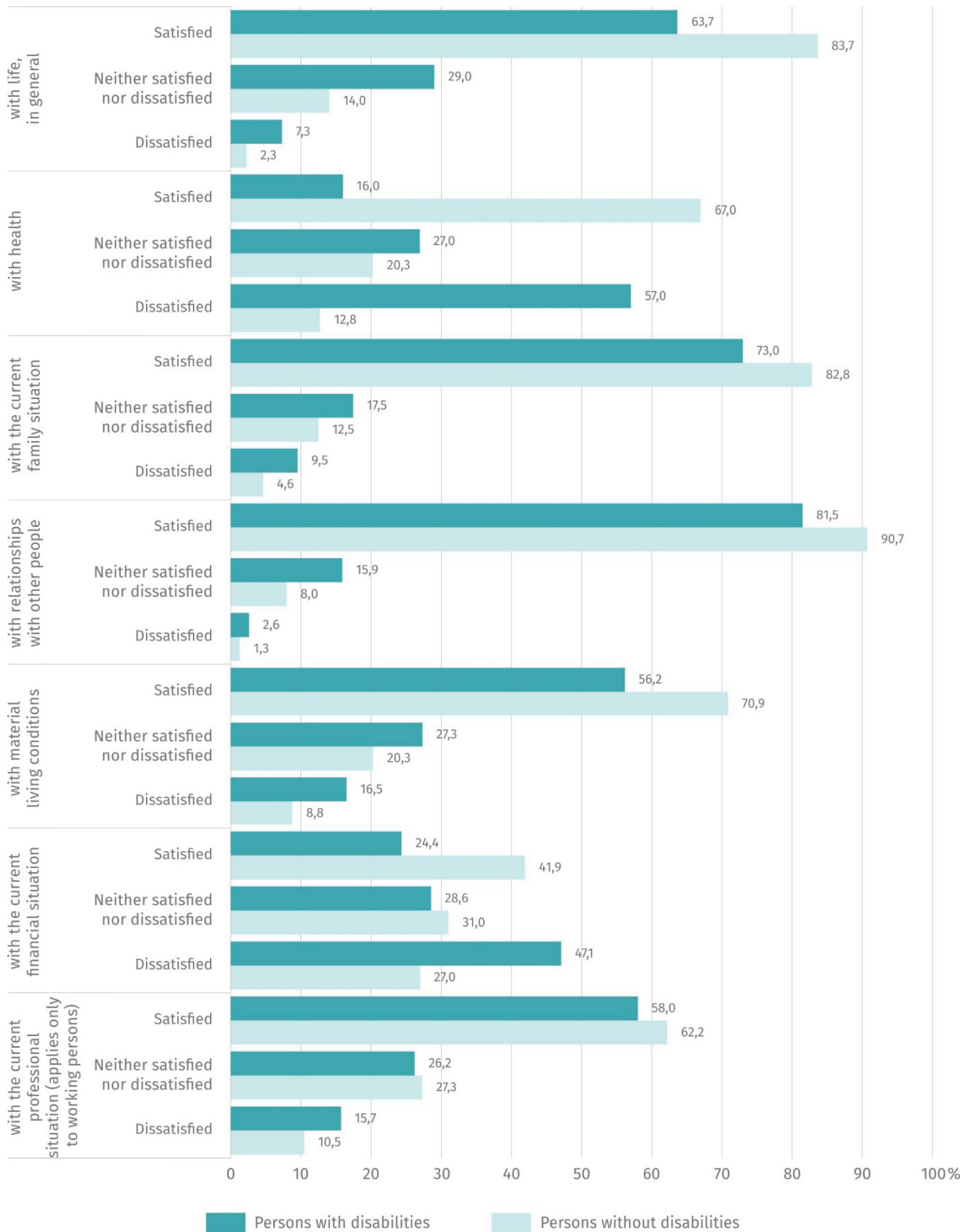
Similar relations were related to the assessment of the financial situation. About 24% of persons with disabilities were satisfied with it, but this percentage was much higher among persons without disabilities – around 42%. Persons who were dissatisfied with the current financial situation in the population of persons with disabilities accounted for just more than 47%, while this percentage was 27% among persons without disabilities.

The smallest differentiation between the groups took place in the assessment of the professional situation¹⁷⁰. 58% of persons with disabilities and about 62% of persons without disabilities declared their satisfaction with their current professional situation.

¹⁶⁹ A person with disability is a person holding a relevant certificate issued by an authority entitled to do so.

¹⁷⁰ Applies to working persons

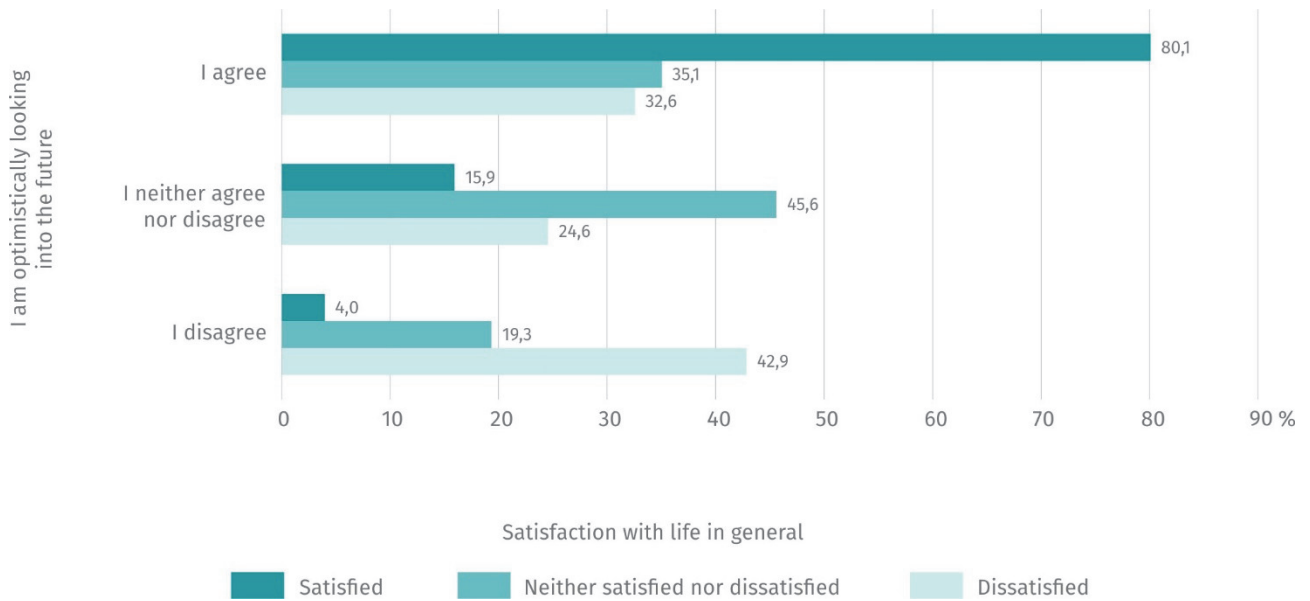
Chart 82. Satisfaction with the selected aspects of life among persons with and without disabilities

7. Satisfaction with life in general and optimistic looking into the future

Most persons satisfied with their lives generally are optimistic when looking into the future (about 80%). On the other hand, among dissatisfied persons opinions are different. In this group of persons, about 43% are not optimistic about their future, while 33%, despite dissatisfaction with their lives, see it optimistically.

Chart 83. Satisfaction with life in general and optimistic looking into the future

TABLICE PRZEGLĄDOWE

REVIEW TABLES

TABL. 1. DANE OGÓLNE O ZBADANYCH GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ^a
GENERAL INFORMATION ON HOUSEHOLDS SURVEYED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba zbadanych gospodarstw domowych Number of households surveyed	Liczba osób ogółem Total number of persons	Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in a household	Liczba osób w wieku 16 lat i więcej Number of persons at the age of 16 years and more
OGÓŁEM	13057	34835	2,67	29098
TOTAL				
Grupy społeczno-ekonomiczne: Socio-economic groups of:				
pracowników	6261	19798	3,16	15791
<i>employees</i>				
rolników	340	1224	3,60	1006
<i>farmers</i>				
pracujących na własny rachunek	558	1685	3,02	1337
<i>self-employed</i>				
emerytów	4225	8134	1,93	7915
<i>retirees</i>				
rencistów	848	1352	1,59	1316
<i>pensioners</i>				
utrzymujących się z innych nie- zarobkowych źródeł	825	2642	3,20	1733
<i>living on unearned sources</i>				
Klasa miejscowości Class of locality				
miasta razem	7713	18418	2,39	15486
<i>urban areas total</i>				
o liczbie mieszkańców w tys.: <i>town by size in thousand:</i>				
500 i więcej	1150	2512	2,18	2117
<i>and more</i>				
499-200	1113	2594	2,33	2185
199-100	1112	2551	2,29	2125
99-20	2440	5924	2,43	4997
poniżej 20	1898	4837	2,55	4062
<i>less than</i>				
wieś	5344	16417	3,07	13612
<i>rural areas</i>				
Regiony (NTS 1): Regions (NUTS 1):				
centralny	2367	6051	2,56	5093
południowy	2063	5616	2,72	4705
wschodni	2679	7654	2,86	6363
północno-zachodni	2122	5668	2,67	4736
południowo-zachodni	1518	3709	2,44	3143
północny	2308	6137	2,66	5058

^a Dane z próby.
^a Data from the sample.

**TABL. 2. STRUKTURA LUDNOŚCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-
-EKONOMICZNYCH ORAZ PŁCI I WIEKU**
STRUCTURE OF POPULATION IN HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP, SEX AND AGE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of					
		pracownik employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self-employed	emerytów retirees	rencistów pensioners	utrzymujących się z niezarobkowych źródeł living on unearned sources
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL							
0-15 lat	16,2	18,9	16,7	20,4	4,0	2,5*	30,5
16-24	9,8	11,0	17,5	11,8	3,3	5,2	14,6
25-54	43,0	52,0	40,9	52,7	16,5	20,5	38,3
55-64	14,4	12,7	14,1	11,5	18,0	36,8	12,6
65 lat i więcej and more	16,7	5,5	10,9	3,6	58,2	35,1	4,1
Mężczyźni	48,4	49,8	51,6	51,7	44,4	35,5	47,9
Males							
0-15 lat	8,3	9,7	8,1	11,1	1,9	1,4*	15,8
16-24	5,0	5,7	9,5	6,5	1,7	2,5*	6,4
25-54	21,7	26,0	21,2	26,7	9,3	11,7	17,7
55-64	6,8	6,4	8,1	6,6	6,4	16,8	6,8
65 lat i więcej and more	6,5	2,0	4,7*	1,0*	25,2	3,1	1,2*
Kobiety	51,6	50,2	48,4	48,3	55,6	64,5	52,1
Females							
0-15 lat	7,9	9,2	8,6	9,3	2,1	.	14,7
16-24	4,8	5,3	8,0	5,4	1,6	2,7*	8,2
25-54	21,3	26,0	19,6	26,1	7,2	8,7	20,6
55-64	7,6	6,2	5,9	4,9	11,6	20,0	5,8
65 lat i więcej and more	10,1	3,5	6,2	2,6*	33,0	31,9	2,9

TABL. 3. STRUKTURA LUDNOŚCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ORAZ PŁCI I WIEKU
STRUCTURE OF POPULATION IN HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY, SEX AND AGE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Miasta Urban areas						Wieś Rural areas
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
			500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20	poniżej 20 less than	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL								
0-15 lat	16,2	16,0	16,1	14,7	16,8	16,1	16,3	16,5
16-24	9,8	8,9	8,0	10,7	9,0	8,6	9,1	11,0
25-54	43,0	43,6	46,2	44,8	42,2	43,2	42,1	42,0
55-64	14,4	14,0	12,2	12,7	13,5	15,1	14,8	15,2
65 lat i więcej and more	16,7	17,5	17,4	17,1	18,6	17,1	17,7	15,4
Mężczyźni	48,4	47,6	46,7	47,5	48,5	47,6	47,9	49,5
Males								
0-15 lat	8,3	8,4	9,0	7,3	9,5	8,2	8,1	8,3
16-24	5,0	4,5	3,7	5,8	4,4	4,4	4,4	5,8
25-54	21,7	21,7	22,8	22,0	20,9	21,4	21,5	21,6
55-64	6,8	6,2	4,9	6,0	5,9	6,8	6,8	7,8
65 lat i więcej and more	6,5	6,9	6,4	6,4	7,8	6,8	7,1	6,0
Kobiety	51,6	52,4	53,3	52,5	51,5	52,4	52,1	50,5
Females								
0-15 lat	7,9	7,7	7,2	7,4	7,3	7,9	8,2	8,2
16-24	4,8	4,5	4,3	4,9	4,6	4,2	4,7	5,2
25-54	21,3	21,9	23,5	22,8	21,2	21,8	20,6	20,4
55-64	7,6	7,8	7,3	6,8	7,6	8,3	8,0	7,4
65 lat i więcej and more	10,1	10,6	11,0	10,7	10,9	10,3	10,6	9,4

TABL. 4. STRUKTURA LUDNOŚCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1) ORAZ PŁCI I WIEKU
STRUCTURE OF POPULATION IN HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1), SEX AND AGE

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Regiony (NTS 1) <i>Regions (NUTS 1)</i>					
		centralny	południowy	wschodni	północno-zachodni	południowo-zachodni	północny
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-15 lat	16,2	16,4	16,0	15,9	16,6	15,1	16,9
16-24	9,8	9,2	9,6	10,5	9,9	9,2	10,2
25-54	43,0	42,9	43,4	42,7	42,9	42,9	42,8
55-64	14,4	14,3	14,3	14,1	14,6	15,4	14,4
65 lat i więcej <i>and more</i>	16,7	17,3	16,8	16,8	16,0	17,4	15,7
Mężczyźni <i>Males</i>	48,4	47,8	48,4	48,8	48,5	48,2	48,6
0-15 lat	8,3	8,4	8,2	8,2	8,5	7,8	8,7
16-24	5,0	4,7	4,9	5,5	5,1	4,7	5,2
25-54	21,7	21,4	21,8	21,8	21,7	21,7	21,6
55-64	6,8	6,6	6,8	6,8	6,9	7,3	6,9
65 lat i więcej <i>and more</i>	6,5	6,6	6,7	6,6	6,4	6,7	6,3
Kobiety <i>Females</i>	51,6	52,2	51,6	51,2	51,5	51,8	51,4
0-15 lat	7,9	8,0	7,8	7,8	8,1	7,3	8,2
16-24	4,8	4,5	4,7	5,0	4,8	4,5	5,0
25-54	21,3	21,5	21,6	20,9	21,3	21,2	21,2
55-64	7,6	7,6	7,5	7,3	7,7	8,1	7,6
65 lat i więcej <i>and more</i>	10,1	10,6	10,1	10,3	9,6	10,7	9,4

TABL. 5. STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH ORAZ PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF POPULATION AT THE AGE OF 16 YEARS AND MORE IN HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of					
		pracownik employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self-employed	emerytów retirees	rencistów pensioners	utrzymujących się z niezarobkowych źródeł living on unearned sources
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL							
Wyższe	22,6	28,0	6,5	28,9	14,9	4,6	9,1
Higher							
Średnie	34,2	33,9	37,7	39,0	35,2	29,3	29,6
Secondary							
Zasadnicze zawodowe	25,4	24,7	29,9	20,9	25,3	33,2	30,2
Elementary vocational							
Gimnazjalne	4,4	5,1	6,8	5,6	1,1	2,2*	9,4
Lower secondary							
Podstawowe ukończone	12,7	8,1	18,6	5,3	21,5	28,7	20,8
Completed primary							
Bez wykształcenia	0,8	0,3	.	.	2,0	1,9*	.
No school education							
Mężczyźni	47,8	49,5	52,3	51,1	44,3	35,0	46,2
Males							
Wyższe	9,1	11,1	2,3*	11,9	6,6	1,8*	2,3*
Higher							
Średnie	15,5	16,6	18,2	21,1	13,1	8,4	10,8
Secondary							
Zasadnicze zawodowe	15,5	15,4	19,0	12,4	15,1	17,0	17,6
Elementary vocational							
Gimnazjalne	2,5	2,9	3,1*	3,4*	0,6*	1,2*	4,7
Lower secondary							
Podstawowe ukończone	5,1	3,4	9,4	2,3*	8,3	6,1	10,3
Completed primary							
Bez wykształcenia	0,2	.	.	-	0,6*	.	.
No school education							
Kobiety	52,2	50,6	47,7	48,9	55,7	65,0	53,8
Females							
Wyższe	13,5	16,9	4,2*	17,0	8,3	2,9*	6,8
Higher							
Średnie	18,7	17,3	19,5	17,9	22,1	20,9	18,7
Secondary							
Zasadnicze zawodowe	9,9	9,3	10,9	8,5	10,3	16,2	12,7
Elementary vocational							
Gimnazjalne	1,9	2,2	3,8*	2,3*	0,5*	.	4,7
Lower secondary							
Podstawowe ukończone	7,6	4,7	9,1	3,0*	13,2	22,6	10,5
Completed primary							
Bez wykształcenia	0,6	0,3	-	-	1,4	1,5*	-
No school education							

TABL. 6. STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ORAZ PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF POPULATION AT THE AGE OF 16 YEARS AND MORE IN HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Miasta Urban areas					Wieś Rural areas	
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
			500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20		poniżej 20 less than
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL								
Wyższe	22,6	29,4	47,7	33,7	29,6	23,9	19,2	12,5
Higher								
Średnie	34,2	37,2	33,5	39,3	36,0	39,9	35,6	29,7
Secondary								
Zasadnicze zawodowe	25,4	21,2	11,4	17,1	21,9	23,2	28,4	31,7
Elementary vocational								
Gimnazjalne	4,4	3,8	2,3	4,0	4,4	4,3	3,8	5,3
Lower secondary								
Podstawowe ukończone	12,7	8,1	4,9	5,7	7,8	8,2	12,4	19,5
Completed primary								
Bez wykształcenia	0,8	0,4	.	.	.	0,5*	0,6*	1,4
No school education								
Mężczyźni	47,8	46,7	45,0	47,1	46,8	46,9	47,5	49,4
Males								
Wyższe	9,1	12,3	21,6	14,6	11,8	9,5	7,2	4,4
Higher								
Średnie	15,5	16,6	14,1	17,2	16,1	18,3	16,2	13,9
Secondary								
Zasadnicze zawodowe	15,5	12,7	6,5	10,6	13,6	13,7	17,1	19,6
Elementary vocational								
Gimnazjalne	2,5	2,1	1,2*	2,5	2,6	2,2	1,9	3,0
Lower secondary								
Podstawowe ukończone	5,1	3,0	1,6*	2,1	2,6	3,0	5,0	8,1
Completed primary								
Bez wykształcenia	0,2	0,1*	0,4*
No school education								
Kobiety	52,2	53,3	55,0	52,9	53,2	53,1	52,5	50,6
Females								
Wyższe	13,5	17,1	26,1	19,0	17,8	14,4	12,0	8,2
Higher								
Średnie	18,7	20,6	19,5	22,0	19,9	21,6	19,4	15,8
Secondary								
Zasadnicze zawodowe	9,9	8,5	4,9	6,6	8,3	9,5	11,3	12,1
Elementary vocational								
Gimnazjalne	1,9	1,7	1,1*	1,5*	1,8*	2,0	1,9	2,2
Lower secondary								
Podstawowe ukończone	7,6	5,1	3,3	3,6	5,2	5,2	7,4	11,4
Completed primary								
Bez wykształcenia	0,6	0,3	.	.	.	0,4*	0,5*	0,9
No school education								

TABL. 7. STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1) ORAZ PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF POPULATION AT THE AGE OF 16 YEARS AND MORE IN HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1), SEX AND LEVEL OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Regiony (NTS 1) <i>Regions (NUTS 1)</i>					
		centralny	południowy	wschodni	północno-zachodni	południowo-zachodni	północny
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL							
Wyższe	22,6	28,1	22,4	21,2	19,0	23,1	20,5
<i>Higher</i>							
Średnie	34,2	35,8	34,7	33,9	33,2	32,2	33,9
<i>Secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	25,4	19,4	27,4	24,1	29,1	28,5	26,4
<i>Elementary vocational</i>							
Gimnazjalne	4,4	3,9	3,7	4,7	5,5	4,1	4,6
<i>Lower secondary</i>							
Podstawowe ukończone	12,7	12,0	11,4	15,0	12,5	11,1	13,9
<i>Completed primary</i>							
Bez wykształcenia	0,8	0,9	0,5*	1,1	0,8*	0,9*	0,7*
<i>No school education</i>							
Mężczyźni	47,8	47,1	47,8	48,3	47,9	47,6	48,1
Males							
Wyższe	9,1	11,7	9,1	8,1	7,3	9,8	8,0
<i>Higher</i>							
Średnie	15,5	16,5	15,7	15,7	15,0	14,0	15,2
<i>Secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	15,5	11,6	16,7	14,8	17,7	17,3	16,2
<i>Elementary vocational</i>							
Gimnazjalne	2,5	2,1	2,2	2,7	2,9	2,5	2,6
<i>Lower secondary</i>							
Podstawowe ukończone	5,1	5,0	4,0	6,7	4,9	3,8	5,8
<i>Completed primary</i>							
Bez wykształcenia	0,2
<i>No school education</i>							
Kobiety	52,2	52,9	52,2	51,7	52,1	52,4	51,9
Females							
Wyższe	13,5	16,4	13,3	13,0	11,7	13,4	12,5
<i>Higher</i>							
Średnie	18,7	19,3	19,0	18,2	18,2	18,2	18,6
<i>Secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	9,9	7,8	10,7	9,2	11,4	11,3	10,2
<i>Elementary vocational</i>							
Gimnazjalne	1,9	1,8	1,6	2,1	2,6	1,6	2,0
<i>Lower secondary</i>							
Podstawowe ukończone	7,6	6,9	7,3	8,3	7,7	7,3	8,2
<i>Completed primary</i>							
Bez wykształcenia	0,6	0,7*	.	0,9	0,6*	0,6*	0,5*
<i>No school education</i>							

TABL. 8. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY NETTO NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH ^a
AVERAGE YEARLY PER CAPITA NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of				
			pracowników employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self- employed	emerytów retirees	rencistów pensioners
x – przeciętne dochody w zł average income in zlotys							
s – błąd bezwzględny w zł absolute error in zlotys							
v – błąd względny w % relative error in %							
Dochód do dyspozycji	x	19275	20897	12281	20698	18491	14901
Disposable income	s	141	206	387	692	223	437
	v	0,7	1,0	3,2	3,3	1,2	2,9
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	x	17935	19765	11103	19759	17846	10999
Disposable income before social transfers other than old-age and survivors' benefits	s	145	210	412	715	232	461
	v	0,8	1,1	3,7	3,6	1,3	4,2
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	x	13522	18271	9267	18746	2368	1309
Disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits	s	141	206	367	698	111	152
	v	1,0	1,1	4,0	3,7	4,7	11,6
Dochód z pracy najemnej	x	11658	17339	1399	3588	1961	964
Income from hired work	s	138	202	180	285	98	133
	v	1,2	1,2	12,9	8,0	5,0	13,8
Dochód z pracy na własny rachunek (w rolnictwie i poza rolnictwem)	x	1614	719	7915	15040	452	236
Income from self-employment (in farming and outside farming)	s	56	42	311	562	42	43
	v	3,4	5,8	3,9	3,7	9,2	18,2
Świadczenia dla bezrobotnych	x	103	101	.	51*	70	71
Unemployment benefits	s	7	10	21	16	12	20
	v	7,1	10,0	66,0	32,3	17,7	28,2
Świadczenia związane z wiekiem	x	4015	1330	1760	792	15407	1441
Old-age benefits	s	39	42	150	100	219	164
	v	1,0	3,2	8,5	12,7	1,4	11,4
Renty rodzinne	x	398	164	77*	221	72	8249
Survivors' benefits	s	17	15	33	63	15	434
	v	4,2	9,0	43,2	28,7	20,7	5,3
Świadczenia chorobowe	x	21	22	30	.	.	.
Sickness benefits	s	3	4	11	7	5	3
	v	15,5	17,7	35,9	61,2	60,7	48,9
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	x	393	256	209	210	326	3456
Disability benefits	s	13	15	45	43	29	202
	v	3,4	5,9	21,7	20,4	8,9	5,9

TABL. 8. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY NETTO NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH^a (dok.)
AVERAGE YEARLY PER CAPITA NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of				
			pracowników employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self- employed	emerytów retirees	rencistów pensioners
x – przeciętne dochody w zł average income in zlotys							
s – błąd bezwzględny w zł absolute error in zlotys							
v – błąd względny w % relative error in %							
Stypendia	x	34	31	17*	15	.	.
Education-related allowances	s	6	8	8	6	3	44
	v	17,1	26,4	44,9	38,5	60,6	85,0
Dochód z wynajmu nieruchomości	x	94	67	.	221	62	77*
Income from rental of a property	s	11	11	14	63	14	24
	v	11,9	16,1	63,4	28,3	22,8	31,5
Świadczenia dotyczące rodziny	x	745	707	883	630	219	230
Family-related allowances	s	14	18	93	66	24	37
	v	1,9	2,6	10,6	10,5	11,2	16,0
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	x	29	7	.	.	13	48
Social exclusion benefits	s	2	1	7	1	4	14
	v	8,7	19,7	92,3	56,4	29,4	29,3
Dodatki mieszkaniowe	x	15	8	0	18*	4*	40*
Housing allowances	s	2	2	0	8	1	12
	v	11,3	24,3	0,0	43,3	27,7	29,5
Regularne transfery pieniężne otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego	x	128	83	.	51*	58	138
Regular inter-household cash transfer received	s	9	7	5	17	9	30
	v	6,7	8,8	67,2	32,6	14,8	22,0
Dochód z własności finansowej (kapitałowy)	x	50	30	0	.	19	.
Income from the financial property (the capital)	s	12	6	0	10	7	20
	v	24,9	21,1	0,0	53,1	35,8	98,2
Dochód dzieci do lat 16	x	9	10
Income received by people aged under 16	s	1	2	5	2	2	4
	v	16,0	21,3	59,1	61,4	59,4	101,2
Podatki od nieruchomości	x	83	71	78	103	119	120
Property tax	s	1	2	9	7	4	8
	v	1,7	2,2	11,0	6,4	3,3	6,5
Regularne transfery pieniężne przekazywane osobom spoza gospodarstwa domowego	x	117	119	.	213	133	68*
Regular inter-household cash transfer paid	s	10	14	41	47	18	23
	v	8,5	12,0	54,1	22,1	13,3	33,7
Rozliczenia z urzędem skarbowym	x	-168	-210	-69	-138	-62	-53
Statements for the Treasury Office	s	5	7	19	35	7	8
	v	-2,9	-3,1	-27,5	-25,5	-11,4	-14,7

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 9. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY EKWIWALENTNE NETTO W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH ^a
AVERAGE YEARLY EQUIVALISED NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of				
			pracowników employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self- employed	emerytów retirees	rencistów pensioners
x – przeciętne dochody w zł average income in zlotys							
s – błąd bezwzględny w zł absolute error in zlotys							
v – błąd względny w % relative error in %							
Dochód do dyspozycji	x	29714	33281	20684	32605	24982	17806
<i>Disposable income</i>	s	230	331	651	1000	284	467
	v	0,8	1,0	3,2	3,1	1,1	2,6
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	x	27449	31296	18563	30955	23971	12722
<i>Disposable income before social transfers other than old-age and survivors' benefits</i>	s	237	337	674	1037	297	504
	v	0,9	1,1	3,6	3,4	1,2	4,0
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	x	21385	28887	15472	29390	3676	1843
<i>Disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits</i>	s	232	334	599	1019	178	209
	v	1,1	1,2	3,9	3,5	4,9	11,3
Dochód z pracy najemnej	x	18378	27305	2421	5825	3009	1358
<i>Income from hired work</i>	s	227	328	317	465	157	188
	v	1,2	1,2	13,1	8,0	5,2	13,8
Dochód z pracy na własny rachunek (w rolnictwie i poza rolnictwem)	x	2581	1186	13109	23341	705	324
<i>Income from self-employment (in farming and outside farming)</i>	s	88	70	474	793	67	58
	v	3,4	5,9	3,6	3,4	9,5	18,0
Świadczenia dla bezrobotnych	x	153	157	.	73	97	98
<i>Unemployment benefits</i>	s	11	16	34	23	16	28
	v	7,3	10,1	66,4	31,9	16,0	28,5
Świadczenia związane z wiekiem	x	5559	2143	2971	1233	20189	1922
<i>Old-age benefits</i>	s	57	68	261	158	253	221
	v	1,0	3,2	8,8	12,8	1,3	11,5
Renty rodzinne	x	505	267	120	332	106	8957
<i>Survivors' benefits</i>	s	22	25	52	103	23	455
	v	4,5	9,2	43,3	30,9	21,9	5,1
Świadczenia chorobowe	x	34	34	50	.	.	7
<i>Sickness benefits</i>	s	5	6	18	13	10	3
	v	15,3	17,1	36,0	64,5	65,1	46,6
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	x	583	408	321	324	487	4432
<i>Disability benefits</i>	s	21	25	69	69	44	248
	v	3,6	6,1	21,6	21,3	9,0	5,6

TABL. 9. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY EKWIWALENTNE NETTO W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH ^a (dok.)
AVERAGE YEARLY EQUIVALISED NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of				
			pracowników employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self- employed	emerytów retirees	rencistów pensioners
x – przeciętne dochody w zł average income in zlotys							
s – błąd bezwzględny w zł absolute error in zlotys							
v – błąd względny w % relative error in %							
Stypendia	x	49	47	28	25	.	.
Education-related allowances	s	8	12	12	10	5	59
	v	16,5	25,7	44,5	38,8	62,2	84,5
Dochód z wynajmu nieruchomości	x	136	101	.	318	77	97
Income from rental of a property	s	16	16	18	84	17	30
	v	11,8	15,4	63,6	26,3	22,5	31,4
Świadczenia dotyczące rodziny	x	1384	1315	1657	1176	383	363
Family-related allowances	s	27	34	183	129	44	61
	v	1,9	2,6	11,0	10,9	11,4	16,7
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	x	38	11	.	.	18	62
Social exclusion benefits	s	3	2	12	2	5	19
	v	8,7	20,7	92,5	60,6	30,4	31,0
Dodatki mieszkaniowe	x	23	13	0	28	4	51
Housing allowances	s	3	4	0	13	1	17
	v	12,8	27,2	0,0	46,7	27,3	33,3
Regularne transfery pieniężne otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego	x	184	132	.	73	78	165
Regular inter-household cash transfer received	s	13	12	6	25	13	39
	v	7,0	8,8	63,9	33,9	17,0	23,5
Dochód z własności finansowej (kapitałowy)	x	73	43	0	.	26	.
Income from the financial property (the capital)	s	20	10	0	17	11	20
	v	26,7	22,7	0,0	54,1	41,3	95,8
Dochód dzieci do lat 16	x	16	16
Income received by people aged under 16	s	3	4	9	4	5	7
	v	16,3	21,5	59,2	62,0	60,5	101,2
Podatki od nieruchomości	x	122	112	121	157	155	138
Property tax	s	2	2	13	10	6	8
	v	1,8	2,2	10,4	6,2	3,6	6,0
Regularne transfery pieniężne przekazywane osobom spoza gospodarstwa domowego	x	158	162	.	291	170	72
Regular inter-household cash transfer paid	s	14	19	66	65	24	24
	v	8,6	12,1	56,7	22,5	13,9	33,0
Rozliczenia z urzędem skarbowym	x	-296	-373	-125	-244	-99	-75
Statements for the Treasury Office	s	8	11	37	60	11	12
	v	-2,7	-3,0	-29,8	-24,6	-11,4	-16,1

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

**TABL. 10. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY NETTO NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ^a**
AVERAGE YEARLY PER CAPITA NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Miasta Urban areas					Wieś Rural areas	
			razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
				500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20		20 i mniej less than
Dochód do dyspozycji	x	19275	22021	28032	22527	21533	20562	19145	15182
<i>Disposable income</i>	s	141	211	703	499	500	341	476	160
	v	0,7	1,0	2,5	2,2	2,3	1,7	2,5	1,1
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	x	17935	20729	26974	21312	20302	19268	17585	13770
<i>Disposable income before social transfers other than old-age and survivors' benefits</i>	s	145	216	715	520	528	354	495	171
	v	0,8	1,0	2,7	2,4	2,6	1,8	2,8	1,2
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	x	13522	15718	21941	16153	14596	14199	13167	10248
<i>Disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits</i>	s	141	215	734	481	508	363	498	172
	v	1,0	1,4	3,4	3,0	3,5	2,6	3,8	1,7
Dochód z pracy najemnej	x	11658	13804	18707	14279	13148	12809	11298	8459
<i>Income from hired work</i>	s	138	213	719	521	505	358	498	159
	v	1,2	1,5	3,8	3,7	3,8	2,8	4,4	1,9
Dochód z pracy na własny rachunek (w rolnictwie i poza rolnictwem)	x	1614	1598	2822	1595	1054	1153	1540	1639
<i>Income from self-employment (in farming and outside farming)</i>	s	56	80	290	218	163	111	146	73
	v	3,4	5,0	10,3	13,7	15,5	9,6	9,5	4,5
Świadczenia dla bezrobotnych	x	103	120	122	70	78	140	150	76
<i>Unemployment benefits</i>	s	7	11	35	18	18	22	21	8
	v	7,1	8,8	28,3	25,1	22,8	15,5	13,8	11,0
Świadczenia związane z wiekiem	x	4015	4567	4725	4622	5008	4608	4092	3193
<i>Old-age benefits</i>	s	39	67	225	264	275	156	167	69
	v	1,0	1,5	4,8	5,7	5,5	3,4	4,1	2,2
Renty rodzinne	x	398	445	308	537	699	461	325	329
<i>Survivors' benefits</i>	s	17	24	56	81	105	45	36	23
	v	4,2	5,5	18,3	15,0	15,0	9,9	11,1	7,0
Świadczenia chorobowe	x	21	24	52*	.	.	20	17	17
<i>Sickness benefits</i>	s	3	5	21	11	7	7	5	4
	v	15,5	20,4	41,4	52,2	57,0	34,8	27,4	21,7
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	x	393	354	149	352	303	387	503	452
<i>Disability benefits</i>	s	13	17	28	48	39	32	44	22
	v	3,4	4,9	18,9	13,7	12,7	8,3	8,8	4,8

TABL. 10. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY NETTO NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ^a (dok.)
AVERAGE YEARLY PER CAPITA NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Miasta Urban areas					Wieś Rural areas	
			razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
				500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20		20 i mniej less than
Stypendia	x	34	44	89	65	38	31	18	19
Education-related allowances	s	6	9	41	31	14	12	6	5
	v	17,1	20,9	45,6	46,9	36,7	40,1	34,7	26,1
Dochód z wynajmu nieruchomości	x	94	127	316	129	51	81	81	45
Income from rental of a property	s	11	16	71	33	17	20	27	12
	v	11,9	12,9	22,5	25,7	33,0	24,7	33,6	26,1
Świadczenia dotyczące rodziny	x	745	693	620	649	699	657	824	822
Family-related allowances	s	14	20	59	65	64	36	47	26
	v	1,9	2,9	9,5	10,0	9,2	5,5	5,7	3,2
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	x	29	33	.	32	54	36	35	22
Social exclusion benefits	s	2	4	5	9	12	6	8	3
	v	8,7	10,6	44,7	26,6	23,0	17,8	21,9	14,6
Dodatki mieszkaniowe	x	15	23	.	26	46	23	14	3
Housing allowances	s	2	3	8	6	11	4	3	1
	v	11,3	12,3	52,1	24,7	22,9	17,9	23,2	26,8
Regularne transfery pieniężne otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego	x	128	166	309	196	172	103	115	71
Regular inter-household cash transfer received	s	9	13	54	34	31	13	18	9
	v	6,7	7,9	17,4	17,4	18,2	12,9	15,4	12,3
Dochód z własności finansowej (kapitałowy)	x	50	78	56	32	.	55	.	8
Income from the financial property (the capital)	s	12	21	19	10	105	21	57	3
	v	24,9	26,7	34,5	32,2	69,8	37,4	50,7	35,3
Dochód dzieci do lat 16	x	9	10	.	5*	23	10	11	9
Income received by people aged under 16	s	1	2	1	2	8	3	4	2
	v	16,0	19,7	61,2	35,8	36,9	34,4	39,4	26,9
Podatki od nieruchomości	x	83	82	112	77	69	74	81	84
Property tax	s	1	2	6	7	4	3	3	2
	v	1,7	2,2	5,2	8,5	6,1	3,6	4,1	2,6
Regularne transfery pieniężne przekazywane osobom spoza gospodarstwa domowego	x	117	148	258	170	118	129	88	72
Regular inter-household cash transfer paid	s	10	15	70	38	28	18	15	10
	v	8,5	10,5	27,3	22,5	23,8	13,9	17,0	14,0
Rozliczenia z urzędem skarbowym	x	-168	-164	-98	-159	-183	-189	-175	-173
Statements for the Treasury Office	s	5	7	29	16	14	11	12	6
	v	-2,9	-4,4	-30,0	-9,9	-7,4	-5,9	-6,6	-3,4

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 11. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY EKWIWALENTNE NETTO W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ^a
AVERAGE YEARLY EQUIVALISED NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Miasta Urban areas					Wieś Rural areas	
			razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
				500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20		20 i mniej less than
Dochód do dyspozycji	x	29714	33076	40577	33301	31962	31267	30026	24702
<i>Disposable income</i>	s	230	340	1004	708	787	507	910	267
	v	0,8	1,0	2,5	2,1	2,5	1,6	3,0	1,1
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	x	27449	30946	38833	31294	29933	29145	27437	22236
<i>Disposable income before social transfers other than old-age and survivors' benefits</i>	s	237	349	1022	734	826	529	938	285
	v	0,9	1,1	2,6	2,3	2,8	1,8	3,4	1,3
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	x	21385	24325	32532	24534	22522	22368	21320	17003
<i>Disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits</i>	s	232	349	1059	719	815	561	944	288
	v	1,1	1,4	3,3	2,9	3,6	2,5	4,4	1,7
Dochód z pracy najemnej	x	18378	21309	27557	21609	20288	20176	18237	14010
<i>Income from hired work</i>	s	227	345	1022	786	805	555	947	268
	v	1,2	1,6	3,7	3,6	4,0	2,8	5,2	1,9
Dochód z pracy na własny rachunek (w rolnictwie i poza rolnictwem)	x	2581	2493	4355	2493	1608	1756	2520	2713
<i>Income from self-employment (in farming and outside farming)</i>	s	88	125	465	345	250	170	241	123
	v	3,4	5,0	10,7	13,8	15,6	9,7	9,6	4,5
Świadczenia dla bezrobotnych	x	153	178	169	101	114	206	232	117
<i>Unemployment benefits</i>	s	11	16	47	26	26	33	34	13
	v	7,3	9,1	27,7	25,3	23,0	16,1	14,7	11,4
Świadczenia związane z wiekiem	x	5559	6092	5960	6152	6607	6203	5706	4765
<i>Old-age benefits</i>	s	57	96	293	354	379	221	251	110
	v	1,0	1,6	4,9	5,8	5,7	3,6	4,4	2,3
Renty rodzinne	x	505	529	341	607	803	574	411	467
<i>Survivors' benefits</i>	s	22	31	62	97	124	60	49	36
	v	4,5	5,8	18,3	15,9	15,4	10,4	12,0	7,6
Świadczenia chorobowe	x	34	37	76	32	.	30	28	29
<i>Sickness benefits</i>	s	5	7	32	16	12	10	8	6
	v	15,3	20,1	42,2	49,4	58,3	34,0	28,3	21,8
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	x	583	506	208	488	424	559	731	699
<i>Disability benefits</i>	s	21	25	40	66	56	48	64	35
	v	3,6	5,0	19,5	13,5	13,1	8,5	8,8	4,9

TABL. 11. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY EKWIWALENTNE NETTO W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ^a (dok.)
AVERAGE YEARLY EQUIVALISED NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Miasta Urban areas					Wieś Rural areas	
			razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
				500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20		20 i mniej less than
Stypendia	x	49	63	120	.	53	42	29	30
<i>Education-related allowances</i>	s	8	13	54	53	18	15	9	6
	v	16,5	20,9	45,0	54,4	33,2	36,5	31,6	20,7
Dochód z wynajmu nieruchomości	x	136	183	445	180	71	126	119	66
<i>Income from rental of a property</i>	s	16	24	98	44	23	33	40	17
	v	11,8	12,9	22,1	24,6	32,5	26,1	33,7	25,6
Świadczenia dotyczące rodziny	x	1384	1269	1130	1210	1278	1202	1504	1557
<i>Family-related allowances</i>	s	27	37	107	128	123	68	87	50
	v	1,9	2,9	9,5	10,6	9,7	5,7	5,8	3,2
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	x	38	43	10	40	71	50	45	30
<i>Social exclusion benefits</i>	s	3	5	5	11	16	9	10	4
	v	8,7	10,8	44,4	27,1	22,9	18,7	21,7	14,1
Dodatki mieszkaniowe	x	23	35	.	38	70	34	21	5
<i>Housing allowances</i>	s	3	5	17	10	17	6	5	1
	v	12,8	14,0	58,7	26,4	24,6	18,7	24,2	28,9
Regularne transfery pieniężne otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego	x	184	234	404	255	244	165	173	108
<i>Regular inter-household cash transfer received</i>	s	13	19	84	43	45	23	25	14
	v	7,0	8,3	20,8	16,7	18,6	14,1	14,6	12,5
Dochód z własności finansowej (kapitałowy)	x	73	115	80	47	212	73	186	11
<i>Income from the financial property (the capital)</i>	s	20	33	29	16	154	29	99	4
	v	26,7	28,6	36,7	33,6	72,8	40,3	53,3	35,2
Dochód dzieci do lat 16	x	16	16	.	7	37	17	19	15
<i>Income received by people aged under 16</i>	s	3	3	2	3	13	6	7	4
	v	16,3	19,5	61,2	36,0	36,0	34,5	39,3	28,0
Podatki od nieruchomości	x	122	118	153	109	97	108	121	129
<i>Property tax</i>	s	2	3	8	9	6	4	5	3
	v	1,8	2,2	5,2	8,3	6,3	3,7	4,2	2,7
Regularne transfery pieniężne przekazywane osobom spoza gospodarstwa domowego	x	158	195	336	232	153	166	122	103
<i>Regular inter-household cash transfer paid</i>	s	14	21	93	57	36	24	21	15
	v	8,6	10,7	27,8	24,5	23,3	14,4	17,3	14,2
Rozliczenia z urzędem skarbowym	x	-296	-286	-175	-278	-312	-329	-306	-310
<i>Statements for the Treasury Office</i>	s	8	12	49	23	23	19	20	11
	v	-2,7	-4,2	-27,8	-8,4	-7,4	-5,9	-6,5	-3,5

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.

a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 12. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY NETTO NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1) ^a
AVERAGE YEARLY PER CAPITA NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1) ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Regiony (NTS 1) Regions (NUTS 1)					
			centralny	południowy	wschodni	północno- zachodni	południowo- zachodni	północny
x – przeciętne dochody w zł average income in zlotys								
s – błąd bezwzględny w zł absolute error in zlotys								
v – błąd względny w % relative error in %								
Dochód do dyspozycji	x	19275	21643	19412	16272	18840	21275	18455
Disposable income	s	141	419	274	227	314	524	247
	v	0,7	1,9	1,4	1,4	1,7	2,5	1,3
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	x	17935	20453	18145	14876	17427	20023	16893
Disposable income before social transfers other than old-age and survivors' benefits	s	145	426	291	239	328	536	252
	v	0,8	2,1	1,6	1,6	1,9	2,7	1,5
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	x	13522	16022	13138	10832	13267	15230	12876
Disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits	s	141	422	277	225	320	530	244
	v	1,0	2,6	2,1	2,1	2,4	3,5	1,9
Dochód z pracy najemnej	x	11658	13656	11618	9180	11186	13574	11076
Income from hired work	s	138	420	275	221	305	514	242
	v	1,2	3,1	2,4	2,4	2,7	3,8	2,2
Dochód z pracy na własny rachunek (w rolnictwie i poza rolnictwem)	x	1614	2173	1272	1473	1799	1267	1515
Income from self-employment (in farming and outside farming)	s	56	150	118	111	145	167	130
	v	3,4	6,9	9,2	7,5	8,0	13,2	8,6
Świadczenia dla bezrobotnych	x	103	100	114	92	100	95	111
Unemployment benefits	s	7	18	16	15	17	25	18
	v	7,1	18,3	14,1	16,1	17,2	26,4	16,0
Świadczenia związane z wiekiem	x	4015	4179	4377	3796	3710	4416	3605
Old-age benefits	s	39	87	108	73	76	140	88
	v	1,0	2,1	2,5	1,9	2,0	3,2	2,5
Renty rodzinne	x	398	253	630	248	450	377	411
Survivors' benefits	s	17	31	48	26	43	43	41
	v	4,2	12,2	7,6	10,5	9,6	11,5	10,1
Świadczenia chorobowe	x	21	32	10	22	22	26	20
Sickness benefits	s	3	10	3	7	8	13	8
	v	15,5	32,2	34,1	31,0	37,9	51,7	38,7
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	x	393	273	366	428	495	367	466
Disability benefits	s	13	24	31	29	43	48	35
	v	3,4	8,8	8,6	6,7	8,7	13,1	7,5

TABL. 12. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY NETTO NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1)^a (dok.)
AVERAGE YEARLY PER CAPITA NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1)^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Regiony (NTS 1) Regions (NUTS 1)					
			centralny	południowy	wschodni	północno- zachodni	południowo- zachodni	północny
x – przeciętne dochody w zł average income in zlotys								
s – błąd bezwzględny w zł absolute error in zlotys								
v – błąd względny w % relative error in %								
Stypendia	x	34	30	27	29	17	.	50
Education-related allowances	s	6	7	9	10	4	43	21
	v	17,1	21,9	34,7	35,6	25,4	59,2	42,3
Dochód z wynajmu nieruchomości	x	94	135	83	32	115	95	102
Income from rental of a property	s	11	24	30	9	34	35	22
	v	11,9	18,0	36,3	27,3	29,4	36,9	21,1
Świadczenia dotyczące rodziny	x	745	723	710	788	734	648	849
Family-related allowances	s	14	32	31	31	36	52	40
	v	1,9	4,4	4,4	3,9	4,9	8,1	4,8
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	x	29	17	22	29	29	34	49
Social exclusion benefits	s	2	4	5	5	6	8	9
	v	8,7	23,2	22,0	17,3	20,6	24,7	17,8
Dodatki mieszkaniowe	x	15	15	20	9	16	10	19
Housing allowances	s	2	5	4	3	3	4	4
	v	11,3	32,6	21,6	30,3	20,2	36,8	20,9
Regularne transfery pieniężne otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego	x	128	178	111	112	115	106	128
Regular inter-household cash transfer received	s	9	28	15	16	16	23	19
	v	6,7	15,7	13,9	14,7	13,9	21,6	14,8
Dochód z własności finansowej (kapitałowy)	x	50	26	47	26	13	209	.
Income from the financial property (the capital)	s	12	8	22	11	6	103	25
	v	24,9	31,5	46,8	42,0	44,2	49,2	51,1
Dochód dzieci do lat 16	x	9	9	13	8	6*	11*	9
Income received by people aged under 16	s	1	3	5	2	2	5	3
	v	16,0	36,1	36,1	29,3	35,6	48,5	32,4
Podatki od nieruchomości	x	83	101	89	66	76	80	79
Property tax	s	1	4	4	2	3	4	3
	v	1,7	3,6	4,5	3,2	4,0	4,8	4,3
Regularne transfery pieniężne przekazywane osobom spoza gospodarstwa domowego	x	117	194	90	106	75	125	102
Regular inter-household cash transfer paid	s	10	38	16	15	13	24	21
	v	8,5	19,8	17,9	14,3	17,1	19,4	20,3
Rozliczenia z urzędem skarbowym	x	-168	-138	-171	-173	-183	-173	-178
Statements for the Treasury Office	s	5	17	10	8	10	16	8
	v	-2,9	-12,5	-5,7	-4,4	-5,6	-9,3	-4,4

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 13. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY EKWIWALENTNE NETTO W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1) ^a
AVERAGE YEARLY EQUIVALISED NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1) ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Regiony (NTS 1) <i>Regions (NUTS 1)</i>					
			centralny	południowy	wschodni	północno- zachodni	południowo- zachodni	północny
x – przeciętne dochody w zł <i>average income in zlotys</i>								
s – błąd bezwzględny w zł <i>absolute error in zlotys</i>								
v – błąd względny w % <i>relative error in %</i>								
Dochód do dyspozycji	x	29714	33039	29896	25599	29185	32333	28496
<i>Disposable income</i>	s	230	711	443	364	491	839	397
	v	0,8	2,2	1,5	1,4	1,7	2,6	1,4
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	x	27449	31009	27741	23232	26834	30270	25833
<i>Disposable income before social transfers other than old-age and survivors' benefits</i>	s	237	723	474	387	513	860	407
	v	0,9	2,3	1,7	1,7	1,9	2,8	1,6
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	x	21385	25109	20812	17481	21124	23747	20304
<i>Disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits</i>	s	232	723	456	364	503	848	395
	v	1,1	2,9	2,2	2,1	2,4	3,6	2,0
Dochód z pracy najemnej	x	18378	21265	18423	14732	17720	21151	17445
<i>Income from hired work</i>	s	227	719	451	359	474	832	389
	v	1,2	3,4	2,5	2,4	2,7	3,9	2,2
Dochód z pracy na własny rachunek (w rolnictwie i poza rolnictwem)	x	2581	3487	1983	2429	2927	1944	2390
<i>Income from self-employment (in farming and outside farming)</i>	s	88	248	190	186	237	255	204
	v	3,4	7,1	9,6	7,7	8,1	13,1	8,5
Świadczenia dla bezrobotnych	x	153	147	168	139	155	136	169
<i>Unemployment benefits</i>	s	11	27	24	24	28	34	28
	v	7,3	18,4	14,4	16,9	18,0	25,1	16,4
Świadczenia związane z wiekiem	x	5559	5584	6148	5421	5139	6044	4998
<i>Old-age benefits</i>	s	57	123	156	114	106	218	134
	v	1,0	2,2	2,5	2,1	2,1	3,6	2,7
Renty rodzinne	x	505	317	781	330	572	479	530
<i>Survivors' benefits</i>	s	22	40	61	37	57	59	60
	v	4,5	12,7	7,8	11,1	10,0	12,3	11,3
Świadczenia chorobowe	x	34	49	16	38	33	34	31
<i>Sickness benefits</i>	s	5	16	5	12	12	16	12
	v	15,3	33,0	34,0	32,8	36,0	48,3	36,9
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	x	583	398	551	637	738	531	692
<i>Disability benefits</i>	s	21	36	48	44	62	73	54
	v	3,6	9,0	8,7	6,9	8,4	13,8	7,9

TABL. 13. PRZECIĘTNE ROCZNE DOCHODY EKWIWALENTNE NETTO W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1)^a (dok.)
AVERAGE YEARLY EQUIVALISED NET INCOME IN HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1)^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Regiony (NTS 1) <i>Regions (NUTS 1)</i>					
			centralny	południowy	wschodni	północno- zachodni	południowo- zachodni	północny
x – przeciętne dochody w zł <i>average income in zlotys</i>								
s – błąd bezwzględny w zł <i>absolute error in zlotys</i>								
v – błąd względny w % <i>relative error in %</i>								
Stypendia	x	49	45	39	39	29	98	72
<i>Education-related allowances</i>	s	8	10	13	11	8	58	33
	v	16,5	21,3	33,4	28,9	26,0	58,7	45,7
Dochód z wynajmu nieruchomości	x	136	200	109	46	174	137	149
<i>Income from rental of a property</i>	s	16	36	40	12	52	48	30
	v	11,8	17,7	36,8	26,7	29,8	35,3	20,5
Świadczenia dotyczące rodziny	x	1384	1343	1323	1460	1336	1207	1607
<i>Family-related allowances</i>	s	27	58	59	57	65	99	79
	v	1,9	4,3	4,5	3,9	4,8	8,2	4,9
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	x	38	23	30	40	37	42	64
<i>Social exclusion benefits</i>	s	3	5	6	7	8	10	12
	v	8,7	24,0	20,8	17,2	21,6	24,3	19,2
Dodatki mieszkaniowe	x	23	25	29	14	24	16	29
<i>Housing allowances</i>	s	3	9	7	5	5	7	6
	v	12,8	38,6	23,6	32,2	21,3	40,5	21,8
Regularne transfery pieniężne otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego	x	184	254	156	160	166	167	182
<i>Regular inter-household cash transfer received</i>	s	13	45	22	21	23	37	26
	v	7,0	17,8	14,3	13,4	13,8	22,4	14,0
Dochód z własności finansowej (kapitałowy)	x	73	39	66	33	16	.	71
<i>Income from the financial property (the capital)</i>	s	20	13	32	12	7	168	37
	v	26,7	34,7	48,3	37,9	43,7	51,6	52,2
Dochód dzieci do lat 16	x	16	15	22	13	10	18	15
<i>Income received by people aged under 16</i>	s	3	5	8	4	3	9	5
	v	16,3	36,0	36,8	29,7	35,7	47,6	35,3
Podatki od nieruchomości	x	122	144	132	98	115	117	119
<i>Property tax</i>	s	2	5	6	3	5	6	6
	v	1,8	3,7	4,4	3,1	4,0	4,9	4,8
Regularne transfery pieniężne przekazywane osobom spoza gospodarstwa domowego	x	158	257	122	139	98	179	144
<i>Regular inter-household cash transfer paid</i>	s	14	51	23	19	17	37	32
	v	8,6	19,9	18,4	13,7	17,0	20,5	22,4
Rozliczenia z urzędem skarbowym	x	-296	-248	-301	-306	-320	-299	-314
<i>Statements for the Treasury Office</i>	s	8	30	16	13	16	28	13
	v	-2,7	-11,9	-5,3	-4,2	-5,1	-9,3	-4,3

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 14. WYBRANE WSKAŹNIKI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W OPARCIU O BADANIE EU-SILC 2017 ^a
SELECTED SOCIAL COHESION INDICATORS BASED ON EU-SILC 2017 ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wartość Value	Błąd standardowy Standard error
Granica ubóstwa <i>At-risk-of-poverty threshold</i>		
1 osoba dorosła <i>single</i>	15 564 PLN	109 PLN
2 osoby dorosłe, 2 dzieci <i>2 adults, 2 children</i>	32 684 PLN	228 PLN
Nierówność rozkładu dochodów S80/S20 (wskaźnik zróżnicowania kwintylowego) ... <i>Inequality of income distribution S80/S20 (income quintile share ratio)</i>	4,6	0,08
Współczynnik Giniego <i>Gini coefficient</i>	29,2	0,39
WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM PO UWZGLĘDNIENIU W DOCHODACH TRANSFERÓW SPOŁECZNYCH <i>AT-RISK-OF-POVERTY RATE AFTER SOCIAL TRANSFERS</i>		
Ogółem <i>Total</i>	15,0	0,42
0-17 lat <i>0-17 years</i>	14,0	0,69
18-64 <i>18-64 years</i>	15,6	0,45
65 lat i więcej <i>65 years and more</i>	13,8	0,53
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	15,1	0,47
18-64 lat <i>18-64 years</i>	16,2	0,51
65 lat i więcej <i>65 years and more</i>	10,7	0,69
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	14,9	0,44
18-64 lat <i>18-64 years</i>	15,0	0,49
65 lat i więcej <i>65 years and more</i>	15,8	0,64
Pracujący <i>Employed</i>	9,9	0,45
Mężczyźni <i>Men</i>	10,6	0,50
Kobiety <i>Women</i>	9,1	0,52
Bezrobotni <i>Unemployed</i>	42,7	2,02
Mężczyźni <i>Men</i>	51,3	2,97
Kobiety <i>Women</i>	35,8	2,36
Emeryci <i>Retired</i>	13,3	0,55
Mężczyźni <i>Men</i>	10,3	0,72
Kobiety <i>Women</i>	15,2	0,68
Pozostali nieaktywni zawodowo <i>Other inactive</i>	26,7	0,97
Mężczyźni <i>Men</i>	31,9	1,49
Kobiety <i>Women</i>	24,0	1,03

^a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
^a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 14. WYBRANE WSKAŹNIKI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W OPARCIU O BADANIE EU-SILC 2017^a (cd.)
SELECTED SOCIAL COHESION INDICATORS BASED ON EU-SILC 2017^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wartość Value	Błąd standardowy Standard error
WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM PO UWZGLĘDNIENIU W DOCHODACH TRANSFERÓW SPOŁECZNYCH <i>AT-RISK-OF-POVERTY RATE AFTER SOCIAL TRANSFERS</i>		
Bez dzieci na utrzymaniu <i>Without children</i>	15,0	0,48
Jednoosobowych ogółem <i>Single total</i>	27,9	0,94
Jednoosobowych (mężczyzna) <i>Single male</i>	33,8	1,88
Jednoosobowych (kobieta) <i>Single female</i>	25,1	1,05
Jednoosobowych poniżej 65 roku życia <i>Single <65 years</i>	31,7	1,42
Jednoosobowych w wieku 65 i więcej <i>Single 65+ years</i>	24,3	1,16
2 dorosłych bez dzieci na utrzymaniu, oboje wieku poniżej 65 lat <i>2 adults, no children, both <65 years</i>	12,9	0,86
2 dorosłych bez dzieci na utrzymaniu, co najmniej jedno w wieku powyżej 65 lat <i>2 adults, no children, at least 65+ years</i>	9,5	0,72
Z dziećmi na utrzymaniu <i>With children</i>	14,8	0,68
Rodzic z przynajmniej jednym dzieckiem na utrzymaniu <i>Single parent, at least one child</i>	23,3	2,66
2 dorosłych z jednym dzieckiem <i>2 adults, 1 child</i>	14,5	1,17
2 dorosłych z dwojgiem dzieci na utrzymaniu <i>2 adults, 2 children</i>	14,2	1,28
2 dorosłych z trojgiem i więcej dzieci na utrzymaniu <i>2 adults, 3+ children</i>	14,7	2,06
GŁĘBOKOŚĆ UBÓSTWA (W ODNIESIENIU DO MEDIANY) <i>RELATIVE MEDIAN AT-RISK-OF-POVERTY GAP</i>		
Ogółem <i>Total</i>	23,6	0,93
0-17 lat <i>0-17 years</i>	24,8	1,51
18-64 <i>18-64</i>	25,8	0,96
65 lat i więcej <i>65 and more</i>	15,8	0,65
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	25,5	1,01
18-64 lat <i>18-64 years</i>	27,3	1,18
65 lat i więcej <i>65 and more</i>	14,3	0,95
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	22,1	0,86
18-64 lat <i>18-64 years</i>	23,9	1,09
65 lat i więcej <i>65 and more</i>	16,8	0,75

^a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
^a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 14. WYBRANE WSKAŹNIKI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W OPARCIU O BADANIE EU-SILC 2017 ^a (cd.)
SELECTED SOCIAL COHESION INDICATORS BASED ON EU-SILC 2017 ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wartość Value	Błąd standardowy Standard error
WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM BEZ UWZGLĘDNIENIA W DOCHODACH TRANSFERÓW SPOŁECZNYCH INNYCH NIŻ ŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z WIEKIEM I RENTY RODZINNE		
<i>AT-RISK-OF-POVERTY RATE BEFORE SOCIAL TRANSFERS OTHER THAN OLD-AGE AND SURVIVORS' BENEFITS</i>		
Ogółem <i>Total</i>	24,0	0,52
0-17 lat	29,7	0,93
18-64	24,2	0,56
65 lat i więcej <i>and more</i>	17,3	0,60
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	24,3	0,57
18-64 lat	24,7	0,61
65 lat i więcej <i>and more</i>	13,9	0,80
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	23,8	0,56
18-64 lat	23,6	0,61
65 lat i więcej <i>and more</i>	19,5	0,70
WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM BEZ UWZGLĘDNIENIA W DOCHODACH OGÓŁU TRANSFERÓW SPOŁECZNYCH		
<i>AT-RISK-OF-POVERTY RATE BEFORE SOCIAL TRANSFERS INCLUDING OLD-AGE AND SURVIVORS' BENEFITS</i>		
Ogółem <i>Total</i>	43,6	0,57
0-17 lat	37,5	0,98
18-64	35,8	0,60
65 lat i więcej <i>and more</i>	80,9	0,76
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	42,0	0,63
18-64 lat	35,4	0,66
65 lat i więcej <i>and more</i>	81,1	1,07
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	45,1	0,60
18-64 lat	36,2	0,65
65 lat i więcej <i>and more</i>	80,8	0,82

^a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.

^a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 14. WYBRANE WSKAŹNIKI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W OPARCIU O BADANIE EU-SILC 2017 ^a (cd.)
SELECTED SOCIAL COHESION INDICATORS BASED ON EU-SILC 2017 ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wartość Value	Błąd standardowy Standard error
WSKAŹNIK OSÓB ZAGROŻONYCH POGŁĘBIONĄ DEPRYWACJĄ MATERIALNĄ <i>SEVERELY MATERIALLY DEPRIVED PEOPLE</i>		
Ogółem <i>Total</i>	5,9	0,30
0-17 lat	4,6	0,42
18-64	6,2	0,34
65 lat i więcej <i>and more</i>	6,2	0,43
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	5,8	0,32
18-64 lat	6,3	0,37
65 lat i więcej <i>and more</i>	5,1	0,52
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	6,0	0,33
18-64 lat	6,1	0,38
65 lat i więcej <i>and more</i>	6,9	0,50
WSKAŹNIK OSÓB W WIEKU 0-59 LAT ŻYJĄCYCH W GOSPODARSTWACH O BARDZO NISKIEJ INTENSYWNOŚCI PRACY <i>PEOPLE AGED 0-59 YEARS LIVING IN HOUSEHOLDS WITH VERY LOW WORK INTENSITY</i>		
Ogółem <i>Total</i>	5,7	0,27
0-17 lat	4,1	0,42
18-59	6,2	0,27
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	5,5	0,29
0-17 lat	4,2	0,51
18-59 lat	6,0	0,31
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	5,8	0,30
0-17	4,0	0,44
18-59 lat	6,4	0,31

^a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
^a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 14. WYBRANE WSKAŹNIKI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W OPARCIU O BADANIE EU-SILC 2017^a (dok.)
SELECTED SOCIAL COHESION INDICATORS BASED ON EU-SILC 2017^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wartość Value	Błąd standardowy Standard error
WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (POWIĄZANIE TRZECH WSKAŹNIKÓW) <i>PEOPLE AT RISK OF POVERTY OR SOCIAL EXCLUSION (UNION OF THE THREE SUB-INDICATORS)</i>		
Ogółem <i>Total</i>	19,5	0,48
0-17 lat	17,9	0,75
18-64	20,4	0,53
65 lat i więcej <i>and more</i>	17,4	0,59
Mężczyźni ogółem <i>Men total</i>	19,3	0,53
0-17 lat	18,4	0,97
18-64	20,7	0,58
65 lat i więcej <i>and more</i>	13,7	0,78
Kobiety ogółem <i>Women total</i>	19,6	0,51
0-17 lat	17,3	0,88
18-64	20,2	0,58
65 lat i więcej <i>and more</i>	19,9	0,70

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 15. WYBRANE WSKAŹNIKI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1) W OPARCIU O BADANIE EU-SILC 2017^a
SELECTED SOCIAL COHESION INDICATORS BY REGIONS (NUTS 1) BASED ON EU-SILC 2017^a

REGIONY (NTS 1) REGIONS (NUTS 1)	Współczynnik Giniego <i>Gini coefficient</i>		Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych <i>At-risk-of-poverty rate after social transfers</i>		Nierówność rozkładu dochodów S80/S20 <i>Inequality of income distribution s80/s20</i>	
	wartość <i>value</i>	błąd standardowy <i>standard error</i>	wartość <i>value</i>	błąd standardowy <i>standard error</i>	wartość <i>value</i>	błąd standardowy <i>standard error</i>
	w %		in %			
Centralny	31,0	1,22	12,4	0,97	4,9	0,26
Południowy	28,4	0,65	15,1	0,96	4,5	0,17
Wschodni	27,7	0,56	21,3	1,10	4,3	0,14
Północno-zachodni	27,9	0,80	14,0	1,04	4,3	0,18
Południowo-zachodni	30,5	1,11	12,2	1,42	4,7	0,25
Północny	27,3	0,64	14,1	1,00	4,1	0,15
Polska	29,2	0,39	15,0	0,42	4,6	0,08

a Rokiem odniesienia dla zmiennych dotyczących dochodów jest rok 2016.
a The reference period for income is the year 2016.

TABL. 16. GRANICA UBÓSTWA
AT-RISK-OF-POVERTY THRESHOLD

PAŃSTWA COUNTRIES		Granica ubóstwa <i>At-risk-of-poverty threshold</i>			
		1 osoba dorosła <i>single person</i>		2 osoby dorosłe, 2 dzieci <i>2 adults, 2 children</i>	
		EURO	PPS	EURO	PPS
AT	Austria	14 851	14 001	31 187	29 401
BE	Belgia	13 670	12 532	28 708	26 317
BG	Bułgaria	2 154	4 510	4 524	9 472
HR	Chorwacja	3 726	5 643	7 825	11 851
CY	Cypr	8 698	9 905	18 266	20 800
CZ	Czechy	4 969	7 565	10 435	15 887
DK	Dania	17 630	12 714	37 023	26 699
EE	Estonia	5 631	7 475	11 824	15 697
FI	Finlandia	14 392	11 884	30 223	24 956
FR	Francja	13 246	12 271	27 817	25 770
EL	Grecja	4 560	5 423	9 576	11 388
ES	Hiszpania	8 522	9 308	17 896	19 548
IE	Irlandia	13 444 ^a	10 998 ^a	28 233 ^a	23 095 ^a
LT	Litwa	3 681	5 854	7 729	12 293
LU	Luksemburg	21 645	17 292	45 455	36 313
LV	Łotwa	3 964	5 569	8 325	11 695
MT	Malta	8 698	10 601	18 265	22 262
NL	Niderlandy	14 137	12 732	29 687	26 737
DE	Niemcy	13 152	12 729	27 620	26 731
PL	Polska	3 567	6 650	7 491	13 964
PT	Portugalia	5 443	6 478	11 429	13 603
RO	Rumunia	1 645	3 143	3 455	6 601
SK	Słowacja	4 310	6 336	9 051	13 305
SI	Słowenia	7 628	9 098	16 019	19 106
SE	Szwecja	15 225	12 100	31 973	25 410
HU	Węgry	2 993	5 019	6 285	10 539
UK	Wielka Brytania	12 682 ^a	10 421 ^a	26 632 ^a	21 885 ^a
IT	Włochy	9 925	9 875	20 843	20 737

a Dane dla Irlandii i Wielkiej Brytanii za rok 2016.
a Data for Ireland and United Kingdom for 2016.

Źródło: Eurostat (wartości obowiązujące na 23.10.2018).
Source: Eurostat (these rates are valid on 23.10.2018).

TABL. 17. WSPÓŁCZYNNIK GINIEGO, WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM PO UWZGLĘDNIENIU TRANSFERÓW SPOŁECZNYCH, NIERÓWNOŚĆ ROZKŁADU DOCHODÓW S80/S20
GINI COEFFICIENT, AT-RISK-OF-POVERTY RATE AFTER SOCIAL TRANSFERS, INEQUALITY OF INCOME DISTRIBUTION S80/S20

PAŃSTWA COUNTRIES		Współczynnik Giniego ^a <i>Gini coefficient^a</i>	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych <i>At-risk-of-poverty rate after social transfers</i>		Nierówność rozkładu dochodów S80/S20 <i>Inequality of income distribution S80/S20</i>
			w %	in %	
AT	Austria	27,9	14,4	4,3	
BE	Belgia	26,0	15,9	3,8	
BG	Bułgaria	40,2	23,4	8,2	
HR	Chorwacja	29,9	20,0	5,0	
CY	Cypr	30,8	15,7	4,6	
CZ	Czechy	24,5	9,1	3,4	
DK	Dania	27,6	12,4	4,1	
EE	Estonia	31,6	21,0	5,4	
FI	Finlandia	25,3	11,5	3,5	
FR	Francja	29,3	13,3	4,4	
EL	Grecja	33,4	20,2	6,1	
ES	Hiszpania	34,1	21,6	6,6	
IE	Irlandia	29,5 ^b	16,6 ^b	4,4 ^b	
LT	Litwa	37,6	22,9	7,3	
LU	Luksemburg	30,9	18,7	5,0	
LV	Łotwa	34,5	22,1	6,3	
MT	Malta	28,3	16,8	4,2	
NL	Niderlandy	27,1	13,2	4,0	
DE	Niemcy	29,1	16,1	4,5	
PL	Polska	29,2	15,0	4,6	
PT	Portugalia	33,5	18,3	5,7	
RO	Rumunia	33,1	23,6	6,5	
SK	Słowacja	23,2	12,4	3,5	
SI	Słowenia	23,7	13,3	3,4	
SE	Szwecja	28,0	15,8	4,3	
	UE 28	30,3	16,9	5,1	
HU	Węgry	28,1	13,4	4,3	
UK	Wielka Brytania	31,5 ^b	15,9 ^b	5,1 ^b	
IT	Włochy	32,7	20,3	5,9	

a Współczynnik Giniego liczony dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego. b Dane dla Irlandii i Wielkiej Brytanii za rok 2016.

a Gini coefficient calculated for equivalised annual disposable income of households. b Data for Ireland and United Kingdom for 2016.

Źródło: Eurostat (wartości obowiązujące na 23.10.2018).
 Source: Eurostat (these rates are valid on 23.10.2018).

**TABL. 18. WSKAŹNIK ZAGROŻENIA UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
(POWIĄZANIE TRZECH PODWSKAŹNIKÓW)**
PEOPLE AT-RISK-OF-POVERTY OR SOCIAL EXCLUSION (UNION OF THREE SUB-INDICATORS)

PAŃSTWA COUNTRIES		Wskaźnik osób żyjących w gospodar- stwach o niskiej intensywności pracy <i>People living in households with very low work intensity</i>	Wskaźnik pogłębionej deprywacji materiałnej <i>Severely materially deprived people</i>	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem <i>At-risk-of-poverty rate</i>	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (powiązanie trzech podwskaźników) <i>People at-risk-of- poverty or social exclusion (union of three sub-indicators)</i>
		w %		in %	
AT	Austria	8,3	3,7	14,4	18,1
BE	Belgia	13,5	5,1	15,9	20,3
BG	Bułgaria	11,1	30,0	23,4	38,9
HR	Chorwacja	12,2	10,3	20,0	26,4
CY	Cypr	9,4	11,5	15,7	25,2
CZ	Czechy	5,5	3,7	9,1	12,2
DK	Dania	10,0	3,1	12,4	17,2
EE	Estonia	5,8	4,1	21,0	23,4
FI	Finlandia	10,7	2,1	11,5	15,7
FR	Francja	8,1	4,1	13,3	17,1
EL	Grecja	15,6	21,1	20,2	34,8
ES	Hiszpania	12,8	5,1	21,6	26,6
IE	Irlandia	18,2 ^a	6,5 ^a	16,6 ^a	24,2 ^a
LT	Litwa	9,7	12,4	22,9	29,6
LU	Luksemburg	6,9	1,2	18,7	21,5
LV	Łotwa	7,8	11,3	22,1	28,2
MT	Malta	6,7	3,3	16,8	19,2
NL	Niderlandy	9,5	2,6	13,2	17,0
DE	Niemcy	8,7	3,4	16,1	19,0
PL	Polska	5,7	5,9	15,0	19,5
PT	Portugalia	8,0	6,9	18,3	23,3
RO	Rumunia	6,9	19,7	23,6	35,7
SK	Słowacja	5,4	7,0	12,4	16,3
SI	Słowenia	6,2	4,6	13,3	17,1
SE	Szwecja	8,8	1,1	15,8	17,7
	UE 28	9,3	6,9	16,9	22,5
HU	Węgry	6,6	14,5	13,4	25,6
UK	Wielka Brytania	11,3 ^a	4,9	15,9 ^a	22,2 ^a
IT	Włochy	11,8	10,1	20,3	28,9

a Dane dla Irlandii i Wielkiej Brytanii za rok 2016.

a Data for Ireland and United Kingdom for 2016.

Źródło: Eurostat (wartości obowiązujące na 23.10.2018).

Source: Eurostat (these rates are valid on 23.10.2018).

TABL. 19. SUBIEKTYWNE OCENY SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH
SELF-EVALUATION OF THE HOUSEHOLDS' FINANCIAL CONDITION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gospodarstwa domowe deklaru- jące brak możli- wości pokrycia z własnych środków nieoczekiwanego wydatku w wyso- kości 1200 zł <i>Households decla- ring no possibi- lity to cover an unex- pected expense in the amount of PLN 1200 from own resources</i>	Gospodarstwa domowe, które określiły, że przy aktualnym dochodzie "wiążą koniec z końcem": <i>Households which declared that with the present income position they "make ends meet":</i>					
		z wielką trudno- ścią with great difficulty	z trudno- ścią with difficulty	z pewną trudno- ścią with some difficulty	dość łatwo fairly easily	łatwo easily	bardzo łatwo very easily
		w %		in %			
OGÓŁEM TOTAL	38,5	9,0	15,7	34,1	28,4	9,6	3,1
Grupy społeczno-ekonomiczne: Socio-economic groups of:							
pracowników	31,0	5,6	13,7	33,1	32,8	11,1	3,8
<i>employees</i>							
rolników	23,1	.	15,2*	45,4	26,5	5,6*	.
<i>farmers</i>							
pracujących na własny rachunek	16,3	.	7,3*	32,0	37,6	14,6	4,6*
<i>self-employed</i>							
emerytów	45,7	9,7	18,0	37,5	24,4	8,2	2,2
<i>retirees</i>							
rencistów	68,9	24,1	24,6	29,9	15,1	5,5*	.
<i>pensioners</i>							
utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł	71,0	30,6	22,5	29,1	12,3	4,2*	.
<i>living on unearned sources</i>							
Klasa miejscowości: Class of locality:							
miasta razem	36,9	8,7	15,0	31,8	30,0	10,9	3,6
<i>urban areas total</i>							
o liczbie mieszkańców w tys.: town by size in thousand:							
500 i więcej	30,6	7,0	11,8	29,1	32,8	13,0	6,3
<i>and more</i>							
499-200	32,5	8,0	14,1	32,1	30,7	12,1	3,0*
199-100	35,8	8,7	12,8	32,5	30,2	12,8	3,1*
99-20	39,8	9,9	15,8	31,2	31,0	9,7	2,4
poniżej 20	43,3	9,4	19,2	34,6	25,3	8,3	3,3
<i>less than</i>							
wieś	41,6	9,7	17,1	38,8	25,2	7,1	2,1
<i>rural areas</i>							
Regiony (NTS 1): Regions (NUTS 1):							
centralny	33,6	8,5	14,8	35,2	28,4	9,6	3,5
południowy	38,6	8,2	15,0	35,2	28,6	10,9	2,1*
wschodni	38,6	9,9	17,2	36,0	26,2	8,3	2,5
północno-zachodni	41,6	9,5	17,7	32,9	27,7	9,2	3,1
południowo-zachodni	38,0	9,8	13,5	31,9	29,7	11,2	3,9*
północny	42,5	9,0	16,0	31,8	30,7	8,8	3,8

TABL. 20. TRUDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH W ZASPOKAJANIU POTRZEB
HOUSEHOLDS' DIFFICULTIES WITH SATISFYING THEIR NEEDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Tygodniowy wypoczynek rodziny raz w roku ^a <i>One week annual holiday^a</i>	Jedzenie mięsa lub ryb co drugi dzień <i>Meal with meat or fish every second day</i>	Ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb <i>Keeping home adequately warm</i>
	% gospodarstw domowych deklarujących brak możliwości realizacji danej potrzeby <i>% of households declaring no possibility to satisfy a certain need</i>		
OGÓŁEM TOTAL	38,5	7,9	7,9
Grupy społeczno-ekonomiczne: Socio-economic groups of:			
pracowników	29,5	4,8	4,8
<i>employees</i>			
rolników	53,1	.	.
<i>farmers</i>			
pracujących na własny rachunek	19,8	.	3,6*
<i>self-employed</i>			
emerytów	47,0	9,6	9,8
<i>retirees</i>			
rencistów	65,8	21,5	19,7
<i>pensioners</i>			
utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł	68,1	24,6	22,3
<i>living on unearned sources</i>			
Klasa miejscowości: Class of locality:			
miasta razem	31,7	7,3	7,6
<i>urban areas total</i>			
o liczbie mieszkańców w tys.: <i>town by size in thousand:</i>			
500 i więcej	20,6	5,3	5,3
<i>and more</i>			
499-200	27,4	6,6	8,0
199-100	28,0	8,0	8,8
99-20	35,8	8,1	8,1
poniżej 20	42,9	8,4	8,2
<i>less than</i>			
wieś	52,2	9,2	8,3
<i>rural areas</i>			
Regiony (NTS 1): Regions (NUTS 1):			
centralny	34,9	6,2	5,5
południowy	36,6	7,6	8,3
wschodni	48,3	12,2	9,3
północno-zachodni	39,8	8,0	9,9
południowo-zachodni	31,6	7,3	8,4
północny	39,4	6,7	6,6

a W tym również wyjazd do drugiego domu/mieszkania, domku letniskowego lub do rodziny, znajomych.

a This is also to the second house /dwelling, holiday home or to the family, acquaintances.

**TABL. 21. WYBRANE DANE O SYTUACJI MIESZKANIOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH
WEDŁUG GRUP SPOŁĘCZNO-EKONOMICZNYCH**
SELECTED DATA ON THE DWELLING CONDITIONS OF HOUSEHOLDS BY SOCIO-ECONOMIC GROUP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of					
		pracownik employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek self-employed	emerytów retirees	rencistów pensioners	utrzymujących się z niezarobkowych źródeł living on unearned sources
		w % danej grupy gospodarstw domowych			in % of a given group of households		
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie: <i>Type of building:</i>							
dom jednorodzinny wolnostojący .. <i>detached house</i>	41,9	40,0	96,6	46,1	41,6	39,0	39,8
dom jednorodzinny w zabudowie szeregowej .. <i>semi-detached house</i>	5,4	5,4	.	8,9*	5,2	4,8	5,5
budynek z mniej niż 10 lokalami mieszkalnymi .. <i>apartment in a building with less than 10 dwellings</i>	10,3	10,1	.	9,6*	9,6	13,9	15,3
budynek z 10 i więcej lokalami mieszkalnymi .. <i>apartment in a building with 10 or more dwellings</i>	42,2	44,3	.	35,4	43,4	42,3	39,4
inny .. <i>other</i>	0,2*	.	-	.	.	-	-
Mieszkanie wyposażone w: <i>Dwelling equipped with:</i>							
kran z zimną wodą bieżącą .. <i>cold running water</i>	99,2	99,6	99,7	99,9	98,9	99,0	96,3
ustęp spłukiwany bieżącą wodą .. <i>flush toilet</i>	97,0	98,2	96,2	99,2	96,2	94,5	89,3
łazienka z wanną i/lub prysznicem <i>bath or shower</i>	96,4	98,0	96,2	99,2	95,4	93,7	86,3
ciepła woda bieżąca (z sieci lub ogrzewana lokalnie) .. <i>hot water (from the central system or heated locally)</i>	96,6	98,2	95,6	98,6	95,6	93,4	88,1
z sieci .. <i>from the central system</i>	29,6	31,9	.	30,5	29,8	24,1	22,5
ogrzewana lokalnie .. <i>heated locally</i>	67,0	66,3	94,9	68,1	65,8	69,3	65,6
gaz (z sieci lub butli) .. <i>gas (from the central network or from the cylinder)</i>	90,7	89,0	97,3	87,0	94,1	94,6	86,8
z sieci .. <i>from the central network</i>	53,6	53,8	14,6*	56,6	58,9	54,3	40,1
z butli .. <i>from the cylinder</i>	37,1	35,3	82,7	30,4	35,2	40,3	46,7

TABL. 22. WYBRANE DANE O SYTUACJI MIESZKANIOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI
SELECTED DATA ON THE DWELLING CONDITIONS OF HOUSEHOLDS BY CLASS OF LOCALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Miasta Urban areas					Wieś Rural areas	
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
			500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20		poniżej 20 less than
w % danej grupy gospodarstw domowych		in % of a given group of households						
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie: <i>Type of building:</i>								
dom jednorodzinny wolnostojący <i>detached house</i>	41,9	21,6	8,1	13,7	15,4	26,4	38,5	83,0
dom jednorodzinny w zabudowie szeregowej <i>semi-detached house</i>	5,4	5,6	4,8	5,0	4,7	5,2	7,7	5,0
budynek z mniej niż 10 lokalami mieszkalnymi <i>apartment in a building with less than 10 dwellings</i>	10,3	11,7	6,4	9,2	13,2	11,7	17,9	7,4
budynek z 10 i więcej lokalami mieszkalnymi <i>apartment in a building with 10 or more dwellings</i>	42,2	61,0	80,6	71,8	66,5	56,5	35,7	4,4
inny <i>other</i>	0,2*
Mieszkanie wyposażone w: <i>Dwelling equipped with:</i>								
kran z zimną wodą bieżącą <i>cold running water</i>	99,2	99,7	99,4	99,7	100,0	99,9	99,7	98,1
ustęp spłukiwany bieżącą wodą <i>flush toilet</i>	97,0	98,3	98,4	98,5	96,8	98,6	98,6	94,2
łazienka z wanną i/lub prysznicem <i>bath or shower</i>	96,4	97,6	98,0	98,3	95,4	98,1	97,7	93,9
ciepła woda bieżąca (z sieci lub ogrzewana lokalnie) <i>hot water (from the central system or heated locally)</i>	96,6	98,1	98,8	98,6	97,0	98,1	97,7	93,6
z sieci <i>from the central system</i>	29,6	42,8	67,3	54,3	39,3	37,6	19,6	2,8
ogrzewana lokalnie <i>heated locally</i>	67,0	55,3	31,5	44,3	57,7	60,5	78,1	90,8
gaz (z sieci lub butli) <i>gas (from the central network or from the cylinder)</i>	90,7	89,2	81,1	88,7	89,5	91,2	94,8	93,7
z sieci <i>from the central network</i>	53,6	69,4	76,8	80,6	79,4	67,9	49,0	21,8
z butli <i>from the cylinder</i>	37,1	19,8	4,3	8,1	10,1	23,3	45,9	71,9

**TABL. 23. WYBRANE DANE O SYTUACJI MIESZKANIOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH
WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1)**
SELECTED DATA ON THE DWELLING CONDITIONS OF HOUSEHOLDS BY REGIONS (NUTS 1)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Regiony (NTS 1) Regions (NUTS 1)					
		centralny	południowy	wschodni	północno- zachodni	południowo- zachodni	północny
		w % danej grupy gospodarstw domowych			in % of a given group of households		
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie: <i>Type of building:</i>							
dom jednorodzinny wolnostojący ... <i>detached house</i>	41,9	40,7	45,6	61,5	35,3	28,6	33,7
dom jednorodzinny w zabudowie szeregowej	5,4	4,9	3,2	3,7	8,7	6,4	6,7
budynek z mniej niż 10 lokalami mieszkalnymi	10,3	4,7	8,6	3,2	16,0	20,6	15,1
budynek z 10 i więcej lokalami mieszkalnymi	42,2	49,5	42,5	31,5	39,7	44,4	44,3
inny	0,2*
Mieszkanie wyposażone w: <i>Dwelling equipped with:</i>							
kran z zimną wodą bieżącą	99,2	98,6	99,5	98,3	99,5	99,9	99,7
ustęp spłukiwany bieżącą wodą	97,0	96,5	97,4	94,9	97,9	98,0	97,6
łazienka z wanną i/lub prysznicem . <i>bath or shower</i>	96,4	96,2	97,2	94,5	97,2	97,5	96,1
ciepła woda bieżąca (z sieci lub ogrzewana lokalnie)	96,6	96,2	96,9	94,6	97,3	98,0	97,2
z sieci	29,6	42,2	18,2	23,5	26,0	29,8	37,1
ogrzewana lokalnie	67,0	54,0	78,7	71,1	71,3	68,2	60,1
gaz (z sieci lub butli)	90,7	89,7	89,6	95,5	93,6	88,8	86,8
z sieci	53,6	49,7	62,6	49,2	53,6	61,7	46,3
z butli	37,1	40,0	27,0	46,3	40,0	27,0	40,5

TABL. 24. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH I WYPOSAŻENIA W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA
HOUSEHOLDS AND EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLES BY SOCIO-ECONOMIC GROUP

WYPOSAŻENIE W WYBRANE PRZEDMIOTY EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLES	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households of					
		pracownikó employees	rolników farmers	pracują cych na własny rachunek self- employed	emerytów retirees	rencistów pensioners	utrzymują cych się z niezarobko wych źródeł living on unearned sources
1. Tak Yes							
2. Nie, z powodu braku środków finansowych No, cannot afford							
3. Nie, z innego powodu No, because of other reason							
		w % danej grupy gospodarstw domowych			in % of a given group of households		
Telefon <i>Phone</i>							
1.	95,0	96,1	96,8	96,5	93,8	92,0	91,3
2.	1,2	0,8*	.	.	1,0*	2,3*	4,1*
3.	3,8	3,1	.	.	5,2	5,7	4,6*
Telewizor kolorowy <i>Colour TV</i>							
1.	96,4	95,8	99,6	96,2	98,4	97,0	91,0
2.	0,6	0,4*	.	.	0,6*	.	.
3.	3,0	3,8	-	.	1,0*	.	6,6*
Komputer <i>Computer</i>							
1.	76,3	93,2	84,1	97,2	47,7	33,6	71,3
2.	3,8	2,3	.	.	4,3	8,0	13,8
3.	19,9	4,5	11,9*	.	48,0	58,4	14,9
Zmywarka do naczyń <i>Dishwasher</i>							
1.	37,0	46,2	49,1	62,4	20,9	12,2	24,7
2.	14,8	13,7	14,0*	6,3*	14,0	19,1	31,4
3.	48,2	40,1	37,0	31,3	65,1	68,7	44,0
Pralka <i>Washing machine</i>							
1.	98,5	99,4	99,0	99,8	97,8	96,6	93,6
2.	0,8	0,3*	-	-	1,1*	.	3,4*
3.	0,8	.	.	.	1,2	.	.
Samochód osobowy <i>Passenger car</i>							
1.	68,1	81,7	96,4	91,4	47,7	26,0	45,5
2.	8,5	7,0	.	.	8,5	12,5	26,8
3.	23,4	11,4	.	5,3*	43,9	61,5	27,7

TABL. 25. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI I WYPOSAŻENIA W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA
HOUSEHOLDS AND EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLES BY CLASS OF LOCALITY

WYPOSAŻENIE W WYBRANE PRZEDMIOTY EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLES	Ogółem Total	Miasta Urban areas						Wieś Rural areas
		razem total	o liczbie mieszkańców w tys. town by size in thousand					
			500 i więcej and more	499-200	199-100	99-20	poniżej 20 less than	
1. Tak Yes								
2. Nie, z powodu braku środków finansowych No, cannot afford								
3. Nie, z innego powodu No, because of other reason								
		w % danej grupy gospodarstw domowych			in % of a given group of households			
Telefon <i>Phone</i>								
1.	95,0	95,1	96,5	94,3	97,4	94,4	93,9	94,8
2.	1,2	1,1	.	.	.	1,6*	1,2*	1,4
3.	3,8	3,8	3,0*	4,3	2,4*	4,0	4,9	3,8
Telewizor kolorowy <i>Colour TV</i>								
1.	96,4	95,6	89,0	94,9	95,5	98,7	98,2	98,2
2.	0,6	0,6*	0,7*
3.	3,0	3,9	10,1	4,8*	3,8*	1,0*	1,1*	1,2
Komputer <i>Computer</i>								
1.	76,3	77,9	83,1	80,8	76,7	75,9	74,0	73,1
2.	3,8	3,6	2,1*	3,3*	3,8*	4,6	3,5	4,3
3.	19,9	18,6	14,8	15,9	19,5	19,5	22,5	22,6
Zmywarka do naczyń <i>Dishwasher</i>								
1.	37,0	38,6	44,8	38,3	38,1	36,3	36,2	33,9
2.	14,8	13,0	9,2	13,0	13,6	14,3	14,4	18,4
3.	48,2	48,4	46,0	48,7	48,4	49,4	49,3	47,7
Pralka <i>Washing machine</i>								
1.	98,5	98,8	98,4	98,6	98,6	98,9	99,1	97,9
2.	0,8	0,6	.	.	.	0,7*	.	1,1
3.	0,8	0,7*	1,0
Samochód osobowy <i>Passenger car</i>								
1.	68,1	64,0	60,1	63,1	61,9	66,6	66,4	76,3
2.	8,5	9,6	9,9	11,0	9,3	10,0	7,7	6,4
3.	23,4	26,4	30,1	25,8	28,8	23,4	25,9	17,4

TABL. 26. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG REGIONÓW (NTS 1) I WYPOSAŻENIA W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA
HOUSEHOLDS AND EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLES BY REGIONS (NUTS 1)

WYPOSAŻENIE W WYBRANE PRZEDMIOTY EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLES	Ogółem Total	Regiony (NTS 1) Regions (NUTS 1)					
		centralny	południowy	wschodni	północno-zachodni	południowo-zachodni	północny
1. Tak Yes							
2. Nie, z powodu braku środków finansowych No, cannot afford							
3. Nie, z innego powodu No, because of other reason							
		w % danej grupy gospodarstw domowych			in % of a given group of households		
Telefon <i>Phone</i>							
1.	95,0	95,4	95,0	94,4	94,3	95,9	95,5
2.	1,2	1,0*	1,4*	1,1*	1,3*	.	1,4*
3.	3,8	3,6	3,7	4,5	4,4	3,6	3,2
Telewizor kolorowy <i>Colour TV</i>							
1.	96,4	95,0	96,0	96,7	98,2	95,6	97,5
2.	0,6
3.	3,0	4,2	3,5	2,5*	1,4*	3,6*	2,2*
Komputer <i>Computer</i>							
1.	76,3	76,6	77,3	73,8	76,4	76,5	76,8
2.	3,8	2,6	3,2	3,9	5,0	3,4	5,2
3.	19,9	20,8	19,5	22,2	18,6	20,1	18,0
Zmywarka do naczyń <i>Dishwasher</i>							
1.	37,0	38,6	36,6	27,8	39,6	44,3	37,6
2.	14,8	13,6	14,8	17,0	17,2	9,7	15,0
3.	48,2	47,8	48,6	55,2	43,2	46,0	47,4
Pralka <i>Washing machine</i>							
1.	98,5	98,3	98,6	98,3	98,7	98,7	98,4
2.	0,8	.	.	0,8*	.	.	0,9*
3.	0,8	1,0*	.	1,0*	.	.	.
Samochód osobowy <i>Passenger car</i>							
1.	68,1	67,2	68,5	69,6	69,3	67,7	66,3
2.	8,5	7,0	9,1	8,2	9,3	7,2	10,2
3.	23,4	25,8	22,4	22,3	21,4	25,1	23,5

TABL. 27. WYBRANE DANE DOTYCZĄCE SAMODZIELNYCH I NIESAMODZIELNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH
 SELECTED DATA ABOUT INDEPENDENT AND NON-INDEPENDENT HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe zamieszkujące: Households living	
		samodzielnie independently	niesamodzielne together
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0
Miejsce zamieszkania: Place of residence:			
miasta urban areas	66,9	67,3	57,4
wieś rural areas	33,1	32,7	42,6
Gospodarstwa domowe deklarujące możliwość pokrycia z własnych środków nieoczekiwanego wydatku w wysokości 1200 zł: Households declaring no possibility to cover an unexpected expense in the amount of PLN 1200 from own resources:			
tak yes	61,5	62,0	51,1
nie no	38,5	38,0	48,9
Grupy kwintylowe: Quintile group:			
I grupa kwintylowa I quintile group	20,0	19,7	27,9
II grupa kwintylowa II quintile group	20,0	19,9	22,9
III grupa kwintylowa III quintile group	20,0	20,1	16,9
IV grupa kwintylowa IV quintile group	20,0	20,0	20,0
V grupa kwintylowa V quintile group	20,0	20,3	12,3

TABL. 28. WYBRANE DANE DOTYCZĄCE SYTUACJI MIESZKANIOWEJ SAMODZIELNYCH I NIESAMODZIELNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH
SELECTED DATA ABOUT DWELLING CONDITIONS OF INDEPENDENT AND NON-INDEPENDENT HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe zamieszkujące: Households living:	
		samodzielnie independently	niesamodzielne together
	w m ²	in m ²	

ŚREDNIA POWIERZCHNIA MIESZKANIA UŻYTKOWANA WYŁĄCZNIE PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE ZAMIESZKUJĄCE
AVERAGE FLOOR AREA OF DWELLINGS USED ONLY BY HOUSEHOLDS LIVING

OGÓŁEM	81,7	83,1	51,6
TOTAL			
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie: <i>Type of building:</i>			
dom jednorodzinny	114,5	117,8	64,9
<i>single-family building</i>			
budynek wielorodzinny	52,2	53,0	21,1
<i>multi-family building</i>			

ŚREDNIA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ZAMIESZKUJĄCYCH
AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOUSEHOLDS LIVING

OGÓŁEM	2,8	2,8	2,4
TOTAL			
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie: <i>Type of building:</i>			
dom jednorodzinny	3,3	3,4	2,8
<i>single-family building</i>			
budynek wielorodzinny	2,3	2,4	1,6
<i>multi-family building</i>			

ŚREDNIA LICZBA POKOI WYŁĄCZNIE DO DYSPOZYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH ZAMIESZKUJĄCYCH
AVERAGE NUMBER OF ROOMS IN DWELLINGS USED ONLY BY HOUSEHOLDS LIVING

OGÓŁEM	3,1	3,1	2,1
TOTAL			
Rodzaj budynku, w którym znajduje się mieszkanie: <i>Type of building:</i>			
dom jednorodzinny	3,9	4,0	2,5
<i>single-family building</i>			
budynek wielorodzinny	2,4	2,4	1,1
<i>multi-family building</i>			

TABL. 29. PRZYCZYNY NIESAMODZIELNEGO ZAMIESZKIWANIA GOSPODARSTW DOMOWYCH
REASONS FOR NON-INDEPENDENT LIVING OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przyczyny niesamodzielnego zamieszkiwania Reasons for non-independent living		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
		w %	in %
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
TOTAL			
Konieczność opieki nad osobą chorą, starszą, dzieckiem	7,4*	.	10,1*
<i>Taking care of a sick person, an elderly person, a child</i>			
Potrzeba korzystania z pomocy innych osób (z powodu choroby, niepełnosprawności)	3,8*	.	.
<i>The need of help from other people (due to illness, disability)</i>			
Sytuacja finansowa Pana/Pani gospodarstwa	36,4	44,9	25,1
<i>Financial situation of your household</i>			
Sytuacja finansowa innego gospodarstwa w mieszkaniu	12,3	12,1*	12,7*
<i>Financial situation of other household in the dwelling</i>			
Zbyt duże obciążenie obowiązkami zawodowymi lub związanymi z nauką
<i>Too much vocational or educational responsibilities</i>			
Nie odczuwa takiej potrzeby	28,4	22,5	36,4
<i>No such need</i>			
Inne powody	10,7	11,3*	9,9*
<i>Other reasons</i>			

TABL. 30. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STATUSU NA RYNKU PRACY
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY STATUS IN THE LABOUR MARKET

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Pracownicy najemni zatrudnieni Employees working		Pracujący na własny rachunek (w tym pomagający członkowie rodziny) Self-employed (including family workers)		Bezrobotni Unemployed	Uczniowie, studenci, przebywa- jący na nieodpłat- nym stażu Pupils, students, persons doing an unpaid internship	Emeryci, w tym na wcześniejszej emeryturze Retirees, including early retirees	Renciści (z tytułu niepełno- sprawności), niezdolni do pracy ze względu na stan zdrowia Pensioners (due to disability), incapable of working due to their health status	Prowadzący gospodar- stwo domowe, sprawujący opiekę nad innymi osobami Persons keeping a household, taking care of other persons	Bierni zawodowo z innych powodów Other inactive
		w pełnym wymiarze czasu pracy full-time	w niepełnym wymiarze czasu pracy part-time	w pełnym wymiarze czasu pracy full-time	w niepełnym wymiarze czasu pracy part-time						
OGÓŁEM TOTAL	100,0	40,5	2,3	9,6	1,1	5,3	6,5	22,8	4,0	2,9	5,0
Miasta Urban areas	100,0	44,7	2,8	6,2	0,6	5,3	6,4	23,4	3,4	2,6	4,6
Wieś Rural areas	100,0	34,3	1,6	14,6	1,7	5,4	6,8	21,6	4,8	3,5	5,7
Mężczyźni Males	100,0	46,9	1,4	13,0	0,8	5,2	6,4	19,0	5,0	0,3*	2,0
Kobiety Females	100,0	34,5	3,1	6,5	1,3	5,5	6,7	26,2	3,1	5,3	7,8
16-24 lata 25-34 35-44 45-54 55-64 65 lat i więcej and more	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	25,8 65,9 63,9 56,3 31,3 1,5	3,8 3,3 2,4 2,4 2,2 0,7	2,8 10,0 15,7 18,1 10,1 0,8	. 0,7* 1,4 2,0 1,1 0,6*	6,1 7,5 7,0 6,5 5,9 0,3*	56,7 1,2* - - . -	- - 2,4 27,6 85,6	. 1,6* 2,1 5,5 12,0 1,8	1,4* 5,8 4,1 3,0 2,5 0,5*	2,0 4,0 3,2 3,8 7,3 8,2
Wyższe Higher	100,0	64,5	3,1	9,2	0,9	2,8	2,0	12,5	0,5*	2,6	1,9
Średnie Secondary	100,0	40,9	2,5	10,9	1,1	5,4	6,8	21,7	3,0	3,4	4,3
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	38,6	1,9	11,7	1,4	7,9	.	22,1	7,5	3,0	5,7
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	10,8	1,7	4,5	0,6*	4,8	21,1	39,0	5,3	2,4	9,8

TABL. 31. PRACUJĄCY WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA
EMPLOYED PERSONS BY STATUS OF EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Status zatrudnienia Status of employment	
		pracownicy najemni employees	pracujący na własny rachunek self-employed
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	80,1	19,9
Miasta Urban areas	100,0	87,4	12,6
Wieś Rural areas	100,0	68,7	31,3
Mężczyźni Males	100,0	77,8	22,2
Kobiety Females	100,0	82,9	17,1
16-24 lata 16-24 years	100,0	89,4	10,6
25-34 25-34	100,0	86,5	13,5
35-44 35-44	100,0	79,4	20,6
45-54 45-54	100,0	74,5	25,5
55-64 55-64	100,0	75,0	25,0
65 lat i więcej and more	100,0	62,1	37,9
Wyższe Higher	100,0	86,9	13,1
Średnie Secondary	100,0	78,3	21,7
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	75,6	24,4
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	70,8	29,2

TABL. 32. PRACUJĄCY WEDŁUG SEKTORA WŁASNOŚCI GŁÓWNEGO MIEJSCA PRACY
EMPLOYED PERSONS BY SECTOR OF OWNERSHIP OF THE MAIN WORKPLACE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Sektor własności Sector of ownership	
		publiczny public	prywatny private
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	23,4	76,6
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	27,3	72,7
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	17,4	82,6
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	16,9	83,1
Kobiety <i>Females</i>	100,0	31,6	68,4
16-24 lata <i>16-24 years</i>	100,0	10,6	89,4
25-34 <i>25-34</i>	100,0	18,0	82,0
35-44 <i>35-44</i>	100,0	23,5	76,5
45-54 <i>45-54</i>	100,0	28,3	71,7
55-64 <i>55-64</i>	100,0	31,4	68,6
65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	31,6	68,4
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	40,0	60,0
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	18,6	81,4
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	11,2	88,8
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	11,9	88,1

TABL. 33. PRACUJĄCY WEDŁUG WYMIARU CZASU PRACY
EMPLOYED PERSONS BY WORK TIME

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wymiar czasu pracy Work time	
		pełny full-time	niepełny part-time
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	93,6	6,4
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	93,7	6,3
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	93,6	6,4
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	96,3	3,7
Kobiety <i>Females</i>	100,0	90,3	9,7
16-24 lata 25-34 35-44 45-54 55-64 65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	86,6 94,9 95,3 94,4 92,8 65,1	13,4 5,1 4,7 5,6 7,2 34,9
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	94,8	5,2
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	93,5	6,5
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	93,9	6,1
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	86,6	13,4

**TABL. 34. PRACUJĄCY WEDŁUG LICZBY GODZIN PRZEPRACOWANYCH W CIĄGU TYGODNIA
W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY**
EMPLOYED PERSONS BY NUMBER OF HOURS WORKED WEEKLY IN MAIN WORKPLACE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Liczba godzin Number of hours				
		1-19 godz. 1-19 hours	20-39 godz. 20-39 hours	40 godz. 40 hours	41-60 godz. 41-60 hours	61-80 godz. 61-80 hours
		w %		in %		
OGÓŁEM	100,0	1,3	9,6	66,4	21,7	1,0
TOTAL						
Miasta	100,0	1,4	10,0	69,4	18,3	0,9
Urban areas						
Wieś	100,0	1,1	9,0	61,8	27,1	1,0
Rural areas						
Mężczyźni	100,0	0,7	5,2	62,9	29,8	1,4
Males						
Kobiety	100,0	2,1	15,0	70,8	11,7	0,4*
Females						
16-24 lata	100,0	2,3*	14,6	67,2	15,8	.
25-34	100,0	1,0*	8,6	69,8	19,6	1,0*
35-44	100,0	1,2*	7,8	66,6	23,6	0,8*
45-54	100,0	0,7*	9,6	64,8	23,5	1,4*
55-64	100,0	1,6*	10,2	64,3	22,8	1,1*
65 lat i więcej	100,0	11,2*	31,6	41,5	15,5*	.
and more						
Wyższe	100,0	1,8	11,8	71,0	14,8	0,6*
Higher						
Średnie	100,0	1,1*	8,4	66,8	22,3	1,4*
Secondary						
Zasadnicze zawodowe	100,0	0,8*	7,2	62,8	28,4	0,8*
Elementary vocational						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	2,5*	14,0	53,7	28,7	.
Lower secondary; primary; no formal education						

TABL. 35. PRACUJĄCY, KTÓRZY ZMIENILI PRACĘ, ZREZYGNOWALI Z NIEJ LUB ZOSTALI ZWOLNIENI Z PRACY ^a
EMPLOYED PERSONS WHO CHANGED, RESIGNED OR WERE DISMISSED FROM WORK ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zmiana pracy, rezygnacja lub zwolnienie z pracy Change, resignation or dismissal from work	
		tak yes	nie no
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,2	90,8
Miasta Urban areas	100,0	9,9	90,1
Wieś Rural areas	100,0	8,2	91,8
Mężczyźni Males	100,0	9,7	90,3
Kobiety Females	100,0	8,7	91,3
16-24 lata	100,0	19,2	80,8
25-34	100,0	13,5	86,5
35-44	100,0	8,3	91,7
45-54	100,0	5,9	94,1
55-64	100,0	3,8	96,2
65 lat i więcej and more	100,0	.	96,1
Wyższe Higher	100,0	8,9	91,1
Średnie Secondary	100,0	9,9	90,1
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	8,7	91,3
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	9,5	90,5

^a W ciągu ostatnich 12 miesięcy licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu.
^a In the last 12 months, as from the date of the interview.

TABL. 36. PRACUJĄCY WEDŁUG PRZYCZYŃ ZMIANY, REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z PRACY
EMPLOYED PERSONS BY REASONS FOR CHANGING, RESIGNATION OR DISMISSAL FROM WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Przyczyna zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy Reason for changing, resignation or dismissal from work		
		znalezienie lepszej pracy finding a better job	wygaśnięcie umowy, likwidacja zakładu, redukcja zatrudnienia termination of the contract, liquidation of the employment institution, reduction of staff	inne przyczyny ^a other reasons ^a
OGÓŁEM TOTAL	100,0	61,7	28,7	9,6
Miasta Urban areas	100,0	62,2	26,7	11,1
Wieś Rural areas	100,0	60,7	32,4	6,9*
Mężczyźni Males	100,0	63,6	28,7	7,8
Kobiety Females	100,0	59,0	28,8	12,2
16-24 lata 16-24 years	100,0	68,2	27,5*	.
25-34 25-34	100,0	65,6	26,6	7,8*
35-44 35-44	100,0	61,3	25,9	12,8*
45-54 45-54	100,0	53,0	37,8	.
55-64 55-64	100,0	46,0*	34,5*	19,5*
65 lat i więcej and more	100,0	.	.	.
Wyższe Higher	100,0	66,4	23,0	10,6*
Średnie Secondary	100,0	64,3	27,7	8,0*
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	54,7	35,3	10,1*
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	46,9*	40,3*	.

^a Kategoria ta obejmuje m.in. przejście na emeryturę, problemy zdrowotne, konieczność opieki nad dzieckiem, zmianę miejsca zamieszkania.

^a This category includes, inter alia, retirement, health problems, need to take care of a child, change in the place of residence.

TABL. 37. PRACUJĄCY NAJEMNIE WEDŁUG SEKTORA WŁASNOŚCI GŁÓWNEGO MIEJSCA PRACY
EMPLOYEES BY SECTOR OF OWNERSHIP OF THE MAIN WORKPLACE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Sektor własności Sector of ownership	
		publiczny public	prywatny private
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	29,3	70,7
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	31,3	68,7
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	25,3	74,7
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	21,7	78,3
Kobiety <i>Females</i>	100,0	38,1	61,9
16-24 lata 25-34	100,0	11,9	88,1
35-44	100,0	20,8	79,2
45-54	100,0	29,6	70,4
55-64	100,0	38,1	61,9
65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	41,9	58,1
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	50,9	49,1
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	46,0	54,0
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	23,7	76,3
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	14,8	85,2
		16,8	83,2

TABL. 38. PRACUJĄCY NAJEMNIE WEDŁUG RODZAJU UMOWY
EMPLOYEES BY TYPE OF CONTRACT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Rodzaj umowy Type of contract	
		na czas nieokreślony permanent employee contract	na czas określony temporary employee contract
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	71,5	28,5
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	74,0	26,0
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	66,5	33,5
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	72,0	28,0
Kobiety <i>Females</i>	100,0	70,8	29,2
16-24 lata	100,0	31,8	68,2
25-34	100,0	64,8	35,2
35-44	100,0	77,2	22,8
45-54	100,0	80,6	19,4
55-64	100,0	83,1	16,9
65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	69,3	30,7*
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	80,3	19,7
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	68,3	31,7
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	67,0	33,0
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	51,0	49,0

TABL. 39. PRACUJĄCY NAJEMNIE WEDŁUG WYMIARU CZASU PRACY
EMPLOYEES BY WORK TIME

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wymiar czasu pracy Work time	
		pełny full-time	niepełny part-time
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	94,6	5,4
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	94,1	5,9
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	95,5	4,5
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	97,0	3,0
Kobiety <i>Females</i>	100,0	91,7	8,3
16-24 lata	100,0	87,3	12,7
25-34	100,0	95,2	4,8
35-44	100,0	96,3	3,7
45-54	100,0	95,9	4,1
55-64	100,0	93,6	6,4
65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	70,0	30,0
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	95,4	4,6
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	94,3	5,7
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	95,4	4,6
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	86,2	13,8

**TABL. 40. PRACUJĄCY NAJEMNIE WEDŁUG LICZBY GODZIN PRZEPRACOWANYCH W CIĄGU TYGODNIA
W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY**
EMPLOYEES BY NUMBER OF HOURS WORKED WEEKLY IN THE MAIN WORKPLACE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Liczba godzin Number of hours				
		1-19 godz. 1-19 hours	20-39 godz. 20-39 hours	40 godz. 40 hours	41-60 godz. 41-60 hours	61-80 godz. 61-80 hours
		w %		in %		
OGÓŁEM	100,0	1,3	8,3	74,7	15,2	0,5*
TOTAL						
Miasta	100,0	1,4	9,4	74,1	14,4	0,7*
Urban areas						
Wieś	100,0	1,0*	6,2	76,1	16,5	.
Rural areas						
Mężczyźni	100,0	0,7*	4,2	72,6	21,8	0,7*
Males						
Kobiety	100,0	2,0	13,1	77,3	7,3	.
Females						
16-24 lata	100,0	.	13,5	70,9	13,6	-
25-34	100,0	1,1*	7,6	75,3	15,4	.
35-44	100,0	0,9*	6,9	75,3	16,6	.
45-54	100,0	.	8,1	75,6	15,0	.
55-64	100,0	1,9*	8,5	75,8	13,0	.
65 lat i więcej	100,0	.	29,2*	46,6	.	.
and more						
Wyższe	100,0	1,7	11,2	75,7	11,1	.
Higher						
Średnie	100,0	1,0*	6,9	76,4	14,9	.
Secondary						
Zasadnicze zawodowe	100,0	.	5,1	73,6	20,4	.
Elementary vocational						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	2,9*	12,1	63,4	20,8	.
Lower secondary; primary; no formal education						

**TABL. 41. PRACUJĄCY NAJEMNIE, KTÓRZY ZMIENILI PRACĘ, ZREZYGNOWALI Z NIEJ
LUB ZOSTALI ZWOLNIENI Z PRACY^a**
EMPLOYEES WHO CHANGED, RESIGNED OR WERE DISMISSED FROM WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zmiana pracy, rezygnacja lub zwolnienie z pracy Change, resignation or dismissal from work	
		tak yes	nie no
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	10,3	89,7
Miasta Urban areas	100,0	10,1	89,9
Wieś Rural areas	100,0	10,7	89,3
Mężczyźni Males	100,0	10,7	89,3
Kobiety Females	100,0	9,7	90,3
16-24 lata	100,0	21,1	78,9
25-34	100,0	14,1	85,9
35-44	100,0	8,4	91,6
45-54	100,0	7,3	92,7
55-64	100,0	4,5	95,5
65 lat i więcej and more	100,0	.	95,2
Wyższe Higher	100,0	9,0	91,0
Średnie Secondary	100,0	11,2	88,8
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	10,4	89,6
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	12,7	87,3

^a W ciągu ostatnich 12 miesięcy licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu.
^a In the last 12 months, as from the date of the interview.

TABL. 42. PRACUJĄCY NAJEMNIE WEDŁUG PRZYCZYŃ ZMIANY, REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z PRACY
EMPLOYEES BY REASONS FOR CHANGING, RESIGNATION OR DISMISSAL FROM WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Przyczyna zmiany, rezygnacji lub zwolnienia z pracy Reason for changing, resignation or dismissal from work		
		znalezienie lepszej pracy finding a better job	wygaśnięcie umowy, likwidacja zakładu, redukcja zatrudnienia termination of the contract, liquidation of the employment institution, reduction of staff	inne przyczyny ^a other reasons ^a
OGÓŁEM TOTAL	100,0	62,0	29,2	8,8
Miasta Urban areas	100,0	62,5	27,4	10,1
Wieś Rural areas	100,0	61,1	32,5	6,4*
Mężczyźni Males	100,0	63,9	29,7	6,4*
Kobiety Females	100,0	59,6	28,5	11,9
16-24 lata 16-24 years	100,0	68,6	27,0*	.
25-34 25-34	100,0	65,5	26,8	7,7*
35-44 35-44	100,0	62,1	26,8	11,1*
45-54 45-54	100,0	55,0	37,5	.
55-64 55-64	100,0	43,2*	37,8*	.
65 lat i więcej and more	100,0	-	.	.
Wyższe Higher	100,0	65,7	24,9	9,4*
Średnie Secondary	100,0	65,1	27,5	7,4*
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	55,8	34,9	9,3*
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	49,2*	38,5*	.

^a Kategoria ta obejmuje m.in. przejście na emeryturę, problemy zdrowotne, konieczność opieki nad dzieckiem, zmianę miejsca zamieszkania.

^a This category includes, inter alia, retirement, health problems, need to take care of a child, change in the place of residence.

TABL. 43. PRACUJĄCY NA WŁASNY RACHUNEK WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA
SELF-EMPLOYED PERSONS BY STATUS OF EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Pracujący na własny rachunek Self-employed		
		zatrudniający pracowników with employees	niezatrudniający pracowników without employees	pomagający członkowie rodzin family workers
		w %	in %	
OGÓŁEM TOTAL	100,0	17,3	72,9	9,8
Miasta Urban areas	100,0	28,5	67,7	3,8*
Wieś Rural areas	100,0	10,3	76,2	13,5
Mężczyźni Males	100,0	19,4	75,1	5,5
Kobiety Females	100,0	14,0	69,3	16,7
16-24 lata 16-24 years	100,0	.	48,3*	41,8*
25-34 25-34	100,0	19,5	72,7	7,8*
35-44 35-44	100,0	19,1	71,1	9,8
45-54 45-54	100,0	14,0	76,4	9,6
55-64 55-64	100,0	17,4	76,7	5,9*
65 lat i więcej and more	100,0	28,5*	64,2	.
Wyższe Higher	100,0	28,2	67,2	4,6*
Średnie Secondary	100,0	18,3	69,8	11,9
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	12,2	78,1	9,7
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	.	82,9	13,5*

TABL. 44. PRACUJĄCY NA WŁASNY RACHUNEK WEDŁUG WYMIARU CZASU PRACY
SELF-EMPLOYED PERSONS BY WORK TIME

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wymiar czasu pracy Work time	
		pełny full-time	niepełny part-time
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	90,0	10,0
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	90,8	9,2
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	89,4	10,6
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	94,0	6,0
Kobiety <i>Females</i>	100,0	83,4	16,6
16-24 lata	100,0	80,1	.
25-34	100,0	93,0	7,0*
35-44	100,0	91,6	8,4
45-54	100,0	90,2	9,8
55-64	100,0	90,6	9,4
65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	57,1	42,9*
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	90,8	9,2
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	90,6	9,4
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	89,3	10,7
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	87,6	12,4*

TABL. 45. PRACUJĄCY NA WŁASNY RACHUNEK WEDŁUG LICZBY GODZIN PRZEPRACOWANYCH W CIĄGU TYGODNIA W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY
SELF-EMPLOYED PERSONS BY NUMBER OF HOURS WORKED WEEKLY IN THE MAIN WORKPLACE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Liczba godzin Number of hours				
		1-19 godz. 1-19 hours	20-39 godz. 20-39 hours	40 godz. 40 hours	41-60 godz. 41-60 hours	61-80 godz. 61-80 hours
		w %		in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	1,5*	14,7	32,8	48,2	2,8
Miasta	100,0	.	13,7	36,9	44,7	.
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	1,4*	15,2	30,2	50,5	2,7*
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	.	9,0	29,0	57,7	3,8
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	3,1*	23,9	39,0	32,8	.
<i>Females</i>						
16-24 lata	100,0	.	24,0*	35,8*	34,2*	.
25-34	100,0	.	15,1*	34,3	47,0	.
35-44	100,0	.	11,8	32,8	50,8	2,6*
45-54	100,0	.	13,8	33,4	48,2	.
55-64	100,0	.	15,1	29,8	52,2	.
65 lat i więcej	100,0	.	35,4*	33,1*	22,1*	-
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	.	16,4	39,5	39,7	.
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	.	13,6	32,4	49,0	3,8*
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	.	13,6	29,4	53,3	2,3*
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	.	18,4*	30,0	48,2	.
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 46. BEZROBOTNI KTÓRZY ZMIENILI PRACĘ, ZREZYGNOWALI Z NIEJ LUB ZOSTALI ZWOLNIENI Z PRACY^a
UNEMPLOYED PERSONS WHO CHANGED, RESIGNED OR WERE DISMISSED FROM WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zmiana pracy, rezygnacja lub zwolnienie z pracy Change, resignation or dismissal from work	
		tak yes	nie no
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	85,4	14,6
Miasta Urban areas	100,0	87,6	12,4*
Wieś Rural areas	100,0	82,0	18,0*
Mężczyźni Males	100,0	87,6	12,4*
Kobiety Females	100,0	83,2	16,8*
16-24 lata 16-24 years	100,0	79,4*	.
25-34 25-34	100,0	94,6	.
35-44 35-44	100,0	80,3	.
45-54 45-54	100,0	89,3	.
55-64 55-64	100,0	78,1	.
65 lat i więcej and more	100,0	-	.
Wyższe Higher	100,0	92,4*	.
Średnie Secondary	100,0	77,5	22,5*
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	87,4	12,6*
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	91,9*	.

a W ciągu ostatnich 12 miesięcy licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu.

a In the last 12 months, as from the date of the interview.

TABL. 47. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ, U KTÓRYCH WYSTĄPIŁ W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT OKRES BEZROBOCIA ^a
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE IN WHOM THE PERIOD OF UNEMPLOYMENT OCCURRED IN THE LAST 5 YEARS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wystąpienie okresu bezrobocia Occurrence of the period of unemployment	
		tak yes	nie no
	w %	in %	
OGÓŁEM TOTAL	100,0	14,7	85,3
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	15,2	84,8
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	13,9	86,1
Mężczyźni <i>Males</i>	100,0	14,2	85,8
Kobiety <i>Females</i>	100,0	15,1	84,9
16-24 lata <i>16-24 years</i>	100,0	17,7	82,3
25-34 <i>25-34</i>	100,0	26,6	73,4
35-44 <i>35-44</i>	100,0	17,7	82,3
45-54 <i>45-54</i>	100,0	15,6	84,4
55-64 <i>55-64</i>	100,0	12,5	87,5
65 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	1,1	98,9
Wyższe <i>Higher</i>	100,0	13,0	87,0
Średnie <i>Secondary</i>	100,0	15,9	84,1
Zasadnicze zawodowe <i>Elementary vocational</i>	100,0	17,6	82,4
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia <i>Lower secondary; primary; no formal education</i>	100,0	10,4	89,6

a Brano pod uwagę okres bezrobocia występujący w ciągu ostatnich 5 lat licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu.

a Account was taken of the period of unemployment which occurred in the last 5 years as from the date of the interview.

TABL. 48. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG DŁUGOŚCI TRWANIA OSTATNIEGO OKRESU BEZROBOCIA ^a
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY DURATION OF THE LAST PERIOD OF UNEMPLOYMENT ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Długość trwania ostatniego bezrobocia Duration of the last period of unemployment		
		1-12 miesięcy 1-12 months	13-36 miesięcy 13-36 months	37-60 miesięcy 37-60 months
		w %	in %	
OGÓŁEM TOTAL	100,0	63,2	23,3	13,5
Miasta Urban areas	100,0	65,4	22,4	12,2
Wieś Rural areas	100,0	59,8	24,7	15,5
Mężczyźni Males	100,0	67,8	21,4	10,8
Kobiety Females	100,0	59,3	24,9	15,8
16-24 lata 16-24 years	100,0	72,6	23,6	3,8*
25-34 25-34 years	100,0	69,8	21,1	9,1
35-44 35-44 years	100,0	62,1	23,2	14,7
45-54 45-54 years	100,0	57,7	25,9	16,4
55-64 55-64 years	100,0	50,1	24,0	25,9
65 lat i więcej and more	100,0	37,3*	36,9*	25,8*
Wyższe Higher	100,0	76,0	17,9	6,1*
Średnie Secondary	100,0	65,2	24,7	10,1
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	56,1	25,3	18,6
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	53,7	23,0	23,3

^a Brano pod uwagę okres bezrobocia występujący w ciągu ostatnich 5 lat licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu.

^a Account was taken of the period of unemployment which occurred in the last 5 years as from the date of the interview.

TABL. 49. BEZROBOTNI WEDŁUG DŁUGOŚCI TRWANIA OSTATNIEGO OKRESU BEZROBOCIA ^a
UNEMPLOYED PERSONS BY DURATION OF THE LAST PERIOD OF UNEMPLOYMENT ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Długość trwania ostatniego bezrobocia Duration of the last period of unemployment		
		1-12 miesięcy 1-12 months	13-36 miesięcy 13-36 months	37-60 miesięcy 37-60 months
		w %	in %	
OGÓŁEM TOTAL	100,0	48,0	28,5	23,6
Miasta Urban areas	100,0	48,0	28,6	23,4
Wieś Rural areas	100,0	48,0	28,2	23,8
Mężczyźni Males	100,0	48,0	29,7	22,3
Kobiety Females	100,0	47,9	27,4	24,7
16-24 lata 16-24 years	100,0	70,3	25,4*	.
25-34 25-34 years	100,0	55,9	22,4	21,7
35-44 35-44 years	100,0	42,0	33,8	24,2
45-54 45-54 years	100,0	42,4	31,1	26,5
55-64 55-64 years	100,0	36,5	28,4	35,1
65 lat i więcej and more	100,0	.	.	.
Wyższe Higher	100,0	63,6	24,8*	.
Średnie Secondary	100,0	51,5	31,4	17,1
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	41,4	27,6	31,0
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	43,4	26,9	29,7

^a Brano pod uwagę okres bezrobocia występujący w ciągu ostatnich 5 lat licząc od dnia przeprowadzenia wywiadu.

^a Account was taken of the period of unemployment which occurred in the last 5 years as from the date of the interview.

TABL. 50. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WEDŁUG GRUP KWINTYLOWYCH
AGED 16 YEARS AND MORE BY BY QUINTILE GROUP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Grupa kwintylowa Quintile group				
		I grupa kwintylowa I quintile group	II grupa kwintylowa II quintile group	III grupa kwintylowa III quintile group	IV grupa kwintylowa IV quintile group	V grupa kwintylowa V quintile group
		w %		in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
16-29 lat	100,0	23,3	20,0	18,5	20,1	18,2
30-44	100,0	17,1	17,9	18,2	20,7	26,1
45-59	100,0	22,1	17,7	18,9	19,1	22,3
60-74	100,0	21,4	21,5	21,5	20,4	15,3
75 lat i więcej and more	100,0	20,1	26,0	22,7	19,0	12,2
Wyższe Higher	100,0	6,7	10,1	13,6	25,4	44,2
Średnie Secondary	100,0	18,0	18,5	22,1	22,1	19,2
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	26,6	24,6	22,2	16,9	9,7
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	35,4	27,7	18,1	13,0	5,9

TABL. 51 OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WEDŁUG GRUP WIEKU
AGED 16 YEARS AND MORE BY AGE GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Grupy wieku Age groups				
		16-29 lat	30-44	45-59	60-74	75 lat i więcej and more
		w %		in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	19,4	28,0	23,2	20,4	8,9
Wyższe Higher	100,0	18,6	47,7	17,6	11,3	4,8
Średnie Secondary	100,0	24,1	26,5	22,4	20,4	6,6
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	8,0	24,5	37,2	25,6	4,7
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	27,7	10,2	12,3	25,0	24,8

TABL. 52. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG SAMOOCENY STANU ZDROWIA
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY SELF-PERCEIVED HEALTH

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Samooceńa stanu zdrowia Self-perceived health				
		bardzo dobre very good	dobrze good	takie sobie, ani dobre ani złe fair, neither good, nor bad	złe bad	bardzo złe very bad
		w %		in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	17,3	43,3	26,4	10,4	2,5
Miasta	100,0	18,2	43,5	25,9	9,7	2,7
Urban areas						
Wieś	100,0	16,0	43,1	27,3	11,3	2,3
Rural areas						
Mężczyźni	100,0	19,6	44,7	24,1	9,3	2,4
Males						
Kobiety	100,0	15,3	42,0	28,6	11,4	2,7
Females						
16-29 lat	100,0	43,2	46,4	8,2	1,9	.
30-44	100,0	23,9	59,0	13,3	2,9	0,8*
45-59	100,0	7,2	48,1	33,2	10,1	1,4
60-74	100,0	2,6	27,2	47,3	18,2	4,6
75 lat i więcej	100,0	0,6*	11,8	41,9	34,8	10,8
and more						
Wyższe	100,0	26,4	52,3	16,6	3,9	0,8
Higher						
Średnie	100,0	18,0	46,3	25,6	8,1	2,0
Secondary						
Zasadnicze zawodowe	100,0	9,7	42,0	33,0	12,6	2,6
Elementary vocational						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	15,1	27,5	31,5	20,1	5,8
Lower secondary; primary; no formal education						
I grupa kwintylowa	100,0	14,6	37,2	28,5	15,3	4,4
I quintile group						
II grupa kwintylowa	100,0	14,8	39,2	29,7	13,2	3,0
II quintile group						
III grupa kwintylowa	100,0	16,2	41,2	28,9	10,9	2,7
III quintile group						
IV grupa kwintylowa	100,0	19,2	45,9	25,4	7,6	1,8
IV quintile group						
V grupa kwintylowa	100,0	21,8	53,1	19,7	4,7	0,8
V quintile group						

TABL. 53. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA DŁUGOTRWAŁYCH PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH ORAZ OGRANICZEŃ W WYKONYWANIU CZYNNOŚCI
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY OCCURRENCE OF LONGSTANDING HEALTH PROBLEMS AND LIMITATION IN ACTIVITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Długotrwałe problemy zdrowotne Longstanding health problems		Ograniczenie zdolności do wykonywania czynności Limitation in activities		
		tak yes	nie no	poważnie ograniczona severely limited	ograniczona, ale niezbyt poważnie limited but not severely	bez ograniczeń not limited
		w %		in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	37,5	62,5	7,2	15,9	76,9
Miasta Urban areas	100,0	39,1	60,9	7,5	15,5	76,9
Wieś Rural areas	100,0	35,1	64,9	6,7	16,4	76,9
Mężczyźni Males	100,0	33,8	66,2	7,3	13,7	79,0
Kobiety Females	100,0	40,9	59,1	7,1	17,8	75,1
16-29 lat	100,0	14,8	85,2	2,2	4,8	93,0
30-44	100,0	19,7	80,3	3,0	6,8	90,2
45-59	100,0	39,6	60,4	5,9	16,9	77,2
60-74	100,0	61,8	38,2	11,2	27,7	61,1
75 lat i więcej and more	100,0	81,7	18,3	25,6	38,0	36,3
Wyższe Higher	100,0	27,9	72,1	3,0	9,3	87,7
Średnie Secondary	100,0	35,2	64,8	6,4	14,0	79,6
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	40,6	59,4	7,5	18,7	73,8
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	50,4	49,6	13,8	24,1	62,1
I grupa kwintylowa I quintile group	100,0	41,2	58,8	9,6	20,1	70,3
II grupa kwintylowa II quintile group	100,0	41,3	58,7	9,0	18,1	72,9
III grupa kwintylowa III quintile group	100,0	38,3	61,7	7,4	16,7	75,9
IV grupa kwintylowa IV quintile group	100,0	36,0	64,0	6,0	14,0	80,0
V grupa kwintylowa V quintile group	100,0	30,9	69,1	4,1	10,4	85,6

TABL. 54. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POTRZEBY SKORZYSTANIA Z USŁUG ZDROWOTNYCH I STOMATOLOGICZNYCH
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY NEED TO USE HEALTHCARE AND DENTAL SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Potrzeba skorzystania z usług Need for using services			
		opieki zdrowotnej healthcare		dentystycznych lub ortodontycznych dental or orthodontic	
		co najmniej raz wystąpiła taka potrzeba such a need occurred at least once	nie było takiej potrzeby no such need	co najmniej raz wystąpiła taka potrzeba such a need occurred at least once	nie było takiej potrzeby no such need
		w %	in %		
OGÓŁEM	100,0	65,5	34,5	36,8	63,2
TOTAL					
Miasta	100,0	67,9	32,1	41,4	58,6
Urban areas					
Wieś	100,0	61,9	38,1	30,0	70,0
Rural areas					
Mężczyźni	100,0	59,0	41,0	33,6	66,4
Males					
Kobiety	100,0	71,4	28,6	39,8	60,2
Females					
16-29 lat	100,0	53,8	46,2	44,5	55,5
30-44	100,0	58,5	41,5	44,0	56,0
45-59	100,0	66,7	33,3	38,4	61,6
60-74	100,0	77,2	22,8	27,8	72,2
75 lat i więcej	100,0	83,2	16,8	14,4	85,6
and more					
Wyższe	100,0	67,4	32,6	52,0	48,0
Higher					
Średnie	100,0	64,5	35,5	39,7	60,3
Secondary					
Zasadnicze zawodowe	100,0	63,4	36,6	28,0	72,0
Elementary vocational					
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	68,0	32,0	24,0	76,0
Lower secondary; primary; no formal education					
I grupa kwintylowa	100,0	60,4	39,6	27,6	72,4
I quintile group					
II grupa kwintylowa	100,0	66,1	33,9	33,6	66,4
II quintile group					
III grupa kwintylowa	100,0	68,2	31,8	34,6	65,4
III quintile group					
IV grupa kwintylowa	100,0	66,2	33,8	40,3	59,7
IV quintile group					
V grupa kwintylowa	100,0	66,8	33,2	48,1	51,9
V quintile group					
Osoba bez niepełnosprawności prawnej	100,0	63,0	37,0	37,6	62,4
Person without legal disability					
Osoba z niepełnosprawnością prawną	100,0	84,7	15,3	30,9	69,1
Person with legal disability					

TABL. 55. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG ZASPOKOJENIA POTRZEB W ZAKRESIE USŁUG ZDROWOTNYCH I STOMATOLOGICZNYCH ^a
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY MEETING NEEDS WITH REGARD TO HEALTHCARE AND DENTAL SERVICES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zaspokojenie potrzeb w zakresie usług Meeting the needs with regard to services					
		opieki zdrowotnej healthcare			dentystycznych lub ortodontycznych dental or orthodontic		
		za każdym razem every time	raz nie zaspokojono potrzeby need was not met once	więcej niż raz nie zaspokojono potrzeby need was not met more than once	za każdym razem every time	raz nie zaspokojono potrzeby need was not met once	więcej niż raz nie zaspokojono potrzeby need was not met more than once
w %		in %		w %		in %	
OGÓŁEM	100,0	88,4	7,4	4,2	88,9	7,1	3,9
TOTAL							
Miasta	100,0	87,6	8,0	4,4	88,6	7,3	4,0
Urban areas							
Wieś	100,0	89,7	6,4	3,9	89,6	6,7	3,8
Rural areas							
Mężczyźni	100,0	87,0	8,2	4,8	86,6	8,2	5,2
Males							
Kobiety	100,0	89,5	6,7	3,8	90,8	6,3	2,9
Females							
16-29 lat	100,0	90,3	6,0	3,7	91,7	6,3	2,0*
30-44	100,0	86,2	8,9	4,9	89,6	6,5	3,9
45-59	100,0	85,1	9,4	5,5	87,1	7,9	5,0
60-74	100,0	90,9	6,1	3,0	86,7	8,0	5,3
75 lat i więcej	100,0	92,3	4,4	3,3	86,8	9,1*	.
and more							
Wyższe	100,0	87,6	7,5	4,9	94,1	4,4	1,4*
Higher							
Średnie	100,0	89,6	6,8	3,6	89,7	6,6	3,7
Secondary							
Zasadnicze zawodowe	100,0	87,0	8,6	4,4	81,6	11,0	7,4
Elementary vocational							
Gimnazjalne; podstawowe; bez wyszktałenia	100,0	89,2	6,5	4,3	84,1	10,0	5,9
Lower secondary; primary; no formal education							
I grupa kwintylowa	100,0	86,1	8,0	5,9	81,4	11,2	7,4
I quintile group							
II grupa kwintylowa	100,0	88,7	6,8	4,5	86,0	9,6	4,5
II quintile group							
III grupa kwintylowa	100,0	88,4	7,7	3,8	86,9	8,1	5,1
III quintile group							
IV grupa kwintylowa	100,0	90,8	6,3	2,9	93,2	4,3	2,5
IV quintile group							
V grupa kwintylowa	100,0	87,9	8,0	4,1	93,3	4,8	2,0
V quintile group							
Osoba bez niepełnosprawności prawnej	100,0	88,3	7,4	4,3	89,6	6,9	3,5*
Person without legal disability							
Osoba z niepełnosprawnością prawną	100,0	89,2	7,1	3,7	83,0	9,2	7,8*
Person with legal disability							

a Dotyczy osób, które potrzebowały skorzystać z danego rodzaju usług (zdrowotnych lub stomatologicznych).

a Concerns people who needed to use a given type of services (healthcare or dental).

TABL. 56. GŁÓWNA PRZYCZYNA NIEZASPOKOJONYCH POTRZEB OSÓB W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ W ZAKRESIE USŁUG ZDROWOTNYCH I STOMATOLOGICZNYCH WEDŁUG PŁCI
MAIN REASON FOR UNMET NEEDS OF PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE WITH REGARD TO HEALTHCARE AND DENTAL SERVICES, BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Niezaspokojone potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej <i>Unmet needs with regard to healthcare service</i>			Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług dentystycznych i ortodontycznych <i>Unmet needs with regard to dental or orthodontic services</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
	w %			in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nie było mnie na to stać	8,9	8,0	9,8	34,3	26,5	43,1
<i>Could not afford to</i>						
Lista oczekujących	29,4	26,8	31,8	15,6	14,0	17,4
<i>Waiting list</i>						
Brak czasu	18,4	19,5	17,4	14,0	14,8	13,2
<i>Lack of time</i>						
Zbyt duża odległość/brak środka transportu	3,9	3,1*	4,7	.	.	.
<i>Too far to travel/no means of transportation</i>						
Obawa przed badaniem, leczeniem ...	4,7	6,2	3,2*	16,8	23,2	9,6
<i>Fear of treatment</i>						
Wolałem(am) poczekać	29,3	30,8	27,9	11,3	13,0	9,4*
<i>I preferred to wait</i>						
Nie znam żadnego dobrego lekarza
<i>Don't know any good doctor</i>						
Inne powody	4,1	4,4*	3,8*	6,0	6,8*	5,1*
<i>Other reasons</i>						

TABL. 57. GŁÓWNA PRZYCZYNA NIEZASPOKOJONYCH POTRZEB OSÓB W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ W ZAKRESIE USŁUG ZDROWOTNYCH I STOMATOLOGICZNYCH WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA
MAIN REASON FOR UNMET NEEDS OF PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE WITH REGARD TO HEALTHCARE AND DENTAL SERVICES, BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Niezaspokojone potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej <i>Unmet needs with regard to healthcare services</i>			Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług dentystycznych i ortodontycznych <i>Unmet needs with regard to dental or orthodontic services</i>		
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>
	w %			in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nie było mnie na to stać	8,9	7,9	10,9	34,3	32,5	38,4
<i>Could not afford to</i>						
Lista oczekujących	29,4	33,1	22,1	15,6	18,3	9,5*
<i>Waiting list</i>						
Brak czasu	18,4	19,3	16,7	14,0	13,7	14,9
<i>Lack of time</i>						
Zbyt duża odległość/brak środka transportu	3,9	2,7*	6,4	.	.	.
<i>Too far to travel/no means of transportation</i>						
Obawa przed badaniem, leczeniem ...	4,7	4,3*	5,3*	16,8	15,9	18,9
<i>Fear of treatment</i>						
Wolałem(am) poczekać	29,3	26,6	34,6	11,3	11,6	10,5*
<i>I preferred to wait</i>						
Nie znam żadnego dobrego lekarza
<i>Don't know any good doctor</i>						
Inne powody	4,1	4,5	3,2*	6,0	6,2*	5,7*
<i>Other reasons</i>						

TABL. 58 GŁÓWNA PRZYCZYNA NIEZASPOKOJONYCH POTRZEB OSÓB W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ W ZAKRESIE USŁUG ZDROWOTNYCH WEDŁUG NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI PRAWNEJ
MAIN REASON FOR UNMET NEEDS OF PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE WITH REGARD TO HEALTHCARE, BY LEGAL DISABILITY STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Niezaspokojone potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej <i>Unmet needs with regard to healthcare services</i>		
	ogółem <i>total</i>	osoba z niepełnosprawnością prawną <i>person with legal disability</i>	osoba bez niepełnosprawności prawnej <i>person without legal disability</i>
		w %	<i>in %</i>
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0
Nie było mnie na to stać <i>Could not afford to</i>	8,9	17,2*	7,6
Lista oczekujących <i>Waiting list</i>	29,4	39,1	27,8
Brak czasu <i>Lack of time</i>	18,4	.	20,7
Zbyt duża odległość/brak środka transportu <i>Too far to travel/no means of transportation</i>	3,9	9,3*	3,1
Obawa przed badaniem, leczeniem <i>Fear of treatment</i>	4,7	.	4,7
Wolałem(am) poczekać <i>I preferred to wait</i>	29,3	19,3	30,8
Nie znam żadnego dobrego lekarza <i>Don't know any good doctor</i>	1,4	.	.
Inne powody <i>Other reasons</i>	4,1	.	3,7

TABL. 59. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG CHARAKTERU GŁÓWNEGO ZAJĘCIA
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY TYPE OF MAIN OCCUPATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Charakter głównego zajęcia type of main occupation			
		przeważnie siedzące mostly sitting	przeważnie stojące mostly standing	wymaga przeważnie chodzenia lub umiarkowa- nego wysiłku fizycznego mostly walking or tasks of moderate physical effort	wymaga przeważnie dużego wysiłku fizycznego mostly heavy labour or physically demanding work
		w %	in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	39,7	8,8	41,2	10,3
Miasta	100,0	44,9	9,4	38,2	7,5
Urban areas					
Wieś	100,0	31,9	7,9	45,7	14,5
Rural areas					
Mężczyźni	100,0	37,1	7,9	38,5	16,4
Males					
Kobiety	100,0	42,1	9,6	43,7	4,7
Females					
16-29 lat	100,0	46,8	11,1	33,4	8,7
30-44	100,0	33,6	11,2	40,1	15,1
45-59	100,0	29,4	10,1	45,6	14,8
60-74	100,0	40,5	4,6	51,2	3,7*
75 lat i więcej	100,0	70,2	1,7*	27,1	1,1*
and more					
Wyższe	100,0	56,0	8,8	32,2	3,0
Higher					
Średnie	100,0	33,3	9,8	46,3	10,7
Secondary					
Zasadnicze zawodowe	100,0	24,7	10,5	46,4	18,5
Elementary vocational					
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	52,6	4,4	35,4	7,6
Lower secondary; primary; no formal education					
I grupa kwintylowa	100,0	35,6	6,7	44,2	13,5
I quintile group					
II grupa kwintylowa	100,0	35,8	9,6	43,3	11,3
II quintile group					
III grupa kwintylowa	100,0	35,4	9,4	44,5	10,8
III quintile group					
IV grupa kwintylowa	100,0	42,2	9,9	38,6	9,4
IV quintile group					
V grupa kwintylowa	100,0	49,2	8,5	35,6	6,7
V quintile group					

TABL. 60. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG PODEJMOWANIA AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ NIEZWIĄZANEJ Z GŁÓWNYM ZAJĘCIEM
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY TAKING PHYSICAL ACTIVITIES NOT RELATED TO THE MAIN OCCUPATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podejmowanie aktywności fizycznej Taking physical activities	
		tak yes	nie no
		w %	in %
OGÓŁEM TOTAL	100,0	72,5	27,5
Miasta Urban areas	100,0	76,1	23,9
Wieś Rural areas	100,0	67,0	33,0
Mężczyźni Males	100,0	72,6	27,4
Kobiety Females	100,0	72,3	27,7
16-29 lat	100,0	84,5	15,5
30-44	100,0	76,7	23,3
45-59	100,0	69,4	30,6
60-74	100,0	67,9	32,1
75 lat i więcej and more	100,0	51,5	48,5
Wyższe Higher	100,0	84,4	15,6
Średnie Secondary	100,0	75,5	24,5
Zasadnicze zawodowe Elementary vocational	100,0	64,5	35,5
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia Lower secondary; primary; no formal education	100,0	62,3	37,7
I grupa kwintylowa I quintile group	100,0	66,5	33,5
II grupa kwintylowa II quintile group	100,0	67,9	32,1
III grupa kwintylowa III quintile group	100,0	71,6	28,4
IV grupa kwintylowa IV quintile group	100,0	75,1	24,9
V grupa kwintylowa V quintile group	100,0	81,2	18,8

TABL. 61. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG CZĘSTOŚCI SPOŻYWANIA OWOCÓW
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY FREQUENCY OF FRUIT CONSUMPTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Częstość spożywania owoców Frequency of fruit consumption					
		2 razy dziennie lub częściej twice a day or more	1 raz dziennie once a day	4-6 razy w tygodniu 4 to 6 times a week	1-3 razy w tygodniu 1 to 3 times a week	rzadziej niż 1 raz w tygodniu less than once a week	nigdy never
		w %			in %		
OGÓŁEM	100,0	16,0	41,7	19,1	17,1	5,1	1,0
TOTAL							
Miasta	100,0	17,5	43,6	17,0	16,0	4,7	1,2
Urban areas							
Wieś	100,0	13,8	38,8	22,3	18,9	5,6	0,7
Rural areas							
Mężczyźni	100,0	12,8	38,9	20,8	19,9	6,3	1,2
Males							
Kobiety	100,0	18,9	44,2	17,6	14,6	3,9	0,8
Females							
16-29 lat	100,0	19,9	41,6	19,7	14,7	3,4	0,7*
30-44	100,0	18,6	41,9	18,4	16,2	4,2	0,7*
45-59	100,0	14,3	40,9	19,6	18,2	5,9	1,2
60-74	100,0	13,2	42,5	18,9	17,5	6,5	1,3
75 lat i więcej	100,0	10,3	41,2	19,4	21,9	6,1	1,2*
and more							
Wyższe	100,0	23,2	46,3	16,1	11,6	2,3	0,5*
Higher							
Średnie	100,0	16,8	43,8	18,3	15,9	4,2	1,0
Secondary							
Zasadnicze zawodowe	100,0	11,7	38,0	22,1	20,0	6,9	1,3
Elementary vocational							
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	11,1	36,7	20,4	22,7	7,9	1,1
Lower secondary; primary; no formal education							
I grupa kwintylowa	100,0	10,1	36,0	21,4	22,9	8,2	1,4
I quintile group							
II grupa kwintylowa	100,0	11,6	41,3	21,5	18,1	6,6	0,8
II quintile group							
III grupa kwintylowa	100,0	17,1	41,8	18,7	17,5	4,2	0,8*
III quintile group							
IV grupa kwintylowa	100,0	19,1	43,2	18,9	14,2	3,7	1,0
IV quintile group							
V grupa kwintylowa	100,0	22,2	46,2	15,1	12,9	2,6	1,0*
V quintile group							

TABL. 62 OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG CZĘSTOŚCI SPOŻYWANIA WARZYW
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY FREQUENCY OF VEGETABLES CONSUMPTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Częstość spożywania warzyw Frequency of vegetables consumption					
		2 razy dziennie lub częściej twice a day or more	1 raz dziennie once a day	4-6 razy w tygodniu 4 to 6 times a week	1-3 razy w tygodniu 1 to 3 times a week	rzadziej niż 1 raz w tygodniu less than once a week	nigdy never
		w %			in %		
OGÓŁEM	100,0	15,5	45,1	20,8	15,4	2,8	0,4
TOTAL							
Miasta	100,0	17,2	46,4	19,0	14,2	2,7	0,6
Urban areas							
Wieś	100,0	13,1	43,1	23,5	17,1	3,1	0,2*
Rural areas							
Mężczyźni	100,0	12,5	43,8	22,3	17,2	3,8	0,5
Males							
Kobiety	100,0	18,3	46,2	19,4	13,7	2,0	0,4
Females							
16-29 lat	100,0	17,8	44,9	21,4	13,4	2,2	0,3*
30-44	100,0	18,2	46,0	19,1	13,9	2,5	.
45-59	100,0	14,3	45,2	21,3	16,1	2,7	0,4*
60-74	100,0	12,7	45,1	21,3	16,5	3,7	0,7
75 lat i więcej	100,0	11,5	42,1	22,5	19,6	3,6	.
and more							
Wyższe	100,0	22,8	49,6	16,7	9,8	1,0	.
Higher							
Średnie	100,0	16,1	46,6	20,4	14,1	2,4	0,4*
Secondary							
Zasadnicze zawodowe	100,0	11,8	42,1	23,9	17,6	4,0	0,5*
Elementary vocational							
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	10,1	40,4	22,4	22,0	4,4	0,7*
Lower secondary; primary; no formal education							
I grupa kwintylowa	100,0	10,3	39,4	23,5	21,2	5,0	0,7*
I quintile group							
II grupa kwintylowa	100,0	11,3	43,7	23,6	17,3	3,5	0,6*
II quintile group							
III grupa kwintylowa	100,0	16,8	43,6	22,2	14,9	2,2	0,3*
III quintile group							
IV grupa kwintylowa	100,0	16,7	48,3	19,9	12,9	1,9	0,3*
IV quintile group							
V grupa kwintylowa	100,0	22,5	50,4	14,8	10,4	1,5	.
V quintile group							

TABL. 63. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG INDEKSU MASY CIAŁA (BMI)
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY BODY MASS INDEX (BMI)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Indeks masy ciała Body mass index (BMI)			
		niedowaga (BMI poniżej 18,49) underweight (BMI below 18,49)	waga w normie (BMI 18,50-24,99) normal weight (BMI 18,50-24,99)	nadwaga (BMI 25,00-29,99) overweight (BMI 25,00-29,99)	otyłość (BMI 30,00 i więcej) obesity (BMI 30,00 and more)
		w %		in %	
OGÓŁEM	100,0	2,2	43,3	38,4	16,1
TOTAL					
Miasta	100,0	2,6	43,9	38,1	15,5
Urban areas					
Wieś	100,0	1,7	42,4	38,8	17,1
Rural areas					
Mężczyźni	100,0	0,8	36,0	46,1	17,1
Males					
Kobiety	100,0	3,5	50,0	31,2	15,3
Females					
16-29 lat	100,0	6,1	66,7	22,6	4,6
30-44	100,0	2,2	49,1	36,5	12,2
45-59	100,0	0,8	35,0	44,8	19,3
60-74	100,0	0,5*	27,0	45,9	26,7
75 lat i więcej	100,0	1,2*	32,7	44,6	21,5
and more					
Wyższe	100,0	2,8	51,8	34,8	10,6
Higher					
Średnie	100,0	2,2	43,5	38,6	15,7
Secondary					
Zasadnicze zawodowe	100,0	1,0	35,2	44,0	19,9
Elementary vocational					
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	3,2	43,5	34,4	18,9
Lower secondary; primary; no formal education					
I grupa kwintylowa	100,0	2,4	46,0	35,4	16,2
I quintile group					
II grupa kwintylowa	100,0	2,3	42,0	38,2	17,5
II quintile group					
III grupa kwintylowa	100,0	1,9	41,5	39,1	17,4
III quintile group					
IV grupa kwintylowa	100,0	2,2	41,9	39,8	16,1
IV quintile group					
V grupa kwintylowa	100,0	2,3	45,0	39,3	13,5
V quintile group					

TABL. 64. DZIECI PONIŻEJ 16 ROKU ŻYCIA WEDŁUG OCENY STANU ZDROWIA
CHILDREN UNDER 16 YEARS BY HEALTH STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ocena stanu zdrowia Health assessment				
		bardzo dobre very good	dobrze good	takie sobie, ani dobre ani złe fair, neither good, nor bad	złe bad	bardzo złe very bad
		w %		in %		
OGÓŁEM	100,0	55,4	38,1	5,3	1,0	.
TOTAL						
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>						
miasta	100,0	55,0	37,9	5,6	1,3*	.
<i>urban areas</i>						
wieś	100,0	56,0	38,4	4,8	0,6*	.
<i>rural areas</i>						
Płeć: <i>Sex:</i>						
chłopcy	100,0	55,2	37,6	5,9	1,1*	.
<i>boys</i>						
dziewczynki	100,0	55,6	38,6	4,7	0,9*	.
<i>girls</i>						
Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Children at risk of poverty or social exclusion:</i>						
nie	100,0	57,3	37,0	4,8	0,9*	.
<i>no</i>						
tak	100,0	46,0	43,8	8,0	.	.
<i>yes</i>						

TABL. 65. DZIECI PONIŻEJ 16 ROKU ŻYCIA WEDŁUG OGRANICZEŃ W WYKONYWANIU CZYNNOŚCI
CHILDREN UNDER 16 YEARS BY LIMITATION IN ACTIVITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Ograniczenie zdolności do wykonywania czynności <i>Limitation in activities</i>		
		poważnie ograniczona <i>severely limited</i>	ograniczona, ale niezbyt poważnie <i>limited but not severely</i>	bez ograniczeń <i>not limited</i>
		w %	in %	
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	100,0	1,0	2,6	96,4
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>				
miasta <i>urban areas</i>	100,0	1,0*	3,2	95,8
wieś <i>rural areas</i>	100,0	0,9*	1,9	97,2
Płeć: <i>Sex:</i>				
chłopcy <i>boys</i>	100,0	1,1*	3,3	95,6
dziewczynki <i>girls</i>	100,0	0,9*	1,9	97,2
Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: : <i>Children at risk of poverty or social exclusion</i>				
nie <i>no</i>	100,0	0,9*	2,5	96,6
tak <i>yes</i>	100,0	.	3,3*	95,4

TABL. 66. DZIECI W WIEKU 7-15 LAT WEDŁUG CZASU POŚWIĘCANEGO NA AKTYWNOŚĆ FIZYCZNĄ
CHILDREN IN AGE 7-15 YEARS BY TIME SPENDING ON PHYSICAL ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Aktywność fizyczna Physical activity					
		0 godzin 0 hours	poniżej 4 godzin less than 4 hours	od 4 godzin do 6 godzin 50 minut from 4 hours to 6 hours 50 minutes	od 7 godzin do 9 godzin 50 minut from 7 hours to 9 hours 50 minutes	od 10 godzin do 12 godzin 50 minut from 10 hours to 12 hours 50 minutes	powyżej 13 godzin over 13 hours
		w %		in %			
OGÓŁEM TOTAL	100,0	0,7*	16,4	29,4	15,8	20,1	17,5
Miejsce zamieszkania: Place of residence:							
miasta urban areas	100,0	.	14,3	28,4	17,0	19,8	19,6
wieś rural areas	100,0	.	19,4	30,8	14,1	20,6	14,6
Płeć: Sex:							
chłopcy boys	100,0	.	14,3	27,8	16,7	19,8	20,7
dziewczynki girls	100,0	.	18,7	31,0	14,8	20,5	14,1
Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: Children at risk of poverty or social exclusion:							
nie no	100,0	.	16,7	30,2	15,5	20,0	17,1
tak yes	100,0	.	15,5	25,9	17,3	20,8	19,3

TABL. 67. DZIECI W WIEKU 1-15 LAT WEDŁUG CZĘSTOŚCI SPOŻYWANIA OWOCÓW
CHILDREN IN AGE 1-15 YEARS BY FREQUENCY OF FRUITS CONSUMPTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Częstość spożywania owoców Frequency of fruit consumption					
		2 razy dziennie lub częściej twice a day or more	1 raz dziennie once a day	4-6 razy w tygodniu 4 to 6 times a week	1-3 razy w tygodniu 1 to 3 times a week	rzadziej niż 1 raz w tygodniu less than once a week	nigdy never
		w %			in %		
OGÓŁEM	100,0	30,8	45,7	14,6	7,0	1,3	0,6
TOTAL							
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>							
miasta	100,0	33,2	45,5	12,8	6,3	1,2*	0,8
<i>urban areas</i>							
wieś	100,0	27,4	46,0	17,0	7,9	1,4*	0,3*
<i>rural areas</i>							
Płeć: <i>Sex:</i>							
chłopcy	100,0	30,0	44,6	15,2	7,7	1,6	0,9
<i>boys</i>							
dziewczynki	100,0	31,6	46,9	13,9	6,3	1,0*	0,3*
<i>girls</i>							
Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Children at risk of poverty or social exclusion:</i>							
nie	100,0	32,0	45,5	13,8	6,7	1,3	0,6
<i>no</i>							
tak	100,0	25,0	46,8	18,1	8,3	.	0,5*
<i>yes</i>							

TABL. 68. DZIECI W WIEKU 1-15 LAT WEDŁUG CZĘSTOŚCI SPOŻYWANIA WARZYW
CHILDREN IN AGE 1-15 YEARS BY FREQUENCY OF VEGETABLES CONSUMPTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Częstość spożywania warzyw Frequency of vegetables consumption					
		2 razy dziennie lub częściej twice a day or more	1 raz dziennie once a day	4-6 razy w tygodniu 4 to 6 times a week	1-3 razy w tygodniu 1 to 3 times a week	rzadziej niż 1 raz w tygodniu less than once a week	nigdy never
		w %			in %		
OGÓŁEM	100,0	23,2	46,4	17,0	10,3	2,2	0,9
TOTAL							
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>							
miasta	100,0	25,5	46,7	14,8	9,5	2,2	1,2
<i>urban areas</i>							
wieś	100,0	19,9	45,8	20,1	11,6	2,1	0,4*
<i>rural areas</i>							
Płeć: <i>Sex:</i>							
chłopcy	100,0	22,7	45,6	18,0	10,2	2,2	1,3
<i>boys</i>							
dziewczynki	100,0	23,8	47,2	16,0	10,5	2,1	0,5*
<i>girls</i>							
Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Children at risk of poverty or social exclusion:</i>							
nie	100,0	24,1	46,6	16,7	9,7	1,9	0,9
<i>no</i>							
tak	100,0	18,7	45,3	18,4	13,5	3,3*	0,8*
<i>yes</i>							

**TABL. 69. GOSPODARSTWA DOMOWE Z PRZYNAJMNIEJ JEDNYM DZIECKIEM PONIŻEJ 16 ROKU ŻYCIA
WEDŁUG POTRZEBY SKORZYSTANIA Z USŁUG ZDROWOTNYCH I STOMATOLOGICZNYCH**
HOUSEHOLDS WITH AT LEAST ONE CHILD UNDER 16 YEARS OF AGE BY NEED TO USE HEALTHCARE
AND DENTAL SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Potrzeba skorzystania z usług Need for using services			
		opieki zdrowotnej healthcare		dentystycznych lub ortodontycznych dental or orthodontic	
		co najmniej raz wystąpiła taka potrzeba such a need occurred at least once	nie było takiej potrzeby no such need	co najmniej raz wystąpiła taka potrzeba such a need occurred at least once	nie było takiej potrzeby no such need
		w %	in %		
OGÓŁEM	100,0	84,1	15,9	53,6	46,4
TOTAL					
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>					
miasta	100,0	85,0	15,0	54,6	45,4
<i>urban areas</i>					
wieś	100,0	82,8	17,2	52,1	47,9
<i>rural areas</i>					
Gospodarstwa domowe: <i>Households:</i>					
z 1 dzieckiem	100,0	81,2	18,8	46,0	54,0
<i>with 1 child</i>					
z 2 dzieci	100,0	87,5	12,5	61,9	38,1
<i>with 2 children</i>					
z 3 dzieci	100,0	89,2	10,8*	69,5	30,5
<i>with 3 or more children</i>					
Dzieci w gospodarstwach domowych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Children in households at risk of poverty or social exclusion:</i>					
nie	100,0	85,1	14,9	54,3	45,7
<i>no</i>					
tak	100,0	79,1	20,9	50,3	49,7
<i>yes</i>					

TABL. 70. GOSPODARSTWA DOMOWE Z PRZYNAJMNIEJ JEDNYM DZIECKIEM PONIŻEJ 16 ROKU ŻYCIA WEDŁUG ZASPOKOJENIA POTRZEB W ZAKRESIE USŁUG ZDROWOTNYCH I STOMATOLOGICZNYCH ^a
HOUSEHOLDS WITH AT LEAST ONE CHILD UNDER 16 YEARS BY MEETING NEEDS WITH REGARD TO HEALTHCARE AND DENTAL SERVICES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zaspokojenie potrzeb w zakresie usług Meeting the needs with regard to services			
		opieki zdrowotnej healthcare		dentystycznych lub ortodontycznych dental or orthodontic	
		za każdym razem every time	przynajmniej raz nie skorzystano services were not used at least once	za każdym razem every time	przynajmniej raz nie skorzystano services were not used at least once
		w %	in %		
OGÓŁEM	100,0	98,0	2,0	97,6	2,4*
TOTAL					
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>					
miasta	100,0	97,8	2,2*	97,2	2,8*
<i>urban areas</i>					
wieś	100,0	98,3	1,7*	98,3	.
<i>rural areas</i>					
Gospodarstwa domowe: <i>Households:</i>					
z 1 dzieckiem	100,0	97,9	2,1*	97,4	2,6*
<i>with 1 child</i>					
z 2 dziećmi	100,0	98,3	1,7*	97,9	.
<i>with 2 children</i>					
z 3 dziećmi	100,0	97,3	.	97,6	.
<i>with 3 or more children</i>					
Dzieci w gospodarstwach zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Children in households at risk of poverty or social exclusion:</i>					
nie	100,0	98,1	1,9	98,2	1,8*
<i>no</i>					
tak	100,0	97,5	.	94,5	.
<i>yes</i>					

^a Dotyczy gospodarstw z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia, które potrzebowały skorzystać z danego rodzaju usług (zdrowotnych lub stomatologicznych)

^a Concerns households with at least one child under 16 years who needed to use a given type of services (healthcare or dental).

TABL. 71. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG OBCIĄŻENIA KOSZTAMI OPIEKI ZDROWOTNEJ
HOUSEHOLDS BY FINANCIAL BURDEN OF HEALTHCARE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Obciążenie gospodarstw domowych kosztami opieki zdrowotnej Households financial burden of health care			
		duże obciążenie heavy burden	niewielkie obciążenie somewhat burden	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo usługi były bezpłatne not a burden at all or services were free	nie dotyczy not applicable
OGÓŁEM	100,0	23,2	45,6	28,9	2,3
TOTAL					
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>					
miasta	100,0	23,4	46,4	27,9	2,4
<i>urban areas</i>					
wieś	100,0	22,9	44,0	31,1	2,0
<i>rural areas</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia: <i>Households with at least one child under 16 years of age:</i>					
nie	100,0	25,6	43,8	27,9	2,8
<i>no</i>					
tak	100,0	17,5	50,1	31,5	1,0*
<i>yes</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia: <i>Household with at least one person over 59 years of age:</i>					
nie	100,0	16,3	49,9	30,7	3,1
<i>no</i>					
tak	100,0	30,3	41,1	27,1	1,4
<i>yes</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną prawnie: <i>Household with at least one legally disabled person:</i>					
nie	100,0	18,4	49,0	29,9	2,8
<i>no</i>					
tak	100,0	39,3	34,3	25,8	.
<i>yes</i>					
Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Household at risk of poverty or social exclusion:</i>					
nie	100,0	20,8	49,4	27,8	1,9
<i>no</i>					
tak	100,0	31,5	32,4	32,7	3,5
<i>yes</i>					

TABL. 72. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG OBCIĄŻENIA KOSZTAMI OPIEKI DENTYSTYCZNEJ I ORTODONTYCZNEJ
HOUSEHOLDS BY FINANCIAL BURDEN OF DENTAL OR ORTHODONTAL CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Obciążenie gospodarstw domowych kosztami opieki dentystycznej i ortodontycznej Financial burden of dental or orthodontal care			
		duże obciążenie heavy burden	niewielkie obciążenie somewhat burden	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo usługi były bezpłatne not a burden at all or services were free	nie dotyczy not applicable
		w %	in %		
OGÓŁEM	100,0	18,0	38,6	22,6	20,8
TOTAL					
Miejsce zamieszkania: <i>Place of residence:</i>					
miasta	100,0	19,3	39,8	21,9	19,0
<i>urban areas</i>					
wieś	100,0	15,4	36,4	23,8	24,4
<i>rural areas</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia: <i>Households with at least one child under 16 years of age:</i>					
nie	100,0	16,4	36,2	23,0	24,3
<i>no</i>					
tak	100,0	22,0	44,8	21,4	11,9
<i>yes</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia: <i>Household with at least one person over 59 years of age:</i>					
nie	100,0	20,3	45,3	20,4	14,0
<i>no</i>					
tak	100,0	15,7	31,8	24,8	27,7
<i>yes</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną prawnie: <i>Household with at least one legally disabled person:</i>					
nie	100,0	17,5	40,6	21,8	20,0
<i>no</i>					
tak	100,0	19,6	32,1	24,9	23,3
<i>yes</i>					
Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: <i>Household at risk of poverty or social exclusion:</i>					
nie	100,0	18,3	42,4	21,3	18,1
<i>no</i>					
tak	100,0	17,2	25,8	27,0	30,0
<i>yes</i>					

TABL. 73. GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG OBCIĄŻENIA KOSZTAMI LEKÓW
HOUSEHOLDS BY FINANCIAL BURDEN OF MEDICINES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Obciążenie gospodarstw domowych kosztami leków Households financial burden of medicines			
		duże obciążenie heavy burden	niewielkie obciążenie somewhat burden	żadne obciążenie lub koszty nie wystąpiły, bo leki były bezpłatne not a burden at all or medicines were free	nie dotyczy not applicable
		w %	in %		
OGÓŁEM TOTAL	100,0	39,4	54,9	3,8	1,8
Miejsce zamieszkania: Place of residence:					
miasta	100,0	38,4	55,5	4,2	1,9
<i>urban areas</i>					
wieś	100,0	41,6	53,6	3,0	1,7
<i>rural areas</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jednym dzieckiem poniżej 16 roku życia: Households with at least one child under 16 years of age:					
nie	100,0	43,4	50,7	3,9	2,0
<i>no</i>					
tak	100,0	29,8	65,2	3,6	1,4*
<i>yes</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą powyżej 59 roku życia: Household with at least one person over 59 years of age:					
nie	100,0	25,7	66,0	5,7	2,6
<i>no</i>					
tak	100,0	53,5	43,5	1,9	1,0
<i>yes</i>					
Gospodarstwa z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną prawnie: Household with at least one legally disabled person:					
nie	100,0	31,7	61,6	4,5	2,2
<i>no</i>					
tak	100,0	64,8	32,9	1,5*	.
<i>yes</i>					
Gospodarstwa zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym: Household at risk of poverty or social exclusion:					
nie	100,0	34,8	59,8	3,9	1,5
<i>no</i>					
tak	100,0	55,3	38,3	3,6	2,8
<i>yes</i>					

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Zadowolenie z wybranych aspektów życia <i>Satisfaction with the selected aspects of life</i>				
		bardzo zadowolony(-na) <i>very satisfied</i>	zadowolony(-na) <i>satisfied</i>	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) <i>neither satisfied nor dissatisfied</i>	niezadowolony(-na) <i>dissatisfied</i>	bardzo niezadowolony(-na) <i>very dissatisfied</i>
		w %		in %		

ZE SWOJEGO ŻYCIA, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC
FROM LIFE, IN GENERAL

OGÓŁEM	100,0	9,6	71,8	15,7	2,3	0,5
TOTAL						
Miasta	100,0	10,6	70,7	15,5	2,4	0,7
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	8,2	73,4	16,1	2,2	0,2*
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	9,8	72,3	15,1	2,2	0,6*
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	9,5	71,3	16,3	2,4	0,5*
<i>Females</i>						
16-29 lat	100,0	15,7	73,6	9,0	1,1*	.
30-44	100,0	11,8	73,9	12,2	1,3	0,7*
45-59	100,0	6,8	71,6	18,2	3,0	.
60 lat i więcej	100,0	5,8	68,6	21,7	3,6	0,4*
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	14,3	74,2	10,1	0,9*	.
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	9,6	73,9	13,9	2,1	0,5*
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	6,5	70,5	19,5	3,0	.
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	7,7	65,6	22,3	3,8	.
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
 SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

Z RELACJI Z INNYMI LUDŹMI, W TYM ZE ZNAJOMYMI, PRZYJACIÓŁMI
 FROM RELATIONSHIPS WITH OTHER PEOPLE, INCLUDING ACQUAINTANCES, FRIENDS

OGÓŁEM	100,0	12,5	77,2	8,9	1,0	0,5
TOTAL						
Miasta	100,0	14,6	74,7	9,0	1,1	0,5*
Urban areas						
Wieś	100,0	9,2	81,0	8,7	0,8	0,3*
Rural areas						
Mężczyźni	100,0	11,3	77,4	9,8	1,1	0,5*
Males						
Kobiety	100,0	13,5	77,1	8,1	0,9	0,4*
Females						
16-29 lat	100,0	18,3	75,3	5,2	.	.
30-44	100,0	14,9	76,4	7,2	0,9*	.
45-59	100,0	8,7	80,7	9,6	0,8*	.
60 lat i więcej	100,0	9,3	76,5	12,3	1,6	0,3*
and more						
Wyższe	100,0	19,8	73,9	4,8	0,7*	0,8*
Higher						
Średnie	100,0	12,4	78,3	8,0	0,9	.
Secondary						
Zasadnicze zawodowe	100,0	7,3	79,9	11,3	1,4	.
Elementary vocational						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	9,5	75,8	13,2	1,1*	.
Lower secondary; primary; no formal education						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

ZE SWOJEJ OBECNEJ SYTUACJI RODZINNEJ
FROM THE CURRENT FAMILY SITUATION

OGÓŁEM	100,0	18,7	63,0	13,1	4,0	1,2
TOTAL						
Miasta	100,0	21,0	60,6	12,7	4,4	1,3
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	15,3	66,7	13,7	3,4	1,0
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	19,2	62,0	13,3	4,2	1,4
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	18,3	63,9	12,9	3,8	1,0
<i>Females</i>						
16-29 lat	100,0	20,2	66,3	10,6	2,0	.
30-44	100,0	25,8	58,4	11,1	3,2	1,6
45-59	100,0	16,7	64,6	12,4	5,1	1,1
60 lat i więcej	100,0	12,5	64,1	17,2	5,1	1,1
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	29,4	56,1	10,5	2,5	1,5*
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	19,5	63,9	11,8	3,7	1,1
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	12,2	68,1	14,0	4,7	0,9*
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	11,1	63,7	18,3	5,6	1,3*
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

ZE SWOICH MATERIALNYCH WARUNKÓW ŻYCIA
FROM MATERIAL LIVING CONDITIONS

OGÓŁEM	100,0	6,6	62,7	21,1	7,9	1,7
TOTAL						
Miasta	100,0	7,3	62,6	20,3	7,8	1,9
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	5,5	62,7	22,3	8,1	1,4
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	6,9	63,4	20,4	7,7	1,6
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	6,3	62,0	21,8	8,2	1,8
<i>Females</i>						
16-29 lat	100,0	8,3	63,9	19,0	7,9	.
30-44	100,0	8,0	64,9	17,6	7,5	1,9
45-59	100,0	5,5	60,9	23,2	8,2	2,1
60 lat i więcej	100,0	4,9	61,1	24,1	8,2	1,8
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	14,3	74,2	10,1	0,9	0,5*
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	9,6	73,9	13,9	2,1	0,5
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	6,5	70,5	19,5	3,0	0,4
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	7,7	65,6	22,3	3,8	0,7
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

Z ILOŚCI WOLNEGO CZASU
FROM THE AMOUNT OF FREE TIME

OGÓŁEM	100,0	7,7	56,6	20,6	13,1	2,0
TOTAL						
Miasta	100,0	9,4	55,1	19,2	14,0	2,5
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	5,3	58,9	22,7	11,9	1,2
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	7,2	54,3	22,1	14,2	2,2
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	8,3	58,6	19,1	12,2	1,8
<i>Females</i>						
16-29 lat	100,0	5,5	60,5	19,6	12,7	1,7*
30-44	100,0	4,6	45,8	25,8	20,6	3,2
45-59	100,0	5,8	51,0	24,0	16,6	2,6
60 lat i więcej	100,0	13,8	68,7	13,5	3,6	0,5*
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	8,2	50,9	19,7	18,2	3,0
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	8,5	54,9	20,5	13,8	2,4
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	6,5	57,2	23,6	11,4	1,3
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	7,3	67,6	17,5	6,9	.
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

ZE SPOSOBU SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU
FROM THE WAY OF SPENDING FREE TIME

OGÓŁEM	100,0	6,6	57,6	24,7	10,1	1,0
TOTAL						
Miasta	100,0	8,0	59,0	22,2	9,6	1,2
Urban areas						
Wieś	100,0	4,5	55,5	28,6	10,8	0,7
Rural areas						
Mężczyźni	100,0	6,1	58,3	24,8	9,9	0,8
Males						
Kobiety	100,0	7,0	56,9	24,7	10,2	1,1
Females						
16-29 lat	100,0	9,6	65,5	17,5	7,1	.
30-44	100,0	5,7	57,9	24,4	10,5	1,4
45-59	100,0	4,7	52,4	27,5	14,1	1,3
60 lat i więcej	100,0	6,9	56,2	27,6	8,5	0,8
and more						
Wyższe	100,0	8,9	60,6	20,2	9,4	1,0*
Higher						
Średnie	100,0	7,1	58,7	23,5	9,6	1,1
Secondary						
Zasadnicze zawodowe	100,0	4,4	54,2	28,9	11,6	0,9*
Elementary vocational						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	5,4	55,8	27,9	9,9	0,9*
Lower secondary; primary; no formal education						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

ZE SWOJEJ OBECNEJ SYTUACJI FINANSOWEJ
FROM THE CURRENT FINANCIAL SITUATION

OGÓŁEM	100,0	3,8	36,1	30,7	21,6	7,7
TOTAL						
Miasta	100,0	4,6	38,6	29,1	19,9	7,8
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	2,6	32,4	33,2	24,2	7,5
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	4,5	38,4	30,0	19,7	7,4
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	3,2	34,0	31,5	23,4	8,0
<i>Females</i>						
16-29 lat	100,0	4,2	36,3	31,6	21,8	6,2
30-44	100,0	5,2	42,5	29,2	17,6	5,5
45-59	100,0	3,5	32,3	30,8	22,9	10,4
60 lat i więcej	100,0	2,5	33,0	31,6	24,3	8,6
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	7,5	50,0	25,6	13,4	3,5
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	3,5	36,6	32,0	21,0	6,9
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	2,2	28,6	32,3	25,9	11,0
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	1,5*	25,5	33,5	28,9	10,6
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (cd.)
SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

ZE SWOJEJ OBECNEJ SYTUACJI ZAWODOWEJ (DOTYCZY TYLKO OSÓB PRACUJĄCYCH)
FROM THE CURRENT PROFESSIONAL SITUATION (APPLIES ONLY TO WORKING PEOPLE)

OGÓŁEM	100,0	8,6	53,5	27,3	8,8	1,9
TOTAL						
Miasta	100,0	9,9	55,0	23,9	9,0	2,3
<i>Urban areas</i>						
Wieś	100,0	6,5	51,1	32,6	8,5	1,2
<i>Rural areas</i>						
Mężczyźni	100,0	8,7	55,6	25,5	8,4	1,9
<i>Males</i>						
Kobiety	100,0	8,4	50,9	29,5	9,3	1,9
<i>Females</i>						
16-29 lat	100,0	8,9	52,1	27,8	9,3	1,9*
30-44	100,0	9,2	56,0	25,9	7,4	1,5*
45-59	100,0	7,5	50,4	29,3	10,5	2,3
60 lat i więcej	100,0	8,5	55,0	25,4	8,6	.
<i>and more</i>						
Wyższe	100,0	13,4	59,4	18,2	7,2	1,8*
<i>Higher</i>						
Średnie	100,0	7,2	53,0	29,4	8,4	1,9
<i>Secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	100,0	4,7	47,0	35,4	11,0	1,9*
<i>Elementary vocational</i>						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	.	46,0	36,9	11,7	.
<i>Lower secondary; primary; no formal education</i>						

TABL. 74. ZADOWOLENIE Z WYBRANYCH ASPEKTÓW ŻYCIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI, WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (dok.)
 SATISFACTION WITH THE SELECTED ASPECTS OF LIFE BY PLACE OF RESIDENCE, SEX, AGE AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zadowolenie z wybranych aspektów życia Satisfaction with the selected aspects of life				
		bardzo zadowolony(-na) very satisfied	zadowolony(-na) satisfied	ani zadowolony(-na), ani niezadowolony(-na) neither satisfied nor dissatisfied	niezadowolony(-na) dissatisfied	bardzo niezadowolony(-na) very dissatisfied
		w %		in %		

ZE SWOJEGO ZDROWIA
FROM HEALTH

OGÓŁEM	100,0	9,0	52,3	21,0	13,7	4,0
TOTAL						
Miasta	100,0	9,6	51,4	20,9	13,7	4,5
Urban areas						
Wieś	100,0	8,0	53,6	21,2	13,9	3,3
Rural areas						
Mężczyźni	100,0	10,3	54,6	18,5	12,7	3,9
Males						
Kobiety	100,0	7,7	50,1	23,3	14,7	4,2
Females						
16-29 lat	100,0	22,3	64,7	7,5	4,6	0,9*
30-44	100,0	10,7	68,1	13,4	6,0	1,7
45-59	100,0	4,4	51,9	24,9	15,5	3,2
60 lat i więcej	100,0	2,1	29,1	34,2	25,8	8,8
and more						
Wyższe	100,0	12,7	62,0	15,3	8,4	1,7
Higher						
Średnie	100,0	9,7	54,1	20,7	12,1	3,5
Secondary						
Zasadnicze zawodowe	100,0	5,3	48,6	24,8	16,6	4,7
Elementary vocational						
Gimnazjalne; podstawowe; bez wykształcenia	100,0	7,4	39,5	24,7	20,8	7,6
Lower secondary; primary; no formal education						

UWAGI METODOLOGICZNE

1. Informacje ogólne

1.1. Cel i zakres tematyczny badania

Głównym celem Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) jest dostarczenie porównywalnych dla krajów Unii Europejskiej danych dotyczących warunków życia ludności. EU-SILC stanowi podstawowe źródło informacji wykorzystywane do obliczania dla krajów członkowskich Unii Europejskiej m.in. wskaźników w zakresie dochodów, ubóstwa i społecznego wykluczenia. Przyjęty na szczycie w Laeken (Laeken European Council) w grudniu 2001 r. zestaw wskaźników statystycznych z tego zakresu ma umożliwić monitorowanie postępu w osiągnięciu uzgodnionych przez kraje Unii wspólnych celów dotyczących zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Działania mające na celu ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego stanowią, obok działań nakierowanych na wspieranie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i zatrudnienia, jeden z głównych obszarów zainteresowania i zarazem wsparcia Komisji Europejskiej, które znalazły odzwierciedlenie również w głównych celach Strategii Europa 2020. Unia Europejska, jako jeden z podstawowych celów w obszarze integracji społecznej postawiła sobie „wyprowadzenie” z ubóstwa 20 milionów Europejczyków do 2020 r. Miernikiem realizacji założonego celu jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ponieważ jest on liczony w oparciu o dane zebrane z badania EU-SILC możliwe jest monitorowanie skutków podjętych w tym zakresie działań na poziomie europejskim oraz krajowym.

Zestaw zmiennych obowiązkowych w EU-SILC obejmuje: podstawowe informacje dotyczące cech demograficznych respondentów, ich uczestnictwa w procesie edukacji, oceny stanu zdrowia, wybrane dane dotyczące deprivacji, dane z zakresu warunków mieszkaniowych, szczegółowe informacje na temat aktywności ekonomicznej oraz szeroki zakres informacji dotyczących poziomu i źródeł dochodów. EU-SILC zakłada również prowadzenie badań modułowych, których tematyka odpowiada na aktualne zapotrzebowanie w Unii Europejskiej. W 2017 r. badanie modułowe dotyczyło zdrowia dorosłych i dzieci.

Zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi dotyczącymi EU-SILC, w badaniu konieczne jest zbieranie informacji niezbędnych do prowadzenia zarówno analiz przekrojowych, jak i analiz zmian w czasie. W związku z tym badanie realizowane jest metodą panelu rotacyjnego w cyklu czteroletnim.

1.2. Podstawa prawna

Organizacja i metodologia badania EU-SILC regulowana jest rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1177/2003 z 16 czerwca 2003 r. (z modyfikacjami zawartymi w rozporządzeniu nr 1553/2005) dotyczącym statystyki dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC) oraz korespondującymi z tym aktem prawnym rozporządzeniami Komisji Europejskiej. Dodatkowo w 2017 r. do tematu „aktywność na rynku pracy” włączono pilotaż kilku zmiennych w ramach umowy dżentelmeńskiej (ESS Agreement). Ponadto na mocy Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 114/2016 z dnia 28 stycznia 2016 r., wprowadzono badanie modułowe odnoszące się do obszaru zdrowia dorosłych i dzieci.

Badanie EU-SILC zostało wdrożone przez GUS w 2005 r. W 2016 roku było kontynuowane zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. 2015, poz.1304, z późn. zm).

Wzory formularzy umieszczone są w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2016 r. (Dz. U., poz. 460, z późn. zm.).

1.3. Termin badania

Badanie EU-SILC zostało przeprowadzone na terenie całego kraju w dniach 3 kwietnia – 31 maja 2017 roku.

1.4. Metoda badania

Badanie EU-SILC jest dobrowolnym, reprezentacyjnym badaniem ankietowym prywatnych gospodarstw domowych, realizowanym techniką bezpośredniego wywiadu z respondentem.

Od 2016 roku wprowadzono metodę CAPI (Computer Assisted Personal Interview) polegającą na przeprowadzeniu wywiadu z respondentem przy użyciu urządzeń mobilnych, na których zapisywane są udzielone odpowiedzi. Metodą tą zrealizowano 80,1% wywiadów, natomiast pozostałe tak jak dotychczas przeprowadzono metodą PAPI, (tj. Paper And Pen Personal Interview) – za pomocą formularza papierowego.

W przypadku przeważającej części wywiadu indywidualnego dopuszcza się realizację tzw. wywiadu zastępczego przeprowadzonego z inną osobą z gospodarstwa domowego, która może udzielić wiarygodnych informacji o osobie objętej badaniem (dotyczy to osób zaliczonych do składu gospodarstwa domowego, a nieobecnych w miejscu zamieszkania w okresie trwania badania).

1.5. Kwestionariusze obowiązujące w badaniu

Informacje dotyczące sytuacji całego gospodarstwa domowego spisywane są na kwestionariuszu gospodarstwa domowego (EU-SILC-G), natomiast informacje dotyczące osób w wieku 16 lat i więcej – na kwestionariuszu indywidualnym (EU-SILC-I).

2. Schemat losowania próby oraz uogólnianie wyników badania

2.1. Schemat losowania próby

Zastosowano schemat losowania dwustopniowego z różnymi prawdopodobieństwami wyboru na pierwszym stopniu. Jednostkami pierwszego stopnia (JPS) były obwody spisowe. Na drugim stopniu losowane były mieszkania. Badaniu podlegały wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach.

Jednostki pierwszego stopnia były przed losowaniem warstwowane. Warstwami były województwa (NTS2), natomiast wewnątrz województw jednostki pierwszego stopnia były warstwowane według klasy miejscowości¹. Na obszarach miejskich obwody spisowe grupowano według wielkości miast. Duże miasta stanowiły samodzielne warstwy, zaś w pięciu największych miastach warstwami były dzielnice. Z kolei, na terenach wiejskich warstwami były gminy wiejskie (NTS5) w podregionie (NTS3), względnie z kilku sąsiadujących z sobą powiatów (NTS4). Łącznie utworzono 250 warstw.

Ustalono, że próba w pierwszym roku badania (2005) powinna liczyć ok. 24 000 mieszkań. Dokonano proporcjonalnej alokacji próby mieszkań pomiędzy warstwy. Liczba mieszkań losowanych z poszczególnych warstw była proporcjonalna do liczby mieszkań w warstwie. Z kolei liczba jednostek pierwszego stopnia losowanych z warstw wynikała z podzielenia liczby mieszkań w próbie przez ustaloną dla danej klasy miejscowości liczbę mieszkań do wylosowania z jednostki pierwszego stopnia.

W miastach powyżej 100 tys. mieszkańców losowano po 3 mieszkania w obwodzie, w miastach od 20 tys. do 100 tys. – po 4 mieszkania, zaś w miastach do 20 tys. mieszkańców – po 5 mieszkań w obwodzie. Na terenach wiejskich losowano po 6 mieszkań w każdym obwodzie.

W pierwszym roku badania do próby wylosowano łącznie 5912 obwodów spisowych i 24044 mieszkania. Obwody spisowe wylosowane zostały według schematu Hartley'a-Rao. Przed losowaniem obwody zostały, oddzielnie w każdej warstwie, posortowane losowo, po czym dokonano systematycznego wyboru ustalonej liczby jedno-

¹ Aglomeracja Gdańsk- Gdynia-Sopot w klasie miejscowości: 500 000 – 1 000 000 mieszkańców.

stek z prawdopodobieństwami proporcjonalnymi do liczby mieszkań. Następnie, w każdym wylosowanym obwodzie, przeprowadzono losowanie mieszkań wykorzystując procedurę losowania prostego.

Wylosowana próba jednostek pierwszego stopnia została w sposób rozłączny podzielona na 4 podpróby o jednakowej liczebności. Poczynając od roku 2006 jedna z podprób jest eliminowana, a na jej miejsce losowana jest niezależna podpróba w sposób opisany wyżej. W roku 2017 do badania wylosowana została, w miejsce podpróby 4, podpróba 8 licząca 1500 obwodów spisowych i 6121 mieszkań.

W 2017 roku wprowadzono dla nowej podpróby próbę mieszkań rezerwowych, co ma pozwolić na uzyskanie w kolejnych edycjach badania zwiększenia liczby zrealizowanych ankiet w ramach województw (NTS2). Większa zrealizowana próba na poziomie klasyfikacji NTS2 wynika z konieczności spełnienia wymogów precyzji dla wybranych wskaźników spójności społecznej, które analizowane są w ramach Eurostatu ². Po analizie danych historycznych przyjęto, że w klasie miejscowości „powyżej 500 tys. mieszkańców” do każdego mieszkania z próby zasadniczej losowane będzie 6 mieszkań rezerwowych; dla pozostałych klas miejscowości (w tym dla wsi) ustalono losowanie 3 adresów rezerwowych.

Przy ustalaniu liczebności nowej podpróby w województwach zastosowano model matematyczny, który uwzględniał następujące elementy:

- postulowane przez Eurostat ograniczenia na błąd standardowy wskaźnika AROPE (wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym), które powinny być docelowo spełnione w 2019 roku
- model zależności szacowanej wielkości błędów standardowych wskaźnika AROPE od liczby zbadanych gospodarstw w danym województwie
- dane historyczne dotyczące poziomu realizacji badania dla podprób badanych w latach poprzednich
- oczekiwany wpływ zaplanowanego użycia podpróby mieszkań rezerwowych.

2.2. Obliczanie wag

Waga początkowa

Waga początkowa oznaczona jako DB080 równa jest odwrotności prawdopodobieństwa wyboru mieszkania w h-tej warstwie tj.

$$f_h = \frac{n_h * m'_h}{M_h},$$

$$DB080 = \frac{1}{f_h}$$

gdzie:

n_h - liczba obwodów losowanych z h-tej warstwy,

m'_h - liczba mieszkań losowanych w obwodzie w h-tej warstwie,

M_h - liczba mieszkań w h-tej warstwie.

Wagi DB080 były skorygowane przy wykorzystaniu wskaźnika kompletności oszacowanego oddzielnie dla każdej klasy miejscowości. W 2005 roku korekta dotyczyła wszystkich czterech prób: 1, 2, 3 i 4 składających się na próbę badaną w tym roku, zaś od roku 2006 korekta wagi DB080 dotyczy tylko prób nowo wprowadzanych.

² Aneks II do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne ramy europejskich statystyk dotyczących osób fizycznych i gospodarstw domowych, opartych na danych na poziomie indywidualnym zbieranych metodą doboru próby.

Skorygowane wagi obliczone zostały według wzoru:

$$DB080_p^{skorygowane} = \frac{DB080_p}{cr_p},$$

gdzie:

cr_p – wskaźnik kompletności w klasie p-tej.

Wskaźniki kompletności wg klas miejscowości

Symbol klasy miejscowości (p)	Klasa miejscowości	Wskaźnik kompletności
		Polska
1	Warszawa	0,606
2	Miasta od 500 000 do 1 000 000 mieszkańców ^{*)}	0,692
3	Miasta od 100 000 do 500 000 mieszkańców	0,703
4	Miasta od 20 000 do 100 000 mieszkańców	0,752
5	Miasta poniżej 20 000 mieszkańców	0,772
6	Wieś	0,834

*) w tym : aglomeracja Gdańsk – Gdynia – Sopot

Użycie dla nowej próby (numer 8) adresów rezerwowych spowodowało konieczność modyfikacji procedury wyznaczania wag do uogólnień. Zmiana w stosunku do standardowo stosowanego do tej pory algorytmu polegała na tym, że na etapie korekty wag z losowania dla nowej próby obliczano wskaźniki kompletności na podstawie kartoteki z mieszkaniami, gdzie w przypadku braku realizacji ankiety dla mieszkania zasadniczego umieszczano w bazie na jego miejscu mieszkanie rezerwowe, dla którego udało się zrealizować ankietę; a w przypadku gdy wszystkie adresy rezerwowe nie doprowadziły do realizacji – w kartotece pozostawiano informacje dotyczące adresu zasadniczego. W ten sposób uzyskiwano w naturalny sposób zwiększenie wskaźników kompletności (używanych do korekty wag z losowania), co daje w sumie większą liczbę zrealizowanych ankiet. Zamieszczona powyżej tablica ze wskaźnikami kompletności dla nowej próby pokazuje, że na poziomie kraju średni wskaźnik kompletności dzięki rezerwie zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego z 0,484 do 0,757.

Wagi przekrojowe stosowane w EU-SILC

Na podstawie skorygowanej wagi DB080 obliczane były następujące wagi:

- waga DB090 dla gospodarstw domowych,
- waga RB050 dla osób – członków gospodarstwa domowego,
- waga PB040 dla osób w wieku 16 lat i więcej,
- waga RL070 dla dzieci w wieku 0 – 12 lat,
- waga PC005 dla osób w wieku 16 lat lub więcej bez wywiadów zastępczych,
- waga PB041 dla osób w wieku 16 lat lub więcej z informacjami o dochodach uzyskanych z wywiadu.

Wagi te wyznaczono na podstawie oddzielnych obliczeń dla czterech podprób składających się na próbę przekrojącą w badanym roku T .

Rok badania T	Numery podprób składowych
2005	1, 2, 3, 4
2006	2, 3, 4, 5
2007	3, 4, 5, 6
2008	4, 5, 6, 7
2009	5, 6, 7, 8
2010	6, 7, 8, 1
2011	7, 8, 1, 2
2012	8, 1, 2, 3
2013	1, 2, 3, 4
2014	2, 3, 4, 5
2015	3, 4, 5, 6
2016	4, 5, 6, 7
2017	5, 6, 7, 8

Podpróba o numerze podanym jako ostatni w ciągu w powyższej tabelicy w danym roku badania (od roku 2006) oznacza zawsze próbę nowo wylosowaną i badaną po raz pierwszy.

Dla każdej podpróby niezależnie obliczono tzw. wagi bazowe dla danego roku badania T , pozwalające na uogólnianie wyników dla gospodarstw i członków gospodarstwa na badaną populację w odniesieniu do roku T^3 . Po połączeniu 4 niezależnych podprób wagi przekrojowe DB090 i RB050 uzyskuje się przez podzielenie wag bazowych przez współczynniki wynikające z ilorazu liczby wszystkich zbadanych gospodarstw do liczby zbadanych gospodarstw w danej podpróbie⁴ i zastosowanie opisanego poniżej (dla pojedynczej nowej podpróby) algorytmu kalibracji zintegrowanej, który zapewnia zgodność uogólnień z dostępnymi z zewnątrz danymi demograficznymi. Wagi DB090 podlegają, dokładnie opisaną dalej, procedurze obcinania wag ekstremalnych (tzw. *trimming*).

W przypadku prób badanych po raz pierwszy w roku T (od roku 2006) przy obliczaniu wagi **DB090** dla gospodarstw domowych przyjmuje się za podstawę skorygowaną wagę DB080. Waga DB090 obliczana była przy wykorzystaniu danych demograficznych pochodzących z innych źródeł. W celu obliczenia tych wag zastosowano zalecaną przez Eurostat metodę kalibracji zintegrowanej⁵. Jako zmienne dodatkowe wykorzystano informacje o liczbie gospodarstw domowych wg 4 klas wielkości tj. 1-osobowe, 2-osobowe, 3-osobowe oraz o 4 i więcej osobach w korelacji z województwem (NTS2), a także w podziale na miasto i wieś. Dla ludności wykorzystano informację o płci, grupie wieku (pierwsza grupa to osoby poniżej 16 lat, druga 16 – 19 lat, następnie 11 pięcioletnich grup wieku oraz grupa osób w wieku 75 lat i więcej) i województwie. Wartości tych zmiennych pochodziły z bieżących szacunków demograficznych i NSP z 2011 roku i były specyficzne dla każdego roku badania w roku T^6 .

³ Pojęcie wagi bazowej zostanie wyjaśnione bardziej szczegółowo w dalszej części publikacji.

⁴ W przypadku podprób o jednakowych wielkościach takie współczynniki byłyby równe 4.

⁵ Por. *DESCRIPTION OF TARGET VARIABLES: Cross-sectional and Longitudinal*. EU-SILC 065 (2012 operation). EUROPEAN COMMISSION. EUROSTAT. 2012. str. 30–42. *WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI POLSKI W LATACH 2004–2005*. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2007. str. 94–96.

⁶ Dla badania realizowanego w 2016 roku wykorzystano dane odnoszące się do ludności rezydującej, które uwzględniają informacje o osobach przebywających za granicą ponad 12 miesięcy.

Wagi DB090 poddawane są procedurze obcinania wag ekstremalnych (tzw. *trimming*). Użyto metody zalecanej przez Eurostat, w której sprawdza się czy iloraz analizowanej wagi oraz wagi wynikającej z losowania znajduje się w odpowiednich granicach tzn.

$$\frac{1}{3} \leq \frac{w_h / \bar{w}}{w_h^{(HD)} / \bar{w}^{(HD)}} \leq 3$$

gdzie w liczniku rozważamy analizowaną wagę dla danego gospodarstwa podzieloną przez średnią tych wag dla wszystkich rozważanych gospodarstw, natomiast w mianowniku uwzględniamy wagę z losowania podzieloną przez odpowiednią średnią.

W przypadku gospodarstwa, dla którego podane wyrażenie nie jest prawdziwe, należy tak zmienić wagę bazową, aby spełnić zakłóconą nierówność. Procedura dopasowania zmienia średnią wag w liczniku, co powoduje w praktyce konieczność iteracyjnego powtórzenia tej procedury aż do osiągnięcia wymaganego warunku.

W efekcie zastosowanej procedury kalibracji oraz tzw. obcinania uzyskujemy wagę przekrojową DB090 dla gospodarstw domowych i jednocześnie równą jej wagę RB050 dla członków gospodarstwa. Są to wagi wstępne, które wraz z wagami bazowymi dla pozostałych prób służą do obliczania ostatecznych wag DB090 i RB050.

Dla podprób, które były badane drugi rok z kolei (np. próba 7 dla roku odniesienia $T=2017$ oraz próba numer 6 dla roku odniesienia $T=2016$) zastosowano następującą procedurę:

Waga bazowa (oznaczona jako RB060) dla osób w badanych gospodarstwach wyznaczana była poprzez odpowiednie korekty wagi bazowej z poprzedniego roku. Korekty polegały na uwzględnieniu zjawisk braku odpowiedzi oraz sytuacji wyłączenia gospodarstw i osób z badanej populacji⁷. Obliczenia wykonywane były na podzbiorach tzw. *sample persons* (czyli dla osób, które w poprzednim roku były w badanej próbie oraz w odpowiednim wieku – 14 lat i więcej, a także powinny być zbadane w roku kolejnym), uwzględniając ustalone przez Eurostat reguły (np. w przypadku wyprowadzenia się osoby za granicę lub niemożności ponownego skontaktowania z gospodarstwem).

Współczynnik korygujący wyznaczano według klas miejscowości i miał on postać:

$$\frac{R(1) - M}{R(2)}$$

gdzie:

$R(t)$ – oszacowanie liczby respondentów należących do grupy „sample person” i badanej populacji w podpróbie badanej po raz t -ty,

M – oszacowanie liczby osób „sample person”, które były w badanej populacji w pierwszym roku badania, natomiast w roku kolejnym zostały zaliczone do gospodarstw uznanych za będące poza zakresem badania.

W obliczeniach wielkości z licznika i mianownika używano wag bazowych z roku $T-1$. Podane wyrażenie jest odwrotnością empirycznego oszacowania prawdopodobieństwa, że dana osoba będzie zbadana ponownie w drugim roku badania.

⁷ Wyłączenie dotyczy: gospodarstw z poza zakresu badania – całe gospodarstwo wyprowadziło się za granicę bądź do gospodarstwa zbiorowego w kraju, wszyscy członkowie zmarli lub w gospodarstwie domowym nie ma osoby z próby panelowej; oraz braku kontaktu z danym adresem z powodu braku możliwości dotarcia do gospodarstwa lub braku jakichkolwiek informacji o gospodarstwie.

W kolejnym etapie obliczania wag bazowych dla ostatniego roku badania (tzn. T) przypisano wagi matek dzieciom osób typu „sample person” oraz wagi zerowe tzw. „co-residents”, czyli dodatkowym osobom, które znalazły się w składzie badanego gospodarstwa. Następnie uśredniono wyznaczone dla respondentów wagi na poziom gospodarstw domowych i tak obliczoną średnią wagę przypisano wszystkim członkom danego gospodarstwa. Po tym etapie obliczeń do uzyskanej wagi również zastosowano procedurę obcinania wag ekstremalnych (*trimming*).

Dla podprób, które były badane odpowiednio czwarty i trzeci rok z kolei w odniesieniu do roku T (np. dla prób 5 i 6 w roku $T=2017$) zastosowano procedurę opartą na opisanym powyżej (dla próby badanej drugi rok z kolei) algorytmie korygowania wagi bazowej RB060 z poprzedniego roku. Dodatkowym elementem obliczeń było odpowiednie uwzględnienie przypadków respondentów, którzy byli badani w roku $T-2$, nie zostali zbadani w roku $T-1$ oraz ponownie zbadano ich w roku T (tzw. osoby powracające do próby – ang. *re-entries*); zgodnie z wytycznymi Eurostatu osoby powracające po 2 latach nieobecności nie są uwzględniane. Wagi bazowe dla osób powracających zostały wyznaczone za pomocą zastosowania opisanej wcześniej procedury korygowania wag bazowych z roku $T-2$ (tzn. wykonano obliczenia na danych z roku $T-2$ i T , z pominięciem roku $T-1$). Dołączenie osób powracających spowodowało konieczność dodatkowej korekty już obliczonych wag bazowych dla respondentów badanych w trzech kolejnych latach. Współczynniki tej korekty obliczono oddzielnie według klas miejscowości jako ilorazy ważonej liczby respondentów badanych w trzech kolejnych latach w stosunku do ważonej liczby respondentów w ostatnim roku badania (tzn. razem z powracającymi).

Wagę w obliczeniach takiej korekty stanowiła waga dla osób (czyli RB050) z roku $T-2$. Współczynniki tak obliczonej korekty dla lat $T=2016$ oraz $T=2017$ podaje poniższa tablica.

p (klasa miejscowości)	T=2016		T=2017	
	korekta dla próby 4	korekta dla próby 5	korekta dla próby 5	korekta dla próby 6
1	0,901	1,000	0,979	0,981
2	0,997	0,980	0,990	0,983
3	0,978	0,988	0,999	0,986
4	0,987	0,983	0,994	0,991
5	0,984	0,980	0,997	0,999
6	0,993	0,988	0,999	0,992

Ostatni etap obliczania wag bazowych dla podprób badanych odpowiednio czwarty i trzeci rok z kolei w odniesieniu do roku T polegał na: przypisaniu wagi matek dzieciom osób typu „sample person” oraz wag zerowych tzw. „co-residents”, czyli dodatkowym osobom, które znalazły się w składzie badanego gospodarstwa. Następnie dokonywano uśrednienia wyznaczonych dla respondentów wag bazowych na poziom gospodarstw domowych (taką średnią wagę przypisywano wszystkim członkom danego gospodarstwa) oraz na końcu zastosowano procedurę obcinania wag ekstremalnych (*trimming*). W rezultacie opisanych kroków uzyskano zmodyfikowane wagi bazowe dla 4 podprób przekrojowych, przy czym w odniesieniu do próby badanej po raz pierwszy w danym roku za wagę bazową przyjmuje się wstępnie obliczoną wagę DB090. Dalsze obliczenia wykonuje się na danych z połączonych podprób, gdzie waga bazowa z każdej próby jest podzielona przez

współczynnik wynikający z ilorazu liczby wszystkich zbadanych gospodarstw do liczby zbadanych gospodarstw w danej podpróbie. Przy wykorzystaniu opisanej wyżej procedury kalibracji zintegrowanej uzyskuje się wagi DB090 dla każdego gospodarstwa oraz odpowiadające im wagi RB050 dla osób ze składu gospodarstwa.

Kolejną wagą wyznaczaną dla potrzeb uogólniania wyników w EU-SILC była waga **PB040**, przypisywana osobom w wieku 16 lat i więcej, z którymi przeprowadzony został wywiad indywidualny. Waga ta równa jest wadze RB050.

Waga **RL070** przypisywana jest dzieciom w wieku 0 – 12 lat. Waga ta uzyskiwana jest przez korektę wagi RB050 w 26 grupach tj. 13 roczników * płeć.

W przypadku wywiadów indywidualnych w zakresie w którym nie dopuszczono wywiadów zastępczych przypisano wagę **PC005**. Uzyskano ją przez korektę wagi RB050 w grupach zdefiniowanych jako przekroje: miasto/wieś * płeć * 13 grup wieku; przy czym użyto grup wieku zastosowanych w opisanym wcześniej algorytmie kalibracji wag.

W przypadku wywiadów indywidualnych dla których nie zastosowano imputacji dochodów przypisano im wagę **PB041**. Uzyskano ją przez korektę wagi PB040 w grupach zdefiniowanych jako przekroje: województwo * miasto/wieś * płeć * 13 grup wieku; przy czym użyto grup wieku zastosowanych w opisanym wcześniej algorytmie kalibracji wag.

2.3. Zastępowanie

W przypadku gospodarstw z wylosowanych mieszkań, odmawiających udziału w badaniu stosowano tzw. zastępowanie z próby rezerwowej (dotyczyło to tylko nowej podpróby). W edycji badania w 2017 roku wprowadzono możliwość wyboru adresu z listy rezerwowej (nie obowiązywała kolejność z listy) ze względu na odległości między adresami. Rozwiązanie to wprowadzono aby zmniejszyć obciążenie sieci ankierskiej ze względu na czas przemieszczania się między adresami (w szczególności w terenach wiejskich) oraz koszty dojazdu w przypadku konieczności kilkukrotnych wizyt pod tym samym adresem (brak kontaktu z respondentem lub dokończenie wywiadu).

3. Jakość danych

3.1. Błędy losowe

Błąd standardowy i efektywna liczebność próby

Estymacja błędów standardowych została oparta na metodzie wielokrotnego losowania podpróbek. Użyto wariantu metody bootstrap, w którym niezależnie w każdej warstwie dokonuje się wielokrotnego (w tym przypadku 500 powtórzeń) losowania ze zwracaniem podpróbek o liczebności $n_h - 1$ spośród n_h wylosowanych do badania jednostek pierwszego stopnia w h -tej warstwie (metoda McCarthy i Snowden (1985)). Po wylosowaniu odpowiedniej liczby podpróbek, oryginalne wagi dla jednostek losowania są odpowiednio modyfikowane. Następnie metodą bootstrap szacowana jest wariancja odpowiednich wskaźników przy wykorzystaniu aproksymacji typu Monte Carlo opartej na niezależnych podpróbkach.

Obliczenia wykonano w systemie SAS. Ponadto zaimplementowano metodę szacowania wariancji dla podstawowych wskaźników ubóstwa, opartą na linearyzacji. Wykonane porównania obliczeń metodą linearyzacji oraz metodą bootstrap potwierdziły dużą zgodność uzyskanych rezultatów.

Oceny błędów i efektywność schematu losowania dla wybranych wskaźników

Wyszczególnienie	Wartość	Błąd standardowy	Efektywność schematu losowania	Liczebność próby zrealizowanej	Efektywna liczebność próby
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	15,0	0,42	1,523	34835	22873
Wskaźnik zróżnicowania kwintylowego (S80/S20)	4,6	0,08	1,598	34835	21799
Wskaźnik głębokości ubóstwa (w odniesieniu do mediany)	23,6	0,93	1,416	34835	24600
Współczynnik Giniego	29,2	0,39	1,631	34835	21358
Przeciętny ekwiwalentny dochód do dyspozycji	29713,6	233,8	1,470	34835	23697

3.2. Błędy nielosowe

Operat losowania i błędy pokrycia

Próby do badania EU-SILC losowane są z operatu losowania opartego o system TERYT, tj. Urzędowy Rejestr Podziału Terytorialnego Kraju. W operacie tym wyróżniono dwa rodzaje jednostek pierwszego stopnia – JPS:

- około 184 000 obwodów spisowych zawierających średnio około 76 mieszkań,
- około 35 000 rejonów statystycznych średnio po około 407 mieszkania.

Terytorium Polski podzielone jest na rejony statystyczne i obwody spisowe. Do badania EU-SILC jako jednostki pierwszego stopnia wykorzystuje się obwody spisowe. Jednostkami losowania drugiego stopnia są mieszkania. Dla każdego obwodu stworzony został wykaz mieszkań, który stanowi operat losowania drugiego stopnia. Wszystkie gospodarstwa domowe mieszkające w wylosowanych mieszkaniach powinny wziąć udział w badaniu.

System TERYT podlega corocznej aktualizacji. Przedmiotem aktualizacji jest podział terytorium kraju na rejony i obwody, aktualizuje się wykazy mieszkań oraz nazwy miejscowości i ulic. Ponadto, wprowadzane są inne zmiany wynikające z nowego budownictwa, wyburzeń oraz zmian w podziale administracyjnym kraju.

Próba do EU-SILC 2017 losowana była w listopadzie 2016 roku z operatu zaktualizowanego na dzień 30 czerwca 2016 r. W próbie numer 8 wylosowanej do badania w 2017 roku stwierdzono 8,6% mieszkań nie istniejących oraz mieszkań niezamieszkałych lub zamieszkałych czasowo; 1,8% wylosowanych mieszkań miało nieprawidłowy adres.

Błędy wynikające z braku odpowiedzi

Zrealizowana liczebność próby

Wielkość próby	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
A	2831	2501	3002	4723	13057
B	5819	5068	6019	8941	25847
C	7579	6822	8086	12348	34835

A – liczba zbadanych gospodarstw domowych, włączonych do zbioru danych⁸

B – liczba osób w wieku 16 lat i więcej, z którymi został przeprowadzony wywiad indywidualny

C – liczba osób w zbadanych gospodarstwach domowych

⁸ Warunkiem włączenia gospodarstwa domowego do zbioru danych było zrealizowanie kwestionariusza gospodarstwa domowego oraz co najmniej jednego wywiadu indywidualnego.

Jednostki niezbadane

Symbol wskaźnika	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (%)	
		bez próby rezerwowej	uwzględniająca próbę rezerwową
Ra	tyw. kontaktu z wylosowanym adresem, czyli iloraz liczby skontaktowanych adresów do liczby wszystkich poprawnych wylosowanych adresów	0,996	0,871
Rh	udział liczby zbadanych gospodarstw domowych względem liczby wszystkich gospodarstw w skontaktowanych mieszkaniach	0,866	0,604
Rp	udział liczby uzyskanych wywiadów indywidualnych względem liczby osób indywidualnych które powinny być zbadane (w ramach zbadanych gospodarstw)	11,2	39,6
*NRp	całkowitego braku odpowiedzi	23,4	53,3

Rozkład gospodarstw domowych

Kontakt z wylosowanym adresem (bez próby rezerwowej)

DB120	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Nawiązany kontakt	3015	2711	3396	5962	15084
Mieszkanie nie znalezione	1	3	2	47	53
Brak możliwości dotarcia do mieszkania	0	0	0	12	12
Pod wylosowanym adresem nie ma mieszkania	15	19	33	378	445
Ogółem	3031	2733	3431	6399	15594

Kontakt z wylosowanym adresem (z uwzględnieniem próby rezerwowej)

DB120	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Nawiązany kontakt	3015	2711	3396	12488	21610
Mieszkanie nie znalezione	1	3	2	311	317
Brak możliwości dotarcia do mieszkania	0	0	0	113	113
Pod wylosowanym adresem nie ma mieszkania	15	19	33	2849	2916
Ogółem	3031	2733	3431	15761	24956

Wynik realizacji kwestionariusza gospodarstwa domowego (bez próby rezerwowej)

DB130	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Wywiad przeprowadzony	2832	2502	3002	4728	13064
Odmowa	97	129	292	868	1386
Czasowa nieobecność	38	35	44	106	223
Brak możliwości nawiązania kontaktu z gospodarstwem (z powodu choroby, podeszłego wieku, alkoholizmu)	20	21	24	77	142
Inne powody	28	24	34	183	269
Ogółem	3015	2711	3396	5962	15084

Wynik realizacji kwestionariusza gospodarstwa domowego (z uwzględnieniem próby rezerwowej)

DB130	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Wywiad przeprowadzony	2832	2502	3002	4728	13064
Odmowa	97	129	292	5192	5710
Czasowa nieobecność	38	35	44	774	891
Brak możliwości nawiązania kontaktu z gospodarstwem (z powodu choroby, podeszłego wieku, alkoholizmu)	20	21	24	531	596
Inne powody	28	24	34	531	617
Ogółem	3015	2711	3396	11756	20878

Stopień realizacji badania

DB135	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Gospodarstwa zbadane, włączone do zbioru danych	2831	2501	3002	4723	13057
Gospodarstwa badane, niewłączone do zbioru danych	1	1	0	5	7
Ogółem	2832	2502	3002	4728	13064

Rozkład osób w wieku 16 lat i więcej

Realizacja wywiadu indywidualnego

RB250	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Wywiad zrealizowany	5819	5068	6019	8941	25847
Utrudniony kontakt z powodu choroby, niepełnosprawności, itp.	32	34	52	85	203
Odmowa udziału w badaniu	319	380	395	718	1812
Respondent czasowo nieobecny – niemożliwe uzyskanie informacji od innej osoby	197	210	206	509	1122
Brak kontaktu z innego powodu	10	16	31	51	108
Brak jakichkolwiek informacji o osobie – powód nieznan	0	1	1	4	6
Ogółem	6377	5709	6704	10308	29098

Rodzaj wywiadu indywidualnego

RB260	Podpróba				
	5	6	7	8	Ogółem
Wywiad bezpośredni	4085	3589	4364	6791	18829
Wywiad zastępczy	1734	1479	1655	2150	7018
Ogółem	5819	5068	6019	8941	25847

Błędy powstałe w trakcie realizacji badania oraz rejestracji danych

Podobnie jak inne badania statystyczne, badanie EU-SILC może być obciążone błędami powstającymi na różnych etapach badania. Dotyczy to przede wszystkim błędów popełnianych przez ankietera na etapie zbierania informacji, błędów respondenta wynikających z niezrozumienia pytań bądź nieprecyzyjnych odpowiedzi oraz błędów powstałych na etapie rejestracji danych.

Według ankieterów, którzy po przeprowadzeniu wywiadu z gospodarstwem domowym byli zobligowani do odpowiedzi na kilka pytań dotyczących realizacji wywiadu, ponad trzy czwarte respondentów (81,7% osób odpowiadających na pytania w kwestionariuszu gospodarstwa domowego oraz 80,6% osób odpowiadających na pytania w kwestionariuszu indywidualnym) okazało pozytywne nastawienie do badania, podczas gdy ponad 2% respondentów (dotyczy to zarówno wywiadu o sytuacji gospodarstwa domowego, jak i wywiadu indywidualnego) wykazało niechętną postawę.

Według ankieterów w około 90% kwestionariuszy (zarówno w gospodarstwach domowych jak i w indywidualnych) jakość danych pozadochodowych była dobra lub bardzo dobra, natomiast w 0,3% obydwu kwestionariuszy jakość danych była wątpliwa.

3.3. Czas trwania wywiadu

Wypełnienie kwestionariusza gospodarstwa domowego w 2017 r. zajęło średnio około 36 minut, natomiast wypełnienie jednego kwestionariusza indywidualnego około 30 minut. Przeprowadzenie wywiadu z gospodarstwem domowym (wypełnienie kwestionariusza gospodarstwa domowego oraz kwestionariuszy indywidualnych dla wszystkich osób w wieku 16 lat i więcej) zajęło średnio 97 minut.

4. Imputacja danych

4.1. Zastosowane metody imputacji zmiennych dochodowych

Metodologia badania EU-SILC wymaga przeprowadzenia imputacji brakujących danych w zakresie dochodów. Zbiór kompletny uzyskiwany jest poprzez imputację braków danych.

Imputacja jest procesem zapewniania kompletności zbioru danych poprzez zastępowanie braków danych spowodowanych odmową udzielenia odpowiedzi przez respondenta wartościami prawidłowymi z formalnego punktu widzenia (wartościami imputacyjnymi). Wartości imputacyjne otrzymywane są za pomocą sformalizowanej procedury (algorytmu), zaprojektowanej tak, by generowane wartości w możliwie najlepszy sposób odzwierciedlały prawdopodobne wartości danych brakujących z punktu widzenia informacji zawartej w zbiorze danych.

Do imputacji zmiennych dochodowych stosowanych jest kilka metod. Generalnie można je podzielić na deterministyczne i stochastyczne. W przypadku metod deterministycznych dla danego zbioru danych wybrana metoda i zestaw zmiennych objaśniających (algorytm imputacji) jednoznacznie wyznacza wartości imputacyjne dla każdego rekordu. W przypadku metod stochastycznych przy wyznaczaniu wartości imputacyjnej występuje element losowy, który powoduje, że przy tym samym algorytmie i zbiorze danych dla każdego przebiegu (realizacji algorytmu) otrzymuje się nieco inne wartości imputacyjne. Metody stochastyczne mają tę własność, że choć nieco zwiększają wariancję estymatorów (wprowadzają dodatkowy składnik błędu losowego), to nie zniekształcają wariancji i charakterystyk rozkładu danych oryginalnych, pozwalając na prawidłową ocenę błędu losowego. Imputacja deterministyczna powoduje zmniejszenie wariancji zmiennej w zbiorze i zaniżenie ocen błędu losowego, silnie zniekształca też strukturę korelacji rozkładów zmiennych. W przypadku realizacji procesu imputacji danych dochodowych w badaniu EU-SILC, preferuje się stosowanie metod zachowujących charakterystyki rozkładu (co faworyzuje metody stochastyczne).

Spośród metod stochastycznych zastosowane zostały:

- Metoda hot-deck

Polega na zastąpieniu brakujących danych w rekordzie, dla którego braki występują (rekordzie biorcy) danymi pobranymi z innego rekordu (rekordu dawcy), wybranego losowo spośród rekordów kompletnych z punktu widzenia imputowanej zmiennej, spełniających określone warunki podobieństwa do rekordu biorcy.

W metodzie hot-deck mogą być stosowane jakościowe zmienne pomocnicze (objaśniające), służące do grupowania (kategoryzacji) jednostek (rekordów). Losowy reprezentant wybierany jest wtedy spośród rekordów posiadających odpowiednie wartości zmiennych pomocniczych. W przypadku, gdy nie można znaleźć dawcy o odpowiadających wartościach wszystkich zmiennych pomocniczych, zastosowane zostało podejście sekwencyjne. Zmienne pomocnicze uszeregowane zostały od najważniejszych do najmniej ważnych. W przypadku braku dawców w grupie pomija się kolejne zmienne objaśniające, poczynając od najmniej ważnych, do uzyskania podzbioru zawierającego dawców.

W przypadku zastosowania ilościowej zmiennej pomocniczej (grupującej) w metodzie hot-deck, kryterium grupowania jest podział na grupy decylowe.

- Imputacja regresyjna z losowymi resztami empirycznymi

Zmienne pomocnicze są zmiennymi objaśniającymi modelu regresyjnego. Model ma postać liniową lub potęgowo-wykładniczą. Dopasowywany jest na podstawie rekordów kompletnych z punktu widzenia zmiennej imputowanej. Wartość imputacyjna (lub jej logarytm w przypadku modeli transformowanych) jest sumą wartości teoretycznej otrzymanej z modelu i reszty wylosowanej spośród rzeczywistych reszt otrzymanych przy estymacji modelu. Zbiór rekordów, spośród których losowana jest reszta, ograniczany jest do najbliższych rekordowi imputowanemu ze względu na wartość teoretyczną uzyskaną z modelu.

Spośród metod deterministycznych zastosowane zostały:

- Imputacja regresyjna deterministyczna (za wartość imputacyjną przyjmowana jest wartość teoretyczna z modelu);
- Imputacja dedukcyjna (wartość imputacyjna wyznaczana jest bezpośrednio na podstawie zależności między zmiennymi).

Zastosowanie stochastycznej imputacji regresyjnej wymaga znalezienia modelu dobrze opisującego kształtowanie się zmiennej o stosunkowo niewielkiej wariancji składnika losowego i dobrych własnościach statystycznych. Przy wysokiej wariancji składnika losowego istnieje niebezpieczeństwo uzyskania wartości przypadkowych i nietypowych dla prawidłowej części zbioru. Z tego powodu tam, gdzie zgodnie z opisanym wcześniej założeniem wymagana jest imputacja stochastyczna, metoda hot-deck stosowana jest częściej niż imputacja regresyjna. Ma to uzasadnienie zwłaszcza w sytuacji, gdy liczba rekordów do imputacji jest stosunkowo niewielka, lub gdy niewielka liczba rekordów kompletnych nie pozwala na dobre dopasowanie modelu.

Stochastyczna imputacja regresyjna najszerszej stosowana jest w przypadku dochodów z pracy najemnej, gdzie:

- mamy do czynienia z ważną kategorią dochodów, tj. występującą u znacznego odsetka respondentów, mającą zwykle (tam, gdzie występuje) znaczny udział w dochodzie gospodarstwa domowego,
- kategoria ta daje się stosunkowo dobrze modelować przy użyciu zmiennych występujących w formularzu,
- występuje duża (bezwzględnie) liczba braków danych, jednakże ich odsetek nie jest znaczący; odpowiednia liczebność rekordów poprawnych pozwala na budowę dobrze dopasowanego modelu.

Jest ona dość szeroko stosowana także dla innych kategorii dochodu niż dochody z pracy najemnej w sytuacji, gdy znane są dochody danej osoby/gospodarstwa domowego z poprzedniego roku. W takim przypadku stochastyczna imputacja regresyjna jest traktowana jako metoda podstawowa, choć metoda hot-deck również bywa stosowana, gdy trudno jest dopasować odpowiedni model.

W związku ze stosunkowo szerokim zakresem zastosowania stochastycznej imputacji regresyjnej wprowadzone zostało dodatkowe zabezpieczenie przed skutkami ewentualnego niedopasowania modelu. Reszty nie są generowane z rozkładu reszt dla całej próby, lecz losowane z ograniczonego podzbioru. Chociaż w idealnie dopasowanym modelu reszty powinny mieć postać białego szumu, a więc w szczególności być pozbawione jakichkolwiek zależności systematycznych, w rzeczywistych sytuacjach w rozkładzie reszt mogą pozostawać jeszcze jakieś nie wychwycone całkowicie przez model tendencje, związane np. z nieliniowością rzeczywistych zależności nie dającą się wyeliminować poprzez znane transformacje. W takim przypadku użycie reszt z ograniczonego zakresu redukuje niebezpieczeństwo wygenerowania wartości nieprzystających do rzeczywistego rozkładu zmiennej poprzez połączenie wartości teoretycznej i reszty, której wystąpienie przy takiej wartości teoretycznej byłoby zupełnie nieprawdopodobne.

Imputacja deterministyczna stosowana jest w przypadkach, gdy brak danych dotyczy mniej znaczących składowych zmiennych dochodowych (podatków, składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, dodatków do dochodów itp.) w sytuacji, gdy wartość najważniejszej składowej jest znana. W takich przypadkach zwykle stosowana jest deterministyczna imputacja regresyjna. Metodą regresji deterministycznej przeprowadzana jest konwersja wartości brutto na wartość netto i *vice versa*, gdy jest to konieczne ze względu na występowanie braku danych. Imputacja dedukcyjna stosowana jest w nielicznych przypadkach oczywistych zależności i może być traktowana jako uzupełnienie etapu redagowania danych.

Zmienne objaśniające w modelach i grupujące w przypadku metody hot-deck zostały dobrane tak, by odzwierciedlały zależności, jakie zgodnie z logiką i wiedzą merytoryczną o badanych zjawiskach powinny występować w zbiorze danych, uwzględniając dostępność potencjalnych zmiennych objaśniających na formularzu. Zależności zostały przetestowane na zbiorze danych poprawnych i w większości przypadków okazały się istotne. Niektóre zmienne objaśniające pozostawiono mimo braku statystycznego potwierdzenia ich wpływu na zmienną imputowaną, jeżeli wyrażają zależność ważną ekonomicznie lub stanowią warunek grupowania (kryterium interpretacji) w algorytmie naliczania zmiennych wynikowych.

W przypadku osób i gospodarstw nie badanych w roku poprzednim (nowa próba, osoby nowe w gospodarstwie, osoby, których poprzednio nie udało się zbadać) oraz takich, które w poprzednim roku nie posiadały danego typu dochodu, stosowane są zmienne objaśniające pochodzące ze zbioru danych bieżących. Tam, gdzie w danych za rok poprzedni występuje ten sam typ dochodu, jego wartość traktowana jest jako główna zmienna objaśniająca (grupująca), zarówno w przypadku zmiennych imputowanych regresyjnie, jak i metodą hot-deck. Zmienne bieżące mogą występować jako dodatkowe zmienne objaśniające.

4.2. Pozycyjne braki odpowiedzi (zmienne dochodowe na poziomie gospodarstwa domowego)

Wyszczególnienie	Dochód	Gospodarstwa domowe, od których uzyskano kompletną informację	Gospodarstwa domowe, od których nie uzyskano informacji (pełna imputacja)	Gospodarstwa domowe, od których uzyskano częściową informację (imputacja częściowa)
		w % gospodarstw, których dotyczy dany typ dochodu		
Składowe dochodu na poziomie gospodarstwa domowego				
Regularne transfery pieniężne – przekazywane	netto	90,3	9,6	0,2
Regularne transfery pieniężne – otrzymywane	netto	84,4	15,3	0,3
Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego	netto	90,2	8,9	0,8
Świadczenia dotyczące rodziny	netto	92,1	2,3	5,6
	brutto	86,5	2,3	11,2
Dodatki mieszkaniowe	netto	79,8	14,5	5,6
Dochód dzieci poniżej 16 roku życia	netto	93,5	5,6	0,8
	brutto	79,0	2,4	18,5
Dochód z wynajmu nieruchomości bądź terenu	netto	61,7	18,6	19,7
	brutto	81,4	18,6	-
Dochód z własności finansowej	netto	45,5	54,5	-
	brutto	13,1	54,5	32,4
Rozliczenia z urzędem skarbowym	netto	82,9	17,0	0,1
Podatki na poziomie gospodarstwa domowego				
Podatki od nieruchomości		73,4	26,6	-
Podatki i składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne		16,3	66,1	17,6

4.2. Pozycyjne braki odpowiedzi (zmiennie dochodowe na poziomie indywidualnym) (dok.)

Wyszczególnienie	Dochód	Osoby, dla których uzyskano kompletną informację	Osoby, dla których nie uzyskano informacji (pełna imputacja)	Osoby, dla których uzyskano częściową informację (imputacja częściowa)
		w % osób w wieku 16 lat i więcej, których dotyczy dany typ dochodu		
Składowe dochodu na poziomie indywidualnym				
Renty rodzinne	netto	83,8	13,1	3,1
	brutto	19,1	13,6	67,3
Stypendia	netto	68,6	31,0	0,4
Świadczenia związane z wiekiem	netto	79,5	16,8	3,6
	brutto	22,7	16,8	60,5
Świadczenia dla osób niepełnosprawnych	netto	78,1	21,0	1,0
	brutto	24,8	21,0	54,2
Świadczenia chorobowe	netto	82,2	17,8	-
	brutto	59,4	17,8	22,8
Świadczenia dla bezrobotnych	netto	71,8	27,3	0,9
	brutto	15,8	27,3	56,9
Dochód z pracy najemnej – pieniężny	netto	64,1	35,7	0,2
	brutto	18,5	35,7	45,8
Wykorzystanie samochodu służbowego do celów prywatnych	netto	50,7	49,3	-
Dochody miesięczne z głównego miejsca pracy	brutto	57,1	42,9	-
Dochód z pracy na własny rachunek	netto	53,3	41,5	5,1
	brutto	36,9	26,0	37,1

4.3. Pozycyjne braki odpowiedzi (dochód ogółem)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe, od których uzyskano kompletną informację	Gospodarstwa domowe, od których nie uzyskano informacji (pełna imputacja)	Gospodarstwa domowe, od których uzyskano częściową informację (imputacja częściowa)
	w % gospodarstw, których dotyczy dany typ dochodu		
Dochód do dyspozycji	55,5	10,6	33,9
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne	56,2	14,4	29,4
Dochód do dyspozycji bez uwzględnienia transferów społecznych łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi	56,7	22,1	21,2
Całkowity dochód gospodarstwa brutto	17,2	11,0	71,7

5. Pojęcia i definicje

5.1. Podstawowe pojęcia i definicje

Jednostka badania

Jednostką badania jest gospodarstwo domowe oraz wszyscy członkowie gospodarstwa, którzy do dnia 31 grudnia w roku poprzedzającym badanie ukończyli 16 lat.

Nie podlegają badaniu gospodarstwa domowe zamieszkałe w obiektach zbiorowego zakwaterowania (internat, hotel robotniczy, dom rencisty, klasztor itp.), z wyjątkiem gospodarstw domowych pracowników zamieszkałych w tych obiektach z tytułu wykonywanej pracy (np. kierownik hotelu, dozorca).

W badaniu dopuszczono udział gospodarstw domowych obcokrajowców.

Definicja gospodarstwa domowego

Za gospodarstwo domowe uznajemy grupę osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osobę utrzymującą się samodzielnie, bez względu na to czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe).

Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Wielkość gospodarstwa domowego jest określana liczbą osób wchodzących w jego skład.

Skład gospodarstwa domowego

Do składu gospodarstwa domowego zalicza się:

- osoby mieszkające razem w gospodarstwie domowym i wspólnie utrzymujące się, przebywające w gospodarstwie domowym przez okres co najmniej sześciu miesięcy (należy wziąć pod uwagę rzeczywisty lub zamierzony okres przebywania w gospodarstwie domowym),
- osoby nieobecne w gospodarstwie domowym z racji pracy zawodowej, jeśli dochody z pracy tych osób przekazywane są rodzinie na utrzymanie,
- osoby nieobecne w gospodarstwie domowym, w wieku do 15 lat włącznie, uczące się poza miejscem zamieszkania, mieszkające w internatach lub w domach prywatnych,
- osoby nieobecne w gospodarstwie domowym w okresie badania, przebywające w zakładach opiekuńczo-wychowawczych, w domach opieki lub szpitalach, jeżeli ich rzeczywisty lub zamierzony okres pobytu poza gospodarstwem domowym jest krótszy niż 6 miesięcy.

Do składu gospodarstwa domowego nie zalicza się:

- osób nieobecnych w gospodarstwie domowym, w wieku powyżej 15 lat, pobierających naukę poza miejscem zamieszkania, mieszkających w internatach, domach akademickich lub w domach prywatnych,
- osób przebywających w zakładzie karnym,
- osób nieobecnych w gospodarstwie domowym w okresie badania, przebywających w zakładach opiekuńczo-wychowawczych, w domach opieki lub w szpitalach, jeżeli ich rzeczywisty lub zamierzony okres pobytu poza gospodarstwem domowym wynosi sześć miesięcy lub dłużej,
- osób przebywających w gospodarstwie domowym w okresie badania (gości), obecnych w gospodarstwie domowym lub zamierzających w nim przebywać przez okres krótszy niż sześć miesięcy,
- lokatorów, w tym uczniów i studentów na stacji (z wyjątkiem sytuacji, gdy są oni traktowani przez badane gospodarstwo domowe jako członkowie gospodarstwa),
- osób wynajmujących pokój lub łóżko, na okres pracy w danej miejscowości (dotyczy to np. takich prac jak melioracje, pomiar gruntów, wyrąb lasów, budowa),
- osób mieszkających wspólnie z gospodarstwem domowym, zatrudnionych przez to gospodarstwo, np. pomocy domowych, robotników rolnych, uczniów i praktykantów w zawodzie.

Typy gospodarstw domowych

Do opisu omawianych w publikacji zagadnień wykorzystano dwa typy gospodarstw domowych:

1. **Typ gospodarstwa domowego (TG)** powstał na potrzeby porównań międzynarodowych. W bazach danych Eurostatu wyniki prezentowane są w ten sposób dla wszystkich krajów członkowskich:

- gospodarstwo 1-osobowe mężczyzn lub kobiet:
 - poniżej 65 lat
 - w wieku 65 lat i więcej
- jedna osoba dorosła z dziećmi na utrzymaniu
- dwie osoby dorosłe:
 - obie poniżej 65 lat, bez dzieci na utrzymaniu
 - co najmniej jedna w wieku 65 lat i więcej, bez dzieci na utrzymaniu
 - z 1 dzieckiem na utrzymaniu
 - z 2 dzieci na utrzymaniu
 - z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu
- trzy lub więcej osoby dorosłe
 - z dziećmi na utrzymaniu
 - bez dzieci na utrzymaniu
- nieustalony typ gospodarstwa

Dziecko na utrzymaniu rozumiane jest jako osoba:

- w wieku 0-17 lat będąca w składzie gospodarstwa domowego,
- w wieku 18-24 lat, o ile jest bierna zawodowo i mieszka przynajmniej z jednym ze swoich rodziców.

2. **Typ biologiczny gospodarstwa domowego (TBGD)** powstał w celu prezentowania wyników krajowych uwzględniających wyniki z różnych badań⁹. Uwzględnia on również stopień pokrewieństwa między członkami gospodarstwa domowego (małżeństwo/związek formalny, matka/ojciec):

- małżeństwa lub związki nieformalne:
 - bez dzieci na utrzymaniu
 - z 1 dzieckiem na utrzymaniu
 - z 2 dzieci na utrzymaniu
 - z 3 dzieci na utrzymaniu
 - z 4 i więcej dzieci na utrzymaniu
 - z przynajmniej 1 dzieckiem na utrzymaniu i innymi osobami
- samotna matka lub samotny ojciec:
 - z dziećmi na utrzymaniu
 - z dziećmi na utrzymaniu i z innymi osobami
- inne osoby:
 - z dziećmi na utrzymaniu
 - bez dzieci na utrzymaniu
- gospodarstwo 1-osobowe

Dziecko na utrzymaniu rozumiane jest jako osoba:

- w wieku 0-15 lat będąca w składzie gospodarstwa domowego,
- w wieku 16-24, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania, nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku formalnym i nie ma własnych dzieci.

⁹ Pierwszy raz został wykorzystany w publikacji „Warunki życia rodzin w Polsce” wydanej w 2014 r.

W dziale publikacji „Synteza” w rozdziałach dot. sytuacji dochodowej osób w gospodarstwach domowych oraz warunków mieszkaniowych i sytuacji materialnej gospodarstw domowych mieszkających samodzielnie lub wspólnie z innymi gospodarstwami na podstawie typu biologicznego gospodarstwa domowego wyodrębniono 3 grupy gospodarstw:

- jednoosobowe,
- wieloosobowe bez dzieci,
- wieloosobowe z dziećmi na utrzymaniu.

Według typu gospodarstwa domowego przedstawione zostały wybrane wskaźniki spójności społecznej – tabl. 14, str. 216.

Grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych

Tradycyjnie, wyniki badań gospodarstw domowych prowadzonych przez GUS opracowywane są według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych. Podstawowym kryterium stosowanym przy wyodrębnianiu tych grup jest rodzaj przeważającego źródła utrzymania.

- **Gospodarstwa pracowników** – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub przeważającym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej wykonywanej w Polsce lub za granicą.
- **Gospodarstwa rolników** – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub przeważającym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.
- **Gospodarstwa pracujących na własny rachunek** – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub przeważającym źródłem utrzymania jest dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie.
- **Gospodarstwa emerytów** – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub przeważającym źródłem utrzymania jest dochód ze świadczeń emerytalnych.
- **Gospodarstwa rencistów** – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub przeważającym źródłem utrzymania jest dochód ze świadczeń rentowych.
- **Gospodarstwa utrzymujących się z niezarobkowych źródeł** – gospodarstwa domowe, których wyłącznym lub przeważającym źródłem utrzymania jest dochód ze źródeł niezarobkowych innych niż emerytury i renty (np. zasiłki dla bezrobotnych, regularne transfery od osób spoza gospodarstwa domowego, świadczenia dotyczące rodziny, dochody z wynajmu nieruchomości, dochody kapitałowe, itp.).

Ze względu na niską jakość uzyskanych danych dochodowych wynikającą z małej liczebności tej grupy i dużego wewnętrznego zróżnicowania, nie zostały one włączone do publikacji.

Stosowana skala ekwiwalentności

Skale ekwiwalentności to parametry pozwalające porównywać ze sobą sytuację gospodarstw domowych różniących się wielkością i strukturą demograficzną. Odzwierciedlają one wpływ, jaki na koszty utrzymania gospodarstwa domowego ma jego skład demograficzny.

Przy obliczeniach wyników z zakresu dochodów zastosowano zmodyfikowaną skalę ekwiwalentności OECD. Skala ta obliczona jest w sposób następujący: 1 – dla pierwszej osoby dorosłej w gospodarstwie, 0,5 – dla każdego kolejnego członka gospodarstwa w wieku 14 lat lub więcej, 0,3 – dla każdego dziecka w wieku poniżej 14 lat.

Okres odniesienia dla zmiennych dochodowych i pozadochodowych

W badaniu EU-SILC używane są różne okresy odniesienia. Okresem odniesienia dla zmiennych dochodowych jest ostatni pełny rok kalendarzowy poprzedzający badanie. Dla innych zmiennych prezentowanych w tablicach okresem odniesienia jest sytuacja bieżąca, jak również dwunastomiesięczny lub tygodniowy okres poprzedzający wywiad.

Regiony (NTS 1)

Prezentowane w publikacji wyniki dotyczą badania z roku 2017, dlatego do ich prezentacji zastosowano obowiązujący w tym roku podział Polski na 6 regionów (NTS 1) – Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 14 listopada 2007 r. w sprawie Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS). Regiony stanowią poziom 1 w NTS i powstały poprzez pogrupowanie województw.

W skład poszczególnych regionów wchodzi następujące województwa:

REGIONY (NTS 1)	WOJEWÓDZTWA (NTS 2)
CENTRALNY	<ul style="list-style-type: none">łódzkie;mazowieckie;
POŁUDNIOWY	<ul style="list-style-type: none">małopolskie;śląskie;
WSCHODNI	<ul style="list-style-type: none">lubelskie;podkarpackie;podlaskie;świętokrzyskie;
PÓŁNOCNO-ZACHODNI	<ul style="list-style-type: none">lubuskie;wielkopolskie;zachodniopomorskie;
POŁUDNIOWO-ZACHODNI	<ul style="list-style-type: none">dolnośląskie;opolskie;
PÓŁNOCNY	<ul style="list-style-type: none">kujawsko-pomorskie;pomorskie;warmińsko-mazurskie.

Mapa regionów NTS 1

Standard Siły Nabywczej PPS (Purchasing Power Standard)

PPS oznacza wspólną umowną jednostkę walutową stosowaną w Unii Europejskiej do przeliczeń zagregowanych danych ekonomicznych dla potrzeb porównań przestrzennych, w taki sposób, aby wyeliminować różnice w poziomach cen między państwami członkowskimi (*definicja zamieszczona w Rozporządzeniu (WE) nr 1445/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. ustanawiającym wspólne zasady dostarczania podstawowych informacji w sprawie parytetów siły nabywczej oraz ich wyliczenia i rozpowszechniania*).

5.2. Pojęcia i definicje kategorii dochodowych

Dochód do dyspozycji

Dochód do dyspozycji definiowany jest w badaniu jako suma rocznych dochodów pieniężnych (w przypadku dochodów z pracy najemnej uwzględniających dodatkowo korzyści niepieniężne związane z użytkowaniem samochodu służbowego) netto (po odliczeniu zaliczek na podatek dochodowy, podatków od dochodów z własności, składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne) wszystkich członków gospodarstwa domowego pomniejszona o: podatki od nieruchomości, transfery pieniężne przekazane innym gospodarstwom domowym oraz saldo rozliczeń z urzędem skarbowym.

Składowe dochodu do dyspozycji

Na dochód do dyspozycji składają się:

- dochody z pracy najemnej (w tym korzyści niepieniężne związane z użytkowaniem samochodu służbowego),
- dochody z pracy na własny rachunek w tym:
 - o dochody z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie,
 - o dochody z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie (działalność gospodarcza),
 - o dochody z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie z tytułu innego niż prowadzenie działalności gospodarczej (np. wykonywanie wolnego zawodu),
- świadczenia dla bezrobotnych,
- świadczenia związane z wiekiem (emerytury, wcześniejsze emerytury krajowe i zagraniczne, renty strukturalne rolników indywidualnych, odprawy z pracy wypłacane osobom przechodzącym na emeryturę, renty z tytułu niepełnosprawności krajowe i zagraniczne, renty socjalne, zasiłki pielęgnacyjne),
- renty rodzinne (renty rodzinne krajowe i zagraniczne otrzymywane przez osoby w wieku 16 lat i więcej)¹⁰,
- świadczenia chorobowe (w tym odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu),
- świadczenia dla niepełnosprawnych (w tym renta szkoleniowa, świadczenie rehabilitacyjne) otrzymywane przez osoby nie będące w wieku emerytalnym,
- stypendia,
- dochody z wynajmu nieruchomości,
- świadczenia dotyczące rodziny (w tym zasiłki rodzinne z dodatkami, zasiłki macierzyńskie),
- świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego (w tym świadczenia z pomocy społecznej),
- dodatki mieszkaniowe,
- regularne transfery otrzymywane od osób spoza gospodarstwa domowego,
- dochody kapitałowe (z własności finansowej),
- dochody dzieci do lat 16 (w tym renty rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne, stypendia).

¹⁰ Od 2011 r. zmienił się sposób kwalifikowania rent rodzinnych – obecnie wszystkie renty rodzinne otrzymywane przez osoby w wieku 16 lat i więcej zaliczane są do tej grupy świadczeń.

Transfery otrzymywane przez gospodarstwa domowe:

Zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby badania EU-SILC zamieszczoną w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1980/2003 z dnia 21 października 2003 r. w sprawie dochodów i warunków życia (EU-SILC), w odniesieniu do definicji i uaktualnionej definicji, na transfery składają się:

1. Świadczenia społeczne;
2. Regularnie otrzymywane przelewy pieniężne pomiędzy gospodarstwami domowymi.

Świadczenia społeczne są określane jako bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

Obejmują wartość dowolnych składek na ubezpieczenia społeczne lub podatku dochodowego płaconego od tych świadczeń przez beneficjenta systemom ubezpieczeń społecznych lub władzom podatkowym.

Aby transfer mógł zostać uznany za świadczenie społeczne musi spełniać jedno z dwóch kryteriów:

- objęcie nim rozpatrywanej grupy jest obowiązkowe (zgodnie z prawem, przepisami lub układem zbiorowym między pracodawcami i związkami zawodowymi),
- jest on oparty na zasadzie solidarności społecznej (tzn. jeżeli jest to emerytura wynikająca z ubezpieczenia, składka i uprawnienia nie są proporcjonalne do indywidualnego narażenia na ryzyko zabezpieczonej osoby).

Świadczenia społeczne dzielą się na:

1. Świadczenia dotyczące rodziny;
2. Dodatki mieszkaniowe;
3. Świadczenia dla bezrobotnych;
4. Świadczenia związane z wiekiem;
5. Renty rodzinne;
6. Świadczenia chorobowe;
7. Świadczenia dla osób niepełnosprawnych;
8. Stypendia;
9. Świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego.

Świadczenia społeczne nie obejmują świadczeń płaconych z systemów, w których świadczeniobiorcy dokonywali jedynie dobrowolnych wpłat, niezależnie od pracodawcy lub rządu – ujęte w pozycji „Emerytury z indywidualnych systemów prywatnych”, tj. innych niż te objęte przez ESSPROS (europejski system statystyk ochrony socjalnej).

Regularnie otrzymywane przelewy pieniężne pomiędzy gospodarstwami domowymi odnoszą się do regularnych kwot pieniężnych otrzymywanych podczas okresu odniesienia dochodu od innych gospodarstw domowych lub osób.

Pozycja obejmuje:

- obowiązkowe alimenty i zasiłek dla dziecka,
- nieobowiązkowe alimenty i zasiłek dla dziecka otrzymywane w sposób regularny,
- regularny zasiłek pieniężny od osób innych niż członkowie rodziny,
- regularny zasiłek pieniężny od rodzin w innych krajach.

Pozycja nie obejmuje bezpłatnego lub subsydiowanego lokalu mieszkalnego zapewnianego przez inne gospodarstwo domowe.

Wskaźnik dochodu do dyspozycji

Wskaźnik dochodu do dyspozycji definiowany jest jako iloraz rocznego przeciętnego dochodu do dyspozycji dla danego przekroju do przeciętnego dochodu do dyspozycji dla Polski ogółem. Wartość wskaźnika równa 100 jest przypisana przeciętnemu dochodowi do dyspozycji dla Polski ogółem.

5.3. Definicje wybranych wskaźników spójności społecznej

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych

Odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji po transferach społecznych.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem bez uwzględnienia w dochodach transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem i renty rodzinne

Odsetek osób, których roczny dochód ekwiwalentny do dyspozycji bez uwzględnienia w nim transferów społecznych innych niż świadczenia związane z wiekiem oraz renty rodzinne, jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem bez uwzględnienia w dochodach ogółu transferów społecznych

Odsetek osób, których roczny dochód ekwiwalentny do dyspozycji bez uwzględnienia w nim ogółu transferów społecznych (łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji.

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

Odsetek osób w gospodarstwach domowych deklarujących brak możliwości zaspokojenia ze względów finansowych co najmniej 4 z 9 wymienionych poniżej potrzeb:

1. Opłacenia tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku;
2. Spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień;
3. Ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb;
4. Pokrycia niespodziewanego wydatku (w wysokości odpowiadającej miesięcznej wartości granicy ubóstwa relatywnego, przyjętej w danym kraju, w roku 2015);
5. Terminowego regulowania opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów;
6. Posiadania telewizora kolorowego;
7. Posiadania samochodu;
8. Posiadania pralki;
9. Posiadania telefonu (stacjonarnego lub komórkowego).

Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy w gospodarstwie domowym

Odsetek osób w wieku 0-59 lat mieszkających w gospodarstwach domowych o bardzo niskiej intensywności pracy, tzn. takich, w których osoby dorosłe w wieku (18 – 59 lat) w minionym roku przepracowały mniej niż 20% ich całkowitego potencjału pracy.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (wskaźnik zbiorczy trzech podwskaźników)

Odsetek osób, które są zagrożone ubóstwem lub pogłębioną deprivacją materialną lub żyją w gospodarstwach domowych o bardzo niskiej intensywności pracy. Osoby zlicza się tylko raz, nawet jeśli są obecne w więcej niż jednym podwskaźniku.

Głębokość ubóstwa (w odniesieniu do mediany)

Różnica między medianą rocznych dochodów ekwiwalentnych do dyspozycji osób żyjących poniżej granicy ubóstwa a granicą ubóstwa przyjętą na poziomie 60% mediany dochodów, wyrażona jako procent granicy ubóstwa.

Nierówność rozkładu dochodów S80/S20 (wskaźnik zróżnicowania kwintylowego)

Stosunek sumy dochodów uzyskanych przez 20% osób o najwyższym poziomie dochodów (najwyższa grupa kwintylowa) do sumy dochodów uzyskanych przez 20% osób o najniższym poziomie dochodów (najniższa grupa kwintylowa).

W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Współczynnik Giniego

Miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie.

W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

6. Krótki opis metodologiczny modułu „Zdrowie dorosłych i dzieci”

6.1. Styl życia, determinanty zdrowia

Jednostka badania

Osoby od 16 roku życia, będące aktualnymi członkami gospodarstwa.

Zakres tematyczny informacji:

- spożycie owoców
- spożycie warzyw
- charakter głównego zajęcia
- aktywność fizyczna podejmowana poza głównym zajęciem
- wskaźnik masy ciała (BMI)

Okres odniesienia:

Okresem odniesienia dla wagi i wzrostu, na podstawie których obliczano wskaźnik BMI, była sytuacja bieżąca. W przypadku pozostałych zmiennych (spożycie owoców i warzyw, charakter głównego zajęcia, aktywność fizyczna poza głównym zajęciem) okresem odniesienia był typowy tydzień¹¹.

Podstawowe definicje:

Główne zajęcia

Dla osób zatrudnionych – praca zawodowa, w innych przypadkach: nauka lub studia, zajmowanie się domem i ogrodem, opieka nad dziećmi lub innymi osobami, poszukiwanie pracy.

Aktywność fizyczna

Każda aktywność sportowa lub rekreacyjna, a także podejmowana w celach transportowych (np. jazda na rowerze lub spacer z domu do pracy/szkoły i z powrotem), trwająca co najmniej 10 minut i powodująca przynajmniej niewielkie przyspieszenie oddechu lub tętna (według subiektywnej oceny respondenta).

¹¹ Był to typowy tydzień w porze roku, w której przeprowadzany był wywiad (kwiecień-maj).

6.2. Zdrowie dzieci

Jednostka badania

Dzieci w wieku poniżej 16 lat, będące aktualnymi członkami gospodarstwa domowego.

Zakres tematyczny informacji:

- ogólna ocena zdrowia
- ograniczenia w wykonywaniu czynności

Okres odniesienia:

Okresem odniesienia dla ogólnej oceny zdrowia dzieci i ograniczeń w wykonywaniu czynności była sytuacja bieżąca.

Podstawowe definicje:

Ograniczenia w wykonywaniu czynności

Dotyczą czynności, które osoby w danym wieku zwykle wykonują. Brane są pod uwagę jedynie ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia, trwające 6 miesięcy lub dłużej.

6.3. Zaspokojenie potrzeb w zakresie usług opieki zdrowotnej oraz usług dentystycznych i ortodontycznych

Jednostka badania

Gospodarstwa z dziećmi w wieku poniżej 16 lat, będącymi aktualnymi członkami gospodarstwa domowego.

Zakres tematyczny informacji

- zaspokojenie potrzeb w zakresie usług opieki zdrowotnej
- zaspokojenie potrzeb w zakresie usług dentystycznych lub ortodontycznych.

Okres odniesienia:

12 miesięcy poprzedzających wywiad.

Podstawowe definicje:

Opieka zdrowotna

Wizyty lekarskie, badania w laboratorium, leczenie szpitalne lub rehabilitacja, bez uwzględnienia usług dentystycznych lub ortodontycznych.

6.4. Obciążenie gospodarstw kosztami związanymi ze zdrowiem

Jednostka badania

Gospodarstwa domowe, w których było realizowane badanie EU-SILC w 2017 r.

Zakres tematyczny informacji:

- ocena obciążenia kosztami opieki zdrowotnej
- ocena obciążenia kosztami opieki dentystycznej i ortodontycznej
- ocena obciążenia kosztami zakupu leków¹²

Okres odniesienia:

12 miesięcy poprzedzających wywiad.

¹² Koszt zakupu leków nie wchodził w skład kosztów opieki zdrowotnej oraz kosztów opieki dentystycznej i ortodontycznej.

METHODOLOGICAL NOTES

1. General information

1.1. The objective and scope of the survey

The main objective of EU-SILC – European Survey on Income and Living Conditions is to supply EU comparable data on the living conditions of the population. EU-SILC provides the basic source of information used for the calculation of indicators, among others those related to income, poverty and social exclusion, for the EU member states. The set of statistical indicators adopted by the Laeken European Council in December 2001 is supposed to monitor progress in the achievement of the common objectives as put forward by the EU countries for combating poverty and social exclusion.

Actions aiming at reducing poverty and social exclusion in addition to actions supporting sustainable and inclusive growth are of great interest and support of the European Commission. This is reflected in the headline targets of the Europe 2020 Strategy. European Union as one of the headline targets within the area of social integration aims at reducing by at least 20 million number of those who are in or at risk of poverty and social exclusion. This aim is measured by poverty and social exclusion indicator. As it is calculated based on data collected in EU-SILC Survey it is possible to monitor results of actions undertaken at European and national level.

The set of primary target variables in EU-SILC covers: the main demographic traits of the respondents, their participation in education, assessment of their health status, selected data on deprivation, dwelling conditions, detailed information on the economic activity and a wide range of information about the level and sources of income. Moreover, EU-SILC assumes conducting module surveys on the subjects following current requirements of the authorities of the European Union. In 2017, this modular survey was concerning health adults and children.

According to the legislation in force, the survey should collect the data allowing for both the cross-sectional and longitudinal analyses. That is why EU-SILC is carried out with the use of the rotational panel method in the four-year cycle.

1.2. Legal basis

EU-SILC organisation and methodology is governed by the Regulation (EC) No. 1177/2003 of the European Parliament and of the Council of 16 June 2003 (with amendments included in regulation No. 1553/2005) concerning Community Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) along with regulations of the European Commission corresponding to that legal act. Additionally, in 2017, the pilotage of several variables according to the gentlemen's agreement (ESS Agreement) was included in the subject of “activity on the labor market”. Furthermore, a modular survey concerning the domain health for adults and children was added under the Commission Regulation (EU) No 114/2016 of 28 January 2016.

EU-SILC was implemented by CSO in 2005. In 2016 it was continued following the Ordinance of the Council of Ministers of July 21, 2015 concerning the statistical survey programme for official statistics for 2016 (Journal of Laws, item 1304, as amended).

The questionnaire forms were included in the Prime Minister's Ordinance of March 15, 2016 (Journal of Laws, item 460, as amended).

1.3. Survey time

EU-SILC was conducted from April 3 to May 31, 2017, on the territory of the whole country.

1.4. Survey method

EU-SILC is a non-obligatory, representative questionnaire survey of individual households, carried out by the face-to-face interview technique.

Since 2016 CAPI method (Computer Assisted Personal Interview) is used, which consists in performing interviews with respondents with the use of mobile devices that record the provided answers. 80.1% interviews were made by this method. Remaining, as before, were carried out by means of PAPI method (Paper And Pen Personal Interview) using paper questionnaire.

For the most part, an individual interviews a proxy interview is allowed with another household member who is able to provide reliable information concerning the person who should be covered by the survey (this is applicable to the household members who are absent in the place of residence at the time of the survey).

1.5. The questionnaire forms used in the survey

The information concerning the household as a whole is recorded in the household questionnaire (EU-SILC-G), while the information about the household members at the age of 16 years and more – in the individual questionnaire (EU-SILC-I).

2. Sample design and generalisation of results

2.1. Sample design

A two-stage sampling scheme with different selection probabilities at the first stage was used. Primary sampling units (PSU) were enumeration census areas. At the second stage dwellings were selected. All the households from the selected dwellings were supposed to enter the survey.

Prior to selection, primary sampling units were stratified. The strata were the voivodships (NUTS2) and within the voivodships primary sampling units were classified by class of locality. In urban areas census areas were grouped by size of town¹³. Big cities formed independent strata, but in the five largest cities districts were treated as strata. In rural areas strata were represented by rural gminas (NUTS5) of a subregion (NUTS3) or of a few neighbouring powiats (NUTS4). Altogether, 250 strata were distinguished.

It was estimated that in the first year of the survey (2005) the sample should comprise about 24 000 dwellings. Proportional allocation of dwellings to particular strata was applied. The number of dwellings selected from a particular stratum was in proportion to the number of dwellings in the stratum. Furthermore, the number of the first-stage units selected from the strata was obtained by dividing the number of dwellings in the sample by the number of dwellings determined for a given class of locality to be selected from the first-stage unit.

In towns with over 100 000 inhabitants 3 dwellings per PSU were selected, in towns with 20-100 thousand inhabitants – 4 dwellings per PSU, in towns with less than 20 000 inhabitants – 5 dwellings per PSU, respectively. In rural areas 6 dwellings were selected from each PSU.

In the first year of the survey 5912 census areas and 24044 dwellings were selected for the sample. Census areas were selected according to the Hartley-Rao scheme. Prior to selection, census areas were put in random order for each stratum separately and then the determined number of PSUs was selected with probabilities proportionate to the number of dwellings. Then, from each of the selected census areas dwellings were selected using the simple random selection procedure.

¹³ Agglomeration Gdańsk – Gdynia – Sopot including class of locality: 500 000 – 1 000 000 inhabitants.

The selected sample of primary sampling units was divided into four subsamples, equal in size. Starting from 2006 one of the subsamples is eliminated and replaced with a new one, selected independently as described above. In 2017 subsample 4 was replaced by subsample 8 consisting of 1500 census areas and 6121 dwellings.

In 2017, a sample of reserve dwellings was introduced for the new sample, which will allow to obtain, in subsequent editions of the survey, an increase in the number of completed surveys within voivodships (NUTS2). The larger sample carried out at the level of NUTS2 classification results from the need to meet the precision requirements for selected indicators, which are analyzed by Eurostat¹⁴. After the analysis of historical data, it was assumed that in the class of locality "over 500 thousand. inhabitants", 6 reserve dwellings will be drawn to each address from the main sample; for the remaining classes of locality (including the rural areas), a random selection of 3 reserve addresses was established.

In determining the size of the new subsample in the voivodships (NUTS 2 level), a mathematical model was used, which included the following elements:

- limitations for standard errors of AROPE indicator (people at risk of poverty or social exclusion) from Eurostat regulation, which should be met in 2019 year
- the model of dependence of the estimated value of standard errors of the AROPE indicator from the number of households with completed interviews in each voivodship
- historical data on the completeness rates for the subsamples surveyed in previous years
- expected impact of the planned use of the reserve dwellings.

2.2. Weightings

Design factor

Design factor – DB080 is equal to the dwelling sampling fraction f_h reciprocal in the h -th stratum i.e.

$$f_h = \frac{n_h * m'_h}{M_h},$$

$$DB080 = \frac{1}{f_h}$$

where:

n_h - number of PSUs selected from the h -th stratum,

m'_h - number of dwellings selected from a PSU in the h -th stratum,

M_h - number of dwellings in the h -th stratum.

DB080 weights were then adjusted with the use of completeness indicator, estimated for each class of locality separately. In the year 2005 an adjustment was performed for all the four subsample 1, 2, 3, 4, forming together the sample surveyed in that year, while starting from the year 2006 only the DB080 weights of newly introduced samples were adjusted.

¹⁴ Annex II to the draft regulation of the European Parliament and of the Council establishing a common framework for European statistics relating to persons and households, based on data at individual level collected from samples

The adjusted weights were calculated according to the formula:

$$DB080_p^{adjusted} = \frac{DB080_p}{cr_p},$$

where:

cr_p – completeness indicator in the p -th class of locality.

Completeness indicators according to class of locality

Code of class of locality (p)	Class of locality	Completeness rate
	Poland	0.757
1	Warsaw	0.606
2	Towns 500 000 – 1 000 000 inhabitants ^{*)}	0.692
3	Towns 100 000 – 500 000 inhabitants	0.703
4	Towns 20 000 – 100 000 inhabitants	0.752
5	Towns less than 20 000 inhabitants	0.772
6	Rural areas	0.834

^{*)} including Gdańsk – Gdynia – Sopot agglomeration

Usage of the new subsample (number 8) of reserve addresses, caused the necessity to modify the procedure of weights correction for estimation. A change in terms of usually applied algorithm was that on the weights correction stage for new subsample calculation was made for response rates on the basis of dwellings database where, in the case of no implementation of a questionnaire for the basic dwelling, it was replaced with a reserve dwelling, for which a questionnaire was successfully implemented; in the case when all reserve addresses could not provide implementation – the database was left with the information on the basic address. This way a natural increase in response rates was obtained (used for design weights correction), which gives in total a larger number of performed questionnaires. The table above presents the response rates for the new subsample; it shows that at the country level the average response rate has increased from 0.484 to 0.757, as compared to the previous year.

Cross-sectional weights applied in EU-SILC

On the basis of the adjusted DB080 weight the following weights were calculated:

- DB090 – weight for households,
- RB050 – weight for persons – household members,
- PB040 – weight for persons at the age of 16 and over,
- RL070 – weight for children at the age of 0–12 years,
- PC005 – weight for persons aged 16 years or more without proxy,
- PB041 – weight for persons aged 16 years or more with information about incomes derived from interview.

Such weights were calculated separately for four subsamples forming the cross-sectional sample in the year of the survey T .

Year of the survey T	Numbers of component subsamples
2005	1, 2, 3, 4
2006	2, 3, 4, 5
2007	3, 4, 5, 6
2008	4, 5, 6, 7
2009	5, 6, 7, 8
2010	6, 7, 8, 1
2011	7, 8, 1, 2
2012	8, 1, 2, 3
2013	1, 2, 3, 4
2014	2, 3, 4, 5
2015	3, 4, 5, 6
2016	4, 5, 6, 7
2017	5, 6, 7, 8

A subsample with the last number in the sequence indicated in the above table (since 2006) is denoted to the newly selected one, surveyed for the first time in a given year.

For each of the subsamples the so called base weights were calculated separately for each year of the survey T , which allowed for the generalisation of results concerning households and household members to the surveyed population with reference to the year T ¹⁵. After combining the four independent subsamples, the primary cross-sectional weights DB090 and RB050 are obtained. These calculations are performed by dividing the base weights by coefficients arising from dividing the number of all households interviewed by the number of households interviewed in the given subsample¹⁶ and applying the integrated calibration algorithm described below (for a new single subsample), which ensures consistency of the generalised results with the external demographic data available. The weights DB090 are subjected to the procedure of extreme weights' trimming described below in detail.

In the case of samples surveyed for the first time in the year T (starting from the year 2006) the calculation of weights **DB090** for households has been based on the adjusted DB080 weights. The DB090 weights were calculated with the use of demographic data from other sources. For calculation of such weights the integrated calibration method recommended by Eurostat was applied¹⁷.

Additional variables comprised the data on the number of households according to 4 size classes (1-person, 2-person, 3-person and 4 and more person household) in correlation with a voivodship (NUTS2) and by urban/rural area. As regards the population the data were presented by sex, age group (the first group – persons under 16 years, the second – 16–19 years, then eleven 5-year age groups and the age group of people at 75 years and over) and by voivodship. These variables were derived from the current demographic estimates and the 2011 Census, and they were specific for each year of the survey T ¹⁸.

¹⁵ The concept of base weight will be explained in more detail further in this document.

¹⁶ In case of subsamples of equal sizes such coefficients would be equal 4.

¹⁷ See *DESCRIPTION OF TARGET VARIABLES: Cross-sectional and Longitudinal*. EU-SILC 065 (2012 operation). EUROPEAN COMMISSION. EUROSTAT. 2012. pp. 30 – 42. WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI POLSKI W LATACH 2004-2005. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2007. str. 94 – 96.

¹⁸ In 2015, resident population data was used to include information on persons residing abroad for more than 12 months.

The weights DB090 are subject to the extreme weights' trimming procedure. The method recommended by Eurostat was used, verifying whether the ratio between the analyzed weight and the design weight is within the appropriate range, i.e.

$$\frac{1}{3} \leq \frac{w_h / \bar{w}}{w_h^{(HD)} / \bar{w}^{(HD)}} \leq 3 ,$$

where in the numerator is the analyzed weight for a given household divided by the mean value of such weights for all households considered, and in the denominator is the design weight divided by the corresponding mean value.

In the case of a household for which the above inequalities do not hold, it is necessary to modify the base weight so as to satisfy the violated inequality. The modification procedure changes the mean value of weights in the numerator, which in practice implies the necessity to repeat the procedure in an iterative way until the required condition is achieved.

As a result of the calibration and trimming procedures we obtain the cross-sectional DB090 weight for households and simultaneously, the RB050 weight for household members, equal to DB090. These are the initial weights which together with the base weights for other samples are used to calculate the final weights DB090 and RB050.

For the subsamples which were surveyed for the second time (e.g. the subsample 7 for the reference year $T=2017$ and the subsample 6 for the reference year $T=2016$) the following procedure was applied:

The base weight (denoted as RB060) for persons in the households surveyed was determined by an appropriate adjustment of the base weight from the previous year. This weight was adjusted taking into account situation of exclusion non-response and households' and individuals' from the population surveyed¹⁹. The calculations were performed on the subsets of the so called *sample persons* (i.e. those who in the previous year belonged to the surveyed sample and were at the age of 14 years or over, and who should be surveyed in the following year), taking into account the rules set by Eurostat (e.g. in the case of individuals' moving abroad or no possibility to contact a household again).

The modifying factor was determined according to the class of locality and took the form:

$$\frac{R(1) - M}{R(2)}$$

where:

$R(t)_p$ – estimated number of respondents belonging to the “*sample persons*” group and the survey population in the subsample surveyed for the t -th time,

M – estimated number of “*sample persons*” who belonged to the surveyed population in the first year of the survey and in the next year were out of the survey scope.

For the calculation of numerator and denominator the base weights of the year $T-1$ were used. The above expression is the reciprocal of the empirical estimate of probability that a given person will be interviewed again in the second year of the survey.

¹⁹ Exclusion concerns: households that are out of scope of the survey – the whole household moved abroad or to collective accommodation households. Moreover when all of the household members died or there is no person from the panel sample in the household. Also when it is impossible to contact a given address due to lack of possibility to reach the household or lack of information on the household.

In the next stage of the base weight calculation for the last year of the survey (i.e. T) children of “sample persons” received the weights of mothers and “co-residents’ (i.e. additional persons included in the household surveyed) were ascribed zero weights. Then, the respondents’ weights were averaged at the household level and all the members of a given household were ascribed such a mean weight. Next, to the base weights thus obtained the trimming of extreme weights was applied.

For the subsamples surveyed for the fourth and third successive year with reference to the year T (e.g. for subsamples 5 and 6 in the year $T=2017$), the procedure applied was based on the algorithm (for a subsample surveyed for the second consecutive year) of base weight RB060 adjustment as described above. Additionally, re-entries, i.e. persons who were surveyed in the year $T-2$, not surveyed in the year $T-1$, and surveyed again in the year T were taken into account respectively; according to the Eurostat’s guidelines persons re-entering the survey after two years of absence are not taken into account. The base weights for such re-entering persons were determined by application of the above described adjustment procedure for base weights of the year $T-2$ (i.e. calculations were carried out on data of the year $T-2$ and T , leaving out the year $T-1$). Inclusion of re-entries made it necessary to introduce an additional correction of the base weights for persons surveyed in the three successive years. Coefficients of these corrections were computed separately according to classes of locality as ratios of the weighted number of respondents surveyed in all the three years to the weighted number of respondents in the last year of survey (i.e. including re-entries).

The weight used for these correction calculations was the weight for persons (i.e. RB050) for the year $T-2$. The correction coefficients for the years $T=2015$ and $T=2016$ are given in the table presented below.

k (class of locality)	T=2016		T=2017	
	correction coefficients for the subsample 4	correction coefficients for the subsample 5	correction coefficients for the subsample 5	correction coefficients for the subsample 6
1	0.901	1.000	0.979	0.981
2	0.997	0.980	0.990	0.983
3	0.978	0.988	0.999	0.986
4	0.987	0.983	0.994	0.991
5	0.984	0.980	0.997	0.999
6	0.993	0.988	0.999	0.992

The last stage of the base weight calculation for subsamples surveyed for the fourth and third year in reference to the year T consisted in receiving weights of mothers by children of “sample persons” and zero weights – by “co-residents’, i.e. additional persons included in the surveyed households. Next, the respondents’ weights were averaged at the household level (such an average weight was assigned to all the members of a given household) and finally, the procedure of extreme weights’ trimming was applied. As a result, the modified base weights were obtained for 4 cross-sectional subsamples, and in the case of the subsample surveyed for the first time in a given year, the base weight was assumed to be equal to the initially calculated weight DB090.

Further calculations are performed on the data from the joined subsamples. In these subsamples the base weight of each subsample is divided by coefficients arising from dividing the number of all households interviewed by the number of households interviewed in the given sample. Using the above described integrated calibration procedure it is possible to obtain the weights DB090 for each household and corresponding weights RB050 for members of households.

The next weight necessary for generalization of EU-SILC results was the weight **PB040** assigned to respondents at the age of 16 years and over who had individual interviews. This weight is equal to the weight RB050

The weight **RL070** is assigned to children at the age of 0–12 years. It is obtained by the adjustment of the weights RB050 in 26 groups i.e. 13 one-year age groups* sex.

In the case of individual interviews in the area in which the proxy interviews were not allowed the weight **PC005** was assigned. It has been obtained by correction of weight RB050 in groups defined as breakdowns: urban / rural * sex * 13 age group; where age groups are the same as those used in the above-described calibration algorithm.

In the case of individual interviews in which incomes were not imputed the weight **PB041** was assigned. It has been obtained by correction of weight PB040 in groups defined as breakdowns: voivodship * urban / rural * sex * 13 age group; where age groups are the same as those used in the above-described calibration algorithm.

2.3. Substitution

If the household from the selected dwelling refused to enter the survey substitution from reserve sample was applied (only for new subsample). The survey from 2017 introduces the possibility to choose an address from the reserve list (the list order did not apply) due to the distance between the addresses. This solution was introduced due to a decrease in the interviewer burden because of the travelling time between the addresses (in particular in rural areas) and travel costs in the case of the need for multiple visits at the same address (no contact with the respondent or completion of the interview).

3. DATA QUALITY

3.1. Sampling errors

Standard error and effective sample size

Estimation of standard errors was based on a resampling approach. One of the variations of the bootstrap method was used, where in each stratum a multiple resampling (in this case 500 times) takes place with replacement of n_h-1 subsamples out of n_h PSUs(primary sampling units) selected for the survey in the h -th stratum (McCarthy and Snowden method (1985)). After resampling the original weights for sampling units are properly rescaled and bootstrap variance estimate of the corresponding indicator is obtained by the usual Monte Carlo approximation based on the independent bootstrap replicates.

Computations were carried out using SAS software. Additionally, the linearization method of variance estimation for the main poverty indicators was implemented., The comparisons of results obtained by the linearization method and by the bootstrap method showed they were very similar.

Error estimates and sampling scheme effectiveness for selected indicators

Specification	Value	Standard error	Design Effect	Achieved sample size	Effective sample size
At-risk-of-poverty rate after social transfers	15.0	0.42	1.523	34835	22873
S80/S20 income quintile share ratio	4.6	0.08	1.598	34835	21799
Relative median at-risk-poverty gap	23.6	0.93	1.416	34835	24600
Gini coefficient	29.2	0.39	1.631	34835	21358
Mean equivalised disposable income	29713.6	233.8	1.470	34835	23697

3.2. Non-sampling errors

Sampling frame and coverage errors

The samples for EU-SILC are selected from the sampling frame based on the TERYT system, i.e. National Official Register of Territorial Division of the Country. Two kinds of primary sampling units (PSU) were distinguished in the sampling frame:

- about 184 000 CEA – census enumeration areas with about 76 dwellings each,
- about 35 000 ESD – enumeration statistical districts, with about 407 dwellings each.

The whole territory of Poland is divided into enumeration statistical districts and census enumeration areas. In EU-SILC census enumeration areas are used as primary sampling units. The secondary sampling units are dwellings. For each census enumeration area a list of dwellings was made up to form the secondary sampling frame. All the households from the selected dwellings are supposed to enter the survey.

The TERYT system is updated annually with respect to the territorial division into statistical districts and census enumeration areas. The lists of dwellings, names of towns, villages and streets are updated. Other changes due to new construction, demolition of buildings and administrative division modifications are also introduced.

The sample for EU-SILC 2017 was selected in November 2016 from the sampling frame updated as of June 30, 2016. In the subsample 8 selected for the 2017 survey 8.6% of dwellings were found to be non-existing (cancelled, changed for non-residential units) as well as uninhabited or temporarily inhabited; 1.8% of selected dwellings had incorrect addresses.

Non-response errors

Achieved sample size

Sample size	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
A	2831	2501	3002	4723	13057
B	5819	5068	6019	8941	25847
C	7579	6822	8086	12348	34835

A – number of households interviewed, included in the dataset²⁰

B – number of persons at the age of 16 years and more who completed an individual interview

C – number of persons who are members of the households interviewed

²⁰ The condition for inclusion in the dataset was completion of the household questionnaire and at least one personal interview.

Unit non-response

Indicator symbol	Indicator	Value of the indicator (%)	
		without reserve sample	including reserve sample
Ra	the address contact rate, quotient of number of contacted addresses to the number of all correctly selected addresses	0.996	0.871
Rh	the proportion of households interviewed to number of all households in contacted dwellings	0.866	0.604
Rp	the proportion of completed individual interviews to number of persons who should be interviewed (within surveyed households)	11.2	39.6
*NRp	overall non-response rate	23.4	53.3

Distribution of households

Contact at address (without reserve sample)

DB120	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Address contacted	3015	2711	3396	5962	15084
Address cannot be located	1	3	2	47	53
Address impossible to access	0	0	0	12	12
There is no dwelling at the address	15	19	33	378	445
Total	3031	2733	3431	6399	15594

Contact at address (including reserve sample)

DB120	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Address contacted	3015	2711	3396	12488	21610
Address cannot be located	1	3	2	311	317
Address impossible to access	0	0	0	113	113
There is no dwelling at the address	15	19	33	2849	2916
Total	3031	2733	3431	15761	24956

Household questionnaire result (without reserve sample)

DB130	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Household questionnaire completed	2832	2502	3002	4728	13064
Refusal	97	129	292	868	1386
Temporary absence	38	35	44	106	223
Household cannot be contacted (illness, old age, alcoholism)	20	21	24	77	142
Other reasons	28	24	34	183	269
Total	3015	2711	3396	5962	15084

Household questionnaire result (including reserve sample)

DB130	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Household questionnaire completed	2832	2502	3002	4728	13064
Refusal	97	129	292	5192	5710
Temporary absence	38	35	44	774	891
Household cannot be contacted (illness, old age, alcoholism)	20	21	24	531	596
Other reasons	28	24	34	531	617
Total	3015	2711	3396	11756	20878

Response rate

DB135	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Households interviewed, included in the dataset	2831	2501	3002	4723	13057
Households interviewed, not included in the dataset	1	1	0	5	7
Total	2832	2502	3002	4728	13064

Distribution of individuals at the age of 16 years and more

Individual interviews

RB250	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Interview completed	5819	5068	6019	8941	25847
Difficult contact because of illness, disability etc.	32	34	52	85	203
Refusal to participate in the survey	319	380	395	718	1812
Person temporarily away – no possibility to get information from some other person	197	210	206	509	1122
No contact for another reason	10	16	31	51	108
No information about the person available – reason unknown	0	1	1	4	6
Total	6377	5709	6704	10308	29098

Type of individual interview

RB260	Rotational group				
	5	6	7	8	Total
Face to face interview	4085	3589	4364	6791	18829
Proxy interview	1734	1479	1655	2150	7018
Total	5819	5068	6019	8941	25847

Errors due to survey performance and data recording

As with any other statistical survey, EU-SILC may be burdened with errors which occur at various stages of the survey. This mainly applies to interviewers' errors at the stage of collecting the information, errors due to the respondents' misunderstanding of questions and inaccurate answers as well as the errors taking place at the stage of data recording.

According to the interviewers who, upon completion of a household interview, were obliged to answer a few questions concerning interview performance, more than three quarters of respondents (81.7% of those answering questions for the household interview and 80.6% of those answering questions for the individual interview) showed a favourable attitude towards the survey, whereas about 2% (in the case of the household and individual interview) were unwilling towards it.

In the interviewers' opinion, in approx. 90% of questionnaires (both household and individual) the quality of non-income data was good or very good, while in about 0.3% of both household and individual questionnaires the quality of data was doubtful.

The quality of income data was relatively worse, mainly because of item non-response.

3.3. Interview duration

The average household interview duration in 2017 was about 36 minutes, while the individual interview lasted 30 minutes. In total, the average time needed to carry out a household interview and individual interviews with persons at the age of 16 years and more was 97 minutes.

4. Data imputation

4.1. Methods applied to income variable imputation

The methodology of EU-SILC requires for the imputation of the missing income data. The complete file is obtained through the imputation of the missing data.

Imputation is a procedure aimed at ensuring the completeness of a data set by replacing the data which are missing due to the respondent's refusal to give answers with values that are correct from the formal point of view (imputation values). The imputation values are received by the means of a formalised procedure (an algorithm) designed in such a way that the generated values reflect, as precisely as possible, the probable values of missing data in terms of information included in the data set.

There are several methods of income variable imputation. They can be classified as deterministic and stochastic methods. In the case of deterministic methods, for a particular set of data the selected method and the set of explanatory variables (imputation algorithm) clearly determine the imputation values for each record. In stochastic methods the imputation value is determined with the use of an error term and that is why with the same algorithm and the same data file, each realisation of the algorithm may give slightly different imputation values. Although the stochastic methods slightly increase estimator variance (introducing an additional random error component), they do not distort variance or original data distribution characteristics allowing for the correct estimation of random error. Deterministic imputation brings about variable variance reduction in the file and random error underestimation; it also distorts to a greater extent the correlation structure and variable distribution. In the income data imputation applied in the EU-SILC survey, the preferable methods are those which preserve the distribution characteristics (thus favouring the stochastic methods).

The following stochastic methods were used:

- Hot-deck method

It involves the replacement of missing data in a record with gaps (the recipient record) with the data collected from a different record (the donor record) randomly selected out of complete (from the point of view of imputed variable) records which meet the specified conditions for similarity with the recipient record.

Auxiliary qualitative categorising variables (explanatory variables), used for grouping records, may be used in the hot-deck method. In this case, a random representative is selected out of the records showing adequate values of auxiliary variables. If it is not possible to find a donor with the equivalent values for all the auxiliary variables, the so called sequence approach is adopted. The categorising variables are ranked from the most to the least significant ones. If there are no donors, the categorisation is carried out with the subsequent explanatory variables being left out, starting from the least significant ones, so as to obtain a subset containing donors.

In the case of applying a quantitative categorising variable in the hot-deck method, a breakdown into deciles is used as a categorisation criterion.

- Regression imputation with randomly selected empirical residuals

Auxiliary variables are the explanatory variables of the regression model. The model takes either a linear or power exponential form. It is fitted on the basis of the records which are complete from the point of view of the imputed variable. The imputed value (or its logarithm in the case of transformed models) is a sum of the theoretical value derived from the model and a randomly selected model residual. The set of records, out of which the residual is selected, is restricted to those which are nearest to the record imputed for the theoretical value derived from the model.

Out of the deterministic methods the following were applied:

- Regression deterministic imputation (the theoretical value from the model is adopted as the imputation value),
- Deduction imputation (the imputation value is directly determined on the basis of the relationships between variables).

The application of stochastic regression imputation requires a model which describes well the formation of a variable with relatively small variance of an error term and good statistical qualities. With high variance of a random component, there is a danger of getting accidental values which are not typical of the correct part of the dataset. That is why in the cases where in accordance with the assumption referred to above, stochastic imputation is required, the hot-deck method is preferred to regression imputation. This is particularly justified when the number of records for imputation is rather low, or when the number of correct records is too small for a suitable model fitting.

Stochastic regression imputation is most commonly used for incomes from hired employment, when:

- an important category of income is analysed, i.e. declared by a significant rate of respondents and, if present, having usually a significant share in the total household's income,
- this category can be successfully modelled with the use of the variables included in the questionnaire,
- there is a large (absolute) number of missing data, their percentage, however, being rather small; a large number of correct records makes it possible to design a well-fitted model.

It is also widely used for income categories other than income from hired work if income of a given person/household from the previous year is known. In such a case, the stochastic regression imputation is treated as the basic method, however, the hot-deck method is also applied when it is difficult to adjust an appropriate model.

In view of a relatively wide scope of applications of the stochastic regression imputation, an additional protection against possible effects of insufficient model adequacy was introduced. The residuals are not generated from the distribution of residuals for the whole sample, but they are selected from a restricted subset. Although in an ideal model residuals should be in the form of white noise, showing no trend whatsoever, in reality there may be some trends (systematic elements) retained in the distribution of residuals, which are not detected by the model, e.g. those related to non-linearity of relationships which cannot be removed by any known transformations. In such a case the use of residuals from a restricted range reduces the risk of generating values diverging from the real variable distribution by combining the theoretical value and the residual which would be utterly improbable (in combination with this theoretical value).

Deterministic imputation is applied where missing data concern less significant components of income variables (taxes, social and health insurance fees, additions, etc.) in the situation when the main component is known. In such cases deterministic regression imputation is usually applied. The conversion of a gross value into a net value and *vice versa* is performed by the use of the regression deterministic imputation method, if it proves necessary due to missing data. Deduction imputation is employed in rare cases of obvious relationships and can be treated as a supplementary stage of data editing.

The explanatory variables in the models and the grouping ones in the case of hot-deck method have been selected so as to represent the relationships which, according to logics and knowledge about the phenomena studied, should occur in the data set, taking into account the accessibility of potential variables in the questionnaire. The relationships have been tested on the file of correct data and in the majority of cases they proved to be significant. Some of the explanatory variables have been retained, even if their impact on the imputed variable has not been statistically confirmed, if they express an economically important relationship or provide a grouping condition (interpretation criterion) in the calculation algorithm for variables.

For the persons and households not surveyed in the previous year (a new sample, new household members, persons who could not be interviewed previously) or for those who did not gain a particular type of income in the previous year, explanatory variables derived from the current data file are applied. Wherever the same type of income is found in the data for the previous year, its value is treated as the main explanatory (categorizing) variable, both in the case of variables subjected to regression imputation and the hot-deck method. The current variables may be treated as additional explanatory variables.

4.2. Item non-response (income variables at household level)

Specification	Income	Households for which complete information has been obtained	Households for which no information has been obtained (full imputation)	Households for which partial information has been obtained (part imputation)
		% of households with given type of income		
Income components at household level				
Regular inter-household cash transfer paid	net	90.3	9.6	0.2
Regular inter-household cash transfer received	net	84.4	15.3	0.3
Social exclusion benefits	net	90.2	8.9	0.8
Family-related allowances	net	92.1	2.3	5.6
	gross	86.5	2.3	11.2
Housing allowances	net	79.8	14.5	5.6
Income received by children under 16	net	93.5	5.6	0.8
	gross	79.0	2.4	18.5
Income from the financial property or land	net	61.7	18.6	19.7
	gross	81.4	18.6	-
Income from rental of property	net	45.5	54.5	-
	gross	13.1	54.5	32.4
Repayments/receipts for tax adjustment	net	82.9	17.0	0.1
Tax at household level				
Property tax		73.4	26.6	-
Tax on income and social contributions		16.3	66.1	17.6

4.2. Item non-response (income variables at personal level) (cont.)

Specification	Income	Persons for whom complete information has been obtained	Persons for whom no information has been obtained (full imputation)	Persons for whom partial information has been obtained (part imputation)
		in % persons 16 + having which concerned type of income		
Income components at personal level				
Survivors' benefits	netto	83.8	13.1	3.1
	gross	19.1	13.6	67.3
Education-related allowances	netto	68.6	31.0	0.4
Old-age benefits	netto	79.5	16.8	3.6
	gross	22.7	16.8	60.5
Disability benefits	netto	78.1	21.0	1.0
	gross	24.8	21.0	54.2
Sickness benefits	netto	82.2	17.8	-
	gross	59.4	17.8	22.8
Unemployment benefits	netto	71.8	27.3	0.9
	gross	15.8	27.3	56.9
Employee cash income	netto	64.1	35.7	0.2
	gross	18.5	35.7	45.8
Company car for private use	netto	50.7	49.3	-
Monthly earnings for employees from the main job	gross	57.1	42.9	-
Income from self-employment	netto	53.3	41.5	5.1
	gross	36.9	26.0	37.1

4.3. Item non-response (income variables)

Specification	Households which complete information has been obtained	Households which no information has been obtained (full imputation)	Households which partial information has been obtained (part imputation)
	in % households which concerned type of income		
Total disposable household income	55.5	10.6	33.9
Total disposable household income before social transfers other than old-age and survivors' benefits	56.2	14.4	29.4
Total disposable household income before social transfers including old-age and survivors' benefits	56.7	22.1	21.2
Total household gross income	17.2	11.0	71.7

5. CONCEPTS AND DEFINITIONS

5.1. Basic concepts and definitions

Survey unit

The survey unit is a household and all the household members who had completed 16 years of age by December 31 of the year preceding the survey.

The survey did not cover collective accommodation households (such as boarding house, workers' hostel, pensioners' house or monastery), except for the households of the staff members of these institutions living in these buildings in order to do their job (e.g. hotel manager, tender etc.).

The households of foreign citizens were accepted to participate in the survey.

The private household definition

Household is a group of persons related to each other by kinship or not, living together and sharing their income and expenditure (multi-person household) or a single person, not sharing his/her income or expenditure with any other person, whether living alone or with other persons (one-person household).

Family members living together but not sharing their income and expenditure with other family members make up separate households.

The household size is determined by the number of persons comprised by the household.

The household membership

The household composition accounts for:

- persons living together and sharing their income and expenditure who have been in the household for at least six months (either the real or the intended time of staying in the household should be considered),
- persons absent from the household because of their occupation, if their earnings are allocated to the household's expenditure,
- persons at the age of up to 15 years (inclusive), absent from the household for education purposes, living in boarding houses or private dwellings,
- persons absent from the household at the time of the survey, staying at education centres, welfare houses or hospitals, if their real or intended stay outside the household is less than six months.

The household composition does not account for:

- persons at the age of over 15 years, absent from the household for education purposes, living in boarding houses, students' hostels or private dwellings,
- persons in prison,
- persons absent from the household at the time of the survey, staying at education centres, welfare houses or hospitals, if their real or intended stay outside the household is six months or more,
- persons (household's guests) staying in the household at the time of the survey who have been or intended to be there for less than six months,
- persons renting a room, including students (unless they are treated as household members by the surveyed household),
- persons renting a room or bed for the time of work in a given place (including such works as land melioration, geodetic measurements, forest cut-down or building constructions),
- persons living in the household and employed as au pairs, helping personnel on the farm, craft apprentices or trainees.

Household types

In order to describe the issues discussed in the publication, two household types have been used:

1. **Household type (TG)** has been created for the purposes of international comparisons. In the Eurostat databases, the results are presented in the same way for all Member States:

- single-person household of males or females:
 - aged less than 65 years
 - aged 65 years and more
- one adult with dependent children
- two adults:
 - both aged less than 65 years, without dependent children
 - at least one person aged 65 years and more, without dependent children
 - with 1 dependent child
 - with 2 dependent children
 - with 3 and more dependent children
- three or more adults:
 - without dependent children
 - with dependent child
- undefined household type

Dependent child understood as a person:

- aged 0-17 years being a household member,
- aged 18-24 years if they are inactive persons and live with at least one parent.

2. **Biological household type (TBGD)** has been created to present the national results including the results from various surveys²¹. It also takes account of the degree of kinship among household members (married couple/formal relationship, mother/father):

- married couples or cohabitants:
 - without dependent children
 - with 1 dependent child
 - with 2 dependent children
 - with 3 dependent children
 - with 4 and more dependent children
 - with at least 1 dependent child and other persons
- single mother or single father:
 - with dependent children
 - with dependent children and other persons
- other persons:
 - with dependent children
 - without dependent children
- single-person household

Dependent child is understood as a person:

- aged 0-15 years being a household member,
- aged 16-24 years if they have no source of maintenance, are not married and have no children.

²¹ Used for the first time in the publication „Living conditions of families in Poland” published in 2014.

In the publication part „Synthesis” in the chapters on the income situation of persons in households and living conditions and material situation of households living independently or together with other households based on the biological household type, three groups of households have been identified:

- single-person,
- multi-person without dependent children,
- multi-person with dependent children.

By household type, the selected social cohesion rates have been presented – table 14, p. 216.

Socio-economic groups of households

Traditionally, the results of the household surveys carried out by CSO are presented in the break-down by the so called socio-economic group of households. The basic criterion for distinguishing the socio-economic groups is the prevailing source of maintenance.

- **The employees' households** – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from hired work.
- **The farmers' households** – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from an used private farm in agriculture.
- **The households of the self-employed** – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from self-employment outside private farm in agriculture.
- **The retirees' households** – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from retirement pay.
- **The pensioners' households** – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from pension.
- **The households living on unearned sources** – households whose exclusive or main (prevailing) source of maintenance is income from non-earned sources other than retirement pay or pension (e.g. unemployment benefits, regular transfers from people who are not household members, family-related allowances, income from renting property or from the capital etc.).

Due to poor quality of income data for this socio-economic group resulting from small frequency and significant differentiation within this group it has not been included in this publication.

The equivalence scale adopted

The equivalence scales are the parameters which allow to compare the conditions of households of different sizes and different demographic structures. They show an impact of the demographic structure on the household's costs of living.

For the calculation of income statistics the modified OECD equivalence scale was applied which is calculated as follows: 1 – for the first adult household member, 0.5 – for the second and each subsequent household member aged 14 and over, 0.3 – for every child in the household under 14.

The reference period used for income and non-income variables

In EU-SILC different reference periods are used. The income reference period is the last calendar year preceding the survey, while for other variables presented in the tables the reference period is the current situation as well as the twelve-month or one week period before interview.

Regions (NUTS 1)

The results presented in the publication apply to the survey of 2017, therefore for their presentation it was used the division of Poland into 6 regions, applicable this year (NUTS 1) – Regulation of the Council of Ministers of 14 November 2007 on the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS). The regions are level 1 in NUTS and have been created by grouping the voivodeships.

The individual regions are composed of the following voivodeships:

REGIONS (NUTS 1)	VOIVODESHIPS (NUTS 2)
CENTRALNY	<ul style="list-style-type: none">łódzkie;mazowieckie;
POŁUDNIOWY	<ul style="list-style-type: none">małopolskie;śląskie;
WSCHODNI	<ul style="list-style-type: none">lubelskie;podkarpackie;podlaskie;świętokrzyskie;
PÓŁNOCNO-ZACHODNI	<ul style="list-style-type: none">lubuskie;wielkopolskie;zachodniopomorskie;
POŁUDNIOWO-ZACHODNI	<ul style="list-style-type: none">dolnośląskie;opolskie;
PÓŁNOCNY	<ul style="list-style-type: none">kujawsko-pomorskie;pomorskie;warmińsko-mazurskie.

Map of regions NUTS 1

Purchasing Power Standard PPS

PPS shall mean the artificial common reference currency unit used in the European Union to express the volume of economic aggregates for the purpose of spatial comparisons in such a way that price level differences between Member States are eliminated (*definition included in Regulation (EC) No 1445/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2007 establishing common rules for the provision of basic information on Purchasing Power Parities and for their calculation and dissemination*).

5.2. Concepts and definitions of income categories

Disposable income

Disposable income in the survey is defined as a sum of the net (after deduction of income tax prepayment, tax on income from property, social and health insurance contributions) annual monetary incomes (in case of hired employment taking into account also non-monetary profit from the use of the company car) gained by all the household members reduced by: property tax, inter-household cash transfers paid and balance of offsetting settlements with the Tax Office.

Disposable income components

The disposable income includes:

- income from hired employment (including non-monetary profit related to the use of the company car),
- income from self-employment including:
 - o income from a private farm in agriculture,
 - o income from self-employment outside a private farm in agriculture – own business,
 - o income from self-employment outside a private farm in agriculture, other than own business (such as free profession),
- unemployment benefits,
- old-age benefits (retirement pensions, early retirements domestic and foreign, structural pensions for individual farmers, termination pays, survivors' benefits domestic and foreign, disability benefits domestic and foreign, social pensions, nursing benefits),
- survivors' benefits (domestic and foreign, received by persons at the age of 16 years and more and those not at the retirement age)²²,
- sickness benefits (including compensations for health loss),
- disability benefits (including training pensions, rehabilitation benefits) received by persons not at the retirement age,
- education-related allowances,
- income from rental of a property,
- family-related allowances (family benefits with supplementary payments, maternity benefits),
- social exclusion-related benefits (including benefits from the social assistance),
- housing allowances,
- regular inter-household cash transfer received,
- income from the financial property,
- income received by people aged under 16 (including survivors' benefits, nursing benefits, education-related allowances).

²² Since 2011, changed the way the qualify of survivors' benefits – now all survivors' benefits received by people aged 16 years and more are included in this group benefits.

Transfers received by households

According to the definition adopted for the EU-SILC survey included in Regulation (EC) No 1177/2003 of the European Parliament and of the Council concerning Community statistics on income and living conditions (EU-SILC) as regards definitions and updated definitions, transfers consist of:

1. Social benefits;
2. Regular inter-household cash transfers received.

Social benefits are defined as current transfers received by households during the income reference period and intended to relieve them from the financial burden of a number of risks or needs, made through collectively organised schemes, or outside such schemes by government units or NPISH.

It includes the value of any social contributions and income tax payable on the benefits by the beneficiary to social insurance schemes or to tax authorities.

In order to be included as a social benefit, the transfer must meet one of two criteria:

- coverage is compulsory (under law, regulation or a collective bargaining agreement) for the group in question,
- it is based on the principle of social solidarity (i.e. if it is an insurance-based pension, the premium and entitlements are not proportional to the individual exposure to risk of the people protected).

Social benefits are broken down into:

1. Family/children-related allowances;
2. Housing allowances;
3. Unemployment benefits;
4. Old-age benefits;
5. Survivors' benefits;
6. Sickness benefits;
7. Disability benefits;
8. Education-related allowances;
9. Social exclusion not elsewhere classified.

Social benefits do not include benefits paid from schemes into which the recipient has made voluntary payments only, independently of his/her employer or government which are included under "Pensions from individual private plans" (other than those covered under ESSPROS).

Regular inter-household cash transfers received refers to regular monetary amounts received, during the income reference period, from other households or persons.

It includes:

- compulsory alimony and child support,
- voluntary alimony and child support received on a regular basis,
- regular cash support from persons other than household members,
- regular cash support from households in other countries.

It does not include free or subsidised housing provided by another household.

Disposable income ratio

The disposable income ratio is the quotient of the average annual disposable income in a given category over the average disposable income in total for Poland. The index value equal to 100 is scribed to the average disposable income of Poland in total.

5.3. Definitions of social cohesion indicators

At-risk-of-poverty rate after social transfers

Percentage of persons with an equivalised annual disposable income (after social transfers) below the at-risk-of-poverty threshold set at 60% of the national median of equivalised annual disposable income.

At-risk-of-poverty rate before social transfers other than old-age and survivors' benefits

Percentage of persons with an equivalised annual disposable income before social transfers except old-age and survivors' benefits below the at-risk-of-poverty threshold set at 60% of the national median of equivalised annual disposable income.

At-risk-of-poverty rate before social transfers including old-age and survivors' benefits

Percentage of persons with an equivalised annual disposable income before social transfers including old-age and survivors' benefits below the at-risk-of-poverty threshold set at 60% of the national median of equivalised annual disposable income.

Severely materially deprived people

Percentage of persons in households declaring inability to meet at least 4 out of 9 following needs due to financial reasons:

1. Payment for a week holiday of all households members away from home once a year;
2. Eat meat, fish (or vegetarian equivalent) every second day;
3. Keep home adequately warm;
4. Coverage of unexpected expenses (in the amount of the monthly values 60% of the national median of equivalised disposable income, in 2015);
5. Timely adjust payments related to housing, repayment instalments and credits;
6. A colour tv;
7. A car;
8. A washing machine;
9. A telephone.

People living in households with very low work intensity

Percent of persons aged 0-59 living in households with very low work intensity, where the adults (aged 18-59) work less than 20% of their total work potential during the past year.

People at risk of poverty or social exclusion (union of the three sub-indicators)

Percent of persons who are: at risk of poverty or severely materially deprived or living in households with very low work intensity. Persons are only counted once even if they are present in several sub-indicators.

Relative median at-risk-of-poverty gap

The difference between the median of the equivalised annual disposable income of persons below the at-risk-of-poverty threshold and this threshold (assumed at the level of 60% median income). This difference is expressed as a percentage of the at-risk-of-poverty threshold.

Inequality of income distribution S80/S20 (income quintile share ratio)

Ratio of total income received by the 20% of the population with the highest income (top quintile) to that received by the 20% of the population with the lowest income (lowest quintile).

In EU-SILC this indicator is calculated for equivalised annual disposable income of households.

Gini coefficient

The measure of income distribution inequality; it ranges between 0 and 1 (or if multiplied by 100 – between 0 and 100). This indicator would be 0 (homogenous distribution) if all the persons had the same income, whereas it would be 1 if all the persons except one had 0 income. Thus the higher the indicator, the higher the income concentration and therefore, the greater the income inequalities.

In EU-SILC this indicator is calculated for equivalised annual disposable income of households.

6. Short methodological description of module „ Adults’ and children’s health”

6.1. Lifestyle, health determinants

Survey unit

Persons aged 16 years and more, being current household members.

Thematic scope of information:

- fruit consumption,
- vegetable consumption,
- type of main occupation,
- physical activity taken in addition to the main occupation,
- body mass index (BMI).

Reference period:

A reference period for weight and height (used for the calculation of BMI) was the current situation. In the case of other variables (fruit and vegetable consumption, type of main occupation, physical activity taken in addition to the main occupation), a reference period was a typical week²³.

Basic definitions:

Main occupation

For the employed – professional work, in other cases: education or studies, keeping home or garden, care of children or other persons, job seeking.

Physical activity

Each sports or recreational activity, as well as the activity taken for transport purposes (e.g. biking or walking from home to work/school and back), lasting at least 10 minutes and resulting in at least a small acceleration of the breath or heart rate (according to the respondent’s subjective assessment).

²³ It was a typical week in a season where the interview was carried out (April-May).

6.2. Children's health

Survey unit

Children under 16 years, being current household members.

Thematic scope of information:

- general assessment of health,
- limitations in activities.

Reference period:

A reference period for the general assessment of children's health and limitations in activities was the current situation.

Basic definitions:

Limitations in activities

Apply to activities which are usually performed by persons of the given age. Account is taken only of limitations resulting from the health status, lasting 6 months or more.

6.3. Meeting of needs with regard to healthcare and dental and orthodontic services

Survey unit

Households with children under 16 years, being current household members.

Thematic scope of information

- meeting of needs with regard to healthcare services,
- meeting of needs with regard to dental and orthodontic services.

Reference period:

12 months preceding the interview.

Basic definitions:

Healthcare

Visits at a physician, examinations at a laboratory, hospitalisation or rehabilitation, exclusive of dental or orthodontic services.

6.4. Households financial burden of healthcare

Survey unit

Households where the EU-SILC survey was carried out in 2017.

Thematic scope of information:

- assessment of financial burden on healthcare,
- assessment of financial burden of dental or orthodontic care,
- assessment of financial burden of medicines.²⁴

Reference period:

12 months preceding the interview.

²⁴ The cost of medicines was not included in the costs of healthcare and costs of dental and orthodontic services.